

Bier, J.

4° 1444

5 dln

M 8429

compt. JR.

APPARATUS ERUDITIONIS

PRÆSENTIM
AD

JURISPRUDENTIAM,

In quo

Præter Juris Universalis Principia

JUS NATURÆ, GENTIUM, DIVINUM,
APOSTOLICUM, & PONTIFICIUM, JUS
SYNOdale OECUMENICUM, NATIONALE
AC PROVINCIALE,

Unacum

Provinciarum ac Regnorum Ecclesiastico & Politico Statu,
Disciplina Ecclesiæ, Hæresibus exortis &c. continua sæculorum serie ad
præsens usque tempus deductum, insertisque pro re nata multis
observationibus criticis, ac controversiis Juridicis,

Publicis, ac Polemicis,

*METHODO HISTORICO-DOGMATICA COLLIGUNTUR,
ET BREVI AC CLARA IDEA DELINEANTUR*

In utilitatem eruditionis amantium, quibus vasta Conciliorum, Decretorum,
Historiarum &c. volumina perlegendi aut occasio aut tempus deficit,

AUTHORE

P. JOSEPHO BINDER S. J.

PARS XI,

Completens

SYNOPSIS BULLARII ROMANI, ET VITÆ PONTIFICUM
CUM VARIIS OBSERVATIONIBUS.

CUM APPROBATIONE.

Augustæ Vindelicorum & Friburgi Brisgoja

Sumptibus Fratrum Ignatii, & Antonii Wagner, Bibliop. MDCCLXVI.

APPARATUS FOR EXPERIMENTAL PHYSICS

THEORY OF
THE EXPERIMENTAL
METHODS

THEORY OF
THE EXPERIMENTAL
METHODS
BY
J. H. VAN DER POL
AND
J. H. VAN DER POL

THEORY OF
THE EXPERIMENTAL
METHODS
BY
J. H. VAN DER POL
AND
J. H. VAN DER POL

THEORY OF
THE EXPERIMENTAL
METHODS

THEORY OF
THE EXPERIMENTAL
METHODS
BY
J. H. VAN DER POL
AND
J. H. VAN DER POL

PRÆFATIO.

Habes, amice Lector, Partem XI apparatus mei, nec, uti spero, ingratum, quia materiam continet utilissimam, atque Jurisprudentiæ, præsertim Ecclesiasticæ, Candidato necessariam, Constitutiones videlicet Romanorum Pontificum selectas, quæ plus eruditionis & utilitatis in publicum habere videbantur.

Habemus equidem *Bullarium Magnum*; sed quot sunt, quibus ad tot tamque grandes Tomos evolvendos aut tempus aut occasio deficit! quare de re litteraria & eruditione sacra non male meritum credidi, qui Constitutiones istas sanctissimas, quæ in Bullario in *extenso*, ut loquimur, extant, brevi compendio, quantum ad substantiam pertinet, Juris Ecclesiastici Candidato offerret. Ne autem synoptica hæc compilatio nimium excresceret, multas, quibus Monasteriis, Regularibus, aut particularibus Ecclesiis, vel Conclavistis, Privilegia, Indulgentiæ, aliive favores conceduntur, aut confirmantur, aut quibus Romana curia ejus-

PRÆFATIO.

que tribunalia prolixè ordinantur, ferme præterii. Et hinc extractus meos non nisi *Excerptorum* nomine compellavi.

Ordinem quod spectat, retinui eundem, quem Carolus Cocquelines, Bullarii Romani novissimus Collector, servavit, ut, si quis totam Constitutionem velit legere, hoc indice facile illam inveniat, Tomis, Tomorum Partibus, & Constitutionum numeris ubique annotatis.

Quia autem Bullarii Constitutiones primum inchoantur circa medium Sæculi V, a Leone nempe Magno, ne manca sit tractatio, a S. Petro orsus brevissimam vitæ Pontificum synopsin cum nonnullis eorum elogiis adjeci, conatus etiam ab erroribus, qui a quibusdam eisdem objiuntur, illos vindicare.

Cum vero de plurium Pontificum primorum præsertim sæculorum vita rebusque gestis authentica notitia ad nos non pervenerit, solumque prope Pontificatus tempus sit consignatum, ne jejuna esset Historia, in gesta Imperatorum, Ecclesiæ, & Imperii statum, Disciplinam, persecutiones Tyrannorum, Defensores Ecclesiæ, Doctorumque virorum monumenta recensenda aliquantum excurri, suppleturus ea, quæ in prioribus Partibus fuerant prætermissa.

Cæterum, si Constitutiones Apostolicas, quas summa veneratione prosequor, non recte concepissem, aut earum summam non bene extraxissem, correctioni comprimis sanctæ Matris Ecclesiæ, tum etiam tuæ, amice Lector, subjicio.

CAPUT I. SÆCULUM. I.

Articulus I.

S. Petrus Romanus Pontifex, ab anno Christi 40.

Voce Domini consecratus summus Ecclesiæ Antistes, & universalis ovium Christi Pastor, mox post ascensionem Magistri sui divinissimæ potestatem suam, in terris supremam, exercuit, dum Conciliis, Hierosolymæ celebratis, præsedit, primumque Hæresiarcham Simonem Magnum Romæ, quo sedem suam Pontificiam Antiochia post 7 annos transfulerat, debellavit. Gubernavit Ecclesiam annis 25, ac duobus mensibus. Scripsit Epistolas duas Canonicas; & postquam Linum & Clementem consecraverat Episcopos, in Neroniana persecutione cruci affixus est, S. Paulo eadem die capite plexo, anno æræ Christianæ 65, post Christi passionem 37.

Obijcitur ei, quod Christum negaverit, & gentes coegerit judaizare. Resp. ad 1. dum Christum negavit, necdum erat Pontifex; dein non negavit corde, sed ore tantum & facto externo, quod non est hæresis, cum hæc sit error intellectus. *Idem Resp. ad 2;* nam propter actum externum erat reprehensibilis, dum Antiochiæ, ne conversos Judæos offenderet, conversatione cum gentibus abstinuit.

Articulus II.

Observatio in hæc tempora de Imperatoribus aliisque.

^{2.}
Jul. Cæsar. Postquam *Julius Cæsar*, victo in Pharsalicis campis Cneo Pompejo, 4 annis summa cum potestate, seu Dictator perpetuus, Rempublicam Romanam moderatus est, in publico Senatu, auctoribus Bruto & Cassio, 23 vulneribus a conjuratis est confossus, ante Christum natum 46 annis, ætatis suæ 56.

Augustus. Successit *Octavius*, post pugnam Actiacam, cum Antonio & Cleopatra commissam, Imperator Augustus, Julii Cæsaris ex Julia sorore pronepos, atque ab eo adoptatus. Anno 40 ejusdem Imperii natus est Christus. Imperavit 57 annis, bellicis & politicis artibus multo clarissimus. Obiit anno Christi 14, æt. 77. Conjugem habuit Liviam Drusillam, quæ duos ei privignos attulit, Tiberium & Drusum, ex Claudio Nerone susceptos. Hos Augustus (cum filiam haberet unicam, Juliam) adoptavit.

Tiberius. *Tiberius* anno 14 Imperium assecutus a vitrico, non eadem ac ille laude administravit, callidus, tectus, suspiciosus, sævus, a vitiis, & caprea sua notior mundo, quam virtutibus. Per Sejanum orbem regebat, a summo dignitatum apice repente dejectum in carceres & extremas calamitates. Obiit Tiberius anno 37, æt. 77, Imp. 23. Anno ejusdem Imperii 19 Christus in crucem actus. Caiphas Pontificatu depositus, Pilatus in exilium ejectus.

Caligula. Mortuo Tiberio Imperium invasit *Cajus Caligula*, Germanici, optimi patris, filius pessimus, Tiberii ex Druso fratre pronepos; cui non ultra quadriennium insanire & furere licuit; quippe a Cassio Cherea Prætorianorum Præfecto, dum spectaculum ederet, confossus interiit, qui DEUS haberi voluerat. Scelera ejus & deliramenta narrant Suetonius & Dion Cassius. Dicere solebat de populo Romano: *oderint, dum metuant*, & : *utinam una cervix!* periit anno 41, ætatis 29. Sub eo S. Petrus Romam venit, vel, ut alii volunt, anno 2 Claudii. Matthæus Evangelium scripsit hebraice, quem postea secuti sunt Marcus & Lucas, ille Petri, hic Pauli arcanorum conscius.

Claudius. Senatus Rempublicam restitui voluit, expertus sub Tiberio & Cajo servitutis incommoda. At miles ex angulo protraxit *Claudium*, & Imperatorem proclamavit. Fuit is Drusi filius, frater Germanici, quorum apud exercitum, ob res in Germania præclare gestas, & amorem militum, grata erat memoria. Sed debili erat ingenio, patre & fratre

fratre multo inferiori, alieno imperio, & præsertim foeminarum Messalinæ primum, dein Agrippinæ uxorum, obnoxius, semper timidus; unde Duces præcipuos habens suspectos, a militia revocabat, atque noxa propemodum habebatur, victoriam reportasse. Messalina, turpi muliercula, repudiata (quod Romani permissum sibi crediderant) Agrippinam juniorem duxit, Germanici fratris filium, Neronis matrem, quem licet proprios haberet liberos, adoptare debuit. Tandem vero ab hac uxore sua veneno pisci indito sublatum, scribit Dion, quod timeret, ne, rejecto Nerone, Britannicum filium suum, ex Plautia susceptum, ad Imperium eveheret. Mors ejus celata, donec Neronis res per artes matris essent firmatæ: Tum vero mater & filius altis singultibus deslebant, quem occiderant, anno Christi 54, Imp. 13, æt. 63.

His temporibus, condito Symbolo, facta est divisio Apostolorum, distributæque, ad orbem terrarum convertendum, provinciæ. Apost. di- Et Petrus quidem Romæ erexit Cathedram, Antiochena cello Evodio. vltio. Joannes in Asiam Minorem cum B. V. ut traditur, abiit. Andreas ad Scythas, Sogdianos, Æthyopes. Philippus in Asiam Majorem &c. Thomas ad Parthos, Persas, Indos. Bartholomæus in Armeniam, & Indiam. Matthæus in Æthyopiam &c. Jacobus Major in Hispaniam &c. Jacobus Minor Jerosolymis mansit. Simoni Mesopotamia, Ægyptus, Africa obvenit. Judæ Thaddæo Arabia & Idumæa. Mattheæ Judæa & Æthiopia.

S. Marcus, postquam scripsit Evangelium, a S. Petro in Ægyptum missus, Alexandrinam fundavit Ecclesiam, S. Barnabas Mediolanensem, S. Paulus omnibus omnia factus, ut adeo Apostoli impleverint præceptum Domini, eundi in mundum universum, & prædicandi Evangelium omni creaturæ; quod & sanguine consignarunt.

Et quidem Petrus, Apostolorum Princeps, & sublimi velut prospectans specula, exposita in omnem partem pastorali sollicitudine, missisque quaqua versum Apostolicis viris, fundavit propagavitque Ecclesias. Quod eo facilius fieri poterat, quo majori sub primis quatuor Imperatoribus pace, & quiete Christiani fruebantur.

At vero Nerone ad Imperium evecto erupit prima sævissima Christianorum persecutio. Trojanum incendium ut sibi repræsentaret, Romam pluribus locis incendit, suumque flagitium Christianis affricuit; felicem Priamum auditis dicere, quod patriam ardentem vidisset. Infandas ejus libidines, propudiosas scurrilitates, & immanes crudelitates, describunt Suetonius, Dion Cassius, Tacitus. Nero.

Non autem in Christianos duntaxat saeviit, sed eos etiam, quibus debuit, quod primo quinquennio furores suos & lascivias utcumque contineret, Senecam, inquam, Magistrum suum ac Moderatorem, Burrum, Lucanum, Pharfalica tuba clarum, Senecæ nepotem. Quin in sanguinem proprium exerta feralis rabies. Britannicum, cui scelerum debebatur, Octaviam uxorem, & Poppæam, impacto in uterum gravidum calce, ac denique, præter alios plurimos, etiam scelerum complices, matrem ipsam Agrippinam, crudelissime trucidavit.

3.
a Persecutio.

In Christianos vero universim per orbis Romani provincias ferallia edicta pendebant, nihilque sævæ tyrannidis concipi poterat, quod non fuisset expromptum. Eadem persecutio Petrum etiam, quod dictum, & Paulum Apostolos sustulit.

Tandem Nero, post innumeros mortales interemptos, se ipsum quoque occidit, anno 68, tyrannidis 12, æt. 32, extinctaque in eo est Augusti familia, in solo Augusto florens. Quod autem Nero eo desperationis devenerit, ut sui ipsius esset carnifex, inde est, quod Rufus Germaniæ, Vindex Galliæ, & Galba Hispaniæ Præses, exorbitantis adeo vitæ Neronianæ pertæsi, exercitus suos Romam adducerent, Imperio de meliori & sano capite prospecturi. Nero ab omnibus desertus, & a Senatu hostis Reipublicæ declaratus, Roma profugit, & in fovea quadam delitescens se ipsum confodit.

S. Lucas Neronis tempore Evangelium scripsit in Græcia, propter Pseudo Apostolos quosdam, qui vitam & passionem Christi variis fabulis obscuraverant, dein etiam actus Apostolorum, Pauli præcipue, cujus perpetuus erat comes & discipulus. Lapidibus obrutus Jacobus Minor, qui 30 annis Ierosolymæ fuerat Episcopus. S. Marcus Alexandriæ martyrium subiit. Corpus ejus Venetias translatum, atque inde in Augiam Divitem, uti prætenditur. Nicolaitarum errores in hæreses Gnosticorum degenerarunt. Multum Ecclesiæ negotium faceffivit Apollonius Thyæneus Philosophus Pythagoricus, qui Romam profectus præstigiis suis multos dementavit, ita, ut pro DEO quodam haberetur.

Apoll.
Thyæn.

Articulus III.

S. Linus, ab anno 65. S. Clemens, ab anno 67.

4.

S. Petrus equidem Clementem successorem optaverat, sed a Cle-
ro Prælatus est Linus, Volaterris in Hetruria natus, duobus tantum
an.

annis & mensibus totidem præfuit Ecclesiæ, anno 67 in persecutione Neroniana martyrio coronatus, sepultusque in Vaticano juxta S. Petrum.

Lino subrogatus est *Clemens* Romanus. Sed post 9 annos Pontificatu se abdicavit. Cum Diis thus adolere nollet, in Chersonesum ultra Pontum Euxinum abductus, ubi Christianos limpida aqua producta solatus est, ibidemque martyrio coronatus. Constituit septem Notarios, qui Acta Martyrum conscriberent. Attribuuntur ei plures Epistolæ, & Canones ac Constitutiones Apostolorum, qui tamen recentioris videntur esse ætatis, ut alias dixi. Epistolam primam ad Corinthios pro genuino ejus partu habent critici.

Articulus IV.

Observatio in hæc tempora de Imp. &c.

Post Neronem ab exercitu salutatus est Imperator *Sergius Galba*,
 anno ætatis 72, magnæ vir authoritatis. Sed post 6 mensium Imperium, cum ascenderet Capitolium, occisus est jussu *Otonis Sylvi*; cuius flagitii merces corona fuit, a militia imposita. At cum *Vitellius* a
 copiis in Germania Imperator proclamatus eum prælio superasset, violentas sibi manus intulit. Nec Vitellio ultra octo menses bachari & helluari licuit, deficientibus Judaicis & Syriacis copiis, a *Vespasiani*
 Ducibus Romæ victus, atque dilaniatus est.

Nutabat jam undique Romanum Imperium, ab Augusti successoribus luxu, molliæ, & crudelitate enervatum. Apud militiam erat summa potestas, Imperatores pro libidine versantem, ut adeo solus annus 69 quatuor Imperatores videret. Necessarius proin erat *Vespasianus*, ex gente Flavia, qui primus ab Augusto Romani nominis majestatem ab interitu vindicavit, & obscuros natales meritum gloria illustravit, in sola Britannia tricies cum hoste congressus; inde in Africam atque Palestinam translatus, dignum se Imperio probavit. Urbe instaurata, disciplinam militarem restituit, Senatui populoque Romano, quin & militi gratissimus. Achaja, Cilicia, Lycia, Thracia in formam provinciarum redactæ. Muciani consilio, per quem Vitellium dejecerat, Imperium diu administraverat, donec is, insolentius se gerens, gratia excideret. Parta per orbem pace, templum Pacis condidit, & amphitheatrum, jam ab Augusto cœptum, absolvit. Obiit anno 79, Imperii 10, postquam filios, Titum & Domitianum, Cæsares dixerat.

Titus. Successit *Titus*, in eo uno vituperandus, quod non diutius imperaverit, *delicium humani generis* appellatus. Perditam censebat diem, quam sine beneficio transmisisset, illudque auditus dicere, non oportere, quemquam a Principe tristem discedere. Duobus tantum annis imperavit, mille imperare dignus. Est hæc inscrutabilis Divinorum iudiciorum abyssus, quod permittat quandoque multos annos grassari impios, pios autem cito demetat. Laudavit eum successor, ut *Tiberius Augustus*: totusque mundus plures *Titos* optavit. A fratre veneno sublatus creditur anno vitæ 40.

Domitianus. Nec id alienum a moribus *Domitiani*, Imperio inhiantis, ut quamprimum dirueret, quod frater paterque proh quam dissimiles! ædificaverant. Libidine, crudelitate, superbia, insanis nugis *Neroni* superpar. Pro DEO haberi voluit, aureamque sibi in Capitolio statuam poni; muscas confectari & stylo configere solitus. Gloriosam adversus *Decabalum Dacorum Regem* expeditionem suscepit, a quo victus Romam triumphans est ingressus. Agricola, præstantem bello Ducem, neci dedit, quod rem fortiter in *Britannia* gessisset, & *Orcades* subegisset; videbat enim, alienas virtutes suam sibi exprobrare ignaviam. Nemo ab eo securus. Cum vivo adhuc patre electus consul plures gradu dejecisset, ajebat ille: mirum, quod non & mihi successorem mittat.

2 Persecut. Cum sub 5 Imperatoribus Ecclesiæ quies esset relicta, *Domitianus*, edictis, ferro, rota, ignibus furens, alteram in Christianos dirissimam persecutionem est molitus. *S. Joannes* e dolio ferventis olei egressus illæsus, & in *Pathmum* relegatus, *Apocalypsin* scripsit, hoc est, Ecclesiæ pugnas & triumphos. Sub *Nerva* rediit *Ephesum*; cumque hæretici, *Cerintus* & *Ebion* Divinitatem Christo detraherent, circa annum 96 scripsit *Evangelium*, sub *Trajano* dein anno 99 postremus *Apostolorum*, solusque sicca morte defunctus est.

Flavium Clementem patruelem suum cum aliis infinitis occidit tyrannus *Domitianus*, quod Christianus esset; *Flavia Domitilla* eandem ob causam in exilium relegata. Tandem post 15 annorum cruentum Imperium & exercitæ laniemam a domesticis confossus periit teste *Suetonio*, qui hic suos 12 Cæsares absolvit.

Id unum *Domitiano* laudi dari potest, quod amarit *Poetas* sui temporis, *Statium*, *entheum* & furente velut æstro percitum: *Martialem* adulatorem, cujus epigrammatis delectabatur. *Juvenali* autem satyræ suæ exilio steteret. *Quintillianus* Hispanus ob eloquentiam Romanam vocatus, *Ciceronis* facundiam, quæ defluere cœperat, restituisse conatus

natus est. *Iosephus Judæus*, Vespasiano & Tito pergratus, gentis suæ Historiam scripsit famosam. Juvat hic aliqua hac de re interserere.

Articulus V.

De rebus Judaicis & excidio Jerosolymitano.

Certarunt veluti inter se DEUS & gens Hebræa: ille beneficiis, hæc ingratitude. DEUS O. M. elegit sibi Israelitas in populum peculiarem; prodigiis multis eduxit eos ex servitute Ægyptiaca: promisit terram optimam, omni ubertate plenam: misit de cælo Manna, vel ex petris prolicuit aquas, fovit, nutrit, protexit, ex hostium manibus toties eripuit, tot victorias, grandi supra naturæ vires prodigio partas, largitus est. At rebellis illa & cervicosa turba, frontem obduratam renitentemque ostentans, ausu refractario atque temerario prorsus castra murmurationibus, querimoniis, ad ollas Ægypti suspirans, implevit, ad idola in despectum Numinis dilapsa.

Per Moysen, Josue aliosque Duces Dominus illos gubernavit. Petierunt Regem: concessit. Reprobato Saule, Davidem elegit, sanctum Regem. Salomonem, DEI visione beatum, sapientissimum, in reprobum sensum datum, stultissimumque mortalium, regni divisione in filio castigavit. Decem tribus Jeroboamo dedit. Quam gratitudinem rependit? idola proposuit. Ex ejus successoribus, Israelis 19 Regibus ne unus quidem probus, scelerati omnes, malum pro bono reddentes. Quapropter, ut gens rebellis, vel flagellis castigata, emendaretur, a Salmanasare Assyriorum Imperatore, excisa Samaria, cum Osea Rege ultimo Niniven in captivitatem fuit abstracta.

Ex viginti Regibus Judæ quatuor duntaxat leguntur pii, Josaphat, Joatham, Ezechias, & Josias; reliqui omnes a lege Domini declinarunt. Quare impleta peccatorum mensura, Joachimus primum ac Je-
Malitia Ju-
dæorum.
 chonias filius, ac demum etiam Sedecias, hujus patruus, a Nabuchodonosore Chaldæorum Rege, cum tota gente Babyloniam sunt abstracti, totaque cum magnifico Salomonis Templo excisa Jerosolyma.

Miserat DEUS Prophetas & Doctores, velut Feciales pacis. Non sunt auditi, imo lapidati sunt, secti sunt, interempti sunt. Successit 70 annorum captivitas, non tamen admodum acerba, cum Daniel esset secundus a Rege, Ananias vero, Azarias, & Misael, viri integerrimi, essent provinciarum Præsides & tribunalium. Premi nempe
 DEUS

DEUS volebat contumacem populum, non opprimi, ut inter rerum aspera corrigatur, qui clementia nolebat flecti.

Quare movit cor Cyri Persarum Regis, qui, extincta Babylo-nica Monarchia, Persicam fundaverat, ut copiam Hebræis restaurandi Templi Solymitani, & redeundi duce Zorobabel in avitam patriam concederet, postquam ex Daniele vaticinium Isaïæ de regno suo & reditu Judæorum intellexerat.

Ne autem Judæi plenam libertatem adepti lascivientes, Divinum quoque jugum rursus excuterent, quamvis Duces suos haberent Zoro-babel, Joacim, Nehemiam, Esdras, Jojadam &c., attamen subiecti manebant Persarum Regibus. Dario vero Codomanno ab Alexandro M. subacto, atque Persica Monarchia ad Græcos translata, Judæa quoque modo Ægypti, modo Syriæ Regibus parere coacta est.

Cum vero Syriæ Reges, & Antiochus maxime Epiphanes, Ju-dæos opprimerent, & cogerent, desertis patriis ritibus, DEOS gen-tium colere, DEUS rursus eorum misertus, excitavit Assamonæos seu Machabæos, ex tribu Levi quidem oriundos, sed tribui Judæ im-mixtos, ac præcipue Mathathiam, ejusque filios, Judam, Jonatham, & Simonem, eisque, paucis copiis pugnantibus, stupendas sane victo-rias contulit, quibus, excusso Syriæ jugo, in libertatem sese assererent, ita quidem, ut Aristobulus Joannis Hyrcani filius, Simonis nepos, regium nomen assumeret.

Machabæi.

Sed ultra Mathathiam ejusque filios non est propagata heroica probitas; nam jam Joannes Hyrcanus, Simonis filius, ad sectam Saddu-cæorum hæreticam descivit, quæ negavit Angelos, & resurrectionem corporum. Aristobulus filius, ut solus regnaret (nam Regem se pri-mus dixit) Antigonum fratrem cum matre interemit, Alexandro Jan-næo fratre altero ad perpetuos damnato carceres.

Sed non ultra annum furere licuit parricidæ. Jannæus ex carce-re protractus ad solum, crudelitate barbara in Judæos, & vitiis omnibus fratrem superavit. Filios reliquit duos, Hyrcanum & Ari-stobulum. Hic illi regnum eripuit, junior frater seniori, æstuantium spirituum juvenis tardo & ignavo Principi. Bella inde intestina, odia, parricidales insidiæ, scæminarum etiam factionibus nutritæ.

Quapropter DEUS, scelereum vindex, idemque pater, ut per ad-versâ duceret animas in semitam, Machabæorum regnum ad externos transtulit. Cum enim Pompejus, devicto Mythridate & Tygrane, Ponti & Syriæ regna Romanis subjecisset, imploratus ab Hyrcano, expugnata Jerosolyma, cæsisque 12000 Judæorum, Aristobulum com-prehensum cum filiis Romam abduxit; Hyrcano vero sumrum face-

dotium

notium regnumque restituit, sed umbratile duntaxat, & Romanis deinceps subiectum.

Jam a tempore Judæ Machabæi, Jonathæ, & Simonis, Romani erant Judæorum ex fœdere socii. Sed non legimus, quid Judæis profuerit hoc fœdus, nisi (quod solenne erat genti Romanæ) ut ex sociis facti sint Domini, & amicos cum inimicis degluberent.

Porro Aristobulus Rex, qui victus cum filiis, Alexandro & Antigono, ante curram Pompeji triumphalem pedes incesserat, Roma dilapsus in Judæam, interceptus a Gabinio, Romamque reductus, occisus est.

Idem fatum subiit ejus filius *Alexander*, nam & is e Romana captivitate elapsus, Judææ sceptrum arripuit; sed a Gabinio Duce Romano cæsus vitam cum regno amisit. Succedere quidem fratri conatus est *Antigonus*, alter Aristobuli filius, sed a Romanis victus captusque, Antiochiæ publico in foro securi percussus est, Rex ultimus ex Machabæis.

Acta hæc sunt tum Romanorum ambitione, tum etiam Antipatri & Herodis artibus, qui tandem regnum est consecutus. Erat autem *Antipater* homo exterus, gente Idumæus, qui ita insinuare se noverat in Romanorum animos, ut Judææ Gubernator a Julio Cæsare renunciaretur; sed fallendi, simulandi, adulandique artibus multo major *Herodes* filius, qui ab Ascalone patria sua *Ascalonita* dicitur.

Herodes.

Adhæsit primo, post trucidatum Julium Cæsarem, Cassio, Orientem pervaganti, & eo pugna Philippica profligato, Antonio triumpho viro, qui eum Regem Judææ contra Antigonum renunciavit. Verum Antonio prælio Asiatico debellato, sibi timens ac regno suo ob amicitiam Antonii, quidquid supererat de stirpe Machabæa, atroci facinore interemit, Hyrcanum videlicet jam octogenarium, Aristobulum juniorem, Hyrcani ex filia nepotem, Alexandri Regis filium, spem unicam Hebrææ gentis, unaque Alexandram, Aristobuli matrem, Hyrcani filiam, Alexandri conjugem, ac demum etiam Mariamnem propriam uxorem, Alexandri filiam, Aristobuli junioris sororem.

Tot parricidiis patratis profectus ad Octavium Cæsarem, se ac omnia sua eidem subjecit, atque vulpina sua calliditate, astutia, blanditiis, oblataque magna pecuniæ vi (quibus jam ante Ventidium, Cassium, Antonium sibi conciliaverat) Augustum permovit, ut non tantum veniam eidem concederet, sed regnum etiam confirmaret. Herodes vero quinquennes in honorem Cæsaris ludos instituit, & urbem Cæsaream condidit.

Ex Mariamne Machabæa duos susceperat filios, Alexandrum, & Aristobulum, acceptissimos, quod ex matre Hebræa descenderent, populo Principes; at Herodes ob interemptam Mariamnem amoris & furoris intemperiiis agitatus, ne aliquando matris necem essent ulturi, reformidans, falsisque delationibus Salomes sororis suæ circumventus, primum coram Augusto Romæ eos de structis sibi insidiis accusavit, postea vero in carceres conjici ac trucidari jussit.

Crudelitatem quoque, sane barbaram, palam demonstravit, cum nuntiata per tres magos novi Regis nativitate, omnes circum Bethlehæm pueros occidi jussit. Tandem vero dierum malorum veterator, cum gravissimis corporis putrescentis doloribus diu conflictatus, morbo pediculari intolerabiles inter sætores disperiit, 40 regni anno, ætatis 70. Postquam paulo ante Antipatrum quoque filium natu maximum iræ suæ immolaverat.

Tres reliquit filios, Archelaum, Herodem Antipam, & Philippum: inter quos Augustus regnum ita divisit, ut Archelaus partem haberet mediam, Antipas & Philippus alteram. *Archelaus* ne a patre videretur degener, Principatum suum 3000 Judæorum sanguine, quod ad libertatem adspirarent, initiavit. Missus ab Augusto ob tyrannidem Viennam Galliæ in exilium, ditione ejus Syriæ attributa, missoque in Judæam procuratore Quirino.

Herodes Antipas Galilææ Tetrarcha ob raptam fratri suo Philippo uxorem Herodiadem a S. Joanne Bapt. reprehensus, Christum Dominum, veste alba indutum, ludibrio habuit, ad exilium postea damnatus in Galliâ, conspirationis cum Parthis accusatus. Fuit autem Herodias Herodis Ascalonitæ ex Aristobulo filio, quem occiderat, neptis, Salome autem saltatrix ejus filia ex Philippo.

Aristobulus, Herodis Ascalonitæ ex Mariamne filius Antipæ frater, tres liberos reliquit Herodem Agrippam, Herodem Regem Chalcidis, & samosam Herodiadem. *Agrippa* senior pauper omniumque rerum inops Romam profugit, ibique in familiaritatem Caji Caligulæ se insinuans, accusatus fuit, quod mortem Tiberio, Imperium Cajo fuerit precatus; detrusus propterea in carcerem, cujus squalores per 6 menses tulit. At Cajs, post mortem Tiberii ad Imperium evectus, eum illico liberavit, torquemque aureum, ejusdem cum catena, qua vinctus fuerat, ponderis, illi donavit, traditaque patrui sui Philippi Tetrarchia Ituræ & Trachonitidis Regem pronuntiat; Antipa vero ob conspirationem cum Artabano Parthorum Rege, exilio mutato, Galilææ quoque Tetrarchia Agrippam auxit. Addidit Claudius Imp. Judææ quoque, Samariæ & Idumææ Tetrarchias, ut adeo ex mendico

potentissimus evaderet, recuperatis omnibus provinciis, quas Herodes M. ipsius avus possederat. Sed a se ipso degener, cum pro DEO se coli permetteret, incredibiles inter dolores, avi impii exemplo, a vermibus consumptus est anno Christi 44, Regni 7. Ecclesiam persecutus Jacobum Joannis fratrem in gratiam Judæorum capite jussit plecti, Petrumque carceri mancipavit, ex quo per Angelum fuit liberatus.

Filium reliquit 17 annorum, qui dictus est *Agrippa junior*, quem regno imparem judicans Claudius Imperator, privatum Romæ educari voluit, in Judæam vero misit Fadum Præsidentem. Postea vero Agrippam Chalcidis Regem dixit; Nero partem Galileæ & Tiberiadem addidit. Sed hæc omnia brevi postea amissa sunt, extincto penitus regno Judaico, & excisa funditus Jerosolyma.

Provocavit nempe vindicem DEI manum gens rebellis, tot beneficiis ingrata, perfida, sceleribus a capite ad calcem contaminata, sicut populus sic & sacerdos, sicut Rex ita grex: populus duræ cervicis, adversus omnes DEI ipsius, in carne præsentis, monitiones pervicax & refractarius, qui ipsum Dominum JESUM Christum, qui ad salvandum venerat, impie in crucem egit.

Iusto igitur DEI judicio impositum Judæis gravissimum a Romanis jugum, Præfectorum ac militum avaritia & effusa licentia; accedebant factiones internæ ac bella domestica, cædes, latrocinia, libidines. Imperante Claudio, sub Ventidio Prælide, probrosa militis Romani, ante fores templi excubantis, impudentia bellum excitavit, quo viginti tria Judæorum millia perierunt. Ventidius a Quadrato Syriæ Præside Romam missus ad exilium condemnatus est. Successit Felix Judææ procurator, qui Jonathan summum sacerdotem interfici jussit. Sub Floro præfecto palam erupit Judæorum defectio occiso Fioro.

Cestius, Syriæ Præses, ut Judæos compesceret, cum exercitu in Judæam venit; sed amissis ultra sex Romanorum millibus repulsus est. Igitur Nero Imp. videns majori opus esse ad Judæos in ordinem redigendos molimine, Vespasianum, triumphis Britannicis clarum, bello Judaico præfecit, qui rem fortius & feliciter gessit, expugnata Joppen, & Jocapata, in qua Josephum Judæum cepit, qui libris septem de *Bello Judaico* Jerosolymæ excidium accurate descripsit, additis 20 libris de *antiquitatibus Judaicis*, quibus universalem gentis suæ Historiam a mundo condito est complexus.

Vespasianus ad ipsam Jerosolymam expugnandam exercitum admovit, in quam ingens Judæorum multitudo confluxerat. Sed dum mortuo Nerone Galbam inter, Ottonem, & Vitellium distraheretur

7.
Excidium
Solymæ.

Imperium, Vespasianus ab exercitu acclamatus Imperator, Romam concessit, relicto ad oppugnationem Solymæ Tiro filio, qui, castris in monte Oliveti positis, arctius urbem semper arctiusque constringebat. Accessit, propter infinitam hominum multitudinem, ab externis etiam provinciis ad festum paschæ confluentium, tam rabiosa fames, ut ad nefandos quosque cibos miseros compelleret.

Titus, ubi tantas eorum miseras calamitatesque conspexit, ad deditionem, ut extremam urbis ruinam suamque averterent, est cohortatus. At cæcus illis furor & insana pertinacia omnem mentem eripuit, atque ultimam cladem attraxit. Capta Jerosolyma, prævaricatrix civitas, super quam flevit olim Dominus, ejusque interitum prædixit, cum augustissimo templo excisa & eversa funditus, abiitque domina gentium in bustum flebile.

Ultra millionem Judæorum ea in obsidione aut cæsi aut fame consumpti memorantur, capta centum prope millia, multa insuper millia, dum effugere conabantur, a Syris & Arabibus intercepta, refecto ventre, quia aurum deglutiisse credebantur, miserrime perierunt.

Qui ab exitio residui erant Judæi, per orbem dispersi, variis in locis postmodum, variisque temporibus jugum, in rebellionem versi, excutere moliebantur, prout sub Trajano, Hadriano, Severo, Constantino, Constantio, aliisque Imperatoribus, sed ita contriti sunt dissipatique per diversas mundi partes, ut in nullam amplius Rempublicam coire potuerint, fœtidi, contempti, omnibus exosi vagantes, sine Rege, sine Duce, sine sacerdote, sine templo, sine Messia, quem cæci homunciones frustra expectant, ut e captivitate sua altera liberentur.

Articulus VI.

S. Cletus, ab an. 77. S. Anacletus, 83.

S. Evaristus, 96.

8.

S. Cletus Romanus electus anno 77, Romæ 25 Presbyteros instituit, quibus postea Evaristus certos Ecclesiarum titulos attribuit. Hi successu temporum dicti sunt Cardinales. Sedit annos 6, Martyrio coronatus in persecutione Domitiani anno 83.

S. Anacletus Atheniensis Græcus eodem anno electus, duabus Ordinationibus iniciavit Diaconos tres, Presbyteros quinque, Episcopos sex. Hæ Ordinationes usque ad Sæculum V tantum fiebant

bant mense Decembri. Martyr obiit in persecutione Domitiana anno 95, sedis 9. Hæretici ei obijciunt, quod in memoriam S. Petri monumentum construxerit. Verum hic non est error, sed antiquissimum morem colendi sanctos demonstrat.

S. *Evaristus* Bethlehemita, ob Antecessore Episcopus consecratus & Vicarius constitutus, successit an. 96, Presbyteris 25 titulos divisit, & Diaconis 7, ut sacerdoti, prædicanti & sacris operanti adessent. Subiit martyrium in persecutione Trajana an. 108, sedis 14.

Articulus VII.

Observatio in hæc tempora, de Imperat.

Domitiano Tyranno anno Christi 96, Imperii 15, veneno a propria uxore Domitia sublato, *Nerva* salutatus Imperator, qui data Christianis pace, omnes præclari Principis partes implevit, in eoque solo defecisse visus, quod non diutius imperarit; nam senio & viribus confectus, altero Imperii anno decessit, anno Christi 98, eo vel maxime laudes suas coronans, quod Trajanum adoptarit, gente Hispanum, in quo virtutes, militares & politicæ, inter se concertarent de palma, prout inter se certant in iis laudandis summa scriptorum ingenia. Sed cum potissima gestorum ejus materia ad Sæculum secundum pertineat, ea hic prætereunda duximus.

Quantum ad disciplinam Sæculi primi spectat, plurima jam in usu erant, quæ ab hæreticis hodiernis rejiciuntur, uti 40 dierum & 4 temporum jejunium, signum S. Crucis, aqua benedicta, comprecationes ad sanctorum Martyrum sepulchra; preces & sacrificia pro vivis & mortuis oblata; vitæ monasticæ, cujus S. Joannes Bapt. specimen præbuit, mentionem facit S. Dionysius Areopagita.

Magna lis est inter Criticos, an libri, qui huic S. Martyri & Episcopo Dionysio attribuantur, sint genuini ejusdem partus, an vero suppositi, quales 1. *liber de Cælesti Hierarchia* 2. *De Ecclesiastica Hierarchia*. 3. *De Divinis Nominibus*. 4. *De Mystica Theologia* 5. *Decem Epistolæ ad diversos scriptæ*. Quidam illas lucubrationes tanquam venerandas antiquitatis reliquias, & proprias S. Dionysii proles cum Francisco Turriano agnoscunt, propugnantque, alii vero, recentiores præsertim Critici, posteriori primum ævo editas contendunt, eo quidem præcipuo argumento, quod nulla in Patrum primorum sæculorum scriptis de illis fiat mentio, & in Catalogis veterum scriptorum, uti Dionysii Corinthii, Eusebii, Hieronymi &c. nec vestigium extet,

neque apud S. Athanasium, aut Cyrillum, qui tantæ authoritatis Doctorem non fuissent omiffuri allegare. Imo non defunt, qui hos libros Eutychiano alicui hæretico tribuunt. Verum id genus argumenta, Criticis familiaria, non videntur rem penitus conficere, cum privati auctoris scripta, in illis gentilitatis tenebris, & Christianorum persecutionibus, potuerint latere, & postea primum detegi, præsertim cum nulla adhuc inventa fuisset typographia.

S. Clementis epistolam primam ad Corinthios, & secundæ, quæ supersunt, fragmenta; epistolam S. Polycarpi ad Philipenses; acta passionis S. Andreae, a Presbyteris Achajæ conscripta, in quibus luculentum extat testimonium de reali præsentia Christi in sanctissimo Altaris Sacramento: septem item S. Ignatii Martyris Epistolas, ad Ephesios, ad Magnesianos, ad Trallianos, ad Romanos, ad Philadelphenses, ad Smyrneneses, ad Polycarpum scriptas, acerrimi etiam Critici genuinas agnoscunt.

Ex his fontibus sacraque Ecclesiæ traditione constat, primo jam æræ Christianæ Sæculo credita a Fidelibus fuisse multa, quæ hodierni Protestantes inficiantur, uti septem Sacramenta, potestatem sacerdotum absolvendi pœnitentes a peccatis, realem præsentiam Christi in Augustissimo Sacramento. B. V. Mariam sanctosque Martyres singulari veneratione sunt prosecuti. Contra Simonem Magum, Cerinthum, & Ebionem libertatem arbitrii, meritumque bonorum operum defendebant, prout etiam integritatem sacrarum scripturarum, quas hæretici isti mutilabant, traditiones item Divinas & Apostolicas, in Ecclesia conservatas.

Notandum tamen, Patres & Scriptores Ecclesiasticos primorum temporum rarius & cautius de quibusdam mysteriis publice scripsisse, uti de SS. Trinitate, Eucharistiæ Sacramento &c., ne Infidelium ludibrio illa exponerent. Clarius vero illa in Catechesibus suis explicarunt Neophytis, prout fecit S. Cyrillus Hierosolymitanus in Catechesibus suis.

CAPUT II. SÆCULUM II.

10.

Quo magis ager Dominicus irrigatus est Martyrum sanguine, hoc pulchrius effloruit. Decem habuit hoc Sæculum Pontifices, omnes Martyres. Ecclesia per Syriam, Rhætiā, Gallias, Angliam, Scotiam per viros Apostolicos propagata. Quartodecimani, Montanistæ,

stæ, Marcionitæ damnati per Concilia & Pontifices. Plures ritus sacri introducti, quos hodierni Protestantes derident.

Articulus I.

S. *Alexander*, 108. S. *Sixtus*, 117.

S. *Telephorus*, 126.

S. *Alexander* Romanus electus anno 108, in persecutione *Trajana*, quæ fuit *tertia*, Martyrii palmam adeptus est anno 117, Pontificatus 9. Aquam benedictam, sale conspersam, constanter in templis asservari & in cubiculis voluit. Missæ sacrificio addidit Epistolam & Evangelium, pluraque Canonici verba.

S. *Sixtus* sive *Xystus*, Romanus electus pro more a Clero Romano, consentiente populo anno 117, obiit Martyr an. 126, sedis 9, morem in Missa legendi vel cantandi trifagion *sanctus* novo Decreto confirmavit, vetuitque, a laicis vasa sacra tangi.

S. *Telephorus* Græcus, ex Anachoreta creatus Pontifex anno 126, obiit Martyr in persecutione Hadriani anno 137, sedis 11. In Missa hymnum Angelicum *Gloria in excelsis* cantari voluit, & quadragesimæ jejunium, ab Apostolis jam introductum, stabilivit. Cavillantur hæc Novatores, sed credo, S. Martyri Telephoro melius perspectam fuisse Christi & Apostolorum doctrinam, quorum aliquibus suppar erat tempore, quam hominibus novis, heri natis.

Articulus II.

Observatio in hæc tempora de Imperat.

Imperium 19 annis moderatus est Nerva Ulpius *Trajanus*, summus Princeps, nullus illo sive domi sive militiae clarior. Majestatem certe Romani Imperii ad summum fastigium evexit, in eamque amplitudinem ab extrema Britannia in Indias usque extendit, ad quam neque sub Augusto pervenerat. *Decebalum* quippe Dacorum Regem *Trajanus* primum vestigalem fecit, tum vero, jugum rursus excutientem regno exuit, caputque illius, cum se ipsum confodisset, Romæ in triumphum duxit; Dacia vero, Transylvaniam, Moldaviam, Valachiamque complexa, in provinciae formam redacta est: quod idem Arabiæ Petreæ contigit.

Bellum

Bellum Dacicum excepit Armenum & Parthicum, ut a Septentrione in Orientem verteret victorias. Causa cupiditas gloriæ, prætextus, quod Armeni non a se, sed a Parthis Regem petiissent. Iterum subacta Armenia, & provincia Romana effecta. Parthi ultra Euphratem Tygrimque submoti. Cosroes ad tributum necessitatem compulsus. Erythræo mari immissa classis. Spolia ex Indis lecta. Trajanus *Alexander Romanus* dictus.

3 Persecutio. Sed qui tot hostium cuneos perfregit, atque adversus tot armatas phalanges invictus stetit, inermium Christianorum virtute victus est. Quamvis enim nullum novum contra eos edictum publicarit, Neroniana tamen & Domitiana rata esse voluit. Unde *tertia* in eos persecutio recruduit, Præfectis provinciarum non segniter passim sævientibus.

Causæ tyrannidis variæ: odium Judæorum, a quibus Gentiles Christianos non secernebant: Gnosticorum aliorumque hæreticorum, qui Christianos se dicebant, nefanda scelera: Trajani in Deos suos studium, quorum cultor eximius videri voluit: Præsidum truculenta crudelitas. Sed intrepido animo coram iis steterunt Clementes, Dionysii, Ignatii, Simeones, Eustachii, quin & tenerior ætas, sexusque debiliior, non timentes eos, qui corpus, non animam possunt occidere.

Postquam autem Plinius II Proconsul Bithyniæ apologiam pro Christianis scripsit, eosque tanquam viros bonos laudavit, Trajanus clementius sæviit. Denique ab Oriente spoliis in trophæum erigendis onustus in Italiam redux, communi heroibus etiam summis facto expeditionem in alterum orbem suscipere coactus est, Selinunte in Cilicia extinctus, triumphii loco reus tribunali sistendus. Fabula autem est, ejus animam precibus S. Gregorii ex inferno redemptam. Obiit anno 117, Imperii 20, æt. 64.

Successit *Ælius Hadrianus*, oriundus quidem ex Hispania, sed natus Romæ, a Trajano adoptatus, cui bellandi studio impar, gentes ab eo ultra Euphratem subactas, liberas pronunciavit, pacis artibus conatus excellere. Provincias pedes obibat, reparandis ruinis intentus. In Britannia murum erexit ad 80 passuum millia. Super rudibus Jerosolymæ urbem construxit, quam a nomine suo *Æliam Capitolinam* appellari voluit. Cum antrum Bethlehemiticum, in quo Christus natus fuerat, magno apud Christianos in honore esse intelligeret, Veneris desuper Adonidisque templum extruxit. Calvariæ vero montem muris cinxit.

Bellum gessit cum Judæis, qui rebellionem rursus moverant. Plura centena eorum millia deleta: Judæa in solitudinem versa. Christiani quoque innocui involuti, & gravi persecutione pressi, donec Hadrianus legeret apologias Quadrati Episcopi & Aristidis Philosophi, pro Christianis scriptas. Obiit anno 138, Imperii 21, ætatis 62.

Articulus III.

S. Hyginus, 138. S. Pius, 142. S. Anicetus, 150.

S. Hyginus Græcus, ex Atheniensi Philosopho creatus Pontifex institutos a Christo Sub-Diaconatus & Minorum Ordinum gradus distinctius secrevit ac declaravit. Martyrii palmam retulit anno 42, sedis 4 completo, sub Antonino Pio.

S. Pius I Italus, Aquilejæ natus, martyrio vitam consummavit anno 150, sedis 9, sub Ant. Pio; quamvis enim hic Imperator per se ipsum Ecclesiam non sit persecutus, nolueritque, ut Christiana professio habeatur pro crimine, Gubernatores nihilominus & Judices, acclamante & applaudente Infideli populo, in Christianos grassabantur, maxime in summos sacrorum nostrorum Antistites, ut percusso pastore dispergantur oves.

Decretum edidit S. Pius, quod extat apud Gratianum *Dist. 2 de consecrat.* quo gravis pœnitentia injungitur illi, cujus culpa ex calice consecrato aliquid stillaverit seu effusum fuerit de sanguine Domini, manifesto argumento præsentiae realis sanguinis Domini in Eucharistia: cur enim tanta veneratio, tanta cautela, tanta pœnitentia exigeretur, si præter panem & vinum, aut meram figuram nihil agnovissent primi Christiani? Videri possunt hac de re Tertullianus libro de *corona militis cap. 3*, & Origenes *Homilia 13 in Exodum*.

S. Anicetus, natione Syrus, electus anno 150 vetuit, ne Clericus comam nutriat, ut habetur in libro Pontificali. Ejus tempore S. Polycarpus Romam venit ob controversiam de tempore, quo celebrandum esset Pascha. Contendebat nempe Anicetus cum Concilio Romæ congregato, celebrandum esse Pascha Dominica proxima post lunam decimam quartam mensis Nisan, post æquinoctium vernal, secundum traditionem & morem SS. Apostolorum Petri & Pauli in Occidente observatum. Polycarpus autem cum Orientalibus ad exemplum S. Joannis se referebat. Uterque tamen retinens sui ritus in osculo pacis alter alteri valedixit. Epistolam Aniceti ad Galliæ Episcopos tanquam supposititiam rejiciunt communiter hodierni Critici. Obiit

anno 161, sedis 11, in persecutione Marci Aurelii & Lucii veri, quæ fuit quarta, martyrio coronatus.

Articulus IV.

Observatio in hæc tempora de Imperat. &c.

13.
Ant. Pius.

Hadriano in Imperio anno 138 successit *Antoninus*, a probis moribus & suavi in omnes facilitate *Pius* cognominatus, ab Adriano jam antea adoptatus, a quo diversam vitæ rationem iniit, ex Italia nunquam, Roma vix unquam egressus. Vologesus Parthorum Rex, lectis ejus litteris, Armeniam, quam occupaverat, ultro dimisit. Omnia sua vasa pretiosa vendidit, ut militi stipendia solveret, ne subditos tributis oneraret; vetuitque, ne quis in jus vocaretur, eo solum nomine, quod Christianus esset. Seditiones non armis, sed virtutum majestate compescere solitus: alter Numa dictus ob pacis studium; quapropter barbari quoque controversiarum suarum eundem arbitrum elegerunt, ubique gentium cultus ut pater: dicere auditus, malle se unum civem servare, quam mille hostes perdere, bonique Principis esse, non semper bellis fremere, & flammæ circumferre. Obiit anno 161, Imperii 23, nihilque illi, nisi religio defuit.

Hæreses.

Christiana sub eo Ecclesia in lætas segetes excrevit. Inimicus tamen homo superfeminavit zizania, hæreses inquam, exitiale malum, & plus omnibus persecutionibus formidandum. *Valentinus*, monstrum, ex omni turpitudinis fæce concretum, docuit, 30 esse Deos, aliasque fabulas inficetas, & Gnosticorum spurcicias. *Ophitæ* serpentem adorant, aut potius dæmonem, se rursus transformantem. *Adamitæ*, spurci prorsus homines nudi, nuptias damnabant, ut vagæ libidini indulgere possent. *Cajani* malum dicebant bonum. *Cerdon* duos Deos fingebat, bonum & malum. Secutus exemplum magistri Discipulus *Marcion*, pluraque alia figmenta addidit, eo a spurcis istis hæreticis intentæ, ut solutis habenis in fordibus volutari possint, cum depiorando nominis Christiani probro, & Gentilium scandalo. Per infames autem mulierculas luem fœtentem diffuderunt, ut *Carpocras* per *Marcellinam*, & *Apelles* per *Philumenem*, quas prophetissas dicebant.

Articulus V.

S. Soter, 161. S. Eleutherius, 172.

S. Soter, patria Campanus, vetuit, ne Monacha pallam sacram tangat. Romæ collectas indixit, iisque aliarum Ecclesiarum, damnatorum ad metalla, exulumque inopiam sublevabat. In nuptiis solennes a sacerdote preces peragi iussit. Duæ Epistolæ Decretales, quæ ejus nomine prodierunt, altera ad Campaniæ Episcopos, altera ad Italos, apogryphæ censentur. Obiit anno 171, sedis 8, passus sub Marco Aurelio & Lucio Vero.

14.

S. Eleutherius, natione Græcus, S. Aniceti quondam Diaconus, rogatus per epistolam a Lucio Britannia Rege, teste Beda, Fugatum & Damianum viros Apostolicos misit, a quibus Rex edoctus Christianæ religionis mysteria, baptizatusque in sanctum Principem, imo Apostolum evasit.

Horum Pontificum tempore quarta Christianorum persecutio sæviit, a Marco Aurelio & Lucio Vero accensa. Occubuere in illa, præter 4 Persecut. Soterem & Eleutherium Pontifices, illustres pro fide pugiles, Polycarpus, Smyrnenfis Episcopus, S. Joannis Discipulus, totius Asiæ Primas; S. Justinus Philosophus, natione Syrus, qui duas pro fide Christiana Apologias Imperatoribus obtulit; Lugdunenses item Martyres multi cum Pontico, 15 annorum adolescente.

Articulus VI.

Observatio in hæc tempora de Imperat. &c.

Persecutionem, quod dixi, quartam excitarunt Marcus Aurelius Antoninus Philosophus, & Lucius Antoninus Verus, Imperatores, quos, nulla cognatione inter se connexos, Antoninus Pius in filios adoptaverat. 15. Marcus Au-
Gesserunt Imperium animo concordii, moribus licet inter se dissimillimi. Marcus sectam vitamque Stoicam professus, Philosophi nomen integritate & severitate morum implevit. Vix ullum certe plus laudantur Gentiles Historici. Virtutum omnium cælestisque ingenii virum dicunt, calamitatibus, quæ post Pii mortem Romanum orbem invaserant, provisum divinitus. rel.

Hinc quippe Marcomanni, Quadi, Chatti, pugnacissimæ gentes, quas Pii auctoritas continuerat, totusque Septentrio in arma ruit: inde Parthi Oriensque incumbabant. Alibi sæva pestis famesque de-

paſcebantur Provincias. Chriſtiani ultorem perſecutionis DEUM agnoſcebant: Gentiles Deos iratos dicebant, quod Imperatores mitius in Chriſtianos ſevirent.

Lenivit aliquantum Præſidum perſecutiones Marcus poſt bellum Marcomannicum, perſpecto oculis propriis inſigni prodigio. Dum enim in Quados movit, ab iis intercluſus, prope erat, ut ſiti & æſtu cum toto exercitu conſiceretur. Sed vexatio dedit intellectionem; Chriſtianam legionem, ut DEUM ſuum invocaret, interpellavit. Quod ubi hæc flexis genibus ſecerat, cælum repente diſfluens imbribus, & coruſcans tonantſque fulminibus in caſtris hoſtium, illos percuſſos in fugam coniecit, Romanis, potu recreatis, plexam aſſeruit victoriam. Imperator hoc miraculum Romam ad Senatum ſcripſit, mit uſque cum Chriſtianiſ agi præcepit. Mirum foret, quod ad tantam lucem non viderit veritatem, niſi & hodie ſuper'eſſent, quorum pervicaciam Divina non movent prodigia. Legio autem illa *Fulminatrix* fuit appellata.

Legio Ful-
minatrix.

Lucius Verus, Collega Marci, luxu & libidine diſfluens, mancipium erat ſpurcæ voluptatis, ut in uno palatio virtus & vitium hoſpitarentur. Cum Vologeſus, poſt obitum Pii in Armeniam irrumpens, Romanas legiones, per inſidias oppreſſas, prope deleviſſet, bello Partico ſuſcepto, in Syria conſidens, palam auſus eſt, quæ Romæ clanculum; bellumque quinquennale per Caſſium Legatum geſſit ea felicitate, ut Parthus Armenia ſubmotus, captiſque ad Tygrim uſque urbibus, ad pacem petendam ſit adactus. Lucius vero, qui hoſtem non viderat, dum Romam ad triumphum properat, in Pannonia apoplexia taſtus, interiit, anno Imperii nono. Ad decem deinceps adhuc annos ſolus imperavit Marcus Aurelius. Germanos ad Italiæ uſque fines progreſſos, a Pertinace deviſtos, repulit. Ægyptum jugum excutere molitam per Caſſium Syriæ Præſidem domuit. At hic Parthis & Ægyptiis deviſtis ferox, a milite acclamatus Imperator, dum adverſus Marcum procedit cum exercitu, morbo periit. Tandem ipſe Imperator Aurelius fato conceſſit Vindobonæ, quæ Vienna hodie dicitur, anno 180, Imperii 19, ætatis 59, in adverſis æque ac proſperis ſibi conſtans, dicere ſolitus, beatum eſſe regnum, in quo Philoſophi regnent, aut Reges philoſophentur.

Lucius Verus.

Hæreſes.

At veterum Philoſophorum doctrina non ſemper optimos formavit homines; nam *Hermogenes* Philoſophus Stoicus, *Bardeſanes*, ejuſque filius *Harmonius*, *Saturninus*, *Baſilides*, Philoſophi, ut liberius litarent Veneri, deſerta vera Religione, in varias hæreſes prolapſi ſunt.

Verum

Verum non tantum per laxam, sensibus blandientem, doctrinam ortæ sunt hoc Sæculo II nefandæ hæreses, sed etiam per rigores nimios. Argumento sit 1 *Tatianus*, Justini Martyris discipulus, qui præclarum adversus Gentiles librum ediderat, post mortem magistri sui hæresin *Encratitarum* seu continentium procudit, docuitque, nuptias esse malas, carnum vinique usum prohibitum, solaque aqua sacrificium perficiendum. Quasdam etiam fabulas ex Valentino est mutuatus. In varios ramos, ut fieri consuevit, hæc secta se diffudit.

2 *Montanus* Phryx & se Prophetam, & Priscam ac Maximillam, a maritis suis abductas, Prophetissas haberi voluit. Nuptias infames dicebat; nunquam in persecutione fugiendum: tres in anno quadragessimas servandas observari iussit. Novatianorum præcursor propter omne fere delictum fores Ecclesiæ præcludi voluit. Vocabantur Montanistæ etiam *Cataphryges*, & *Peputiani*, a locis, in quibus viguit hæc hæresis, per Asiam etiam & Africam late propagata.

3 His erroribus Montani, quod dolendum, irretitus est magnus ille *Tertullianus*, tot præliorum Victor, qui Apellem, Praxeam, Hermogenem, Gnosticos, Judæos, Gentiles tam gloriose prostraverat. Qui omnes antea ingenii nervos ad defensionem Christianitatis, ad extirpandas hæreses, intenderat, immensis eruditionis & eloquentiæ vehementis fluminibus effusus, fulgura inter & tonitrua, sonoros inter fragores reboantia.

Articulus VII.

S. Victor.

Natione Afer in locum Eleutherii successus anno 185, Theophilo Cæsareæ Episcopo Romam veniente, Concilio convocato, decedit, Pascha non ipsa decima quarta lunæ die primi mensis more Judæorum esse celebrandum, sed Dominica proxime sequente, juxta Apostolorum traditionem. Argumenta Papæ Victoris erant 1 ne communicemus cum Judæis. 2 Ut in tota Ecclesia sit uniformitas, cendum judaizantibus paucis Orientalibus, moremque Occidentalium omnium, & plurium Orientalium servandum. 3 Ut honos habeatur Resurrectioni Christi ac diei Dominicæ. Quæ rationes postea a Concilio Nicæno & Constantino M. sunt confirmatæ.

Theodotum Coriarium hæresiarcham Byzantinum, Divinitatem Christi negantem, damnavit, & Ecclesia ejecit S. Victor. Quatuor epistolas, quæ ei tribuuntur, suspectas aut apocryphas habent multi.

Hoc unum adverto, argumentum, quo varias primorum Pontificum epistolas cum Pagio rejiciunt Critici, quod scilicet plura verba inveniuntur in epistolis aut aliis scriptis S. Leonis, aut alterius Pontificis posterioris, non videri omnino firmum. Cur enim S. Leo usurpare non potuisset aliqua verba priorum Pontificum? Certe, si in duobus Scriptoribus inveniantur eadem verba, judicandum potius, quod posterior ex priore descripserit, aut quod uterque casu in illa inciderit. Obiit S. Martyr Victor anno 197, sedis 11.

Articulus VIII.

Observatio in hac tempora de Imperat. &c.

17.

Commodus.

Historia Romani Imperii ex aurea ætate jam in ferream delabitur, ut inquit Dion. Sub Trajano, Hadriano, Antoninis, magnis Principibus, validum suisque nervis probe compactum stabat. At vero sub *Commodo*, degenerate Marci Aurelii filio, compage, qua cohærebat, labefactata hiare cœpit. Etenim Commodus, non nisi inane Imperatoris nomen gerens, publicarum rerum cura in *Perennem* rejecta, inter nugas & scurrilitates tempus perdidit. Herculis clava armati personam indutus, multos velut Stymphalides mactavit, etiam primarios viros, ipsumque *Perennem*, per quem Imperium administraverat, suffecto Cleandro Servo, quem populus interemit, ac paulo post Narcisso gladiatore duce ipsum etiam Commodum, anno 193, nominis Imperialis 13, æt. 32.

Christianis ab eo quies, versa in ipsos gentiles crudelitate, plente Nemese Christianorum persecutores, magistratus potissimum, ut per talem Imperatorem proprium sanguinem funderent, qui toties sitiverant alienum.

Helvius.

Ad ruinas jam prolabens Imperium in plura dispersum est capita a nece Commodi. *Helvius Pertinax*, e Grammatico miles, e milite ad Præfecturam urbis evectus, atque a Senatu jam sexagenarius dictus est Imperator. Sed post tertium mensem Imperii a militibus, qui severos ejus mores ferre non poterant, est interemptus: dignus Princeps meliore ævo, quod Curios Fabriciosque ferre posset.

Didius.

Parricidæ vœnale Imperium *Didio Juliano*, plus offerenti, detulere. At Senatus & populus, averfatus turpem nundinatorem, capitis damnatum altero mense, Severo cum copiis ex Pannonia veniente, neci tradiderunt; electusque est Imperator *Septimius Severus*, qui duos potentes æmulos nactus est, copiarum Duces, Albinum in Britan-

Britannia, & Nigrum in Syria, quos sui pariter exercitus Imperatores salutarunt.

Severus Nigrum, pluribus præliis fractum capit necatque. Byzantium, Nigro amicum, triennio obsessum expugnatumque, in vi-
cum conversum, humanarum rerum vicissitudine caput futurum or-
bis. Albinum primo Severus Cæsarem, at Nigro debellato, hostem dixit. Commisum ad Lugdunum ingens prælium, in quo Albinus cecidit, Lugdunumque vastatum est.

Sublatis competitoribus ab extremo Occidente in Orientem conversus Parthos Mesopotamia, quam civilis belli tempore occupaverant, devictos expulit. Ex æois rursus plagis in occiduas raptο milite, Britanniam composuit, Romanumque Imperium per eam latius protendit; nunquam enim tota fuit subacta.

Articulus IX.

Observatio in Sæculum II Ecclesiæ.

De Disciplina & Viris Illustribus Sæculi II.

Disciplinam Sæculi II descripsit S. Justinus Martyr in suis Apologiis duabus, quarum alteram Antonino Pio, alteram Marco Aurelio obtulit. Secundum has Christiani die solis synaxin sacram celebrant, convenientes ex agris etiam & oppidis. Prælegitur aliquid ex S. Scriptura, quam is, qui præest, explicat, cum adhortatione, ut observetur. Sermone finito surgunt omnes, & comprecantur. Is, qui præest, consecrat panem & vinum, aqua temperatum. Unusquisque ex consecratis participat, atque ad eos, qui absunt, dantur Diacono perferenda.

Hæc sacra Eucharistiæ participatio singulis ferme diebus fiebat a primis Christianis. Post sumptam Eucharistiam Agapen seu convivium simul agebant. Infantibus etiam ministrabatur Eucharistia. Grassante persecutione in manus laicorum dabatur, domum deferenda, & afferenda; foeminæ illam mundo strophio excipiebant. Tempore Paschali preces stando peragebant. Signum crucis frequenter faciebant.

Sacrarum imaginum rarior erat usus ob furorem Gentilium, & quia timendum erat, ne populi, recens conversi, eas tanquam idola adorarent. Pro vivis & defunctis orabant & sacrificium offerebant.

Catechumeni seu baptismum petentes, alii dicebantur *Audientes*, necdum satis instructi; alii *Competentes*, satis jam præparati. Baptismus conferebatur trina immersione in aquam, cum invocatione SS Trinitatis, & iisdem ferme ceremoniis Catechismi, exorcismi, insufflationis, unctionis, &c. Has ceremonias exponunt Tertullianus in libro de Bapt. S. Cyrillus Hierosolymitanus in Catechesibus, alique Patres. Conferebatur autem (extra casus necessitatis) Baptismus in pervigiliis Paschæ & Pentecostes.

Qui post Baptismum in grave ac publicum delictum erant prolapsi, gravi pœnitentia plectebantur. Clerici in communi vivebant de oblationibus fidelium, quarum administratio erat penes Episcopum. Ordinationes & electiones Ecclesiarum Præsulum fiebant cum consensu populi, vel antecedente, vel concomitante, vel consequente.

Hæreses varietate grassabantur, de quibus jam aliquid memoravi. Sed habuit Ecclesia strenuos adversus eas defensores; dolendumque, quod aliquorum opera vel ex integro vel ex parte interierint. Tales sunt Apologiæ Quadrati & Aristidis Atheniensis Philosophi: Historia Ecclesiastica Egesippi. Extant autem adhuc genuina opera 1. S. *Iustini M.* præter geminam Apologiam pro Christianis, Dialogus cum Tryphone Judæo, Parænesis ad Græcos. Alia multa ejus opera injuria temporis interierunt.

S. Iustinus.

Clemens
Alexand.

2. Floruit eodem hoc Sæculo II. *Clemens Alexandrinus* Pantæni Stoici Discipulus, Origenis Præceptor, patria Atheniensis, Presbyter Alexandriæ & in schola ibidem Magister, sacra & profana eruditione clarus, scripsit octo libros *Stromatum*: adhortationem ad gentes, aliaque plura, quæ non amplius extant.

S. Irenæus.

3. S. *Irenæus*, natione Græcus, Lugdunensis in Gallia Episcopus, S. Polycarpi Discipulus, anno 202 martyrio coronatus. Ex ejus operibus supersunt quinque libri adversus hæreses, Valentini potissimum; reliqua perierunt.

Tertullian.

4. *Tertullianus*, natione Afer, patria Carthaginensis, Presbyter, multa scripsit, dum adhuc esset Catholicus, uti Apologiam, libros ad Nationes, de præscriptione contra hæreticos, de Baptismo, de patientia, de testimonio animæ, de virginibus velandis, de pœnitentia, de Idololatria, de spectaculis, de carne Christi, de resurrectione carnis, de corona militis, de oratione, ad Scapulam Africæ Præfectum, ad Martyres, ad uxorem, adversus Judæos, Gnosticos, Valentinum, Marcionem, Hermogenem, Praxeam &c. postquam vero infelix Zelator ad Montanistas defecit, & Ecclesiam impugnare cœpit, ex livore, ut putat Baronius, quod Victor, gentilis suus, in Pon-

Pontificatu sibi fuisset prælatus, scribere perrexit de Monogomia, de fuga in persecutione, de jejuniis, de pudicitia & castitate. Alia non amplius extant. Præter Montani autem hæresin docuit, animam esse corpoream, eamque ex traduce propagari, animas justorum ante Judicii diem non recipi in cælum, atque regnum Christi per mille annos in terris futurum: hæreticos rebaptizandos: secundas nuptias tanquam stupra damnandas: fugam in persecutione esse illicitam. Unde Gelasius Papa in Concilio 70 Episcoporum scripta Tertulliani apogrypha declaravit.

Apologias pro Christianis scripserunt *Melito* Sardicensis Episcopus, *Athenagoras*, *Miltiades*, *Tatianus*, post mortem S. Justini Enkratitarum auctor.

Ex profanis Scriptoribus hoc Sæculo floruerunt, sub Trajano *Plutarchus*, qui Græcos & Romanos Heroes inter se comparat: *Pli* Plutarchus. *nius junior*, cui nihil nisi vera Religio defuit: *Svetonius*, qui 12 primo Plinius jun. rum Imperatorum vitia potius quam vitam scripsit: *Florus*, qui Livii Sveton. Decades in synopsis contraxit. *Cornelius Tacitus*, acumine & sententiarum pondere celebris, stylo confragoso, & sublimiore, quam Historia exigat, Cæsarum vitas multaque de veteri Germania scripsit, incipiens a Tiberio, desinens in Vespasiano. Tacitus.

Sub Hadriano inclaruerunt *Ptolomæus* Alexandrinus, Astronomiæ Ptol. decus, & *Gellius*, in Nectibus Atticis lucem quærens. Sub Antonino Gellius. *Pio Galenus* Pergamenus, Medicus alter ab Hypocrate; *Justinus* Historicus, Trogi Pompeii compilator; *Diogenes Laertius*, qui non tam dogmata, quam exempla Philosophiæ scripsit. Sub M. Aurelio Hermo- Galenus. *genes* Rhetor, *Philostratus* Sophista, *Apulejus* Afer Magus, *Lucianus* ex Lucianus. Christiano Atheus, impuris Dialogis & Satyris præclarum ingenium fœdavit. *Appianus* Alexandrinus Historicus, apprime eruditus & utilis; *Aphtonius*, cujus extant apophtegmata Rhetorica: sub Commodopausanias. *Pausanias* Historicus Græcus;

CAPUT III.

SÆCULUM III.

Orcus ultimas suas vires exerere visus est, per tyrannidem & hæresin, ad extirpandam funditus Christi in terra Ecclesiam. Decianis illis, Valerianis, atque Diocletianis procellis pro quantum sanguinis
Part. XI. *D* *fu-* 19.

fusum est. Novatiani, Sabelliani, Manichæi vi tota incubuerunt, ut eandem in exitium darent.

At stetit illa cedri instar turbinibus impulsæ fortior, & velut aqua agitata purior; dum enim utraque illa Erynnis rabiem suam æstusque despumat, Religio tantopere est propagata, ut dimidia minimum Romani Imperii pars Christiana evaderet, & eventus comprobaret, quod Tertullianus de gentibus scripsit: *dum metimur a vobis, augemur. Sanguis Martyrum est semen Christianorum.*

Præibant exemplo summi Pontifices, 14 omnino, sancti omnes, gloriosis callem signantes victoriis. Prostrata hæresum monstra per sacra Concilia. A Patribus per doctissima scripta defensa Ecclesia, vitæ sanctimonia & miraculis illustrata.

Articulus I.

S. Zephyrinus, ab anno 197. S. Callistus, 217.

S. Urbanus, 222.

S. Zephyrinus, Romanus, statuit, ut ordinationes publice in Ecclesia peragerentur, atque ut Episcopo celebranti assisterent omnes sacerdotes illius Ecclesiæ. Montanistas, & ipsumetiam Tertullianum & Proclum anathemate perculit. Ex quo patet, quam falso ei obijciatur, quod Montanistis faverit. Pacem quidem eis dederat, quia Catholicos se simulabant, sed melius informatus eos damnavit. Origenem Christi causa profugum cum paterna charitate Romæ suscepit. Falsum est, Marino teste, quod in idololatriam aut homicidium lapsis omnem pœnitentiam & reconciliationem negaverit. Tertulliano Montanistæ in hac re non est credendum.

5 Persecutio.

Sub hoc Pontifice erupit quinta Ecclesiæ persecutio gravissima anno 202 decimo Severi Imperatoris, occasione militis Christiani, qui in triumpho coronam seu laurum capiti imponere recusavit. Displicuit id Catholicis (cum gestatio talis lauri res esset indifferens, & nullatenus religionis alicujus professiva) placuit tamen Tertulliano, qui in laudem hujus facti librum scripsit de *corona Militis*. Persecutio autem illa erat sævissima, tenuitque per novem annos, usque ad mortem videlicet Severi. Præter innumeros alios occisus est S. Irenæus, Episcopus Lugdunensis. Credebantur adesse Antichristi tempora. Cum Leonides Alexandriæ ad martyrium duceretur, Origenes ejus filius, tunc adolescens, vix domi a matre contineri poterat, quo minus patrem ad mortem sequeretur. Obiit S. Zephyrinus anno 217, sedis 20.

S. Cal.

S. *Callistus* Romanus, de quo in Pontificali Romano memoratur, quod construxerit cimiterium in via Appia, ubi multi Martyres requiescunt, & hodieum *Cimiterium Callisti* appellatur; tandemque post diuturnum carcerem, famem & diuturna verbera, e fenestra in puteum præcipitatus Martyrii coronam adeptus est, anno 222, sedis 11. Jejunium quatuor anni temporum novo Decreto firmavit.

S. *Urbanus*, Romanus, *Valerianum*, *Cæcilie* sponsum, ejusque fratrem *Tiburtium*, & *Maximum*, cubiculi Imperatoris Præfectum, baptizavit, & ad martyrii lauream perduxit: ad quam & ipse secutus est anno 230, sedis 8. Vasa sacra, ex argento confecta, ab eo fuisse adhibita, refert Pontificale Romanum, non tamen negat, ea jam antea fuisse in usu, præsertim in Missæ sacrificio. Quod autem Confirmationis Sacramentum instituerit, mendacium est centuriorum. Christus illud instituit, & jam Apostoli illo usi sunt, *Act.* 8. & 19. *Tertullianus*, antiquior S. Urbano, sæpius de eo mentionem facit, ut de *Bapt. &c.*

Articulus II.

Observatio in hæc tempora de Imperatoribus aliisque.

Septimius Severus, sublati æmulis, *Plautiano* genero suo gubernandum se tradidit, ad summam potentiam provecto. Sed quam instabilis rota volvit res humanas! mox alter velut *Sejanus*, proditiōnis a *Caracalla* postulatus, in ipso Imperatoris cubili confoditur. 20.
Plautianus.

Obiit Severus anno 211 Imp. 17, æt. 65. Gente fuit Afer, patria *Tripolitanus*, ac propterea multitudini minus gratus, quamvis deflueret *Sept. Severi* Imperio necessarius, cui suam majestatem & amplitudinem restituit. rus.
Præter belli artes eximias, doctorum virorum amator & cultor: quos inter summi Jurisconsulti *Papinianus* & *Ulpianus*, magna pars Romani *Ulpianus.*
Juris. Imperium reliquit validum, quod 32 legiones tuebantur: omnibus forte antepōendus Imperatoribus, nisi dotes præcellentes iramanti in Christianos crudelitate sædasset, & filium genuisset *Caracallam*. Caracalla.

Nihil is patris præter sævitiam habuit: homo levissimus simul & sanguinarius, *Getam* fratrem & collegam Imperii, a patre destinatum, seque multo meliorem, ad gremium matris fugientem confodit, atque viginti hominum millia, *Getæ* faventium, & inter eos magnum *Papinianum*, trucidari jussit. Regibus passim fidem fregit & gulam. *Armenie* Regem amice evocatum interemit. Orbem terrarum spoliavit, Geta.

ut milites ditaret, & propudiosis spectaculis indulgeret. Celtis bellum indixit, & pacem emit. Alexandrum M. se dixit & sedecim Macedonum millia in phalangem composuit. Sed nugæ ejus narrare piget. Ut tamen magnum quid ausus videretur, in Parthos movit, sed in ipso itinere a suis fuit occisus, anno 218, Imp. 6, æt. 29.

Macrinus. *Macrinus*, natione Maurus, Prætorii Præfectus, cujus insidiis *Caracalla* perierat, Imperator dictus a milite, a Rege Parthorum bi-victus pacemque emere coactus, a militibus occisus cum filio, vix ætiorum Imperii annum auspiciatus: postquam fuit venator, pugil, ludimagister, Notarius, miles, Dux, Imperator, nihil.

Heliogabalus. Fœminarum artibus intrusus est *Heliogabalus*, quam ætate juvenis, tam moribus corruptus: novum Imperii portentum, & Sardanapalus sui sæculi. Magnus hic nugator quarto anno nugarum a Prætorianis confossus perijt, æt. 18.

Alex. Sever. Suffectus est ab exercitu *Alexander Severus*, Heliogabali confobrinus, sedecim annorum juvenis, at senili prudentia, consilio, morum maturitate ætatem compensans: in palatio justus, in castris severus, in pugna fortis, prioris monstri delevit infamiam. Revocata veteri Quiritum disciplina, victis in Oriente Persis, Mauris in Africa, cum ad Germanicum bellum se accingeret, a militibus cum Mammæa matre ob severitatem est interfectus, anno 236, Imp. 13, æt. 29, dignus, qui semper imperaret, dignus nomine, & Alexandri victoriis. Nullus Ethnicorum Principum propius ad naturæ leges accessit, legum ipse multarum conditor, per Ulpianum maxime, quem objectu propriæ purpuræ protexit.

Quamvis autem Ulpianus iniquo esset in Christianos animo, Alexander tamen illis favit, pluresque in aula ex iisdem habuit; quin Christum coluisse dicitur, eique templum voluisse construere, persuasum a Mammæa matre, ab Origene imbuta fide Christiana. Hoc certum, plurimum sub hoc Principe auctam Christianam Ecclesiam.

Finis regni Parthici. Defecerat circa hæc tempora in Artabano IV, *Arfacidarum* ultimo, regnum *Parthorum*, quod 400 annos steterat, & unum potissimum obstitit, quo minus Romanorum Monarchia fieret universalis, insignes sæpe clades ab eodem passa: instauratumque iterum Regnum *Persicum* ab *Artaxerce*, obscuri ante generis homine, qui (ut Miriweis & Kulican nostra ætate) adversus Artabanum, Dominum suum rebellis, trino eundem prælio fuscum profligavit, Regnumque ad Persas transtulit. Romanos dein invasit, eosque Armenia, Mæssopotamia, Syria, & Asia minore ad usque ferme Hellespontum exiit. Verum ab Alexan-

dro Severo, quod dixi, devictus, in Persiam fuit reclusus. Mansit deinceps regnum Persicum in Artaxercis familia usque ad Sæculum VII.

Fleruit hoc tempore *Origenes*, sublimis & incomparabilis ingenii, sui sæculi stupor, sequentium error, cupidus Martyrii, quod senex *Origenes* horruit, notior peccans quam pœnitens, novus Salomon. Quamvis irregularis, quod se ipsum abscidisset, sacerdos tamen ordinatus, multas molestias tulit. Hanc defectionis causam assignant quidam. Crediderim, ubertati ingenii confisum nimium. Docuit autem, Filium Dei minorem esse Patre, & Spiritum S. Filio: circumscriptam esse Dei potentiam: animas creatas ante corpora: Christum passum pro dæmonibus sicut pro hominibus, illosque salvandos; sicut etiam alios damnatos. Ignem inferni allegorice intelligendum: astra esse animata. Liberi arbitrii vires extollendo, gratiæque necessitatem negando, Pelagio præludit.

Floruit quoque *Dion Cassius*, rerum Romanarum scriptor diligens, apud Alexandrum Imperatorem, prout docti omnes, valens gratia. *Dion.* Ex ejus historia multa sunt deperdita, quæ *Xiphilinus* aliquantum supplevit.

Articulus III.

S. Pontianus, 230. *S. Antherus*, 235. *S. Fabianus*, 236.
S. Cornelius, 250.

S. Pontianus, Romanus, calumnia circumventus in Sardiniam relegatus Pontificatu se abdicavit, postquam illum 5 annis gessit, ac paulo post sub Maximino Imp. martyrium subiit. Duæ illi tribuuntur Decretales Epistolæ, quæ suppositæ judicantur. Obijciunt ei hæretici, quod dixerit, per sacerdotes Christi corpus confici. Sed hoc ipsum dixerunt summi Ecclesiæ Doctores, Augustinus, Chrysostomus, Hieronymus, qui *Epist. ad Heliod.* ait de sacerdotibus: *Corpus Christi sacro ore conficiunt*, sacramentaliter videlicet, ponendo illud sub speciebus panis.

S. Antherus, Græcus, mense jam altero sui Pontificatus Martyrii lauream obtinuit, quod gesta Martyrum jussisset conscribi, & in Ecclesia recondi. Epistola una illi assignatur, quam Critici suspectam habent, quod ex posterioribus scriptoribus esset collecta.

S. Fabianus, Romanus, anno 236 subrogatus Anthero, cum in sacro Comitio columba capiti ejus infedisset, teste Eusebio *Hist. Eccles. lib. 6, cap. 29*, cum *S. Clemens* septem Notarios constituisset, qui gesta Martyrum diligenter annotarent, Fabianus septem subdiaconos

nos eis substituit, ut hoc negotium majori cum accuratione executioni daretur. Plura cœmeteria subtus terram fieri jussit pro Martyribus, in quibus Fideles sacram synaxin sumebant, & deinceps orandi causa frequentata sunt. Tandem sub Decio accessit & ipse sanctis martyribus, anno 250, sedis 14, sepultus in cœmeterio Callisti via Appia.

Novatianus. 250, insurrexit adversus eundem *Novatianus* Presbyter Romanus, qui ex Philosophiæ peritia nomen sibi comparaverat, primus Antipapa schisma induxit. Quare Cornelius synodum Romæ congregavit 60 Episcoporum, aliorumque sacerdotum multo plurium, a quibus Novatianus cum suis damnatus & anathemate percussus est.

Antip.

Nō stitit Novatianus in solo schismate: addidit hæresin; Ecclesiam lapsis in persecutione aut post baptismum non posse dare veniam, aut quantumcunque pœnitentes recipere: secundas nuptias esse damnandas, Bigamos excommunicandos. Contra Novatianum proin & ejus affectas, præter Concilium Romanum, duo alia sunt celebrata, alterum Carthagine a S. Cypriano, alterum Antiochiæ a Demetriano Episcopo, in quibus definitum, lapsis post plenam ac diuturnam pœnitentiam dandam esse pacem & absolutionem a peccatis.

Novatus.

Novatiano schismatis socius aut omnino auctor fuit *Novatus*, Carthaginensis Presbyter, propter scelera metu pœnarum ex Africa Romam profugus. Quam bene novatoribus istis nomen suum convenit. Per centum prope annos deinceps Romæ, præter Catholicum, Novatianus fuit Episcopus, ad Cœlestini I videlicet usque tempora.

Cornelius Papa martyrium subiit anno 252, sedis 3. Acta ejus & Epistolæ duæ, quæ circumferuntur, censentur suppositæ. Objiciunt ei hæretici, quod solam aquam in Missa offerendam decreverit. Sed falsissimum est, nullo teste idoneo probatum. Genuinæ censentur 4 ejus epistolæ ad Fabianum, & aliæ 4 ad Cyprianum.

Articulus IV.

Observatio in hæc tempora de Imperatoribus & aliis.

22.
Maximinus.

Post necem præmaturam Alexandri, magni Principis, primus absque ullo Senatus Decreto, militari auctoritate purpuram rapuit *Maximinus* Thrax, opilio, vasto corpore, portentosis viribus propter morum eruditatem & immanitatem dictus Cyclops & Busiris, in omne hominum genus grassatus tyrannide, sævitie Imperium stabiliendum ratus, atque accersendam auctoritatem, quam natalium obscuritas & morum

morum barbaries negaverant. Devictis Germanis dum in Sarmatiam legiones ducit, quarto tyrannidis anno prima ab eo defecit Africa, quæ Proconsulem suum *Gordianum*, jam octogenarium cum filio, invitum & reluctanter, intentatis etiam gladiis ad Imperium traxit. Senatus quoque cum universa Roma Augustum salutavit.

Verum Gordianus, dum cum Capelliano, Numidiæ Præsidente, Maximino adhærente, configit, victus & interfectus est cum filio. Gordianus
sen.

Senatus Romanus vel Maximino vel sibi pereundum cernens, *Maximum & Balbinum*, viros consulares Imperatores renuntiat, iisque *Gordianum juniorem*, senioris nepotem, adjungit, ut ex his triumviris Imperator conflaretur. Maximinus his intellectis, omisso bello Sarmatico, magnis itineribus Romam contendit, ferro flammisque omnia deleturus. Sed materiæ cædis erat, non causa. Cum enim in via Aquilejam, sibi inimicam, obsideret, militesque sæpius repulsos haberet crudeliter, ab illis cum filio, ejusdem cum patre ferocis ingenii, est interemptus, anno 237, Imp. 2, æt. 60.

Sextam is persecutionem in Christianos concitavit, dum Episcopos & sacerdotes ferali edicto morti addixit, æquatis solo templis, quæ Alexandri conniventia fuerant constructa. Alii cum Gravesando eam persecutionem universalem dicunt, alii cum Francisco Pagio in *Breviario Historico-Chronol. summ. Pontif.* particularem & localem affirmant. 6 Persecu-
tio.

Trucidato Maximino, rediit pax Ecclesiæ sub *Gordiano juniore*, qui, occisis a militibus Maximo & Balbino triumviris, solus imperavit, & quidem majore prudentia, quam a juvene 16 annorum expectasset. Sed dirigebatur consiliis Missitheï socii sui; quo Duce expeditionem suscepit in Persas, qui sub Sapore Rege, Artaxercis filio, Italiæ jam imminebant, sed a Gordiano ultra Tygrim sunt repressi. Gothi insuper, Sarmatæ, & Germani victi. Quis non crederet, tantam virtutem diuturno Imperio coronandam? at vita Imperatorum stamen Parcarum esse videbatur. In ipso juventutis flore secundoque victoriarum cursu succisus est a Philippo Arabe, anno 244, Imperii 6, ætatis 22.

Sceleris præmium *Philippo* Imperium fuit, quod una cum *Philippo filio* administravit, futurus brevi pro scelere victima; nam cum *Decium Philippum* legatum in rebelles Pannonos misisset, intendit arcum, quo peteretur. Decius etenim a rebellibus dictus Imperator, Philippus acie victos interemit, anno 249, Imperii 5.

Controversia est inter eruditos, an duo Philippi Imperatores facti fuerint Christiani? Affirmant Eusebius *Hist. Eccles. lib. 6, cap. 34.* An fuerint Christiani.
Baronius, Daniel Huetius, Cassiodorus, Paulus Orosius, Vincentius Liri.

Lirinenfis, & ipſe etiam S. Hieronymus, ſecuti Eufebium, & acta S. Pontii Martyris, in quibus dicitur, S. Fabianum Papam duos illos Imperatores baptiſaſſe.

Negat Ant. Pagius, Baronii cenſor, multique alii, eo quod teſte Laſtantio, Eufebio coævō, & Criſpi Principis Præceptore, Conſtantine M. primus fuerit Chriſtianus Imperator. Citantur etiam pro hac ſententia S. Ambroſius, & Sulpitius Severus, probantque ex ſilentio ſcriptorum Gentilium, item ex eo, quod anno 247, urbis Romanæ milleſimo, more Ethnico ludos ſæculares celebrarint: adduntque, acta S. Pontii eſſe confiſta: Eufebium eſſe deceptum, aut ejus Hiſtoriam in hac parte fuiſſe interpolatam; idem de aliis auctoriſus dicunt. Igitur adhuc ſub Judice liſ eſt, cum potuerint poſt ludos ſæculares converſi, dum adhuc per biennium fuerint ſuperſtites & clam Gentilibus baptizari potuiſſent. Conſtantine autem ideo fortasſe primus Imperator Chriſtianus dicitur, quia aperte & cum ſplendore Chriſtum profeſſus eſt, Religionemque Chriſtianam, non attento Gentilium murmure, magno cum animo introduxit, & palam protexit atque illustravit. Unde non eſt improbable, Philippos, præſertim patrem, calum fuiſſe baptizatos, & quidem a S. Fabiano Papa.

Decius.

7 Perſecutio.

Quantum autem Gordianus & Philippi faverunt Chriſtianis, tantum Decius, ex Pannonia ortus, eandem Perſecutione 7 afflixit. Immanis quippe hic tyrannus nihil prius habuit, quam eoſdem dira laniena maſtare. Sed non diu ſævire licuit; altero ſiquidem anno vix evoluto, iisdem artibus Imperium amiſit, quibus adeptus eſt; nam a Gothiſus, quorum nomen hoc tempore inclaruit, bello oppreſſus, filio in conſpectu patris perempto, voragine, dum fugeret, hauſtus periit, anno 251, æt. 50.

Gallus & Voluſ.

Inſtructor tragœdiæ Vibius Gallus, copiarum Præfeſtus, qui barbariſus eum prodidit, atque Imperium, cui dudum inhiaverat, retulit; a quo tamen altero mox anno ab Æmiliano, Pannoniæ Præfeſto, deſectus, atque, quod Romam Scythiſus veſtigalem feciſſet, cum filio Voluſiano, quem in Imperii conſortem aſſumpſerat, a militibus occiſus eſt, anno 253, ætatiſus 47.

Æmilianus.

Æmilianus non ultra trimeſtre guſtavit imperandi dulcedinem, cum a militibus pariter fuit trucidatus; ſuffectus Valerianus, qui ultra mortem aliquid invenit, quo miſer eſſet.

Articulus V.

S. Lucius, 252 ad 253. *S. Stephanus*, 254 ad 257.

S. Sixtus II, 257 ad 258. *S. Dionysius*, 259 ad 269.

S. Felix I, 269 ad 274.

S. Lucius Romanus, constituit, ut duo Presbyteri, & tres Diaconi semper comitentur Episcopum, ejus vitæ & actionum testes; a Gallo & Volusiano, qui Decianam persecutionem sunt profecuti, nifus in exilium, confessor obiit; quamvis aliqui eum Martyrem nominent. Tribuitur ei Epistola ad Galliæ & Hispaniæ Episcopos. 23.

S. Stephanus Romanus constituit, ut Ecclesiæ Ministri tantum in Ecclesia sacris vestibus uterentur. Gravissima sub eo orta est controversia de baptismo, ab hæretis collato, de qua alias prolixius differui. *S. Cyprianus* cum Afris Episcopis in tribus Conciliis Carthaginensibus ^{Lis de re-} censuit, baptizatos ab hæreticis esse rebaptizandos. *S. Stephanus* ^{baptizandis.} cum Synodo Romana illi rescripsit, nihil in hac re esse innovandum, sed, quod traditum est, observandum. Nunquam tamen Afros & Asianos rebaptizantes, communione sua exclusit, cum ea res needum esset tunc definita. Sed, quamvis acerbiores litteræ ultro citroque sint scriptæ, communionem tamen inter se retinuerunt.

Protestantes hac lite contra Romanos Pontifices abutuntur; sed cogitare deberent, potens inde argumentum pro infallibilitate Pontificia erui. Stabant adversus *S. Stephanum*, *S. Cyprianus*, vir doctissimus cum Conciliis suis Africanis, admodum numerosis, *S. Firmilianus* cum Conciliis suis Asiaticis. Sed stetit veritas pro *S. Stephano*, prout ipsi Protestantes fateri debent, a Concilio Nicæno Generali edocti, & propria sua praxi; non enim Profelytos suos rebaptizant. Falsum autem omnino est, quod *S. Stephanus* eum etiam Baptismum approbarit, in quo debita materia & forma non adhibetur.

Martyrium subiit in persecutione Valeriani & Gallieni anno 257, postquam Ecclesiam gubernasset annis 4, mensibus 2, diebus 21, ut refertur in Chronico *S. Damasi*. Acta *S. Stephani* apud Surium ad 2 Aug testantur, eum in cryptis Martyrum assidue Missas celebrasse, eique, dum celebraret, caput fuisse amputatum. Duæ eidem attribuuntur epistolæ, quas serius scriptas multi existimant.

S. Sixtus II, Græcus, SS. Petri & Pauli corpora ad catacumbas transtulit, ut securius laterent. Passus est in eadem persecutione anno sedis needum exacto. Post triduum eum secutus est *S. Laurentius*,

primus ejus Diaconus, prout Sixtus ei prædixerat. Vacavit autem tunc Sedes per annum ferme integrum, Presbyteris Romanis Ecclesiam administrantibus. Duæ Epistolæ Decretales, quæ ei attribuuntur, ex recentiorum Pontificum, conciliorumque Decretis compilatæ censentur.

S. Dionysius, cum Ecclesiarum Rectores in persecutione fuissent martyrio sublatis, quantum potuit, rursus supplevit. Duas Synodos Romæ celebravit. Primam in causa Dionysii Alexandrini; cum enim is Sabellium, hæreticum in Lybia natum, distinctionem inter Divinas Personas negantem confutasset, accusatus est a Pentapolitanis Romæ apud Dionysium Papam, quod distinctionem in ipsa etiam natura Divina assereret. Citatus itaque Romam ad Papam, promptus paruit, & Apologiam pro se misit per procuratorem: hac aliisque ejus libris in synodo examinatis, erroris expers est declaratus, atque per calumniam accusatus. Ecce! quo Sæculo tertio causæ majores ad Judicium fuerint delatæ, quis Judex agnitus.

Dionysius
Alex. accusatus.

Alterum Concilium Dionysius Papa celebravit Romæ in causa Pauli Samosatæni Episcopi, Divinitatem Christo detrachere conantis, prout refert Baronius; sed Pagius uterque Concilium istud celebratum negat. Hoc certum, eundem damnatum esse in Concilio Antiocheno, prout alias dixi, scriptamque ea de re a Patribus Antiochenis Synodicam Epistolam ad Dionysium Papam, evidenti rursus argumento, ad quem Asiæ etiam Episcopi causas majores referrent.

Obiit Dionysius anno 269, sedis 10. Duæ ejus Epistolæ Decretales a multis rejiciuntur tanquam apocryphæ. Genuina tamen censetur, quam contra Sabellianos scripsit.

Felix I, Romanus, ritum supra memorias, seu super sepulchra Martyrum Missas celebrandi innovavit. Ecce usum celebrandi Missas! ecce cultum sacrarum Reliquiarum! inde profluxit consuetudo, consecrandi altaria cum sacris Reliquiis, in altari positis. Obiit anno 274, sedis 5, ante persecutionem Aurelianam. Tres Epistolæ Decretales ei censentur suppositæ.

Articulus VI.

Observatio in hæc tempora de Imperatoribus & aliis.

24. Valerianus. Valerianus, Censor ante, moribus & vita illustris, occisus a Æmiliano, anno 254 admotus Imperio, primo quidem sibi condebat, virtutis prioris tenax. At, quæ est mentium humanarum inconstantia, mox

mox in transversum actus, *persecutione octava* immani crudelitate in Christianos sæviit, Macriano mago furorem ac rabiem inspirante. Cæpit ea ⁸ Persecutio anno 257, & anno 259 deferbuit. Rapuit ea procella Stephanum & Sixtum Pontifices, cum S. Cypriano, & innumeris aliis.

Sed caro tyranno stetit sua crudelitas; nam ingruentibus undique hostibus, Gothis, Scythis, Persis, discerpebatur Romanum ^{Pœnæ.} Imperium. Valerianus, assumpto in consortem Gallieno filio, & Occidenti præfecto, in Orientem adversus Persas duxit exercitum; sed a Sapore eorum Rege victus captusque, eidem equum inscendenti pro scabello servire debuit, ferreæ dein caveæ inclusus ad ludibrium bestię instar fuit circumductus, tandemque abstracta cute, toto corpore sæde dilaniatus, si quis unquam mortalium, miserrime periit, vindicante Numine lanienas Christianorum. Capti ingenti numero Romani crudelissime pariter sunt habiti.

Patre capto & in vinculis relicto, solus imperavit Gallienus filius, imo triginta Imperatores, vel potius tyranni; cum Provinciarum Præfides & militię Duces passim, assumpto Imperatoris titulo intestinis bellis Imperium discerperent. ^{Gallienus.}

Domesticis tumultibus ruinisque accessere hostes exteri, usi occasione dissolutæ compagis, in ipsa Imperii viscera perruperunt. Sapor, secundus Persarum Rex, Armeniam, Mesopotamiam, Syriam, omniaque ad Hellespontum & Ægæum usque subegit. Germani per Alpes Rhœtiæ, Pannonies, ac Scythæ per Illyricum in Italiam penetraverant, vastatis undique florentissimis provinciis. Franci & Alemanni Galliam, Hispaniamque diripiebant. Dacia in perpetuum amissa. Græcia, Macedonia, Illyricum a Gothis, Dacia & Pannonia a Sarmatis, Africa, Ægyptus, Italia, a Tyrannis occupatæ, convulsæque. ^{Miser status Imperii.}

Romani status Imperii nunquam deterior: atque ut ad extremam calamitatem nihil deesset, quod reliquum fecerat gladius, lues corripuit, Gallieno interim torpente, & luxuria marcescente, donec ad Mediolanum, quam obsidere visus est, a Ducibus suis fuit occisus, anno 268, Imperii umbratilis 15, nam 7 annis cum patre, 8 post illum imperavit, si tamen vel momento imperavit: hoc uno laudandus, quod Christianos passus sit frui latronum beneficio, patris credo in eos sævientis sortem veritus. Sed ea erat impiæ Gentilitatis cæcitas, ut calamitates publicas in iram Deorum referret, quod non atrocius sæviretur.

Actum profecto fuisset de Romano Imperio, undique fatiscente, imo corridente, si in Claudium & Aurelianum, Gallieni successores, Claudius II.

eadem incubuisset ignavia. *Flavius Claudius Dalmata*, cum ab hostibus internis externisque in ruinam præceps iret Imperium, ab istis prius liberandum duxit, majorem Reipublicæ, quam Principis rationem habendam ratus. Collectis igitur dispersis Romanorum reliquiis, primum in Gothos duxit, eorumque trecenta millia trucidasse fertur, navibus bis mille demersis. Tyrannis dein domitis, mediis e victoriis præmatura morte raptus altero jam Imperii anno, Christi 271, reliquit equidem habenas *Quintillo* fratri, sed is primo statim potestatis anno a militibus, severitatem ejus formidantibus, fuit peremptus.

Aurelianus. *Aurelianus* Syrmienfis devolutum ad se Imperium magna fortitudine gessit; nam Marcomannos, Romæ imminentes, trino prælio confecit. Ad Orientem dein versus, victis in itinere Barbaris, *Zenobiam*, magna auctoritate potentem Reginam, egit in vincula, Asiamque a *Perlis* avulsam recepit. In Occidentem reversus *Tetricum*, decem jam annis Galliæ incubantem, nido suo expulit, redditisque Romano Imperio, Daciam si excipias, suis limitibus, magnificum Romæ triumphum egit, avertente in se omnium oculos *Zenobia*, fortia agere & pati lege Christiana edocta.

Zenobia. Sed insignes victorias partosque triumphos sædavit *Aurelianus*
9 Persecutio. *Persecutione nona* Christianorum. Licet enim illis faveret initio, ita quidem, ut adversus Paulum Samosatenum, a Concilio Antiocheno damnatum, Edictum emitteret; processu tamen temporis a Gentilibus persuasus gravem persecutionem commovit, qua ingentem Christianorum numerum mactavit: sed non impune; nam sexto Imperii anno a suis militibus, tot palmarum sociis, fuit trucidatus, anno Christi 276. *Aurelius Victor*, aliique Gentiles eum *Alexandro M.* ac *Julio Cæsari* comparant. Reliquit etiam Romæ monumentum suæ memoriæ, dum, incluso urbis mœnibus campo Martio, eandem ampliavit.

Tacitus. Cæso *Aureliano* Imperium semestri sine Imperatore fuit; lectus tandem a Senatu *Tacitus*, musarum decus, post semestrem a militibus occisus, ne virtutum ejus exempla vitia eorum redarguerent. Purpuram *Taciti* frater *Florianus* arripuit, sed altero mox mense eadem exutus, fratris fato periit, acclamato Imperatore *Probo*, qui eandem sortem expertus est, acsi coronati vertex essent papaverum capita.

Manes. Hoc tempore *Manes* seu *Manichæus* turpissimas fabulas e *Perfide* in orbem propagavit, a *Scythiano* seductus, mago *Ægyptio*. Duo principia statuit, bonum & malum, ab illo animam, ab hoc carnem creatam, hinc istam omni turpitudine contaminandam. Negavit, Christum assumpsisse carnem, carnis resurrectionem, unitatem naturæ Divinæ. Admisit metempsychosin: mundum ex præexistente materia

ria conditum asseruit. Cæterum Manichæi impietatis arcem in Africa statuerant, indeque per varias dispersi provincias contagium protenderunt.

Articulus VII.

S. Eutychianus, 275 ad 283. *S. Cæsius*, 283 ad 295.

S. Marcellinus, 295 ad 304.

S. Eutychianus, Tuscus 342 Martyres propria manu sepelisse traditur. Tribuitur ei a Cardinale Bona *de reb. Liturg.* ritus benedicendi fructus. Obiit anno 283, sedis 9, probabilius non inter Martyres, sed Confessores numerandus. Duæ Epistolæ Decretales videntur ei falso attribui.

S. Cæsius Dalmata, Diocletiani agnatus, per omnes septem Ordines ad Episcopatum ascendendum declaravit. Obiit Confessor anno 295, sedis 12. Epistola ad Felicem, sub ejus nomine edita, videtur rejicienda.

S. Marcellinus, Romanus, in persecutione Diocletiana tormentorum metu thus adolevisse fertur, ac dein pœnitens Concilio Sinuessano 300 Patrum se ipsum stitisse, atque de crimine accusasse: Synodum vero respondisse, primam sedem a nemine judicari, sed sibi actorem, reum & judicem esse.

Sed totam hanc de lapsu Marcellini & Concilii Sinuessani narrationem fabulosam esse censent Pagius uterque, Natalis Alexander, Fabula de Papebrochius, aliique viri eruditissimi, quos inter est P. Gabriel lapsu Marcellini. Ord. Servorum B. M. V. qui doctissimo libello rem istam examinavit.

Argumenta afferunt varia, uti, quod nullus veterum scriptorum aliquid hac de re meminerit: quod Donatistæ non fuissent omisuri, hunc lapsum Ecclesiæ Romanæ exprobrare, cum omnia corraserint, quæ contra Melchiam Papam (qui Presbyter erat Marcellini) aliosque Pontifices invenire poterant. Adhæc incredibile videtur, sæviæ summa Diocletiani persecutione, trecentos Episcopos congregari potuisse, cum sub Christianis etiam Imperatoribus, omnem opem præstantibus, id arduum omnino & difficile fuerit. Denique apud veteres nulla de civitate aliqua Sinuessana extat memoria, nec cryptæ Cleopatrensis, in qua celebratum dicitur illud Concilium.

Cæterum tametsi Marcellinus idolis thus adoleisset, aliud non sequeretur, quam quod actu externo peccarit, sicut Petrus, non au-

tem, quod habuerit iudicium intellectus hæreticum. Adhæc habetur a numeroſo Concilio ampliffimum teſtimonium, ſummum Pontificem a nemine in terris poſſe iudicari. Marcellinus abdicato mox Pontificatu, Martyrii coronam adeptus eſt anno 304, ſedis 9.

Articulus VIII.

Obſervatio de Imperatoribus aliſque hujus temporis.

26.
Probus. Post mortem Taciti & Floriani lectus a milite *Probus* Dalmata, qui menſuram nominis implens, moralibus virtutibus & belli artibus excelluit, ſummos inter Imperatores numerandas, fortis ex æquo ac probus. Francos, caſa ingenti eorum multitudine, Gallia expulit, novem, ut fertur, Regibus pacem de genu petere coactis. Illyricum, Thraciam, Aſiam pariter purgavit ab hoſtibus. Saturninum in Ægypto, Bonofum in Britannia in ordinem redegit. Reddita autem Romano Imperio pace pro barbaro illorum temporum more, cum diſciplinam militarem urgeret, crudeliter eſt interemptus, anno 282, Imperii 6.

Carus. *Carus* poſt *Probum* induit purpuram, *Numeriano* & *Carino* filiis, aſſumptis in conſortium poteſtatis. Sed breve horum Imperium fuit. *Carus*, in Perſas ſuſcepta expeditione, cum Meſſopotamiam recuperaret, fulmine iſtus, primo jam aſſe periit. *Numerianus*, præclaris dotibus Princeps, ab *Apro* ſocero fuit occiſus, *Aper*, in Oriente proclamatus Imperator, a *Diocletiano*, *Carinus*, proſtigatæ vitæ adoleſcens, a militibus, ut adeo hi omnes ne quidem triennium expleverint caduci Imperii.

Dioclet. *Valerius Jovius Diocletianus*, humili loco in Dalmatia natus, militum favore evectus ad rerum humanarum faſtigium, anno 284. Nova prorſus politica cum pluribus, iſſque exteris communicavit Imperium. Primum conſortem aſſumpſit *Maximianum Herculum*, hominem agreſtem ac ſemibarbarum, ſed ejuſdem ſecum indolis, amicitia fidum, ac bello fortem, anno 286.

Maximians. Adjunxit ſibi *Diocletianus* alios adhuc duos collegas, *Conſtantium Chlorum*, *Claudii* Imperatoris ex ſilia nepotem, morum innocentia clarum, & *Galerium Maximianum*, dictum *Armentarium*, quod armentorum olim in Dacia patria ſua paſtor fuiſſet, ſtrenuum bello virum, cui, ut arctior nexus eſſet, filiam ſuam deſpondit, *Conſtantio* vero *Maximiani* privignam.

Hos inter consortes Imperii Diocletianus, qui ad clavum supremum sedens, & Imperatoribus imperabat, divisit provincias, ut ab hostibus eas domesticis exterisque defenderet. Maximianus missus in Galliam, ut seditionem comprimeret, Constantius in Germaniam, atque Britanniam, Galerius in Orientem adversus Persas, ubi Regi Narseti conjugem, liberos, & tres provincias ultra Tygrin abstulit. Diocletianus Italiam mediumque Romani orbis tuebatur, ut velut ex centro solis instar radios suos emitteret.

Et sane negari non potest, Diocletianum magnum bello fuisse Principem, politicis etiam virtutibus instructum; nam & leges pro Republica salubres tulit. Sed omnes dotes suas contaminavit spiritu sancto ¹⁰ Persecu-
guinario, & barbara prorsus crudelitate, quam in Christi cultores prætio.
omnibus ante se persecutoribus exeruit; quidquid Eumenidum Furiarumque flexit Gentilitas, orco prorupisse dices, ut nomen Christianum funditus extinguere.

Quos per se ipsum in hac persecutione, omnium atrocissima, Tyrannus mactare non poterat, per Proconsules & Provinciarum Præsides mactavit. Illustriores ejus carnifices fuerunt Lysias Ciliciæ, Rictiovarus Galliæ, Dacianus Hispaniæ Prætor, gladios, cruces, ignes, rotas, flagra, secures, & quidquid feralium instrumentorum crudelitæ habet, circumferentes.

Quis enumeret fortes Athletas, tormentis omnibus superiores, triumphantes, dum ceciderunt. Quot Mauriti, Chromatii, Tiburtii, Sebastiani, Cosmæ, Damiani? atque ut ab imbelli etiam sexu se victam fateatur sæva atrocitas, quot Agnetes, Luciæ, Anastasiæ? Certant inter se Diocletianus, Maximianus, Galerius, quis major tyrannus esset, sed major erat Martyrum animus, quam ut vinci posset.

Desperans tandem Diocletianus, Christianam gentem, ad quod omnes nervos intenderat, se posse excindere, quin imo vel inter la-
nienas in dies magis augeri cernens, ab ea se victum passus abdicavit Imperium anno 304, atque ut exemplum suum sequeretur, Maximiano persuasit. Tria hic paradoxa mirari licet, quod d. o. ambitiosissimi ac superbissimi post homines natos tyranni tanta concordia per viginti prope annos gubernarint, quod Constantium & Galerium in socios ascaverint, quod abdicarint Imperium.

Abdicavit autem ille Nicomediæ, hic Mediolani eadem die. Ut-
rumque pœnituit. Magnus ille Jovius Diocletianus, qui pro Deo ha-
beri volens, totum terrarum orbem minis & terroribus concusserat, Salonæ in Dalmatia patria sua hortulanum agens, Papaverum & Cau-
lium capita amputare potuit. Novennium in vita illa privata exegit,

Obitus.

si tamen privata; nam ad fasces rursus adspirans, cum acriores Constantini litteras legisset, quibus collusionis cum Maxentio postulabatur, cervici metuens, adacto in viscera ferro, vel, ut alii scribunt, hausto veneno periit, ratus, credo, non posse se a digniore magisque experto carnifice trucidari. (anno 310)

Maximianus ille Hercules, obscurum suum genus ad Herculem referens, sed a Thebææ legionis cæde, immanique in Christianos rabie multo illustrior, cum Imperio, in gratiam Diocletiani non satis ex animo abdicato, rursus immineret, a Maxentio filio suo naturali Italia pulsus, & in Galliam profugus, cum vitæ Constantini insidiaretur, conspiratione detecta, Massiliæ gulam laqueo sibi fregit, debita dudum orco victima, sanguine tot Christianorum in cælum clamante, & implorante justitiam vindicem. (anno 310)

Floruerunt hoc tempore celebres Historici, Julius *Capitolinus*, *Ælius Lampridius*, Flavius *Vopiscus*, Trebellius *Pollio*.

Articulus IX.

Observatio in Sæculum III.

27.

Certavit, ut vidimus, hoc sæculo impietas & virtus, illa sæviendo succumbens, hæc patiendo triumphans, Ecclesia sancta, rosæ instar inter spinas, efflorescente. Languebat religio, otio velut torpida, succrescebant hæreses, at persecutione, tanquam sale perfricata, conservabatur integra. Ita videlicet comparatum est humanum genus; inter res secundas felicitati suæ indormiscit, inter aspera evigilat, & ad Deum, solatium in adversis unicum, mentem elevat.

Scriptores
Sæc. III.

Et profecto tot in concussionibus non modo doctrina fidei, nunquam mutabilis, semper, tanquam Christi & Apostolorum depositum fideliter est custodita, sed moralis quoque ad formandam probam vitam magno populi studio est retenta. Collaborarunt ad hoc summi Pontifices, sanctique Patres atque Scriptores Ecclesiastici, qui tertio Sæculo floruerunt, uti *Minutius Felix*, Afer, Romanus caustidicus, qui elegantissimum *Dialogum* scripsit inter Cæcilium Gentilem & Octavium Christianum. Attributus fuerat hic Dialogus Arnobio, sed Balduinus Jurisconsultus eum Felici vindicat.

Origenes.

S. *Hippolytus* Episcopus Portuensis, ex cujus operibus solus restat *Canon Paschalis*. *Cajus* Presbyter, notus a disputatione cum Proclo Montanista. De *Origene* alias memini; a Solymitano Episcopo ordinatus Presbyter, *Demetrii Alexandrini* Episcopi, qui eum ceu corpore vitia-

viciatum irregularem declaravit, & anathemate perculit, indignationem & persecutionem incurrit. Quare Alexandria relicta, in Palestinam Syriamque discessit, tantaque scripsit, quæ unius hominis ætatem superare videntur; scripsisse siquidem fertur sex librorum millia, quorum plerique interierunt. Qui supersunt, ab Huetio Abrincensi Episcopo, duobus Tomis sunt editi. Obiit Tyri anno 253, ætatis 69. S. Epiphanius hæresi 63 eum in Deciana persecutione idolis sacrificasse scribit; sed recentiores Critici ab hoc scelere eum vindicant. Vindicari tamen non possunt ejus errores, ex Philosophia Platonica hausti, quibus Arianis & Pelagianis prælusit, quamvis eum vindicare conati sint Eusebius Cæsareensis, & Rufinus, contra sanctos Patres, Epiphanium, Hieronymum, Basilium &c. At Synodus V disputationem finivit, dum Origeni & scriptis ejus dixit anathema.

Julius Africanus vir doctissimus, præter eruditos commentarios, scripsit Chronicon, quinque libris comprehensum. Legatione ad Imperatorem impetravit instaurationem urbis *Emmaus*, quæ deinde *Nicopolis* dicta est.

S. Cyprianus, natione Afer, patria Carthagenensis, a Cæcilio conversus ab ethnicismo, magnus evasit Ecclesiæ propugnator, orator *S. Cyprianus*. summus. Mortuo Donato lectus est Episcopus Carthagenensis, totius Africæ Primas, anno 248, sub Valeriano Martyr 258. Multa opera scripsit facunda & erudita, quæ in S. Hieronymo & Bellarmino de *Scriptoribus Ecclesiasticis* legi possunt. Controversiam ejus cum S. Stephano de Baptismo supra attigi.

Orientalis quoque Ecclesia præstantes hoc sæculo habuit viros, *S. Gregorium Thaumaturgum*, Neocæsareæ in Ponto Episcopum, Origenis quondam auditorem, & encomiasten, sed nequaquam errorum sectatorem, scripsit brevem expositionem fidei, metaphrasin in Ecclesiasten, pluresque epistolas. *Greg. Thav.*

S. Dionysius Episcopus Alexandrinus doctissima opera confecit contra Sabellium de SS. Trinitate, contra Millenarios de temporali Christi *Dion. Alex.* regno, aliasque illius temporis hæreses. Quomodo se de objectis erroribus apud Dionysium Papam purgarit, supra fuit insinuatum.

Firmilianus Cæsareæ in Cappadocia Episcopus, acriorem, quam decebat, de Baptismo, ab Hæretis collato, ad S. Stephanum Papam *Firmil.* dedit epistolam; sed culpam pœnitentia diluisse censendus est, cum Græca Ecclesia illum ut sanctum celebret.

Cæterum negari non potest, aliquos Patres trium primorum sæculorum in nævos quosdam incidisse; ut enim taceam Tertullianum & Origenem, in apertos errores contra fidem prolapsos; *Papæ* Mil-

Patrum. nœ.
vi.

nariorum errori occasionem dedit, de futuro post resurrectionem per mille annos Christi in terris regno. Eundem errorem amplexus est S. *Iustinus Martyr*, & *Apolog.* 1 c. 44 putavit, peccatum Angelorum in eo fuisse situm, quod consuetudinem habuerint cum mulieribus.

Irenæum pariter inquit fuisse in opinione Chiliaſtarum (l. 5 *adv. hærefes*) ac præterea l. 2, c. 39 exiſtimaffe, Christum paſſum eſſe 40 vel 50 anno ſuæ ætatis. *Clemens Alexandrinus* lib 6 *Stromatum* ait, Christum ad Inferos deſcendiſſe, ut converteret gentes, quæ ſecundum Philoſophiam recte vixiſſet.

Quid S. Cyprianus de Baptiſmo, ab Hæreticis collato, ſcripſerit & docuerit, alias diximus.

Verum non ſunt propterea contemnendi, aut pro hæreticis habendi iſti Patres, necdum ſatis per vocem Eccleſiæ eliquata erat veritas, nec pertinaciter defenderunt errorem agnitum; quamvis nunc poſt definitionem Eccleſiæ eſſent hæretici, qui talia pertinaciter aſſererent. Unde Vincentius *Lirinensis*, *Commonitorio* 1 cap. 11 loquens de Cypriano & aliis rebaptizantium auctoribus, exclamat: O mira rerum converſio! auctores ejuſdem opinionis Catholici, confeſſatores vero Hæretici judicantur. *Abscibuntur Magiſtri, condemnantur Discipuli.*

Caterum S. Irenæus, dum putavit, electos poſt univerſalem carnis reſurrectionem per mille annos cum Chriſto regnatuſos in terris, nequaquam ſenſit cum hæreticis Millenariis, regnum illud in carnis maxime voluptatibus verſaturum, ſed in quieta, honeſta, ac beata quadam ſpirituſali vita.

Propter ſcelera Chriſtianorum, quibus Gentiles etiam ſcandalizabantur, & frequentes in perſecutionibus lapſus, atque ut Montaniſtis os obſtrueretur, pœnitentia ſeverius adminiſtrari cœpit, introducta *pœnitentia publica*, cujus tamen in prioribus etiam duobus ſæculis habentur veſtigia. De hac multa nobis reliquerunt veteres Patres, Gregorius Thaumaturgus præſertim & S. Baſilius in ſuis Canonibus Pœnitentialibus.

Pœnitentia
publica.

Diſtinguebantur autem 4 gradus: 1. *Fleſtium*, qui extra fores Eccleſiæ lugubri habitu in terram proſtrati, ingredientium preces implorabant. 2. *Audientium*, qui in veſtibulum Eccleſiæ admiſſi, audito Evangelio & ſermone ſacro cum Catechumenis diſcedere cogeantur. 3. *Proſtratorum*, quibus, in navem Eccleſiæ admiſſis, ſacerdotes manus & pœnitentias imponebant, ſed ante Offertorium ſimiliter diſcedere cogeantur. 4. *Conſiſtentium*, quibus ad finem uſque ſacrificii Miſſæ perſiſtere licuit, ſed ad communionem ſacræ ſynaxeos necdum admittebantur. Rigidiffima inſuper pœnitentiæ opera longo ſape tem-

pore

pore debebant peragere. Sic S. Basilius moechis 15 annorum publicam injunxit poenitentiam, 4 in gradu Flentium, 5 in gradu Audientium, 4 in ordine Prostratorum, & 2 in ordine Consistentium.

Injungebatur autem hæc poenitentia publica tantum propter peccata gravia, publica & scandalosa, ut alias dictum ^{immo quidem} in crimine adulteriæ, deinde etiam propter homicidium & adulterium, denique etiam propter alia crimina gravissima, vario tamen locis in diversis usu. Præter hanc poenitentiam publicam, ex institutione Divina, semper in Ecclesia viguit usus poenitentiae privatae, seu confessionis auricularis, sacramentalis, in qua omnia peccata gravia, etiam interna & occulta, exponi debuerant.

Quantum ad sacros ordines, certum est, Episcopatum, Presbyteratum & Diaconatum ab ipsis Ecclesiae initiis viguisse, atque pro sacramentis semper fuisse habitos. Episcopatus in civitatibus erigebatur, in urbe Provinciæ primaria constituto Metropolitano, uti Romæ, Alexandriae, Antiochiæ. Inter omnes tamen Divina institutione potestate & jurisdictione, suprema & universali, eminebat Episcopus Romanus, S. Petri in cathedra & regenda universa Ecclesia successor. Ministri Ecclesiarum eligebantur optimi, populi testimonio comprobati. Vivebant ex oblationibus Fidelium in communi: in illis persecutionum temporibus non habitu sed vita exemplari se distinguebant. Sacramenta gratis ministrabantur. Nulla Episcoporum translatio. Non plures Episcopatus quam Episcopi. Status Religiosus per Paulum Eremitam propagatus. Regularium sacerdotum congregatio instituta a S. Cypriano, qui etiam de disciplina & habitu virginum librum scripsit.

C A P U T IV.

S Æ C U L U M IV.

Constantino M. ad sacra Christiana translato, in immensum crevit Ecclesia: diruta delubra, erecta Deo templa, deletum opprobrium crucis. Sed indignatus humani generis hostis agrum Domini tam pulchre florescere, inspersit non parca manu exitiale lolium per emissarios suos, Donatum, Arium, Eunomium, Macedonium, Eustathium, Arium, Helvidium, Jovinianum, Priscillianum, aliosque Hæresiarchas. Verum vigilarunt pro grege Domini summi Pa-

283

stores Romani Pontifices, & Concilia atque Doctores Ecclesiæ, qui sibilanti excetræ rictum oppleverunt, & ceu murum Ecclesiæ impetitæ se opposuerunt.

Articulus I

*S. Marcellus, a 308 ad 310. S. Eusebius, a 310 ad 4 menses.
S. Melchiades, a 310 ad 314.*

Post mortem S. Marcellini propter vehementiam persecutionis in quartum annum sedes vacavit, electusque tandem est *Marcellus* Romanus anno 308. Sed exacto necdum biennio obiit 310. Duæ, quæ eidem tribuuntur epistolæ Decretales, posterioris ævi partus censentur. 25 Titulos seu parochiales Ecclesias Romæ confirmavit.

S. Eusebius, Græcus, post 4 menses obiit. Tres ejus epistolæ, ut aliorum primis 4 Sæculis Pontificum tanquam supposititiæ rejiciuntur.

S. Melchiades, Afer, sive Miltiades, 4 ferme annis gubernavit. Multum illi negotii cum *Donatistis* in Africa. Prout *Part. IV, cap. IV, de Conciliis Sæc. IV* retulimus. Celebravit Romæ contra illos Concilium, in quo absolutus Cæcilianus, damnatus Donatus a Casis Nigris. Sed *Donatistæ* ab eo Concilio ad Imperatorem Constantinum appellarunt.

Articulus II.

Observatio de Imperatoribus aliisque sub initium Sæc. IV.

29. *Constantius.* Postquam Diocletianus & Maximianus anno 304 abdicarant Imperium, ad solos illud *Constantium Chlorum* & *Galerium* recedit. Atque ille quidem Occidenti imperabat quiete & pacifice, hic vero Orienti, turbulento cum esset ingenio, varios inter motus.

Constantius altero dein anno (306) Eboraci in Britannia e vivis excessit, idolorum quidem cultor, sed & Christianorum fautor, quorum non paucos in aula sua habuit, imo in fide constantes, sibi quoque magis fidos credidit, bonus Princeps, optimus pater. *Constantia* ad Acronium & se & nomen suum illi debet.

Ex *Helena* Britannica Principe, prima sua conjuge, genuit *Constantinum M.* Helena dein repudiata ut Imperium sibi magis firmaret, duxit Theodoram, Maximiniani privignam, atque ex ea suscepit *Anibaliam*.

balianum, & *Constantiam*, Licinio postea desponsam, potentem Arianæ hæresis patronam. Constantinus porro, Occidentali Imperio, quod Germaniam, Galliam, Hispaniam, Britanniam, comprehendebat, a patre accepto, ita imperavit, ut sublati omnibus æmulis, Orientem cum Occidente conjungeret: quod qua ratione sit factum breviter affulget.

Galerius, qui cum Constantio divisum habebat Imperium, duos Cæsares dixit, *Severum* per Italiam, & *Maximinum* sororis filium per Orientem. At *Maxentius*, Maximiani ex concubina filius, *Roma* per Prætorianis Augustus salutat, *Severum*, a militibus desertum, intermit, atque Italiam sibi vindicavit (anno 307). Galerius autem illius loco *Licinium*, impigrum, belloque strenuum virum, Cæsarem fecit, atque adversus Maxentium Romam movens, misere periit, (anno 311) depastus a vermibus; nec aliud merebatur barbara ejus crudelitas, qua Christianos fuit persecutus; vere dictus *Armentarius*, quasi tauros regeret, non homines.

Tres supererant tyranni, *Maxentius*, *Maximinus*, & *Licinius*, quos omnes Constantinus debellavit. A Maxentio factum initium. Romæ is per septem jam annos per omnem libidinem dominabatur, Christianorum primum fautor, ut in Italia Imperium sibi figeret, postea, ubi res suas firmatas putavit, persecutor. Constantinus igitur, ducto ex Gallia per Alpes exercitu, primum Maxentii Duces, tum ad Romam (anno 312) ipsum Maxentium fudit, ponte rupto in Tyberim prolapsus: totaque per hanc victoriam Italia Constantino accessit. Cum adversus Maxentium procederet, crux in cælo apparuit, cum his litteris: *In hoc signo vince*, labarumque cruce insignitum præferri jussit.

Maximinum, truculentum Ecclesiæ persecutorem, cui Galerius Orientem commiserat, Licinio sororio suo debellandum dedit; a quo ex Illyrico pulsus, & Tarfi in Cilicia obsessus, morbo tam sædo cor-
reptus est, ut vivum cadaver spiraret. Similis quippe exitus debebatur avunculo & nepoti, qui tyrannide similes pœnas promeruerant. (anno 313)

Licinius, qui solus erat reliquus, vir agrestis, litteris ac morum probitati insensus, solique ferro tractando assuetus, cum Christianos in Oriente acerbè vexaret, a Constantino victus, uxoris Constantiæ precibus datus est. Relapsus in pristinam tyrannidem veniam rursus obtinuit; sed cum tertio res novas moliretur, captus atque Thessaloniciæ in Macedonia jussu Constantini occisus est. Atque ita Romanus orbis, per Europam, Asiam, Africam late diffusus, ad unum

Constantinum, ingenti mortalium bono, est devolutus. (anno 325)

Erant autem omnes isti Imperatores ac Cæsares, quos Diocletianus aut Galerius assumpserunt, vel Constantinus æmulos passus est, sicut etiam plures alii Imperatores tertii Sæculi, Dalmatæ, Daci, aut Illirici, bellum ^{constitutum} cum Galieno, Severo, Maximino, Licinio passi sunt, numerus iniri non potest. Inter eos Januarius, Bonifacius, Lucianus, Dorothea, Catharina, Christiana Pallas &c. Floruit quoque hoc tempore S. Pachomius Abbas, miles primum in exercitu Licinii, dein sub Palemone in Thebaide Monachus vitæ sanctimonia clarus.

Articulus III.

S. Silvester ab an. 314 ad 335. S. Marcus ab an. 335 ad 336.

30.
Acta Sylvestri.

Sylvestro Romano attribuuntur varia acta, quibus narratur, quod Constantinum M. baptizavit, atque a lepra sanavit: cum tamen Nicomediæ primum in fine vitæ dicatur baptizatus: quod Basilicæ S. Sebastiani & Lateranensi varias indulgentias contulerit pro *festis Duplicibus*, cum tamen hæc appellatio primum Sæculo XIII invaluerit: quod anno 324 Concilium celebravit Romæ, præsentem Constantino, cum tamen ille toto hoc anno bello Liciniano in Oriente fuerit occupatus.

Hinc Petrus de Marca, Papebrochius, Labbeus, Christianus Lupus, uterque Pagius, Natalis Alexander, Schelstratus, alique recentiores Critici, Acta illa Silvestrina supposititia esse existimant. Et quidem, quod Constantinus non Romæ, sed Nicomediæ in Bithynia fuerit baptizatus in fine vitæ ab Eusebio Nicomediensi, probant ex Eusebio Cæsareensi, scriptore synchrono, omniumque actorum gnaro, ex Socrate, Sozomeno, Athanasio, Hieronymo, Ambrosio.

De Baptismo Constantini.

Quidam putant, Constantinum bis fuisse baptizatum, Romæ & Nicomediæ. Verum hoc videtur improbabile, cum ob recens Decretum Nicæni, ne quidem Ariani ausi fuerint rebaptizare, & Constantinus Nicænæ Synodi fuerit protector. An autem non posset via media ad conciliandos utriusque sententiæ patronos tentari, dicique, Constantino circa conversionis suæ initia Romæ a S. Sylvestro collatum esse Baptismum quoad substantiam, ceremonias vero Nicomediæ postea fuisse suppletas, aliis dijudicandum relinquo. Et fortassis

tassis citati auctores secuti sunt Eusebium Cæsareensem, scriptorem eruditum, sed Arianum, & intimum Eusebii Nicomediensis, Arianorum Principis, amicum in cujus favorem forsan Ceremonias baptismi sumpsit pro ipso baptismo.

Videtur sane aliquantum difficile creditu, Imperatorem Christianissimum, qui nihil antiquius habuit, quam ut plena mysteriorum Christianæ Religionis notitia imbueretur, eamque totis viribus defenderet, & quam latissime propagaret: qui in ejus favorem tot Christianissima Edicta tulit, quibus ablatas Ecclesias eis restitui, novasque plurimas construi, Deorum vero delubra aut claudi aut dirui iussit: qui tot privilegiis & immunitatibus Clerum donavit, orta inter Christianos dissidia tanto studio composuit, tot legibus saluberrimis hæreses coercuit, tanta cura, tantisque impensis ex omni orbe Christiano Præsules Ecclesiarum in Concilium Oecumenicum, cui ipse præsens aderat, congregavit: non videtur inquam satis credibile, quod talis tantusque Imperator Christianissimus ne quidem Christianus fuerit per viginti & ultra annos post suam conversionem a Gentilismo ad Christianismum, animæque suæ salutem æternam tot tantisque periculis, in bellis etiam illis Licinianis, objecerit, extra Ecclesiam, quam & veram agnoscebat, & toto corde amplectebatur.

Certius est, quod S. Sylvester ordinaverit, ut altaria ex lapide, corporalia vero, seu lintea, quibus corpus Christi imponitur, ex lino constent, sicut in sindone munda sepultum fuit.

Sylvestri auctoritate, ac strenue cooperante Constantino, duæ celebres habitæ sunt synodi, prima Arelatensis contra Donatistas, altera Generalis Nicæna contra Arianos, de quibus Part. III & IV prolixè satis disseruimus.

Obiit sanctus Pontifex anno 335, sedis 22. Primus Thiara usus dicitur. Successit post 17 dierum intervallum S. Marcus, Romanus, sed post octo mensium Pontificatum pie decessit. Episcopo Ostiensi Pallii usum concessit; videturque hoc primum esse exemplum pallii, Episcopo concessi, cum sit insigne Patriarcharum & Archiepiscoporum.

Articulus IV.

Observatio de Constantino M. &c.

Conversus ad fidem Constantinus, ad Bosphorum Constantinopolim condidit eo in loco, quo Bizantium steterat, sedem deinceps futuram

31.
Constanti-
nopolis.

ram Imperiū, & ingentem conversionum campum, excisis funditus idolis, totam Deo sacratam. Causa fuit, ne quid deinceps cum idolatria commune habeat, quam tam brevi Roma eliminari non posse videbat, variaque erant superstitiosa Imperatorum munera, quæ, si ibidem mansisset, sine Senatus & populi motu non potuisset omittere, uti contigit, dum *ludos sæculares* intermisit. Altera causa fuit, ut Romam Christi Vicario relinqueret.

Solyma.

Jerosolymam quoque novam construxit, e regione veteris, templumque magnificum ad sepulchrum Christi, everso, quod Hadrianus erexerat, delubro Veneris. Addidit templum splendidum in Bethlehem.

Helena.

Helena pientissima ejus mater, *Jerosolymam* profecta, S. Crucem miraculo detexit, multisque constructis Ecclesiis sancto fine quievit Romæ. In Britannia natam, Constantio desponsam, atque ab eo ob Maximiniani filiam repudiatam supra diximus. Filius ejus honoribus *Helenopolin* in Bithynia condidit.

Constantini
gesta.

Constantinus M. multis pro Ecclesia & Imperio præclare gestis, obiit anno 337, Imperii 31, ætatis 66. Natus est anno 271, anno 306 patri successit, an. 312 Maxentium debellavit, an. 313 primum lapidem posuit pro Basilica S. Petri, propriisque humeris cæmentum apportasse dicitur. Rebus Romæ compositis, adversus varias gentes, Thraciam invadentes, expeditionem gloriosam suscepit, transiensque Mediolano sororem Constantiam Licinio despondit anno 314, anno sequenti per eundem Licinium profligavit Maximinum, anno 318 Licinum quoque sustulit, anno 325 Concilio Nicæno interfuit, anno 330 Cpolim condidit, ac B. V. dedicat.

Sed & sol suas habet maculas. Reprehenditur in eo, 1. quod Crispum filium, juvenem lectissimum, quem Cæsarem jam dixerat, novercali odio immolaverit. 2. Quod Arianis promptas nimium aures præbuerit. 3. Quod S. Athanasium eorum dolis circumventus in exilium ejecerit. 4. Quod (si vera est ea opinio) baptismum ad finem vitæ distulerit, eumque ab Eusebio Nicomediensi, homine ex asse Ariano, receperit. 5. Quod Imperium inter filios diviserit. 6. Quod legiones stationarias a Rheno abduxerit; inde enim enatam irruptionem variarum gentium in Romanas provincias.

Parentela.

Quod cognationem Constantini spectat, conjuges duas habuit, Minervinam, & Faustam, Maximiani Herculli filiam, ab impietate patris non degenerem. Ex prima genuit *Crispum*, Principem flotentissimum, in quem orbis spes suas defixerat. Sed Fausta noverca, cum privignum ad turpe facinus frustra sollicitasset, scelus suum in eundem

eundem detorsit, tantumque calumnia valuit, ut pater filium necaret, anno 320. Comperta dein Crispi innocentia, Faustam quoque conjugem mori iussit.

Ex Fausta nati sunt ipsi tres Principes, *Constantinus*, *Constantius*, & *Constans*: inter quos Romanum Imperium ita divisit, ut primo daret transalpinas Occidentis provincias, Galliam videlicet, Hispaniam, Britanniam, Noricum, Vindeliciam; Rhætiā; secundo Orientem, Thraciam nempe, Asiam & Ægyptum, tertio regiones intermedias, Italiam, Illyricum, Pannoniam, Macedoniam, Græciam, Siciliam, Africam.

Dalmatium quoque, ex *Annibaliano* fratre nepotem, Cæsarem dixit; sed is anno sequente militum factione occisus est. Ex *Constantio* altero fratre nepotes reliquit *Constantium Gallum*, & *Julianum Apostatam*, quibus postea *Constantia* & *Helena*, *Constantini* M. filiae fuerunt desponsæ, sed thoro sterili.

Floruerunt hoc tempore 1. *Lactantius Firmianus*, *Arnobii* Discipulus, *Crispi* Principis moderator, qui egregia opera de persecutio-
nibus Ecclesiæ, & contra Gentiles scripsit, sed non sine nævis. 2. *Eusebius Cæsariensis*, qui vitam *Constantini* M. & Historiam Ecclesiasticam scripsit usque ad *Ariana* tempora, quam continuavit deinceps *Socrates*. 3. *S. Antonius Magnus*, Ægyptius, sanctimonia & Anachore. S. Antico vitæ instituto multo celebrior.

Articulus V.

S. Julius I, ab an. 337 ad 352. *S. Liberius*, ab an. 352 ad 358.

S. Felix II, ab an. 358 ad 360. *S. Liberius iterum*,
ab an. 360 ad 366.

S. Julius, Romanus, Arianis, totum pene orbem commoventibus, strenue resistit. *S. Athanasium* & *Marcellum Ancyranum*, ab illis damnatos atque ad sedem Apost. appellantes in Concilio Romano ab-
solvit; quanquam *Marcellus* postea in alios errores inciderit. Neque propterea erravit *Julius*; quia *Marcellus* in Concilio Romano & Sardicensi catholicam professionem ediderat. Damnavit *Julius Photinum* Episcopum Sirmiensem hæreticum, qui asseruit, Christum merum esse hominem, nec dari in Deo Trinitatem Personarum, unamque ad intra esse operationem. Obiit *S. Julius* anno 352, sedis 16: scripsit duas Epistolas genuinas, alteram ad *Eusebianos*, ad Ecclesiam Alexandrinam alteram, a *S. Athanasio* in Apologia secunda relatas.

Domini die 25 Dec. in tota Ecclesia celebrari præcepit, quæ antea cum festo Epiphaniæ fuit celebrata.

Difficultas
de Liberio
& Felice.

S. Liberius, Romanus, varia fata subiit. Nihil intentatum reliquerunt Arianæ, ut eum in partes suas pertraherent. Mediolanum accitus a Constantio Imperatore, cum damnationi Athanasii nollet subscribere, Berocam Thraciæ in exilium relegatus est. Biennio ibidem inter arumnas exacto, victus tædio, Athanasii damnationem, & Formulæ Sirmienfi contra Photinum conceptæ, in qua nihil quidem contra fidem catholicam continebatur, vox tamen *consubstantialis* fuerat omiſſa, subscripsit, atque cum Arianis communicavit.

Cum Clerus Romanus hæc intellexisset, Arianique de industria spargerent suam de Liberio victoriam, eundem Pontificatu excidisse ratus atque secundum externa ferens iudicium, *Felicem II*, quem Arianæ, cum Liberius in exilio vivebat, intruſerant, tanquam verum Pontificem accepit, postquam is fidem Nicænam professus Arianis dixit anathema, ipsumque etiam Imperatorem Constantium condemnavit.

At vero, cum post mortem Felicis Liberius subscriptionem suam revocasset, & omne cum Arianis commercium abdicasset, eundem Ecclesia rursus tanquam verum Pontificem elegit, aut accepit.

Atque sic complanata videtur gravissima difficultas, quæ hic occurrit. Nam 1 habetur, quod Liberius non inciderit in hæresin, cum non subscripserit formulæ hæreticæ; quod autem subscripserit damnationi S. Athanasii, & cum Arianis, qui simulaverant se Catholicos, incaute communicaverit, peccavit quidem, sed non contra fidem, quam mente semper retinebat. Habetur 2, quod Clerus Romanus & Ecclesia potuerit ei Pontificatum abrogare, aut iudicare, quod illo exciderit, propter hæresin, ex circumstantiis illis præsumptam; non potest enim Ecclesia cor inspicere, sed secundum externa debet procedere. Habetur 3, quod S. Felix brevi saltem tempore fuerit verus Pontifex; quod quidem, ut difficultatem evitent, aliqui cum Natali Alexandro negant, sed omnia Martyrologia quarto Calendas Augusti ponunt memoriam S. Felicis Papæ & Martyris, & tota Ecclesia jam ultra mille annos illum ut talem colit. Et alias Felix tertius deberet dici secundus, & Felix IV deberet dici tertius: testaturque Bellarminus, anno 1582 inventam fuisse Romæ arcam marmoream cum hac Inscriptione: *Hic jacet corpus S. Felicis Papæ & Martyris, qui Constantium hæreticum damnavit*; neque alium hunc esse posse, quam Felicem secundum. Habetur 4, non fuisse eodem tempore duos legitimos Pontifices. Si hæc responsio non placeat, dic, Liberium, cum videret, se

se mala hæreseos fama laborare, abdicasse Pontificatum, ne schisma in Ecclesia oriretur, acceptatumque fuisse Felicem, postea vero, cum de ejus orthodoxia constaret, Felicem, virum sanctum, cessasse, Liberiumque rursus fuisse acceptatum. Certe Carolus Cocquelines, Collector Bullarii Romani, in Felice II ait, consilio Liberii electum esse Felicem.

Obijt S. Liberius, de infirmitate sua pœnitens, anno 366, sedis a prima electione 15, postquam Conciliabulum Ariminiense damnavit, & Arianis strenue restitit.

Articulus VI.

Observatio de Imperatoribus &c. hujus temporis.

Non diu inter Constantini M. filios tenuit concordia. *Constantinus*, nati maximus, provinciis suis transalpinis non contentus, partem suam augeri a fratre Constante petiit; cum autem nihil impetraret, il-^{33.} latus bello victus, prope Aquilejam occiditur, triennio post patris obitum.

Totus dein Occidens adjectus *Constanti*, Religionis adversus Arianos & Constantium, eorum factorem, defensori strenuo. Sed neque illius diuturnum fuit Imperium, nam anno illius 13, ætatis 30, a *Magnentio*, homine Gallo, purpuram invadente, fuit interemptus, ingenti rei Catholicæ detrimento (anno 350). Et Constantius.

Sublato gemino Catholicæ rei fulcro, Constantino & Constante, Divino judicio, semper adorando, orbis Romanus ad solum Constantium, Arianum Imperatorem, devolutus est. Quantas is, ab Hæreticis in omnes partes versatus, turbas in Ecclesia excitavit, quantasque in calamitates Præsules Orthodoxos præcipitavit, *Part. IV* abunde retuli.

Præter bellum adversus Ecclesiam, quod sine intermissione profecutus est, multum illi negotium cum *Magnentio*, qui purpura sumpta Decennium fratrem Cæsarem renuntiavit: nec acceptavit Galliam, a Constantio sibi oblatam, sed dimidium Imperii exegit. Verum post triennium ad Murham gravissima clade profligatus, Lugduni se confodit illo gladio, quo Constantem Imperatorem confoderat. Decennius laqueo se suspendit. Magnentius.

Bellum civile excepit Persicum, contra Saporem, crudelissimum Christianorum tortorem, qui Romanas provincias invaserat, gestum. Utrouque defunctus Constantius patruelem suum *Constantium Gallum*, Gallus.

Juliani Apostatæ fratrem majorem, Cæsarem dixit, data Constantia sorore in uxorem, & in dotem Asia. Sed cum Gallus militum odium incurrisset, quarto post anno a Constantio evocatus capite plexus est.

Post Galli necem *Julianum* fratrem ejus Cæsarem assumpsit, concessa in conjugem Helena, sorore sua altera. Verum is, ut corpore, ita animo distortus, cum adversus Gallos & Germanos, seditionem moventes, missus esset, a militibus Imperator acclamatus est. Constantius, re comperta, Juliano cum inimico exercitu adversum se imminenti obviam progressus, Tarsi in Cilicia morbo periit, anno 361, Imp. 24, ætatis 44, degener a patre ob Arianam perfidiam.

Julianus.

Julianus jam solus rerum potitus, exules quidem Episcopos restituit, paucosque, Martyrii gloriam invidens, Religionis nomine occidit, sed cum Christianæ fidei desertor impius in Idololatriam esset prolapsus, Christianos, quos *Galileos* nominari voluit, persequi non desit, afflictis criminibus, quæ non commiserant. Philosophos contra, Haruspices, & Magos, a quibus fuit perversus, in amore & honore habuit. At non diu impunitam Deus permisit perfidiam; nam altero jam Imperii anno, cum adversus Persas moveret, sagitta confixus interiit, anno 363, æt. 34.

Jovianus.

Suffectus *Jovianus*, Princeps apprimè Catholicus, ab exercitu, quem Julianus in fauces velut caudinas incautus deduxerat. Inita igitur cum Persis pax, necessaria magis quam gloriosa, relicta illis Mesopotamia. Verum, cum optimi Principis partes impleret Jovianus, octavo Imperii mense decessit, subrogatusque est *Valentinianus*, Joviani gentilis, natus in Pannonia.

Viri celebres.

Celebres hoc tempore fuerunt, S. Athanasius, S. Hilarius Pictaviensis, S. Eusebius Vercellensis, sancti Joannes & Paulus, sub Juliano martyrio coronati, Donatus & Victorinus, S. Hieronymi Præceptores in litteris humanioribus. Ut taceam tres Eusebios, Casariensem, Nicomediensem, & Emesenum, Ariana tabe afflatos.

Articulus VII.

S. Damasus, ab an. 366 ad 384. S. Siricius, ab an. 384 ad 398.

S. Anastasius, a 398 ad 401.

34.
Ursicinus
Antip.

S. Damasus, Hispanus, S. Liberio per legitimam electionem successit. Sed schisma contra eum excitavit *Ursicinus*, Diaconus, Romanus, multosque in partes suas pertraxit, cædibus in paucis in civitate patratis.

patratis. Sparsa in Damasum crimina: vir integerrimus accusatus adulterii. Ursicinus a Prætextato, urbis Præfecto, jussu Valentiniani Imperatoris urbe pulsus, & in Galliam exulatum missus. Post mortem Valentiniani rursus sanctam sedem invadere conatus, a Gratiano Imp. iterum relegatus est.

Plures Damasus synodos congregavit: 1. Romanam, qua Ursicinum Antipapam, cum Valente & Ursacio, illo Mursiæ, hoc Singin-Concilia. doni in Illyrico Episcopo, Arianæ sectæ primipilis, condemnavit. 2. Romanam contra *Auxentium* Arianum, in sedem Mediolanensem intrusum, & contra *Macedonianos*, negantes Divinitatem Spiritui Sancto: eumque utriusque ministrum esse asserentes. 3. Romanam, cui Petrus Alexandrinus, S. Athanasii successor interfuit, in qua damnati sunt *Apollinaristæ*, qui asserbant, in Christo nullam fuisse animam, Apollinaris. sed ejus vices suppletas a Verbo Divino: Corpus Christi consubstantiale esse Divinitati, & hinc Divinitatem esse passam & mortuam: carnem non ex B. V. assumptam, sed de cælo allatam. 4. Romanam contra hæreticos, & Episcopos, adhærentes Ursicino Pseudo-Papæ. 5. Romanam, ad quam Damasus Orientales etiam Episcopos convocavit, sed illi se excusarunt, quod non possint tam procul ab Ecclesiis suis discedere. Convenerunt autem Constantinopoli, ibique Concilium celebrarunt contra Macedonium, Apollinarem, Eunomium &c. Hoc Concilium Constantinopolitanum I, cum esset conforme Romano, confirmavit Damasus Papa, requisitus ab Orientalibus. Atque ex hac confirmatione, atque conformitate cum Concilio Romano, fuit Oecumenicum, sub appellatione *synodi secundæ*. Videatur Pars III.

Obiit Damasus anno 384, sedis 19. S. Hieronymum in scribendis epistolis & Ecclesiasticis negotiis adiutorem habuit, eoque teste Damasus multa carmina eleganter composuit. Multa tamen opera, & inter ea Pontificale Romanum, Catalogum Romanorum Pontificum, quem Damasi Chronicon appellant, pluresque epistolas, aliqui Critici eidem abjudicant.

S. *Siricii* electioni se opposuit Pseudo-Papa Ursicinus cum sua cauda. Scripsit epistolam ad *Himerium* Tarraconensem Episcopum, Epist. ad ad disciplinam Ecclesiasticam spectantem. Atque hæc prima est De-Himerium. cretaliū Romanorum Pontificum, quam multi recentiores eruditi passim tanquam genuinam agnoscunt, primaque, quæ in antiquis Ecclesiæ collectionibus legitur; non quod anteriores Pontifices nullas scripserint Decretales epistolas, sed quod eæ, quæ ipsis attribuuntur, non sint illæ, quas revera scripserunt, eo quod ex S. Leonis & aliorum posteriorum Pontificum epistolis sint compilatæ.

Præcipit autem in ea ad Himerium epistola, ut secundum antiquam consuetudinem baptismus generaliter tantum conferatur in Paschate & Pentecoste. Romæ celebravit synodum 80 Episcoporum in Basilica S. Petri, ad restaurandam disciplinam, in Africa collapsam, ut constat ex epistola synodali, ad Episcopos Africæ data. Monet in ea, ut Novatiani & Donatistæ pœnitentes reconcilientur. Ne Sacerdotes & Diaconi conjugati cum uxoribus permaneant.

Jovinianus. Damnavit *Jovinianum* Monachum, qui varios Romæ errores sperat ferat contra virginitatem, contra meritum bonorum operum, contra diversam gravitatem peccatorum, contra puritatem B. V. Mariæ atque perversis his doctrinis Moniales permovit, ut cœnobiis egressæ nuptias celebrarent, prout postea fecit Lutherus. S. Ambrosius quoque, habito Mediolani Concilio, eundem hæresiarcham damnavit.

Illyricum. Totum *Illyricum* Romano Episcopo seu Patriarchæ Occidentis fuerat subiectum; at vero postquam anno 379 in Orientale & Occidentale fuerat divisum, Episcopi Constantinopolitani, fiducia urbis Regiæ, & Imperatorum favore suffulti, ulterius semper grassati, Illyricum Orientale sibi vindicare conati sunt. Quare Siricius Papa (aliqui Damasus id tribuunt) *Vicariatum Thessalonicensem* instituit, atque Episcopum Thessalonicensem, totius Illyrici Primatem, Vicarium sedis Apost. per totum Illyricum designavit, idque ab aliis etiam postea Pontificibus observatum.

De Manichæis conversis Siricius statuit, ut toto vitæ suæ tempore in Monasteriis rigidam pœnitentiam agant, & primum in fine vitæ viaticum ipsis concederetur.

Objectio contra Siricius. Siricio objicitur, quod Rufino, Presbytero Aquilejensi, qui contra S. Hieronymum defendit Origenem, ejusque libros *Periarchon*, seu de principiis, erroribus scatentes, publicaverat, *formatas*, seu *communicatorias* litteras dederit. Sed eo tempore hæreses Origenis necdum Romæ satis erant cognitæ aut examinatæ; unde Rufino, quem Catholicum existimavit, litteras dedit, ab eo deceptus. Certe Manichæos & Priscillianistas, in pluribus cum Origenistis sentientes, quantum potuit est infectatus, impetrato etiam Theodosii M. Decreto, quo sæcularibus pœnis eliminarentur: alio item Decreto, quo idolorum fana Romæ everterentur.

Obiit Siricius plenus dierum & meritorum anno 398, sedis 14. Baronius de ejus sanctitate subdubitavit, eumque propterea in Romano Martyrologio omisit, tum propter eas, quas dixi, datas Rufino litteras, & sequirem inquisitionem in errores Origenis, tum propter dimissum in Palæstinam S. Hieronymum, quem Clerus Romanus, ejus

jus vitia redarguebat, persequeretur, non sine confectis in eum criminibus, quibus fortassis Siricius credulas nimium aures præbuit. Falsissimum autem est, quod legitimas nuptias appellavit pollutionem: illicitos concubitus hac voce notavit. Idem ferme, quod S. Hieronymi, fatum erat S. Paulini Nolani Episcopi. Sanctis videlicet etiam viris obrepitur, ut minus æquum de personis judicium concipiant.

S. *Anastasius*, Romanus, post acre certamen inter S. Hieronymum & Rufinum, Origenis errores damnavit, Rufinum vero, acerrimum Origenis defensorem, Romam citavit; cum autem non comparuisset, eundem quoque damnavit.

Duo hoc tempore Carthagine habita sunt Concilia, quæ Canones suos de disciplina ad Anastasium approbandos Romam miserunt.

Obiit anno 401, sedis 4 inchoato. Constituit, ut, dum Diaconus Evangelium legit, sacerdos stet. Non modica Presbyteros inter & Diaconos fervebat contentio; hi enim, cum res Ecclesiarum administrarent, Presbyteros spernebant. Isti auctoritatem suam & præminentiam tuebantur, atque, Diaconis stantibus, sedere se debere dicebant, adeo, ut etiam sub Evangelio federent. Inde Ordinatio Anastasii; quem S. Hieronymus virum insignem appellat, Romamque eum diu habere non meritam.

Articulus VIII.

Observatio de Imperatoribus &c.

Joviano Imperatori pientissimo anno 364 a milite suffectus est ^{35.} *Valentinianus I* Princeps optimus, qui sub Juliano baltheum deposuerat, cum thus offerre idolis juberetur. Erravit tamen in eo, quod diviso Imperio fratri *Valenti* Orientem administrandum traderet, homini sævo, & ab Arianis corrupto, qui Catholicos, Episcopis orbatos, per 14 annos dire est persecutus. Quo esset ingenio, specimen dedit, dum 30 Præsules, ad petendam pacem ad se legatos, navi imponi & comburi jussit.

Valentinianus I.

Valens.

Valentinianus quidem fratrem monuit sæpius, sed incassum. Nec potuit illum vi corrigere, cum in Occidente undique invaderetur Imperium, Alemannis, Quadis, Scotis, Afris insurgentibus, quos tamen fortiter domuit. At, cum ei Moravorum, defectionem molientium, legati, ferocius responderent, vena rupta, cum sanguine vitam profudit anno 375, Imperii 12, sicut Imperii, sic Ecclesiæ Defensor eximius.

Impe-

Imperium reliquit filio *Gratiano*, optimo Principi, a virtute patris *Gratianus* & minime degeneri, a novem jam annis in Imperii consortem assumpto. *Valentin. II.* Verum ei, non invito, adjunctus est *Valentinianus II* frater junior, ex *Justina*, muliere Ariana, a *Valentiniano I* susceptus, atque adhuc dum puer ab exercitu matris artibus Augustus salutatus.

Valens interea in Oriente tumultuans non plus anno *Valentiniano* fratri superstiti; nam ut Hunnos, ex Maëoticis paludibus prorumpentes expelleret, Gothis in Imperii solo sedem concessit. Sed Gothi erant Romanis, quod minus in pera, & scorpis in sinu; nam armis sumptis, Thraciam depasti, Valentem a bello Persico reversum acie vicerunt, atque cum tugurio, in quod sagitta ictus confugerat, vivum combusserunt, qui tot Ecclesiæ Præsules combusserat; dignum a Gothis referens præmium, quos & sinu receperat, & per *Ulphilam* Pseudo Episcopum Arianae lue infecerat, pertinaci morbo ad Europæ exitum transituro. Periit *Valens* anno 378, Imp. 14, æt. 50.

Cum Romanum Imperium in Europa a Moravis, Sarmatis, Saxonibus, Gothis, & Hunnis laceraretur, in Asia a Persis, in Africa a Mauris, *Gratianus* Imperator *Theodosium* Hispanum, præstantem bello virum, in collegam assumpsit, eique post mortem Valentis Orientem attribuit. Ussit invidia *Maximum* Britannum, qui, arrepta tyrannide, *Gratianum*, Alemannorum ad Argentoratum victorem, in ponte Rhodani prope Lugdunum per *Andragatbum* perfide interemit anno 383, Imp. 8, ætatis 28.

Maximum, a *Theodosio* & *Valentiniano II* consors Imperii agnitus, Treviris sedem fixit; verum cum ambitioni Transalpinæ provinciæ, quamvis vastissimæ, non sufficerent, in Italiam penetravit, atque illius quoque possessionem adiit. *Valentinianus* cum matre *Justina* pulsus, Epolim fugit, atque *Theodosii M.* opem imploravit, eamque, promissa mitiore cum S. Ambrosio & Catholicis agendi ratione, obtinuit; nam *Theodosius*, cum exercitu in Italiam profectus, *Maximum* ad Aquilejam devictum, militibus discerpendum reliquit, atque *Valentiniano* totum Occidentem asseruit. Verum is haud multo post Viennæ in Gallia ab *Arbogasto*, militiæ Præfecto, strangulatus est.

Theodosius M. comperta *Valentiniani* nece, cum in Oriente aliis bellis esset distentus, *Arbogastum*, & *Eugenium*, Tyrannos, quorum uterque purpuram induerat, aliquamdiu toleravit; at vero, cum uterque, renovato idolorum cultu, in Christianum nomen insurgeret, signo crucis pro vexillis elato, in ipsis alpium jugis hostes fudit, ipsorum

rum telis ventorum turbine in emittentium ora retortis. Interfectus Eugenius aliena manu, Arbogastus propria.

Tunc demum Occidens Orienti junctus Theodosio paruit, victorque orbis Romæ aliquamdiu sedem fixit, prostratisque idolis, delubra Theod. Mo-
subruit. Verum cum Senatui idola ex animis evellere non facile narcha.
posset, Cpolim rediit, ubi purior esset cultus, quem per Synodum
Generalem secundam, Cpolitanam primam, procuravit.

Thracia dein aliisque Orientis provinciis a Barbarorum, Gothorum, Hunnorum, Scytharum jugo vindicatis, felicitatem Constantini Magni, amplitudinem, felicitatemque Theodosius Magnus restituit.

In summis ejus virtutibus nævus unus iracundia, qua ob dejectam Placillæ Augustæ statuam *Antiochiam* vastitate damnavit, ac ægre Flavianii Episcopi precibus pœnam remisit: alias vero ob tumultum, in quo Præses & Senatus Theſſalonicæ durius est habitus, septem hominum millia, nullo nocentium & innocentium discrimine, interfici jussit. Sed id delictum pœnitentia expiavit, correctionem Ambrosii demisse recipiens. Nævi illius.

Obiit anno 395, Imperii 16, æt. 60, summis Imperatoribus jure accensendus. Ex Placilla prima conjuge genuit Arcadium & Honorium, quos inter consilio non optimo Imperium divisit, ex altera, Gallia Placidia, Valentiniani I filia, Placidiam, Athaulpho Gothorum Regi primo desponsam, ac dein Constantio Romano Patricio. Imperii di-
visio tertia.

Articulus IX.

Observatio in Sæculum IV.

Vidimus initium hujus sæculi Diocletianis adhuc, Maximianis, Galerianis, Maximinis, Licinianis, Julianis, ethnicorum Principum, persecutionibus sanguinarium; sub ipsis deinde etiam Imperatoribus, qui Christiano nomine sibi blandiebantur, Constantio & Valente sævum & crudele: hæresibus denique quam plurimis turbatum. Quantum Donatistarum, Arianorum, Sabellianorum, Macedonianorum, Eunomianorum, Aerianorum, Priscillianorum, Manichæorum regnum? quam late, quot artibus, quantis machinis propagata fanies? Helvidius & Jovinianus quam turpia carcinomata?

At provida semper pro sua in terris Ecclesia Mens illa æterna, quot heroes misit, quot Alcides, qui virulentam excetram conficerent? hoc nomine veniunt summi Pontifices, Divina ad hoc ordinata.

tione instituti, ut disperdant, dissipent, ædificent, & plantent, Melchiores, Sylvestri, Julii, Damasi &c.: Fideles Adjutores Imperatores Christianissimi, Constantini, Valentiniani, Gratiani, Theodosii.

Et quis enumeret Patres, Doctores, & Scriptores Ecclesiasticos, adversus hostes Ecclesiæ strenue depugnantes? peperit profecto hoc sæculum viros immortales, quibus multum sane debet Ecclesia: *Athanasium* dico, sanctum illum exulem, qui vel fugiens & latitans hostibus terrori fuit. Quot fraudibus & calumniis actum, ut periret! Plura de eo *Part. III & IV* sunt commemorata. Opera ejus edidit clarissimus P. de Montfaucon, ex congregatione S. Mauri; multa tamen

De Symbolo censentur supposititia. De ipso etiam Symbolo, quicumque vult salvus S. Athanasii, esse &c. dubitatur, an S. Athanasium auctorem habeat. Baronius illud eidem adjudicat, sed plures recentiores Critici abjudicant, ea ducti ratione, 1. quod in antiquioribus S. Athanasii codicibus non invenitur. 2. Quod stylus latinum auctorem sapiat. 3. Quod hæreses, Nestorianam & Eutychianam confutet, & tamen nec in Ephesina synodo nec Chalcedonenſi fuerit allegatum. Quod neque Patres latini, qui usque ad Gregorium IX, de processione Spiritus Sancti contra Græcos disputarunt, unquam de hoc symbolo Athanasii mentionem fecerint, cum tamen magnæ adversus eosdem fuisset auctoritatis. Diversi autem diversis illud tribuunt auctoribus, potiores vero Vigilio Dapsensi Episcopo in Africa, Sæculi V scriptori, qui alia etiam scripta sub nomine S. Athanasii ediderit.

Quod S. Athanasius Orienti, hoc S. Hilarius erat Occidenti in Arianis conflictibus; Gallus fuit natione, Pictaviensis Episcopus. E Synodo Biterrenſi, in qua (sicut ante in Mediolanensi) fidem Nicænam & S. Athanasium animo imperterritito defenderat, Saturnini Arelatensis fraudibus in Phrygiam a Constantio exul missus, in Concilio Seleuciensi palmas suas adversus Arianos instauravit. Ursacius & Valens, ut ab homine sibi minime opportuno se liberarent, auctores fuere Constantio, ut ad Episcopatum eum remitteret. Gallia melior invictum Athletam obviis ulnis excepit, pluresque synodos ibidem egit, effecitque, ut Saturninus, Arianorum antesignanus proſcriberetur. Post multas alias victorias, in Oriente & Occidente relatas, ad gloriosum in cœlis triumphum abiit anno 367.

Vitam ejus Bollandus ad 15 Jan. scripsit. Opera vero ejus novo studio ediderunt eruditissimi Patres Benedictini S. Mauri. Illa inter eminent 12 libri de Trinitate. Libri 3 adversus Constantium Imp. liber contra Auxentium Mediolanensem, & liber contra alios Arianos. Plura vero opera aut perierunt, aut supposititia censentur.

Optatus Milevitanus in Numedia Episcopus, tempore Valentiniani I
 sex libros doctissimos de schismate Donatistarum scripsit adversus *Par-* Optatus,
menianum Pseudo-Episcopum Carthaginensem.

Cyrillus Hierosolymitanus Episcopus, ab Accacio Cæsariensi Episco-
 po ordinatus, sed ab eodem, cum de Jure Metropolitico quæstionem *Cyrillus*
 moveret, rursus sede sua dejectus, nec ante mortem Constantii resti- Hierosol.
 tutus est. Sub Valente iterum depulsus, post hujus necem iterum
 rediit, a Synodo II confirmatus, obiit anno 386, Episcopatus 35.

Reliquit Catecheses 18 pro Neophytis, & 5 Mystagogicas, pror-
 fus utiles, etiam ad demonstrandam realem præsentiam Christi in Sa-
 cramento Eucharistiæ; unde non defuerunt Calvinistæ, qui negarent,
 Catecheses istas esse Cyrilli: sed eas S. Hieronymus de Scriptoribus Ec-
 clesiasticis tanquam genuinum Cyrilli partum agnoscit, atque dilaudat.
 Scripsit etiam Epistolam ad Constantium de signo crucis in cælo, quod
 Constantinus viderat.

S. Basilus M. Athenis, quo studiorum causa fuerat profectus,
 ob morum similitudinem comes individuus fuit S. Gregorii Nazianze- S. Basilus,
 ni. Inde reversus, Ægypti ac Libyæ Monasteria lustravit, haustisque
 ibidem documentis, factus in Ponto & Cappadocia Monachorum fun-
 dator, Regulas Monasticas præscripsit. Eremitæ extractus Cæsareæ in
 Cappadocia Episcopus renuntiatus anno 371. Dici non potest, quan-
 tis machinis egerit Valens Imp. ut hunc virum sibi & Ario conci-
 liaret; sed in caute[m] impegit; ad mortem usque perstitit Nicænæ fidei
 propugnator acerrimus. Obiit anno 380, oris facundia, & cælesti
 sapientia plenus.

Scripsit multas Homilias in Hexameron, Psalmos, & de variis
 argumentis; libros 2 de Baptismo, contra Eunomium 5. Ad Am-
 philochium de Spiritu S. & pœnitentia, de abdicatione rerum, de
 vera & pia fide, sermones de vita ascetica, seu institutiones Mona-
 chorum, Regulas fusiores & breviores, liturgias, conciones morales,
 commentarium in Isaiam.

S. Gregorius Nazianzenus, cognomento *Theologus*, vivo adhuc pa-
 tre Gregorio Nazianzi Episcopo, ejusdem Ecclesiæ, ex eremo acci- S. Gregorius
 tus, administrationem suscepit. Mortuo patre centenarius, ad Cpoli- Naz.
 tanam cathedram fuit vocatus, sed fervente in Synodo II tumultu
 Episcopatum illum ultro abdicavit, habitaque eleganti ad populum
 oratione, Nazianzum recessit, ubi solitariam vitam duxit, ad annum
 usque 389, quo pie decessit. Scripsit multa opera, oratione soluta
 & metro ligata. Varia tamen censentur aut dubia, aut supposita.

Greg. Nyss. *S. Gregorius Nyssenus*, frater *S. Basilii*, Theologus pariter summus, uxore Deo dicata, sacerdos ordinatus ac deinde Nissæ in Capadocia Episcopus anno 372, a Valente, sicut alii Episcopi Catholici, in exilium pulsus est: sed eo sublato redux, Synodo II inter 150 Patres interfuit, in qua *Symbolum Constantinopolitanum* composuisse dicitur, vitamque sanctam ad finem prope Sæculi V produxit. Opera ejus anno 1605 Parisiis publicavit Fronto Ducæus S. J.

Ephrem. *S. Ephrem*, Syrus, Edessenæ Ecclesiæ Diaconus, vita & doctrina clarus, scripsit Paræneses seu exhortationes ad Monachos, Sermones Asceticos, Encomia sanctorum, voluntatem suam ultimam, qua singulis reliquit varia vitæ sanctæ documenta. Vitam ejus scripsit Bollandus ad 1 Februarii.

Epiphanius. *S. Epiphanius* in Palæstina natus, circa annum 320 in Ægypto & Palæstina inter Monachos pie vixit, donec Salaminæ (quæ postea Constantia est) in Cypro factus est Episcopus. Gravem is controversiam habuit primum cum Joanne Solymitano Episcopo ratione Origenistarum, dein etiam cum Joanne Chrysostomo, quos tanquam fautores Origenis accusavit. Cum enim *Theophilus*

Lis inter Pa-
tres ob Ori-
genistas. Patriarcha Alexandrinus Origenem damnasset in synodo, ac Monachos, quos ejus erroribus adhærere putabat, expulisset, ad Joannem Chrysostomum Cpolim confugiebant. Benigne is eos accepit. Quod ægre tulit Epiphanius, & collecta in Cypro synodo iterum Origenistas proseripsit, datisque ad Chrysostomum litteris, ut idem faceret, petiit; quin ipse anno 402, jam octogenarius, Cpolim abiit, ut Monachos hæreticos proclamaret, sed cum Chrysostomo, eum humaniter invitante, communicare noluit, eoque ne quidem salutato in Cyprum recessit. Ita nempe vel inter sanctos gliscit, ex zelo pietatis, simulationum spiritus, abundante quovis in suo sensu. Nempe Chrysostomus vel necdum fatis agnovit errores Origenis, vel quod vero similis, existimavit, Monachos Ægyptios (quos *Monachos longos* appellabant) iis erroribus non esse irretitos, communione tamen Ecclesiastica illis interdixit. Obiit Epiphanius eodem anno 402.

Reliquit *S. Epiphanius* posteritati *Panarium* adversus 80 Hæreses, Epitomen hujus Panarii, librum de Ponderibus & Mensuris, sermonem de fide, plures Epistolas.

37.
Chryf. *S. Joannes Chrysostomus*, natus Antiochiæ anno 347, studiis optimis imbutus, forensibus causis postquam aliquanto tempore se tradiderat, ad sacras Scripturas & obsequium Ecclesiæ industriam transtulit, atque baptizatus a Meletio Antiocheno Episcopo, per sexennium in eremum secessit. Inde revocatus a Flaviano, Meletii successore, ordinatus Presbyter, per 12 annos ad populum Antiochenum duxit,

tanta

tanta fama & nominis commendatione, ut *os aureum* diceretur, & mortuo Nestario Cpolitanus Patriarcha sufficeretur invitus. Cum autem Monachi Ægypti a Theophilo proscripti Cpolim ad S. Chrysostomum & Arcadium Imperatorem, de injuria illata questuri venissent, Arcadius Theophilum Cpolim adduci jussit. Theophilus, hanc fabam a Chrysostomo in se cusam, ratus, perdendi eum occasionem quaesivit.

Hanc ei brevi in manus dedit Imperatrix *Eudoxia*; nam cum Chrysostomus mulierum vitia pro concione publica perstringeret, Augusta *Ejus fata.* se petitam existimans, Theophilum, cum non paucis Ægypti Episcopis adhuc præsentem facile permovit, ut indicta ad *Quercum* in suburbio Chalcedonis synodo (cui etiam plures Asiæ Episcopi, a Chrysostomo depositi, adfuerant) eundem, citatum, sed non comparentem, condemnaret, & Arcadius suo Decreto exilium eidem indiceret, anno 403. Abiit Chrysostomus flente populo. Sed ecce! vehementi terræ motu urbem concutiente, & plebe in seditionem vergente, coactus est Imperator, protinus eundem revocare, festivo plausu lætaque acclamatione exceptum.

Sed diuturna non fuit malacia; cum enim Chrysostomus ad Augustæ statuum prope Ecclesiam ludos fieri prohiberet, habita oratione, cujus initium: *iterum Herodias furit, rursus saltat*, exandescens Eudoxia, alteram synodum convocari curat, cui interesse noluit Theophilus, a populo sibi male metuens. Misit tamen legatos, qui cum aliis Episcopis, Joanni infensis, sententiam depositionis, ad *Quercum* latam, confirmarunt.

Rursus igitur Chrysostomo migrandum fuit in exilium, ærumnis, morbis, rerumque omnium penuria plenum. Sed major sensu Joannis animus aspera quæque invicta constantia perpessus, quarto exilii anno ad perennem in cælis laureolam translatus est.

Chrysostomus, inique condemnatus appellavit ad Innocentium I Papam, qui eum absolvit, atque ut nomen ejus Diptychis inscribere- *Appellat.* tur, voluit; sed Theophilus obstitit, donec Cyrillus ejus nepos, atque in Ecclesia Alexandrina successor id præstitit. Singularis autem honor sacris ejus Reliquiis anno 438 fuit delatus, quando magnifica cum pompa Cpolim sunt deductæ, Theodosio II, veniam parentum suorum culpæ a sancto precante.

Scripsit *Homilias* multas, spiritu & facunda eloquentia plenas, in *Ejus Libri.* omnes ferme libros veteris & novi testamenti: varios sermones doctrinales, & de laudibus sanctorum, librum contra Gentiles, alterum contra Judæos: tres contra vitæ Monasticæ irrilores: sex de sacer-

dotio: duos de cordis compunctione: tres de Dei providentia: unum de virginitate: Liturgiam: opera moralia: plures epistolas. Monumenta ejus, quæ erudito orbi reliquit, laudare supervacuum est, cum sint Chrysostomi.

Magni equidem, quos recensui, fuerunt Græci Doctores, sed Ecclesia Latina Sæculo IV produxit multo maximos, Ambrosium puta, Hieronymum, Augustinum.

32.
Ambros.

Et quidem S. *Ambrosius*, patre Galliæ Præfesto natus, Arelate, ut Raynaudus existimat, quæ fuerat sedes Prætoria. Romæ litteris cultus eximie, ad Insubriam & Liguriam regendam missus est. Mortuo *Auxentio* Mediolanensi Episcopo Ariano, anno 374, unanimi voce fuit electus, licet esse laicus, imo necdum baptizatus. Ut extingueret Arianorum reliquias, Palladium & Secundianum Episcopos in Aquilejensi Concilio anno 381 condemnari curavit. *Justina*, matri Valentiniani II Basilicam pro Arianis deposcenti, invicta constantia restitit. Eadem *Justina*, licet sanctum Præsulem graviter fuisset persecuta, ejus tamen præsidium implorare fuit coacta, quando *Maximus*, Gallia subacta, in Italiam venit.

Gesta.

Mortua *Justina*, Valentinianus se totum Ambrosio permisit; cumque is ad illum baptizandum in Galliam properaret, ab Arbogasto occisum invenit (anno 392). Multa dein ab Eugenio tyranno passus, Florentiam concessit, donec Eugenius a Theodosio victus, captus, & capite plexus est. Eidem Theodosio M, licet de Ecclesia præclare merito, ob eandem Thessalonicensem, Ecclesiæ ingressu interdixit, pœnamque publicam injunxit, quam Princeps ille *Maximus*, orbisque Dominus submisit acceptavit, nunquam fortior, quam dum se ipsum vicit, idea certe excelsæ mentis, heroisque vere Christiani. Obiit S. *Ambrosius* anno 397, æt. 57, Episc. 23.

Libri.

Scriptit multa mira facundia, styloque comprimis nitido ac nervoso, quæ viri clarissimi congregationis S. Mauri tribus Tomis ediderunt, & primis quidem duobus genuina ejus opera, tertio vero dubia & supposititia. Tomo 1 continentur, quæ scripsit in S. Scripturam. Quod l. 1 de Abraham c. 4 legitur, nondum interdictum fuisse adulterium, de lege positiva intelligendum est. In Tomo 2 tractat de officiis clericorum, de viduis, de virginibus, de sacramentis, ubi realem Christi præsentiam in Eucharistia, & transubstantiationem clare exprimit. De Cantico *Te Deum Laudamus* disputant eruditi, an S. *Ambrosium* & S. *Augustinum*, alternis versibus illud, ut fertur, concinentes, auctores habeat. Quidam illud tribuunt *Sisebuto*, Ord. S. *Benedicti* Monacho, ut patere dicunt ex vetere *Cassinenfi* Breviario:

De Hymno
Te Deum.

rio: deinde hujus Cantici ante Regulas S. Benedicti & Cæsarii nusquam mentionem fieri.

S. Hieronymus, Stridone in Dalmatiæ & Pannoniæ finibus natus 39.
circa annum 329. Romæ ad Humaniores litteras addiscendas usus est Hierom.
Donato & Victorino Doctoribus. Lustrata dein Gallia redux in Italiam, Aquilejæ cum Rufino amice est conversatus, futurus postea eidem adversarius propter Origenem. Excussis omnibus, quocunque venerat, Bibliothecis, &, quæ in rem suam fore crediderat, excerptis, Romam reversus est, doctorum virorum ubique intentus consuetudini.

Comparata sibi ampla librorum omnium notitia, sacraque eruditione vastissima, in Orientem concessit, vivam Bibliothecam secum circumferens. Antiochiæ aliquantum postquam substitit, quadriennium in Syriæ solitudine linguæ Hebraicæ impendit. Antiochiæ subin a Paulino ordinatus Presbyter anno ætatis 30 Bethlehemi substitit, devotioni suæ indulgens.

Post auditum subin aliquamdiu S. Greg. Nazianzenum Cpoli Romam ad Damasum Papam profectus, ab epistolis ei, & in regenda Ecclesia adjutor fuit. Eo vero mortuo, cum Romanum Clerum haberet Gesta.
adversum, & apud Siricum non eadem polleret gratia, per Ægyptum in Palæstinam rediit, Bethlehemi fixurus domicilium, quo sanctas etiam fœminas, Paulam, Eustochium, Melaniam, quas Romæ instituerat, traxit; tantusque erat ad Hieronymum concursus, ut Paula quatuor ibidem Monasteria conderet, unum pro viris & tria pro mulieribus. Stabilem igitur Hieronymus hic tandem in Monasterio sedem fixit, orationi, jejuniis, vigiliis, studiis, scribendisque libris & epistolis unice intentus, donec anno 420 nonagenarius ad laborum mercedem migravit: Doctor Ecclesiæ vere magnus, omnisque litteraturæ princeps, quem docti homines ex omni terrarum parte, & inter eos magnus etiam Augustinus, gravissimis in dubiis confulebant. Vitam eius scripsit Martianæus Congreg. S. Mauri. Ejusque Opera 5 Tomis nova editione publicavit.

Scripsit libros ferme innumeros, uti contra Helvidium, Jovinianum, Vigilantium, virginitatis & cœlibatus hostes, contra Manichæos, Montanistas, Luciferianos, Pelagianos, contra Joannem Solymitanum, & Rufinum Origenis fautores, Chronicon Eusebii in latinum vertit, & usque ad annum 395 continuavit. Catalogum texuit de Scriptoribus Ecclesiasticis: & quod præcipuum est, atque immortalem S. Hieronymo laudem parit, duas sacrorum Bibliorum versiones latinas adornavit, unam ex 70 Interpretibus, alteram ex textu Hebraico, Libri.
qua

qua versione Ecclesia hodie utitur. Antiquam versionem, dictam *Italicam*, correxit, Græcæque fidei reddidit. Addidit multos commentarios in S. Scripturam, in Prophetas, Evangelium S. Matthæi, in aliquas S. Pauli epistolas: multas item epistolas, quibus quæstiones de difficillimis Scripturæ locis resolvit. Difficultatem autem in tot lucubrationibus eidem minuit insignis linguarum Orientalium peritia; nam Græcam, Hebræam, Syriacam, Chaldæam, ut Latinam & suam Dalmaticam calluit.

Ingenii fuit vehementis, præsertim cum contra hæreticos scriberet, quos aut convertendos, aut, ne noceant, confundendos putabat. Communem etiam cum Theophilo Alexandrino, & S. Epiphanio causam fecit contra Joannem Chrysostomum, quem cum Monachos longos non statim igni & aqua interdiceret, Origeni favere existimabant.

40.
Augustin.

Aurelius Augustinus, ingeniorum apex, naturæ & gratiæ opus consummatum, sæculorum stupor, Tagaste in Numidia natus anno 354, in patria Grammaticam, Carthagine Rhetoriam docuit primum, tum vero Romæ, ac Mediolani, ibique, Manichæorum turpi secta cum esset irretitus, post varias secum pugnas, lectione propria scripturæ, & S. Ambrosii opera, atque Monicæ matris piis lachrymis conversus, ac baptizatus anno 387, ætatis 33, totum se gratiæ dedit; reversusque in Africam anno 388 Hippone a Valerio Episcopo Presbyter ordinatus est anno 391, & anno 395 Episcopus Hipponensis a Primate Numidiæ cum consensu Carthaginensis Episcopi, atque mox bellum indixit Hæreticis, Manichæis, Donatistis, Arianis, Pelagianis, Priscillianistis, eo successu, ut gentium ubique inclaresceret.

Libri.

Anno 40 postquam Ecclesiam Hipponensem doctrina & virtutum exemplo rexit, tertio mense, quo urbs Hipponensis a Vandalis obsidebatur, ad civitatem Dei, quam scriptis illustraverat, triumphans ingressus est, anno 430, ætatis 76, prout in vita ejus testatur Possidius. Opera vero ejus in 10 Tomos optimo ordine digesserunt Patres Benedictini Congreg. S. Mauri.

Tomo 1. Continentur Retractionum libri 2 & confessionum 13, contra Academicos tres. De beata vita unus. De providentia 2. Soliloquiorum 2. De immortalitate animæ unus. De quantitate animæ 1. De Musica 6. De libero arbitrio 3. De Moribus Ecclesiæ Cath. & Manichæorum 2. De vera Religione 1. Regula ad servos Dei.

Tomus II. Habet 270 Epistolas.

Tomus III. Ea quæ S. Augustinus in sacram Scripturam scripsit, uti de doctrina Christiana libros 4. De Genesi ad litteram 12. Locutionum

tionum 8. Quæstionum in Heptateuchum 7. Annotationum in Job 7. Speculum. De consensu Evangelistarum 4 libros. De sermone in monte 2. Quæstionum Evangelicarum 2. Quæstionum in Matthæum 1. Tractatus in Joannem 124. In Epistolam Joannis tractatus 10. Expositionem Epistolæ ad Romanos: item Epistolæ ad Galatas.

Tomus IV. Complectitur narrationes in Psalmos, quibus varios sensus litterales, mysticos, & morales exponit.

Tomus V. Continet sermones sacros 314 ad populum.

Tomus VI. Opera Moralia: ex diversis 83 Quæstionibus librum 1. Ex diversis quæstionibus ad Simplicianum 2. De octo quæstionibus Dulcitii 1. De fide & symbolo 1. De fide & operibus 1. Enchiridion ad Laurentium, ubi de fide, spe, & charitate, librum 1. De agone Christiano 1. De catechizandis rudibus 1. De continentia 1. De bono conjugali 1. De virginitate 1. De bono viduitatis 1. De conjugii adulterinis 1. De Mendacio 2. De opere Monachorum 1. De divinatione dæmonum 1. De cura gerenda pro mortuis 1. De patientia 1. De symbolo ad catechumenos 4. Sermones de disciplina Christiana: de cantico novo ad catechumenos, de cataclysmo, de jejuniis, de urbis excidio.

Tomus VII. Exhibet libros 22 de civitate Dei. Primi decem sunt contra Gentiles, qui dicebant, Romam a Gothis fuisse captam propter abolitum Deorum cultum. In reliquis 12 continetur Historia de utraque civitate, Dei & mundi.

Tomus VIII. Comprehendit libros Polemicos contra Hæreticos, præsertim Manichæos: librum de hæresibus, Tractatum contra Judæos, Tract. de utilitate credendi, librum de duabus animabus: Acta disputationis contra Fortunatum Manichæum: librum contra Adamantum Manichæum: libros 23, seu disputationes contra Faustum Manichæum: librum contra epistolam fundamenti: libros duos contra Felicem Manichæum: librum de natura boni contra Manichæos: librum contra epistolam Secundini Manichæi: libros duos contra adversarium legis & Prophetarum: librum contra Priscillianistas & Origenistas: librum contra sermonem Arianorum: collationem cum Maximino Arianorum Episcopo: tres libros contra eundem Maximinum: 15 libros de Trinitate.

Tomus IX. Proponit lucubrationes contra Donistas: uti Psalmum contra Donatistas: contra Epistolam Parmeniani libros tres: de Baptismo contra Donatistas libros 7. Contra litteras Petilianum 3. De unitate Ecclesiæ contra Donatistas 1. Contra Cresconium Grammaticum Donatistam 4. De unico Baptismo contra Petilianum 1. Brevi-

culi collationum contra Donatistas 3. Post collationem Carthagenensem ad Donatistas 1. Sermonem ad plebem Cæsariensem, præfente Emerito, habitum: de gestis cum Donatista librum 1. Contra Gaudentium Donatistam 1.

Tomus X. Continet libros, contra Pelagianos & Semi-Pelagianos scriptos, puta, de meritis & remissione peccatorum, & parvulorum Baptismo ad Marcellinum libros 3. De Spiritu & littera ad Marcellinum 1. De natura & gratia contra Pelagium 1. De perfectione iustitiæ hominis 1. De Gestis Pelagii 1. De gratia Christi, & peccato originali 2. De nuptiis & concupiscentia 2. De anima & ejus origine 4. Contra duas epistolas Pelagianorum 4. Contra Julianum Pelagianum 4. De gratia & libero arbitrio 1. De correptione & gratia 1. De Prædestinatione sanctorum ad Prosperum & Hilarium 1. De dono perseverantiæ 1. Operis imperfecti ad Julianum 6.

Atque hæc indubitato pro genuinis S. Augustini operibus habentur. Quis crederet, vitam unius hominis tantis laboribus sufficere, nisi Augustinus esset, in quo Divinum quoddam ingenium cum improba industria de palma certasset.

Placuit autem hæc brevissime annotare, de præcipuis Sæculi IV Ecclesiæ Doctoribus, quæ magis diducta apud Bellarminum, Possevinum, Natalem Alexandrum, Gravefionem, & P. Daude invenies.

Eruditissimi Patres Benedictini Congreg. S. Mauri addunt ad singulos Tomos libros, Augustino suppositos, quorum sunt plurimi, uti de Grammatica, Dialectica, Categoriis, Rhetorica, vita Eremitica ad sororem, de mirabilibus scripturæ, de benedictionibus Jacob: expositio in Apocalypsin, Epistola ad Demetriadem, quæstiones veteris & novi testamenti &c. Sermones 314 memorati clarissimi collectores S. Augustino tribuunt, rejiciunt vero 317 tanquam eidem affictos.

Præter istos majores Doctores, qui Sæculum IV & initium quinti præclaris lucubrationibus illustrarunt, sunt alii minorum quasi gentium Scriptores, quos inter obiter saltem recensendi veniunt.

S. *Eustathius*, Antiochenus Episcopus, pars non modica Nycænæ Synodi, ejusque defensor acerrimus, depositus propterea ab Arianiis, in exilio obiit. Scripsit Homilias, Epistolas, commentaria in Psalmos, pluraque adversus Arianos opera.

S. *Alexander* Alexandrinus Episcopus, S. Athanasii Præcessor, Arium in Alexandrina Synodo damnavit, duasque contra eum scripsit epistolas. Approbavit baptismum, ab Athanasio puero collatum.

Arnobius natione Afer Rhetoricæ Professor, septem libros contra gentes erudite scripsit; ipsiusque Discipulus *Lactantius Firmianus*, Cice-

Arnobius.

Lactant.

Cicero Christianus appellatus, scripsit libros septem Divinarum Institutionum, librum de persecutione, item de officio Dei. Gelasius tamen Papa ejus scripta apocryphis accensuit. Uterque ex gentilitate conversus fuit ad Christianam fidem.

Juvenius Presbyter, Poeta insignis, quatuor Evangelia laboriose atque concinne in versus transtulit, suumque hoc opus Constantino M. Juvenius nuncupavit. Ausonius Burdegalensis, Orator & Poeta pariter Christianus & elegans, libros Fastorum ab urbe condita ad suum usque consulatum, hoc est, ad annum 379 perduxit. Gratianum Principem, amorem illum cæli & terræ, erudit, factus de Rhetore Consul.

Julius Firmicus, ante suam conversionem octo libros Astronomicos composuit, postea vero librum de errore profanarum religionum scripsit, librumque suum Constantini filiis dedicavit. Firmicus. Jacobus urbis Nisibis in Perside Episcopus, sub Maximiano gloriosus Confessor, & in Nicæna Synodo Assessor, plures scripsit libros, qui tamen non amplius extant.

S. Pacianus, Barcinonensis Episcopus, sermonem de Baptismo ad Catechumenos, parænesin ad pœnitentiam, & epistolas adversus Novatianos reliquit. Pacianus. Marius Victorinus Afer, Romæ Rhetoricam diu docuit, atque inter suos Discipulos S. Hieronymum habuit. Inter ejus Opera eminent 4 Libri de SS. Trinitate, contra Arianos exarati. Didymus Alexandrinus, a nativitate cæcus, plures, quod mirum, libros scripsit, & inter eos, teste Hieronymo, librum de Spiritu Sancto.

Maximus Cynicus, Greg. Nazianzeni in Episcopatu Cpolitano Successor & Adversarius, librum de fide contra Arianos scripsit. S. Amphilocheus Iconii Episcopus, librum edidit de Spiritu S. contra Macedonianos, fidemque contra Valentem Imp. fortiter defendit. Homilias ejus latinitate donavit Cl. Combefisius e S. Dominici Familia.

S. Paulinus, Ausonii Discipulus, vir Consularis, & Imperatore Collega dignus, repudiatis vitæ illecebris, Nolanam in specum se abdidit, indeque ad Insulas Nolas eductus, prodigiosa charitate illustrandas. Quippe captivum se hostibus abducendum dedit, ut viduæ filium liberaret. Plures scripsit epistolas, & elegantia pro illa ætate, jam declinante, poemata. Paulinus.

Arsenius, Arcadii & Honorii Moderator, documenta reliquit vitæ aulicæ & solitariæ. Ad hanc clam aufugit, ut illam vitaret, maluitque ultimus esse Monachorum, quam, qui esse poterat, primus Senatorum.

Orosius.

Orosius Hispanus Presbyter, hortante Augustino, Historiam ab Origine mundi ad sua usque tempora conscripsit contra Paganos, qui Romani Imperii calamitates neglecto Deorum cultui adscripserant.

Eusebius Vercellensis Episcopus, famosus cum Hilario Pictaviensi adversus Arianos Athleta, multas scripsit Epistolas, & Commentarium Eusebii Cæsariensis latinum fecit.

Catholicos Doctores recensuimus hactenus; memorandum nunc velut in transitu aliquid de aliquibus, dubiæ aut malæ fidei hominibus, qui tamen doctrinæ famam sibi compararunt.

Eusebius
Cæs.

Hos inter primum locum sibi merito vendicat *Eusebius Pamphili*, Cæsariensis in Palæstina Metropoli; vir doctissimus, & Historiæ ecclesiasticæ quodammodo parens; nam præter epitomen seu chronicon ab Origine mundi usque ad annum Constantini 20 deductam, quod S. Hieronymus continuavit, scripsit 10 libros Historiæ Ecclesiasticæ a Christi nativitate usque ad Concilium Nicænum. 15 libros de *Præparatione Evangelica*, & 20 de *Demonstratione Evangelica*, quibus veritatem Religionis Christianæ contra Philosophos Gentiles, eam impugnantes, ostendit: librum item de Martyribus, Cyclum Paschalem, librum contra præstigiatores, Apollonium Thyanæum: Commentarium in Psalmos: libros 5 contra Marcellum Ancyranum: 4 etiam libros de vita Constantini, apud quem magna valebat auctoritate. Sed, prohi dolor! vir tantus in hæresin Arianam prolapsus est, cum Eusebio Nicomediensi adversus S. Eustathium Antiochenum, & S. Athanasium Alexandrinum Antistitem colludens. Uberiorem de eo crisin legelis *Part IV.*

Eusebius Emiffenus in Syria Episcopus, pariter Arianus Homilias scripsit, quæ non amplius extant; unde illæ, quæ nomine ipsius circumferuntur, latinum habent auctorem, ætate posteriorem.

Apollinaris, Presbyter Laodicens, vir eloquens, vastaque doctrina clarus, 30 libris confutavit nervose Porphyrium, Apostatam impium, calumniis & maledictis Christianos incessentem; adjecit Hebræorum Historiam Heroico carmine concinnatam. Sed miser, abusus ingenio, novam procudit hæresin, assumptam a Christo carnem sine anima, aut talem quæ mente, careret: cujus loco fuisset verbum. Filius ejus, Laodicens Episcopus, homo pariter doctus, in eundem cum patre errorem abreptus est.

Diodorus Tarsensis Episcopus, S. Chrysostomi & Theodori Mopsuesteni Magister, commentarios in S. Scripturam adumbravit; sed ova posuit, quæ dein Mopsuestenus, hujusque Discipulus Nestorius, excluderunt, asserentes duas in Christo personas, Divinam & humanam.

Marcellus

Marcellus Ancyranus Arianos scriptis suis acerrime est infectatus; depositus propterea ab illis, ad Julium Papam, a quo Romæ & Sardiciæ fuit absolutus, quia orthodoxam fidei professionem edidit. Dicitur tamen lapsus in errorem Sabellianorum. Marcellus Ancyranus.

Lucifer Calaritanus in Sardinia Episcopus, zelosus Arianorum infectator, multa scripsit stylo ferreo, parcens nemini: atque hoc rigore suo occasionem dedit Schismati Antiocheno & Luciferiano. *Videbis Partem IV.* Obiit Lucifer anno 370.

CAPUT V. SÆCULUM V.

Non minoribus, ac priora, hoc sæculum concussionibus fuit agitat- 41.
tum. Quo magis enim propagabatur Christiana Religio, eo pluribus hæresibus fuit infectata. Vigilantius, Pelagius, Nestorius, Eutyches, virulentæ erant aspidæ, quæ longum post se malorum Syrmæ traxerunt. Videlicet, postquam orcus adversus Sacrosanctum Trinitatis Mysterium furores suos per Arianos, Macedonianos, Sabellianos &c. despumaverat, Christum ejusque gratiam aggressus, recte sentiendi credendique leges evertere conabatur.

At protegente Numine firma supra petram ædificata stetit Ecclesia. Depugnarunt nempe strenue 12 supremi sacrorum Antistites, sancti omnes: dimicarunt Concilia multa, & inter ea duo œcumenica, Ephesinum & Chalcedonenſe; pennas velut gladios acuerunt sancti Patres & Ecclesiæ Doctores; viri Apostolici Regnum Christi ad Francos, ad Scotos, ad Hibernos, ad Burgundiones, ad Noricos porrexerunt. De quibus nunc aliqua commemoranda veniunt.

Articulus I.

S. Innocentius I, ab anno 401 ad 417. S. Zosimus, ab an. 417 ad 418. S. Bonifacius I, ab an. 418 ad 422.

Duas Constitutiones edidit S. Innocentius, alteram de servando 42.
Sabbato jejuniis: de Regulis Monasteriorum alteram. Plures præterea celebres scripsit Epistolas, quæ ab acerrimis etiam Criticis genuinæ censentur, uti ad Victricium, Rotomagensem Episcopum, quam *librum Regularem* appellat, 13 Decretis comprehensam. Tertio jubet, Epistolæ.
causas

causas Clericorum universim ab Episcopis provinciæ judicari secundum Nicænos Canones, salva tamen Ecclesiæ Romanæ auctoritate, cui in omnibus causis debeat reverentia custodiri. 12mo. statuit, ut, quæ Christo nupserunt, & a sacerdote fuerunt velatæ, si postea nupserint, non esse admittendas ad pœnitentiam, nisi is, cui nupserunt, de sæculo recesserit: item, quæ vivente marito alteri nupserint, esse adulteras.

Altera Epistola ad Tolosanum Episcopum Exuperium septem continet Canones. 1. Clericos incontinentes omni honore Ecclesiastico privandos decernit, & cœlibatus legem, a Siricio innovatam confirmat. Septimo Canone celeberrimo libros Canonicos S. Scripturæ enumerat, eosque tanquam Divinos ab Ecclesia traditione receptos testatur.

Arcani di-
sciplina.

Tertia est ad Decentium Eugubinum Episcopum, ex qua colligitur SS. Eucharistiam ad absentes fuisse delatam, primisque temporibus, ob paucitatem fidelium, in civitatibus unam tantum fuisse Ecclesiam, in Ecclesia unum altare, unamque in altari illo uno die Missam, Dominica ab Episcopo celebratam, circa SS. Eucharistiam & alia quædam mysteria *arcani disciplinam* erga Judæos, Gentiles, & Catechumenos fuisse custoditam, sæpiusque Eucharistiam fermenti nomine appellatam, ad unionem charitatis tanquam effectum significandam. Quare Julius Papa, S. Athanasius Apol. 2 & Episcopi Ægypti Eusebianis exprobrarunt, *quod coram Ethnicis quæstiones de Ecclesia, calice, mensa Domini ac sanctis sanctorum habuerint*. Ad disciplinam autem Arcani non tantum pertinebant mysteria dogmatum, uti de SS. Trinitate, de Sacramento Eucharistiæ, & aliis Sacramentis, sed etiam certi ritus, qui occultabantur coram Gentilibus, ne margarithæ projicerentur ante porcos.

Cæsa.

Sub Innocentio I, Joannes Chrysostomus a Theophilo Alexandrino in Conciliabulo ad *Quercum* fuit depositus, dein urgente populo Cpolitano, postquam ad sedem Apostolicam appellaverat, restitutus, iterumque, quod alias dictum, depositus, & in exilium relegatus, in quo sancte obiit, Innocentii jussu relatus in sacra diptycha, Cpolitani non ante in communionem receptis.

Pelagii hæresin, quam ex Rufino Aquilejensi hausisse creditur, damnavit Innocentius. Thessalonicensem Episcopum sedis Apost. Vicarium constituit. Novatianos Roma expulit, multaque alia præclare pro fide orthodoxa & Ecclesia gessit.

S. Zosimus,

S. *Zosimus*, natione Græcus, *Pelagium*, ejusque Discipulum *Celestium*, ab Innocentio & duabus Synodis Africanis damnatos, quia orthodoxam fidei professionem obtulerant, innocentes putavit, & ab hæresi immunes, errore facti deceptus, non tamen eos absolvit, sed ad Episcopos Africanos scripsit, a quibus de eorum fraudibus melius informatus, ad acrius eos examen citavit; sed cum artes suas patere cernerent, fuga se subdixerunt. Damnati itaque a Zosimo decretoria sententia, quam prolixa Epistola, *Traкторia* dicta, toti Ecclesiæ publicavit. Instante dein Zosimo tanquam hæretici Roma totoque Imperio ab Honorio Cæsare exessu jussi sunt. Africani vero Patres amplissima gratulatione Zosimum sunt prosecuti, præsertim postquam etiam Julianum Pelagianum damnavit & ab Episcopatu Eclanensi deposuit.

Epist. Tra-
кторia.

Tribuunt aliqui Zosimo Benedictionem cerei paschalis, agnorum Dei, & usum stolæ apud Diaconos; sed alii probant, hos ritus antiquiores esse. Certe jam Prudentius de cereo paschali Hymnum composuit.

S. *Bonifacius I*, Presbyter, cum a majore Cleri parte eligeretur, a minori oppositus eidem est *Eulalius* Antipapa, qui fuerat Archidiaconus. Symmachus urbis Præfectus ad Honorium Imperatorem falso Ravennam scripsit, Eulalium legitime fuisse electum, Bonifacium subintrusum. Pronuntiavit igitur Honorius pro Eulalio: vocatur pars utraque Ravennam, cogitur synodus, patefcit veritas, pellitur Eulalius, Bonifacius restituitur: Honorius statuit, ut, si duo per ambitum deinceps eligerentur, neuter esset Pontifex, sed is, in quem Clerus & populus consentirent.

Eulalius
Antip.

Primus ex Imperatoribus legitur Honorius, occasione hujus Schismatis electioni summi Pontificis se miscuisse, exemplo, ad Italiæ Reges & alios cum jurium Ecclesiasticorum confusione transituro. Confirmavit Bonifacius *Traкторiam* Zosimi Epistolam, quæ contra Pelagianos erat fidei norma, sicut Epistola S. Leonis de Incarnatione contra Eutychianos.

Occasione *Apiarii* Bonifacius commissus est cum Afris Episcopis in causa appellationum. Erat Apiarius Siccinensis in Africa Presbyter, ob mores praveos ab Urbano Episcopo suo, S. Augustini Discipulo depositus. Appellavit ad Zosimum Papam, a quo exercitio Ordinum fuit restitutus, misso ad id in Africam Faustino Piceno Episcopo. Tum causa Apiarii in Synodo Africana discussa est. Visum Afris, Presbyteros, Diaconos, & Clericos inferiores in suis provinciis judicandos, remota appellatione ad Judices transmarinos, ad quos testes deportari non possent.

Causa Apiarii,
Et Appella-
tionum.

Zosimus ad Canones Nicænos provocavit, quos Afri per Legatos Alexandria & Cpoli petierunt, & obtentos anno 419 ad Bonifacium, Zosimi successorem, miserunt, nihilque de appellationibus in iis inventum est. Zosimus videlicet vel plures Nicænos Canones habuit, quam illos 20, a Rufino exhibitos, qui ad Afros non pervenerunt, sicut multi testantur, fuisse multo plures: vel certe Nicænam & Sardicensē Synodum pro una habuit; quia hæc erat appendix & complementum illius: in Sardicensi autem tractatur de appellatione ad sedem Apost. Post mortem Bonifacii Apiarius rursus gravium criminum accusatus, rursusque damnatus, appellavit iterum Romam ad Cœlestinum, Bonifacii successorem, a quo communioni fidelium fuit restitutus. Sed convictus ac denique confessus crimina condemnatus. Quod autem ad jus appellationum spectat, cessere tandem Africani Episcopi, & agnoverunt jus Episcoporum appellandi ad sedem Apost. Sardicensibus Canonibus assertum, atque exemplo S. Athanasii, S. Chrysostomi, S. Flaviani, Marcelli Ancyрани, usuque vetusto Ecclesiarum Galliæ & Hispaniæ comprobatum.

Certe eodem ferme tempore Clerici Valentini Diœcesis cum Maximum Episcopum, Manichææ hæresis reum, ad Bonifacium Papam detulissent, ad quem noverant, majores causas esse deferendas, septem provinciarum in Gallia Episcopis negotium commisit, jure tamen appellationis ad sedem Apost. servato.

Articulus II.

Observatio de Imperatoribus &c. hujus temporis.

43. Theodosio M. vita functo ex paterna divisione *Arcadius*, 20 annos natus, Orientem adeptus regendum, Cpoli resedit, *Honorius*, decennio minor, Occidentem, sede primum Romæ, dein Ravennæ fixa. Nec unquam deinceps amplius Imperium utrumque coaluit, quin imo in multa regna & principatus fuit discerptum.

44. Additi quidem a Theodosio filiis eximii Duces, quorum consiliis & armis regerentur, sed, ut incertæ sunt mortalium providentiæ, ex spe tutelæ orta clades. *Rufinus*, humili in Aquitania loco natus, Cpolim delatus, adeo in Theodosii gratiam insinuare se noverat, ut eum moriens Arcadio & Orienti tutorem dederit. Is autem ambitione turgens *Alaricum*, Gothorum Regem, in Græciam accivit, ut in turbis diadema sibi flecteret.

Sed *Stilico*, gente Vandalus, homo militaris non minus improbus, Honorii Occidentisque & tutor & focer, dudum ardens in Rufini perniciem, ut sublato amulo utrumque Imperium faceret suum, *Gai-*
nam, nullius pariter fidei hominem Arianum, cum copiis mittit, ad speciem, ut Alarium repellat, re ipsa, ut Rufinum perdat: quod diligenter est executus, dum inspeſtante Arcadio eundem trucidavit, meritum quidem occidi, sed non per hanc manum. Extat in hanc rem egregium epos Claudiani in Rufinum. Stilico.
Gaina.

Successit Rufino potentia hæres *Eutropius* evnuchus, qui cum impotenter dominaretur, ad asylum confugit, quod decreto sustulerat. Extat oratio Chrysostomi in Eutropium, aram prensantem. At Gainæ religioni non fuit, palpitantem extrahere & obtruncare. Eutropius.

Umbra Principis tunc erat Arcadius, sed quasi umbra Gainæ officeret, in ejus caput consilium iniit, cum exercitu Cpoli imminens, legeſque in favorem Arianorum Imperatori dictans: sed a *Fravita* Arcadii Duce victus, Hunnorum Regi, quas Arcadio debuit, pœnas solvit. Fravita.

Dubium tamen reliquit, an Orienti Gaina plus nocuerit, an Eudoxia Arcadii & conjux & domina, dum Chrysostomum a Cathedra Antiochena, ut princeps civitas eloquentiæ principe frueretur, ad Cpolitanam evocatum, bis in exilium ejecit, & per custodum crudelitatem mori coegit: atque, ut cœli vindictam noscas, anno proximo lamentabili morte rapta est, emortui sætus sepulchrum vivens. Secutus brevi maritus, ætatis 31, Imperii sui & alieni 12.

Honorio fratri diuturnior fuit Occidentis administratio, sed non pacatior. Apud eum titulus, res *Stiliconis* fuit. Is, sive ut sui necessitatem faceret, sive ut Imperium sibi & *Eucherio* filio pararet, bella perpetuo aut peperit, aut fovit. His ejus consiliis favit inscius *Gildo* Africæ Comes, quem rebellantem per fratrem Mascezelem vicit, peremitque, ne quis se esset pejor. Occidentis
turbæ.

Altera *Stiliconis* victoria de *Rhadagaiso* Gothorum Rege fuit relata. Cum enim is ducenta suorum millia in Italiam duxisset, in faucibus Fesulanis a Stilicone conclusus, immanem stragem passus est; nam quos ferri acies præterit, pestis absumpsit.

At contingit non raro, ut, si victor est malus, victoria noceat. *Stiliconis* typho ambitionis inflatus, ut *Eucherio* purpuram extorqueret in turbis, Barbaros omnes, quos habebat in potestate, Gothos, Hunnos, Vandalos, Suevos, Burgundiones, simul evocatos, provinciis Romanis infudit. Sed hæc perfidiæ & ambitionis pœna justissima: ubi se spei fastigium attigisse putat, repente in ima devolvitur. Stiliconis
perfidia.

tur. Stilico, detestis fraudibus, Ravennæ ab Heracliano Honorii Duce, perimitur cum Eucherio, cui purpura Romæ jam texebatur.

Alaricus.

Verum Gothi, quos Stilico evocaverat, per Gallias & Hispanias palantes, *Alarico* Duce, restâ Romam contendunt, eamque anno 410 expugnant, Honorio Ravennam digresso. Recedenti Alarico negata pax, ut urbem rursus caperet, & per triduum spoliaret, modestia tamen & barbaris & Arianis rara, qua Catholicis, & Ecclesiis, sacrisque vasis parcitum, suusque honos Papæ Innocentio habitus. Imo gentiles Christianis se miscuerant, ut ferrum hostile deciperent. Combustæ quidem domus aliquot, sed pauciores, quam Neronis ludus cremaverat. Alaricus aliquanto post in Siciliam tendens subita morte occubuit.

Athaulphus Alarici successor, ducta *Galla Placidia*, Honorii sorore, *Athaulphus*, pacem Imperio dedit, novumque in Hispania, sibi pro dote velut re- & *Placidia*. licta, Gothorum regnum condidit, muliere servante Imperium fratri, & novum marito pariente. Post mortem *Athaulphi* *Placidia* Honorio reddita, nupsit *Constantio* Patritio, Duci, necatis dibachæ invasoribus, claro, cui & purpuræ cum Honorio consortium, & *Valentinianum III* postea Imperatorem, genuit: fecunda parens! quæ & pacem, & regna, & Imperia, & Imperatores progignit; si tamen hoc est Imperia progignere, Imperii dissipationem auspicari.

Obiit Honorius anno 423, ætatis 39, Imperii 28, bonus homo, Imperii mu- melior Christianus, sed non optimus Imperator; quippe alienis ducti- tilatio. bus cum versaretur, Barbari undique irrumpentes Romanam illam Togam Sagumque discerpebant, peregrinis gentibus rapientibus Romæ, quod ipsa olim singulis rapuerat. Orta inde nova Regna, atque imprimis *Burgundionum*, ex variis septentrionalibus gentibus conflatum, quibus Constantius sedes apud Helvetios & Sedunos assignavit, cui deinceps accessit latus terrarum tractus per Burgundiæ Comitatum, & Sabaudiam.

At anno 420 surrexit Regnum, multo illustrius, Francorum videlicet Teutonicæ gentis in Gallia. Primus eorum Rex *Pharamundus*, qui Rheno transmissio, Monarchiæ institutæ leges dedit, quæ stat etiamnum post 1350 annos, perpetua Regum serie ad Ludovicum XV ordine sexagesimum quintum, devoluta. Anno dein 422 ortum est regnum Scotiæ, auctore Fergusio. (*Joannes Bussieres in Elosc. Hist.*)

Articulus III.

S. Cælestinus, ab an. 422 ad 432. S. Sixtus III, a 432 ad 440.

S. Cælestinus Cælestium aliosque Pelagianos iterum damnavit. Sub plurium Pontificum initis illi fundole tentarunt obrepere, acsi causa non satis fuisset discussa. Sed tota Italia sunt exacti: a Synodo III Pelag. quoque seu Ephesina Part. 2, Ad. 5 condemnati. *S. Germanus* Antiochodore sis missus contra eosdem in Britanniam, Pelagii patriam, ubi invaluerant. *S. Palladius* ab eodem Cælestino in Scotiam ablegatus primus Episcopus, & *S. Patricius* in Hiberniam. Rufo Thessalonicensi confirmatus Vicariatus, & Illirici Episcopi refractarii ut eidem obediant jussi.

Nestorii hæresin jam ante Synodum Ephesinam condemnavit in Concilio Romano, & *S. Cyrillus* in Alexandrino. Cum anno 428 exorta est in Africa, & dein propagata per Galliam hæresis *Semipelagianorum*, *Prosper* Aquitanus Presbyter, & *Hilarius* vir laicus, qui *S. Augustini* libros de gratia defendendos susceperant, Romam ad Cælestinum Papam profecti, obtinuerunt ab eo epistolam ad Galliæ Episcopos, qua eos redarguit, quod id genus errores serpere patiantur, laudatque doctrinam *S. Augustini* de gratia. Hic ipse *S. Doctor* su- Cælest. lau- premis vitæ annis litteras dedit ad Vitalem Carthaginensem, hominem dat doctri- Semipelagianum, qui initium fidei ac bonæ voluntatis ex nobis esse nam *S. Aug.* docuerat, ut credere incipiamus. *S. Aug.* autem etiam initium fidei de gratia. ac bonæ voluntatis donum Dei gratuitum esse ostendit.

Dedit Cælestinus etiam ad Viennensem & Arelatensem Episcopos litteras, quibus vetat, ne cui vere pœnitenti negetur absolutio a peccatis, decernitque, per gradus Ecclesiasticos ascendendum ad Episcopatum, non vero ex laicis assumendos, neque criminosos: nullum Canones. invitis Episcopis, & absque Cleri plebisque consensu consecrari Episcopum: vacantis Ecclesiæ Clericos extraneis in sacris electionibus præferendos.

Per multos annos Novatiani hæretici suum Romæ Episcopum habuerant. At Cælestinus eundem expulit. Pulsus Roma Novat. Ep.

Obiit *S. Cælestinus*, postquam multa præclare pro Ecclesia gessit, anno 432, sedis 10.

S. Sixtus III, magno solatio perfusus est ob conciliationem, inter *Cyrillum Alexandrinum* & *Joannem Antiochenum* initam, eandem utrique, post acceptas ab iis litteras, gratulatus.

Appellat.
Episcopo-
rum ad Pa-
pam.

Helladius Tarſenſis & *Eutherius* Thyanenſis Metropolitæ, plureſque Epifcopi, a Synodo Ephēſina condemnati atque depoſiti, ad Sixtum Papam Romam appellarunt, propoſitis contra Cyrillum querelis, ejuſque contra Neſtorium capitula ſeu anathematifmos, quos dicunt, blaſphemam vocum novitatem continere. Damnatum Neſtorium, quod hæreſi ſubſcribere noluiſſet, & quidem ante multorum ad ſynodum adventum, ſine debito examine, minis & fraudibus obtentam ſubſcriptionem, recuſantes pariter damnatos, Cyrillum, qui reus eſſet, præſeſſe Concilio: Joannem Antiochenum, quæ recte egieſſet, retractaſſe, & Cyrillum ſine pœnitentia de ſuis capitulis in communionem amiſiſſe. Rogant autem, ſe iniuſte ejeſtos, gregibus ſuis paſtores a Papa reſtitui. Admiſſam ad Sixto appellationem & quosdam juſtos reſtitui, ſi ſynodo ſubſcribant, exiſtimat Chriſtianus Lupus in *Notis ad Cap. 117 Synodici*.

Ex hoc certe inſigni antiquitatis monumento dilucide conſtat, quantum hallucinentur, qui putant, Orientales Epifcopos olim nunquam ad Romanos Pontifices appellafſe, ſed ſemper ad univerſalem Eccleſiæ ſynodum. Athanaſius, Chryſoſtomus, Flavianus, Marcellus Ancyranus, Helladius, Eutherius, multique alii Epifcopi manifeſta ſunt exempla. Scribit quoque Franciſcus Pagius, Haronii Cenſor, ad annum 433, Alexandrum Hieropolytanum Epifcopum cum tota ſua provincia ad Sixtum Papam appellafſe.

Sixti III
geſta.

Sixtus, viſione cœleſti illuſtratus, Petrum Chryſologum Ravenſenſi Eccleſiæ dat Epifcopum. Illyrico vero, poſtquam rurfus cum Imperio Occidentali ſub Valentiniano III unitum fuit, Anaſtaſium Theſſalonicensẽ Epifcopum, Ruſi ſucceſſorem, Vicarium. *Julianum* Pelagianum aut Cœleſtianum, Eulanenſem quondam in Italia Epifcopum, qui plures contra S. Aug. libros ſcripſerat, fallendi artibus, ut ait Proſper in Chronico, correſtionis ſpem præbentem, hortatu Leonis, tunc Diaconi, rejecit.

Acta Synodi Romanæ & liber Pontificalis referunt, Sixtum a Proconſule Baſſo ſtupri inſimulatum ſe purgaſſe. Sed viri eruditi oſtendunt, acta illa eſſe apocrypha, & librum, Pontificalis titulo editum, plures continere fabulas. Obiit Sixtus anno 440, ſedis 9.

Articulus IV.

Obſervatio de Imperatoribus &c.

^{45.} Arcadius quinque proles reliquit, *Theodoſium II* ſeu *junioſorem*, oſtendit Theodoſ. II, nem Principem, & quatuor filias, *Flaccillam*, *Pulcheriam*, *Arcadium*, *Marinam*,

Marinam, omnes sanctas. Imperium auspicatus Theodosius, *Pulcheriam* Et *Pulcheria* sororem, virginem pientissimam, novo exemplo Augustam & Imperii consortem dixit, ejus opera in administratione plurimum usus, atque ad omnem probitatem educatus.

Tutorem vero, quod mirum, Arcadius Theodosio dedit moriens *Isdegerdem* Persarum Regem, qui missa Antiocho munus suum magna *Isdegerdes* cum fide & integritate est executus, adjecitque minas, hostem sibi tutor. fore, qui pupilli, sibi concrediti, hostis esse præsumeret. Contulit quoque fidelem operam *Anathemius* Prætorii Præfectus. In hac tranquilla institutione adolevit Princeps, donec turbæ, domi & foris nata, humanæ fortis exegere stipendia.

Et foris quidem *Waranes*, *Isdegerdis* filius & successor, Christianis, indultu *Isdegerdis* in Perside multum auctis, insensus, tyrannidem fugientes Persas a Theodosio reposcebat armatus. Victi ab *Ardeburio*, Augusti Duce, Persæ, aut in acie cæsi sunt, aut in Euphratem propulsi perierunt. Ab hoc prælio pax victis data, tanto firmior, quo bellum acrius atque ferocius.

Domi debellatum lentius ad tutelam Imperii & Religionis. Primus tumultus a Nestorio: quem Synodus III Ephesi congregata anno 431 damnavit, & Pulcheriæ opera in Arabiam relegatus, corrosa a vermibus blasphema lingua interiit. Secutus Eutyches unam in Christo naturam & voluntatem asseruit. Tantoque mendacium prævaluit, ut eadem in urbe Ephesina, eodemque sub Principe, & veritas triumpharet, & victa caderet; laudatus *Prædatoria* in Synodo Eutyches, eversa in altum hæresis; *Flavianus* extrusus, & calce, a *Dioscuro* impacto, ictus ac triduo mortuus. Turbæ do-
mess.

Tantam rerum mutationem, quis crederet, aula fovit, ex una parte sanctissima, Theodosio ac sororibus eam velut in Asceterium ventibus: at parte ex altera depravata, *Chrysaphio* & *Eudoxia* Imperatrice Theodosium versantibus, & hæresi faventibus, substitutoque in *Flaviani* locum *Anatolio*, eo tandem furore, ut Augustus, *Eudoxiæ* artibus delusus, *Pulcheriam* sororem, hæresi obistere nitentem, ab aula remotam Gynecæo incluserit. Ubi sane eluxit consueta mundi merces, summaque *Eudoxiæ* ingratitude, utpote quæ, cum esset *Pulcheria* *Leontii* Philosophi Atheniensis filia, solius formæ gratia, ex summa inopia ad Imperatoris thalamum a *Pulcheria* eversa fuerat, ex *Athenaide* per baptismum facta *Eudoxia*. Chrysaphii
& Eudoxiæ
malitia.

Sed non diu impunis serpebat perfidia. *Eudoxia* unius pomi, quod a conjuge acceperat, & *Paulino* aulico tradiderat, dono in suspicionem vocata, gratia excidit, & aula relicta *Ierosolymam* abiit, tunc.

restituta Pulcheria Augusta. *Paulinus*, qui pomum, ab Eudoxia acceptum, Theodosio obtulerat, occisus innocens, Chrysaphius nocens multatus exilio.

Ita aula sibi ac probitati suæ reddita, velut mare, dispulso turbine, in pace quievit. Nec diu superstes fuit Theodosius; anno siquidem 450 equo delapsus obiit, æt. 49, Imperii 42. Filiam reliquit *Liciniam Eudoxiam*, quam *Valentiniano III* Occidentis Imperatori desponderat, cum dote *Illyrici*. Theodosianum Codicem ab eo habemus, cum non minus litterarum, & justitiæ, quam probitatis esset amans.

Pulcheria Augusta nupsit *Marciano* cum pacto virginitatis custodiendæ, eique simul Imperium attulit. Utriusque Opera habita est Synodus IV seu *Chalcedonenfis*, in qua damnatus *Euryches*, ejusque fautor *Dioscorus*. Asserta Christo duplex natura, Divina & humana, cum suis proprietatibus. *Pulcheria*, multis pro fide, præsertim orthodoxa, præclare gestis sanctissime obiit anno 456. æt. 65, Imp. 6. *Marcianus* vero biennio superstes solus imperavit, humili loco in *Thracia* natus, per omnes militiæ gradus ad summum Imperium eventus; sed non minus pietate, religione, integritate præcellens Princeps. Imperavit autem annis octo.

Valentinianus III, *Constantii* & *Gallæ Placidie* filius, ab *Honorio* avunculo cum matre aula pulsus, *Constantinopolim* ad *Theodosium II* sobrinum fugit, qui cum primo *Cæsarem*, deinde *Augustum* dixit, mortuo *Honorio* vero Occidentale Imperium, ad se devolutum, eidem tradidit, sed vulnere non uno hians; nam plures illud tyranni lacerabant. At *Theodosius*, misso cum exercitu *Ardeburio*, *Persicis* triumphis claro, cum *Aspare*, ejusdem filio, qui suppressis *Joanne* & *Castino*, purpuræ infaustis, *Valentiniano* asseruit Imperium.

Duo dein *Valentiniano* quinquenni infanti assignati præclari *Duces Bonifacius*, & *Ætius*, *Africæ* ille præfectus, hic *Italiæ*. Sed *Ætius*, consortis impatiens, *Placidiam Valentiniani* matrem malis artibus ita in *Bonifacium* ceu proditorem incendit, ut Præfectura privatus in *Italiam* revocaretur. At is, dolo se circumventum videns, vitæque metuens, sumpto a desolatione consilio, *Genfericum Vandalorum Regem* ex *Hispania* in *Africam* evocavit, quam ille ferro flammaque vastatam sub jugum misit. Patefacta *Ætii* perfidia, sero facti pœnitens, cum *Genfericum* pararet expellere, ab eo victus est, expulsusque ex *Africa*. *Genfericus* vero novum ibidem regnum *Vandalorum* erexit.

Bonifacius, postquam in Italia vicit *Ætium*, morbo extinctus, æmulo plenas reliquit habenas, periculoso viro equidem, sed pro turbido illo Reipublicæ statu necessario. Necessitatem illius brevi attulit *Attila*, Hunnorum Rex, qui jam ante Thraciam & Illyricum crudeliter populatus, non nisi ingenti auri vi, a Theodosio oblata, averti poterat. Oriente autem relicto, in Occidentem sese infudit, ingentem populorum multitudinem trahens (septingenta hominum millia fuisse traduntur) atque *flagellum Dei* se nuncupans, obvia quæque immaniter trucidavit.

Tanta tempestate territi Romani, & quibus regna in Romano solo, Franci, Gothi, Burgundiones, Alani, arma velut adversus communem pestem consociant, Duce supremo *Ætio*, pugnantibus ejus auspiciis Merovæo Francorum, Theodorico Gothorum, Gundérico Burgundorum, Sangibano Alanorum, Regibus. In *campis Cattaunicis* in Gallia anno 451 commissum prælium, quale orbis non viderat. Cæsa quippe feruntur ultra ducenta hominum millia.

Victoria tanta segniter usus est *Ætius*, passusque est, *Attilam* in Italiam evadere, ut illam quoque popularetur, & novo bello accenderet, sive quod *Ætius* furentem nollet desperatione armare, sive auro corruptus, sive ut rebus perturbatis sui necessitatem Valentiano Imperatori faceret, vel denique ad ipsum Regale solium sese eveheret.

Attila, Gothis dilapsis, sui securior, postquam ex Gallia in Italiam, prope inermem, venit, Aquileja, Ticino, Mediolano everfis, recta Romam cum exercitu perrexit. Verum Leo Pontifex, indutus Pontificalibus, cum Clero obviam eidem progressus *flagellum Dei* salutavit, acsi quingenta millia repræsentaret, tantum terrorem Barbaro incussit, ut ex Italia migraret, passus ultro, visum sibi senem districto minantem gladio. Victus inde rursus in Gallia a Thorismundo Visigothorum Rege, atque in Pannoniam (Hungariam inde appellatam) & Scythiam suam reclusus, sanguine in fauces illapso suffocatus est.

Cum Hunnus, everfa Aquileja, igne ferroque in Italiam sæviret, *Veneti*, relicto continente, anno 451 in proximas Adriatici Insulas secessere, atque urbem fluctibus firmissimam, Neptuni velut tergori imposuerunt, in præpotentem Rempublicam surrecturam. Alias urbes videre ne cupiat, qui vidit Venetias, octavum orbis miraculum, aut potius primum.

Britanni, pulsus Romanis, *Anglos*, gentem Saxonicam, contra Pictos & Scotos hoc ferme tempore advocarunt; sed Angli iisdem armis, quibus istos, vicerunt, Britannos subegerunt, ex hospitibus facti

facti Domini Insulæ, in qua heptarchiam erexerunt, postea everfam ab Egberto, & in regnum collectam, cujus potentiam, vires, opes, ad magnitudinis apicem evectas cernimus.

Interea autem Occidentale Romanum Imperium magnis passibus ad interitum properabat, Valentiniano III torpente & inter voluptates sordescente. Uxorem *Maximi* Patritii cum is violasset, injuriam, sibi & conjugii illatam ulturus conjux, induxit Valentinianum, ut *Ætium* occideret, hoc est, ut brachium suum dextrum amputaret. Tum vero *Maximus*, cum milites irritatos sciret eade *Ætii* Ducis sui, *Valentinianum* ab iisdem interfici curavit, anno 455, Imperii umbratilis 30, æt. 36, ex *Eudoxia* Theodosii II filia genuit *Eudoxiam*, Hunnerico, Vandalorum Regi Ariano collocatam. Extinctum est cum eo Theodosii Magni stemma.

**Maximus
Imp.**

**Genfericus
Romam di-
ripit culpa
Eudoxiæ.**

Post Valentiniani cadem *Maximus* invasit purpuram, quasi Imperium esset parricidii præmium, & ut ludibrium adderet, duxit *Eudoxiam*, Valentiniani viduam. Sed mortem sibi copulavit, & Romæ perniciem; nam cum eidem prodidisset, se auctore cæsum Valentinianum, priorem ejus maritum, illa furore abrepta, infano consilio *Genfericum* Vandalorum Regem ex Africa in Italiam evocavit; qui cum classe ap- pulsus, Romam expugnatam per 14 dies diripiendam militi hæretico concessit. *Maximus* in fuga lapidibus obrutus, tertio mense degustatæ tyrannidis. *Eudoxia* cum gemina filia, ut merces scelerei redderetur, captiva abducta in Africam, ubi senio- rem ejus filiam *Genfericus* cum Hunnerico filio despondit; matrem vero cum juniore filia ad Martianum Imperatorem, quem timebat, Cpolim misit. Hunnericus autem, regnum Africæ & Andalusie post fata patris assecutus, notissima illa *persecutione Vandalica*, faces subdentibus Ari- nis Præsulibus, supra quadraginta Catholicorum millia in odium fidei mactavit.

Romanum autem Imperium ultimos ducebat spiritus. Nam *Rici- merus* genere Gothus Romanæ Magister militiæ, quatuor, qui se Imperatores dixerant, *Avitum*, *Majorianum*, *Severum*, *Anthemium* soce- rum suum, throno dejecit, & posteriores tres etiam interemit.

**Ultimi Imp.
haliæus.**

Successit *Olybrius*, qui *Placidiam*, alteram Valentiniani filiam, du- xerat. Sed quarto mense funus erat. *Glycerius*, empti a Gothi- pace, exacto triennio, cogente *Julio Nepote*, Imperium cum Episco- patu Solenensi commutavit. Sed *Nepos* anno altero in exilium ad *Glycerium* relegatus est ab *Oreste*, Patritio, qui *Momyllum* filium, *Augustulum* compellatum, intrusit. Sed iste anno sequenti (475) ab *Odoacro* Hercolorum Rege dejectus, finem fecit Occidentali Imperio, quod

quod fundatum ab Augusto desit in Augustulo, postquam 500 annis Ejus obitus steterat, nec nisi post 300 annos resuscitandum.

Merovæus interea, trajecto iterum Rheno (sæpius enim trajecterat, sed rursus repulsus) eam Galliæ partem occupat, quæ Francia Franci, dein est appellata, regnique sedem Parisiis fixit; quæ urbs longe lateque ad utramque Sequanæ ripam diffusa, mundi deinceps compendium facta est. Burgundi Galliam Lugdunensem occuparunt, Visigothi, devictis Suevis, præter Hispaniam, etiam Aquitaniam in Gallia, Romanis Ducibus ægre Galliæ medium tuentibus. Hos inter Ægidius, Childerico Clodovæi patre in exilium a Francis exacto, dominabatur, donec Childericus revocaretur.

Incipiunt Constitutiones Rom. Pontificum, in Bullario Romano contentæ,

Excerptæ ex Bullarii Romani Tomo I, ab anno 440
ad 1061.

C A P U T VI.

Constitut. Sæc. V.

Dubium sane, quod alias etiam monui, nullum est, Pontifices Romanos primorum quoque sæculorum varias ad Episcopos & Ecclesiam dedisse epistolas; quales sunt duæ S. Petri, quas in sacro habemus Canone; Epistolæ S. Corneli, a S. Cypriano allegatæ; Julii I, a S. Athanasio citatæ: Liberii, quas S. Hilarius refert. Damasi ad Episcopos Illyrici, a Theodoro memorata, aut in operibus S. Hieronymi extantes, aliæque, quas antiquorum Patrum scriptorumque Ecclesiasticorum testimonia commendant.

Dubium autem vertebatur, an Epistolæ Decretales, quæ sub finem Sæculi VII ab Isidoro Mercatore in unum opus collectæ pro- De Epist.
dierunt in Hispania, atque inde in Galliam aliasque provincias sunt pro- Decretal.
gressæ, sint genuinæ, atque authenticæ, an vero supposititiæ? primorum
Pontif.

Eas tanquam genuinas magno conatu defendit Franciscus Turrianus S. J. tanquam partus autem supposititios repudiant Critici posterorum temporum, Card. Perronius, Petrus de Marca, Antonius Augustinus Tarraconensis Episcopus, Sirmondus, Petavius, Labbæus, Christianus Lupus, Schelstratus, Natalis Alexander, Ant. Pagius,

Graveson, alique Scriptores eruditissimi, qui epistolas, usque ad Siricum Papam, id est, usque ad finem ferme Sæculi IV, Clementi, Anacleto, Evaristo, Sixto, Eleutherio, Victori, Zephyrino, Callisto, Urbano, Pontiano, Antero, Fabiano, Cornelio, Lucio, Stephano, Sixto, Dionysio, Felici, Eutychiano, Cajo, Marcellino, Marcello, Eusebio, Melchiadi, Sylvestro, Marco, Felici II, Damaso, falso attributas esse, probant 1. ex eo, quod in omnibus idem sit stylus, qui Sæculi VII barbariem, non vero primorum sæculorum nitorem redolet. 2. Quod ante Sæculum VIII nullus scriptorum istarum epistolarum meminerit. 3. Quod Scripturæ textus secundum versionem S. Hieronymi, Pontificibus illis posteriorem, citentur, Canones item leges posteriores. 4. Quod multis anachronismis, falsisque consulum allegationibus scateant. Duas tamen S. Clementis Epistolas ad Corinthios ut genuinas agnoscunt plerique ex Criticis.

Hinc factum fortasse, ut Collectores Bullarii Romani primum a S. Leone M. seu a medio Sæculi V incipiant. Constitutiones igitur præcipuas posteriorum Pontificum obiter delibabimus.

Articulus I.

S. Leo M. anno 440.

47.

Prima Constitutio designat dotes, quas ordinandus in sacerdotem vel Episcopum habere debeat; quas Gratianus in diversos Canones sui Decreti retulit.

2. Præter alia declarat temporis illius disciplinam de Clericis. De conjugio Clericorum. Conjugatis his verbis: *Lex continentiae eadem est ministris altaris, quæ Episcopis & Presbyteris; qui cum essent laici, sive lectores, licite & uxores ducere & filios procreare potuerunt, sed cum ad prædictos pervenerint gradus, cepit eis non licere, quod licuit; unde ut de carnali spirituale fiat conjugium, oportet eos nec dimittere uxores, & quasi non babeant, sic habere, quo & salva sit charitas conjugiorum, & cessent opera nuptiarum.* Notent sibi hoc hodierni Protestantes: secundum antiquissimam Ecclesiæ disciplinam, teste S. Leone I, Ministris Altaris non licet amplius uxores ducere, nec, si jam habeant, cum illis carnaliter conjungi.

3. Servos non ordinandos, nec bigamos, nec usurarios. (anno 443)

Appellatio
ad Pont.

4. Primatum S. Petri docet. Anastasium, Thessalonicensem Episcopum, Sedis Apost. Vicarium per Illyricum constituit, collata illi super

super omnes etiam Metropolitans potestate. Causas tamen graviore & appellationes sibi reservat.

5. Manichæos, qui converti nolunt, exilio damnat, secundum Rescripta Principum. Eorum errores publicari mandat, ut caveantur.

6. Theſſalonicenſes jam dudum ante conſtitutos fuiſſe ab Antecceſſoribus Pontificibus ſedis Apoſt. Vicarios perpetuos. Coercet ^{Subd. continetia.} nimiam ſeveritatem, in Atticum Metropolitanum Epiri exercitam. Etiam Subdiaconis ſervandam continentiam docet: nec Subdiaconibus qui-

dem, inquit, connubium carnale conceditur, ut & qui habent, ſint tanquam non habentes, & qui non habent, maneat ſingulares. Episcopum Cleri & populi conſenſu eſſe eligendum. Præferendum, qui majoribus ſtudiis juvatur. Metropolitanum a Comprovincialibus Episcopis, diſcuſſa civium voluntate, in ipſa Metropoli eligendum, referendumque de electione ad Vicarium Apoſt. Duæ quot annis celebrandæ Episcopales Synodi. Episcopus ne tranſeat ad aliam Eccleſiam. Alienum Cericum invito Episcopo nullus ſuſcipiat. Contentiones inter Episcopos, ſi ab ipſis componi non poſſint, ad Sedem Apoſt. referantur. Vicarius cum Episcopis humaniter & manſuete agat.

7. Ex libello, ab Hiſpania ſibi tranſmiſſo, recenſet ſædas hæreſes Priſcillianistarum, e Manichæorum potiſſimum ſentina profluenteſ, ^{Deliria Priſcill.} eaſque confutat. Hominem ſub fati neceſſitate conſtitutum ab aſtris dependere, ſomniabant: Sabellii, Cerdonis, Marcionis, Pauli Samofateni, Photini &c. de SS. Trinitate & Chriſto hæreſes renovarunt. Die Reſurrectionis, & Natali Domini jejunabant. Animam Divinæ eſſe ſubſtantię delirabant: diabolus non fuiſſe creatum bonum, ſed malum ex Chao emerſiſſe: humana corpora in mulierum utero a diabolo formari: matrimonia eſſe peccata: animas in cœleſti habitatione peccaſſe, & ſecundum qualitatem peccati vel bonas vel malas in corpora deſcendiſſe; aliaque fingebant auditu abſurda. S. Leo ad ſordes iſtas abſtergendas indixit Nationale in Hiſpania Concilium. (anno 447)

8. Baptiſmum die Paſchatis aut Pentecoſtes conferri præcipit, niſi mortis periculum aliud exigat.

9. Reſ Eccleſiæ alienari prohibet.

10. Clericus in hæreſin lapſus, ſi ad Eccleſiam redierit, ad priſtinum quidem gradum admittatur, ſed ſine ſpe ulterioris promotionis.

11. Expoſit doctrinam fidei de Chriſti Incarnatione, contra Neſtorium, Eutycheſem, Apollinarem, Marcionem, Manichæum &c.

12. Mittit legatos ad Ephēſinam II Synodum, eamque hortatur, ut eliminet Eutychanam hæreſin. Sed hoc concilium, legitime licet convocatum, deſiit in ſynodum prædatoriam.

13. Reprobat hanc synodum, & per impudentiam unius hominis (Dioscori) violente gesta. (an. 449)

15. Mittit legatos ad Concilium Chalcedonenſe & Neſtorium cum Eutychete conſutat.

17. Approbat & confirmat Synodum Oecumenicam Chalcedonenſem, quantum ad fidem pertinet, & damnationem Neſtorii, Eutychetiſ, & Dioscori: non vero quoad ea, quæ de Juribus Eccleſiarum, contra Nicæni ſtatuta, a quibuſdam adjecta ſunt. (anno 452)

18. Mulieres ad maritos, e captivitate liberatos, redeant; licet interim cum alio ſe conjunxerint.

Confefſio
auricularis.

19. Confefſionem auricularem & ſecretam indicat his verbis: *cum reatus conſcientiarum ſufficiat ſolis ſacerdotibus indicari confefſione ſecreta: & paulo poſt: ſufficit illa confefſio, quæ primum Deo offertur, tum etiam ſacerdoti.* En diſciplinam Sæculi V.

Oblit S. Leo 3 Nov. 461, ſedis 21, qui rebus pro Eccleſia præclare geſtis Magni cognomen jure optimo eſt promeritus. Multas ſcripſit Epiſtolas & Homilias, ſapientia, eruditione, ſanctitate plenas, ſtylo latini ſermonis facundo & nervoſo prorfus elegantes: inter eas una eſt epiſtola ad Flavianum, Cpolitanum Epiſcopum, in Concilio Chalcedonenſi lecta, & ſummopere laudata, quæ ceu fidei norma deinceps etiam fuit habita. Hæreticos eſt nullo loco paſſus conſistere. Cum Hilario Arelatenſi ob Celidonium Epiſcopum colliſus, jura Metropolitana ab Eccleſia Arelatenſi ad Viennenſem tranſtulit. Mortuo autem Hilario, Arelatenſi Eccleſias ſuffraganeas reſtituit, exceptis quatuor, Valentina nimirum, Tarentaſienſi, Genevenſi, & Gratianopolitana, quas Viennenſi reliquit. Quid cum Attila geſtum, alias notum eſt. De Leonis patria dubitatur, an Hetruſcus fuerit, an Romanus. Vacavit ſedes dies 7.

Articulus II.

S. Hilarius, anno 461.

43.

Natione iſ Sardus fuit, eleſtus 12 Nov. 461. 1. Conſt. controverſias Epiſcoporum dirimit, & Eccleſiarum prærogativas non eſſe mutandas decernit.

2. Arguit Hermem tanquam invaſorem Narbonenſis Eccleſiæ. Concilia in Gallia celebrari præcipit. Sine licentia Metropolitana Epiſcopus ſua Diœceſi ne exeat. Bona Eccleſiarum non alienanda.

Sequen-

Sequentibus Constitutionibus redarguit Mamertum Viennensem Episcopum, quod extra provinciam suam ordinationes protendat. Dispensat cum Episcopo, contra Nicænos Canones electo.

Obiit 21 Febr. 468, sedis 7, custos vigilantissimus Canonum. Vacavit sedes dies 4.

Articulus III.

S. Simplicius, anno 468.

1. *Const.* Episcopum Hispalensem constituit Vicarium Apost. per omnes Hispaniæ Ecclesias.

2. Gaudentium Episcopum propter factas illicitas ordinationes Officio & Beneficio privat, relicta quarta tantummodo reddituum parte.

3. Invitos non esse ordinandos.

4. Petrus Fullo, in Antiochenum Episcopatum intrusus, damnatas hæreses resuscitaverat, Trinitatem crucifixam asserens, & Divinitatem passam &c. Papa eum anathemate ferit.

Obiit 2 Martii 483, sedis 16 inchoato. Calamitosa tunc erat, sicut Imperii, sic Ecclesiæ facies. Illud in Occidente desit in Augustulo. Odoacer etenim Herulorum Rex Arianus, Roma occupata, Regnum Italiæ instituit. Zeno Orientis Imperator, Eutychianorum fautor, suo *Henotico* seu conciliatorio non parum turbavit Ecclesiam, cuniculis ^{Zeno fautor Eutych.} velut actis ad subvertendum Chalcedonense Concilium, intrusisque in sedem Alexandrinam Timotheo Æluro, & Petro Moggo, in Antiochenam Petro Fullone, in Cpolitanam Acacio, quibus Simplicius Papa, quantum potuit, restitit.

Articulus IV.

S. Felix III, 483.

Romanus is fuit patria, ex Felice Presbytero natus. 1. *Constit.* Acacium Cpolitanum Episcopum sacerdotali honore privat, & anathe- ^{Acacius de- positus.} mate fulminat, quod in alienarum provinciarum jura involarit: hæreticos pervasores, eorumque fautores Ecclesiis præfecerit, Misenum, & Vitalem Apost. sedis legatos corruerit, carceri mancipatos &c.

Rebaptizatis gravissimas poenitentias injungit, & quidem Episcopis & Clericis usque ad finem vitæ communionem negandam decernit.

Obiit 25 Febr. 492, sedis 9, sepultus, prout plerique priores Pontifices in Basilica S. Petri. Duas Romæ habuit synodos, in quibus Henoticon Zenonis, Petrum Moggum, Petrum Gnapheum seu Fulgonem, & Acacium damnavit. *Vitalem* & *Misenium* Episcopos prævaricatores ab Officio & Beneficio deposuit. Vacavit sedes dies 5.

Articulus V.

S. Gelasius 1, 492.

49.
Contra Pe-
lag.

De gratia.

Natione Afer, *Const.* 1 tria refert Pelagianæ hæresis capita. 1. Parvulos sine peccato originali nasci. 2. Neminem propter solum peccatum originale damnari. 3. Gratiam ad salutem non esse necessariam, illamque secundum merita hominum conferri. Refutat Gelasius tres istos errores: primum quidem ex claris Verbi Divini oraculis. Ad 2 videtur asserere, parvulos sine baptismo mortuos non tantum cælo excludi, sed damnari aut morte æterna plecti; cum omnes staturi sint vel ad dextram vel sinistram, tertium autem locum post extremum Judicium nesciri. Tertium rursus ex S. Scriptura refellit; quia sine Dei adiutorio nihil possumus facere: *non ego, sed gratia Dei mecum*, cum Deus sit, qui operatur in nobis & velle & perficere. Quod autem gratia secundum merita conferatur, pariter esse contra Apostolum, qui inquit, gratiam dici, quod gratis detur: alioquin si ex operibus gratia, jam non est gratia. Gratia Dei sum id, quod sum, ut ostenderet, quod gratiam non ipse præcesserit, sed subsecutus sit. Misericordiam, inquit porro, consecutus sum, ut fidelis essem. Gratia salvi facti estis per fidem, ut principium salutis & fidei a gratia cœpisse ostenderet. Atque ex his evidenter apparere, subjungit Pontifex, non naturalis libertatis arbitrium gratiam promereri, sed per gratiam a peccato misericorditer absolvi. Miratur denique, doctos etiam cæteroquin homines a fene quodam Pelagiano, rudi prorsus & illiterato potuisse seduci. Refundit hoc in malam vitam & oscitantiam pastorum. (*anno 493*)

De ordinan-
dis.

2. Ecclesiæ disciplinam ac Canones exponit circa ordinandos, rejicitque infames, bigamos, obligatos ad ratiocinia, neophytos, illiteratos, servos, corpore vitiatos, abscissos &c. jubetque observari tempora ordinationum, interstitia, examina &c. dispensandum caute. Basilicas non dedicandas sine consensu Papæ: Clericis intra munera & ministeria sui gradus consistendum, nullas exercendas indecoras negotiationes. Fæminis ad altare non ministrandum.

Deni-

Denique addit, de redditibus Ecclesiarum & oblationibus Fidelium quatuor, sicut jam dudum fuerit decretum, faciendas esse portiones, quarum una sit Pontificis seu Episcopi, altera Clericorum, tertia pauperum, quarta fabricæ. (anno 494)

3. Conqueritur de Acacio & oblatione Græcorum in erroribus: secundum Canones, ait, *Appellationes* totius Ecclesiæ ad primam De Appell. sedem deferri posse, ab ipsius vero sententia nullam esse appellationem, ac per hoc illam de tota Ecclesia judicare, ipsam ad nullius commeari judicium; nec de illius unquam judicari judicio. Episcopum Cpolititanum inter sedes per Canones nullum nomen accepisse. Acacium primo executum sententiam primæ sedis, postea autem fuisse prævaricatum, cum hæreticis communicasse, eosque in Alexandrinam & Antiochenam sedem intrusisse, vel Zenoni intrudenti consensisse.

4. Diœcesin & bona Ecclesiæ, ab Episcopo 30 annis quiete possessa, ei non esse auferenda.

5. Habetur hic celeberrima, qua Polemici toties utuntur, Epistola Gelasii ad Episcopos Dardaniæ. Scripta est stylo acri occasione Acacii, Cpolitani Episcopi, Eutychianorum fautoris, & cum a Felice III fuisset damnatus, adversus primam sedem se elevantis, obtentu & fiducia urbis Imperatoriæ. Atque imprimis ait Gelasius, damnato hæresis auctore, uti Sabellio, Ario, Eunomio, Macedonio, Nestorio, omnes ejus sectatores damnari, quin necesse sit, speciali eos Concilio damnari. Synodorum Decreta exequi non ad aliam magis sedem pertinere, ac primam, quæ sua auctoritate unamquamque synodum confirmat, pro suo scilicet principatu, a Christo concesso.

Epist. ad
Dardaniæ
Episcopos.

Acacium, Ecclesiæ ante defensorem, & Decretorum primæ sedis executorem, postquam a se ipso descivisset, per triennium, missa etiam legatione, fuisse amice monitum, ne Petro Moggo adversus Joannem, legitimum secundæ sedis Episcopum, ad primam sedem querelas deferentem, apud Zenonem Imp. faveret. Sed Acacium spretis monitis nihil respondisse, cum tamen nullus Episcopus judicium primæ sedis vitare possit. A sede Apost. omnes posse judicari, ipsam vero a solo Deo: nec ullam ab ea appellationem locum habere. Christi instituto & more Majorum ipsam habere potestatem absolvendi, quos synodus inique damnaverat, vel, etiam nulla existente synodo damnandi, quos damnandos judicaret.

Contra Aca-
cium.

S. Athanasium, S. Joannem Chrysostomum, S. Flavianum, a Synodis Orientalibus damnatos, a sede Apost. fuisse absolutos: contra vero Dioscorum, secundæ sedis Episcopum, cum sua synodo secunda

De potestate
primæ sedis. cunda Ephesina ab eadem damnatum, adstipulante dein Chalcedo-
nensi Synodo, a solo summo Pontifice decreta.

Qui negant, Eutychem fuisse hæreticum, Eutychianos esse, & damnatos cum ipso Eutyche. Talem fuisse Acacium, qui Catholicos ex secunda & tertia sede, multisque aliis Ecclesiis, vel consilio vel auxilio suo eiecerit, substituto Alexandria Petro Moggo, Antiochiæ Petro Fullone, aliisque in Ecclesiis aliis Eutychianis. Additque, libros non suffesturos, si tragædias ejus, quas per Ecclesias totius Orientis exercuit, singillatim scribere vellet. Neque conjici ista posse in Zenonem Imp. cum enim obstiterit Basilisco Tyranno hæretico, potuisse facile, quo vellet, ducere Zenonem, qui videri voluit Catholicus, & professus est suis litteris, quæcunque egisset, acta esse consilio Acacii.

Ridicule opponi, Acacium esse Episcopum urbis Regiæ; nam & Ravennam, Mediolanum, Syrmium, Treviros fuisse tales, nec tamen propterea civitatum illarum Antistites ultra limites suos potestatem sibi arrogasse; neque enim per præsentiam Imperialem Ecclesiasticæ potestatis dispensationem mutari. Cpolititanam Ecclesiam ne quidem esse Metropolitanam, minus Patriarchalem. Quæ in Chalcedonensi Synodo fuissent attentata, reprobasse Leonem Papam.

Si dicat Acacius, a Zenone facta, quæ ipsi exprobarentur; cur non pro ea, qua apud ipsum valebat, gratia monuisset, ne Catholicis ejectis Episcopis, hæretici intruderentur: a Nathan Propheta in faciem objectum crimen Davidi Regi: ab Ambrosio Ecclesiæ aditu prohibitum Theodosium Imp. Theodosium juniorem a Leone Papa reprehensum ob latrocinium Ephesinum: prout etiam a Simplicio & Felice Pontificibus Basiliscum & Zenonem: Eugenium Carthaginensem Episcopum aperte restitisse in Africa Hunnerico Regi Vandalo, cum persequeretur Ecclesiam: se quoque Odoacro, barbaro hæretico, cum aliqua non facienda præciperet, nequaquam paruisse: Acacium vero Zenonem laudasse ista facientem &c. (anno 495)

Articulus VI.

Observatio de Patriarchis Alexand. & Antiocheno.

30.
Alex. Epi-
scopus.

Ut hæc facilius intelligantur, notanda sunt aliqua de Ecclesia Alexandrina & Antiochena. Theophilo Alexandrino Episcopo, qui cum S. Hieronymo, & S. Epiphano, S. Joannem Chrysostomum est infestatus, quod hic susceperit Monachos Ægyptios, qui nolebant sub-
scribere

scribere damnationi Origenis, a Theophilo propterea communione motos, huic, inquam, successit anno 412 *Cyrillus* Theophili nepos, Nestorii per 12 suos anathematismos acerrimus adversarius, qui nomine Coelestini I Papæ præfuit Concilio I Ephesino, in quo Nestorius est damnatus.

Post *Cyrillum* anno 444 electus est *Dioscorus*, Eutychianus, qui in Ephesino II Conciliabulo seu potius Latrocinio, atroces tragœdias contra S. Flavianum & Legatos Apostolicos, imo ipsum Pontificem S. Leonem, excitavit, quas alias retulimus, proscriptus propterea a Synodo Chalcedonensi, & a Marciano Imp. in exilium eiectus. Successit ei anno 451 quamvis inter populi tumultus *Proterius*, quo sexennio post ab Eutychianis crudeliter interfecto, intrusus ab iisdem est *Timotheus Ælurus*, Eutychianus, Proterii carnifex: qui anno 460 a Leone I Imp. deiectus sedem Patriarchalem relinquere debuit *Timotheo Albo*, apprime Catholico. Sed anno 476 *Basiliscus* hæreticus, pulso in Isauriam Zenone, Imperium invadens, *Timotheum Ælurum* rursus intrusit. Anno vero sequenti restitutus Zeno, *Timotheum Album* pariter restituit. Eutychiani autem, mortuo Æluro, *Petrum Moggum* intruserunt. At eo, consilio Acacii, mandatum Papæ exequentis, a Zenone deiecto, solus *Timotheus* præfuit ad annum usque 482, quo obiit.

Successit *Joannes Talaia*, Catholicus, qui statim litteras ex more misit ad *Simplicium* Papam, & *Calendionem* Patriarcham Antiochenum, ad *Acacium* vero Cpolitanum Episcopum, apud Zenonem Imp. valentem gratia, scribere neglexit. Hæc irarum causa, quas mox in Joannem *Acacius* exeruit; nam Zenoni persuasit, ut deposito Joanne, cui plura crimina affinxit, *Petrum Moggum*, versipellem hæreticum, reduceret in sedem Alexandrinam. *Joannes* deiectus Romam ad Papam profectus, de injuria sibi illata conquestus est. Pontifex, cum monita nihil proficerent, *Acacium* communione privavit, nomenque ejus e Diptychis sacris eradi jussit: vices reddidit *Acacius*, expuncto Papæ nomine, legatis ejus in carcerem trusis; suggesto Zenoni Henotico, communione cum Eutychianis inrita, sicque schisma conflavit, quod diu Ecclesiam Orientalem miscuit; qua occasione *Gelasius* Papa litteras supra indicatas ad *Dardaniæ* Episcopos, in *Acacianum* schisma abreptos, misit, in quibus etiam de *Petro Gnaphæo*, Eutychiano, a Zenone & *Acacio*, in sedem Antiochenam intruso, aliisque ejusdem Ecclesiæ perturbationibus meminit.

Et Antiocheni.

Excitavit istas potissimum, quem dixi, *Petrus Gnaphæus*, *Fullo* cognominatus, quia, cum esset Monachus, *Fullonis* artem exercue-

Confusio.

rat, tantosque tumultus & factiones Antiochiæ excitavit, ut Martyrius Episcopatu cedens diceret, Clero inobedienti, populo contumaci, & civitati hæresum scelerumque sordibus infectæ, se nuntium remittere. Insiliit mox in patriarchalem sedem Fullo, hæreticus. Sed a synodo Episcoporum, cura Leonis Imperatoris collecta, depositus, & damnatus, quia renovans Theopaschitarum hæresin S. Trisagio addidit hæc verba, *qui passus es pro nobis*.

Suffectus autem Fulloni deposito est anno 471 *Julianus*. Sex autem post annos Fullo a Basilisco Tyranno rursus intrusus est. Cæso mox Basilisco, Zeno illum Antiochia expulit in exilium, & quidem suasu Acacii, tunc adhuc integri. Successit Joannes, post tres menses pariter ejectus. Anno 481 Acacius volente Zenone ordinavit *Calendionem*. At hic anno 485 Acacii artibus, Imperatoris animum versantis, ejectus est, intrususque rursus Fullo, quem Acacius ante deposuerat: id quod Gelasius Papa eidem exprobrat. Tenuitque in-
vator hæreticus sedem Antiochenam usque ad annum 488, quo interiit. Succedere deinceps jam Catholici, jam hæretici, tristi rerum omnium confusione.

Videre sane quinto etiam sæculo licuit specialem Dei erga Ecclesiam suam Romanam providentiam; nam cum omnes sedes Patriarchales reliquæ a Religionis puritate deficerent, & Alexandrina haberet tum alios Antistites hæreticos, tum præsertim Petrum Moggum & Dioscorum, Antiochena Petrum Fullonem, Jerosolymitana Joannem, Pelagii fautorem, Cpolitana Nestorium & Acacium, sola Romana in Pontificibus suis, strenuis fidei defensoribus, permanfit illibata.

Articulus VII.

Decretum Gelasii Papæ de libris authenticis & apocryphis.

St.

Sextam & ultimam Constitutionem Gelasius de recta librorum crisi in Concilio Romano 72 Episcoporum edidit anno 496, eosque in 4 Classes divisit.

In 1 collocat Propheticas, Evangelicas, & Apostolicas Scripturas, quibus fundata est Catholica Ecclesia: additque, tres sedes a S. Petro Apostolorum Principe erectas: primam Romanam, martyrio ejus consecratam, non habentem maculam neque rugam, non synodici institutis, sed voce Domini, ad Petrum directâ, fundatam, atque super omnes alias Primatu eminentem: alteram Alexandrinam, quam S. Petrus

Petrus per **S. Marcum** erexit: tertiam **Antiochenam**, quam **S. Petrus** primo præsentia sua consecravit.

In 2 Classe ponit Conciliorum Generalium Canones & Decreta, videlicet **Nicæni**, quo **Arius**, **Ephefini**, quo **Nestorius**, **Chalcedonensis**, quo **Nestorius** & **Eutyches** sunt damnati.

In 3 exhibet opuscula variorum auctorum recipienda, puta, **S. Cypriani**, **Gregorii Naz. Basilii**, **Athanasii**, **Chrysostomi**, **Theophili Alexandrini**, **Hilarii Pictaviensis**, **Ambrosii**, **Hieronymi**, **Augustini**, **Prosperi**, **Leonis Papæ** Epistolam ad **Flavianum**, quam tanquam Divinum Oraculum receperunt Patres **Chalcedonenses**: **Tractatus** omnium Patrum **Orthodoxorum**, qui in fide & communione **Romanæ Ecclesiæ** usque ad obitum perstiterunt: **Epistolas** item **Decretales Romanorum Pontificum**: **Acta SS. Martyrum**, **vitas sanctorum Patrum**, & **Eremitarum**, **Pauli**, **Antonii**, **Hilarionis**, quas descripsit **S. Hieronymus**: **Actus S. Sylvestri Papæ**: **Libros Origenis** & **Rufini**, quos **S. Hieronymus** non repudiat. **Chronicon Eusebii Cæsariensis** propter eruditionem non usque quaque respuendum, licet sit nimius in laudando **Origene schismatico**. **Orosii Historiam**, adversus **Paganorum calumnias** utilem, commendat: prout etiam **Pascale opus Sedulii**, versibus conscriptum, & **Juvenci laboriosum opus**.

In 4 Classem rejicit libros apocryphos aliosque improbandos, acta nimirum **Synodi Ariminensis**, quam damnat: **Itinerarium S. Petri Apostoli**, quod **S. Clementi** tribuitur: **Actus Andreæ**, **Thomæ**, **Petri**, **Philippi Apostolorum**: **Evangelium Mathiæ**, **Petri**, **Jacobi minoris**, **Barnabæ**, **Thomæ**, **Bartholomæi**, **Evangelium corruptum a Luciano** & **Euficio**: **Librum de infantia Salvatoris**, de **Nativitate**, de **Maria obstetrice**: **Librum Pastoris**: omnes, quos fecit **Leucius**: **Librum**, qui appellatur **fundamentum**: **Librum de filiabus Adæ**: **Acta Theclæ** & **Pauli**: **Librum Nepotis**: **Librum Proverbiorum** ab hæreticis conscriptum: **Revelationes Pauli**, **Thomæ**, **Stephani**: **Librum**, qui dicitur **Transitus seu assumptio B. Mariæ**: **Librum de pœnitentia Adæ**: **Librum de dracone post diluvium pugnante**: **Testamentum Job**: **Pœnitentiam Origenis**, **Cypriani**, **Jamnæ** & **Mambæ**: **Librum de sorte Apostolorum**: **Historiam Eusebii Pamphili**.

Opuscula Tertulliani, **Lactantii**, **Africani**, **Postumiani** & **Galli**, **Montani**, **Priscillæ**, & **Maximillæ**: **Omnia Fausti Manichæi**, **Commodiani**, **Tarſi Cypriani**, **Arnobii**, **Tigoni**, **Cassiani**, **Victorini**, **Fausti Regiensis**, **Frumentini Cæci**: **Epistolam Jesu ad Abgarum Regem**, & **Abgari ad Jesum**: **Passionem Cyriaci**, **Jobitæ**, **Georgii**: **Scripturam**, quæ appellatur **contradictio Salomonis**.

Denique omnia, quæ scripserunt Hæresiarchæ, Simon Magus, Nicolaus, Cerinthus, Ebion, Marcion, Basilides, Paulus Samosatenus, Arius, Photinus, Bonosus, Montanus, Apollinaris, Valentinus sive Manichæus, Faustus Africanus, Sabellius, Macedonius, Eunomius, Novatus, Sabatius, Donatus, Eustathius, Jovinianus, Pelagius, Coelestius, Julianus, Maximinus, Priscillianus, Nestorius, Maximus, Eutyches, Dioseorus, Lampecius, Petrus Fullo, Petrus Moggus, Acacius, omnesque hæretici, aut schismatici, sub anathemate damnantur.

Obiit Gelasius 19 Nov. 496, sedis 5, Pontifex doctissimus, qui rerum gestarum magnitudine superavit annos Regiminis. Euphemium Cpolitanum aliosque Orientis Episcopos in communionem noluit recipere, antequam Acacii nomen sacris e Diptychis delerent, quamvis cæteroquin essent Catholici. Misenum Episcopum Legatum Sedis Apost. qui Cpoli cum Acacio communicaverat, a Felice III depositum, in gratiam recepit. Lupercalium levitates graviter prohibuit. Pelagianismum, in locis quibusdam renascentem, profligavit. Non pauca Decreta pro reformanda Ecclesiæ disciplina condidit, quæ in actis conciliorum habentur, sicut variæ illius Epistolæ, quæ in Bullario Romano desiderantur.

Articulus VIII.

S. Anastasius 11, anno 496.

Epistolam humanissimam ad Anastasium Imperatorem, Zenonis successorem dedit, qua illum ad pacem Ecclesiæ conciliandam est hortatus: confici eam posse, si Acacii nomen e Diptychis expungatur, & hæretici Ægypto expellantur. Rata autem habet Sacramenta, quæ ab Acacio aliisque schismaticis fuerant collata, cum indignitas Ministri soli conferenti noceat, non autem suscipienti.

Obiit 17 Nov. 498, sedis 2. Præcipuum, quod sub ejus Pontificatu contigit, est Baptismus, a Clodovæo Francorum Rege susceptus, magno Ecclesiæ bono, ut dum Oriens arefceret, Occidens reviresceret.

CAPUT VII.

SÆCULUM VI.

Articulus I.

S. Symmachus, 498.

Post tres dies electus est, natione Sardus, sed non sine gravissimo tumultu, & schismate; nam Festus Senator Anastasio Imp. pro-^{52.} Laurent, miserat, effecturum se, ut Pontifex Henotico Zenonis subscriberet; lar-^{Antip,} gitione igitur pecuniæ quibusdam insanis persuasit, ut eadem die Cæ-^{Laurent,} lium Laurentium eligerent, non sine cæde & sanguine. Itum Raven-^{Antip,} nam ad Theodoricum Gothorum & Italiæ Regem, quamvis Arianum, qui pro Symmacho pronuntiavit, tanquam prius & a majori ac sanio-^{Laurent,} re parte electo. Laurentius vero, ne novas cieret turbas, Episco-^{Antip,} patu Nucerienti donatus est. Sopitum quidem schisma hoc pacto, sed non extinctum. Quippe Festus alique anno 503 revocato clam^{Laurent,} Laurentio, Symmacho apud Theodoricum gravissima crimina impe-^{Antip,} gerunt, falsis subornatis testibus. Recrudescente igitur schismate, Theodoricus iussit Romæ convocari synodum, quæ *Palmaris* dicta est^{Criminatio in Symmachum,} a loco, in quo est celebrata; ad quam cum Symmachus Pontifex cau-^{Laurent,} sam dicturus sponte & ultro accederet, cum Clericis suis ab adversa factione crudeliter exceptus est. Declaratus est insons criminum ob-^{Antip,} jectorum a synodo, quæ aperte protestata est, nullum sibi jus esse^{Laurent,} judicandi summum Pontificem; sed quia ultro venisset, seque pur-^{Antip,} gasset, declarationem innocentiae a se factam, damnatumque Lauren-^{Laurent,} tium Anti-Papam. Ennodius Episcopus pro hoc Concilio Palmari^{Antip,} apologiam scripsit. Theodoricus in toto hoc negotio modeste adeo^{Laurent,} se gessit, ut a Principe Catholico expectari plus non potuisset; con-^{Antip,} testatus aperte est, nihil ad se pertinere de negotiis Ecclesiasticis præ-^{Laurent,} ter reverentiam, synodali iudicio debitam, nihilque aliud cupere,^{Antip,} quam ut pax Romæ restituatur.

Constitutiones ejus duæ tantummodo continentur in Bullario. Prima vetat alienationem rerum Ecclesiasticarum, Clericorum ambi-^{Laurent,} tum, promissiones aut largitiones, pro Ecclesiasticis dignitatibus ob-^{Antip,} tinendis, oppressiones viduarum. Secunda confirmat divisionem, in-^{Laurent,} ter Viennensem & Arelatensem provinciam a S. Leone factam.

Obiit 19 Julii 514, sedis 16, ordinavit Episcopos per diversa loca 117, vacavit sedes dies 7. Manichæos Italia expulit. Captivos redemit, Episcopis Africanis in Sardinia exulibus providit. Anastasium Imperatorem Concilii Chalcedonensis hostem excommunicavit.

Articulus II.

S. *Hormisdas*, 514.

Campanus Natione i *Constit.* Remigium Rhemensem Episcopum Vicarii Sedis Apost. per Franciam constituit, salvis tamen Metropolitanarum privilegiis: Joannem vero Episcopum Tarraconensem per Hispaniam. *Constit.* 3. Salustium per Lusitaniam. 4. Archimandritas Syriæ ad fidei constantiam hortatur. 5. Explicat SS. Trinitatis & Incarnationis mysterium. 6. Obtinet, ut Acacii nomen e sacris Diptychis expungatur.

Articulus III.

Observatio de Imperatoribus &c.

53:

Ut hæc ultima aliæque Pontificum Constitutiones, quæ omnium propemodum gentium Historiam supponunt, melius intelligantur, breviter in memoriam revocanda sunt aliqua de Imperatoribus Sæculi V.

Postquam Gratianus & Theodosius M. Romanum Imperium hæresibus ferme expurgaverant, Rufinus Arcadii, & Stilico Arianus Honorii tutor, dissidiis inter se collisi, Gothos aliasque barbaras gentes, in Arianam potissimum hæresin prolapsas, non minori perfidia, quam Religionis detrimento in Imperium Romanum adduxere: prout *Part. III* retuli. Rufinum Stilico per Gainam trucidavit: Gainam, hæresin Cpolim reducentem Fravita, quamvis Gothus, sustulit. Idem fatum Eutropius subiit. Stilico, cum Eucherio filio suo coronam jam flecteret, proditione detesta, Honorii jussu cum Eucherio & ejus matre *Serena*, perfidiæ complice, est interemptus ab *Heracliano*.

Arcadio successit filius Theodosius II, sub tutela Isdegerdis Persarum Regis; pulcherrimis virtutum documentis institutus a sorore S. Pulcheria, saluberrimas contra hæreticos leges tulit, celebrata etiam ejus cura Ephesina Synodo, sed *Cbrysostomii* aliorumque Ministrorum artibus, dimissa ex aula Pulcheria, circumventus, *Prædicatoriæ* Ephesinæ II Synodo auctoritatem suam impertiit; ejusque errorem Martianus successor per Synodum Chalcedonensem emendavit.

Mox Leo Thrax post mortem Marciani Imperio admotus, optimi Principis ideam expresseit; nam & Gensericum Vandalorum in Africa Regem profligatum ad pacem petendam adegit, & Synodum Chalcedonensem atque orthodoxos Episcopos contra Eutychianorum furores potenter defendit. Id autem egit improvide, quod filiam suam *Ariadnam* Zenoni, facie & moribus turpi, conjugem dederit. Natus est ex his nuptiis Leo, quem avus Leo I Imperator Cæsarem dixit. Sed hic Leo II non ultra 10 menses avo superstes fuit mortuusque ann. 477, patri *Zenoni* reliquit Imperium, quod male gessit: deturbatus propterea a *Bajlisco* Patritio, affine suo; sed cum is sceleribus *Zenonem* vinceret, victus ab eo est armis. Restitutus throno, quamvis omnia promississet, non est factus se ipso melior, imo pejor, nam *Acacii* Episcopi Cpolitani, Eutychianorum fautoris consiliis, *Alexandrinam* & *Antiochenam* sedem Præsulibus Eutychianis infecit, *Petro Moggo*, & *Gnaphæo* intrusis, *Jerosolymitanam* quoque conatus inficere.

Plus adhuc Ecclesiæ nocuit suo *Henotico*, seu Decreto unitivo, quod ab *Acacio* confarcinatum promulgavit. Ac si Christus combinari posset cum *Belial*; nam in hoc altum filet de *Dioscuro*, ne *Ægyptios* offenderet, altum de *Leonis* Papæ epistola ad *Flavianum*, altum de ipsa Synodo Chalcedonensi; contra vero recipitur *Symbolum Nicænum*, approbantur 12 Capitula, seu anathematismi *Cyrilli* contra *Nestorium*, ut semper eludi possit Chalcedonense. Igitur non extinxit sed auxit incendium hoc *Henoticon*. Reiectum quippe fuit a Catholicis, tum quia non pertinet ad Principem sæcularem de fide decernere, tum quia subversum ibatur Concilium Chalcedonense. Dicitur *Zeno* crapula ebrius sarcophago ab *Ariadna* inclusus fame periisse. (anno 491)

Ariadna vidua nupsit *Anastasio* Macedoni, militari Duci, eumque ad solum promovit, Zenoni aut similem aut deteriolem: *Eutychianus* enim cum esset, *Henotico* stari voluit; unde *Euphemium* aliofque orthodoxos Episcopos sedibus suis eiecit, & *Severum*, Monachum *Ægyptium* eiecit, *Acephalorum* auctorem, cum omni honore excepit, atque in sedem *Antiochenam* intrusit. Populus Cpolitanus ob Concilii Chalcedonensis defensionem oppressus ab *Anastasio* in seditionem prorupit, duce *Vitaliano* Scythæ, qui occupatis pluribus provinciis Cpolim obsedit. His in angustiis *Anastasius* promissit, se Synodum Chalcedonensem & epistolam *Leonis* recepturum, defensurumque, Episcopos exules revocaturum, simulque ad *Hormisdam* Papam obsequentes dedit litteras, de redintegrandâ unione, & *Acacii* nomi-

Zeno Léos
nis I gener.

Henoticon.

Ariadna nupsit
Anastasio.

Anast. persequitur
Ecclesiam.

ne ex Diptychis expungendo; verum periculo depulso, nihil omnino eorum, quæ pollicitus fuerat, servavit: tyrannidem in Catholicos exacuit, Legatos Hormisdæ delusit, nec ullo modo adduci potuit, ut Acacius, qui jam anno 488 perierat, e Diptychis eliminaretur. Quapropter sub Hormisdæ Papa graviter afflixit Ecclesiam, quam jam sub Symmacho diro schismate diviserat.

Justinus al-
ter Josias.

Tandem anno 518 post nimis longum male gestum per 27 annos Imperium de cælo tactus, successorem habuit *Justinum*, velut Davidem, custodem olim pecorum, virtute sua & meritis ad summum, eventum fastigium; ejectos Catholicos Episcopos ab exilio mox revocavit, & Synodum Chalcedonensem in sacra Diptycha referri jussit, Acacii vero, quod longo jam tempore Sedes Apost. urgebat, nomen ex iis eradi, uti etiam aliorum Episcoporum hæreticorum, cum nomine Zenonis & Anastasii: Severum vero sede Antiochena dejectum in exilium compulit. Quæ omnia præsentibus Legatis Hormisdæ Pontificis acta sunt: atque sic sublatum est schisma inter Occidentalem & Orientalem Ecclesiam, quod ultra 30 annos duraverat, ab eo videlicet tempore, quo Felix III Acacium prævaricatorem anathemate percusserat.

Obiit Hormisdas anno 523, sedis 10. Ejus tempore agitata est hæc propositio: *unus e Trinitate crucifixus est*, quam definire noluit, coarguit tamen Monachos Scythas, quod tales sententias intempestivas, ad pacem turbandam aptas, proponant. Post varias vitiligationes inventum est, quoad rem omnes idem sentire, & de sola voce contendere; nam Monachi fatebantur, se per unum de Trinitate intelligere personam Filii, in carne passam.

Articulus IV.

S. Joannes 1, 523.

34.

Joan. in car-
cere ob le-
gationem.

Missus is fuit a Theodorico Rege Cpolim ad Justinum Imperatorem, ut hic a vexandis Arianis cessaret, iisque restitueret Ecclesias ablatas. Verum Joannes Papa, obediendum magis esse Deo, ratus quam homini, Cpoli acta Imperatoris approbavit, atque Ecclesias, Arianis, Manichæis, aliisque hæreticis ereptas, ritu Catholico consecravat. Quare Theodoricus reducem, tanquam legationis prævaricatorem, carceri mancipavit, in quo Martyr obiit anno 526, sedis 3, eumque paulo post Theodoricus ad æternitatem secutus est. Putant aliqui Joannem, ut persecutionem Catholicorum in Italia averteret, persuasisse Justino Imp. ut Arianis Ecclesias redderet. Sed hoc non est

est verosimile: cur enim, si hoc fecisset, Theodoricus eum mox ex Oriente redeuntem detrulisset in carcerem, ejusque iqualore enecasset?

Articulus V.

S. Felix IV, 526.

Hunc Theodoricus proposuit, Clero diu reluctante; sed tandem schismatis vitandi gratia eundem acceptavit, Pontificatu ob singularem vitæ sanctimoniam dignissimum. Sub eo Athalaricus in regno Italiae successit Theodorico, pariter Arianus, *Justiniano* vero Imperatori *Justinianus* illius ex sorore nepos; cum quo novum velut Imperii sæculum cœpit: de omnibus quippe mundi partibus triumphavit, devictis per Belisarium & Narsetem in Italia Gothis, in Africa Vandalis, in Asia Persis.

Obiit Felix IV, anno 530, sedis 5. Scripsisse fertur quasdam epistolas, quas tamen plures Critici suppositas existimant.

Articulus VI.

S. Bonifacius II, 530.

Post mortem Felicis electi sunt duo in discordia, Bonifacius & *Dioscorus*; sed Dioscoro brevi mortuo, extinctum est schisma, tota Ecclesia Bonifacium acceptante. Confirmavit Synodum II Arausicanam, a qua Semipelagiani fuerant damnati.

Viguit hoc tempore sicut prioribus eadem fidei morumque doctrina in Ecclesia Catholica, eademque ferme disciplina: culti & invocati Sancti: delibatus honor ac veneratio sacris Reliquiis: observatus Cleri cœlibatus: Monasticum institutum late per Orientem & Occidentem propagatum: Episcopatus in provinciis ad veram fidem conversis autoritate Romani Pontificis constituti: electiones vero Episcoporum a Coepiscopis Provincialibus, Clero & populo factæ, sic tamen, ut potissima auctoritas esset penes Episcopos & Clerum, ac præsertim Metropolitani. Indultum etiam aliquid Imperatoribus, & Regibus, sive ex necessitate, sive ut Patroni haberentur adversus hæreticos & schismaticos, sive ut Ecclesiarum jura ac bona defendantur. Translationes & cessiones Episcoporum non admittebantur, nisi ex Ecclesiarum necessitate vel utilitate. Residentia in Ecclesiis non tantum Canonicis institutis sed etiam Justiniani sanctione imperata, nisi Ecclesiarum necessitates aliud exigent.

Articulus VII.

S. Joannes II.

Electus anno 532, obiit 535. Hanc Scythiæ Monachorum propositionem: *unus e Trinitate passus est carne*, approbavit; quia intelligitur persona Filii. *Acemetas* autem Monachos, negantes, unum de Trinitate in carne passum esse, dampnavit. Contra Simonias, quæ in electionibus contingebant, gravia Decreta edidit.

Disciplina. Honorum Ecclesiasticorum supremi Administratores his temporibus erant Episcopi, qui tamen suos habebant Oeconomos. In quatuor partes erant divisa. Episcopo non licebat bona, ab Ecclesia acquisita, vel ex fidelum oblationibus obtenta, relinquere hæredibus, bene vero patrimonialia, industrialia, parsimonialia, salva lege distribuendi superflua ad pias causas. Judicia de causis Episcoporum exercebantur in Conciliis Provincialibus, cum libertate tamen appellandi ad primam Sedem Apostolicam, quæ poterat causam ad se avocare, vel delegare in partibus potestatem judicandi, prout in Concilio Sardinensi est pronuntiatum.

Articulus VIII.

S. Agapetus I.

Cpoli Jurisd. exercet. Electus est anno 535, sed nec unum annum Pontificatus explevit. Coactus a Theodato, Gothorum Rege, legationem ad Justinianum Imp. suscipere eo fine, ut is legiones suas ex Italia reducat, Cpoli Primatus sui Jurisdictionem supremam exercuit; nam *Anthimium* Eutychianum, a *Theodora*, Justiniani uxore, fœmina Eutychiana, & Justiniani conjugis nimium potente, intrusum, sede sua Cpolitana depulit, eique *Mennam* virum orthodoxum suffecit, sola sua auctoritate absque omni synodo. Obiit Agapetus Constantinopoli, dum iter in Italiam appararet, anno 536.

Disciplina. Pro Clericatu hoc ævo necdum certa ætas fuerat definita, sed parentes Deo offerebant pueros ad statum Clericalem. In Episcopis autem & Presbyteris ordinandis 30 anni requirebantur, & in Diaconis 25. Instruebantur in Seminariis Minores Clerici. Majores etiam in plebrique Ecclesiis sub Episcopi disciplina iisdem in ædibus habitabant, & communi mensa alebantur. Vestibus a laicis distinctis utebantur, tonsura etiam & corona discreti. Non licebat ad alias Ecclesias transire. Exempti erant a foro sæculari, prout ex variis Conciliorum & Principum etiam sæcularium Decretis elucet.

Arti-

Articulus IX.

S. Silverius, 536.

Mortuo Agapeto, illius Diaconus Vigilus, Cpoli tunc moratus, Theodora Augusta promisit, damnatum se Chalcedonensem Synodum, & An-Theodora thimum Eutychianum, ab Agapeto depositum, atque Severum, sedibus, furor. quod unice optabat Theodora, restitutum, si crearetur Romanus Pontifex. Scripsit igitur Augusta Belisario, qui tunc Romæ erat, ut Vigilium eligi curaret. Sed electus jam fuerat Silverius. Quem Theodora mandato Belisarius in Palmariam insulam relegavit, atque Vigilium in sanctam sedem intrusit. Silverius vero altero post anno in exilio ærumnis confectus obiit.

Not. Joannes I, Felix IV, Bonifacius II, Joannes II, Agapetus I, Silverius, quorum omnium brevissimus erat Pontificatus, nullam Constitutionem publicarunt, quæ extet in Romano Bullario, nisi quod Agapetus prohibuerit alienationem rerum Ecclesiasticarum. Idem de multis aliis Pontificibus antiquis; placet tamen, eorum Catalogum texere.

Articulus X.

S. Vigilus, 538.

Cum Belisarius instinctu Theodora non desineret urgere precibus armatis, ut Vigilus ad Pontificatum eveheretur, Clerus Romanus, ad evitandum schisma, & pacem Ecclesiæ conciliandam, eundem, quem prius ut Antipapam execrabatur, acceptavit, totaque Ecclesia. Subita mutatio. Et ecce! Vigilus, homo antea ambitiosus, Simoniacus, exemplo Felicis II aliorumque Pontificum, quorum non optimus semper fuerat ingressus, Divina providentia Ecclesiæ suæ puritati consulente, ita repente est immutatus, ut mox omnia, quæ Theodora circa Synodum Chalcedonensem &c. promiserat impie, data ad Justinianum Imp. epistola revocarit. Iram propterea Augustæ incurrens gravissimas ærumnas, quas Parte III retulimus, forti animo tulit.

1. Constitutione laudat Justinianum Imp. a superatis undique Ecclesiæ hostibus, protensis Imperii finibus, Italia & Africa ad illud reductis. Hortatur, ut eos, qui 4 Synodos non pure recipiunt, in Imperio non toleret: simulque omnes Nestorianos, Eutychianos, Anthimum omnesque alios hæreticos anathemate ab Ecclesia excludit, synodalia vero Decreta confirmat.

10. Sed omnia superat Insula Java; atque in ea *Nova Batavia*, urbs totius Indiæ multo pulcherrima, supra Jacatræ ruinis ab Hollandis, societate nempe Indica, constructa; in qua Orientis & Occidentis thesauri videntur collecti. Operibus est permunita, pluribusque amplis suburbiis cincta, in quibus Indi potissimum & Sinenſes mercatores, atque opifices habitant: est supremi Indiarum Gubernatoris & senatus sedes, ad quem ex tota India Hollandica conceditur appellatio.

Prætereo sæcunda inde in Japoniam, Persiam, Arabiam, Africam, totumque prope terrarum orbem protensa commercia, atque comparatas ex iis immensas opes. Id dolendum summopere, quod in tot urbibus & provinciis cum Lusitanorum Imperio interciderit prope sancta religio, a S. Xaverio tanto sudore plantata, & tot Martyrum sanguine irrigata, quæ in iis terris pulcherrime quondam floruit.

Post Hollandos potentissimi in India orientali sunt *Angli*, qui in omnes similiter terras sua diffundunt commercia. Tres autem præcipuas stationes commerciorum occupant, sibi proprias, 1. Insulam *Bombayam*, quam Catharina, Joannis IV Lusitanæ Regis filia, Carolo II Angliæ Regi in dotem attulerat. Eam Angli munierunt, & mirifice perfecerunt: sed ultimis temporibus duobus potentibus hostibus fuit exposita, Angriæ piratæ, & Regi Marattæ barbaro.

Secundus locus est *Madras*, urbs egregie munita, Anglorum in Indiis primaria, in ora Coromandelis sita: ubi omnes eorum naves onerariæ convenire solent, sicut Hollandorum ad Bataviam. Tertius urbs *Gudulura*.

Galli, præter *Ponticherum*, munitam urbem, sedemque commercii, inter Indiam & Madagascar possident duas Insulas, Mauritianam & Mascareniam, pluresque in aliis locis arces, ad augendum florem sui commercii. Optime vero de Religione merentur, quod Missionarios Ponticherio in omnem partem dimittant, maxime vero in regnum Carnatenſe cum amplissimo animarum fructu. *Dani*, ut pariter venirent in partem lucri, *Tranquebari* sedem mercaturæ figunt.

Inter omnes Europæas Nationes soli *Lusitani*, quod alias meminimus, per centum annos in India dominabantur, donec ab Hollandis spoliati ad hodiernam mediocritatem redacti, novissime a Barbaris rursus sunt invasi, qui sub Maratta Rege, duo eis munimenta, *Tanam* & *Manoram* eripuerunt, ipsamque *Goam* obsederunt. Retinent tamen adhuc præter urbem istam principem, portu totius Indiæ optimo provisam, Insulam *Salfetam*, *Dium*, *Chaulum*, *Bazaimum*, *Daman*, sed præſidiis non satis instructas; quia Lusitani na-

vigationes suas ad Brasiliæ montes auriferos, & adamantes instituunt, unicamque navim annuatim in Indiam orientalem mittunt.

Hujus provisionis non optimæ probe gnari Barbari, Peninsulam citra Gangem gravibus bellorum motibus concusserunt, provinciam maxime Goanam, quam hostes tergemini anno 1739 sunt aggressi. Præcipuus eorum *Maratta*, Regulus potens, secta Ethnicus, qui primum *Salsetam* Insulam, præsiidiis pene vacuum, Lusitanis eripuit; tum vero post biennem oppugnationem *Bazaimum*, urbem munitam, ac regni Guzaretensis caput, Anglo frustra mittente subsidia. *Murmugao* dein insigni munimento admovit exercitum, sed Lusitanorum & Clericorum etiam Religiosorum, qui arma capere & vigilias agere jussi fuerant, virtute ab eo depulsus, per alias regiones arma, incendia, ac rapinas circumtulit, assumptoque in societatem iniquitatis *Angria*, famoso ac potente archi-pirata, mari naves, & in terras effusus vicos, oppida, urbes, prædatus est.

Accessit tertius pirata, cui *Gima* nomen, qui in Goanam provinciam irruens, tantum Goanis terrorem incussit, ut multi cum sua suppellectili *Murmugaum* & *Aquadam* ea, qua poterant, celeritate profugerent. Jussum quoque corpus S. Xaverii asportari; sed, res miræ loco moveri non potuit. Unde spes bonumque omen sumptum de urbis tutela, votaque *Sotero* facta. Revocati *Murmugao* ad urbem defendendam voluntarii exules, dispositæ per mœnia & munitiones excubiæ, sacris quoque hominibus in tanta militum paucitate in partem militaris laboris venientibus, anno 1740.

Biennio post, anno videlicet 1742 *Maratta* in oram Piscariam irrupit, ubi *Portum Novum*, celebre munimentum occupavit. Ponticherium quoque tentavit, sed a Gallis æneis pilis salutatus, strenue retusus est. Regnum *Maduræ* postea, reductis in potestatem munitioribus locis, rapinis & incendiis obruit. Quocunque grassatores isti cum volatiti suo exercitu pervenerant, ingens tremor, desperatio, fuga.

Gens quædam Europæa, in Indiis potens, afflictæ rei Christianæ succurrere potuisset facile, nisi placuisset in turbido piscari. Nam validam classem immiserat pelago, imploratus Præfectus, ut adversus barbaros raptores veniret auxilio, defectum mandati obtendit. Credebatur in eventum tantummodo belli obtutum desigere, ut, si penes barbaros staret victoria, superveniens spoliatores spoliaret, terrasque Lusitanas sibi retineret.

Ne tamen frustra exercitus classesque armasset, regnum Travancoris invasit. Rex illius, sublato violente suo præcessore cum tota illius familia, Travancore non satiat. Ceulanum Regulum bello-aggressus est. Mercatorum Societas Indica, Ceulano juncta, in regnum Travancoris irruptione facta, littorales tractus, pipere sæcundos, & commercio magis opportunos, occupavit, continentem vero incendiis & rapinis complevit.

Quæ in perturbato hoc rerum statu, in tanta populorum collisione, tot inter hostes, a vera fide alienos, tantos inter armorum fremitus ac bellicos furores, rei Catholicæ facies, facile quisvis sapiens æstimarit. Sacra Dei templa in fumantia busta conversa aut in profanos usus, sacra omnia concultata, Sacerdotes Domini, rebus omnibus spoliati, & in exilium cum Antonio Vasconcello, sanctissimo Cocinensi Episcopo, ejecti, oves dispersæ, captæ, mactatæ: piæ Missionariorum foundationes, quibus vita sustentatur, per Ceulanum, oram Piscariam, Malabariam, Maduram, Travancorem, atque Goanam provinciam, eversæ ac dissipatæ.

Sed audit tandem pios gemitus, cui humana sunt curæ. Expedita in Lusitania classis anno 1740 commissa Oceano; anno sequenti Goæ appulit. Classis tribus navibus (nam quarta naufragio perierat) constabat, quibus cum novo Prorege, Marchione *Lauricale* 912 milites vehebantur. Prorex, dispositis in urbe rebus, lustratisque copiis, Barbaros, & in iis *Bosul* Regulum, tanta felicitate est aggressus, ut præliis attritos, castris, pluribusque munimentis, urbibusque exutos ad pacem rogandam compulerit.

Data hæc illis est his legibus: 1. Rex Bosul Regi Lusitaniæ subiectus annuum tributum pendito, nunc vero 25 equos Arabicos tradito. 2. Extortas ex provincia Goana pecunias & erepta de templis vasa sacra restituito, omniaque damna illata compensato. 3. Æneas machinas reddito, & pro destructis aurum dato. 4. Districtum de sua ditione pro oriza plantanda Lusitanis cedito. 5. Pacta, a prioribus Proregibus extorta, sublata sunt.

6. Lusitanis navibus liberum in portus suos ingressum concedito; hostiles vero naves excluduntur. 7. Omnes ad Lusitanos transfugæ venia donantur, & liberi pronuntiantur. 8. Contra vero omnes captivi Cafri & Mauri (iis exceptis, qui baptizari petunt) a Lusitanis liberi dimittuntur.

His conditionibus pax subscripta est anno 1742, ex qua magnitudinem victoriæ colligas. Prorex vero, inito cum Rege Sundano fœdere, bellum adversus Marattam, ferocem piratam apparat. Reli-

gio, in illis partibus oppressa, & discerpta, revixit. Christiani res tam prospere gestas post Deum S. suo Patrono Francisco Xaverio Indiarum Apostolo, quem in vota supplices vocaverant, grati adscripserunt.

Anno 1746 bellum Anglo-Gallicum etiam in Indiam orientalem fuit propagatum. Venit eo cum classe Gallica *Burdonæus*, vietoque Paytone Anglo, atque *Ponticherio* obsidione liberato, *Madras*, præcipuum Anglorum in ora Coromandelis monumentum, expugnavit; quod tamen corruptus, ut fama tulit, pecunia, eis reddidisse fertur, in quæstionem tractus propterea.

Anno 1748 Angli munitam hanc suam urbem recuperasse non contenti, vices reddere conabantur, copiisque admotis *Ponticherium* terra marique oppugnabant; sed strenua Gallorum Indorumque defensione insigni cum jactura repulsi sunt, licet architalassus *Bosca-*ven eos duceret. Ultimo tamen bello feliciores fuere; nam *Ponticherio* potiti sunt, sed per pacem illud reddiderunt.

C A P U T XXI.

Propagatio Religionis per Indias.

Cum per S. Franciscum Xaverium ejusque socios magna jam Indiarum pars ad fidem Christianam fuisset adducta, eorum exemplo animati successores, opus Evangelicum, sanctæque Religionis negotium impigre sunt prosecuti, gravissimas licet persecutiones, mortemque ipsam non raro passi.

Articulus I.

Propagatio Religionis in Peninsula cis Gangem.

P. Nicolaus Pimenta, Indiæ Australis Visitator, anno 1597. cum 18 sociis Cocinum profectus, duos inde in Bengalam, duos alios in Regnum Peguanum ultra Gangem ablegavit, ut Domini vineam ibidem excolerent; ipse vero reliquas provincias lustravit, ordinavitque.

Malabarica.

Zamorinus, Calecuti Rex, inter oræ Malabaricæ Regulos facile princeps, bello ab hoste appetitus, fœdus cum Lusitanis expetiit, obtinuitque ea lege, ut Patres societatis reciperet, quod illico præstitit. Ad crucem erectam istum fœdus. Templum in urbe Regia cum domicilio ædificatum. Multi de populo mox conversi. Hostes ope Lusitanorum fusi. Verum Mahometani, quorum plurimi, sicut in toto ferme Oriente, erant in Calecutano Regno, Patres rursus exegerunt, donec anno 1698 novo percusso cum Lusitanis fœdere, a Rege sunt revocati. Cautum Religionis libertati. Nepos Regis cum aliis salutis fonte ablutus.

P. Fenicius totus erat in confutandis Malabaricis Brachmanorum ineptiis, cum iis frequenti commissus certamine. Cum eorum quispian diceret, mundum ex ovo fuisse prognatum, interrogavit festive Pater, quænam Gallina tam magnum ovum peperisset? Datus etiam Thomæis, per regnum Calecutanum magno numero sparsis, Catholicus Episcopus, a Romano Pontifice approbatus.

Thomæi.

Thomæorum Ecclesiam post S. Apostoli Thomæ, qui eam fundaverat mortem, Catholici Antistites gubernarunt. Iis vero per Ethnicos Principes expulsis, grex Catholicus diu sacerdotibus orbatus mansit. A sæculo V. Nestorii hæresi late per Orientem sparsa, Babylonius Pseudo-Patriarcha Nestorianum Episcopum Thomæis misit in Indiam, a quo in hæresin sunt præcipitati. Cum Lusitani in Indiam venissent, pro suo in fidem Catholicam zelo per Patres Franciscanos primum, postea per Jesuitas, magnopere curabant, ut Ecclesiæ Romanæ rursus unirentur. Sed tum missi Babylone Pseudo Episcopi; tum gentis in errore pertinacia vehementer se opposuerant, ne scaperent, donec Menesius Archiepiscopus Goanus, claritudine generis & sanctimonia vitæ præcellens, cum aliquot societatis Patribus ad eos profectus, doctrina, mansuetudine, auctoritate, unionem evicit.

Synodus.

Ut autem firmitus illa consisteret, *Synodum Diamperiensem* congregavit anno 1599, in qua Thomæi publicam professionem fidei ex formula Tridentini emiserunt, addito juramento, aliaque adhuc formula, qua peculiari expressione Nestoriani errores damnabantur. Excussa dein in Concilio, quæ doctrinam de sacramentis disciplinamque spectabant: concepti Canones & Decreta Turpi plerique Thomæi parochi ignorantia laborabant ita, ut ne quidem formam Baptismi nossent. Unde plurimi salutis latice erant tingendi. Confirmationis sacramentum omnino nesciebant, & ferme etiam pœnitentiæ. Absoluto Concilio Archiepiscopus, scripta ad P. Pimenta Visitatorem epistola, felicem successum, dilata Patrum opera, nuntiavit.

Archi-

Archiepiscopus autem Catholicus erat eligendus. Expetierunt Thomæ ipsum Menesium; quia autem is Goanæ Ecclesiæ præerat, P. Franciscum Rozum S. J. petierunt a Clemente VIII Pontifice, qui eundem confirmavit. Per 23 omnino annos Angamalensi is præfuit Ecclesiæ, ascitis Patribus, itinerum & laborum sociis. Invenit sane silvam horridam; sed industria & sudore egregie excoluit. Instituit Synodos Diœcesanas, accessit loca abdita & aspera, in quibus vix nomen Christianum extabat: errantibus ovibus pastores providit, sacras ædes construxit, quamvis Reguli & Dynastæ Ethnicæ & Mahometani vehementer se opponerent.

Coactus tandem est, sedem Episcopalem Angamala Cranganorem, in qua Lusitani prævalidam arcem habebant, transferre, anno 1609. Reperit ibi in pervetusto codice Chaldaico *Canonem concilii Nicani I*, qui non extat in Latinis & Græcis editionibus. Dicitur in illo, quod *potestas Romani Patriarchæ sit super omnes Patriarchas, sicut B. Petro super orbem universum &c.* Verum negabunt fortassis critici, nomen Patriarchæ eo tempore fuisse in usu.

Inter hæc in Dio Insula, ad Cambajam sita, ubi Indus in mare se evolvit, celeberrimo merciorum emporio, quod magno Lusitanis labore & sanguine constitit, domicilium societas recepit. Franciscani autem & Dominicani Patres jam antea sua in ea urbe cœnobîa habuerant. Collaboratum egregie in excidium sceleris, & triumphum virtutis: eversa Mahometanorum & Ethnicorum templa, erecta Christiana; sedatæ inimicitiae: restitutum æs alienum: sublata peccandi illecebra; animorum vulnera nec pauca nec levia curata.

P. Soarius Dio in Cambajam transiens, sæpius ante tentatam, Lusitanos & Armenios expiavit; sed Goam revocatus, cum solatio intellexit, semina pietatis jacta in regnis, Porcano, Calecutano, Travancorense &c., lætissimas in fruges succrevisse. In altera parte Indicæ intra Gangem Peninsulæ versus ortum regna sunt *Bisnagarenium* seu *Narsinganum*, *Golcondanum*, & *Madurense*. Ad ea Lustranda P. Pimenta, Indiæ Visitator, egressus Cocino, in oppido Punicali amplexus est P. Henricum Henriquez, jam ab ipso S. Xaverio huic stationi ante 50 annos præpositum. Magnam librorum copiam lingua Malabarica is conscripserat, quibus eas gentes præclare erudit.

Sicut autem Missionarii animarum, sic Indi, Batavis directibus, in ora *Piscaria* gemmarum piscatum solennem exercebant. Confluxerunt hominum facile sexaginta millia, qui castrorum more litus orone compleverunt. Urinatores, saxi corpori alligatis, per funem navi affixum merguntur in profundum, atque ostrea, quorum in con-

chis latent margaritæ, a cautibus, quibus adhærescunt, abradunt, & in faccum, a collo dependentem, immittunt, & post quadrantem vel semihoram, aut quando spiritum præcludi sentiunt, moto fune signum dant, in navim per funem extrahuntur, onusti ostreis. Hæc in scrobem coniecta moriuntur, atque putrefacta carne, diductisque conchis, uniones ultro se separant, & in scrobem decidunt, atque inde educti a fordibus repurgantur. Alii autem in capite ostreorum, alii in musculis, alii in aliis corporis partibus formantur, candidi ut plurimum, formaque varia. Batavi autem emunt has margaritas levi pretio, & magno vendunt; singulæ insuper naviculæ, quorum 700 quandoque adhibentur, 60 minimum nummos eis pendere debent.

Bisnagar.

In hoc tractu late dominatur Rex Narsingæ, seu Bisnagaris, qui olim multo potentissimus, se Regem Regum, Dominumque Orientis, Aquilonis, Austri, Occidentis & maris dicebat. At varii Vasalli, jugo excusso, in libertatem se asseruerunt. Regia civitas est *Candegrium*. In ea Patres, a Rege comiter excepti, templum & domicilium anno 1600 statuerunt, ut inde, velut ex centro, Evangelii doctrinam per totum regnum spargerent, cujus, frementibus Brachmanis, propagandæ plena ipsis facta est potestas. In ora quoque Piscaria, ubi societas septem stationes occupabat, vel inter adversa mire auctus est fidelium numerus.

Ceulanum.

In *Ceylano*, Insularum circa Peninsulam grandem maxima, eaque frugifera admodum, Lusitani dominabantur. Pars ejus borealis Patribus Societatis, pars Australis vero Patribus Franciscanis fuit ad sacram culturam attributa ab Episcopo Coccinensi. *Columbi*, ubi arx est præcipua Lusitanorum, initio confederunt nostri. Inde progressi in interiora, variis in locis stationes collocarunt, tantoque provenitu fructus respondebat operæ, ut omnis brevi superstitione auferretur ex parte ipsis assignata. Verum non diu subsistere poterat quies; gens quædam vicina adhuc Ethnica, jugo excusso, rebellionem crudelem movit. Invasa Christiana terra, rapinis, incendiis, cædibus omnia mixta; Joannes Metellus, Matthæus Pelingotus, societatis sacerdotes, atrociter occisi. Verum Lusitani, collectis copiis, numero licet multo inferiores, & jam in fugam effusi, reversi in prælium, victores vicerunt, ac subjugarunt.

Vix non gravior procella in Missionem Ceylanam anno 1620 effusa est, & quidem ab iis, quos minime existimares. Cotinius, Indiarum Prorex, caussatus, neminem Religiosorum possidere prædia posse, negotium dedit Episcopo Coccinensi, ut collegium Columben-
se in Ceylano spoliaret bonis, Nimium diligenter is mandatum exe-

Persecutio.

cutus, in eas inopiæ angustias Patres redegit, ut tota cedendum fuisset Insula, nisi incolæ subvenissent. At Cotinii Successor Albuquerque, abrogato Decreto omnia in integrum restituit. Verum Coccinensis Antistes obstitit, societatem in Ceylano non esse necessariam dictitans. Sed venerationis officiis obsequisque delinitus, non tantum eas terras, quas ante coluerant, sed novas quoque eorum Zelo commendavit.

Verum diuturnus non fuit hic Episcopi animus; nam atrociora multo in ora *Piscaria & Travancore* conscivit. Adjacet illa ab oriente, hæc ab occidente promontorio Comorino, in quod magna intra Indum & Gangem Peninsula excurrit. Utramque post S. Xaverium perpetuo excoluerunt Patres societatis, erectis plus 80 parochiis, quas administrabant, tanta cura, ut in iis provinciis vix ullæ supersessent superstitionis reliquæ, & ubique arderet Religionis fervor.

At Cocinensis, quem dixi, Episcopus, Religiosum prius ordi- Cocinensis
nem professus, nescio, quo stimulo agitatus, cum armata classe vio. Episcopi.
lente invasis Diœcesanos suos, plane insontes; collegium societatis incendio delevit, omnesque Patres ex ora *Piscaria & Travancoris* regno, occupatis per vim 80 parœciis, expulit, atque ut fucum aliquem armatæ suæ violentiæ allineret, libellum per Indias & Europam sparsit, atrocibus in societatem plenum calumniis.

Causa ad Madritensem aulam ab amicis societatis delata, & examinata, mandavit Rex, ut Episcopus suas societati parochias restituat, & sacris operariis, suo munere probe fungentibus, nullum porro negotium faceßat. Non adquevit Coccinensis, sed exceptionem possessi nis obtendit: parœcias jam aliis esse concessas, qui spoliari non debeant: atque sic per 6 annos Decretum elusit.

Altero proin mandato, ad Indiæ Proregem missio, & ad ipsum etiam Coccinensem Antistitem, gravissimis verbis imperat, ut Patres societatis in pristinam possessionem restituantur, nulla cujusvis exceptionis ratione habita: sibi, ut Magistro summo ac Rectori ordinis militaris, quem a Christo nominant, jus datum a sede Apostolica constituendi in India Neophytorum parochos. Constitutos a se non potuisse Episcopum dejicere. Frustra vero implorare præsidium legum immisos per vim in possessionem rei alienæ. Paradoxum omnino esse, quod spoliatores violenti possessionis exceptionem opponant. Optimam hoc patris furum & raptorum fore conditionem: ante omnia igitur spoliatos esse restituendos.

Episcopus, qua erat capitis duritie, cum tergiversari non amplius posset, Episcopatum deposuit. Successor tandem, quamvis invidus, paruit. Invenerunt autem Patres, postliminio restituti, in ora Piscaria & Regno Travancoris Ecclesiam, in tristem statum prolapsam. Dei templa aut diruta, aut ruinam minitantia, sacri cultus squalorem, oblivionem Christianæ doctrinæ, mores corruptos. Verum pro veteri in pastores suos fiducia, eorum directioni plene se subjecerunt incolæ.

Carnate.

Sub initium hujus sæculi P. Mauduit, Gallus, novam in regno Carnate missionem instituit. Sicut id est intra Malabariam, Maduram & Coromandelem, ubi designatione ecclipsis lunaris magnam sibi æstimationem comparavit, Brachmanos vero, in varios errores prolapsos pudore suffudit. Sacri ibidem operarii durissimam agentes vitam, innumeros homines, Evangelicis imbutos principiis, baptismi fonte expiarunt.

Salfete.

Similiter in peninsula Salfete, in qua Ecclesiam fundavit Petrus Mascarenia S. J. Sacerdos, sanguine vero suo consecravit Rudolphus Aquaviva cum quatuor aliis ex eadem Societate Missionariis, Religio sancta ita est promulgata, ut hodieum ad 50 millia Christianorum supersint. Utile ad tantum salutis proventum instrumentum sunt litterarum disciplinæ, quas humaniores & severiores dicimus, quæ in Salfete traduntur: ex quo fit, ut juvenus optime educata, lucidissimos probitatis & doctrinæ radios inter populares suos dispergat. Anno 1739 & sequentibus hæc peninsula ab Ethnicis Regulis & piratis multum damni est passa, sed anno 1742 Lusitanis restitui debuit, damnumque Ecclesiis illatum compensari.

In Malabaria Hollandicus Cocini Prætor templum, Catholicis ereptum, schismaticis tradiderat. Verum Ethnicus Rex, suscepta contra Hollandos & Schismaticos defensione Catholicorum, his templum restituit: nec raro Catholici Ethnicos æquiores nati sunt, quam eos, qui Christiano nomine gloriantur. Crescit autem Hollandorum, alias jam prævalens potentia eo etiam ex capite, quod turbis bellisque Regulorum Indiæ se misceant, & prout Romani olim, infirmioribus adversus potentiores assistant, ut utrosque deglutiant. In nova tamen Batavia multum damni sunt passi grandi incendio & incolarum seditione.

Tametsi autem bella pene continua Malabariam perturbarent, Missionarii tamen, per multas stationes distributi, magnam hominum multitudinem convertere pergunt, quamvis millenæ difficultates se opponant, nec desinit Deus etiam prodigiis Religionis veritatem de-

mon-

monstrare, & invictam Christianorum fortitudinem firmare. Voluptate est legere miranda probitatis, integritatis & constantiæ exempla. Elucet quoque in his terris singularis devotio erga venerabilem Patrem Joannem de Brito, in odium fidei occisum, ejusque intercessionem salutarem sibi Christiani sentiunt.

Articulus II.

Introductio Religionis in Regnum Madurense. Roberti de Nobilibus certamina.

Regnum Maduræ in eadem Peninsula, versus orientem ad mare austrum ad Promontorium Comorinum procurrens, anno 1595 adiit P. Gonsalvus *Fernandes*. Auditus a Rege, ejus venia sacram ædem erexit, scholam pueris aperuit. Toto decennio incubuit, ut superstitiones, quibus scatebat, populo evelleret, labore improbo, fructu exiguo. Anno 1606 socium accepit P. Robertum de Nobilibus, Divina providentia missum gentium illarum Apostolum, qui fundator Missionis Madurensis jure dici potest.

Clarissima in Italia ortus erat stirpe, sed Nobilitatem omnem virtute metiebatur. Ingressus Societatem, Indicam tandem Missionem precibus impetravit. Ad Madurensem missus, vidit, gentem illam superstitiosis suis usibus mordicus inhærere. Ignobiles a nobilibus adeo despici, ut ne quidem ad alloquium eos admittant, Brachmanes miram austeritatem, ut facilius decipiant, præferre, e capite Brummæ summi Numinis se prognatos fabulari: quatuor inter eos esse classes; in prima Brachmanes, in altera Magistratus, in ter-
tia milites, mercatores, artifices, in quarta vulgus, quod tanquam
inquinatum & infame vitatur. Missionarii, cum hoc classium discrimen non observarent, sed cum vilissimis etiam hominibus familiariter conversarentur, tribus prioribus classibus erant despiciatū, & tanquam homines viles & inquinati fugiebantur. Qua arte dæmon aditum Evangelio præcludebat.

Aliam igitur viam Robertus, re cum Cranganorensi Archiepi-
scopo & P. Provinciali deliberata, tentandam ratus, positis Europæis
vestibus, Brachmanorum habitum, vitæque asperrimæ austeritatem induit. Abstinet carne, piscibus, ovis, vino &c.; oleribus vescitur: abdit se in tugurium, e cespite erectum, more Brachmanorum: illorum linguas, instituta, ceremonias addiscit. His aliisque instru-

etus præfidiis prodit in lucem Maduræ civitatis, Brachmanum ac primæ nobilitatis hominem professus, Brachmanis & proceribus se insinuavit, atque Christianam Theologiam publice privatimque docere cœpit. Scholam præsertim Nobilium erexit, in qua attente & cum omnium admiratione audiebatur, de Physicis, Mathematicis, Theologicis quæstionibus differens.

Fructus-

Dici non potest, quanta secuta mox fuerit animorum conversio. Plurimi ex ipsis etiam Brachmanis, agnita veritate, sacra Christiana sunt amplexi. Sed inimicus humani generis, tot animas sibi abripi acerbè ferens, geminam procellam gravissimam in P. Nobilium concivit: alteram per Brachmanes quosdam obstinatos, qui fraudes suas detegi indignati, varia ei vitio dabant, uti, quod non coleret Deos, qui irati messis ruinam immisissent. Quod Deum unum & simul trinum adoraret: quod publice docendi sibi jus arrogaret: quod Brachmanis ad ministeria domestica uteretur. Quod eorum arcana cognoscere tentaret. Ad quas querelas facile respondit; imo responderunt pro eo, cum magna Christianæ legis commendatione, Brachmani ejus Discipuli.

Adversa,

Etiam a fratribus.

Sed major multo tempestas eidem incubuit a Christianis, imo a fratribus etiam suis. Gonsalvus Fernandez, qui classi quartæ Madurensium, ex infima plebe conflata, a decem jam annis operam suam dicaverat, fructu exiguo, crediderat; P. Nobilium nimis indulgere moribus Ethnicorum, & tractis in partes suas duobus aliis, acerbam ad Visitatorem scripsit Epistolam. Consuluit is Theologos, qui erant Goæ & Cocini, peritissimos, missi Fernandis libello, cui uni innixi Goani Nobilii modum procedendi improbarunt, Cocinenses vero, audita etiam altera parte, rem melius examinandam responderunt. Visitator monuit, ut usitatum cæteris Missionariis morem sectaretur.

In Europatra-
ducitur.

At Crangariensis Archiepiscopus, quo probante Nobilius hanc viam inierat, Societatis Theologos admonuit, ne sententiam præciperent; quidquid fecisset Nobilius, approbatione sua fecisse; litem proin illi movere desinerent. Adquieverunt illi; non item alii, quos in Europa procul rumor sinister afflaverat, utque est ingenium famæ, quæ sensim eundo crescit, & omnia in immensum auget, narrabatur, Nobilium fabricasse monstrum, e ritibus Ethnicorum & Christianorum turpiter conflatum. Quin fidem ipsam ejurasse, thus adolere falsis Numinibus, & bellum Societati palam indicere.

His auditis socios Romanos ingens invasit mœror, Bellarminum maxime, quem Nobilius propinqua cognatione attingebat. Scribit ad eum Epistolam, quam amor pariter & dolor dictabat. Exprobrat impietatem, inustam Religioni, Societati, familiæ maculam: obsecrat, ut resipiscat, & salutem suam consulat. Monuit quoque P. Aqua-viva, ne ulla superstitionis nubecula Christianam Religionem obscurari patiatur.

Hoc fulmine pene obtritum Nobilius, Epistola ad pedes Christi, e cruce pendentis, deposita, obtestatur, ut causæ tam tristicius patrociniū suscipiat; nec ipse sibi defuit in tam arduo rerum articulo, pluribus litteris totam instituti sui rationem exposuit. Accessit ampla commendatio duorum Indiæ Primatum, Archiepiscopi Goani & Crangoriensis, quorum præstanti doctrina & auctoritate egregie vindicata est Nobilii innocentia.

Cæterum hæc ferme erant accusationis in illum capita. 1. Quod Accusationis negaret, se *Pranguum* esse: hoc autem nomine signari Europæos & Christianos. *Responsum*, nomen hoc tribui Lusitanis, & infimæ villium hominum classi; Nobilium autem nec Lusitanum esse, nec ad classem illam pertinere: imo aperte contestatum, se Romanum esse & Christianum Catholicum.

2. Quod appellari se pateretur *Saniaffum*, *Guruum*, & *Rajam*; quæ vocabula significant cultores idolorum, aut magistros legis superstitiosos, aut Regiæ stirpis Principes. Verum ostensum ex Brachmanorum testimoniis, librisque, non eam his vocibus subesse notionem, sed denotari homines, virtuti addictos, & a terrenarum rerum cura semotos, magistros cujusque disciplinæ, etiam profanæ, philosophicæ ac mathematicæ. Apostolum omnibus omnia esse factum, ut omnes Christo lucraretur. Non esse respondendum nomen Doctoris ac Magistri, quamvis ethnici & hæretici illud usurpent.

3. Quod verba quædam sacra, a sancta Inquisitione approbata, mutaverit. Respondit Robertus, se primæ doctrinæ Christianæ elementa, e rudi & plebeo sermone Malabarico correctis barbarissimis in cultiorem paulo & perfectiorem transtulisse ad usum doctiorum & Nobilium. Sacræ Inquisitionis tribunal priscam illam ac rudem doctrinam Christianam in ora Piscaria exponendæ formulam ita approbasse, ut meliorem & convenientiorem, si qua suppeditaretur, non improbare, imo laudandam ab eo, quivis prudens judicaret.

4. Quod Neophytos, a se institutos, ab aliis Christianis per alios Patres S. J. conversis, separaverit, & quidem non loco tantum, sed in multis rebus, ritibus & ceremoniis, ut non una sed gemina

mina Madurenſium Eccleſia, precum formulis, loco & ritu diſtincta, eſſe videatur. *Reſpondit*, nullum ſe ritum aut ceremoniam introduxiſſe aut toleraſſe, ſuperſtitione imbutam Crebras lotiones, antequam rei Divinæ interſint, civilem duntaxat morem eſſe, Indis omnibus uſitatum. Quod Europæis familiare ſit, ut mane præſertim abluant manus, vultum, os, id maxima corporis parte ſacſitari ſæpius per diem ab Indis. Pertinere hoc ad reverentiam, ſacræ ædi Diviniſque myſteriis debitam, decoremque veteres Chriſtianos exiſtimaviſſe: id quod exemplis demonſtrat. Cæterum ita a ſe eſſe inſtitutos Neophytos, ut perſuaſum habeant, ejusmodi lotiones non eſſe neceſſarias, illasque interdum conſulto omitti.

Separationem autem illam Chriſtianorum classiſ infimæ a ſuperioribus ita fuiſſe neceſſariam, ut non aliter Chriſtiana Religio potuiſſet introduci, ita enim Madurenſes a Pranguis Chriſtianiſ (qui in ultima ſunt claſſe) abhorrere, ut nec occurſum nec aſpectum eorum ferant. Nec eſſe ullum in religione diſſidium, aut differentiam, ſed totam ſeparationem eſſe quoad locum tantummodo, etiam in Europa non raram, in qua clerus in æde ſacra diſtinguatur habitu & loco a laicis, Magiſtratus a privatis, Proceres a plebejis, ſine ullo in Religione diſcrimine, aut periculo Schiſmatis: idem evenire in aliis Indiæ locis inter Chriſtianos, uti in Travancoride & apud Thomæos, qui plebem infimam extra limen templi contineant, ſine ullo Ethnicorum aut Chriſtianorum ſcandalo, cum utrique probe intelligant, morem hunc conſuetum mere eſſe civilem & politicum, ac ſtatus conditioniſque notare diſcrimen, non autem religionis.

Sed neque ſandalo, quo frontem perlinunt, aut ornamentis funiculorum quidquam ineſſe ſuperſtitionis, quam parum apud Europæos, dum aliqui crinibus fictitiis utuntur, alii crines pulvere inſpergunt, aut diverſa veſtimenta geſtant. Primos Chriſtianos Imperatores ad Gratianum uſque adhuc appellationem Pontificis Maximi, & profanæ Romæ inſignia retinuiſſe: nec victoribus laurum, aut ſocialibus oleam fuiſſe prohibitam, licet illa Marti, hæc Palladi ab Ethnicis fuiſſet dicata. Si abſtinendum omnibus rebus, quas ſuperſtitioſa prece vel ceremonia Gentiles inquinare ſolent, abſtinendum fore cibo, potu, veſtitu, inceſſu, balneo, matrimonio, omni que actione, vitæ vel maxime neceſſaria. Neque ornamenta aut ceremonias, quæ permittantur, ullo modo eſſe ſigna profeſſiva ſectæ ſuperſtitioſæ, ſed ex ſine ſuo ad civiles uſus deſtinata, nec aliqui Ethnici iſis abutantur, præſertim cum Chriſtiani expreſſim doceantur,
Chri-

Christianam fidem, omnesque ejus articulos publice profiteri, atque superstitiones Ethnicorum omni cura vitare.

Malacia tum quidem aliqua est subsecuta, sed anno 1618 nova majorque tempestas P. Robertum de Nobilibus pene obruit. Menesio Archiepiscopo Goano, viro pientissimo ac sapientissimo, ex ordine S. Augustini, qui rationes Nobilii approbaverat, & pro auctoritate protexerat, a Philippo III. Hispaniæ ac Lusitaniæ Rege Nova tempe in Europam revocato, successor datus est ex alio Religioso ordine, itas. qui a Societate nostra & Antistite Cranganorensi alienior, Nobilium per P. Visitatorem ex Missione Madurensi Goam accivit, de modo suo, quo Evangelium prædicaret, in conventu Theologorum rationem redditurum.

Comparat ille Goæ cum Francisco Roza, Archiepiscopo Cran. Citatur Goan ganoriensi, cujus tanquam Præsulis sui auctoritate omnia egerat. Edit libellum, quo lecto multi, etiam e Societate, sinistram, quam de illo opinionem, non nisi ex Imperitorum relatione haustam deposuerunt, illiusque defensionem susceperunt. Solus flecti non potuit Archiepiscopus Goanus, qui auctoritate & sui veneratione multos traxit.

Indixit conventum Doctorum & Theologorum, partim ex di-Concilium versis Religiosis ordinibus, partim ex seculari clero. Controversia Doctorum. tunc erat admodum simplex: necdum enim in tot, tamque varia capita excreverat, quæ post 80 dein annos ab Apostolico Visitatore Turnomo, & Benedicto XIV sunt improbata. Illud tantum in quaestione veniebat, an usurpari possent quædam insignia, moresque Brachmanorum, & sanctissimorum, quorum illi præcipuæ Nobilitatis sunt apud Madurenses, isti studium pietatis peculiare profitentur. Nam ea insignia Nobilius non solum permittebat Neophytis, sed ipse quoque iisdem utebatur; ut auctoritatem ministerio Evangelico conciliaret, apud eam gentem, cui Nobilitas & austeritas vitæ præcipuo est in pretio.

Prodiit ergo in confessum Nobilius, atque instituti sui rationem Nobilii re-explicuit, cum quidam Theologus assurgens, quid opus erat, inquit, sponsa. novum istud vivendi genus, & Brachmanicum cultum assumere? satis utique fuisset, argumenta, quibus veritas Religionis ostenditur, Ethnicis proponere, & docere illos verbo & exemplo. Respondit Nobilius, ita comparatos esse Indos in regno Maduræ, ut solis Nobilibus potestatem docendi concedant, Europæos vero, nisi ad hanc nobilitatis rationem se componant, ne quidem ad alloquium & aspectum admittant, sed velut infame abjectumque hominum ge-

nus aspernentur, imo contaminatos se crederent, si eos audirent. Perpetuo igitur Evangelio aditum fore occlusum, nisi Prædicatores nobilitatem & civiles gentis mores assumerent. Omnibus omnia factum Paulum, ut omnes salvos faceret. Non legimus, inquit alius Religiosi Ordinis Theologus, Christum ea veste usum, quam tu gestas. Neque legimus, intulit Nobilius, ea veste indutum, quam tu geris. Mutare vestem nihil vetat, ubi Dei gloria & salus animarum exigit. Quod autem is ornatus nihil superstitiosi redoleat, sed mere nobilitatem signet, multis testimoniis comprobavit.

Archiepiscopi
averfus
animus.

Goanus Præsul, Primas Indiæ, his ultro citroque ventilatis, collegit suffragia, eaque discordantia Romam misit, postquam acri oratione in Nobilium fuerat invehctus, Christi crucem, non Ethnicæ nobilitatis insignia viro Apostolico convenire, non lineis, funiculis, aut fasciis, vel capillis ad Brachmanicæ superbiæ normam intortis, sed Prædicatorum sanguine propagari Christianam fidem: quorsum tot honorum phaleras, titulos, & ostentatam nobilitatem, nisi ut ambitioni serviant? quæ & similia locutus discessit, atque ut præveniret, nuntium alium maritimo, alium terrestri itinere ad Pontificem, Cardinales, & Mutium Generalem misit, ut eos contra P. Robertum accenderet.

At vero ejus causam defendendam suscepit Joannes Almeida, fidei quæsitore in India; is siquidem scriptis ad Cardinalem Bellarminum, Nobilii avunculum, & ad Mascareniam, supremum in Lusitania Inquisitorem, litteris, adductisque multis, etiam Brachmanorum, testimoniis, perhibuit, P. Robertum illuminasse totum orientem, & ex ipsis Brachmanorum libris aperte demonstrasse, signa illa, quæ in suspicionem idololatriæ vocabantur, mera esse signa nobilitatis, & ad idololatriam nullo modo pertinere.

Nobilius Ro-
mæ absolvi-
tur.

Bellarminus hoc nuntio lætus Almeidae & Antistiti Goano scripsit. Mascarenia vero, Inquisitionis Præses, habito doctissimorum virorum conventu, cognitisque, quæ in utramque partem afferebantur, sententiam cum unanimi consensu pro Nobilio tulit, atque Romam ad Gregorium XV summum Pontificem misit, qui auditis, quos constituerat censoribus & Cardinalibus, 31 Januarii anno 1623 Apostolicam constitutionem edidit, qua Christianis Madurensibus, usque ad aliam Apost. sedis deliberationem, potestatem faciebat utendi suis insignibus, linea & columba, itemque sandalo & lavationibus (quibus in rebus tota illius temporis controversia vertebatur) modo ne quid usurparent, quod simplici usui superstitio addidisset. Nonnullas proinde conditiones, quibus in earum rerum usu Neophyti subjiceren-

rentur, prudenter adjecit. Quo demum supremæ auctoritatis oraculo Neophytos in suscepta fide confirmavit, Ethnicos vero ad eam suscipiendam promptiores reddidit.

Floruit tum quidem Madurensis ager, donec Batavi, in India Ampla seges. prævalentes eundem vastarunt; nec levem Ethnici obicem Evangelio posuere, eo usque grassati, ut Joannem de Brito S. J. nobilem Lusitanum, ac Veteranum Missionarium Madurenssem, anno 1693 in odium fidei occiderent. Operariorum nihilominus zelo conservata est in Madura religio, multisque inter adversa incrementis aucta, ut adeo hæc Missio inter omnes orientales censeatur fecundissima, sive multitudinem sive fervorem converforum species.

Cum igitur messis esset amplissima, cui Patres Lusitani non sufficiebant, Galli quoque Missionem circa initium hujus sæculi adornarunt, Ponticherio (Gallorum in ora Coromandelis imo tota India urbe ac munimento præcipuo) illuc sunt profecti. Hos inter fuit Petrus Martin, qui sacras obeundo Missiones Persiam lustravit, inde in Mogoriam profectus a Mahometanis captus est. Suratem tum delatus, atque in Bengalam, & Orizam, semen ubique verbi Divini sparsit. Ponticherium inde, quod Hollandi occupatum tunc possidebant, advocatus ad Missionem Madurenssem, in qua 150000 Christianorum, qui in dies mirifice augebantur, omnibus votis aspiravit, licet durissima ibidem vivenda esset vita, tandemque eo perveniens, fructum satorum centesimum retulit. Solus P. Bouchet ultra viginti millia baptizavit; scribitque ad annum 1700, quo magis sæviat persecutio, eo majores Religionem vires sumere. Id unum deplorat, quod non suppetant media ad plures alendos catechistas.

Idem testatur probatque multis exemplis, dæmonem in Indiis non loqui ex ore idolorum, sed ex ore hominum, quos obsidet, & gravissimis doloribus torquet: continuo autem obmutescere, cum Christianorum aliquis est præsens. Ab iisdem Christianis solo signo crucis fugari dæmonia, omnemque nocendi virtutem enervari. Augetur mirifice in hanc usque diem Fidelium numerus, licet nunquam defuerint persecutiones, præsertim in Marattana procella.

Articulus III.

Introductio Religionis in Peninsulam ultra Gangem, uti in Regnum Bengala, Pegu, Arracan, Malacam, Javam, Siam &c.

Supra Maduram Boream versus extenditur ora *Ceromandelia*. Hinc opposita est versus orientem magna Peninsula extra Gangem, interjecto maris vasto sinu. Sita in ea sunt Regna complura, uti *Bengalanum*, *Peguanum*, *Arracanum*, *Siamense*, *Cambodianum*. Regna ista, prout in finitimis solet, frequentibus bellis inter se collisa, diu Evangelio portam occluserunt.

In Regnum *Bengale*, quo nullum superstitionum feracius, ad Gangis ostium situm, anno 1598 profecti sunt quatuor societatis Patres. Cullum in eo, *Lusitanæ* ditionis urbem, excoluerunt, indeque Rex evocatos, amplissimo Diplomate vestigalibus & potestate prædicandi Evangelium donavit. Sed mox bello cum *Lusitanis* orto, mentem mutavit, atque veritatis Præcones innocuos persequi cepit. Cæsus *Fernandius*, reliqui solum vertere coacti sunt. (anno 1602)

Rex *Peguanus*, virtute bellica & prudentiæ laude clarus, circa annum 1598 Regem *Siami* aliosque vicinos domitos, vestigales reddiderat; sed perdidit degener filius, crudelis & præceps, quod pater conquieserat. Bellis proin perpetuis, cum *Avano*, *Arracarno*, & *Siamensi*, Regibus gestis; everso propemodum regno, nullus fidei erat accessus, redeuntibus in *Malabariam* Missionariis, qui in Regnum *Pegu* ingressum tentaverant. Locata feliciter opera in regno *Gingiano*.

Multa ibidem *P. Sequeiræ* fuit concertatio cum Doctoribus & sacrificulis gentis, quos *Jogues* vocant, ac præsertim cum eorum uno, quem reliqui ceu doctiorem elegerant. Quæsit ex eo *Sequeira*, quot Deos coleret? multos ille recitavit. Rogatus, ut omnium maximum ediceret, solem nominavit. Interrogatus, an sol a se ipso factus esset, an ab alio? ab alio respondit, ejusque patrem nominavit. Matrem dicere non potuit. Sunt ergo duo soles, subjecit *Sequeira*, sol & ipsius pater: hominis enim pater homo est, equus equi, elephantis elephas. Tandem dixit, solem fuisse hominem sanctum, qui in præmium suæ probitatis factus esset sol. Sed quis hominem illum tanto donavit præmio, ut in solem converteretur, instabat Sacerdos: certe sole superior existere debuit; qui enim alteri præ-

præmium tam magnum largitur, major sit necesse est. Annuente turba conclusum est, jam alium Deum sole majorem existere, ac proin solem non esse Deorum primum & maximum. Cum nihil haberet bonus Doctor, quod responderet, Sequeira Dei unitatem, originem mundi, Angelorum & primi hominis explicuit.

Secutus fructus non exiguus. Erecta, Rege Gingiano favente, Deo templa, Evangelicis Prædicatoribus domicilia, plantata germina, sed belli furor illa rursus suffocavit; quippe Rex Aracanus, tractis in belli Societatem Lusitanis, hoste eorum opera devicto, socios aggressus, perfide eos interemit. Quapropter Lusitani, ulturi crudelem perfidiam, anno 1604 Arracanum, ductore Philippo Brito, vicerunt bello, capto etiam ejus filio. Petiit Rex barbarus pacem. Obtinuit. Conceptæ salubres Lusitanis leges, quibus Religionis quoque libertati cautum. Sed Britus improvidus cum legatis filium suum misit. Rex, comiter exceptos atque convivio adhibitos, omnes interfecit, restauratoque bello, Lusitanos & Religionem, quantum poterat, est persecutus.

Felicius sacra doctrina sparsa est per Regnum *Cambodia*, unum ex octo Regnis præcipuis, quæ sunt in Peninsula ultra Gangem: præcipue vero per Regnum *Siamense*, in quo ingens veritatis Prædicatoribus apertus est campus, postquam Rex plenam Evangelio libertatem concesserat. Nec Ethnicis tantum impertitum conversionis obsequium, sed Christianis quoque, quorum plurimi in illis terris negotiabantur, sacramentorum, quibus diu caruerant, gratia.

Fanum aliquando ingressus sacerdos, atque vesanæ molis idolum conspicatus, quæsit ex annoso fene, Regis patruo, ubinam Deum habitare crederet: in corde humano, respondit senecio. Interrogare pergit Missionarius, an ille, quem colorent, Deus ea esset magnitudine & forma corporis, quam in templo spectarent. Omnino, inquit ille. Qui autem fieri potest, subjecit Pater, ut tanta moles in tantillo corde humano possit existere? perturbatus senex spatium ad respondendum petiit.

Circa annum 1616 in Bengalæ regno nihil Lusitanis, nihil Religioni mansit reliquum; præter arcem Siriam, & Sandivam Insulam. Quæ tamen ipsæ etiam paulo post, a Peninsula Gangeticæ Regibus fuerunt expugnata, incolis cum Missionariis in servitutem abductis. Simile ferme fatum incubuit Molucensibus Insulis, quas, S. Xaverii aliorumque sudoribus irrigatas, Batavi Hispanis eripuerunt: *Celebes* tamen Insula, Moluccarum maxima, quam vulgo *Macassarum* appellant, proprium Regem retinuit, ad quem anno 1618 frustra legatus

Lusitanus cum fidel Prædicatoribus accessit, incolis nimium quantum in Mahometismo obduratis, & hinc etiam fœdus cum Lusitanis respondentibus. Rex vero ferox responsum dedit, sibi nec Christo, nec Mahomete opus esse, cum neuter a morte liberet; cumque P. Ferreira inciperet de animæ immortalitate sermonem injicere; tacere eum jussit, & protinus e regno facessere.

Insula *Java* proprium olim habuit Regem, quem per plura bella Hollandi ejecerunt, novamque suam *Bataviam*, urbem amplam & augustam, alterum velut Amstelodamum, condiderunt, & munimentis firmarunt. Non aliud in Indiis emporium frequentius, aut mercimoniis opportunius. Incolæ olim erant Ethnici; sed cum Missionarii Catholici, quos expetierant, tardius advenirent, in sectam Mahometaniam, transitu haud difficili, prolapsi sunt. Jam vero fabularum dulcedine inescati difficillime ad veritatis severitatem pertrahuntur, præsertim cum nulla hic Lusitanis aut Hispanis sint commercia, Hollandos vero, quæstui intentos, hæc cura parum sollicitos habuit, ut adeo ipsorum Præcones nec unicum fecerint Profelytum. Imo ne quidem captivis facile concedunt facultatem baptismum suscipiendi.

Temporale autem Batavorum lucrum, quod ex commerciis, in omnem partem protensis, reportant, eo ulque assurgit, ut census annuus summam capitalem non raro multum superet. Tanta autem mercaturæ emolumenta Lusitanis eripuerunt, ut dictum sæpius.

C A P U T XXII.

Insule Philippinæ, & Carolinæ.

Mille ac ducentæ circiter numerantur, infra Sinam, intra tropicum cancri & lineam æquinoctialem, majores 20, inter quas præcipuæ *Manilana*, *Luconia*, *Mindana*, & *Zebuana*, quam primam omnium Magellanes detexit, Adelantadus vero Contaber ad ultiores Insulas promovit victoriam circa annum 1566. Reliquæ minores exiguis inter se fretis sunt discretæ. Primi hunc agrum excoluerunt Patres Augustiniani. Nostra Societas eo deventa est anno 1580. Collegium Manilanum accepit 1593, biennio post Zebuanum, præter varias Residentiās, & Missiones. Suberant R. Provinciali Mexicano; sed propter distantiam anno 1594 in provinciam Philippinæ sunt redactæ.

Multi alii quoque Religiosi erant in Philippinis, qui incolarum conversioni magno studio incumbabant, ut adeo ager ille, eximie cultus, uberrimos fructus proferret. Fervebat Divinum opus, triumphabat Religio. Mindana tamen Insula, a Manilana facile prima, pectus obduraverat. Illam ut Deo & Regi subiceret Figheroa Prætor, expeditione suscepta, a latronibus fuit interemptus. Verum Mindanenses isti barbari non modo libertatem suæ Insulæ mordicus defenderunt, sed in Christianas etiam Insulas, Coloniasque effusi, rapinis, incendiis, cædibus pro indole sua immaniter grassabantur, incolis, qui furori subtrahere se poterant, rerum omnium egenis cum Missionariis suis in montes & sylvas dilapsis, atque in antris & cavernis terræ se abscondentibus.

Mitius aliquantum sæviebant circa annum 1606 Hollandi, qui, Amboino, & Molucis captis, templa, aras, cruces, sacrasque imagines diruerunt, atque Lusitanis abscedere iussis, sacerdotes naviculæ sine navarcho, sine remige imposuerunt, qui tamen Deo ductore feliciter in Philippinas evaserunt.

Inter Philippinas & Peruviam sitæ sunt Insulæ Salomonis, in ducentesimo longitudinis, & octavo latitudinis australis gradu; in quas sub initium sæculi XVII Evangelium pariter est propagatum, prout etiam ad Xolanos, Itanos, Bantajanos, Bisajenses, Dupitanos, Butuanos, Ternatenses, Celebes, Tidorenses, Ceramos, Gilolao, aliosque Molucenses, æquatori subjectos, infra Philippinas.

Jam anno 1616 Societas nostra in Indiis habuit 11 Provincias, Goanam videlicet, Malabaricam, Japonensem, Brasiliæ, Chilensem, Peruanam, Mexicanam, novi Regni, Quitensem, Paraquariensem, Philippinarum, cum vice Provincia Sinensi, & in iis ad 3000 operatorum: Provincia autem Philippinarum 165 Personas, majores Domos 6, Residentias stabiles 10, Missiones mobiles multas.

Anno 1617 Hollandi, Mindanensibus barbaris juncti, aggressi sunt cum 10 navibus bellicis Philippinas, sed ab Hispanis parta victoria strenue repulsi sunt. Mindanenses autem persistebant in sua pertinacia. Reliquarum autem Insularum populi sunt versatiles; conversi, & in communitatem coagmentati, subito Missionarium deserunt, & in montes aut sylvas ad pristinam vitæ licentiam fugiunt, aut etiam Mahometanis, Christianam morum severitatem aver sati, se affociant.

Manila, urbs Philippinarum princeps, Archiepiscopi, Gubernatoris, Academiæ, multorumque Monasteriorum sedes, pulchra & egregie munita, 900 circiter militum præsidio excubante. Suburbia sunt ampla, & urbe septuplo majora. Unum ex illis maximum a Catholicis Sinensibus, Indis & Hispanis incolitur, sub cura duorum sacerdotum S. J. alterum Sinenses mercatores & opifices infideles complectitur. Horum numerus ad 40000 olim ascendebat, sed post ultimam seditionem ita sunt imminuti, ut octo millia non superent, lucro non aliter, ac Judæi in Europa inhiantes.

Universale hic mundi commercium; nam ex remotissimis regionibus hic appellant mercatores, ex tota India, Sina, Tartaria, Armenia, Persia, Græcia, Lusitania, America &c.; qui copiosas pretiosasque merces regionum suarum afferunt, ut pro argento Mexico vendant. Nam Hispani has merces quot annis e Philippinis Mexico transportant, atque pro iis multo cum sænore argentum reportant. Ante hac etiam Japones has frequentabant nundinas, sed post motam ab illis atrocem in Christianos persecutionem, a commercio repulsi sunt: veniunt tamen aliæ infideles nationes, quæ cum Japonibus commercantur. Hollandis quoque, Anglis & Danis omnis interclusus est aditus; quia, licet in Europa pax vigeat, in Indiis tamen perpetui sunt Hispanorum hostes.

Hollandi jam sæpius irruptionem in Insulam istam (Manilanam) tentarunt, sed magno semper suo damno. Contigit, ut una navis Manilana duodecim Hollandicas superaret. Naves etenim ex certo ligno, adeo duro, sunt confectæ, ut nulli globi tormentarii penetrare valeant.

Terra admodum est fecunda, pecoribus plena. Mare pisces offert ad abundantiam. Nec deessent minera metallifera, ut adeo beatæ essent hæ Insulæ, nisi insignis incolarum segnities laborem fugeret & culturam. Ex corporibus simiarum & cervorum eruitur pretiosus lapis, quem *Bezoar* appellant. Apum incredibilis est copia; unde immensa ceræ vis exportatur, natumque est proverbium, pauperes in Philippinis tribus frui privilegiis, 1. utendi candelis cereis. 2. Vestibus sericis. 3. Vasis *Porcellaneis*; quæ nempe ex Sina copiose afferuntur.

Anno 1697 multæ novæ Insulæ detectæ sunt, novi Apostolici zeli campus amplius & seges. Attente audiunt Evangelii Præcones; nihilque opponunt; sed ubi ad conversionis negotium deveniendum, hærent, & tergiversantur, aut, si manum jam dederunt, pro innata sua inconstantia eandem retrahunt.

Nihilominus, quo dixi anno 1697 in novis & antiquis Insulis Philippinis in salutem animarum collaborabant e societate nostra 90 Missionarii, qui 77000 conversos numerabant. Anno 1711 octingentæ ibidem florebant Parochiæ, cum insigni in iisdem disciplina, quæ debetur fervori Regum Hispaniæ, qui ea providentia sunt usi, ut, licet in Philippinis multi, tum sæculares tum Religiosi sint sacerdotes, in qualibet tamen Insula unius tantum sint instituti, ne communionem, quod in Sinis, Japonia aliisque provinciis contigit, diffensione turbentur.

Hostes præcipui Philippinarum erant Rex Mindanaensis & Jolanæ Insulæ, qui perpetuis irruptionibus Hispanas provincias turbabant, sparsisque incendiis & actis prædis, plura hominum millia in servitutem rapiebant. Quapropter Gubernator Manilanus utrique Insulæ præsidium, quo earum licentia comprimeretur, imposuit. Verum imminente Sinenfi pirata, ad tuitionem Manilæ illud deducere coactus, pristinam prædandi licentiam utrique Insulæ permittere debuit. Accessere Hollandi, qui Molucis ereptis, Hispanas Insulas frequenter infestabant.

Anno 1719 Bustamantius Gubernator, capta rursus Samboanga, Mindanensi munimento, excursiones inhibuit; 1724 expugnata etiam Sabanilla; & 1731 adversus Jolanum Regem suscepta expeditio, quam plus damni Barbaris est illatum, quam Hispanis lucri importatum. Plura subin loca ex Mindanaensi Insula subacta Evangelio spatium dedere: quod ubique magno cum fervore & fructu est promulgatum, præfulgentem zelo P. Leonardi Finck Germani.

Multi incolarum in istis Insulis sunt Ethnici, nullum agnoscetes Deum, plurimi Catholici. Tres Insulæ majores subjectæ sunt Mahometanis, qui omnium difficillime convertuntur. Adsunt præterea ad 50000 Sineses, aut artifices aut mercatores. Non pauci perpetuo in navibus habitant. Mauri, in quibus vix aliquid hominis est cernere, montes incolunt, sine domo, sine tecto ferarum instar. Soli prope athei & idololatræ convertuntur, atque ex montibus & sylvis in pagos deducuntur.

Conversionem impediunt abundantia rerum, malum exemplum quorundam Europæorum, densi saltus, quos penetrare nequeunt Missionarii; fera licet natura, capaces tamen sunt, & omnia facile discunt, ac imitantur. Jam pueri tota die arma gestant, & noctu capiti supponunt. Insulanis istis ad vitam sustentandam tria tantummodo dicuntur esse necessaria: *Culter* ad leguminum radices excindendas, ad mel silvestre, quod arbores exsudant, deradendum, ad

carnes secandas: Lancea, ad apros, cervos, simias configendas: Rete, ad pisces, quorum incredibilis copia, capiendos. Libra panis triticeae carius venditur, quam 25 pondo saccari.

Singulis Missionariis duo vel tres pagi sunt commissi, aut etiam minores Insulæ. Quot Dominicis populo in Ecclesia congregato prælegitur catalogus Christianorum, ad parochiam spectantium, notanturque absentes. Cantum de doctrina Christiana sequitur concio cum Missa, cæteraque peraguntur, quæ in Europa zelosissimi solent parochi, cum eo solo discrimine, quod major barbarorum in Ecclesiis sit modestia. Vix conspicias Indum Catholicum, qui non corollam Marianam ex collo dependentem gerat. Dies paucos, ex dispensatione Romana, festos agunt, nec jejunant, nisi feria sexta quadragesimæ, qua tamen viri sæpius in Ecclesia flagellis se cædunt.

In Insula Mindanao, plurimum Martyrum ferace, nullus Missionarius a Mahometanorum insidiis tutus est. Terra marique rapinis intenti, Christianisque sunt maxime infesti, quos vel in mortem vel diram servitutem abripiunt. Certe athei & idololatræ multo sunt mitiores. In propria quoque pignora sæviunt. Fœtum extinguere & abortum procurare nullum apud eos est crimen. Nec raro infantes vivos sepeliunt. Sponsus sponsam a parentibus hujus magno pretio emere debet; hinc rara apud eos legitima matrimonia. Mancipia pecorum instar tractantur & venduntur.

Cum zonæ torridæ subiaceant, diemque ac noctem toto anno habeant ferme æqualem, perpetua æstate fruuntur; unde gelu, nix, pruina, grando nesciuntur. Singulis mensibus uvæ maturæ ac recentes haberi possunt. Crocodili, portentosæ magnitudinis, Insulas has infestas reddunt. Devorant homines, equos, boves, porcos, cervos, canes, simias, quas in arboribus ab uno ramo ad alterum saltitantes, cauda arborem valide succutiendo, præcipitant & vivas deglutiunt. Cum Indi in littore fluminis Crocodilum dormientem oppressissent, in ejus stomacho porcum, canem, & piscatorem, adhuc vestitum, cum corolla Mariana, ex collo pendula, invenerunt. Vespertilioes, magnitudine anatem superantes, post solis occasum nubium instar circumvolant. Nutriuntur arborum fructibus. Indi iis ceu dapili esca vescuntur. Hollandi ex eorum sordibus vitrum conficiunt; quod tamen minorem vim habet, quam Europæum.

Æstus esset intolerabilis, nisi frequenti pluvia & ventorum flatu aura teperceret. Terræmotibus, fulguribus, tonitribus, horrendisque tempestatibus regio est obnoxia. Ædes, ligneis columnis sustentæ, unam contignationem plerumque non superant.

Tandem anno 1731 infra Marianas prope æquatorem novæ Insulæ fuerunt inventæ, quas Insulas *Palao*s, aut etiam *Carolinas*, vel *novas Philippinas* appellant: alii vero Marianis accensent. Superiore jam sæculo ex quibusdam Palaensibus, ventorum turbine ad Philippinas projectis, notitia earum fuit hausta. Exarsit illico nostrorum zelus, illas adeundi, & Evangelio imbuendi; sed tum Patrum paucitas, tum alia obstacula expeditionem difficillimam intercluserant.

Ineunte hoc sæculo XVIII licet bellum Europam, & præsertim Hispaniam, cujus res agebatur, misceret, Philippus V nihilominus pro suo Religionem propagandi ardore consensit in novam illam conquestionem, & subsidia assignavit. Igitur anno 1708 Josephus Bobadilla S. J. versus Insulas illas navigavit, sed vento abreptus Manilam rediit. Sequentibus 1709 & 1710 eandem aleam tentavit, sed infelix semper fuit navigatio, Absterriti necdum Patres Philippini anno 1711 quartam expeditionem sacram adornarunt, sed omnes naufragio absorpti sunt.

Octodecim dein annis ab eo negotio cessatum, donec anno 1729 P. Antonius Cantova, Mediolanensis, in Philippinis Missionarius, illud resumpsit; sed infausta rursus fuit navigatio; quam tamen anno 1731 P. Cantova instauravit cum P. Victore Walter, Brinenſi ex Germaniæ superioris provincia, qui anno 1722 cum P. Xaverio Urfahrer Ostenda Gades, in novam Hispaniam, indeque ex portu *Acapulcho* in Insulas Marianas profectus est, ibique socius additus P. Cantovæ ad Missionem Carolinam. Navarchum egit ipse P. Cantova, & quidem feliciter. Nam optatas Insulas secundo cursu attigit, & conscendit.

Prima cura fuit, cruces erigere, parvulos baptizare, adultis, novitate rei attonitis, Christianam doctrinam explicare: adolescentes catechesi instruere, instructosque ceu minorum gentium Apostolos ad alios erudiendos dimittere: & fuit suæ labori merces. Insulanæ turmatim ad signum crucis convolabant, & salutis unda tingi expectabant.

In Molucis quoque semen verbi Divini sparsum feliciter; nam Gilolæ Rex Inca, Hispaniæ vestigalis cum duobus filiis regenerationis lavacrum accepit.

CAPUT XXIII.

Insula Mariana.

In extremo oriente post Philippinas una serie a borea in austrum sitæ sunt tredecim Marianæ, sic dictæ a Maria Anna Austriaca Caroli II. Regis Hispaniarum matre, Missionis illius fundatrice: *Insula Latronum* olim appellatæ, Hispanis subjectæ; per quas ex Peruvia in Philippinas fit navigatio: solum est sterile, in quo nihil ferme nisi animarum salus quæri potest. Incolæ sunt barbari ac feroces, non tamen humanitatis omnis expertes, sed, more Orientalium, testî, callidi, astuti, mutabiles: hinc Religionem Christianam quam facile assumunt, tam facile abjiciunt, & in seditiones prorumpunt.

Societatis nostræ Missionarii horridam hanc sylvam ingressi, circa annum 1667 colere eandem cœperunt magno proventu, dum plura hominum millia brevi tempore ad sinum Ecclesiæ ad duxerunt. Crescente igitur messe plures ex eadem societate operarii anno 1682 accesserunt. Omnes jam prope Insulæ maxima ex parte fuerant conversæ, cum, incentoribus quibusdam infidelibus barbaris, horrenda & quasi universalis omnium Insularum erupit rebellio. Mortis victimæ destinabantur Prætor, Missionarii, omnesque Hispani, quorum tamen non erant ultra 60, iique per varias Insulas dispersi.

Oppidum princeps est *Agadna*, operibus munitum, Prætoris ubi sedes, & societatis domicilium (*Residentiam* appellamus) in Insula præcipua, quæ *Guaban* dicitur, & recentius a S. Joanne nomen habet. Tecta perfidia, in oppidum irrepunt barbari, expediunt arma subito quæ absconsa habuerant; magno numero irruunt, mactant, perdunt, miserandamque stragem edunt. Sauciatus graviter, dum nihil suspicatus, sui que securus foro inambulet, ipse Prætor. Subjecti ignes ædibus, multæ in busta conversæ; miseranda ubique rerum facies, præsertim in Residentia nostra, in quam irruentes, alios ex Missionariis, consultationis gratia ibidem collectis, cum P. Vice-Provinciali fustibus impactis atrociter cæsos prostrarunt, quinque ex illis anno 1684 pluresque alios temporibus aliis omnino trucidarunt.

Eadem feralis scena a barbaris, infidelibus & Christianis, qui in rebellionis societatem pertracti fuerant, in aliis quoque Insulis, ad delendum Religionis nomen, ex condito fuit instructa, præsertim Saypani, ubi vigiliarum Præfectus de *Quiroga* cum 20 non amplius militibus barbarorum incursus strenue retudit. Pluribus quoque salu-

ti fuit Ignatius *Inetus*, heros Christianus, qui cum pago suo fidelis mansit, & ubicunque Missionariis periculum imminuit, cum suis accurrit.

Postquam Josephus de Quiroga Marianarum Præfecturam anno 1694 suscepit, omnia in meliorem redacta sunt statum; nam Zaypan & Tinian, aliasque vicinas rebelles Insulas expugnavit, & per Missionarios S. J. ad Christum reduxit. Sed ecce incredibilem hominum istorum inconstantiam. Nam anno 1702 novam rebellionem disseminarunt, idque tam occulte & callide, ut, nisi Cordatus Marianus eandem P. Provinciali, atque hic Prætori detexisset, ingens rursus laniena in Hispanos & Missionarios fuisset grassata.

Alias improvise comparet turba seditiosa, vi armata in domicilium nostrum irrumpit, illoque cum templo in cineres redacto, P. *Montroyum* trucidat, & non multo post etiam Carolum *Borangam*, ex Provincia Austriaca sacerdotem, P. Augustinum *Strobach* ex provincia Bohemica, atque Franciscum *Erquetram* Hispanum. Parricidæ a Præfecto Hispanæ arcis comprehensi, atque ad terrorem instantis, perfidæ, & truculentæ gentis, varie torti sunt & interfecti.

Quamvis autem nulla videatur esse natio tam mobilis, perfida, atque crudelis, in rebelliones adversus juratam Deo & Dominis suis Hispanis fidem pronior, nihilque in regione egena ac paupere humani exspectandum fuerit solatii, vix tamen aliam Missionem desiderio martyrii expetebant ardentius mentes vitæ prodigæ. Porro Societatis nostræ Patres in Marianis Insulis Vice-Provinciam constituunt sub Provincia Philippinarum.

Fatendum tamen est, hanc Missionem initio tam florentem non parum successu temporis decrevisse; nam cum Ludovicus *San-Victores* anno 1665 a Philippo IV. Hispaniarum Rege mandatum ad Gubernatorem Manilanum impetrasset, ut necessaria ad Missionem illam inchoandam providerentur, cum aliquot sociis ab Insulanis humanissime anno 1668 fuit exceptus Agadnæ, Guanæ maximæ Insulæ urbe præcipua, socii vero per diversas Insulas dispersi, ex sparso Evangelii semine grandem messem reportarunt, pluribus mox hominum millibus instructis & baptizatis.

Nec parum ad conversionem valuit, cum Ludovicum adeo popularem familiaremque cernerent, ut omnibus omnia factus, pia carmina cum ipsis Indis concinens saltitaret. Ut vero eorum nuditatem tegeret, ex palmarum foliis vestes contexuit, quibus etiam se ipsum induit. Detectæ plures pluresque novæ Insulæ, erectæ Eccle-

fiæ, domicilia pro Missionariis, Seminaria pro juventute, subministrante sumptus ex arario Mexicano Maria Anna Austriaca, Regina Hispaniæ.

Quamvis autem vinea ista ad omnem venustatem floreret, ita, ut ultra 50 hominum millia jam essent baptizata, pluraque in dies incrementa caperet, venit tamen inimicus homo, & superseminavit zizania; nam quævis Insula Missionarios apud se retinere satagebat, unde propagatio fuit sufflaminata. Dein Nobiles nolebant, ut baptismi gratia plebejis, quos contemnebant, communis fieret. Accessit impostor quidam Sinensis idololatra, *Obocus* nomine, qui, cum esset versutus ingenio & ore promptus, idolomania tabem, quam ante nesciverant, Insulanis afflavit.

Impiger hic orci minister, ut Patres contemptui & odio objiceret, in vulgus sparsit, infima eos esse de facie hominum, & tanquam impostores ab Hispanis pulsos in has Insulas; aquam baptismi ea esse peste infectam, ut, quibus fuerit aspersa, (maxime infantes, brevi conficiat, aut luem, qua lente contabescant, eisdem affricet, id quod Manilae frequenter fuerit observatum. Fidem mendacio fecit, quod Patres multos infantes, morti proximos, baptizarint, qui brevi post decessere.

Incredibile dictu, quanta inde rerum conversio. Qui Missionarios ante ceu amantissimos patres colebant, in pagos suos invitaverant, in iisdem retinere contenderant, ad baptismum passim convolaverant, jam eosdem ceu impostores & latrones averfari, fugere, pro hostibus habere atque ex Insulis suis tanquam hostes depellere.

Quin imo in tantum odium mutatus est amor, ut PP. *Victorem*, quem magnum velut Apostolum suum venerati fuerant, *Medinam*, *Esquerram*, *Diazium*, *Basilium*, *Monroyum*, pluresque alios crudeliter trucidarent: & ne Hispani, quos exosos habebant, tot cædes vindicarent, in proditiones, & quæ supra dixi, bella ruebant. Quapropter coacti sunt Patres plerasque Insulas deferere, & in Guanam confugere, in qua tamen & ipsa ab invasionibus tuti non fuerunt. Unde ad tollendas tot seditiones Hispani coacti sunt, remotiorum Insularum incolas in tres, Guanam videlicet, Zaypanum, & Rotam traducere. Quæ res Marianos tam agre habuit, ut Hispanæ dominationis multi pertasi, atque in montes & longinquas regiones dilapsi, adeo minuerentur, ut circa annum 1731 quatuor tantum millia explerent, quibus 9 Missionarii præerant.

C A P U T XXIV.

De Tunchino & Cochinchina.

Tunchinum, extrema in meridiem vergens regio, Sinici Imperii Tunchini, olim erat provincia, tum vero excusso jugo, electoque sibi rege, in libertatem se se asseruit, sic tamen, ut, bello per pacem finito, singulis trienniis Sinarum Imperatori munera offerre debeat, & per hoc homagium velut præstare.

Ab eo tempore hæc provincia peculiarem suum regem habet; estque populis frequens, 8600 & ultra cum urbes tum oppida complectens; tellus frugifera, mores politi, eumque ferme in modum, quo in China, ad modestiam & virtutem compositi; ejusdemque promodum religionis, quamvis pluribus superstitionibus confusæ.

Cochinchina pars olim fuerat Tunchini, sed & ipsa per arma Et Cocinci-
in libertatem asserta, proprium sibi regem ascivit, a quo magna cum næ indoles.
potestate regitur; Sinarum tamen Imperatori aliquo servitutis genere obnoxia. Partim idola & ipsa colit, partim aliis superstitionibus est infecta.

Primus, qui salutis signum in Cochinchinam anno 1614 intulit, fuit Franciscus Buzomi Italus S. J. & invenit agrum, culturæ capacem, qui centuplum reddidit, ut proin necessum esset, annuere sociis, ut in partem laboris venirent. Stabat alba ad messem ampla Persecutio,
seges, cum subita grando operarum spes decussit. Quippe Rex, ante benevolus, repente mutatus, omnes Missionarios ferali edicto proscripsit, subditis vero suis sub comminatione mortis severe præcepit, ut excusso Christo ad patrias sectas redirent, ea delusus a Popis falsa imagine, quod sacerdotes Europæi sint Lusitanorum emissarii, qui indigenarum turbam ad se pertrahant, ut Europæorum invasioni viam sternant.

Sæviit illico (circa annum 1660) atrox persecutio. Plus triginta Christiana templa jam surrexerant, populi fidelis frequentia Divinoque cultu animata, vastata, everfa sunt. Christianorum multi crudeliter cæsi, aut omnibus bonis fortunæ exuti, & in exilium propulsi. Sed & hic se signavit omnipotens dextera per constantiam invictam tot testium veritatis.

Eadem ferme erat *Tunquini* regni conditio. Accepti circa annum 1627 Patres S. J. benevole a rege, multos converterunt: extructa Deo publica templa, pietas fervorque Neophytorum incredibilis, sed
alter-

alternabant hæ vices. Missionarii modo expulsi, modo iterum restituti, prout nempe commerciorum cum Lusitanis ratio ferebat; nam cum spes mercatoriae Lusitanæ navis ingruerat, benevolum admodum erga Christianam legem ejusque prædicatores se exhibebat; postquam spes illa fuerat elapsa, inimicorum suggestionibus irritatus, sæpius eosdem rursus ejecit.

Christiano-
rum fortitu-
do-

Enituit tamen Christianorum virtus atque constantia, ad carceres, tormenta, mortemque adeo ipsam demonstrata. Certe multi cum P. Bucharelli S. J. in odium fidei occisi sunt, efflorescente, velut rosa inter persecutionum frequentium spinas Tunchinensi Ecclesia. Nec minora hic, ac in Japonia, in tenera etiam ætate & sexu infirmiore generosa fortitudinis invincibilis exempla. Quæ pia mens non sine lachrymis legat, tum ad solatium & sanctam lætitiâ, quod Christus in remotissimis etiam gentibus frequentes habeat adoratores, & ferventes in spiritu & veritate, tum ad confusionem teporis, qui multorum in Europa veterum Christianorum corda obsidet.

Siam.

Faventem magis rei Christianæ se exhibuit Rex Siam, postquam Missionarii S. J. in hoc quoque Regno vexillum Christi explicaverant.

Camboya.

Eodem zelo gloriæ Divinæ Evangelium introductum est in regnum Camboya & Macassar, tametsi in iis non tantum Ethnicos & Mahometanos, sed & Europæos quosdam, qui Christiano nomine censerî volunt, oblucentes habeat, Hollandos inquam, qui commercii causa frequentes ea emporia subeunt. Memorabile est responsum, quod adolescens Camboyensis Calvinistæ dederat. Cum enim hic adolescentem interrogasset, quot sint Dii, illeque respondisset, esse unicum, cæli terræque Dominum. Reposuit Hollandus: vide sis, quam male te instruxerint Jesuitæ. In singulis hostiis est Christus, qui est Deus, prout illi te erudierunt, ergo tot Deos esse oportet, quot sunt hostiæ & ora, quæ eas sumunt. Næ! tu malus es Arithmeticus, multumque aberras, excepit adolescens, sol illustrat multas domos: an propterea tot sunt soles, quot domus?

Adolescen-
tis responsum.
Hollando da-
tum.

Persecutio
recrudescit.

Anno 1700 persecutio in Cochinchina recrudit, eaque prorsus immanis. Ferali Edicto Regis, a Bonziis ob decussa idola in furorem actis, severissime Christiana Religio interdicitur, diruuntur templa, Missionarii in carceres & mortem abstrahuntur: Christiani, quorum multa erant millia, nisi fidem ejurent, crudelissime enecantur. Multorum constantia enituit, alii timori, alii tormentis cessere. Soli Antonio de Arnedo S. J. Hispano Missionario propter insignem Ma-

Matheseos peritiam parcebatur: qui datis Sinoa, urbe Cocincina Regia, litteris persecutionem illam prolixè describit.

Mitius aliquantum in Regno Tunchino tyrannis sævit. Fundarant Missionem illam, inter Orientales olim præclaram, P. Alexander Rhodes & Antonius Marquez, eo quidem operæ pretio, ut intra triennium 6000 baptizarint, & in iis tres celebres Bonzios, quibus uberius instructis ceu catechistis deinceps utebantur, eximio sane cum animarum proventu. Nam, cum, quos dixi, sacerdotes in exilium fuissent ejecti, catechistæ isti non modo Christi gregem sedulo custodierunt, sed intra annum quatuor animarum millibus auxerunt. Verum non diu tenuit ea persecutio; nam Rex edoctus, falsis Bonziorum delationibus fuisse se circumventum, plenam Missionariis prædicandi Evangelium facultatem dedit; qua tanto animarum fructu usi sunt, ut in Tunchino ad ducenta Christianorum millia numerarentur.

Verum hoc ipsum tam grande incrementum novam persecutionem concivit; nam Procures quidam cum Bonziis subversionem status inae ominantes, Regem permoverunt, ut alterum Missionariis exilium indiceret. Ab eo tempore ad annum usque 1700 clam latere coacti sunt; providentia tamen Numinis non est imminutus fidelium numerus, sed velut rosa inter spinas est conservatus.

Missionarii autem de die in navi aliqua vel domo remota se abscondunt, de nocte autem prodeunt, & fidelibus sacramenta imperantur; catechistæ vero diurno tempore, quæ possunt, operantur, sacram videlicet doctrinam explicant, præparant homines ad baptismum, confessionem & communionem, visitant infirmos &c.

Anno 1696 asperata est persecutio, vetita, uti appellant, fide Lusitana, ejusque exercitio, Missionariis vero ad carceres damnatis, aut in exilium pulsis.

Anno 1721 orta est in *Tunchinensi* regno nova persecutio, ea Summa perque omnium maxima: sancta Christi Religio damnata, templa Dei secutio, funditus eversa, percussio pastore dispersi greges, sacerdotes cum oviculis trahi in carceres, onerati catenis, catastis suspensi, tormentis atrocibus trucidati, tota denique Religio e regno, in quo sanctissime floruit, crudeli edicto proscripta.

Tanta calamitas a prostituti pudoris fœmina, quæ baptismum, quem a fœmina receperat, infandis sceleribus polluit. Cum enim a Christianis turconcitata. pis ejus vita castigaretur, & publicæ peccatrici, sentinae suæ pertinaciter inhaerenti, sacramenta negarentur, ira exæstuans, assumptis eisdem forfuris viris qua apostatis, qua gentilibus, Christianos,

maximeque Missionarios apud Principem, qui regnum administrabat, accusavit, quod extrita vetere religione patria, contemptis Numinibus, novam ac peregrinam toto regno contra Edicta Regia disseminarent, templa passim erigerent, multaque mortalium millia ad illa pertraherent; ni ocius grassanti malo occurratur, statum publicum eversum regnumque Europæis proditum iri.

Lanlena.

Hac face accensus Princeps, Mandarinos cum satellitibus per regnum dispergit, ut Christianos inquirant, mactent & perdant. At stetit invicta multorum Christi confessorum constantia. P. *Messarius* S. J. cum aliis squalore & æumnis carceris extinguitur. P. *Bucharellus* cum decem Tunchinensibus, cum fidem abjurare nollent, varie torti, capite plectuntur, multi exilio mortem redimunt. Quidam tormentis cedentes persecutioni succumbunt, quorum tamen plures, facti pœnitentes, in se reversi tormentis se offerunt. Missionarii reliqui, ex speluncis suis, in quibus latent, prorepentes, fideles solantur, & in fide suscepta confirmant, alios vero multos, martyrum exemplo animatos, ad eandem adducunt.

Sicut autem Regnum Tunchinense & Sinense tristis persecutio gravissime premit, sic etiam *Cocincinam*, cujus Rex instinctu Ansati, supremi Mandarinum, ferali Decreto fidem Christianam omnibus interdixit, ejus vero confessores atrocibus pœnis subjecit. Gemebant ergastula, stridebant catenæ, flagra concrepabant, nobiles viri Elephantum servili obsequio sunt mancipati. Nec Patres, qui matheos favore in aula versabantur, obniti poterant.

Finis persecutionis.

Sed Deus avertit procellam, quam homines non poterant. Rex persecutor anno 1725 subita morte interiit; filius vero successor, cui mitiorem indolem dederat natura, patris vitia emendavit. Liberati captivi, restituta in integrum Ecclesia, Missionarii cum honore excepti, rescissa acta patris, nova concessa privilegia: morti addictus Ansatus, calamitatum origo & incentor: everfa fana, & idola: mater ipsa novi Regis, a qua filius indolem suam hauserat, salutaribus undis abluta.

Martyres.

In Tunchinensi regno alia erat rerum facies. Persecutio adhuc anno 1737 sæviit, quo quatuor S. J. Patres, videlicet P. Bartholomæus *Alvarez*, P. Emmanuel de *Abreu*, P. *Christoval*, Lusitani, & P. Casparus *Craz* Juliacensis Germanus, pro Christi fide post longas carceris ærumnas, sunt interempti.

In Cocincina quoque jam novæ rursus nubes atræ coiverant, in horridam persecutionis tempestatem erupturæ; nam Mandarinum proscriptionem Missionariorum ex toto regno, & interdictum Religionis Christianæ jam conceperant, a Rege confirmandum, exultabant Ethnici, trepidabant Christiani; cum ecce! tota mox inversa est rerum facies.

Nam cum anno 1739 in Cocincinam venisset P. Joannes Siebert S. J. Matheos disciplinis apprime imbutus, ex provincia Bohemica, a Rege singulari cum honore fuit exceptus. Imminebat eclipsis lunæ in diem 20 Julii. Rex illam a P. Siebert seorsim & astronomis patriæ delineari voluit. Die, quam dixi, serenum erat cælum. Pars utraque a Rege jussa fuerat, delineationem suam cum Instrumentis & horologiis examinatis & probatis in Regiam deferre, ibique Eclipsin observare in præsentia Regis & aulæ.

Astronomi initium designabant horam nonam (utique vesperti. P. Sieberti nam) & 10 minuta. Cum autem hoc tempore elapso obumbratio gratia apud necdum appareret, errastis, Rex clamabat, conversusque ad P. Siebert, interrogavit, quanto adhuc tempore distet initium Eclipsis? 30 minutis, seu semihora, respondit Pater. Nam, sicut ille prædixerat, prima immersio lunæ in umbram terræ contigit post horam 9 & 40' 3", totalis eclipsatio post horam 10 51' 4", initium emerisionis post horam 11. 39' 28", finis eclipsis hora 12 49' 29". Post duas eclipses horas Rex suis astronomis dixit, cum juxta eorum calculum eclipsis jam sit finita, posse eos jam domum concedere: sibi & astronomo Europæo superesse adhuc horam & 7'. illi confusi & in terram prostrati errorem suum fatebatur.

Magnum tunc apud Regem & Mandarinos P. Sieberti & Astronomiæ Europææ nomen; altum de proscriptione Patrum, & interdicto, Christianis intentato, silentium. Regis in Europæos benevolentia trahebat Ministros. P. Siebertus large donatus serico & stibello, Mathematicus Regius ac Mandarinus, honorabili Diplomate cum salario annuo est renuntiatus. Qui Regi erat a secretis, hostis ante Christianorum implacabilis, hæc omnia expedire debuit, vel simulans amicitiam, vel ad Regis genium sincere mutatus.

Tubis opticis P. Siebert optimis erat instructus, quos admirari non satis poterant Rex & Optimates; per eos ostendit illis Jovis satellites, ipsis ante ferme ignotos, cum libero potissimum oculo scyera observarent, aut tubis uterentur minus aptis. Honorem quo-

que non exiguum retulit, cum proximum Jovis satellitem obscuratum eisdem per tubum exhibuit. Rex, qui imathesi magnopere delectatur, dicere auditus est, se fore P. Sieberti discipulum, quando is linguam patriam melius apprehenderit.

Apparuit mox fructus matheseos. Christiani timore liberi mirifice multiplicabantur. Surgebant sacrata Deo templa: cultus Divinus publice celebratus, Missionarii ubique ad majorem Dei gloriam intenti, tanto Ecclesiæ incremento, ut media pars regni censeatur Christiana.

C A P U T XXV.

De statu Sinensis Imperii.

Articulus I.

Mores Sinensium.

Vastissimum Sinarum seu Chinæ Imp. 15 Regna seu amplas provincias complectitur, urbes eximie magnitudinis 200, minoris quamplurimas, easque ut plurimum elegantes, præter oppida arcesque innumeras. Adversus Scytharum & Tartarorum irruptiones Xius Imperator, ducentis ante Christum natum annis stupende magnitudinis murum construxit, 600 miliaribus longum, 60 pedes altum, 15 latum. Terra admodum fertilis omnis generis fruges profert ad abundantiam & voluptatem, ut adeo quidam terrestrem paradisum appellent. Incolis præterea frequentissima, ingeniosis & industriis. Crines capitis in vertice mares & fœminæ in nodum contorquent, & versicolori vitta tegunt. Nobiles ac divites sericis varii coloris vestibus utuntur, talari superinducta, ad pedes defluente, plebeji lineis aut gossipinis. Fœminarum venustatem ex brevitate pedum metiuntur, unde ab infantia eos fasciis arcte constringunt, ut sine stipatore vix possint incedere. Hinc rarissime domo exeunt, nec nisi sella gestatoria. Adulterium in utroque sexu capite plectunt. Nuptialem dotem non fœmina viro, sed vir fœminæ affert.

Anno lunari utuntur, sed ita, ut tertio quoque anno 12 lunæ periodis unam addant. Auspiciantur autem annum a novilunio mensis Martii. In conviviiis sua cuique hospiti apponitur mensa, coloribus

bus ornata, fœminis separatim a viris. Ad singula fercula instrumenta mutantur. Singulari cum modestia assident, haustumque, ex herba Chia admodum salubri expressum, cum veneratione sibi mutuo propinant. Ritus salutandi inter plebejos est hic: lævam, in pugnum contractam, obtegunt dextra, ambas dein sæpius apprimunt pectori, ut ostendant, amicum sibi intimis hæere medullis: nobiles vero brachiis arcuatim extensis, & digitis ad volam manus curvatis, identidem ad terram se demittunt, certantque verborum officiis.

Artificum & opificum magnus ubique numerus, & certus ordini cuique vicus est: sculpendi & pingendi, fabrilesque artes apprime callent. Ænea tormenta conflare, litteras subjectis prælo typis excudere (quibus inventis Europa gloriatur) vetustissimo apud Sinas sunt in usu. Ad scribendum autem oblongas & tenui admodum & levi papyro adhibent pagellas, neque ab læva ad dextram, ut Græci, Latini, & Europææ nationes, neque ab dextra ad lævam, ut Hebræi, sed a summo ad imum scribunt. Litteris utuntur velut ægyptiis hieroglyphicis: ex singulæ singulis nominibus (quæ sunt monosyllaba) serviunt, atque integris etiam interdum sensibus, ita fit, ut dum Sinæ pro variis regionibus varia utantur lingua, tamen, quæ litteris sunt consignata, omnes intelligant. Suus præterea peculiaris eruditus est sermo, quem Mandarinum appellant, prout apud nos Latinus, quo aulici, scribæ, Jurisconsulti, Judices, Magistratus utuntur.

Qui otiosus plateas oberret, aut mendicet, ferme est nemo. Manci, debiles, ægri, qui victum sibi parare non possunt, a propinquis & affinibus ali debent: si & hi egeant, in valetudinaria regia deportantur; causa tamen prius cognita. Nullus inertiae vel ignaviae locus. Fœneratores non tolerant. Omnes mechanicæ & fabriles tabernæ, ædesque diligenter visitantur ab ædilibus. Vocales & gesticulatorias aves magna cura enutriunt, venduntque, præter nativos colores vario ornatu distinctas.

Navalium copia, & rei maritimæ apparatus pene incredibilis. Materiam cæduæ silvæ, & ferri optimi venæ, & lini gossippique frequentissimæ textrinae large suppeditant. Bellicæ naves maximæ castellis, ad proram & puppim eminentibus, sunt probe instructæ. Aliæ prægrandes cernuntur, animi causa auro argentoque cælatæ, cubiculis, reticulatis fenestris, porticibus, hortis pensilibus ad maris pene contumeliam exornatæ. Navigiorum fluvialium ingens copia; in iisque magna pars hominum cum tota familia constanter degit, quorum aliqui vesturam exercent, alij pro cauponibus & institoribus

stationem occupant, omniaque ad delicias usque venalia proponunt: sunt, qui putent, tantam esse in Sinis navium copiam, quantam in toto reliquo terrarum orbe.

Pisces propter abundantiam vilissimo vaneunt pretio. Inter modos autem piscandi est quidam, alibi nuspiam visus. Prægrandes ac domesticos habent corvos: horum colla nodo ita constringunt, ut respirare quidem possint, non tamen escas deglutire. Ita famelici & caveis dimissi, admirabili solertia se in aquas immergunt: pisces rostro apprehensos domum unde exierunt, reportant identidem, donec solutis faucibus & ipsi pascantur. Ea inter Magistratum oblectamenta præcipua.

Rei litterariæ, apud ipsos æstimatissimæ, pars magna hominum vacat. Medica, Physica, & Astronomica attingunt pauci. Leges & jura habent, ante annos bis mille scripta, neque unquam (ut ferunt) mutata. His vero, cum ad honores & magistratum aditum patefaciant, plerique insudant, deque politicis rebus & regnorum administratione & ipsi inter se differunt, & e peregrinis avidè sciscitantur. Gymnasia cum egregiis Doctoribus ferme oppidatim sustentat Rex. Ex iis convocata juvenus doctrinæ specimen præbere debet, & eminentiores præmiis donati & Doctores creati ad officia publica assumuntur. Ingens autem ubique Magistratum numerus. Cuncti ex illis ad pectus gestant insigne regium, serpentem videlicet ex auro textili. Superiores Præfectos non nisi de genu alloqui fas est. Prætor a primo mane ad vespertum, meridiana hora excepta, pro tribunali sedet, cum assessoribus jus dicit, & exacte justitiam omnibus extemplo administrat.

Incolarum porro numerus est incredibilis. P. Alvarus Semedus, qui e Sina Romam profectus, gentis illius anno 1640 descriptionem edidit, testatur, virorum, qui Imperatori annum tributum pensant, ad quinquaginta octo milliones excurrere, non computatis Popis, Magistratibus, Militibus, Doctoribus, Studiosis, Pueris, Fæminis, ut adeo Sinarum Imperium una continuata undantium populorum civitas esse videatur, nec desunt, qui scribant, tot prope homines esse in navibus, quot in continentes. Ut autem perpetua cum Peckinensi aula sit communicatio, per totum Imperium veredarii equi certis stationum intervallis sunt dispositi.

Typographiam a Marco Veneto ex Sina in Europam traductam quidam referunt. Pulverem tormentarium, usumque lingulæ magneticæ in navigationibus, dudum ante Europæam inventionem viguisse apud Sinas existimat Possinus. In physicis & astronomicis discipulis

inferiores ſunt Europæis. Moralis doctrinæ cultorem & legiſlatorem præcipuum venerantur *Confucium*, qui 250 annis ante Chriſtum natum floruiſſe perhibetur; ex ſapientis hujus deſcendit inſtituto virtutum cultus, amiſtus modèſtia, ac fœminarum præſertim verecundia, liberorum in Parentes & Majores reverentia, ſingularis manſuetudo, & urbanitas.

Articulus II.

Sinenſium Religio.

Quod religionem ſpectat, Trigautius teſtatur, quod Sinae ab antiquiſſimis temporibus unum verum Deum adoraverint, quem Deum cœli appellabant. Procedente dein tempore, ut apud Hebræos contingebat, ad idola etiam ſunt delapſi. Tres autem potiſſimum ſectæ invaluerunt. Prima eſt Doctorem, quam Confucius introduxit. Hæc, rejeſtis idolis, adorat unum Deum, Dominum ac rectorem cœli & terræ, hominiſque perfectionem in exercitio virtutum conſtituit, quas ſibi iſtis ſufficiens præmiũ eſſe exiſtimat, quin animæ immortalitatem profiteatur, aut ejus æterna præmia vel pœnas. Duo autem præcipue venerantur templa: unum Pekini, alterum Nankini, in quibus ſoli Imperatori ſacrificare licet. Multa quoque ſunt templa, in Confucii memoriam dicata. Bis in menſe, novilunio videlicet & plenilunio convenit ibidem Magiſtratus cum Doctõribus, ut Confucio debitas, varias inter ceremonias, grates perſolvat.

Altera ſecta eſt idololatriæ dedita, creditque transmigrationem animarum ab uno corpore in aliud, præter multas alias fabulas: magnum tamen rigorem præſert. Tertia ſecta eſt animalis & turpis, dum felicitatem hominis in voluptatibus corporis conſtituit. Omnes hæ tres ſectæ ſunt in Sina toleratæ; majora tamen Imperii officia, dignitates & præfecturas Imperator ſolis illis confert, qui primam profitentur.

Erga deſunctos variis utuntur ceremoniis. Propinqui omnes albis induuntur veſtibus, quia hic color lætũ indicat; unde etiam tumba eodem tegitur. Ad feretrum duos accendunt cereos & thus, inclinant ſe erga deſunctum. Fœminæ intra ſiparium lugent. Cadaver ſandapilæ, bitumine & certo glutine probe obſtructæ, incluſum, per plures sæpe annos liberi domi aſſervant, quin fœtor aliquis

quis fentiatur: nec insident tunc sellis, sed minutis scabellis: defuncto vero cibos apponunt, non, quod credant, eum his vesci posse, sed ut venerationem suam erga parentem contestentur. Ad funeris conductum rursus omnes propinqui conveniunt. Poparum pars preces aliquas immurmurat, pars cymbala, crepitacula, aut tympana pulsat, vel fistulas inflat. Certis dein anni diebus rursus convenientes liberi, agnati, & affines, thus & alia dona offerunt, atque convivia funebria celebrant.

Christianam legem à S. Thoma Apostolo Sinensibus fuisse promulgatam, ex variis monumentis colligunt Camporius, Trigautius, Martinius, qui res Sinicas descripserunt. Nihil autem fuit difficilius, quam in Sinas ad prædicandum Evangelium penetrare, quia omnes aditus custodiis sunt obsepti, ne quis absque Imperatoris facultate ingrediatur. Cum enim tellus sinica sit fecundissima, omniaque ferat, fruges videlicet omnis generis multo proventu, volucres, feras, pisces, salubres potus, adhæc sericum, lanam, linum, & quidquid ad victum & vestitum pertinet, artes quoque mechanicæ egregie floreat, omniaque indigenarum industria sedulo excolantur, non indigent alterius gentis subsidii, sed sibi solis sufficiunt. Unde nihil emunt ab exteris, sed pro argento, quod ipsis auro est pretiosius, vendunt margaritas, sericum, gossipium, vasâ fictilia, quæ vulgo *Porcelana* dicuntur, varii coloris volucres loquaces, telas, tapetes, sacharum, rhabarbarum, minium, diversa odora, aliaque, quæ alibi sunt rara & apud ipsos abundant. Neque hæc in China peregrinis vendunt, sed Macaum aut alia vicina in loca vendenda exportant. Cum igitur nullum in ipso Imperio cum exteris sit commercium, facile colligi potest, quam arduum sit, Christianam legem ipsis afferre, præsertim cum sibi solis sapientes, reliquas gentes elato supercilio, ceu rudes, inertes, & barbaras despiciant.

Articulus III.

Introductio S. Evangelii in Sinas.

Sæpius equidem Lusitani accessum ad Sinas commercii causa tentaverant, sed pro exploratoribus & piratis habiti cum ignomini rejecti sunt, non sine quorundam culpa, quam avaritia & libidine commiserant.

Xaverius, totum orbem corde complexus, postquam semen fidei in Japonia sparserat, & ad messem operarios ampliore reliquerat, Goam redux iter in Sinas apparavit, exorata a Prorege legatione: sed cum Malacam difficili navigatione pervenit, Præfectum Insulæ *Alvarum de Taydo* votis suis contumaciter obsistentem habuit, Quare a Xaverio, tanquam Nuntio Apostolico, adhibitis incassum precibus & monitionibus, anathemate percussus, ob crimina magistratu dejectus, catenisque onustus in Lusitaniam abductus est, ubi causa cognita bonis omnibus spoliatus, misere contabuit.

Xaverius, legatione, quæ Pereiræ a Prorege commissæ fuerat, a contumace Præfecto frustrata, cum uno e societate *Alexio Ferreira*, & adolescente Sinensi, cui nomen *Antonius*, quo interprete uteretur, anno 1552 Malaca solvit, paucisque diebus *Sancianum* Insulam, in Sinarum finibus sitam, attigit, ubi, cum nemo eum vellet Cantonem vehere, febris correptus sanctissime obiit. Corpus incorruptum primum Malacam, dein Goam translatum. *Sanciana* autem Insula erat deserta ad annum usque 1523, quo Sinenses pauperes aliquot tuguria ibidem construxerunt. Idem egerunt Lusitani, ut qualecunque commercium cum Sinis obtinerent. Sepultus ibidem fuit anno 1552, S. Xaverius sequenti anno corpus ejus incorruptum Malacam translatum est. Anno 1640 in loco sepulchri lapis positus est a collegio Macaensi. Cum autem veneratio S. loci cresceret, anno 1700 P. *Calparus Castner*, Monacensis Bojus, annitente P. *Turcoto* Visitatore Sinensi capellam decentem construxit, cum consensu & auxilio Præfecti Cantonensis aliorumque Mandarinorum, incolasque *Sancianos*, prius efferos piratas, ita cicuravit ut instituta ibidem Missionem ad Evangelicam legem traducti, mirantibus Sinis penitus mansuescerent.

Anno 1555 reclusa tandem est Lusitanis, ad commercium, utrique genti utile, facilius tractandum, porta Sinica, sub pena capitis hætenus oppellulata. Illo co *Melchior Nunnius S. J.* Cantonem navigavit, provinciæ *Quantung* urbem principem. Auditus is quidem a Sinis est avidis auribus, cum adversus idolorum cultores de uno Deo, cæli & terræ conditore disputaret. Sed, quia prohibita erat externa religio, hoc semen brevi est suffocatum.

Anno 1563 *Petreyus, Ferreira, & Pintus*, S. J. Sacerdotes, cum *Ægydio Goes*, Lusitanæ Regis ad Sinarum Imperatorem legato, *Maccaum* appulerunt, inde Cantonem & Sinæ interiora progressuri. *Maccaum* sive *Amaccaum* tunc necdum erat urbs, sed portus tenuis, opportunus tamen Lusitanis & Sinis pro commerciis. Et hinc, licet

locus esset in finibus Sinensium, non impediunt, quo minus gens utraque erectis ædificiis domicilium ibidem mixtim figeret, atque oppidum in celeberrimam urbem commercialem erigeret. Inde legatus Cantonem ad Gubernatorem misit Lusitanos, qui rogarent, ut adventus Imperatori nuntiaretur. Venit Mandarinus, qui munera offerenda inspiceret; placuerunt; sed tandem metu proditiōis res tota effectu caruit.

Anno 1584 *Rogerus* Italus S. J. a P. Valignano, Indiarum visitatore, ad tentandam eandem sacram aleam missus est, qui vestus Lusitanis navibus, quibus bis in anno solennibus nundinis concessum fuerat, in Sinas solvere, in provinciam *Quanchei* pervenit; sed necdum matura messi invenit semina, quæ sparserat.

Secundam dein & tertiam idem *Rogerus*, cum trimestres nundinæ imminerent, expeditionem in Sinas suscepit. Acerbe initio acceptus a Gubernatore Cantonensi, quiritante, quod Lusitani urbem Amacum in solo alieno extruxissent, at tandem audito *Rogero* & Sinensibus ipsis, quanta inde emolumenta Imperio accrescerent, placatus, benevolentiam singularem eidem exhibuit. Quo comperto Sinæ proniores aures accommodarunt, pluresque Christiana doctrina imbuti ab eo baptizati sunt. At nundinis finitis rursus cum Lusitanis institoribus Macaum recedere debuit.

Quarta professione *Rogerii* in Sinam Gubernator domicilium eidem concessit. Sed accusatus propterea apud Imperatorem, officio privatus est: a successore autem *Rogerus* fuit expulsus relictis aliquot neophytis. At rediit iterum, assumpto secum *Mattæo Riccio*, constructoque, favente Gubernatore, templo, soli Deo sacrato, librum *Riccii* edidit, quo præcepta Decalogi proposita explicabantur. Placuit liber Sinis, utpote juri naturæ apprimè conformis. Typis quoque Sinicis impressa synopsis doctrinæ Christianæ, quam Sinæ avidè legerunt, & amorem æstimationemque Christianæ legis imbiberunt, adeo quidem, ut non pauci salutaribus undis tingi expeterent. Auxit æstimationem mappa Geographica, qua *Riccii* orbem terrarum, Sinis incognitum, scite delineavit. Hæc mappa usque ad Pekinensem aulam delata est.

Aucti dein suppetiis in Imperii interiora penetrantes Patres non paucos converterunt, alibi honoribus, alibi contumeliis excepti. *Sciaquino*, ubi templum construxerant, pulsi *Xaucejum* se receperunt, ubi pariter habitatio & templum ipsis fuit concessum. Postquam autem *Riccii* mathematicas ibidem disciplinas explicaverat, & earum occasione ad exponendam fidei doctrinam delapsus, plures converte-

terat, atque eos inter duos etiam Mandarinos, relicto ibidem P. Cataneo, *Nanquinum* seu *Nankinum* processit. (Anno 1595).

Nanquinum seu *Nanchinum* urbs post *Pekinum* præcipua¹, fedes olim Imperatoris, donec hæc anno 1404 ut irruptionibus Tartarorum opportunius occurri posset, *Pekinum* fuit translata, necdum erat aptum recipiendi semen Verbi Divini. Potissimum autem obstabat Præfectorum metus, ne gratiam Imperatoris amitterent, si legem exteram religionemque promulgari finerent. Quare Riccius omni opere sibi connitendum putavit, ut Imperatorem ipsum convenire posset.

Viam tandem invenit, qua nuntiari Imperatori posset, adesse virum, qui rara ex Europa munera offerre vellet. Constabant ea duobus pretiosis horologiis, affabre confectis, icone Christi, ejusque sanctissimæ matris, cymbalo, aliisque vilioribus reculis, quæ tamen a Sinis permagni æstimantur. Imperator illico peregrinum acciri jubet. Igitur Riccius anno 1601 *Pekinum* ingressus munera per eos, qui Imperatori sunt a cubiculis; (quia aliis eum accedere non licet) obtulit. Plurimum illa placuerunt; debuitque Riccius in usu illorum Ephebos instruere. A senatu rituum ad examen Patres vocati, cur eo inscio ausi fuissent *Pekinum* venire, & Imperatori munera offerre, atque propterea severius habiti, ab Imperatore, ubi id per Ephebos intellexit, absoluti, & stabilem sedem figere jussi sunt.

Intellecta hac Imperatoris in Doctores Evangelicos propensa voluntate propensiores etiam facti sunt provinciarum Præsides, præsentim Nanchini, ubi Nicolaus Longobardus S. J. rem Christianam egregie promovebat. Sed obicem posuerunt, qui Christiano nomine censeretur volunt, Hollandi. Postquam enim isti *Mosambicum*, *Malacam*, *Molucas*, pluresque alias Insulas, portus, emporia, urbes, & oppida Lusitanis eripuerant, ut Sinicis etiam commerciis eosdem exuerent, *Amacau* vi armata invaserunt. Sed ab Lusitanis strenue sunt repulsi. Verum orta cum Sinensibus discordia collisi Lusitani in magnum discrimen rem Christianam adduxerunt; quippe Gubernator Cantonensis, audito de tumultu nuntio, collegit exercitum, eoque *Amacao* admoto, mille in suburbio Lusitanorum domos incendisse fertur, omnique cum Lusitanis commercio Sinis interdixit. Sparsæ quoque in P. Cataneum graves calumniæ, quem prodicionis Gentiles accusaverant apud Judicem. Similem persecutionem passi sunt nostri Nanchini, sed Divina ope tempestas utrobique sedata est. (Anno 1609.)

Accesserunt subin ex Societate nostra plures Missionarii, per varias provincias divisi, crescebatque in dies credentium multitudo. Surgebant Deo templa, fidelium devotione & fervore animata. Riccius autem, qui propter insignem scientiam & virtutem, editosque sermone Sinico libros magnam sibi apud Mandarinos, ipsumque adeo Imperatorem, æstimationem comparaverat, laboribus suis Apostolicis immortalis est Pekini anno 1609, fundator Missionis Sinensis merito nuncupandus. Funus publico cum honore fuit elatum, fidelibus ceu patrem amantissimum eundem deplorantibus.

In locum Riccii successit P. Adamus Schall Germanus, in mathematicis disciplinis omnique sacra ac profana doctrina versatissimus, cujus publicum mox specimen dedit; cum enim computus anni temporum aberraret, & nec solis nec lunæ Eclipses accurato calculo prædici possent, iussus ab Imperatore P. Adamus errores corrigere, & emendatum Calendarium conficere, spem & fiduciam ejusdem implevit, triumphante, tametsi non sine invidia & contradictione, Astronomia Europæa.

Articulus IV.

Revolutio Sinica. Ad Tartaros devolutum Imperium.

Sinarum hostes perpetui erant *Tartari*, gens Scythica, per amplum terrarum spatium in Asia exporrecti. Plures habent Reges, qui tamen uni Imperatori, quem Turcæ *Ulicam*, Tartari magnum *Chamum* appellant, subiecti sunt. Religio illorum nullis certis est addita legibus. Nam Deum quidem unum venerantur, sed alii more Mahometano, alii Nestoriano, alii Ethnico. More Pythagorico animæ immortalitatem credunt, sed simul metempsychosin. Clemens V. Joannem de Monte Corvino Franciscanum ad eos miserat, qui circa annum 1305 in urbe principe *Cambalu* plura templa & Monasteria erexit, pluresque ad veritatem Christianam perduxit, ut adeo Chamus anno 1338 legatos ad Benedictum XII. Romam destinaret. De cætero Tartari sunt gens ferox, martialis, machæra, arcu & sagitta instructa.

Frequentibus irruptionibus Tartari graves fuerant Sinis. Tandem vero ita contriti atque ejecti sunt, ut Sinis redderentur vestigiales. Cum autem tractu temporum *Niuche* regnum Sinis vicinum gravi jugo premeretur, ut adeo Rex Pekinum accitus interficeretur, sub.

subditi & præsertim Regis filius, collecto exercitu, superatoque Sinensi muro, provinciam *Laotung* occuparunt. Petiit tamen Rex pacem, sed sub conditione libertatis. Negata a Sinis fuit. Commissum igitur prælium anno 1619, quo victi sunt Sinenses; quia, licet apud hos plures multo fuerint homines, ex parte tamen Tartarorum plures erant milites, ad bellum durati.

Parta victoria Tartari omnia ad Pekini usque portas prædatione & rapinis complebant. *Vanlieus* autem, magnus ille Sinarum Imperator, anno 1620 desperatione victus & vitam reliquit, & filio suo *Taichango* Imperium; sed hoc mox morte sublato, *Tbienkuis* *Vanliei* nepos successit, qui Tartaros ultra murum expulit, *Laotungum* recuperavit, & *Coream*, cæsis in acie 50000 Tartaris. At *Thienkuis* in flore juventutis abreptus, *Zunginio* Imperium reliquit, qui cum Tartaris bellum continuavit, pace dein finitum.

Sed nocentiores multo hostes ex ipsis Sinarum visceribus prodierunt, Dynastæ videlicet, Imperatori suo rebelles, proditores patriæ, cui summas calamitates intulerunt. Hos inter *Licungus*, tracta in sceleris societatem turba, pro Imperatore se gerens, ferrum flammæque circumtulit; vastatis provinciis exercitum Pekino admovet; irruit in urbem, & palatium oppugnat. Imperator vero a suis se proditum desertumque videns, laqueo se suspendit, clausitque funesto hoc fato seriem Imperatorum Sinensium ex stirpe *Taimingica*, qui 266 annos solum occupaverant, excisa per prædonem arbore, quam prædo plantaverat.

Ufanquayus, collecta Sinarum manu, *Licungo* se pro viribus opposuit; sed cum inferiorem se tantæ moli cerneret, *Zungteum*, Tartarorum Regem in Sinas evocavit, qui illico cum octoginta millibus adfuit, junctusque cum *Ufanquayi* copiis Pekino imminuit. Non expectavit *Licungus* adventum hostis, sed (quod prædonum est) urbe expilata & incensa, incomparabile quoque Imperiale palatium, 72 prægrandibus columnis nixum, redegit in cineres, & lamentabili ruina sepelivit, atque extemplo cum prædonibus suis in provinciam *Xenfi* fugit.

Patuit *Zungteo* via in fumantia urbis busta, adeptusque Imperium Sinicum, vix solum scandit, cum morte dejectus est. Reliquit *Xunchium* sexennem filium, Sinarum & Tartariæ *Neuchensis* hæredem, sub tutela *Amakangi* fratris sui, viri prudentis & solertis: cui multum adhuc belli supererat, ut nepoti Imperium stabiliret. Quippe per varias provincias novi tyranni surgebant, qui Tartarorum jugum aspernati, partem aliquam de tam grandi corpore sibi decerpere co-

nabantur. Unde cum vastatione urbium & provinciarum multum ubique sanguinis fusum, donec tandem tyranni devicti varia morte perierunt.

Plurimum negotii fecit *Quesingus*, qui patris sui exemplo piraticam exercebat, tantasque classes comparaverat, ut omnia maria & littora infesta redderet, ingenti maritimarum gentium damno: continenti quippe ex pelago infusus, turbinis instar procurrens cædibus omnia & inedia prædator implevit, eo denique ex rapinis viribus increscens, ut Nanchinum aliasque permagnas urbes invadere præsumeret. Quin Insulam quoque Formosam Hollandis eripuit, quam tentato frustra Amacao, validis operibus cives munierant, ut stabilem commerciis sinicis sedem figerent. Cum autem *Quesingus* Hispanos imploraret, Hollandi inito cum Tartaris fœdere, victo *Quesingo*, Formosam recuperarunt, sed Tartari munimenta omnia solo æquarunt, indignantibus Batavis. Idem fatum Amacao a Tartaris imminebat, nisi Lusitanus orator apud Imperatorem tempestatem avertisset.

Cum jam Sina a tyrannis & prædonibus liberata conquiesceret, *Usanquayus*, qui Tartaros ceu auxiliares copias in Sinam evocaverat, petiit, ut accepto locatæ operæ pretiò in patriam redirent; sed non ii erant Tartari, qui nidum, adeo sibi commodum, vellent relinquere, & fertilem adeo agrum cum sterili solo commutare.

Cæterum *Amakangus*, ut Sinenfes suavi Tartarico Imperio facilius adquiescerent, a veteri instituto nihil admodum immutavit: eadem religiones, iidem ritus, ceremoniæ & consuetudines, eadem tribunalia, eadem politica regiminis ratio, nisi quod totidem Senatores & Magistratus ex Tartaris immiscuerit Sinenfibus. Tot præclare gestis immortuus est *Amakangus*, *Xuncbius* vero nepos gubernaculo manum admovit.

Articulus V.

Propagatio Fidei per Sinas. P. Adami Schall gratia apud Imperatorem Xuncbium.

Quis non existimet, tot inter cruenta bella, tantasque revolutiones turbulentas Religionem Christianam abactis sacerdotibus suis se excisam? at providit Ecclesiæ suæ Clementia Numinis. Dum incendio conflagraret Pekinum, servatum est integrum templum nostrum

strum cum domo habitationis : cum furoris gladius omnia scrutaretur ad mactandum & perdendum, intacta relicta est vita pudorque Christianarum Virginum ac matronarum. Ipsi tyranni, Licungus, Quelsingus, aliique Christianis pepercerunt, protegente suos, qui solet, Domino. Jam vero quis enarret omnes favores, quos exhibuerunt Ecclesiæ Christi primi Imperatores Tartarici sanguinis? multo certe ampliores illi fuerunt iis, quos a Sinicis receperat.

Occasionem præcipuam post Divinam tutelam suppeditabat Astronomia Europæa. Quamvis enim Tartari ferro magis ac pharetræ essent assueti, quam litterarum studiis, summopere tamen æstimabant astrorum scientiam, eaque imbutos cœlestes veluti homines admirabantur: cumque P. *Adamus Schall* pro Pekinensi commoratione supplicaret, a senatu cum honore exceptus amplum Diploma, foribus nostris assignandum, accepit.

Primum Adami opus erat *Calendarium Sinicum*, quo anni ordinem, solis & lunæ aliorumque astrorum cursum, conjunctiones & oppositiones, eclipses aliaque cœli phænomena, detectis veteris astronomiæ erroribus adeo dilucide demonstrabat, ut a senatu & ipso etiam Imperatore summopere probaretur, & tanquam decus, quo Tartarici Imperii initia insignirentur, omnibus ad usum præscriberetur (anno 1645). Accessit applausus publicus, cum eclipsin solis adeo accurate delineasset, ut tempus initii, incrementi, finisque exacte responderet; calculus vero Sinensis media, Mahometanus vero integra hora aberraret. Unde factum, ut Imperator Xunchius P. Adamum Præsidem supremum tribunalis sive senatus Mathematici, qui 70 capita complectebatur, renuntiaret. Crevit æstimatio Adami, cum ingentia pondera facili opera in sublime attolleret in Imperatoris palatio.

Incredibile dictu, quantis Xunchius gratiis Adamum fuerit dignatus. Quamvis alias nemini fas sit, Imperatorem accedere, aut supplicem libellum eidem propria manu offerre, sed per aulæ Ministros hæc fieri debeant, Adamo tamen liber erat accessus, imo & libera monitio, si quid juvenis Princeps minus æquum aut decens attentaret.

Ex hac æstimatione apud Imperatorem & gratia descendit insignis illa benevolentia, qua non tantum aula Pekinensis ac Mandarinum, sed provinciarum quoque Præfecti Christianos complectebantur, data potestate sanctam legem libere profitendi, nec in Societatis Jesu duntaxat Missionarios, sed Dominicanos quoque & Franciscanos hic favor redundabat, ut libere zelum suum explicare possent; nulla-

jaque esset ex 15 vastis provinciis, in qua non ubere cum animarum proventu Evangelium prædicaretur. 159 Basilicæ Deo erectæ stabant, non annumeratis capellis & minoribus Ecclesiis quam plurimis. Christianorum plurima centena millia inter se fervore certabant: multæ sub diversa invocatione congregationes & sodalitates spectatissime florebant, in spem optimam totam Sinam convertendi. Imperator ipse Xunchius ab Adamo sollicite in lege Dei instruebatur. Laudabat illam Princeps, sed polygamix & vagæ libidini assuetæ lex continentix Christianæ nimis ardua videbatur.

Certe mulierosus amor Salomonem istum, qui sufficienti cognitione veri Dei & sanctæ legis imbutus fuerat, adeo dementavit, ut ad cultum idolorum publice descisceret. At sensit brevi ultricem manum, anno 1661 morte abreptus, ætatis 25, Imperii gesti 18, postquam Chamchium filium suum octennem, quamvis illegitimo thoro natum, quatuor Imperii Rectoribus, quos designaverat, commendavit.

Articulus VI.

Gravis Persecutio, præsertim in P. Adamum ejusque socios.

Peractis exequiis Chamchio solenne præstitum est homagium, P. Adamus vero in suo Præsidis officio est confirmatus, quin novis etiam honoribus auctus. Sed non diu malacia tenuit, in gravissimam Ecclesiæ totius Sinicæ tempestatem desinens. Jamquamsien, homo sceleratissimus, urente invidia, quod Astronomia Europæa prælata fuerit Sinicæ, & P. Adamus ad tantum dignitatis gradum fuerit evectus, post mortem Xunchii Imperatoris, opportunum adesse tempus ratus, quo virus, dudum collectum, in Christianos evomeret, coram tribunalibus gravissime illum accusavit.

Quatuor autem potissimum accusationis erant capita: primum, quod excisis patriis religionibus novam ac peregrinam legem per universum Imperium disseminassent: alterum, quod cum Principibus Europæis conspirassent in everisionem Imperii Sinico-Tartarici. Amacai jam collectam grandem armorum vim, fierique magnos ad bellum inferendum apparatus; adventuros propediem ex Europa exercitus, qui Sinas invadant. Non alium in finem sacerdotes peregrinos venisse in Sinas, nisi, ut multos, sub fuce religionis deceptos, suas in partes trahant; accessuros Europæis, quam primum illi Sinas fue-

fuerint aggressi. Tertium caput circa Astronomiam Europæam versabatur, quam in contemptum Sinicæ & Tartaricæ gentis in throno collocatam querebatur. Quartum P. Adamum concernebat, quem per ambitionem dignitatem Præsidis tribunalis Mathematici & artium per fraudes a Xunchio eblanditum esse criminabatur.

Mittuntur extemplo apparitores, qui Patribus Adamo *Schall*, Ferdinando *Verbieft*, Ludovico *Buglio*, & Gabrieli *Magelanes* vincula injiciant, eosque ad tribunalia pertrahant. Novem singulos ferreis catenis onerabant, quas Adamus, senio & morbis confectus, portare non poterat, neque lingua hebetata respondere; quare Ferdinandus *Verbieft* illius loco ad objectas criminationes respondit.

Et quidem ad primam: vitio non esse dandum, quod Sinas ad agnitionem cultumque unius ac veri Dei, atque ad vitæ honestatem & æternam felicitatem perducere sint conati, idque factum cum consensu Imperatorum. Ad 2. conspiracyem & apparatus Amacanum merum esse commentum: neque Cantone, proxima Amacao provincia pervigili, de eo quidquam constare. Expeditionem Europæorum Principum in Sinas esse plane ridiculam, si immensa distantia & Europæ, secum ipsa bellantis status consideretur; relictis parentibus, propinquis, patria, per mille oceani pericula venisse se in Sinas, non, ut turbas ciant, aut seditiones moveant, sed ut omnes ad obsequium Magistratibus deferendum flectant, & nobiles tot animas a sempiterno exitio vindicarent.

Ad 3. Astronomiam suam ab Imperatoribus & Magistratibus tanquam exactiorem fuisse approbatam, receptamque: non credere se, quod per tantum commodum, Sinis allatum, pœnam meruerint. Publicas observationes, & anni ordinem, ad solis & lunæ cursum exactum, se in testes vocare. Ad 4. P. Adamum Officium Præsidis nequaquam afflectasse aut eblanditum esse, sed renitentem ad illud acceptandum jussu Imperatoris compulsum fuisse.

Vera a Patribus dici facile constare poterat, præsertim postquam Amacai omnia pacata esse, nullumque prorsus armorum aut belli apparatus fieri, idoneis testibus compertum fuerat, nihilominus tamen, quia multi ex senatoribus pecunia corrupti, & Adamo, propter singulares favores, a Xunchio Imperatore exhibitos, stimulante invidia, erant infensi, nihilque magis, quam ejus ruinam optabant, prædictos quatuor Patres, una cum aliis aliquot nobilibus Sinis, catenis oneratos, ad tetros primum carceres, dein vero ad mortem condemnarunt, reliquos sacerdotes omnes, per Sinarum Imperium sparfos fe-
rali Decreto proscripterunt, Christiana Religione levare interdicta.

Jamque aderat funesta dies (16 Aprilis 1665) quo cadere debebant Evangelicæ veritatis innocentes victimæ. Cum ecce! cœlum intercessit, cum terra negaret præsidium. Fulgurare, tonare, fulminare horrendum æther; tellus tremendis motibus concuti, corruiere passim ædes, & plura mortalium millia inter ruinas sepelire. Tactum de cœlo palatium Imperatoris, flamma per urbem sparsa: fugit Imperator cum aula sua, ne ruinis opprimeretur. Eadem mali interperies vicinas Pekino civitates corripuit. Ingens ubique tremor, ejulatus, calamitas, rerumque omnium inaudita confusio. Passim insonabat vociferatio, cælum & terram conspirare in vindictam iniquæ in Adamum & sacerdotes innocentes sententiæ.

Catenæ igitur vinctis detractæ, pronuntiata exilii sententia. Interea autem P. *Joannes Adanus Schall*, alter a Riccio Sinarum Apostolus, squalore carceris, senio & morbis confectus pientissime obiit Pekini anno 1666, ætatis 75, Missionis Sinicæ 44, dubium relinquens, sanctiorne fuerit, an doctior.

Articulus VII.

Chambius favet Religioni.

Velut autem de cœlo benediceret, & patronum se exhiberet Sinenſis preſſæ Eccleſiæ Adamus, alia mox inducta eſt rerum facies. Imperator *Chambi*, licet ætate juvenis (decimum tertium annum agebat) prudentia tamen perſpicaci maturus, Gubernationi admotus, aliis multo oculis Imperium ſuum aſpiciebat. Cernebat quippe iniquam in Europæos Doctores ſententiã, cæli inde vindictã, legis Chriſtianæ æquitatem, utilitatem denique, quam ejusdem interpretes Imperio per Aſtronomiam, in Sinis ſummopere æſtimatã, aliasque diſciplinã Mathematicas, artes liberales & mechanicas, afferrent.

Quapropter eorum opera, Xunchii patris exemplo, uti cœpit, & cum Ferdinandus *Verbieſt* in Aſtronicis præſtaret, pluraque jam profundæ ſuæ ſcientiæ ſpecimina publice dediſſet, Præſidem ejusdem tribunalis, cui P. Adamus præſuerat, designavit, ſed P. Ferdinandus, quantum poterat, obſiſtebat, probe gnarus, quantam ea dignitas. P. Adamo invidiam conſlaſſet.

Tanta benevolentiae significatione erga Patres cum uteretur Imperator, occasionem hi arripuerunt, tum verbis coram, tum libellis supplicibus rogandi, ut abolitis decretis, quae sub ejus pupillari aetate a variis tribunalibus emanaverant, sacerdotes ab exilio revocaret, & Christianae Religioni libertatem, quam pater indulisset, restitueret.

Adduci initio non poterat Chamhius, ut consentiret, quia cum regni tribunalia, ne sententias suas injustas dicere cogerentur, omni ope adversarentur, lente sibi incedendum putabat, ne solio necdum satis firmato, Procerum animos irritaret. Igitur Patres Verbiestum, Bugsum & Magelanem, ut sibi in astronomicis & artibus essent ab obsequio, Pekini retinuit, Decreta tamen administratorum de exilio sacerdotum, & Christianae legis interdicto rata esse voluit.

Successu tamen temporis duos ex administratoribus seu tutoribus olim suis, qui feralis in Patres & Christianos sententiae praecipui erant Auctores, propter crimina morte multavit, tertium omni dignitate & bonis exutum carceri mandavit, quartus morbo miserando periit, Jamquamsien vero impostorem, omnisque crudelitatis incentorem, iniquae accusationis condemnatum, Praesidis Mathematici officio dejectum, ad vulgaris hominis sortem redegit, in qua paulo post misere interiit.

Sublatis hoc pacto hominibus, qui Christianae legi, ejusque Doctoribus maxime adversabantur, supplices Patrum libellos primum Tribunali Rituum, rei Christianae inimico, tum vero senatui status Regii examinandos tradidit. Illud Decreto insistendum, hic mitigandum censuit. Imperator autem tandem eos, qui Astronomiae essent gnari, Cantone, ubi exulabant, Pekinum avocavit, ut Ferdinando essent auxilio, reliquis vero sacerdotibus, ut ad Ecclesias suas redirent, indulgit anno 1669. Et sic denique gravissima plurium annorum persecutio deferbuit, sagittis, quas emiserant, in auctorum caput recidentibus.

Videre hic fuit suavem Divinae providentiae ordinem, quae premi Ecclesiam suam patitur, non opprimi; & humanis etiam mediis uti consuevit, ut coelestes satus revirescant, mathematicis, inquam, disciplinis, quibus Missionarii, etiam ex sacris Dominici & Francisci Familiis, reditum ad suas Ecclesias, & Religionis sanctae libertatem debebant.

Chamhius Imperator postea in diuturna sua gubernatione magis semper magisque Patribus & propter eos legi sanctae favebat, usque adeo quidem, ut regis suis sumptibus magnificum Pekini templum

cum ampla inscriptione cœli Domino construeret, spesque magna affulgeret, ipsum quoque nomen suum Christo daturum. Sed spes istas abruptit tum monogamiæ difficultas (quod apud Gentiles Principes frequens est vitium) tum orta Christianos inter Missionarios de Ritibus Sinensibus contentio, an civiles sint, an vero religiosi, qui Confucio & Progenitoribus defunctis exhibentur.

Delata causa Romam ad sedem apostolicam, Variæ inde datæ responsiones, prout nempe species facti varie exponebatur. Missus in Sinas Maigrotus, Tournonius, Mezzabarba &c. ille ceremonias illas prohibuit, hic sub certis conditionibus aliquas indulgit, prout Part. XI ex constitutione Benedicti XIV prolixius retuli. Edita in partem utramque scripta innumera. Nunc autem oportet, obedientem Ecclesiæ filium ea de re servare silentium, omnibus impositum.

Articulus VIII.

*Obit P. Verbieft. Pax cum Russis. Religionis libertas.
Ecclesiæ incrementa.*

Obitus Verbiefti.

Elogium.

Anno 1685 sex Patres S. J. ex Gallia in regnum Siam navigarunt, inde vero in Sinas, cumque essent viri doctissimi, Chamhio eos Pekinum accersiri iussit, ubi clementissime excepti sunt anno 1688, sed læticiam temperabat obitus P. Ferdinandi Verbieft, qui propter eximiam suam virtutem & doctrinam valebat tanta apud Chamhium gratia, quanta apud Xunchium Schallius. Tribunal autem Mathematicum commissum est P. Pereira, P. Verbieft, Riccio & Schallio meritis in Sinas par, victis inimicis persecutionem sedavit: Missionarios omnium ordinum Ecclesiis suis restituit, omnesque protexit: Mandarinis conciliavit: Chamhium Imperatorem juvenem mathematicis disciplinis præceptor imbuat. Qua occasione usus Christianam simul doctrinam instillavit, cujus deinceps magnam æstimationem semper præfetulit, spretis Sinicis superstitionibus: neque adoravit cœlum & terram, sed horum conditorem ac Dominum. Hujus cognitionem & cultum adhuc altius eidem impressit, dum philosophiam illi explicuit. Mortuum Imperator ipse Præceptorem suum grandi elogio honoravit & Christiano ritu insigni cum apparatu & comitatu sepeliri iussit.

Gerbillionium & Bovetum Imperator retinuit Pekini, reliquos ad propagandam Christi legem dimisit, singulari benevolentia signifi-

catione eisdem exhibita; quæ res, ubicunque transferant, Mandarinorum æstimationem, & Sinas convertendi opportunitatem attulit.

Cum interea Moscovitæ per Siberiam in orientalem Tartariam, ^{Pax cum Mos-} Sinarum Imperatori subjectam, irrupissent, & ad Sinensium fines scis. propemodum pervenissent, Chamhius, qui pacis potius quam belli artibus excellere volebat, ad pacem respexit. Misit igitur legatos, & cum iis P. Pereiram Lusitanum, & P. Gerbillonum Gallum; ut turbas componerent. Mosci (sub Joanne, & Petro Alexievicio) victorijs feroces nihil de occupatis regionibus restituere volebant, Sinenses & Tartari, gens utraque elati spiritus, tantum terrarum in manibus Moscorum relinquere nolebant, pacem tamen volebant componere; quare Patres nostri consulti responderunt, si Mosci permittantur, semel in anno ad commercia tractanda Pekinum venire, faciliores multo fore condiciones pacis.

Missus proin in castra Russica P. Gerbellonus, hac conditione pronos eos ad pacem invenit. Reddita Tartaris provincia Jacsa, gens utraque P. Gerbilloni ob pacem compositam gratias egit. Licet autem Imperator hanc pacis reductionem summopere approbaret, atque Missionarii eximie faveret, necdum tamen Edicta, tempore pupillaris illius ætatis contra Christianos lata, aperte fuerant revocata; nec defuerant Provinciarum Præsides, qui illis nixi sanctam legem persequerentur, ejusque propagationem prohiberent. Igitur Patres Imperatori instantissime supplicarunt, ut pro sua in Senatum Mandarinorum (qui se hactenus opposuerat) auctoritate, Edictis illis ^{Decretum} abrogatis, plenam subditis libertatem Religioni Christianæ publico De- ^{pro Religio-} creto sanciret. Res ardua petebatur; annuit nihilominus, effecitque, ^{ne.} ut anno 1692 Decretum consentientibus omnibus tribunalibus conderetur, in quo laudatur Christiana Religio tanquam lex sancta, Missionarii, qui per centum jam annos eam prædicassent, viri honesti; omnibus proin Sinensibus eandem amplecti esse permissum, omnes insuper Christianas Ecclesias, hactenus constructas, esse conservandas.

Hoc Edictum Imperatoris a supremo Rituum Senatu subscriptum per totum Imperium promulgatum & publice affixum est tanquam lex Imperii perpetua. Notent sibi hoc, qui Patres S. J. otiose Pekini desidere criminantur. Profecto nisi illi gratia apud Imperatores valuissent, neque introduci neque conservari in Sinis potuisset Religio, nisi Deus extraordinariis mediis providisset.

Patribus Gallis in ipso Aulæ ambitu domum donavit, in qua ^{Gallorum Ec-} capellam construxerunt, & instar parochiæ usi sunt pro re Divina, ^{clesia in Aula.}

concionibus, & sacramentis conferendis, crevitque in dies credentium numerus. Accessit dein templum, cum capella multitudinem non caperet.

Patres Pekinenses commune refugium.

Impetrato Edicto libertatis per Patres S. J. pro amplitudine messis variorum Religiosorum ordinum alumni, & sacerdotes etiam de clero seculari complures in Sinas navigarunt, præsertim postquam Imperator omnes Sinarum portus Europæis aperuit, cum antea non nisi per Macaum esset accessus, quem tamen Lusitani aliis nationibus ægre concesserant. Clemens ipse XI summus Pontifex, ratus, nunc plenam Evangelio in Sinis portam esse apertam, pro qualibet provincia misit Episcopum, & Vicarium Apostolicum, qui omnes suas difficultates ad Patres Pekinenses detulerunt, & remedium apud Imperatorem & Mandarinos ab ipsis postularunt; nec illi suo defuerunt officio, & quantum poterant, intercedebant.

Articulus IX.

PP. Pekinenses commune refugium, culpantur tamen, & vindicantur.

Culpantur.

P. Fontanay ad P. de la Chaise anno 1703 scripsit duas epistolas, in quibus multa exempla affert, quibus demonstratur, quanta Patres Pekinenses pro his Episcopis & Vicariis Apostolicis, cum permerentur (etiam Maigreto) salisque, defendendo omnes ex quocunque ordine, licet maxime ardua, egerint, effecerintque; delatas nihilominus contra eos varias in Europam querimonias & criminationes, fato videlicet societatis Patrum, ut, quibus maxime benefecerint, ab iis maxime exagitantur. At secus Jesu socii non essent, cujus exemplo solari se debent.

Memorat porro in iis, quas dixi, litteris, Cantone septem esse templa Catholica, duo videlicet secularium sacerdotum, duo Franciscanorum, unum Augustinianorum, & duo societatis Jesu, unum videlicet pro Lusitanis, omnium antiquissimum & maximum, alterum pro Gallis; nihilominus tamen multo pauciores ibidem aliisque maritimis urbibus converti, quam in interioribus Sinæ provinciis; quia in illis Sineses præ oculis habeant corruptos Christianorum mores, non autem in istis.

Denique P. Fontanay confutat ea, quæ sibi Parisiis fuissent objecta, nimirum quod Missionarii in Sina sericis vestibus induantur, & gestatoria sella per plateas portentur, quod ab exemplo Christi
&

& Apostolorum abhorreat, & paupertati religiosæ repugnet. Verum ostendit Fontanæus, hoc ad finem intentum omnino esse necessarium, si Sineses velint convertere: primos Missionarios, qui in Sinas venerant, humili vestitu tectos, fuisse contemptos, nec ullum prope Sinam potuisse convertere. Monitum ab amicis Riccium, ut doctorum hominum vestitum assumat, omniaque proniora experturum, idque eventum ipsum comprobasse.

Patres Dominicanos & Franciscanos post 50 annos eandem viam tentasse, atque ordinis habitu indutos, Evangelium prædicasse, sed despectos & crudeliter habitos, in Philippinas, unde venerant, fuisse rejectos cum ignomina, plus meriti quam fructus reportantes: tandem vero experientia doctos, assumpto pariter Sinensi Doctorum habitu, æstimatos, magno cum animarum proventu in vinea Domini laborasse: nec Mandarinis duntaxat, & Doctoribus proprias esse in Sina vestes sericas, sed inferioris etiam conditionis hominibus communes.

Joannem Baptistam duro & crudo vestitu, & genere vivendi usum, Christum mori gentis se magis attemperasse, Paulum omnibus omnia factum, ut omnes Christo lucraretur. Missionarios in Madura, ad Brachmanorum morem, asperrimum vitæ genus ducere, in Canada cum Barbaris velut barbarizandum; at aliud multo esse in Sina, litteris culta & moribus expolita.

Eandem rationem esse de sella gestatoria; conformari oportere mori gentis & regionis, si velint animabus proficere; vulgares etiam homines, si quem honoris causa velint invisere, non ire sed portare oportere, cum id pertinere putent ad honorem illius qui invisitur. Nemini fas esse, ut ad Mandarinum, multo minus ad Imperatorem pedes eat. Hinc, sicut Venetiis naviculariorum, ita in Sinis sellulariorum infinitus est numerus.

Equidem si hirsutus aliquis anachoreta veniret in Sinas cum miraculis, signis, & prodigiis, fore fortassis, ut cum fructu prædicaret, sicut Apostoli; at his temporibus, cum miracula, (gratiæ gratis datæ) non sint usus quotidiani, adhibenda media ordinaria, ad finem intentum maxime accommodata. Cæterum domi Missionariis alium esse vestitum, nullumque extra urbes sellarum usum esse, sed Missionarios itinera pedites consuetos conficere.

Anno 1705 Chamhius Moscis construendi Pekini templi copiam fecit, missusque eo a Petro Duce Abbas, qui Schisma Græcum disseminaret. Vehementer perculit ea res Missionarios nostros, qui

Chambii
Sensus de
Deo.

videbant Schismaticos istos, ob reverentiam Zari, quidquid vellent, in præjudicium rei Catholicæ obtenturos. Metum augebant difficiles sane circumstantiæ temporum; nam Imperator notas ob causas a Catholicis alienatus est eo usque, ut excisionem Ecclesiæ sit comminatus. Nec inanes fuissent minæ, nisi Patres Pekinenses iram Principis, quantum poterant, leniissent, & frater noster Rhodes, excellens Medicus a gravi eundem morbo liberasset. Quod beneficium Imperator coram tota aula plurimum dilaudavit, eumque permovit, ut templo magnifico, quod Patres nostri Galli in arce aulica ejusdem sumptibus construxerant, anno 1711 tria lemmata inscriberet: & primum quidem in frontis medio hoc sensu:

Veræ origini omnium rerum.

Alterum columnæ laterali affixum: *Est infinite bonus, & infinite justus: illuminat, conservat, & ordinat omnia summa cum potestate, summaque justitia.*

Tertium ex altero latere hoc tenore: *Non habet initium, nec habebit finem. Omnes res creavit in principio, regit eas, tanquam verus earum Dominus.*

Ecce! qualem ideam magnus hic Monarcha habuerit de Deo. Nihilominus tamen jam a decem annis ob certam occasionem (cum nollet, antiquos Sinenses ritus & ceremonias abrogari) alieniore a Missionariis & eorum religione erat animo, eamque variis in provinciis persequi passus est. Et eliminasset omnino, nisi Patres Pekinenses, quibus familiariter utebatur, defensionem opposuissent.

Articulus X.

Patrum cautela contra superstitiones.

At ipsi etiam Patres Pekinenses offensam non levem apud Imperatorem, & ejus præsertim filium hæredem incurrerunt. Hic quippe petierat, ut Brocardus, frater noster laicus, insignis artifex, sceptrum cæruleo colore induceret. Vetuit P. Bovetus superior, nisi Princeps promisso caveret, sceptrum illud nulli idolo aut spiritui accommodatum iri. Asseveravit Princeps per cubicularium, sceptrum nulli idolo, nulli superstitioni, sed usibus duntaxat profanis servituum.

rum. Non adquevit Pater verbis cubicularii, ſed ab ipſo Principe aſſecurari voluit.

Princeps graviter indignatus accitis ad ſe Patribus ingratitudeſem objecit; conditum recens templum magnificum in ipſo palatii ambitu, datam poteſtatem legem Chriſtianam per totum Imperium propagandi, collatos honores, & innumeros alios favores; jam vero tot tantique beneficiis hanc gratiam reddi. An ergo, inquiebat, neceſſe eſt, ut mandata mea ipſus ad vos perferam; cum alias parere reuſetis? num ſcitis, quam pœnam pervicacia veſtra ſecundum leges Sinicas ſit promerita? ad Bovetum dein converſus, noſcis hoc ſceptrum, ait, quod manu geſto? non pertinet ad ornatum ullius idoli, neque ad ullam ſuperſtitionem, ſed mihi ſoli ad uſus profanos ex conſuetudine ſerviet. Nemo etiam tam demens eſt, qui virtutem aliquam eidem tribuat. An hoc non ſufficit ad eximendos veſtros conſcientiæ angores? peregrini eſtis, & tamen Sinicos ritus melius noſſe vultis, quam nos, qui eos a prima juventute didicimus. Cum jam ipſe dignatus ſim, vobis aſſeverare, hoc ſceptrum ad nullum uſum religioſum pertinere, nec quidquam virtutis in eo agnoſci, quænam hæc teneritudo conſcientiæ, quæ vos a more gerendo abſterreat?

Reſponderunt Patres, vitam quidem ſuam eſſe in manu Imperatoris, cujus gratiis & clementiſſimæ Religionis proteſtationi infinitam gratitudinem debeant, paratosque eſſe, omnia obſequia, quæ poteſtatis ſuæ forent, exhibere; ſtatutum tamen ſibi, Imperatoris potius gratia, quamvis ſummopere æſtimata, excidere, quin tormenta quæcunque & mortem pati, quam committere aliquid, quod puritatem ſanctæ Religionis poſſet lædere. Ita loquebantur Sinenſes iſti idololatræ.

Princeps, fidem ſibi necdum haberi ratus, haud leviter offenſus, querelam ad patrem Imperatorem detulit. Citantur in diem alterum in aulam ſacerdotes, qui in trina, quam Societas Pekini habebat, domo degebant. Actum de illis putabant plures, & P. Bovetum ceu Majeſtatis reum ad mortis ſupplicium condemnatum iri: & ſane triſtis erat aſpectus cum aulam ingrediebantur: torvæ facies excubitorum, famulorum, & aulicorum boni nihil præſagiabant. Sed miſiſſimus Imperator, leniter increpitos certos eſſe juſſit, ſceptrum illud ad nullum finem ſuperſtitioſum eſſe intentum, ſed mere civilem & politicum. Se per 40. jam annos obſequio Patrum eſſe uſum, ſemper tamen, antequam quid mandaret, diligenter examinaviſſe, an ſalva Religione ſua, quæ ſancta eſſet, id poſſent facere. Bovetum

autem, ut Principem placaret, aula abstinere voluit. Patres aëta gratiarum actione, novies pro more coram Imperatore & Principe in terram prostrati recesserunt, hunc nimbum cito transiisse lætantes.

Articulus XI.

Nova Persecutio.

Tschinmao
accusat Euro-
pæos.

At vero anno 1717 res Catholica in majus discrimen fuit adducta. Auctor mali erat *Tschinmao*, Mandarinus, in provincia Quantung, qui Chamhio libellum famosum (prout olim Jamquamlien) offerre ausus est, querelis & calumniis in Christianos plenum. Atque imprimis periculum ingens, ab Europæis Sinarum Imperio imminens, fingit & exaggerat: decem Hollandicas & Anglicas naves, quarum singulæ plus centenis tormentis majoribus sint oneratae, Macaum esse appulsas: quocunque deveniant, sub prætextu commercii, terras ab illis invadi, & velut proprias occupari: nisi prævertatur, idem fatum, quod India & Philippinæ, Sinam subituram. Aggressos fuisse Europæos Japoniam, sed fuisse retusos: extrui in omnibus provinciis contra Ediëta templa, confluere plebem, aboleri veteres ritus, & ceremonias, novam ac falsam religionem passim ab emissariis & exploratoribus proponi, ut venientibus Europæis copiis, seditionem in ipsis Imperii visceribus concitare possint. Quapropter diruenda templa, peregrinos omnes ejiciendos, Sinas ad abjurationem novæ religionis compellendos, exteris non permittendum, ut eodem tempore plures quam unam navim mercatoriam in portus Sinicos adducant, si Imperator regnum suum securum velit.

Chamhio mendacem hunc libellum Mandarinum supremis tribunalibus examinandum dedit. Hæc initio in vota illius impia concesserunt, mandaruntque, ut templa noviter erecta diruantur, nemo Religionem peregrinam publice profiteatur, omnesque Missionarii e Sinis excedant, exceptis 47, qui libertatis litteras acceperant. Patres Pekinenses tam ferali nuntio attoniti, libellum supplicem Imperatori obtulerunt, cui subscripserunt P. Kilianus Stumpf Visitator, P. Josephus Suarez Rector collegii, & P. Dominicus Parennin superior Residentiæ Gallicæ. Imperator sententiam tribunalium eatenus temperavit, ut, templis integris, ii Missionarii, qui litteras libertatis acceperant, Evangelium libere prædicare possint, dandasque etiam aliis petentibus, si se legitimaverint: reliquis Macaum, & inde in patriam.

triam esse redeundum. Plus impetrari non potuit, ne Imperator videretur conclusum tribunalium penitus convellere. Postea tamen Patres nostri, ne libellus Mandarinum Tschinmao, typis editus, & per omnes provincias sparsus, noxiam adversus Christianam legem ideam imprimeret, eundem scripto, pariter typis edito, confutarunt. Mandarinus vero accusator ab officio depositus, & in Tartariam relegatus, morte sibi veneno illata exilium redemit. Anno 1718 plures societatis nostrae sacerdotes propter servatas constitutiones Apostolicas proscripti sunt: integræ autem communitates a fide suscepta defecerunt. Eodemque anno navis Ostendana Cantonem venit.

Anno 1720 Pekini obiit P. Kilianus Stumpf Herbipolensis e P. Kilian. Rhēni superioris provincia Societatis Jesu, tribunalis Mathematici & obit. Artium supremus Præses, vir virtute & doctrina clarus, ac propterea Chambiō Imperatori multo gratissimus, & æstimatissimus. Successit eidem P. Ignatius Kögler S. J. e Germaniæ superioris provincia, ceditque in singulare inclitæ Germanicæ Nationis decus, quod, licet præstantissimi essent in Sinis ex aliis etiam Europæis nationibus Mathematici, Itali, Galli, Lusitani, Sinenses, Tartari, Imperatores tamen Sinarum, ultra centum jam annos, ex sola ferme gente Germana Præsides Tribunalis Mathematici & liberalium artium assumpserint, uti Adamum Schall, Ferdinandum Verbieß, Antonium Thoma, Kilianum Stumpf, Ignatium Kögler.

Eodem anno 1720 Pekinum venit Mezzabarba, Patriarcha An-Mezzabarba. tiochenus, legatus Apostolicus, a Clemente XI. ad Imperatorem missus, cui in omnibus obsequebantur Patres nostri Pekinenses, eique accessum ad Imperatorem, quamvis iratum, impetrarunt, utque eum omni cum humanitate & honore exciperet, effecerunt. Cum autem de constitutionibus Apostolicis circa ritus vellet ingerere sermonem, Imperator discursum avertit, dicendo: *de hoc alias*. Patres etiam Pekinenses jussi fuerant a R. P. nostro Generali, ut omnem operam impendant, ad permovendum Imperatorem, ut constitutionibus Pontificis se non opponat; quoniam relatum fuerit ad Papam, Patres Pekinenses posse, si serio vellent, id impetrare; responderunt Patres, vehementer decipi eos, qui hæc ad suam sanctitatem retulissent; licet enim apud Imperatorem propter scientiam mathematicam aliqua valeant gratia, ita tamen destinatum esse eidem, ritus veteres retinere, ut nemini fas sit, ea de re vel verbum loqui; satis sibi laboris, & quidem valde difficilis esse hoc tempore invigilare, ne tota Missio Sinica pessum eat.

Articulus XII.

Obit Chambius Imp. Juntschinus filius Missionarios ejicit, & Missionem Sinicam ferme extinguit.

Obitus
Chambii.

Anno 1722 obiit *Chambius*, Princeps, si politam spectes, vere Magnus. Imperium per 61 annos in pace gubernaverat. Singulari prorsus amore & studio indefesso a prima juventute in scientias ferebatur. Nec tantum omnes Sinicas disciplinas, ritus, & consuetudines omnes apprime callebat, sed Europæas quoque a Patribus nostris, discipuli instar discebat, uti Geometriam, Astronomiam, Chronologiam, Geographiam, Architectonicam, Mechanicam, ipsamque adeo Musicam, ut non tantum ante omnes Sinarum, qui ante eum fuerant, Imperatores Sinenses excelleret, sed Mandarinos quoque doctissimos longo post se intervallo relinqueret.

Elogium.

Nemo etiam Ethnicorum Principum tantam unquam de lege Christiana, quam publice sæpe laudaverat, æstimationem conceperat, sed rationes humanæ ab ea amplectenda impediverant, ut adeo etiam in extremo morbo, quem in venatione contraxerat, nullum Europæum acciret, sed quarto filio suo *Juntschin* declarato successore, contra meliorem animi sententiam, ethnice perierit.

Juntschin
persequitur
Ecclesiam.

Juntschin, novus Imperator, idolorum cultor, semper alienum a Christianis animum gessit, neminemque ex Missionariis in conspectum admisit. Ex fratribus, quos multos habuit, primo & secundo genitum, majestatis jam a patre damnatos, in arctiorem carcerem conjecit, alios interfici jussit, alios in exilium ejecit. Eandem sævitiam in plures Mandarinos exercuit.

Initium a Fo-
kienfi pro-
vincia.

Provinciarum Gubernatores, cum adverterent frigidum in Missionarios Imperatoris animum, persequi Christianos cœperunt; & prima quidem tempestas Provinciæ *Fokienfi* incubuit, in qua duo ex illustrissimo quodam ordine Sacerdotes, qui nullas a *Chambio* libertatis litteras acceperant, zelo stimulante & intentione optima plures Ecclesias ædificaverant, utriusque sexus homines Europæo more (quem Sinenses abominantur) simul in templa ad rem Divinam & instructiones admittebant; puellas quasdam ad emittendum Virginitatis votum permoverant, quod pariter Sinenses indecorum & probrosum putant.

Quare a quodam apostata, adjectis pluribus mendaciis, delati ad Provinciæ Præsidentem, latebras quærere cogebantur; templa autem partim sunt concremata, partim alias profanata, atque in scholas aut delubra commutata. Non stitit in provincia illa ruentem impetum persecutio, sed per totum Imperium se diffudit.

Quippe Zungtunus, seu Præses provinciæ Fokiensis, libellum accusatione plenum ad Juntschin Imperatorem Pekinum misit, legemque Christianam, seu noxiam Imperio, & ritibus inimicam proscribi petiit. Imperator hunc libellum examinandum dedit Senatui Rituum, semper nobis infenso, a quo tristi sententia Missionarii omnes (solis Pekinensibus exceptis) Macaum sunt relegati, dirui iussæ Ecclesiæ, Religio Christiana sub gravissimis pœnis prohibita. Et, quod tristissimum erat, atrox hoc Edictum ab Imperatore fuit approbatum.

Patres nostri Pekinenses, consilii inopes, quo se verterent, non inveniebant; tristis apud eos solitudo: amici aut officiis dejecti, aut ad aulæ genium se fingentes, amicos se fuisse dissimulabant, certe videri nolebant.

Igitur per preces, in omnibus tribus domiciliis ad Deum conversi, redactæ in extremum discrimen vineæ, tam amplæ, tam fecundæ, per ducentos prope annos tot sudoribus rigatæ, cum lachrimis opem poscebant. Habito dein communi consilio, statuerunt, libellum supplicem Imperatori offerre; sed qua via eum ad eundem dirigerent, nulla ratione dispiciebant. Nullus patebat accessus, sicut a duobus jam annis nulli Europæo patuit: nemo ex Ministris accipere eundem voluit.

Visum tamen, implorare fratrem Imperatoris decimum tertium, qui solus prope apud fratrem gratia valebat. Verum is respondit, actum agi, a fratre Imperatore confirmatam jam esse sententiam tribunalis rituum; agnoscerent gratiam, quod ipsi a communi exilii lege Pekinenses sint exempti; quid dicturos facturosque Europæ Principes, si ad ses supplices eos venirent Sinenfes, & antiquissimas eorum leges & consuetudines vellent intervertere? Reposuerunt Patres, per conclusum senatus rituum ejusque approbationem Imperatori non esse interclusam viam gratiæ: hanc in iisdem ferme circumstantiis impertitam a Chambio patre. Si duo in provincia Fokiensi Europæi excefferint, non esse æquum, ut tot innocentes eorum culpam luant. Quod sibi permittatur, Pekini remanere, magnam utique esse Imperatoris gratiam, pro qua in libello suo supplici grates agant, sed quale sibi solatium relictum, si fratres suos expulsos, simulque Religionem Christianam, propter quam unice, desertis omnibus, per tot terras & maria in

Sinas venissent, omnibusque viribus Imperatori Chamhio serviissent, in exilium ejectionem cernere debeant?

Responsum
Imperatoris.

Princeps, erga Christianos non male affectus, sed ne gratia fratris, fratrum exemplo, excideret, veritus, post plures tergiversationes libellum tandem recepit, & Imperatori obtulit. Qui eo lecto tres Patres, Kögler, Parennin, & Bovet, ad se accersivit (qui primus erat aspectus Imperatoris) ac serio vultu eis proposuit, Chamhium patrem suum nimium detulisse Europæis, peregrinis eorum scientiis delectatum, & propterea non parum gloriæ suæ apud Mandarinos detraxisse: non odisse se doctos Europæos, ac propterea illis Pekini commorationem indulgere: averfari autem turbas in suo Imperio, nec concedere posse, ut antiqui ritus aboleantur. Delatas ad se non tantum a Provincia Fokiensi sed aliis quoque pluribus graves querelas; quapropter se omnino velle, ut omnes Europæi abscedant, id tamen gratiæ concedere, ut non Macaum, prout senatus Rituum statuerat, sed Cantonem, (extremam Sinarum versus Indiam provinciam) emigrent, ibique tolerandos, quamdiu quiete & tranquille absque prædicatione Christianæ legis se continuerint.

Cantonem
ejiciuntur.

Hoc nempe Patres, cum plus se impetrare non posse cernerent, rogaverant, ut Missionarii sint in propinquo, si aura forte secundior in futurum aspiraret. Interea autem, cum Ediçtum senatus rituum per provincias publicaretur, incredibile dictu, quanta acerbitate Gubernatores illud sint executi: 300 Ecclesiæ dirutæ, aut in profanos usus conversæ: ultra trecenta ovicularum millia, pastoribus suis orbata, squalabant, nec Religionem Christianam profiteri publice audebant, ne iram Imperatoris & Mandarinorum magis accenderent.

Articulus XIII.

Sinici Principes in exilium ejiciuntur, Missionarii Cantone.

Sin'corum
Principum
constantia.

Non pauci tamen Missionarii in variis provinciis occulte remanserunt, ne pius grex omni prorsus destitueretur solatio. Quin imo multæ novellæ plantæ agro Domini sunt insertæ, cæque nobilissimæ, præsertim arbor una præcerea, in multos ramos extensa, familia videlicet Regii Principis *Sunu* seu *Surniama*, qui Imperatorem propinquo sanguinis gradu attingebat. Numerosam hic filiorum nepotumque sobolem sexus utriusque procreaverat, quorum plerique, instructioribus P. Josepho Suarez & P. Dominico Parennin baptizati sunt, pa-

tre

tre eorum, 77 annorum sene pertinaciter reluctante, non quod legem Christianam odisset, sed quod tummis in Dignitatibus constitutus, iram Imperatoris, & ruinam temporalem Domus suæ regiae timeret.

Dici autem non potest, quanta fortitudine, constantia, probitate & integritate morum, quanto fervore, & pietatis sensu Principes isti Sinici Religioni Christianæ fuerint addicti. Nihil certe ad solatium jucundius, ad imitationem fortius, ad pios animi Christiani motus tenerius illorum constantia, quam tum alii, tum præsertim P. Parennin prolixo calamo descripsit.

Exilium toti nobilissimæ familiæ (anno 1724.) ab Imperatore Juntchin indictum, injectæ catenæ, aspera quæque subeunda. Exultabant gaudio Principes, quod Deus judicaret dignos, qui de calice suo biberent. Imo, desertis palatiis, amplis fortunæ bonis, grandibus muneribus, in Tartariam ejecti, Missionarios agebant, omnesque, quantum poterant, ad agnitionem veræ fidei perducebant: ad 70 erant exulum, cum fœminis & famulis, capita, ad Christianam plerique veritatem formati, & dominorum suorum exemplo & adhortatione ad omnem probitatem instituti.

Interea autem, dum indignatio Imperatoris in agnatum sanguinem sæviebat, P. Ignatium Kögler non modo in supremi Præsidis tribunalis Mathematici munere confirmavit, sed Rituum quoque in Senatum introduxit, nemine capiente mentem Principis. Romanum Hinderer, ex eadem superioris Germaniæ provincia, qui per Sinas, Tunkinum & Cocincinam fuerat Visitator, in missione sua Tschangensi relinquebat, & postquam prima tempestas detonuerat, Mandarini in variis provinciis, muneribus deliniti, connivebant, cernentes, Pekinenses Europæos etiam honoribus augeri.

Venerunt eo tempore (anno 1725) duo legati Apostolici, ex sacro Carmeli Ordine, Pekinum ad Imperatorem, qui, convocatis omnibus Europæis sacerdotibus, eos in conspectum admisit, multaque etiam de religione differuit, quæ prodere videbantur, quod nulli religioni sit addictus, omnes tamen laudabat, quod ad eundem finem tendant: negabat vexatos a se Europæos; quod autem 40 homines Cantonem remissi sint, eorum zelo immoderato esse adscribendum. Cum vero legati de exilibus revocandis sermonem ingererent, Imperator eundem mox interrupit, seque nunquam commissurum dixit, ut antiquæ consuetudines abrogentur; satis liberalem se esse, quod Pekini & Cantone Europæos toleret. Odio habebat religionem Christianam, eo quod consuetudinum Sinicarum inimicam

P. Kögler honoribus augetur.

Legati Pontificii.

crederet, & discordiarum altricem, atque ut Europæi quidam loquuntur, regnum in regno constituere niteretur. Nolebat tamen videri erga externos crudelis: unde gaudebat, quod in Mandarinis, posset persecutionis, quam optabat, invidiam detorquere.

In neminem tamen magis (quod cœpi dicere) sæviebat, quam in proprium sanguinem, *Surniamam* inquam Regium Principem, jam prope octogenarium, quem cum tota numerosa sua familia in exilium eiecerat, quod ex filiis aliquot Christianæ legi nomen dare permisisset.

Educti nobiles hi exules *Furdam* Tartariæ urbem; inde vero acerbè habiti, in desertum prope nudi & omnium inopes sunt propulsi, nunquam tamen auditi conqueri, sed Divinæ circa se providentiæ prorsus adquiescentes, gaudebant pro nomine Christi contumeliam pati. Dispersi dein in varias provincias, novem singuli gravibus catenis, a collo pendulis onerati in varios carceres sunt traducti, ab omni humano destituti auxilio. Summum autem eis dolorem attulerat, quod patrem suum *Surniamam*, licet meliora videntem, spe tamen ad pristinam dignitatem redeundi detentum, convertere ad fidem nequiverint: sine baptismo in exilio mortuum.

Anno 1726 tres ex Christianis istis heroibus squalore carceris extincti sunt, a militante Ecclesia ad triumphantem translati, stabi-
liore corona exornandi; dum interim plurimi per Imperium sparsi non minora constantiæ Christianæ documenta dabant. Sacramenta eis occulte ministrabant aliquot sacerdotes, nati in China, qui mercatorum & opificum specie urbes, oppida, & pagos percurrerant, & propter nativam linguæ peritiam minus erant suspecti. Pekini autem, connivente Imperatore, etiam in templis, caute tamen, Christiani conveniebant, & intra annum ultra decem millia sacra dape sunt refecta: multi quoque, præsertim infantes morituri sunt baptizati. Idem factum Cantone, quamvis occultius. Plures etiam provinciarum Gubernatores varia dissimulabant intuitu Patrum Pekinensium, quos sciebant non tantum tolerari, sed publicis etiam Dignitatibus ab Imperatore honorari. Anno 1727 in carcere obiit *Josephus* Princeps, cuius sanctitas maxime dilaudatur.

Ut autem nihil intentatum ad flectendum Imperatoris animum relinqueretur, venerunt *Pekinum* cum muneribus oratores, a summo Pontifice & Rege *Lusitanæ*, qui, postquam, jubente Imperatore, promiserant, se nec verbum de Religione locuturos, cum honore sunt excepti, trad.que ultro citroque munera. Tametsi enim Imperator *Juntschius*, quantum politiam spectat, in bonum & utilitatem

Exules Prin-
cipes.

Pro fide mor-
tui.

Nova legatio
iterum fru-
strata.

tem subditorum, optime rem publicam administraret, Patris patriæ nomen ambiens, aversum tamen pertinaciter a lege Christiana gerebat animum, & Edicta sua, contra illam emissâ, executioni dari jubebat. Europæos raro in conspectum admisit, &, cum essent præsentēs, solus loquebatur, & quidem sermone adeo præpero, ut nulum Missionariis loquendi spatium indulgeret. Solus ferme Josephus *Castiglione* S. J. Frater laicus, Mediolanensis, propter insignem pingendi peritiam erat acceptus, ut proin deventum sit eo, ut Sinensis Ecclesiæ defensio a penicillo Fratris Laici pendere videretur.

Sed hæc qualiscunque gratia impedire non poterat, quo minus Imperator persecutioni Christianæ Religionis, de qua non raro contemptim & impie loquebatur, insisteret, nullam de ea ab Europæis mentionem fieri passus. Quare Deus, flagello arrepto, immisissque Pœna per- gravissimis calamitatibus, obduratum Pharaonem castigavit; nam anno secutionis. 1730 insoliti prorsus terræ motus Chinam tantopere concusserant, ut cadentes innumeræ aëdes ultra quingenta mortaliū millia tristi ruina sepelirent. Aquarum etiam eluviones, quod terræ concussiones reliquerant, obruebant, ut adeo fames morbique multa rursus hominum millia depascerent. Vestigiales præterea Principes ab obedientia deficiebant. Hos inter *Caldanus*, Tartarorum occidentalium ex magni Tamerlanis progenie Rex, excusso jugo, gravissimum Sinis intulit bellum, quo Sinas & Tartaros orientales, Sinici soli abundantia & molitie jam enervatos, grandibus cladibus attrivit.

Accessit ex Europa labes, hæresis videlicet Janseniana; ad quam in Sinis & Cocincina disseminandam plus viginti cistæ, plenæ libris Jansenianis & Quesnellianis, quibus constitutio Unigenitus fuit impugnata, clam sunt illatæ. Sed Patrum Pekinensium industria pestiferæ merces fuerunt detectæ, & suppressæ.

Sed anno 1732 atrocior multo procella Sinensi Ecclesiæ incubuit. Missionarii initio Imperii sui a Juntschio ex omnibus provinciis fuerant proscripti: Patres vero Pekinenses ab eo tandem obtinuerant, ut Cantone, quæ est Sinarum clavis, possent persistere. At vero eo, quem dixi, anno Cantone etiam migrare, & Macaum navigare atque inde in Europam a Mandarinis Cantonensibus jussi sunt. Creditur Imperator ipse Juntschius, Christianæ Religionis osor acerrimus, occultis litteris ad hoc facinus eos animasse; alias non fuisse ausuros illis adimere, quod Imperator concessisset. Prætextus erat, quod contra mandatum sectam disseminarent, Sinarum ritibus inimicam.

Frustra Missionarii Cantonenses diversorum ordinum libellos supplices offerre conabantur. Frustra dilationem petebant. Intra tri-duum facessere jubebantur. Tristi igitur exilio damnati 30 ex variis domibus Macaum concesserunt, relictis ad domos & librorum templorumque supellestilem custodiendam Christianis famulis; quibus tamen in carceres compactis ac verberibus exceptis, domus omnes, quas Missionarii incoluerant, direptæ sunt.

Refugium unicum post Deum exulibus iterum erant Patres Pekinenses; qui mæsto nuntio accepto, supplices Imperatori acciderunt, quatuor videlicet ipsorum, Patres nempe Kögler, Pereira, Parrénin, & D. Petrini, cum Fratre nostro Castiglione, qui demonstrabant, portum Macaensem non esse opportunum recipiendis Europæis navibus mercatoriis, sicque peritura commercia. Cumque nihil impetrarent, eo obtentu Imperatoris, quod Europæi indulgentia sua fuissent abusi, id ultimum rogarunt Patres, ut tot saltem procuratores Cantone relinquerentur, quod essent necessarij ad litteras ac scripta sua aliasque res, ex Europa missas, ad se Pekinum promovendas.

Obtentum nihil: excedendum omnibus, etiam senibus & ægrotis. Igitur præter paucos, qui in provinciis latebant, in tam vasto regno, soli supererant, qui Pekini adhuc tolerabantur, 23 Europæi, omnes e Societate Jesu (exceptis duobus e clero sæculari, a congregatione de Propaganda missis) videlicet octo Galli, sex Lusitani, quatuor Germani, cum quatuor Fratribus Coadjutoribus. Inquisitio vero severa per totum Imperium in Christianos sæviit, jussis omnibus fidem abjurare. Plerique sibi constabant; quin eodem fere tempore Tschao ex Proceribus Tartaro-Sinicis in carcere, & quod mireris, a non baptizato fuit baptizatus. Hujus exemplum secuti sunt plurimi, sæviante persecutionis procella conversi. Missionarii per provincias sparsi de die in naviculis aut alias absconsi latebant: de nocte prodibant, solabantur fideles, hartabantur, sacramenta ministrabant.

Anno 1733 Mandarinii Cantonenses, porrecto rursus libello Imperatori, graves in Missionarios spargunt calumnias, variaque eis impingunt crimina, eoque ventum, ut Juntsinus Imperator decerneret universalem omnium sacerdotum, etiam Pekinensium, proscriptionem ex toto Imperio Sinico, id maxime, defixa in Petrinum acie, exprobrans, quod nullum parentibus aliisque progenitoribus honorem deferrent,

Accusationem confutabant Patres, monstrabantque, crimina, Missionariis impacta, esse conficta, alienum pariter proflus a veritate, quod nullum parentibus atque Majoribus honorem deferant. Ad libros suos, ad doctrinam, ad funera, exequias, anniversariam memoriam, ad sepulchri monumenta, ad preces & oblationes pro defunctis, ad ipsas denique Majorum imagines, domi appensas appellant, atque Divinum humanumque honorandi parentes præceptum allegant.

Obstupuit Imperator, cum hæc audiret, jussitque exhiberi libros, in quibus hæc eorum de honorandis parentibus doctrina contineretur. Sunt exhibiti, & per varia tribunalia circumlata, quin responsum, quid de illis sentirent, aut Imperatori retulissent, nostris communicarent.

Articulus XIV.

Mos Juntschini. Imperium Kienlungi filii.

Anno 1735 obiit Imperator *Juntschin*, qui toto Regiminis sui tempore graviter publicæ rei curæ se impendit, artium regnandi non ignarus; sed Religionem Christianam persequi nunquam desit. Patres Missionarios primum Cantonem, postea Macaum usque relegavit: ex quibus tamen plures in Chinam redierunt, ut desertos Christianos, qui ad carceres, tormenta, & neces conquirebantur, in fide firmerent, & sacramentis pascere.

Thronum conscendit ex ultimâ patris voluntate *Kienlung* filius, qui fratre nostro Castiglione propter artem pingendi, quam amabat, jam ante familiariter usus fuerat. Sed concepta spes vix non concidit, cum porrecto sibi a Mandarinis libello, in Christianam legem iniquo, patris sui insistens vestigiis eandem prohibuit (anno 1736.)

Patres Pekinenses accusationem confutabant; sed nullus erat illis ad Imperatorem accessus, nec quisquam libellum recipere & offerre voluit. Coacti igitur rursus per Fratrem Castiglione, cui soli aditus patuit, illum offerebant Imperatori, qui eo recepto lectoque respondit, se non Sinensibus, sed Tartaris duntaxat militibus Religionem Europæam interdixisse.

Verum 25 annorum juvenis Princeps inconstans, voluptatum illecebris mundique vanitatibus irretitus, sepositis Imperii curis, totum se Regni Primoribus, quos ei pater addiderat, permisit. Hi

autem cum Mandarinis in provinciis, confirmatis actis Juntschii, Christianos atrociter persequerentur. Missionarii iterum de die in naviculis aut latebris erant absconditi, noctu autem mutato habitu caute prodibant, ut Christianis succurrerent. Solum Pekini, quod magnæ gratiæ loco haberi debebat, cultus publicus erat permissus, quem tamen ipsum etiam caute celebrare oportuit, prout P. Ignatius Kögler, Præses supremi tribunalis Mathematici, anno 1738 in Europam scripsit. Dissimulabatur, quod diebus festis in tribus nocturnis templis ultra 9000 concurrerent.

Quamvis autem extra Pekinum pergeret favere persecutio; tarent Edicta, gemerent catastræ, striderent catenæ, scaterent erga stula, tormenta furerent, commendavit se nihilominus admiranda Christianorum constantia, semperque magis crescebat Ecclesia, per plures S. J. Sacerdotes, in China natos & educatos, qui non tam facile noscebantur, aliosque propagata. Longum foret recensere invincibilis fortitudinis exempla, quæ Christiani Sinenses, verberibus immaniter cæsi tortique ediderunt. Certe primæ Christianitatis heredes redire videbantur.

Anno 1739 adhuc Missionarii 29 ex S. J. versabantur in tribus domiciliis, videlicet in Collegio Andreas Pereyra, Provincialis ac Rector, propter Mathesis peritiam Mandarinus quinti ordinis. Ignatius Kögler, Præses Tribunalis Mathematici, Mandarinus secundi ordinis. Jacobus Antonini Mutinensis. Felix Rocha Lusitanus. Antonius Gogeist ex superiori Germania. Polycarpus Sosa Lusit. Episcopus Pekinensis. Carolus Rosende concionator templi. Julianus Chim Sinensis Missionarius in provincia Pekinensi. Ludovicus Fan Sinensis Missionarius. Augustinus Hallerstein Austriacus. Præter hos sacerdotes duo Fratres coadjutores, Josephus de Costa Neapol. pharmacopola & Chirurgus, & Franciscus Stadelin Tugienſis Helvetus, insignis horologiorum artifex: universim 12 Personæ.

In Residentia S. Josephi degunt sex, nimirum Dominicus Pinbeyrus superior. Xaverius Frideli Austriacus, concionator templi lingua Sinensi, qui Imperatoris voluntate mappas Geographicas totius Sinici Imperii confecit. Florianus Babr Silesius, Musicæ artis peritissimus. Josephus Chin Sinensis, cum Josepho Castiglione Fratre laico, pictore, & Fratre Moggo Florentino Statuario: cujus tamen ars a tempore Chamhi Imperatoris non amplius magno est in pretio.

Residentiam Gallorum incolunt personæ undecim, nempe P. Chulier superior, horologiorum confector, P. Parennin, vir celeberrimus, P. Gaubis, P. Mailla, P. Charne, P. Entrecolles, P. Bouffel, P. Foureau,

cum

cum tribus Fratribus Adjutoribus, *Attireto* pictore, *Roffeto* Medico, *Tbelolto*, qui cum P. Superiore horologia pro aula conficit.

Extra urbem sunt duo Missionarii de Propaganda. Theodoricus vero *Petrini* in urbe suum Sacellum habet. Sunt præterea Mosci non pauci Pekini, qui mercaturæ intenti, Gentilium conversioni parum invigilant; & si quos in famulos assumant, iis Catechismum, a nostris Patribus in linguam Sinicam traductum, discendum tradunt. Catholici autem sacerdotes omnes in salutem animarum strenue collaborant, radicemque saltem Religionis præsidio suo in Sinis conservant. Tametsi autem modernus Imperator patre suo sit mitior, quia tamen Decreta hujus non sunt revocata, Mandarinum Fideles atrociter persequuntur.

Principis tamen *Sunici* seu *Surniamæ* Familiæ, quos *Juntschius*, dignitatibus & opibus privatos, Furdam in exilium egerat, aut catenis atque carceribus crudeliter prefferat, *Kienlungus* liberos dimisit, bona tamen & dignitates debitas non restituit. Unde inopes rerum omnium Pekini deinceps vivebant, id tantummodo solatii reportantes, quod sacerdotes haberent, a quibus sacra reciperent, atque ad res Divinas opportunius possent incumbere.

Imperator a novis, ex Europa advenientibus, Missionariis Europæa dona accepit, & Sinica reddidit; quod benevolentia signum in bonam partem interpretabantur Patres. Maximam vero spem reponunt in *Josepho*, ex regia familia Principe, fervente Christiano, qui summis muneribus adhibetur. Cum filia illius, gentili nupta, graviter ægrotaret, atque is sacerdoti aditum intercluderet, Princeps iocer sacerdoti, sacrum viaticum deferenti facem prætulit, & reprehensio genero, accessum aperuit.

Articulus XV.

Obitus P. Dominici Parennin, & Elogium.

Anno 1741 pientissime, sicut vixit, Pekini obiit P. Dominicus Parennini Parennin S. J. ex provincia Lugdunensi, 77 ætatis anno, vir Elogium, consummatæ virtutis & doctrinæ. Profectus est in Sinas anno 1698. Quam primum ac Pekinum venerat, Imperatori *Chambio* placuit, omnium deinceps ejusdem itinerum comes, ac veluti moderator. Liber illi accessus, ac familiaris conversatio. Noverat quippe mag-

gnus ille Princeps, amator scientiarum singularis, aestimare dotes excellentes, quæ in P. Dominico plenis radiis elucebant.

Nullum erat eruditionis, nullum disciplinarum ac litteraturæ genus, quo non præcelleret, linguas, Latinam, Græcam, Italicam, Lusitanam, Sinicam, Tartaricam, apprime callebat, & tam prompte, nitide ac eleganter loquebatur, ac suam Gallicam. Accessit nativa eloquentia atque facundia, qua animos audientium suaviter, quo volebat, traxit, ac proin etiam Imperatorem, apud quem singulari valebat gratia, in sua Christianæ legis æstimatione & protectione sedulo conservabat. Et hinc Missionariorum cujuscunque ordinis, nationis, ac status commune erat refugium. Nulla erat accusatio, quam apud Chambium non dilueret, Christianorum Amor & Gentilium malorum terror: malorum, inquam; nam boni, ingenio, prudentia, doctrina, virtute, suavique agendi modo capti, aut ad aulæ genium se fingentes, eximia illum veneratione prosequerantur.

Tantis favoribus non nisi ad tutelam Religionis utebatur; quocunque cum Imperatore pervenerat, præsertim in annua in Tartariam protectione, prima illius cura erat, ut, ubi ubi se dabat occasio, fundaret novas Missiones, antiquas, injuriam aut detrimentum passas, restauraret: primum ipse fundamentum posuit ad conversionem Regiorum Principum Surniamæ Domus, qui sub Juntsehio tanta incredibili constantia sunt passi. Plures alii quoque Principes & optimates Imperii salutem suam post Deum ipsius debent studiosæ industriæ, imo plus quam decem hominum millia, ab Ethnicis parentibus progenita; erectaque passim per provincias templa, aut restaurata.

Astutas a Mandarinis quæstiones propositas tam dextre velut ex stapede novit dissolvere, ut ex ejus responsis Sinensis Christianitatis salus penderet. Europæorum, in Sinas venientium, apud Imperatorem interpretem agebat. Ipsius ore loquebantur Missionarii, Nuntii Apostolici, legati Regum & Imperatorum, Lusitanæ & Moscoviæ. Certe Petrus I, &, quæ ipsi succedebant, Catharina & Anna, grates ipsi dicebant per oratores suos pro impenso illis officio, omnibus grato. Hoc per 40 omnino annos Pekini fungebatur, summa Imperatorum & Legatorum voluntate.

Libros variis linguis, præsertim Sinica & Tartarica pro fide Christiana scripsit, quibus, prout etiam frequenti conversatione desiderio nostram Religionem amplectendi ita accendit, ut, nisi certa pathemata retraxissent, Christianum Imperatorem habuissemus in Sinis.

Non dedignabatur ille, a P. Dominico in variis artibus & ſcientiis uberius inſtrui, uti in Aſtronomia, Geometria, Geographia, Medicina Chirurgia, Anatomia, Botanica, Hiſtoria Europæa, in moribus, ritibus, regiminis forma variarum gentium; eaque, quæ verbis explicuit, in ſcripta referre debuit. Quæ in Europæis ſcientiarum Academiis, & a celebribus auctoribus edita fuerant litteraturæ monumenta, ſibi exponi petiit.

Apud Juntſchium, cui minor ſcientiarum æſtimatio, & majus Chriſtianæ doctrinæ odium, non tanta quidem gratia valuit; neminem tamen pluris æſtimavit, &, niſi fuiſſet P. Parrennia, totam Chriſtianitatem in Sinis extincturus credebatur. Ultimis tribus vitæ annis graviffimis morbis fuit afflictuſ, qui tandem eum anno 1741 ad laborum & patientiæ præmium promoverunt. *Kienlungus* Imperator expenſas in ſolennes exequias, Chriſtiano ritu celebrandas ſubmiſtravit. Funus Principes & Proceres Imperii, etiam Gentiles comitabantur, omneſque ceu virum incomparabilem, de Sinis optime meritum, lugebant.

Novus Imperator, Princeps mitis & manſuetus, ſed Mandarinis obnoxius, non odit quidem legem Chriſtianam ejusque prædicatores, ſed ob reſpectum Procerum perſecutionem diſſimulat, noſtrosque raro in conſpectum admittit, ne Religioni favere videretur. Duo tamen Fratres coadjutores noſtri quotidianum pene ad aulam habent acceſſum; & quia in loco, conclavibus Imperatoris vicino, pingunt, frequenter eos inviſit, & familiariter colloquitur; quia nulla prope alia arte delectatur, niſi pictoria, quamvis duos Mandarinos alioſque ex noſtris in Mathematicis aliſque doctis operationibus officio ſuo fungi velit. Certis autem per annum diebus Europæos in aula convivio recreat, qui honor non niſi præcipuis Mandarinis obtingit.

Hic qualiscunque favor multum fructus ſpirituſ affert; nam a pluribus Provinciæ Præſectis minus ſevere in Chriſtianos inquiritur, minusque ſævitur, quam Juntſchini tempore fieri conſueverat. Pekini vero Religio impune exercetur, conſluentibus ad tres Eccleſias noſtras Dominicis feſtiſque diebus ad ſacrum officium & conciones pluribus Chriſtianorum millibus. In ſola Eccleſia S. Joſephi, quæ eſt omnium minima, anno 1739 cœleſti dape reſecta ſunt ad 6000, baptizati 878.

CAPUT XXVI.

Introductio Religionis in Japoniam.

Postquam S. Xaverius omnes pene Indiarum provincias, ut omnes Christo lucrificeret, fuerat emensus, cum sanctis ejus desideriis orbis videretur minor, ad extremum Japoniæ regnum cogitationes suas extendit. Quod iter antequam prosequar, juvat de Imperio illo, & gentis moribus aliqua præmittere.

Articulus I.

Mores Japonum.

Japoniæ Imperium in 66 regna fertur dividi. Tellus magna ex parte est frigida, nec admodum ferax. Oriza, sicut in multis Indiæ locis communis est cibus. Triticum serunt, sed ex eo non faciunt panem more nostro, bene vero pulmentum. Salubris cæli temperies, aquæ bonæ, quas non bibunt frigidas, sed calore ferventes. Montibus præruptis frequens est regio. Varia effodiunt metalla, quæ peregrinos negotiatores attrahunt. Carne vescuntur ferina: ovina, porcina, anserina abstinent. Piscibus, cum mari velut innatent, abundant. Capillos pro vario hominum genere abradunt, alii in sincipite, alii in occipite. Nobiles aliquot tantum capillos relinquunt in occipite.

Famem, sitim, frigus, æstus, labores admirabili patientia tolerant. Recens nati vel summa hyeme ad fluvium lavandi deportantur, & aspere educantur. Cibus capiunt genibus nixi, crucibus insidentes. Paxillis duobus, uti Sinenses, inter edendum dextre utuntur. Magna apud eos cura munditiæ: ad convivia nudis pedibus intrant, ne pavimentum commaculent. Mappis & linteolis non utuntur, sed ad singula fercula nova mensa apponitur ex cypresso aut pinu. Vitis usum ignorant, sed ex oriza extrahunt succum, vino similem.

Armis dedita est illa gens; ea sunt præter ferream fistulam, arcumque & sagittas, gladius incurvus & pugio, chalybs tam firmus, ut ferrum nostrum acie ferme illæsa diffindat. Adulti talarem gestant tunicam versicolore. Hanc domi demittunt, prodituri autem in cali-

caligas ingerunt, ad imum æqualiter laxas, easque circa renes subligant nodo. Sermo illis unus, sed pro varietate regionum in tam diversas dialectos divisus, ut difficillimum peregrinis sit, eundem addiscere. Aperto capite sexus uterque incedit: Proceres tamen umbellam gestant. Color albus luctum, niger lætitiā indicat. Dentes, quo nigriores sunt, eo pulchriores ipsis videntur. Equum a dextra conscendunt. Symphoniam nostram refugiunt. Inter salutandum nos caput, illi perlevi crepidarum, aut sandaliorum excussu pedes aperiunt. Advenienti amico nos assurgimus, illi subsidunt. Nobis gemmæ, illis ferrea aut fictilia vasa in pretio sunt. Ægrotis acria, falsa & cruda apponunt. Sanguinem nunquam eliciunt, sano nihilominus & firmo valent corpore. Ingenio acuto, capaci, docilitate, memoria, iudicio eminent. Vel pueri, etiam rustici, ætatem sapiunt, indolemque minime agrestem præferunt. Maledicta, furta, imprecationes averfantur, famæ gloriæque avidissimi, contumeliæ omnis impatientes: ad eas evitandas, reverentes inter se honore & officiis certant, caventque, ne ullum timoris, perturbationis, iræ, inconstantie, aut præcipitantiæ signum edant. Unde vociferationes & iurgia vix audiuntur: sed ubi passio aut motus inordinatus animum impellit, vox est submissior & frons hilarior. Nec facile de re ulla conqueruntur, sed incredibilem in prosperis & adversis animi compositionem ostendunt. In ipsis adeo puerorum ludis senilis prope moderatio & maturitas quædam elucet.

Verum hæc animi bona multis vitiis inficiunt. Magistris religionum utuntur Popis, quos *Bonzios* appellant, miris artibus ad fallendum promptis, qui duos ipsis præcipue veteres impostores *Xacani* & *Amidani* ceu Deos colendos proponunt. Ut animi motus Japonenses comprimere videantur, in astutiam, calliditatem, perfidiam degenerant. Inde pravum simulandi studium, & fallendi certamen, uti quemque pessime oderunt, ita familiarissimis oculis intuentur, sed eos inopinato confodiunt. Composito dein vultu, ferro vaginæ reddito, gressu lento recedunt, tanquam ea cædes nihil ad se pertineret. In bello feroces nemini parcunt. Se ipsos non raro occidunt, inciso in obliquum ventre, &, qui animosiores videri volunt, decussatim. Ipsi etiam interdum pueri, graviore perturbatione commoti, atrox hoc facinus in se consciscunt.

Res forensis apud illos propemodum nulla, non Juris formulæ, non responsa prudentum, non vadimonia, non iudicium testiumve rejectio, non reorum citatio: sed totum jus in armis consistit, aut placitis Principum; civi cuique in familiam vitæ necisque arbitrium.

Olim quidem omnes Japones uni parebant Imperatori, quem *Dairum* vocabant. Sed is in voluptates & inertiam resolutus Imperii negotia negligebat. Quare Dynastæ & Provinciarum Gubernatores, eo contempto, coronam sibi quisque imposuit, seque pro Rege gessit; inde tot regna. Recentiores tamen Imperatores, eos ut plurimum ad obsequium rursus flexerunt, ut, quamvis se Reges dicerent, Imperatori tamen parerent.

Articulus II.

Xaverius in Japoniam.

Occlusa diu fuerat Lusitanis Japoniæ porta, cum tandem mercatores quidam eandem aperuerunt. Ii Cangoximæ in Saxumæ regno familiaritatem contraxerunt cum Nobili quodam, qui *Angerus* dicebatur. Variis hic circa religionem dubiis angebatur. Lusitani ei suadebant, ut se Malacam ad Xaverium conferret, cujus doctrinam & vitæ sanctimoniam laudibus extollebant. Is igitur cum Lusitanis Malacam ad Xaverium concessit, a quo instructus, ac postea Goæ baptizatus *Pauli* nomen accepit. Famulorum alter *Joannes*, alter *Antonius* appellatus. Primitiæ hæ erant Japonicæ gentis Christo consecratæ.

Quippe Xaverius desiderium inde concepit adeundi Japoniam, ut eam quoque ad Christum adduceret. Paulo igitur *Camerte* Indicæ Societati præposito, *Gaspere Barzæo* Belga Armuziam misso, aliisque Missionariis alio dispositis anno 1549 assumpto ex Societate *Cosimo Turriano* & *Joanne Fernando* Hispanis, cum Angero ejusque famulis navem Sinensis piratæ conscendit, atque in Japoniam solvit. Exceptus humaniter *Cangoximæ*, Angeri patria, linguæ Japonicæ, perquam difficili, pueruli instar diu noctuque incubuit. Postquam autem prima illius rudimenta apprehendit, balbutire ad populum cum sociis cœpit, adjuvante Angero seu Paulo, quem Goæ baptizaverat. Rex ipse benevolum se initio præbuerat, & prædicandi Evangelium copiam dedit, commerciorum cum Lusitanis spe, sed cum naves in portum *Firandi* ingressas intelligeret, mutata mente, persequi Missionarios cœpit.

Centum Xaverius Cangoximæ baptizaverat. Hos Paulo commisit, ipse vero, uni Deo nixus, *Meacum*, urbem principem, cum *Turriano* & *Fernando* adire constituit. *Amangucium*, peramplam urbem, ubi

ubi pervenit, sibilanti risu ludibriisque exceptus est. Meacum inde difficillimo itinere, rerum omnium inopes, profecti, tempus minime fationi Evangelicæ, cum armis & bellis omnia perstreperent, opportunum invenerunt, Imperatorem ipsum accedere, frustra moliti.

Cum autem Xaverius expertus esset, Japonæ externa specie moveri, & animi bona corporis ferme habitu cultuque metiri, Firandum concessit, ibique augustiores vestes a mercatoribus Lusitanis accepit, cum litteris commendatitiis Prætoris & Episcopi Goani, ac donis, Regibus Japoniæ offerendis. His instructus Amangucium rediit, ubi proniores Regis aures nactus est, brevique 500, benedicente Domino, baptismi gratiam recipere, præsertim, postquam Fernandum injuriam, spuentis ipsi publica in concione in faciem, tam æquo animo ferre viderant.

Xaverius porro, relicto Cangoximæ Turriano, in regnum *Bungense* abiit, quo ipsum comitabantur aliquot nobiles Lusitani. Rex Bungi, cui de Christiana Religione nuntiatum jam fuerat, atque de doctrina & virtute Xaverii, insigni eum reverentiæ significatione cum tota aula excepit: auditoque sæpius viro sancto, non exiguam de Christo ejusque lege æstimationem amoremque concepit, frementibus Bonziis, qui, indignantes, fabulis suis & mendaciis larvam detrahi, duos subornarunt, ex suis doctissimos, *Faxiondonum* primum, tum *Fucarondonum*, ob doctrinæ famam tota Japonia celebratum. Disputatio cum eo habita coram Rege multorum pennis est consignata, eumque exitum nata est, ut Bonzii confusi recederent, æstimatio vero amorque Regis erga sanctam legem adhuc magis accenderetur, nec pauci Nobiles, etiam Bonzii, baptismum expeterent. Rex libertatem Religionis Christianæ Edicto sanxit; constructum Deo templum, auctus in dies credentium numerus, non tantum Bungi, sed etiam *Omura*, *Cutami*, *Arimæ*, *Amangucii*, *Cangoximæ*, *Firandi*, *Meaci*, aliisque urbibus & provinciis, accitis ex India a Xaverio novis in vineam Domini S. J. Operariis, Gago, Alcazeva, Almeida, Villela, Sylva &c. Xaverius vero constituta Ecclesia Japonica in Indiam rediit, professionem in Sinas adornaturus, ut in illud quoque vastissimum Imperium triumphale Christi signum inferat.

Articulus III.

Propagatio ulterior Christianæ Religionis in Japonia.

Primus omnium Regum, qui Religionem Christianam sunt amplexi, fuit Rex *Omura*, a Cosmo Turriano S. J. instructus & baptizatus, *Bartholomæus* cognominatus. Quamvis autem Bonzii grandem adversus ipsum rebellionem concitarint, in fide tamen constans, adiutore Deo, omnes hostes superavit, idque effecit, ut non modo aula universa, sed etiam Procures ac Dynastæ, quin plerique ex Bonziis Christo nomen darent. Accesserunt ex plebejis plerique, ut adeo in solo hoc regno anno 1577 ad viginti millia excreverent, Rex vero prostratis idolis, & fanis in Ecclesiæ consecratis, neminem in regno suo sustineret, qui Christianum se non profiteretur. Obiit hic heros ingens Christianæ virtutis anno 1587, eo se consolans, quod initio sui regni nullum Christianum in eo habuerit, nunc autem nullum habeat subditum, qui Christianus non esset.

Lentior fuit *Regis Bungenfis* conversio; nam licet Christianam Religionem laudaret, profiteri tamen illam publice necdum voluerat. Concessit autem, ut filius suus junior, omnibus ornamentis excultus Princeps, eandem amplecteretur, *Sebastianus* in baptismo appellatus; is cum *Funajum* venisset, omnia in urbe idola contrivit, nullo absteritus aut patris aut gentilium metu. Secutus est haud multo post ipse pater Rex *Bungi*, admissa profunde in animum doctrina, quam a Xaverio jam hauserat. *Franciscus* in baptismo est dictus, magnarum deinceps virtutum & Christianæ fortitudinis idea: anno 1587 pientissime obiit, vitæ 58, baptismi recepti 9. Sacræ contemplationi ut liberius vacaret, Caroli V exemplo in solitudinem concesserat, translata in filium natu majorem regni administratione. Hic vero quamvis ad tempus magnum religionis Catholicæ desiderium fervoremque præferret, constantiam tamen patris non est affectus, metu belli inferendi, quod *Franciscus* Rex, e solitudine sua progressus, feliciter propulsavit.

Taceo conversiones illustres alias. Unam tamen, *Iusti* videlicet *Ucendoni* herois magnanimi præterire non possum. Is ex præcipua Japoniæ profapia ortus, magnarumque opum Dynasta, expensa Deorum vanitate, uni se Deo ejusque cultui tradidit, omnesque subditos tum exemplo, tum monitione traxit, plura delubra diruit. Delatus propterea ad Imperatorem, cujus militiæ erat præfectus, gratia ex-

excidit, omnibusque bonis spoliatus in exilium ejicitur. Cum parente igitur, uxore & liberis, Manilam in Philippinas discessit anno 1614, ubi anno sequenti sancte obiit, mira prorsus constantia animique æquitate omnes calamitates perpeffus, imo solatio & gaudio exultans, quod pro nomine Christi pati concessum sit.

Cum P. Alexander Valignanus, Visitator, inspecto Japoniæ statu, iter Romam adornaret, tres Reges Christiani, Franciscus Rex Bungi, Protasius Rex Arimæ, & Bartholomæus Rex Omuræ, ex sua quisque familia *Legatum* addiderunt ad summum Pontificem, qui tunc erat, Gregorium XIII, suo nomine subjectionem eidem & venerationem contestaturum. Principes isti, vernanti ætate Juvenes, quibus comes & moderator datus est *Georgius Loyola*, S. J. Religiosus, natus Japon, cum Valignano anno 1582. Nangasachi navem conscenderunt, primumque Macaum, ac inde Malacam, Cocinum, Goam profecti, magna ubique cum veneratione sunt accepti, præsertim vero Olyssipone, & Matriti a Philippo II. Rege, ac Romæ, post triennem navigationem a Gregorio XIII, cujus pedes osculati, Regum suorum litteras obtulerunt.

Manantibus præ gaudio lachrymis paternoque affectu amplexus est senex optimus filios, in extremo oriente Ecclesiæ natos. Mortuus est autem Gregorius, legatis Romæ adhuc commorantibus; unde Sixtus V successor discedentibus dedit litteras ad Christianos tres Reges responsorias. Misit singulis sacræ Crucis particulam cum gladio, atque paterne hortatus est ad constantiam.

Accepta dein benedictione, postquam cives Romani sunt creati, rediunt in patriam adornarunt, Ferrariæ, Venetiis, Parmæ, Mediolani, & quacunque transibant, effusa populi multitudine, singulari cum honore excepti, per Hispaniam & Lusitaniam reversi sunt in regionem suam, in quam pervenerunt incolumes octavo peregrinationis suæ anno.

Ab ore eorum pendebant Japones, attoniti, cum narrarent Principes, quæ in Europa vidissent, urbium amplitudinem ac venustatem, templorum nitorem, cultus Divini majestatem, aularum magnificentiam, palatiorum splendorem, naturæ & artis miracula, cultos ac politos mores, honores sibi ubique habitos. Alios profecto sensus de exteris nationibus concepere, qui sua sola suspicientes, longinqua contempserant.

Protestantes, quibus omnis Ecclesiæ splendor est sudes in oculis, de hac legatione abjecte scribunt, eamque non nisi ad fucum faciendum a Jesuitis adornatam; Japones illos, si tamen fuerint Ja-

pones, non fuisse de Familia Regia Principes, sed viles ac ignobiles homines; non alio usi argumento, nisi quod odium & livor dictaverat. Quasi vero tot Lusitani, qui tunc temporis in Japonia negotiabantur, ipsaque adeo Regia Diplomata, non sint idonei testes, qui veritatem comprobent, & Europæi Principes tam fuerint cæci, ut illudi sibi paterentur. Lusitanorum in Japonia commercia haud multo post occuparunt Hollandi, quis autem eorum unquam ausus est, veritatem illius legationis inficiari?

Profuit etiam ad placandum Imperatorem Japoniæ; nam cum ille antea adversus Christianos fureret, intellecto legatorum adventu, curiositate ductus, Meacum illos ad aulam suam accersit, atque suspensa aure eorum narrationes excipiens, concepta de Europa & aulis præsertim æstimatione, atque auditis honoribus, qui Japonibus fuerant exhibiti, persequi Christianos desit, ingenti Neophytorum & Ecclesiarum emolumento. Omnes autem isti legati Societatem Jesu postea sunt ingressi, a Valignano, qui eos in Europam secum duxerat, suscepti, eorumque unus, Julianus Nacaura glorioso martyrio fuit coronatus.

Spestatissime tunc florebat religio. Tredecim regna cum suis capitibus coronas suas Christo submiserant, Proceres plurimi atque provinciarum & militiæ Præsides sequebantur exemplum. Matronarum nobilissimarum fervor enituit, ut adeo universæ idololatriæ excidium imminere videretur. In agro Domini tam amplo ac fertili laborabant operarii ex Societate nostra 125, præter multos aliorum Ordinum Religiosos. Erecta Deo templa, & juventuti erudiendæ publica Gymnasia, primorum Christianorum fervor ubique splendebat.

Imperatores ipsi Cubo & Nobunanga apprime favebant sanctæ legi, ejus propagandæ plenam potestatem faciebant; nostris hominibus familiariter utebantur, præsertim P. Villela, Ludovico Froes, & Organtino, eosque de religione differentes avidis auribus audiebant, Bonzios vero tanquam impostores contemnebant, eorumque delubra diruebant, ut adeo non procul viderentur abesse a regno Dei. Sed poligamia & pellicum amor, uti apud plures Principes, ponebant obicem. Accessit Bonziorum furor. Et *Cubo* quidem, mota a Bonziis seditione, anno 1565 est interemptus, *Nobunanga* vero successor, excisis Idolis & Bonziis, se unum adorari voluit; quapropter rebellionem concitata in palatio suo obfessus, atque cum uxore & liberis crudeliter occisus est (anno 1587.)

Successit *Taycosama*. Hic humili loco natus rustico serviebat. Meacum subin delatus in famulatum Nobunangæ fuit assumptus, valens ingenio & mira corporis agilitate; militiæ admotus, varia artis dedit specimina, eo usque, ut post Nobunangæ ruinam, subactis omnibus Japoniæ regnis, ad universi Imperii apicem eluctaretur. Christianis initio clementem adeo se exhibuit, ut iis Ozacæ templum, & Patribus S. J. Collegium cum Gymnasio erigeret. Plures in aula Christiani utriusque sexus versabantur, præcipua gratia ornati. Nec minus benevolam se se Regina exhibuit. Christiani autem in immensum multiplicabantur. Verum tanta malacia immanem brevi tempestatem traxit.

Articulus IV.

Taycosamæ Persecutio.

Cur *Taycosama* summam in Christianos benevolentiam in crudelissimam tyrannidem subito mutarit, causa gemina fertur: & quod Lusitanus navem *Firando* facatam transferre noluerit, & quod Christianæ Virgines libidini Imperatoris servire detrectarint. Inde iræ, oleum flammæ affundente *Jacuno*, homine nefario, olim Bonzio, tunc *Taycosamæ Medico*, qui formosas eidem fæminas adducere consueverat.

Pependit illico atrox edictum, quo omnes S. J. Missionarii Japonia migrare jubebantur (anno 1587); at pastores ovile deserere detrectantes, a Christianis Principibus *Omuræ*, *Bungi*, *Firandi*, *Ama-cusæ*, & potissimum *Arimæ* sunt recepti, rebus Divinis & animarum saluti, occultius tamen, intenti. Qua moderatione placatus aliquantum Imperator, executionem Decreti non admodum urgebat, sed atque haud dubie fuisset persecutio, nisi *Jacuinus medicus* & *Bonzii* identidem Imperatoris aures malignis criminationibus obsedissent, atque nescio quæ Japoniæ pericula a Missionariis Europæis & augescente in dies Christianorum multitudine insufurrassent.

Accedebant Christiani quidam Europæi, qui sive ex malitia & invidia, sive incuria flammæ fomentum addebant. Cum enim *Taycosama*, subactis omnibus Japoniæ regnis, ad Philippinas quoque Insulas ambitionem suam extendisset, litterisque ad Præfectum missis mandasset, ut Japoniæ Imperatorem agnoscens Dominum suum tributapenderet; is, tanto bello impar, legatum, hominem Castellanum

misit, quem dudum invidia ufferat, quod exclusis Castellanis soli Lusitani commerciis Japonicis fruerentur; Dellianus (id legato nomen) ad Taycosamam cum muneribus admissus, plures contra Lusitanos & Societatis Patres, quos illis nimium favere putabat, querelas proposuit, exaggerato eorum in Japonia & *Nangasacki* præsertim ac regno Ximo dominatu, & periculo, Imperatori propterea imminente: dividendam, ut Imperii securitati consulatur, plures inter gentes commercandi potestatem. Hæc aliaque adhuc malignius referebat legati interpretes.

Taycosama exæstuans ira extemplo iussit, collegium *Nangasacki* & Ecclesiam, quam Societas habebat amplam & elegantem, everti funditus; atque in mores Lusitanorum inquirere. Acuebat tyranni furorem vox incauta navarchi ejusdam Hispani, qui ex Philippinis in novam Hispaniam vela facturus, ventorum procellis in Japonicum littus fuit ejectus. Dum Mexita aræ maritimæ Præfectus navem visitat, armorum apparatus invenit cum mappa Geographica, qua Regis Hispaniarum regna ac provinciæ, in Europa, Africa, Asia, & America sitæ, erant delineata. Quæsiit Japon, quibus tandem artibus Rex unus tantum terrarum occupasset? Respondit navarchus: armis & religione: præeunt nostri, inquiebat, sacerdotes, & nobis viam sternunt: Christianis imbuunt sacris populos, qui deinde in Hispanorum ditionem facile rediguntur.

Temerariam vocem Mexita ad Imperatorem detulit cum charta Geographica. Dici non potest, quantas in minas eruperit Taycosama; accusans longanimitatem suam, emittit in omnem partem apparitores, qui sacerdotes comprehendant, donec renuntiet, quo genere mortis sint plectendi. Norant nostri Taycosamæ indolem, variam, & versatilem, facilem in iram furoremque ebullire, cum mora vero, & data pro opportuna occasione per gratos ipsi homines meliori informatione, subsidentem. Quare cedendum tantisper temporis zelumque in publico temperandum existimabant, donec procella deferbeat, ne uno velut ictu 50 annorum labor cum lugenda Japonicæ Ecclesiæ ruina concidat.

Aliter visum Patribus quibusdam Franciscanis, qui nuper e Philippinis cum Delliano legato in Japoniam appulsi, zelo accensi & martyrii desiderio novum Meaci templum ac Monasterium moliti, publice prædicare non desinebant. Quapropter Taycosama magis adhuc exandescens 24 Personas, ex quibus tres e S. J. reliqui possimum ex, Franciscana Familia, Meacum primum, ubi eis auricula

hæret, et quædam alia, et quædam alia fuit

fuit abscissa, per varias dein Japoniæ urbes ad ludibrium circumdus-
tos, Nangasachi demum crucibus affigi præcepit.

Sanguis horum Martyrum non tantum non absterruit Japones
a publica professione fidei, sed vere erat semen Christianorum. Tan-
ta quippe eorum multitudo ex urbibus, oppidis, montibus & vallibus,
martyrii desiderio flagrans, convenerat, ut attoniti gentiles de men-
tis eos potestate exisse crederent. Nec ignobilis duntaxat vulgus
mori pro Christo exoptabat, sed Principes quoque viri & matronæ
nobilissimæ, quin & pueri stupenda prorsus imperterritæ & invictæ
fortitudinis dederunt exempla, Divina ita disponente Providentia,
ut in extremis Orientis partibus ferveret religio, dum in Occidente
frigeret.

Cum Taycosama cerneret, tot Martyrum sanguine accendi ma-
gis in Christianis Martyrii cupiditatem, quin imo in immensum auge-
ri eorum numerum, complures etiam Principes, & inter eos poten-
tem Ximi Regem, in cujus ditione est Nangasachium, ad Christi sa-
cra transire, ut Diocletianus olim, desperans, eam gentem excindi
posse, bellum Coreæ regno, Sinarum Imperatori subiecto, indixit,
in Sinæ interiora inde penetraturus.

Verum eo in apparatu mors eum anno 1598, ne porro sævire
posset, oppressit, relicto *Fidegoro* sexenni filio sub tutela *Dayfusama*,
Regulos inter Japoniæ facile principis, reique militaris comprimis-
gnari, cujus filiam filio suo desponderat. Adjunxit, ut filio suo
certius caveret, novem Japoniæ Gubernatores. Admissus ad morien-
tem P. Rodericius, qui saniora Japonico huic Pharaoni consilia ne-
quicquam subjecit.

Articulus V.

Dayfusama persecutio.

Dayfusama initio valde faventem Christianis se exhibuit; unde anno
1599 & 1600 mirum in modum aucta est Ecclesia. At vero
cum omnia ferme solus pro arbitrio ageret, designati a Taycosama
regni Gubernatores, se neglectos graviter ferentes, bellum cruentum
adversus Dayfusamam moverunt, in quo Christiani magnas calamita-
tes sunt perpeffi. Vicit ad extremum Dayfusama, & rejecto pupil-
lo Imperatorem se dixit. Fidegorus Ozacæ fuerat educatus, ibique
Dayfusama ipsum obsedit. Omnis Japonia in partes ibat, gestumque
bel-

bellum gravissimum, Christianis sane luctuosum. Potitus tandem est victoria Dayfusama, Fidegoro extincto; sed anno sequenti 1616 Dayfusama quoque interiiit.

Dayfusama plus quam Taycosama Ecclesiae nocuit, licet enim hic ferocior esset & truculentior, furore tamen & irarum æstu subfidente multa dissimulavit, quæ prius decreverat. At ille, quo lentius incedebat, eo pertinacius atque nocentius.

Cur autem clementiam, qua Principatus sui initio Christianos persecutus fuerat (sicut etiam Taycosama) in persecutionem & tyrannidem converterit, ipsi Europæi occasionem dabant. Nam per 50 prope annos soli Lusitani portus Japonicos frequentabant, commercisque fruebantur: solique Patres Societatis nostræ salutis animarum incumbabant, Missionariis aliis Decreto Gregorii XIII. aditu exclusis. Et hoc tempore satis quiete negotium conversionis secundoque cursu procedebat, ut adeo ultra sexcenta Christianorum millia numerarentur.

Hispani postea ex Nova Hispania & Philippinis Insulis adveſti, in partem mercaturæ venire cupiebant. Ex his, cum munera offerrent, quæſivit Dayfusama, quam multæ naves ex Nova Hispania in Philippinas eo anno venissent (nam illi, ut olim Taycosamæ, vicina in Philippinis potentia Hispanorum non levem incutiebat metum) multas venisse responderunt, easque armis & militibus refertas. At enim, subiecit, quorsum tot milites, tot arma? ad redigendas in ditionem Hispanam Moluccas, inquit. Vocem temere lapsam excepit Dayfusama, memor alterius, qua Taycosamam narravimus efferatum octo abhinc annis; nec dubitavit, quin Hispanorum ea mens & Lusitanorum esset, ut sui Regis, non Christi profferrent Imperium, totidemque facerent perduelles, quot Christianos. Monendum illico curat Regulum, cujus in portu mercatores Castellani constiterant, ut omnes se in navim recipere cogat, neque in Japonia morari patiatur.

Demum Hollandi quoque, quæstus faciendi causa, navigarunt in Japoniam, in omnem occasionem, ut Lusitanos Hispanosque commercii deicerent, sibi que monopolium constituerent, intenti. Hanc se nactos putabant, cum legatus Proregis Novæ Hispaniæ in Japoniam venisset, commercii rursus tentandi causa; petiit is facultatem explorandi maris altitudinem, quo tutius e Mexico in Japoniam navigari posset. Dum igitur omnia Japoniæ littora nautico perpendiculo luce palam pertentat, suspicionibus & sermonibus locum dedit, quos ad aures Dayfusamæ pertulit, fama. Audiit Bataviæ navis re-

Storem de Geographia differentem. Quærit ex eo, quid sibi velint Hispani cum isto perpendiculo, tam diu, tam accurate? an ita mercatores Europæi consueverint? Respondit Navarchus, non tam mercatorum id esse, quam militum, neque commercii causa id fieri in Europa, sed belli: addit, Hispanos esse gentem ambitionis, & ubique dominandi avidam: Patres Societatis in Japoniam adveſtos, illorum satellites: ab iis regna perturbari simulatione pietatis, avocari populos a Principum obsequio, & ad subeundum Hispanæ dominationis jugum perducere. Hanc ob causam a plerisque Germaniæ Principibus, ab Ordinibus Fœderatis Batavorum, & ab Anglis, tanquam publicæ rei perturbatores expulsos fuisse: religionem porro illam, quam docerent, non esse veram Christi legem, quæ solo Dei verbo nititur, sed variis superstitionibus & commentis adulteratam.

His attonitus Imperator nullum amplius locum dissimulationi esse putavit, nec tolerandos, quos ipsi Principes Christiani ejecissent. Itaque ad extirpandum penitus Catholicum nomen deinceps totus incubuit: ac primo quidem 14 Proceres aggressus est, eosque, cum in fide immobiles experiretur, in exilium ejecit, illatis in fiscum omnibus eorum bonis: subsecuta est brevi post proscriptio omnium Missionariorum & Religio Christiana gravissimis sub pœnis prohibita. Præfecti provinciarum Ethnici, cognita Imperatoris voluntate nimium diligenter eandem sunt executi.

Generosa certamina, victorias, constantiam, & heroicam, stupendamque prorsus fortitudinem, Christianorum omnis ætatis, sexus, & conditionis, descripserunt Trigautius, Hazart, Juvencius, pluresque alii: primæ profecto Ecclesiæ martyres surrexisse videbantur. Quanta eorum contentio, ut in album morti destinatorum referrentur! quanta ad tormenta atrocissima euntium alacritas! tenella virgo, ad palum alligata, ruptis igne vinculis, voracibus flammis, iam undique depasta, collectas utraque manu candentes prunas capiti imposuit, illudque ferto & corona cinxit. Et quot heroica id genus exempla! quot hic Agnetes, quas præconio suo celebrare possent Ambrosii!

Circa annum 1614 persecutio maxime sæviit; multi crudelissime necati, multi ex omni genere in exilium ejecti. Hos inter e Societate Jesu 60 cum 50 Alumnis Seminariorum Macaum vecti sunt, 23 cum Justo Ucondono ejusque familia in Philippinas, 15 Patres cum 9 Fratribus occultati remanserunt in Japonia. Petrus Martinez Japoniæ Episcopus, postquam multos sacris ordinibus consecravit, & innumeris Christianis sacramentum confirmationis contulerat, ne ipsius præsentia Imperatorem & satrapas gentiles magis irritaret, jam

ante in Indiam recesserat. Successit ei Ludovicus *Serqueira*, & huic 1614 mortuo Didacus *Valens*, omnes de S. J. obiit quoque Alexander *Valignanus* Italus Provincialis; de missione Japonensi optime meritus, alterque post S. Xaverium Indiarum & Japoniæ Apostolus: nec minori laude digni Organtinus, Capralis &c.

Sed nec diu superstes fuit tyrannus Dayfusama. Conatus ejus omnes eo collineabant, ut Imperium *Xoguno* filio suo pacate possidendum relinqueret, sublato Fidegoro, Taycosamæ filio, cui tutor fuerat datus. Cum autem occultis fraudibus nihil proficeret, cum ducentis militum millibus eundem Ozacæ obsedit, tandemque arcem cepit. Fidegorus fuga dilapsus interiit, & anno sequenti (1616) ipse etiam Dayfusama, postquam filio, Christianam ut gentem penitus excinderet, ultimam monitionem reliquit.

Meliori fine vitam malam clausit *Constantinus*, Francisci Bungi Regis, Christiani illius Herois, degener filius. Is regnum a patre adeptus atque baptizatus, dignum tanto patre filium se probavit initio, sed cum feralia Taycosamæ Decreta circumtonarent, metu amittendi regni, deserto Christo, ad idola aperte descivit, quin Christianos impie est persecutus. At sensit ultorem Deum; regno exutus, & in exilium ejectus vix habuit, quo vitam sustentaret. Vexatio intellectum dedit; & quos mundana felicitas clauferat, calamitas oculos aperuit. Ad veritatem reversus, præclara severissimæ pœnitentiæ virtutumque heroicarum exempla ad mortem usque dedit, quam oppetiit anno 1607. Simile ferme justitiæ & misericordiæ Divinæ exemplum exhibuit *Protasius Rex Arimæ*, qui cum toto prope suo regno conversus, magnum initio fervorem zelumque religionis præstulit, ut deo etiam per legatum ad summum Pontificem Greg. XIII. venerationem & subjectionem suam erga Ecclesiam sit contestatus; sed procedente tempore in teporem subsidens, ut Imperatoris gratia non excideret, egræ aliqua, Christiano Principe indigna. At per quod peccaverat, punitus est, a proprio filio, quem, Christianus licet & ipse esset, compulerat, ut repudiata uxore legitima Dayfusamæ proneptem duceret, throno dejectus, atque ejusdem Imperatoris jussu capite truncatus est, postquam Dei miserentis gratia per seriam pœnitentiam peccata eluit.

Articulus VI.

*Xoguni, & Toxoguni persecutio atrocissima, atque Religionis
extirpatio.*

Dayfusamæ anno 1616 successit filius Xogun, qui Xogunsama appellari voluit, nihilo patre melior, imo pejor; nam feralia Taycosamæ & Dayfusamæ Decreta confirmavit, atque per totum Imperium promulgari jussit, atrocissima insuper tormenta invenit, quibus truculentiorum te tyrannum probaret. Nemini Christiano esse impune licuit. Quicumque deprehensi ad flammæ damnati.

Nec segniter ii, qui in Europa Christiano nomine gloriantur, rogos Japonicos accenderunt, Hollandi inquam, & etiam Angli, qui, ut commercia sibi solis propria facerent, diligenter collaborarunt, ut omnes Hispani ac Lusitani aditu prohiberentur. Unum in eam rem documentum affero. Anno 1620 Joachimus, Christianus Japon, Manila in patriam solvens, catholicos aliquot sacerdotes in navim assumpserat. At Hollandi non contenti hanc navem invadere, ac spoliare, Joachimum insuper & sacerdotes ad Imperatorem detulerunt, quod contra leges Imperii ausi fuerint, e Philippinis in Japoniam navigare. Excandescens Xogunus omnes comprehendi & ignibus exuri jussit. Hollandi autem, cum omne nomen Christianum esset exosum, non *Christianos*, sed *Hollandos* se dixerunt, egregii Christi professores.

Apertum tum plenum crudelitatis theatrum, & quidquid orci rabies suggerere poterat, expromptum; cum enim tyranni cernerent, Christianos gaudio exultantes in mortem ire, eorumque gloriosa morte augeri Christianorum numerum, per lenta supplicia torquendos decernunt, ut vitæ prodigi mori se sentiant, & tormentorum acerbitas moriendi desiderium extinguat. Per lentos ignes ustulabantur, insuti sacco in cumulum velut lignorum strues conjiciebantur, ut contabescerent; jam in glaciales, jam ferventes lacus nudi mergebantur, ad extremum pedibus in furca suspensi, capite in terra defosso, in nonum aut decimum diem inauditis doloribus plenam mortem trahabant. Nec pastores duntaxat, uti multi ex Ordine S. Dominici, S. Francisci, S. Augustini, & Societate Jesu horrendis istis suppliciis necabantur, sed oves quoque & agnelli sine numero mactabantur.

Hazart.

Xogunſamæ tyranno ſanguinario anno 1629 ſucceſſit barbaræ crudelitatis & Imperii hæres *Toxogunſama* filius. Huic ſuggerebant Hollandi mercatores, fruſtra tormentis ac cædibus laborari ad extinguendam peregrinam legem, quamdiu Luſitanorum navibus advehantur novi Doctores, qui ab iis in Japonia clam ſuſtententur: Luſitanis auctoribus ortam conſpirationem Arimensem. Imperator efferatus, Edicto publicato, Luſitanis (id quod Hollandi quærebant) omni commercio, imo & acceſſu in Japoniam interdixit. Cumque quatuor Legati Macao ad Imperatorem veniſſent, eos comprehendere & necari præcepit. (Anno 1639)

Anno 1642 quinque Patres S. J. non obſtantibus expoſitis in omnibus littoribus vigiliis in Japoniam penetrarunt; ſed mox prodiſſi per inaudita tormenta vitam finierunt. Ab anno 1658 ad 62 ſexcenti Japones glorioſo martyrio ſunt coronati; ſacerdotes autem in cryptis ſubterraneis potiſſimum latitantes preſſæ Eccleſiæ, uti primis ejusdem ſeculis, ſe reſervarunt. Aliqui ruſtico habitu amiſti currum agentes olera & obſonia circumvehebant, ut in domos Chriſtianorum ſe inſinuare, & animabus proſpicere poſſent. Quidam pro mancipiis ſe gerentes agebant per plures annos remiges, ut tandem in Japoniam poſſint evadere, atque laboranti Eccleſiæ ſuccurrere.

Anno 1663, 68, 69 adhuc multi martyrio ſunt affecti a *Toxogunſama* tyranno, qui tandem poſt nimis diuturnam laniationem, ad reddendam Deo rationem evocatus eſt, nullo relicto hærede. Unde Imperium ad duodennem alterius ſtirpis Principem eſt devolutum, cui quatuor Gubernatores ſunt adjuncti, a quibus requies aliqua Chriſtianis conceſſa memoratur. Impium quoque mandatum, quo Japoniam ingreſſuri crucem calcare jubebantur, ſublato dicitur, ut adeo non modica ſpes affuſerit Chriſtianis priſtinam libertatem conſequendi.

P. Cornelius Hazart in fine Hiſtoriæ ſuæ Japonicæ adducit teſtimonium Elſtratii ſcriptoris Batavi de mandato, Batavis mercatoribus & nautis a Societatis Indiæ Præſecto dato: quo videlicet prohibeat omnem externum cultum Chriſti, preces, psalmos, celebrationem diei Dominicæ ac Feſtorum, ſed ſolo cultu interno contentos eſſe jubeat, ne navigationi & mercaturæ periculum creetur.

Subjungit ex Joanne Alberto de Mandelslo *part. 2 in deſcript. itin. Orient. pag. 453.* Præſectum navis Hollandicæ, anno 1646 in Japoniam appulſæ genti ſuæ nauticæ præcepiſſe, ut, ſi a Japonibus interrogarentur, an Chriſtiani ſint, reſponderent: *non ſumus: ſed veri Hollandi ſumus*: neque ullum externe ſignum edant, unde dignoſci poſſet, quod ſint Chriſtiani.

Invehitur deinde Hazartus in hos Christianos, fidem Christi abnegantes: ostenditque, quales sint *Evangelici*; cum aperte agant contra Evangelium *Matth.* 10 & *Luca* 9. Ubi clarissimis verbis præcipitur externa professio fidei; nam qui erubuerit, Christum confiteri coram hominibus, hunc erubescet Christus coram Patre suo cœlesti: & dicente Apostolo: *ore fit confessio ad salutem.*

Assignat denique discrimen inter prædicatores vere Evangelicos; & Ministellos, qui se dicunt Evangelicos: quid illi fecerint, tulerintque, & quid isti. Exprobrasse Præconibus Batavicis Hollandum Nobilem, qui præsens fuisset martyrio igniario P. Caroli Spinolæ, unum lignorum fasciculum ardentem ad fidem eis eripiendam suffecturum. At Catholicos cum gaudio ad rogos, ad flammæ currere.

P. Fontanay Missionarius S. J. in Sinis, datis ad P. de la Chaisse, Ludovici XIV. Regis Christianissimi Confessarium anno 1704 litteris, scribit, in Japonia solis Sinensibus & Hollandis permixtum esse commercium, nec alium etiam istis portum patere, nisi Nangasachiensem, gemina utrinque arce arcte custoditum. Quamprimum eminus navis conspiciatur, celocem illico expediri, quæ totam navim exploret, homines singulos mercesque ad minutias usque annotet, atque ad officiales Nangasachienfes referat, nihilque prorsus esse, quod possit occultari. Maxime autem explorari religionem: subterni navi egredientibus laminam cupream, cui Christi Crucifixi effigies sit incisa, hanc a singulis nudo pede debere calcari: tum scripturam prælegi, execrationibus in Christianam Religionem & impiis edictis plenam. Tam Sinenses quam Hollandos habere extra urbem proprias ædes, in quibus perpetua custodia septi observentur, magis tamen isti quam illi. Si librum aliquem in navi deprehendant, illum ocus in mare projici.

An adhuc supersint Christiani aut monumentum sanctæ Religionis, quæ ante centum annos in Japonia tam pulchre floruerat, explorari a se non potuisse: impossibile esse Missionario per tot claustra, vigilas, & calcatam impie crucem in Japoniam penetrare.

CAPUT XXVII.

Itinerarium Caspari Schillingeri per Asiam in Indias Orientales.

Sub initium hujus sæculi Casparus Schillingerus, Ethlingensis ex Marchia Badensi, Chirurgus, in Indiam Orientalem professionem instituit, quam redux in patriam, prolixa descriptione complexus est. Quæ, cum non parum eruditionis contineat, digna est visa, quam in brevem synopsis contraham.

Casparus igitur, peregrinas regiones visendi cupidus, P. Wilhelmo Weber, ex Rheni, & Wilhelmo Meyer, ex Germaniæ superioris S. J. provincia ad Missionem Malabaricam destinatis, se associavit, cum Ernesto Hanxleden Novitio. Augusta profecti, Oeniponto, Tridento, Venetiis, Ferrara, Bononia, superatoque Apennino, Florentia, & Pisa, Liburnum pervenerunt; ubi conscensa navis Gallica, Siciliam inter & Africam vecti, Melitam attigerunt, Insulam, ordini Equestri S. Joannis, Rhodo expulso, a Carolo V. donatam. Urbs est permunita, Mahometanorum frænum, Christianorum decus & tutela. In medio magnifica S. Joannis Basilica & palatium Magni Magistri illam exornat.

Ab hac Insula digressi, Creta seu Candia ac Rhodo ad lavam relictis, in Cyprum venerunt, rebus omnibus abundantem Insulam, quam Selymus Turcarum Imperator anno 1567 Venetis extorsit. Nicosia, Famaugusta, Ceraunia, Salina, Lernica, Paphos, celebriores sunt urbes. Sicut Melitæ omnia caro, sic in Cypro omnia propter abundantiam vilissimo stant pretio. Galli, Angli, Hollandi hic suos habent consules, & Patres Franciscani hospitium, quo suos, ad sacrum sepulchrum pergentes recipiunt. Est etiam Cyprus S. Pauli prædicatione & Barnabæ martyrio celebris.

Antiochiam inde, ubi fideles primo cognominati sunt Christiani, prætervecti *Alexandretam*, in finibus Mediterranei sitam, appulere. Frequens est commerciorum emporium, in quo naves Europæ in Asiam tendentes solent appellere. Et propterea etiam hic Galli, Angli & Batavi, negotiosæ gentes, suos habent Consules. Exercitium Religionis Christianæ est ibidem liberum sub cura P. Franciscani. Ab Alexandræ M. urbs ædificata dicitur, & ab eo nomen accepisse.

Ab Alexandreta terminus proximus erat *Aleppo* (*Berrbæa*, *Larissa*, *Chalybon*) in Syria, a Tamerlane olim vastata. Sicut autem Constantinop.

tinopolis in Europa, Cairum in Africa, sic Aleppum in Asia præcipua est Turcarum civitas, opulentissima commercialis statio, quam Poloni, Itali, Hungari, Galli, Angli, Belgæ, Mosci, Græci, Natolii, Armeni, Georgiani, Medi, Persæ, Indi, Ægyptii, aliarumque Nationum ex Europa, Asia, Africa, mercatores & opifices frequentant. Tempia Turcica ultra centum numerantur, in quibus Turcæ multo modestius devotiusque se gerunt, quam Christiani Europæi in suis. Cum autem multi sint in amplissima illa urbe Catholici, Patres Carmelitæ, Franciscani, Capucini, Jesuitæ, Gallicæ gentis, sedem fixerunt, singulique suas habent Ecclesias; in quibus magis Catholicis provident, quam Turcas obduratos convertant. Sedet ibidem Bassa Syriæ, seu Suristan, ut Turcæ appellant.

Statuerant ibidem peregrinantes nostri per Euphratem & Sinum Persicum in Oceanum atque Indiam navigare; sed cum in illis partibus bellum iter intutum redderet, circuitu usi, per Armeniam & Persiam profecti, primum *Erzerum*, magnam sed obsoletam urbem, in majori Armenia sitam, pervenerunt. *Armenia* in *Turcomanniam* & *Churdistanum* hodie divisa est, quæ a Septentrione per Caucasum a Georgia seu Colchide, ab Oriente per Caspios scopulos a Media, ad meridiem per montem Taurum a *Diarbecia*, seu *Affyria* & *Mesopotamia*, ab Occasu per Euphratem a Cappadocia separatur. Mediam secat mons Antitaurus in Armeniam borealem & austrinam; in hac mons *Ararat* visitur, in quo Arca Noe, post diluvium, quievisse dicitur.

Postquam Missionarii barbaram & inhumanam Turciam, in qua multa passi sunt, reliquerunt, & politam, humanamque Persiam ingressi sunt, vestes Turcicas, quas induerant, deposuerunt, rursusque Europæas induerunt; cum intellexissent, se magis in his, quam illis Persis placituros. Marzini in *Georgia*, Persicæ ditionis provincia invenerunt Monasterium, in quo centum Monachi schismatici Græcæ religionis habitant, cum Patriarcha Armeno. Negant processionem Spiritus S. a Filio, Primatum Romani Patriarchæ, beatitudinem ante diem iudicii, ignem purgatorii, quamvis pro defunctis orent, usum in Eucharistia panis azimi. In reliquis omnibus cum Ecclesia latina consentiunt, in quantum dogmata spectat.

Porro *Georgia* seu *Gurgistan*, ad mare Caspium sita, Mediam & majorem Armeniam atque Caucasum attingit. Orientalis complectitur provinciam *Carduel*, in qua urbs princeps *Tiflis*: *Dagestan*, in qua *Derbentum*; *Kachetum*, in qua *Zachanum*. Occidentalis Georgia, olim Colchis & Iberia, nunc *Mingrelia* appellatur.

In finibus Georgiae est *Erivan*, haud procul *Araxe*, urbs celebris, quam anno 1637 Rex Persiae Turcis eripuit, arce, aeneis machinis, & valido praesidio egregie munita. Suburbia decuplo sunt urbe majora. Patres Societatis nostrae Galli ibi habent Residentiam, in qua duo sacerdotes cum fratre laico privato fruuntur Religionis exercitio; sustentati sunt, sicut in Turcia, Persia, & aliis orientalibus provinciis a Rege Christianissimo, nec aliter Catholici Europaei appellantur, ac *Franchi*. Baptizandis Infidelium infantibus moribundis potissimum lucrum reportant. Memorabilis est ibidem foeminarum modestia, quae, si mares eis occurrant, tamdiu in partem oppositam faciem avertunt, donec praeterierint. Porro in urbe habitant Persae, in suburbiis majori multo numero Armeni Graecae religionis.

Præterdunt isti, praesertim qui in monte *Ararat* degunt, per traditionem se accepisse, 1. hic Arcam resedisse, pluraque illius superesse fragmenta, in lapides mutata. 2. Noemum ibidem inter filios suos orbem terrarum divisisse, & Semo quidem versus orientem magnam Asiam, Chamo versus meridiem Arabiam & Africam, Japheto versus occasum Asiam minorem & Europam pro sua portione hereditaria assignasse, montemque istum statuisse terminum, a quo singulorum ditio inchoaretur. 3. Postquam Noe de monte descendit, *Erivanum* construxisse, ibique sedem fixisse. 4. Situm hic fuisse paradisum, ex quo, circa montem *Ararath*, prout legimus Gen. 2, quatuor oriuntur flumina, videlicet *Phison*, qui circuit terram *Hevilath* (nempe *Colchidem*) ubi nascitur aurum, & in Pontum *Euxinum* se exonerat; *Gebon*, qui putatur esse *Araxes*, & in mare *Caspium* influit: *Tigris* & *Euphrates*, qui in Sinum *Persicum* se evolvunt.

Missionarii *Mesopotamia*, *Armenia* & *Georgia* peragrata perverunt in regnum *Mediae*, quae *Armeniam*, *Georgiam*, mare *Caspium*, *Hyrceaniam*, *Parthiam*, & *Assyriam* attingit. Spectat ad Regem Persiae; urbs princeps est *Tauris*, quam *Ecbatanam* illam superbam, ab *Arphaxat* aedificatam, Regum *Mediae* sedem, fuisse putant. Omnium prope nationum homines, sicut *Aleppi* hic sua tractant commercia, *Aegyptii*, *Arabes*, *Turcae*, *Armeni*, *Georgiani*, *Tartari*, *Indi*, *Russi*, *Itali*, *Galli*, *Poloni*, *Angli*, *Hollandi*. Pretiosiora urbis templorumque ornamenta *Solymanus II* anno 1535 *Copolim* avexit, cum peritissimis artium magistris. Duo hic Patres *Capucini* Religionis curam gerunt. Quamvis autem incredibilis *Taurisii* sit hominum multitudo, vilissimo tamen omnia vaneunt pretio.

Relicta dein ad lævam *Hyrcania*, regionum illarum propter ubertatem paradiso, ingressi sunt Parthiam, ejusque urbem præcipuam *Sultaniam*, a Tamerlane dirutam, Regum olim sedem, qui se Sultanos dicebant, nunc autem, ne cum Turcis, hostibus suis, commune quid haberent, *Cbanos*, *Schach*, *Sophos*. Transmisso tum monte Tauro, qui per minorem majoremque Asiam exporrigitur, *Caravana* (sic appellant Turcæ & Persæ itinerantium societatem, ex multis hominibus collectam) occurrerunt grandes aliæ Parthorum urbes, Cassinum, Komum, & Kaschanum, donec 28 Maji 1700 nostri Europæi in comitatu Legati Russici *Ispabanum* sunt ingressi, & per tres menses in domo Societatis nostræ, Gallicæ nationis, diversati.

Persia est inter quinque maxima Asiæ regna, Sinicum nempe, Tartaricum, Mogolicum, Turcicum, & Persicum, intra Mogoriam, Caucasum, mare Caspium, Turciam, & mare Persicum conclusa. Complectitur Persiam specificè sumptam, *Parthiam*, *Susianam*, *Hyrcaniam*, *Mediam*, *Bactrianam*, *Margianam*, *Arachosiam*, *Kirmaniam*, *Ormuzium*. Susiana dicitur ab urbe *Susa*, in qua olim Assverus, aliique Persarum Reges sedem superbam fixerant.

Persæ sunt robusto corpore, perspicaces ingenio, politi moribus, humani in advenas, grati beneficiis; nec matheseos disciplinæ ignari. Mercimonia autem potissimum exercentur a Christianis Armenis. Polygamia aliqui perpetua, temporali alii contaminantur; aliisque secundum interpretationem Aly Alcorani carnalibus vitiis. De transmigratione animarum pariter ineptis deluduntur fabulis. Christianus deficiens ad Mahometismum omnia fratrum & propinquorum bona capit. Viget apud eos circumcisio; solem tamen non amplius adorant.

Regimen sicut in Turcia est omnino Monarchicum, ad varias successu temporum Nationes translatum. *Ispabanum*, bis a Tamerlane vastatum, reparatumque in Regiam evasit; sicut olim Thebæ centum portis nitet, octo milliaria Germanica in ambitu cum suburbiis complexum, hortis tamen multis distinctum. Sacellum habet privilegio Asyli munitum. Mercatores ex omni natione conveniunt. Res autem vili sunt pretio propter omnium abundantiam, & artificum multitudinem.

Templum Societatis præ reliquis est nitidum, tribus aris variisque ornamentis, ex Gallia allatis, instructum: pavementum panno instratum, cum more gentis nudis pedibus sit incedendum. Quot Dominicis Festisque diebus ad frequentem Auditorem habetur concio, alternatim nunc Gallico, nunc Armeno sermone; permissumque est,

campana, ex turri dependente, populum convocare. Vicinus quidam Persa, cui gravis erat hic sonus, a Rege petit, illum interdicti. Respondit Rex, curaturum se, ut non amplius ipsi sit molestus; missoque liſtore caput illi amputari iussit. Domui Societatis contiguum est Gymnasium, in quo ad centum adolescentes Europæi Latina, Gallica, & Armena lingua imbuuntur. Cum autem magna sit Mahometanorum in templis suis modestia ac reverentia, Catholici eandem in Ecclesiis æmulantur.

Cum Missionarii ad iter se accingerent, *Bittus Gallus*, Babyloniae Episcopus, apparatu sacro eos large instruxit: *Bossietus* vero dives mercator catholicus, patre Gallo, matre Armena natus, Societatem in Malabariam euntium ex solis Christianis collegit, quibus sacerdotes nostri, quandocunque se dabat occasio, Missam dicebant.

Isphano migrantibus prima magni nominis urbs occurrit *Schiras* sive *Siras*, metropolis olim Persiæ, ab Alexandro M. vastata. Sunt in ea Patres Augustiniani ex Lusitania, & Carmelitæ ex Italia, tres itidem commercii gratia consules, Gallus, Anglus, & Batavus: altera *Zelminar*, olim *Persopolis* celeberrima, quam Alexander M. in gratiam scorti redegit in cineres: tertia *Abassia* ad Sinum Persicum. Tribus inde milliaribus in eodem Sinu est *Ormus*, seu *Ormuzia* Insula, a Lusitanis olim occupata, in qua *Gaspar Barzaeus*, a S. Xaverio Goa missus, magno cum fructu Evangelium prædicaverat. Sed Abas Rex Persiæ anno 1623 ope Anglorum & Hollandorum eandem Lusitanis eripuit, commercio in Kirmaniam translato, quo Angli & Hollandi egregie utuntur, illi quidem serico & gossipio, hi vero aromatibus negotiantes. *Ormus* vero Urbs & Insula de se sterilis fuit deserta, sola arce, quam Lusitani ædificaverant, sub præsidio Persico retenta.

Duo Patres Missionarii, *Wilhelmus Weber* & *Meier*, qui hætenus, ut in Malabariam pervenirent, tantum terrarum fuerant emensi, tantasque molestias exhausserant, Sinui Persico commissi, cum diu noctuque ægrotis inservissent, lue & ipsi, quæ in navi grassabatur, correpti, consumptique sunt, in conspectu ferme termini, ad quem omnibus votis anhelabant. Omnes in navi pientissimos hos viros deplorabant, *Schillingerus* præsertim Chirurgus, qui eorum beneficiis hætenus vixerat. Navigavit ille nihilominus, relicta ad lævam Cambaya, Suratam, in regione Guzurata locatam, sub ditione Mogoris.

Surata est urbs magna, commercantium in Indiis frequensemporium, in quo negotiantur Turcæ, Persæ, Judæi, Arabes, Abissini, In-

Indi, Galli, Angli, Batavi, aliæque Nationes Europææ. Solum telonium hic ducenta ducatorum millia importare in ærarium Mogoris dicitur. Merces autem sunt sericum, gossipium, linum, ebur, gemmæ, vasa porcellana, fabæ thermopotæ, lapis Bezoar, qui in stomacho Indicorum animalium nascitur: adhæc mala Granata, Punica, Aurea, Citrina, aliique fructus diversissimi. Incolæ sunt perquam humani, præsertim erga peregrinos. Religio est libera: Christiani, Ethnici, Mahometani in una platea habitant. Catholicus Divinus cultus a Patribus Societatis Jesu & Capucinis latino sermone peragitur. Ethnicorum varia est conditio: eorum Popæ aliqui molles, in spurca scelera projecti, aliqui extreme in victu & vestitu rigidi. Animalia, quasi Numen illis quoddam inesset præcipue vaccas, ridiculo cultu prosequuntur: vel vermiculum occidere nefas ducunt: quin hospitalia pro iis erigunt. Pythagoræ fabulis de metempsychosi sunt imbuti: in vaccam transire maxime exoptant. Mahometani autem Mogores interpretationem Alcorani longe aliam sequuntur, nempe *Hembeli*, Turcæ Omari, Persæ Aly, Tartari Schafei. Unde tanquam hæreticos se mutuo insectantur.

Conscensâ tum navi, & anchoris solutis, relictoque ad dextram *Dio* Lusitanico munimento, in quo Societas nostra habet collegium, prout etiam *Damani*, perventum *Goam*, principem Lusitanorum in Indiis urbem, egregie munitam, Archiepiscopi & Proregis sedem, in qua varii Religiosi Ordines suum habent domicilium, Patres Societatis, præter plura Seminaria, Collegium, Academiam, Domum Professam, & Novitiatum, unde tot in Indiam, Sinas & Japoniam Christiani heroes prodierunt.

Navigatum inde prope *Calecutum*, quod proprium Regem Ethnicum habet, quem *Zamorinum* appellant: prope item *Cranganorem*, & *Cocinum*, quod anno 1662 Hollandi Lusitanis eripuerunt, relictis ex politicis rationibus Jesuitis in suo Collegio & Scholis. Prætervesti pariter sunt *Travancorem*, *Culam*, & promontorium *Commorinum*, donec in *Insula Ceylano* appellerent, Indiæ velut paradisum. Pertinuerat ad Lusitanos, sed Hollandi eos ejecerunt, ejectioni etiam Jesuitas, nisi omni conatu obstitissent Catholici incolæ, eos animarum curatores habere certi, quos sibi dedisset S. Xaverius. Retinet tamen adhuc partem *Insulæ* Rex Ethnicus. Abundat autem *Ceylanum* auro, argento, cupro, plumbo, ferro, gemmis, margaritis & unionibus.

Per Sinum Gangeticum in *Bengalam* iter dein institutum, quæ magno Mogoli est vestigialis : multi Europæi mercatores hic ædes suas & officinas habent. Commendatur incolarum humanitas, quamvis plerique sint Ethnici.

Tandem Schillingerus, receptus in navem Gallicam, per Ponticherium in ora Coromandelis, Promontorium Bonæ spei & mare Atlanticum in Galliam, indeque post triennem professionem Etlingam patriam suam rediit.

LIBER SECUNDUS.

Status Africa.

CAPUT I.

De Africa in genere & Ægypto in specie.

Africa, grandis mundi pars, ingenti terrarum tractu ultra tropicum Capri excurrent, mari Mediterraneo, Erythræo, & Oceano concluditur. Magnæ peninsulæ formam præfert, cum in sola Ægypto, magno illo istmo, mari rubro & mediterraneo interjecto, continenti adhæreat. Cum æquator mediam interfecet, zonæ torridæ tota propemodum subiecta, portione non admodum magna ultra tropicos protensa, ingentibus caloribus æstuat; unde, sicut ferarum bestiarum est feracissima, ita & nigrorum hominum, qui beluarum naturam ferme imitantur; neque enim alia sub sole gens tam barbara, eos si populos & terras excipias, quæ maribus & fluminibus, uti Nigro ac Nilo irrigantur. Prout enim ibidem gleba est fertilior, ita indoles minus barbara, sed per Europæorum commercantium consuetudinem magis mansuefacta : Cafres si demas, moris sui ferocis retinentes. Triplo major est quam Europa, quamvis propter desertam triplo forte pauciores in ea sint homines.

Regna & provincias multas continet; & quidem ex parte Boreali Mediterraneo adjacent *Ægyptus*, (quam Nilus interfluens mire fecundat) & *Barbaria*, etiam antiquitati notissima. Nam *Ægyptus* cum

cum Scythiis & Phrygiis de vetustate originis concertat. Osiris, Chami filius, primus illius Rex fuisse traditur, sub bovis specie *Apis*, *Serapidis*, aut *Jovis* Hammonii nomine cultus: *Jo* vero, ejus uxor, sub nomine *Isidis*, in Mythologia ob adulterinos Jovis amores famosa. Reges Ægypti tunc omnes *Pharaones* appellabantur, quamvis peculiaribus etiam suis nominibus insignirentur. *Orus I.* Josephum regni Gubernatorem constituit. *Sesoftris*, sive Sefac, orbem victoriis emensus, atque seditione in Ægyptum revocatus, a Colchorum tandem Rege victus est. *Orus II.* cum Israelitas insequeretur, mari rubro haustus. *Sethosis* victricia arma per Septentrionem & Orientem circumtulit, ut adeo Ægyptus non raro valide concusserit Assyriorum Imperium. Judæi, in medio positi, jam in hanc, jam in illam partem inclinati, ab utraque vapulabant.

Pharaonibus extinctis *Duodecemviratus* fuit institutus, donec ex his unus, Psammiticus collegas sub jugum misit, & Aristocratiam rursus in Monarchiam mutavit. Verum Cambyfes, Cyri filius, Psammiticum Regem cum tota Ægypto Imperio Persico subjecit.

Cum autem Alexander M. Persicam Monarchiam subegisset, Ægyptus quoque Græcorum jugum subiit. Post mortem Alexandri, cum ejus Duces provincias inter se distribuissent, regnum Ægypti *Ptolomæo Lagi* obtigit, omnesque deinceps Reges *Ptolomæi* sunt appellati. *Ptolomæus Philadelphus* notus est a grandi Bibliotheca, Alexandriæ instructa, & 70 Interpretibus, qui sacra Biblia ex Hebræo in Græcum verterunt.

Magna deinceps & frequentia orta sunt bella inter Ægypti & Syriæ Reges; nam quo plura inter eos contracta sunt connubia & affinitates, eo plura sunt jacta bellorum semina, jam Syris in Ægyptum, jam Ægyptiis in Syriam irrumpentibus, & velut pro dominis se gerentibus, donec a Romanis, discordiis istis se in rem suam miscerentibus, regnum utrumque periit.

Ultima, quæ regnum Ægypti tenuit, fuit *Cleopatra*, quæ, ut regnum sibi magis firmaret, Marco Antonio, Romano Triumviro, adulterinis nuptiis se conjunxit. Sed *Actiaca pugna* ab Augusto Octaviano, altero Triumviro superata, se ipsam cum Antonio interemit; omniaque in potestatem Romanorum sunt devoluta. Ultimum quippe erat Regnum Ægyptiacum, in quò tandem Monarchia Græca penitus defecit.

Facta igitur Ægyptus sub Augusto Romani Imperii provincia; Sæculo III Zenobia Regina Galieno eandem eripuit, sed Aurelianus, victa Zenobia, recuperavit. Anno 640 ad Arabes Saracenos est devolu-

voluta, qui sub nomine *Calipharum* illam regebant. Primus eorum fuit *Omar*. Ægyptii dein pulsi Arabibus sibi ipsi Caliphas elegerunt, donec a *Sultanis* Babylonis subacti sunt. Potentissimus eorum *Saladinus* anno 1187 capta Jerosolyma Christiano ibidem regno finem imposuit.

Cum autem molles Ægyptii minus essent ad bellum habiles, Sultani Circassos servos, barbarum & ad arma duratum hominum genus, conduxerunt. Christianorum quoque infantes, Mahometanis fabulis imbuti, ad hanc militiam educabantur. Accesserunt multi a fide apostatae. Hæc colluvies *Mammelucorum* nomine compellabatur, & hodieum desertores fidei *Mammeluci* vocantur. Fœx ista militaris ad tantas denique vires excreverat, ut subacta Ægypto Regem sibi proprium deligeret. At vero anno 1517 *Selimus I Turcarum Imperator*, everso Mammelucorum regno, Ægyptum subjugatam, Turcici Imperii provinciam constituit, futuram, sicut dudum ante fuerat, Constantinopolis horreum: atque in hoc statu hodieum perseverat; quamvis Bassæ, Ægypto præfecti, non raro seditionem moverint.

Princeps Ægypti civitas est *Cairum*, ad Nilum sita, & inter maximas orbis urbes numeranda. Triurbe constat, 24000, ut fertur, plateis, totidemque fanis. Incolæ plerique sunt Mahometani, multi tamen etiam Copti, Nestoriani, & Græci Schismatici, pauci vero Catholici. *Cairum* ex ruderibus antiquæ *Memphis*, in Historia celebratissimæ, surrexit. Superba illa quondam urbs Regum Ægyptiorum fastum ostentabat, Pyramides inquam, portentosæ magnitudinis, quarum una per quinque stadia fuisse extensa scribitur, atque inter septem mundi miracula computata. Sed, quod Colosso Rhodio, Dianæ Ephesinæ templo, Arthemisæ Mausolæo, Muris Babylonis, hortisque pensilibus Semiramidis, *Pbaro*, turri luminosæ, quam *Ptolomæus Philadelphus* in Ægypto construxerat, eidem accidit. Tempus edax, ad substructionem humanarum ludibrium, omnia devoravit. Idem *Alexandriæ*, urbi post *Cairum* in Ægypto celeberrimæ, ad ostia Nili sitæ, evenit; nam plurimum a pristino splendore descendit, præsertim postquam Lusitani, nova inventa via, merces Indicas ab hoc emporio derivarunt alio. Copti hic suum habent Patriarcham, qui jurisdictionem in Abyssiniam usque exporrigit. De Ægypti antiquitatibus plurima referunt *Herodotus* in *Euterpe*, & *Diodorus Siculus* l. 1. sect. 2.

CAPUT II.

De *Barbaria*.

Articulus I.

Adumbratio Regionis.

Prælongus, ab Ægypto ad fretum usque Gaditanum secundum Mediterraneum expositus terrarum tractus, paradysus olim Africae, *Barbaria* hodie merito dicitur, tracta haud dubie a barbarie, in quam degeneravit, nomenclatione.

Olim, sicut hodie, divisa erat in varias provincias, sed sub diversis nominibus, in veteri Historia notissimis. Nam proxima Ægypto erat *Libya*, & *Cyrene*, ubi hodie regnum est *Barcanum*; ubi olim *Carthago*, hodie est *Tunetum*; ubi *Numidia*, nunc *Tripolis* & *Algerium*; ubi *Mauritania*, nunc regnum *Marocbii* & *Fesse*.

Carthago potentissima erat Respublica, Romanæ æmula; Numidia & Mauritania proprios Reges habebant. De quibus postea plura. Sed Romani has terras occuparunt. Sæculo V Vandali, Germanicus ad Balthicum populus, per Galliam & Hispaniam Duce *Genserico* in Africam evaserunt, atque pulsas Romanis, hiantes jam undique Imperio, regnum sibi constituerunt. Huic Sæculo VI finem imposuit Justinianus I Imperator, per Belisarium victo vinctoque *Gilimere*, Rege Vandalorum ultimo.

Sæculo VII Saraceni non tantum Ægyptum, sed totam oram illam maritimam occuparunt, & Sæculo VIII ipsam etiam Hispaniam. Subiecti autem erant magno Asiæ Caliphæ, donec abjecto hoc jugo independentem potestatem usurparunt. Per varias tamen familias transiit, bellis intestinis in bonum Christianorum inter Mauros grassantibus.

Ex his turbis quatuor in Barbaria enata sunt regna, *Marocbianum*, *Algerianum*, *Tripolitanum* & *Tunetanum*. *Marocbianum* etiam Imperium dicitur, quod *Fessanum*, *Tassiletanum*, aliaque minora regna sub se comprehendit. A 200 annis imperavit familia Scheriffiana. Anno 1727 obiit ex illa Muley Ismael anno æt. 84, relictis 4 filiis, qui perpetuis bellis parricidalibus inter se digladiabantur, donec *Muley Abdala* coronam reliquis extorsit; sed eadem rursus spoliatus est anno 1734 a fratre Muley Ali ope nigrorum. Sed Abdala, comparatis vi-

ribus fratrem rursus dejecit, cum immani provinciarum vastatione & rerum omnium confusione.

In extremitate regni Fessæ ad fretum e regione Gibraltariæ sita est Septa, jam dudum ab Hispanis Mauris erepta, quam isti 36 annos obsederunt.

Algerii, Tuneti, & Tripolis Reges a piratis Turcicis dejecti sunt, regna autem versa sunt in tres Respublicas, seu potius tres urbes prædatorias, quæ Turcarum Imperatori vestigiales, piraticam exercentes totum mare Mediterraneum rapinis infestum reddunt. Ludovicus XIV. Rex Christianissimus priore sæculo omnes tres urbes, quod insolentius se gererent, igniariis pilis castigavit.

Regimen est Aristocraticum, sub duce, & senatu, quem Divan appellant, sub Turcarum protectione, quorum sectam profitentur. Inter Christianos Principes necdum conveniri poterat, ut nidi isti Harpyarum excinderentur communi opera; imo nec desunt, qui muneribus navigationum securitatem ab eis emant.

Oranum, in Algerianorum finibus situm, singularia habuit fata; nam anno 1509 a Cardinale Ximenez Saracenis ereptum, ac sæpe frustra ab illis oppugnatum, non nisi anno 1708 flagrante in Hispania gravi inter Christianos bello, expugnari potuit. At anno 1732 ab Hispanis fuit receptum.

Articulus II.

De Bellis Punicis.

Quoniam celeberrima fuit Carthaginensium Respublica, juvat hic aliquid speciatim differere. Dido Tyriorum Regis filia, fratris insidias fugiens, in Africam appulsa, in ora ejus maritima, e regione Siciliæ *Carthaginem* construxisse traditur, adjecta arce, quam *Byrsam* dixit. Hæc urbs, tyrannos passa, in amplam ac potentem Rempublicam deinceps surrexit. *Peni* dicti sunt, & regio, quam incolabant, terra *Punica*; unde etiam tria, quæ cum Romanis gesserunt, *Bella Punica* sunt appellata. Gens utraque magnis incrementis augebatur: Carthaginenses jam extra Africam, in Hispaniam & Siciliam arma proferebant. Romanorum animos & ipes extulere populi in Italia devicti, Vejentes, Falisci, Hetrusci, Samnites, Galli, Tarentini, sub jugum missi, rejectus in Epirum Pyrrhus, Gallia Cisalpina jam prope domita, Respublica utraque alterius accessiones æmulo, quin

& livido oculo respiciebat. Timebat utraque, & timebatur. Periculum igitur faciendum virium.

Primo bello Punico occasionem & causam dedit *Sicilia*, ad quam ceu mediam & fecundum horreum gens utraque obtutum defixerat. Pœni jam turbis, post mortem Agathoclis in eadem exortis, se miscuerant, isto cum *Hierone*, Syracusarum Rege fœdere. Invasi *Martini*, eorumque urbs *Messina*. Implorati Romani veniebant sociis auxilio. Tunc primum navibus maria ab iis trajecta. *Messina* in fidem recepta: abstractus a fœdere Punico *Hiero*, socius deinceps Romanorum fidus. Victus a *Duillio* consule, stationariæ pugnae assuetus, Pœnus in mobili elemento, hoc est, suo.

Fugientem in Africam Pœnum persecutus *Attilius Regulus*, tantis cladibus affecit, ut trepidatum sit Carthagine. Sed *Xantippus* Lacedæmonius Dux creatus, atque Spartana virtute Punicas artes fulciens, victori victoriam eripuit. Superatus *Regulus* captusque, Romam pro pace impetranda a Pœnis legatus, pacem dissuasit, atque, quod iuraverat, Carthaginem redux, abstracta cute dilaniatus est, præferens libertati & vitæ suæ amorem patriæ, grandeque relinquens documentum, fortia agere & pati Romanum esse: quid ni & Christianum? & quid amore cœlestis patriæ?

Ab ea Romanorum clade reductum a Pœnis bellum in Siciliam. Victi denuo Pœni primum a *Metello*, dein a *Puteone*, denique a *Lucratio Catulo* pacem post 24 annorum cruentum bellum serio flagitarunt. Data ea lege, ut *Sicilia* decedant, *Africa* finibus se contineant, summam pecuniæ in damnorum compensationem pendant, *Sicilia*, *Syracusano* *Hieronis* regno excepto, Romanis provinciis accensa.

Facta cum Pœnis pace *Lucratius Catulus* templum *Jani* clausit 500 annos post U. C. Sed *Liguribus*, *Isthis*, *Insubribus*, aliisque *Galliæ* *cisalpinae* populis, necdum satis domitis, bellum moventibus, haud multo post rursus apertum est. Multo gravissimum vero a Carthaginensibus bellum incubuit, quod *Punicum secundum* fuit appellatum, tempore quidem brevius primo; nam 18 duntaxat annos tenuit, sed armorum ardore multo atrocius, contententibus duobus fortissimis populis de orbis Imperio, hinc *Scipione*, inde *Hannibale* per artes bellicas inclarescente.

Hannibal quidem, *Amilcaris* filius, novennis jam puer odium in Romanos iuraverat ad aram. Cum 23 annos natus esset, supremus Carthaginensium Dux creatus in *Hispaniam* irrupit, ibique *Saguntum*, sociam Romanorum civitatem, expugnavit. Hæc causa pro-

xima belli: remotior gentis utriusque ambitio & æmulatio; honestior tamen Romanis; quia Carthaginienses excurrendo Punica fide in Hispaniam pacem fregerunt.

Hannibal, relicto in Africa & Hispania valido præsidio, per Gallias & Alpes, aceto, ut fingitur, perrosas, in Italiam penetravit: ubi quatuor grandes victorias a Romanis reportavit: primam ad *Ticinum*, victo Scipione patre, cujus caput a filio, adhuc prætextato, defensum: secunda ad *Trebiam* Sempronium prostravit. Tertiam ad *Thrasymenem* Flamini temeritas peperit, qui cupiditate pugnandi se totum Panicæ fraudi offerens, docuit, etiam in armis non sufficere solam fortitudinem, sed requiri mentis quoque in ducibus consilium. Quarta omnium maxima clades accepta est ad *Cannas*, ignobilem in Apulia vicum. 50 millia Romanorum cum consule *Æmilio Paulo* cecidisse dicuntur.

Perierat sane Roma, si Hannibal, ea cum victore exercitu petita, uti vincere, ita victoria frui didicisset. Sed is Capuæ suas Cannas invenit, non ferro victus, sed molli voluptate, qua enervatus miles vinci cœpit, cunctatione primum *Fabii Maximi*, cui propterea *Cunctatoris* nomen adhæsit; quod cunctando restituit rem, tum etiam felici *Marcelli* audacia. Ita ab uno Pœnorum peccato Roma prostrata stabit, & stans Carthago cadet.

Nam versa inde fortunæ rota, clades deinceps Hannibalem excephere. Capuam illam suam oppugnari & capi vidit, vindicatam in cive Pœni amicitiam. Quis animi sensus, cum avultum fratris *Asdrubalis* caput, qui cum 80 millibus Pœnorum in Italiam fratri auxilio venerat, ante Romanorum castra præfixum intueri, & cum eo 50 millia cæsa intelligere, se vero in Aprutium, Italiæ angulum retrusum cernere debuit?

Quanta denique clades & ruina Hannibalis & Carthaginis a *Lucio Cornelio Scipione*, in quo uti virtutum omnium splendor eluxit, sic felicitatis bellicæ decus enituit. Recepit is Hispanias, ubi quatuor belli Imperatores cum suis exercitibus profligavit, ultra juvenem prudens, fortis & castus. Certe ea gentilis homo in flore ætate integritatis & pudoris argumenta dedit, quæ multis Christianis ruborem incutiant. Eximie pulchritudinis fœminas, sibi adductas, ne aspexit quidem.

Consul creatus a senatu petiit, ut ex Italia in Africam transferre bellum sibi liceat. Ingrata & periculi plena visa est petitio, præsertim *Fabio Maximo*, qui vehementi oratione, despecta ejus ætate juvenili, temeritatem inconsultam, ut loquebatur, corripuit: per mul-

multos jam annos hærere in Italia Hannibalem, nec ab ullo Imperatore potuisse expelli: satis Scipioni fore gloriæ, si id efficiat, quod nullus adhuc potuit. Respondit modeste Scipio, effecturum se id, sed trahendo, non trudendo. Satis per tot annos Pœnorum armis pressam & vastatam esse Italiam: transferendum bellum, premendum hostile solum. Vix arsuræ Africæ testis, revocandum ex Italia cum copiis Hannibalem. *Extat pulcherrima ejus oratio, in senatu habita, apud Livium.*

Senatus nullum Scipioni in Africam exercitum decernere voluit, potestatem tamen fecit omnibus, qui sub eo militare vellent, & expeditionem suscipere. Magnus ad eum illico ultra expectationem Senatus fit confluxus. Trajicit in Africam: revocatus imperio Senatus Carthaginensis Hannibal, qui flets Italiam deserit. Fit pugna atrox, vincitur a Scipione, relegatur in Asiam. Petunt Carthaginenses pacem. Data ea lege: nullum bellum absque consensu Senatus Romani susciperent, navium numerum ad triginta reducerent, reliquas cum elephantibus & transfugis Romanis traderent.

Multa alia in Africa gessit Scipio, qui *Africanus* exinde dictus, *Masanissam*, Numidiæ regno a Carthaginensibus & *Syphace* spoliatum, cum in Africam venisset, sibi conciliavit, partaque victoriæ, cujus pars non parva fuit, regno restituit; quem deinceps constantem amicum & socium Roma fuit experta, *Syphax* vero Rex Romam victus est missus. Hujus uxor erat *Sophonisba*, quæ ne Romanis dederetur, ad Masanissam confugit, eique se conjugem obtulit. Captus formæ illecebris, & precibus Masanissa, eam sibi uxorem a Scipione petiit. At Scipio pulcherrima oratione, quæ pariter extat apud Livium, Regem dehortatus est, ne rem hanc, nomine suo indignam, committat, & fœminam, non nisi per usurpationem Reginam, populi-que Romani nunc captivam ducat. Etiam in se (addit Scipio) laude aliqua digne fortasse Masanissam æstimare, se autem nihil æstimabilius ducere, quam continentiam & victoriam sui ipsius. Masanissa, quamvis ægre, paruit. Sophonisba vero, ne in triumphum Scipionis Romam duceretur, se ipsam confodit.

Sicilia tota hoc bello provincia Romanorum facta est. Nam Hieroni, Syracusarum Regi, fido Romanorum socio, mortuo successit Hieronymus, qui ad Carthaginenses defecit. Quare Romani eam urbem per Marcellum expugnaverunt; simulque cecidit *Archimedes*, machinarum minister, multo peritissimus, qui difficilem eam oppugnationem Romanis fecerat. Tota quoque Hispania eo bello ad Roma-

nos rediit. *Plautus* vero servus per suas comœdias populo Romano applausit.

Finito bello Punico secundo ad bellum usque Punicum tertium, *Romani* arma in orientem verterunt, gesto contra Regem Macedonum & *Antiochum* Magnum *Syriæ* Regem bello, prout memoratum supra. *Lucio Scipioni* Asiatica decreta provincia. Huic frater *Africanus* legatus additus: hic apud *Antiochum* cum incidisset in *Hannibalem*, ibidem exulantem, quæsit ex illo, quem summum belli Imperatorem judicaret? respondit *Hannibal*, *Alexandrum M.* quoniam is totam *Persarum* Monarchiam evertisset, & victorias suas ultra *Indum* & *Gangem* protulisset. Quem secundum censeret? *Pyrrhum* nominavit, quo nemo aptius aciem struxisset. Tertio loco se ipsum posuit: instat *Scipio*: quid si autem me vicisses, quo ordine te collocasses? reposuit *Hannibal*: tunc enim vero omnium primo loco, etiam ante *Alexandrum* & *Pyrrhum* me posuissem.

Africanus Romam redux, confecto feliciter bello cum *Antiocho*, repetundarum est postulatus a Tribuno plebis. At is indignum ratus, tot palmarum heroem, qui *Hispaniam*, *Africam* & *Asiam* Romano populo aperuit, senatusque Principem, qui omni vita integerrime est versatus, a furioso homine in jus vocari, deserta ingrata civitate in exilio obiit. Idem contigit *Hannibali*, qui ab uno loco in alium fugitivus eodem tempore exul porrecto sibi veneno extinctus est. Ores humanæ!

Cum *Carthaginensibus* post primum bellum Punicum 40 annis pax tenuit, post secundum 50. Sed gens superba se victam ægre ferens, intra pacis limites se contineri non est passa. Quare resumpsit arma, id Romanis dans crimini, quod *Masanissæ* *Numidiæ* Regi semper magis favisset quam sibi: injurias & damna, ab eo *Carthagini* illata, non vindicasset, nec cohibuisset. *Masanissam* igitur bello aperto sunt aggressi.

Romæ deliberatum, an *Carthago* sit exscindenda. *Cato* *Censorius* delendam putavit, *Scipio* *Nasica* dissuasit, ut urbs æmula virtutem Romanam & disciplinam militarem ceu cos semper acueret. Prævaluit *Catonis* sententia: missus in *Africam* exercitus, qui arma sibi a *Carthaginensibus* tradi postulavit. Tradita sunt. Sed cum cives juberentur urbem deferere, & in remotiora a mari loca emigrare, lamentis & furore omnia complerunt: servos dimittunt liberos, diu noctuque arma cudunt: sæminarum capillis funes pro navibus texunt, defensionemque acerrimam, desperatione armatam, objiunt. Eruptione ex urbe sæpius facta plurimos Romanorum cædunt, classemque

eorum concremant. Missi in Macedoniam ad Pseudo-Philippum & in Hispaniam ad Celtiberos, Romanis rebelles, legati, conducti ex omni Africa milites, fusæ sæpius ab *Asdrubale* Romanæ legiones: tertioque jam anno bellum trahebatur.

Igitur Romani, quibus solenne erat, initio vinci, ad extremum vincere, majori vi atque prudentia id bellum agendum rati, *Scipionem Æmilianum*, ædilitatem tunc petentem, extra ordinem consulem creant, & cum supplementis in Africam mittunt. Nec spes eos fellit. Nam Scipio restituta, quam priores Imperatores neglexerant, disciplina militari, dimissisque cum ignominia ignavis, copias urbi admovet, eamque expugnat, & evertit. Multa millia in Byrsam arcem fugientium, ut sanguini parceret, liberos dimittit. *Asdrubal* Dux captus est; multi se ipsos concremarunt. Atque hoc pacto bellum *Punicum tertium* finitum est.

Cecidit igitur, rerum humanarum fato, funditusque eversa est superba illa *Carthago*, Romæ terror, per 700 annos rerum per orbem gestarum gloria inclita. Scipio ipse tantæ urbis ruinæ illacrymasse fertur, idemque fatum Romæ vaticinatus. Carthaginensis Respublica, ductis in Africam coloniis, provinciæ Romanæ formam induit. Imperator Augustus novam excitavit Carthaginem, Primatu totius Africae claram, quam tamen postea Saraceni ita sunt depopulati, ut hodie vix amplius rudera illius supersint.

Porro *Scipio Æmilianus* ob eversam Carthaginem Africamque domitam dictus est *Africanus Junior*, ad distinctionem *Cornelii Scipionis*, qui ob Hannibalem victum appellatus est *Africanus Senior* seu *Major*. Hujus filius adoptavit *Æmilianum*, unde Scipionis nomen assumpsit. *Æmilianus* autem dicitur, quia natus erat ex gente *Æmilia*; nam pater ejus fuit *Paulus Æmilius Macedonicus*, cum quo *Perseum* vicit: avus vero *Æmilius* consul, qui ad *Cannas* cecidit.

Idem *Scipio Æmilianus* præter *Africani* etiam *Numantini* nomen accepit; nam cum *Numantia*, celebris in Hispania sine muris civitas, per 13 annos a Romanis Ducibus frustra fuisset oppugnata, creatus iterum consul *Æmilianus*, sicut *Carthaginem*, ita *Numantiam* evertit. Romam redux, omnia plena turbis propter leges agrarias, quas *Titus Grachus* Tribunus plebis, homo auram popularem captans, rogaverat, invenit. Plebs contra senatum, senatus contra plebem insurrexerat. *Scipio Nasica*, e senatu surgens, *Titum Grachum* occidit. *Scipio Æmilianus* interrogatus, quid ea de cæde sentiret, respondit, *jure casum videri*. Altera die mortuus in lecto inventus est, Suspicio erat, a propria uxore fuisse extinctum, *Titæ & Caji Grachorum*

rum sorore. Sic cecidit magnus ille heros, Africæ & Hispaniæ domitor; utrique devotus Palladi; nam *Polybium* ex Græcia præceptorem accersit, celebrem deinde Romanæ conditorem Historiæ, & per *Lælium* ex Africa *Terentium*, qui terſo latinitatis nitore theatra Romana animaret.

Articulus III.

De Bello Jugurthino.

Punici tertii belli tempore mortuus est *Masaniſſa* Rex Numidiæ octogenerius, perpetuus Romanorum amicus & bellorum socius, relictis tribus filiis, *Micipſa*, *Manastabili*, & *Guluffa*. His posterioribus duobus brevi extinctis, regnavit solus *Micipſa*. Reliquit autem *Manastabilis* filium *Jugurtham*; hunc nepotem suum Rex *Micipſa* eodem cum propriis filiis suis *Adherbale*, *Hiempſale* cultu habuit: imo postquam ab expugnatione Numantiæ magna cum *Scipionis* commendatione in Numidiam redierat, in filium eundem adoptavit, æquali cum patruelibus futurum jure.

Micipſa mortuo *Jugurtha* *Hiempſalem* interficit. Fit bellum. *Victus Adherbal* regnoque spoliatus, Romam se confert petiturus auxilium. Verum *Jugurtha*, probe gnarus, raros superesse in senatu *Curios* & *Fabricios*, sed omnia Romæ auro esse venalia, majorem Curia partem pecuniis jam corruperat. Igitur *Adherbal* impetrare plus non potuit, quam ut legati mitterentur in Africam, qui deteriorem regni partem eidem concederent.

Verum *Jugurtha*, homo inquietus juxta ac turbulentus, hanc quoque regni portionem *Adherbali* erepturus, eundem sicut antea *Hiempſalem* ejus fratrem, crudeliter enecat. Hic tandem Roma, justitiæ olim cultrix tam sancta, qualisque videri adhuc volebat, æquiorum sententiam admisit. Rejēcti *Jugurthæ* legati, decretumque in eum bellum, quia videbant Romani, devicto *Jugurtha* Numidiam provinciam Romanam fore.

Oscitanter, soluta militari disciplina, per aliquot annos bellum gestum a Romanis Ducibus, a *Jugurtha* non raro cæsis. Tum vero, cum Romani in populi probrum cederet toties vinci, *Metellus* consul, qui *Numidicus* propterea dictus est, in Africam missus, *Scipionis* exemplo disciplinæ nervum magis intendit, commissoque prælio *Jugurtham*, quamvis Romana, quam probe didicerat, arte pugnet,

ret, superavit. Sed debellare hominem, per montes vagantem & deserta, non ita primum erat. Ex improvise erumpebat & cadebat, interim vero agros & testa uri patiebatur.

Cum itaque bellum traheretur, Cajus Marius, qui Metelli tunc legatus erat, Romam profectus, homo licet novus esset, consulatum obtinuit, provinciaeque ei Africa decreta. Sed cum neque is Principem vagum versutumque vi aperta posset vincere, in terra Punica fraude Punica uti in Pœnum statuit, quæ hunc in modum est adornata.

Jugurtha Bochum, Mauritaniae Regem, socerum suum, in belli adversus Romanos societatem pertraxerat. Cum autem is cerneret, res generi in dies arctiores fieri, sibi metuens, legatos de pace misit ad Marium consulem. Is Lucium Syllam, suum tunc legatum, ad Bochum misit. Convenit cum eo, ut Jugurtham quoque, ad pacem velut componendam, invitaret: nihil in socero fraudis suspicatus gener, comparuit. At repente a Bocho socero comprehensus, Syllæ est traditus, ductusque Romam in triumpho Marii est circumductus, & fame demum enecatus. Extinctum in eo Masanißæ genus. Numidia vero in provinciam Romanam abiit, quæ postea etiam variam fortunam subiit; nam a Romanis transiit ad Vandalos, a Vandalis rursus ad Romanos, a Romanis denique ad Saracenos Mahometanos. In Numidia sita fuit Tagaste cum Hippone Regia, illa S. Augustini patria, hæc ejus Episcopatu celebris. *Bellum Jugurthinum eleganter scripsit Salsustius.*

C A P U T III.

Ultior Africa Descriptio.

Proxima Barbariæ regio est *Biledulgerid*, ab Ægypto ad mare usque Atlanticum in longum protensa: hordei, dactylorum, camelorum, equorum, aliorumque pecorum ferax. Habet suos regulos, Barbariæ ut plurimum vestigales. Incolæ potissimum Mahometani sunt & Judæi.

Zara, desertum a Nubiæ regno ad mare Atlanticum extensum, Libya olim interior, trigidum, leonum, aliorumque monstrorum patria, quorum naturam incolæ æmulantur. Subiecta est ipsi Tropico Cancræ.

Nigritia pariter in mare occidentale longo tractu excurrit. A Nigro fluvio interfluente, sicut *Aegyptus* a Nilo fecundari dicitur: unde multum orizæ, lini, gossipii, mellis, cupri & auri gignitur. Europæ Nationes nigra emunt mancipia, quæ in Americam transvecta agriculturæ, aliisque servilibus laboribus addicuntur, non modica contentione, penes quem sit jus hujus quæstuosi commercii. In plura autem regna omnes hæ terræ sunt divisæ.

Sequitur meridiem versus *Guineæ* regnum; quia ab occidente & meridie mari alluitur, admodum fertile, præsertim ebore, frumento, quod bis in anno metitur; sacharo, ære, elephantibus, simiis &c. corio, cera, pipere &c. Unde complurium Europæorum avaritiam, aut lucri cupiditatem traxit, qui varias ibidem arces construxerunt, portusque pro navibus. Uti Angli, Hollandi, Dani, Brandenburgici &c.

Reliquam Africam amplissimis spatiis occupat magna *Æthiopia*, quæ olim complexa est regnum Congo, Loango, Monomotapæ, *Casreria*, quæ *Æthiopia exterior* appellabatur: Interior vero continet *Zanguebariam*, *Nubiam*, & *Abyssiniam*.

Congi & *Loangi* regnum infra *Guineam* & *Nigritiam* ad Oceanum Occidentalem situm in Zona torrida, fertilissimum, licet *Æquator* medium interfecet, magnoque caloris æstu torreat. Lusitani in eo varia loca obtinent.

Monomotapæ amplissimum Imperium 20 Reges vestigales numerat, inter omnia *Africae* regna censetur ditissimum, propter largas auri & argenti fodinas. Capricorno subjacet. Incolæ sunt atrii coloris, & ut plurimum Idololatræ. Nilus ibidem oritur.

Casreria, prælonga littoralis in Promontorium Bonæ spei excurrens *Africae* pars, duobus velut brachiis *Monomotapæ* Imperium amplectitur & includit. Incolas habet maxime feros & barbaros, qui ferarum instar in specubus habitant.

Proxima *Casreria* orientali est *Zanguebaria* & *Adelum* regnum, longo pariter littorali tractu ad mare Arabicum porrecta. Est in illa *Mosambicum*, urbs ad Lusitanos spectans, superato Capite Bonæ spei, ad reficiendas naves, & vires per quietem reparandas opportuna: & cum aurum, argentum, ambram, ebur, & ebenum terra producat, commerciis frequens.

Nubiæ regnum, Nili aquis irriguum & fecundum, *Aegyptum* attingit, *Zaram* & *Abyssiniam*, auro & ebore dives, proprium Regem habet. Incolæ Mahometani potissimum sunt & Judæi.

Denique *Abyssinia* seu *Abassia*, *Æthiopia* in specie dicta, amplissimis spatiis iis, quas dixi hactenus provinciis interjacet. Ab Imperatore regitur, quem *Presbyterum Joannem* appellabant, sed nomine generali *Neguz* est dicendus. Genus suum a Salomone ducit, & Regina Saba. Candacen quoque Reginam, cujus evnuchum Philippus Diaconus baptizaverat, *Æthiopiæ* Reginam faciunt. Incolarum plurimi sunt copticæ religionis Schismaticæ, habentque proprium Episcopum, Patriarchæ Alexandrino subjectum. Tellus præter frumenta &c. aurum & gemmas profert.

Circum Africam multæ sunt *Insulæ*. Maxima omnium est *Madagascaria*, in Orientali Oceano, Zanguebariæ obversa. Lusitani, qui eam anno 1506 detexerunt, Insulam S. Laurentii appellant: Galli vero Insulam Delphini, quia in ea arcem hujus nominis posuerunt, ad regenda sua commercia. Incolæ ut plurimum sunt Idololatæ & Mahometani, & a pluribus Principibus reguntur. Ferax est solum gossipii, croci, saccari, tabaci, auri & gemmarum.

In mari Atlantico, e regione Biledulgerid prope Tropicum Canceri visuntur *Insulæ Canariæ*, sive *Fortunatæ*, Hispaniæ Regi subiectæ: præcipuæ sunt 1. *Canaria*, urbs ejusdem nominis, Episcopatu & Gubernatoris sede nobilis. Vinum, sacharum & aves Canarias Europæ suppeditat.

2. *Tenerifa*, omnium optimæ, supremi Gubernatoris sedes, valde fructifera & populosa. Verum anno 1704 & sequenti mons *Picus*, qui totius mundi altissimus habetur, tanta evomuit incendia, ut accedente motu terræ, multa mortalium millia misere interirent.

3. *Insula Ferri*, *Palma*, *Gomera*, aliæque plures, minoris quidem sunt momenti, omnes tamen variorum fructuum feraces: in aliquibus ter in anno segetes meti dicuntur, ut adeo merito *Fortunatæ* dicantur. Multi primum Meridianum in his Insulis, atque inde gradum longitudinis inchoant.

4. Insulis Canariis accenseri solet *Insula Madera*, Lusitaniæ Regi parens, quæ ob florentem suam venustatem, paradysi quandam speciem refert. Abundat frumento, vino, sacharo, melle, aliisque divitiis. detecta est a Lusitanis anno 1420.

Ad Regem Lusitaniæ spectant pariter *Insula Capitis Viridis*, quæ olim *Hesperides*, *Gorgones*, & *Gorgades* fuerunt appellatæ. Sitæ sunt infra Canarias in Zona torrida, e regione Nigritiæ in Oceano Atlantico. Abundant hortensibus fructibus, vino generoso, sale, re pecuaria, carnibus feris. Aura tamen fruuntur minus salubri. Præcipua est *Insula S. Jacobi*. Nomen hæ Insulæ derivant a Promon-

torio seu Capite Viridi, quod e Nigritia in Oceanum excurrit, multisque miliaribus ab Insulis istis distat.

Inter Africam & Americam mediæ jacent Insulæ *Azores*, quæ etiam *Tercera* dicuntur a *Tercera* Insula præcipua, item *Flandrica*, quæ a Flandris sunt inventæ. Sunt numero septem, montosæ, sed frugiferæ: spectantque ad Lusitanos. Ingens in iis copia accipitrum; hinc etiam *Insulæ accipitrum* appellantur.

C A P U T IV.

Introductio Religionis in Regnum Fessæ & Marochii, & reliquam Barbariam.

Duo hæc regna, quæ uni hoc tempore subjecta sunt capiti, liberales olim, etiam sub Saracenis, artes excoluerant, magnosque viros, medicos præsertim nutriebant, puta Avincennam, Averroem, Albumazarem, Razin. Secta est Mahometana, in varios tamen ramos diffusa, pro diversa Alcorani interpretatione. Plurimi quoque Judæi, a Ferdinando Catholico ex Hispania, & Emmanuele Rege ex Lusitania pulsi hic confedere: multo autem mitius habentur, quam Christiani, qui in diram servitutem aut tetros carceres abstracti contabescunt, nisi sint, qui eos redimant. Non raro etiam sæva tyrannis Christi cultores sustulit.

Jam anno 1220 Miramolinus Rex Marochii quinque Patres, ex Seraphico Ordine S. Francisci, qui mari trajecto publice atque impeterrite Evangelium prædicabant, atque Mahometis mendaces fabulas ac fraudes redarguebant, crudeliter tortos trucidavit. Martyrum corpora, postquam Barbari ea concremare frustra conati fuerant, a Christianis redempta, in Hispaniam non sine prodigiis sunt transportata. S. Antonius Paduanus, Fernandus Martinus tunc appellatus, cum hæc videret, martyrii desiderio accensus, postquam undecim annos inter Canonicos Regulares S. Augustini sanctissime vixerat, ad ordinem S. Francisci transgressus, 25 ætatis anno, iter Marochium iniit; sed Divina providentia eum, adversa valetudine retractum, Italiæ illustrandæ reservavit.

Quamvis autem postea etiam persecutio, misera servitus, & squalor carcerum plures Christianos sustulerit, peculiarem tamen memoriam meretur Petrus Elcius Madritensis Hispanus, qui negotiationis causa Marochium profectus fidem aliquamdiu dissimulavit. Sed vitæ

parum Christianæ pertæsus in patriam redire statuit, ubi integre fidem profiteri posset. Verum ex fuga retractus, & carceri mancipatus, promissis minisque ad defectionem fuit sollicitatus. At ille Mahometem ejusque fabulas execratus, Christumque palam professus, eos, qui captivitatis ærumnis victi a Religione desciverant, graviter reprehendit, atque ut futuræ vitæ memores in viam salutis revertantur, admonuit. Tandem is honor Christiano heroi obtigit, ut Domini sui exemplo cruci affixus, gloriosa morte coronaret triumphum martyrii.

Nec minus ad decus Religionis contulit anno 1645 *Celebus* Regis Tunetani filius primo genitus, successor in regno jam designatus; is enim, Divina operante gratia, peculiari a prima juventute affectu in Christiana ferebatur mancipia, multaque de Christiana Religione sciscitatus, amorem illius desideriumque concepit, atque nihil magis optabat, quam occasionem, qua Christianas in terras posset evadere; illam tandem nactus, cum navi, ad id præparata, Panormum in Siciliam appulit, ubi ab Archiepiscopo & Prorege, prout tantam personam decebat, exceptus, imbutusque Christianæ fidei principiis, insigni cum solennitate fuit baptizatus.

Luculentius adhuc Divinæ virtutis in corda hominum exemplum dedit *Mulei Serif* Regis Marochii & Fessæ filius, ceu senior in spem regni natus; siquidem is, omnibus corporis & animi dotibus a natura instructus, ingenio, sapientia, virtute præcellens atque propterea a patre in confortium regni ascitus, dum Meccam iter instituit ad Mahometis sepulchrum, ab Algeriis & Tunetanis regio honore exceptus, indeque mari se committens, a navi Melitenfi, cui Balthasar Mendez erat præfectus, fuit interceptus, atque Melitam abductus, ubi multa de Christiana Religione cum audiret, & in templis videret, fluctuare dubius animo cœpit. Perfoluto nihilominus ingenti lytro, discessum cum comitibus adornavit.

At subito illapsa est nutanti tam clara lux, ut P. Rectori Collegii Melitenfis se instruendum traderet, & salutis laticem supplex peteret; hoc solenniter tinctus atque *Balthasaris Mendez* nomine appellatus, comitibus suis Marochium redeundi copiam fecit, sed ex 35 duo duntaxat erant, qui reverterentur; reliqui omnes sunt baptizati. Ex Insula Melita Messinam in Siciliam translatus anno 1654, magnoque honore cultus, duobus annis in Collegio S. J. sacris disciplinis operam dedit excellenti cum profectu.

Interea vero, patre ipsius mortuo, ad capeffendum regnum vocabatur. Verum illo abdicato respondit, se non caducum, sed æternum regnum quærere, nec venturum, nisi omnes abjecto Mahomete Christum sequerentur. In Societatem Jesu subin admitti petiit, Romamque ab Alexandro VII Pontifice accitus, eandem ingressus est, dictus ejus voluntate *Balthasar Loyola Mendez*, ut & illius, a quo feliciter captus, & cujus ordinem amplexus fuerat, nomen conjungeret.

Absolutis Romæ studiis, ordinatus sacerdos, atque muneri Apostolico, ad quod præstantes dotes attulerat, dicatus, in pluribus Italiæ civitatibus conciones habuit, ad quas ingens, ex remotis etiam locis, hominum concursus, ut Africanum hunc Regiumque concionatorem audirent; interque eos præcipuæ Nobilitatis viri, qui ejus directioni se subiciebant.

Præcipue vero ejus industria in convertendis Mahometanis enituit, quorum Genuæ 380, & universim ad duo millia Ecclesiæ inferuit. Pendebant ab ore dicentis, stupebantque, cum patria lingua Alcorani fabulas fraudesque eruditissime detegentem audirent. Eorum unus pertinaciora, qui reliquos a baptismo absterrebat, cum nihil efficeret, mortem Balthasari machinatus, obtulit ei florem venenatum, cujus olfactu interitum attraheret. Advertit insidias, &, cur hoc flore, inquit, me vis perimere? sed quid, si innoxie olfaciam, an vis Christum sequi? annuente illo, sacerdos, ducto vehementius spiritu odorem lethiferum valide attraxit prorsus innoxie. Procidens in genua proditor, veniam rogat & baptismi gratiam.

Similiter alius, qui capere P. Balthasarem voluit, captus est. Fuit is celebris Fessæ Alcorani Doctor, qui aptus ad eum reducendum videbatur. Scripsit proin eidem prolixam Epistolam, in qua Christi fidem calumniatus, & Alcoranum extollens, non potuisse se, inquebat, nuntio credere, quod tantus Princeps, tot dotibus ornatus, in spes tantas genitus, regnum, opes, voluptates omnes abjecisset, severamque Christi legem fuisset amplexus. Rediret ad se ipsum, regnumque amplissimum, jure nascendi sibi debitum, capefferet, ac felix gubernaret. Id rogare lachrymas fidelis populi, curvantis genua, & in amplexum extendentis brachia.

Respondit Balthasar, omnes opes, voluptates, & gloriam hujus mundi, bona esse nimis exilia, vana, atque futile, quam ut mentem, cælo natam, & boni infiniti capacem satiare queant. Solum Deum esse, infinitum bonum, quod cor humanum impleat. Plus solatii & veri gaudii percepisse se, postquam se totum Deo tradidisset,

quam

quam omnia regna mundi afferre possent. Desineret jactare ineptas Alcorani fabulas. Æternam vitam, veramque beatitudinem spectandam, ad quam sola Religio Christiana perducatur. Spurci dein prophetæ somnia, & Alcorani deliramenta tam dilucide demonstravit, ut Doctor iste Africanus Genuam navigaret, ubi a P. Balthasare ita convictus est, ut Christo nomen daret, missusque Florentiam, sponsore ipso Magno Duce Ferdinando, baptizatus fuerit, vitamque vere Christianam deinceps duxerit.

Balthasar autem fervore spiritus flagrans in totum mundum. Mahometanos præsertim, quorum omnia arcana noverat, convertendos cogitationes suas direxit; obtentaque tandem a P. Generali in regnum Marochianum aut Mogoricum eundi licentia, per Pedemontium Galliamque iter instituit; sed cum in Hispaniam venisset, Madriti morbo correptus, diem supremum pientissime obiit, sexto, postquam Societatem ingressus fuerat, anno.

C A P U T V.

Introductio fidei in Guineam, Congo, Loangam, Angolam &c.

Regna hæc late extenduntur ad oram maris Occidentalem Africæ, sicut auri & argenti, variarumque aliarum rerum, sic barbarorum hominum, qui nigri sunt coloris & prope nudi, atque bestiarum, Leonum, Tygridum, Crocodilorum, Simiorum, Leopardorum, Elephantum, draconum, & serpentum portentosa magnitudinis, passim feracia. Cati sylvestres & marini prægrandes, manufecti ancillarum subeunt vices. Posterioribus enim pedibus insistentes & gradientes, prioribus veluti duabus manibus ad obsequia domestica utuntur, hydrias capiti impositas apportant, conterunt in mortario aromata, aliaque servilia opera præstant. Delphini, balæne, hippopotami, syrenes, aliaque monstra marina sunt admodum frequentia.

Religionem vix ullam multi coluerunt; alii sunt Ethnici, Idololatæ aut Mahometani; nam hæc pestis totam Africam, sicut Asiam, pervaserat. Atque in his tenebris jacebant sepulti mortales miseri ad ultima usque ferme tempora, quibus Lusitani illa obeuntes littora, & Missionarii, ab illis adducti, variis in locis fidei lucem affuderunt.

Et quidem, quomodo Henricus, Joannis I. Lusitanæ Regis filius, Septa anno 1415 Mauris erepta, Insula Madera anno 1420 occupata, Capite Viridi anno 1443 detecto, ad Guineæ fines anno 1460 navigationes promoverit, memoratum est supra. Anno 1471 sub Alphonso Rege Fernandus Gomez ad Regnum Congo, ubi postea permunita arx S. Georgii fuit constructa, pervenit. Anno 1684 Jacobus Canus, ope astrolabii, tunc inventi, Congi, Loangæ, & Angolæ littora legens ad sexcenta ultra Æquatorem milliaria triumphale crucis vexillum provexit; indeque iter relegens, quatuor nobiles Congianos secum in Lusitaniam abduxit, ubi a Joanne II Rege ac tota aula humanissime excepti sunt, variisque ludicris certaminibus, in quibus dexteritatem & velocitatem incredibilem ostendebant, recreati.

Canus Legatus Regis cum Mauris & muneribus remissus ad Regem Congi, exceptus ab eo est publica & effusa lætitia, & quoniam mandatum acceperat a Rege, ut omni industria adniteretur, Regem Congi ad Christum perducere, homo militaris, simplici sua relatione doctrinæ & adhortatione eundem conciliavit. Primus sacro lavacro tinctus est Regis focer cum filio, anno 1491, cœpitque popularibus suis & subditis insigni cum fervore Evangelium prædicare.

Rex ipse constructo magnifico templo, cum uxore & liberis baptizatus est, sequentibus tam illustre exemplum Aulicis ac regni Principibus. Quo autem magis Rex processu temporis intepuit, eo magis, quem primo genuerat, fervebat *Alphonfus* filius; qui post mortem patris regni hæres, a minore fratre Panso idolis pertinaciter addicto, pertulit grave bellum; sed non sine prodigio vicit perduellem, captumque custodiæ tradidit, in qua tædio periit. 50 deinceps, quibus in pace feliciter regnavit, annis, virtutis Christianæ heroem, ardentemque zelatorem animarum constanter exhibuit.

Successit in regnum & probitatem patris, non deneger filius *Petrus*, qui obtento Episcopo, omnibusque ad inducendam in universum regnum Religionem adornatis, ad pietatis suæ fructum percipiendum in cælum abiit, nullo relicto filio. Consecutus igitur regnum nepos *Jacobus*, solum nomen Principis Christiani gessit. Coluit Lusitanos propter commercia, sibi proficua; Religionis nulla cura; unde fervor aliorum quoque Christianorum magnopere intepuit.

Ad restaurandum igitur rursus fervorem Joannes III Rex Lusitanæ anno 1547 quatuor viros e Societate Jesu in Congum misit, quos perhumaniter Rex Jacobus excepit, concessa plena Evangelium præ-

prædicandi libertate. Multa millia brevi conversa. Rex ipse visus incalescere, sed brevi iterum, instar aquæ, ab igne remotæ, in pristinum teporem, quin & frigus recidit, frustra ignes subjicere conante P. Gomesio.

Mortuo Jacobo, corona celeri pede aliquot transfiliit capita, donec in *Alvaro* substitit. Regnum is distortum prudentia & mansuetudine pacatum in ordinem suum reposuit. Religionis quoque, quam dudum professus fuerat, curam gessit: verum vitæ illecebris & pellicum amoribus, communi Africæ Principum malo, in transversum actus, non nisi per calamitates, a Deo immissas, respuit. Quippe a *Giachis*, gente barbara, sede sua Regia, totoque regno expulsus, nihil habuit reliquum, nisi ut primo a Deo culparum veniam peteret, missa dein ad *Sebastianum Lusitanæ* Regem legatione auxilia precaretur; obtinuit. Missus *Govea* cum militum manu, devictis pulsisque Barbaris, *Alvaro* regnum restituit: qui in alium deinceps virum mutatus, se totum Religioni, virtuti, Deo impendit; missa frequenti legatione ad *Sebastianum*, *Henricum*, *Philippum*, *Lusitanæ* Reges, & ad ipsum etiam summum Pontificem, cui obedientiam deferebat.

Alvarus II, ejus filius, majori adhuc multo in Religionem & probitatem morum ferebatur studio. A fratre suo minore, regni cupido, bello appetitus, victoriam retulit. In loco, ubi frater perduellis cecidit, templum Deo construxit, largitori tantæ victoriæ.

Vicinum *Congano* est regnum *Angolæ*, olim *Congano* Regi vestigale, donec unus, subjugatis Regulis, supremum dominatum obtinuit. *Lusitani* Congi Regno ad Christum adducto, suisque commerciis in eo stabilitis, ulterius progressi, *Loandam* primum Insulam, *Angolæ* veluti clavem salutarunt; in *Angolam* inde, quo a Rege invitati fuerant, cum Missionariis e *S. Bernardi* Sacro Ordine, profecti, perfidiam gentis sunt experti, quæ mercaturam quidem exoptabat, Religionis autem memoriam vetabat.

Sed pientissimorum *Lusitanæ* Regum eò ferebatur animus, ut vel Religio commerciis, aut hæc illi occasionem præberent. Cum igitur Reges *Angolæ*, inconstantes & perfidi baptismum quidem susceperent, atque Christianos se profiterentur, gentiliter autem viverent polygami, quin etiam naves *Lusitanas* vi invaderent, ac spoliarent, nautis in custodiam datis; Rex *Lusitanæ* misso *Paulo Diazio* cum aliquot militibus, injuriam vindicandam censebat. Ter ingens barbarorum multitudo a paucis fusa est, *P. Balthasare Barreyra*, *Moyse* instar, orante, dum pugnaret *Josue*. Petita a barbaris pax concessa, apertumque Evangelio grande ostium.

P. Barreyra cum sociis, circumlato late per Angolam & Loan-
dam crucis vexillo, itinera sua amplis signabat victoriis, quas ab Ere-
bo, Nicromantia, & Ethnica superstitione retulerunt. Conversi com-
plures Reguli, cum numerosa aliorum multitudo: contrita idola,
fana diruta, aut in Christianas Ecclesias conversa. Celebriores sunt
Rex Serræ, Lioæ & Rex Toræ, cum subditis baptizati, atque ad om-
nem vitæ probitatem a P. Barreyra instituti. Non ita felix fuit
Rex Benæ, qui laudabiliter cœpit ædificare, sed non potuit consum-
mare.

C A P U T VI.

Propagatio Fidei in Regnum Monomotapæ.

Regnum hoc five Imperium multis sæculis sepultum jacuerat in sua
barbarie & ignorantie tenebris, donec anno 1556 Gonsalvus
Sylveria, illustri natus prosapia, in Lusitania præcipuis Societatis per-
functus muneribus, ab ipso S. Ignatio in Indias Provincialis missus,
Goanæ Provinciæ præfuit. Verum ut non tantum alios ad gentium
conversionem mitteret, sed ipse quoque munus hoc Apostolicum
obiret, ardens animarum zelo, ad efferos primum Cafres cum PP.
Andrea Fernandez & Andrea Acosta contendit, ubi Regem Ton-
gensem cum filio probe instructum salutis unda abluit. Secuta est
exemplum Regina cum præcipuis aulæ Proceribus. Erecta mox do-
mus sacra, Deiparæ Virgini in cœlum assumptæ dicata, quamvis non
sine turbis, ab Ethnicis motis, quas tamen Rex, Constantinus in
baptismo cognominatus, auctoritate sua compressit. *Sylveria*, relictis
ad colendam hanc vineam duobus sociis, ad regnum *Monomotapæ*,
desideriorum suorum metam, solus iter prosecutus, Cennam pervenit,
populosam urbem, ubi a Lusitanis & Indis mercatoribus benevole
fuit exceptus, atque mox rete explicavit ad capturam, quæ
tanta fuit, ut stabile ibidem, prout etiam Bessi Societati domicilium
construeretur.

Quatuor mensibus cum hic fuisset commoratus, Rex Monomota-
pæ, certior factus, eundem ad regiam suam urbem aulamque invi-
tavit. Gaudio gestiens Pater, sacra supellestili tergo imposita, pe-
des iter difficile ingressus, *Mabate*, urbe ampla, prope omnes inco-
las convertit, vaticinatus, verum Dei cultum ibidem constanter per-
severaturum.

Cum

Cum urbi Monomotapæ immineret, missi a Rege cum Cajado & aliis mercatoribus Lusitanis ei obviam processere. In intimum Regis conclave, quod nemini conceditur, admissus, summo cum honore exceptus est, ad latus Regis sede collocata. Munera vero, micipitur. A Rege ex
 rantibus, qui aderant, oblata acceptare renuit, præstantiora multo auro, argento, gemmis, veste pretiosa, afferre se dona inquit, non caduca hujus mundi, sed æterna, vera, summa bona: simulque finem, cur venisset, ut videlicet Regi omnibusque ejus subditis viam æternæ salutis & beatitudinis, in omne ævum perennaturæ, monstraret.

Incessit Regem cupiditas hanc viam cognoscendi, audiitque cum tota aula avide & attente de Regno Dei, animæ immortalitate, aliisque Christianis veritatibus differentem. Cum autem in hospitium suum recessisset, coram imagine Deiparæ Virginis pulchre depicta preces fudit. Id advertentes Mauri, quos Rex ejus servitio addixerat, renuntiarunt, peregrinum illum habere secum sponsam formosissimam. Rex acciri Gonsalvum rursus jussit, & de sponfa interrogavit.

Sylveria imaginem protulit, eamque Regi donavit, occasionem captans, mysterium Incarnationis explicandi, quod videlicet Deus rerum omnium conditor & conservator, ut hominem æternum felicem reddat, de Virgine nasci & pro salute humani generis mori, Imago E. V.
 ac resurgere voluerit, regnetque ceu supremus omnium dominantium Dominus in æternum: Matrem Virgineam regnare quidem in cælis cum Divino suo filio, imaginem talem sui reliquisse ad solatium hominum.

Altera die Rex factus est, Divinam hanc Matrem in somno sibi fuisse objectam, rogavitque, ut per vitæ fontem in hujus Cæli Reginæ Clientem assumeretur. Distulit Gonsalvus per tres dies baptismum, ut eum melius instrueret, & desiderium magis accenderet. Præparatus itaque magna cum solennitate tinctus est salutis latice, Regem baptis-
 assumpto *Sebastiani* nomine. Exemplum secuta est mater Regis, cum zat.
 trecentis ex præcipua Nobilitate personis.

Quis non crederet, tantos ignes fore perpetuos? sed ecce instabiles mortalium vices! vix hortus iste spectatissime florere cœperat, cum subitus turbo spes omnes evertit. A Mahometanis, ad Christiana-Mahometa-
 ni nominis ruinam nato pecore, exitiale malum. Quippe Regis, norum fra-
 adhuc juvenis, auribus præstigiatores impii insufurrabant, peregrinum des.
 hunc hominem ab Indiæ Prorege, & Mozambizi, Sofalæ, & Ceputi (urbes sunt munitæ Lusitanorum, hand procul distantes) Præfectis subornatum, ut regionem exploret, sub religionis larva fabulisque

insulis, incolas dolose ad se trahat, atque hac fraude Lusitanis portam ad regnum invadendum aperiat: id genus emissarios etiam in Indiis præmitti solitos, ut armatis copiis viam complantent. Malis ejus artibus homines dementari, & aqua affusa veluti philtro in amorem & obsequium flecti: Regis ipsius vitam præstigiis appeti; prævenientem proin, & hominem tam noxium tollendum de medio, ne porro venenum possit spargere.

Occiditur.

Rex male credulus his mendaciis irretitus in eadem Gonsalvi consensit. Irrumpunt igitur septem sicarii, & virum sanctum, mortis suæ præscium, immaniter trucidant. Hoc parricidium cum occulte ferme, nulloque servato judicii ordine fuisset patratum, Proceres, quos baptizaverat, & Lusitani, ubi innotuit, indigne ferentes, Regi imposturas Mahometanorum ob oculos posuerunt, & crudele scelus, quod Deus, criminum vindex, & Rex quoque Lusitaniæ, in quem injuria redundaret, esset ulturus.

Ultio.

Quot verba tot tela pectus Regis vulnerabant. Conversa igitur in Mahometanos, cædis auctores, ira & vindicta, illos jugulari iussit; atque ut agnosceret ultricem dexteram, ingens locustarum examen, quod vel solem obscuraret, campos depasum, publicam famem pestemque attraxit.

Rex a Lusitanis restitutus.

Suspensum deinceps propemodum fuit Religionis negotium ad annum usque 1608, quo in Regem Monomotapæ gravem seditionem moverunt regni Principes. Supplex ille a Lusitanis flagitavit auxilia. Misit Indiarum Prorex, Regemque exulem throno restituit, ea tamen lege, ut liberam Evangelium prædicandi Christianis facultatem concederet. Cumque annuisset, confestim ad amplam hanc messem properarunt Patres S. Dominici, & Societatis Jesu, qui multos quidem converterunt, sed, pro mobilitate gentis, in pristinas Alcorani fabulas plerique relapsi sunt. Imperatores æstimant quidem Religionem Christianam, sed polygamiae vitium irretitos tenet carnales homines.

Cæterum Monomotapæ Imperium non modo est amplissimum, quod 20 sub se regna continet, sed etiam ditissimum, cum multos auriferos montes complectatur; aurum tamen parum æstimatur, nec nisi, in quantum per illud varias a peregrinis merces possunt emere. Quod tunc potissimum fit, quando Lusitana navis Mozambico cum Indicis mercibus venit; tunc enim Imperator & subditi tantum auri colligunt, quantum pro rebus comparandis necessarium putant. Alio tempore non dignantur aurum erueri.

Tamet si vero Imperator sit potentissimus, palatium tamen aulamque habet humilem, quam infimus in Europa Princeps dedignaretur.

Or.

Ornatus vestium nullus, nisi quod fascia serica medium corpus cingat, & vitta, a Lusitano aliquo donata, caput tegat. Thronus est scabellum, cui ad limen januæ posito, decussatis pedibus, insidet, cum legatos excipit. Principes ipsius filii non verentur ad nostros Missionarios, quales plures sunt dispersi, excurrere, & frustum serici vel gossipii, vel aliud quidpiam id genus recularum mendicare.

Nihilominus tamen, licet nihil pompæ appareat, subditi magnam Imperatori suo reverentiam exhibent, nec nisi obverso eidem dorso illum alloquuntur, summæ id reverentiæ signum existimantes, cum non oporteat solem liberis oculis intueri.

C A P U T VII.

Introductio Religionis in Cafreriam & Insulas Africanas.

Monomotapam & Meridionalem Africam, in Promontorium Bonæ spei excurrentem, duobus veluti brachiis amplectuntur *Cafres*, *Cafreia*. omnes inter Africæ barbaros maxime barbari, atque uti cute, ita animo nigerrimi, sine Deo, sine Religione, sine lege. Barbariam hanc Patres nostri ingressi omni industria adlaborabant, ut ex lapidibus suscitarent filios Abrahæ, sed labore plerumque incasso; nec tamen, summa inter licet versarentur vitæ discrimina & calamitates maximas, locum voluerunt deferere, tum ne paucos illos, quibus religionem inspiraverant, destituerent, tum quia spe nutriebantur, fore, ut sudore aut sanguine perfusa tellus, ampliores in fructus maturefceret. Ea, quæ ultra Promontorium Bonæ spei Cafreria porrigitur, Lusitanis parens, facilius admisit cultricem manum.

Insula circum Africam maxima est *Madagascar*, S. *Laurentii* a Lusitanis appellata. In hanc Goa missi sunt anno 1616 quatuor Patres, qui tamen anno vertente Goam redierunt, sive felicius alibi operam collocaturi, sive ob præcipitem, Mahometanos & Ethnicos, quibus Insula permixta est, convertendi desperationem.

Mozambicum, Cafreriæ adjacens Insula, Lusitanis est peropportuna; nam ex Europa navigantibus post superatum Promontorium, si ve ad alimenta dulcemve aquam comparandam, sive ad tutam stationem & naves reficiendas, ventumque expectandum, insignes affert utilitates: nec mercimoniis inter Indos & Cafros aptius emporium. Lusitani Insulam arce valida munierunt, firmoque militum præsidio, fixa ibidem Præfecti sede, regique senatus, qui præest Cafreriæ: quam

parva autem est & corporibus insalubris hæc Insula, tam dives est propter commercia; nam aurum, ebur, ambra, aliaque pretiosa ex *Senna & Sofala*; ubi fecundæ sunt aurifodinæ, huc convehuntur, mancipiorum insuper ex *Casreria* dives mercatura hic exercetur.

Jam S. Xaverius, cum anno 1541 in Indiam navigaret, excensionem in hanc Insulam fecit, eamque excoluit, relictis dein ibidem duobus fociis, Paulo Camerte, & Francisco Mansilla, ut ultimum conversionis operi complementum adderent. Gaspar Barzæus postea multique alii Apostolicis suis laboribus Insulam hanc in fide, morumque probitate confirmarunt. Constructum subin ibidem collegium, animarum propugnaculum, pro *Casris*, & *Indis* opportunum.

Melinda. Eadem ferme beata fors obtigit *Melinda & Secotorra*, quam utramque S. Xaverius sanctitate & doctrina sua illustravit. Melinda est regnum nobile prope *Æquatorem*. Religio potissimum fuit Mahometana: urbs tamen jam a primo in Indias ingressu amica Lusitanis fuit; ac propterea etiam ad recipiendos cœlestes fatus magis præparata. In *Socotorra* Insula, quam S. Thomas Christi doctrina imbuisset traditur, inventa sunt adhuc vestigia Evangelii, sed variis erroribus & superstitionibus oblitterata. S. Xaverius semen fidei sparsit, quod ab aliis irrigatum, in uberem segetem crevit,

Atlanticæ. Dum autem eæ, quæ sunt in orientali *Africa* ora, Insulæ ta excoluntur, occidentales etiam, quæ in mari sunt *Atlantico*, *Azores*, *Canariæ*, *Hesperides* veritatis luce sunt illustratæ. Postquam hæ sæculo XV fuerant detectæ, cura Lusitaniæ Regum eo fuit intenta, ut Christianæ doctrinæ mysteriis imbuerentur.

Anno 1546 tres e Societate operarii ad *Azores* iter dirigentes, post varios errores rejeçti sunt in Insulam Maderam, quam piratæ Calviniani occupaverant, & præter alia crudeliter pro more gesta, stragem sacrorum late fecerant. Itaque felix & optatus incolis Patrum adventus fuit. Anno sequenti altera Patrum colonia in *Canarias* Insulas a Turriano Episcopo est deducta. Dum loci præclarum hunc Antistitem imitari contendunt, dici vix potest, quantum laboris quantum cum fructu exhauserint.

Ut autem stabiles essent Missionum sedes, Rex Sebastianus in *Azoribus* tria fundavit Collegia: primum *Angræ*, primaria Insulæ *Tertiæ* seu *Terceræ* urbe: alterum *Funcaliæ* in Insula *Madera*: tertium in Insula S. Michaelis, Azorum maxima. Anno dein 1593 quatuor e nostris comitati sunt Episcopum in Insulas *Canarias* sive *Fortunatas*. Post diem septimum, quam *Hispali* solverant, venerunt in *Palman* civitatem, quæ est primaria *Canariæ* Insulæ, cujus nomen vulgo etiam reli-

Canariæ.

reliquis tribuitur. Septem numerantur, Canaria, Teneriffa, Ferraria, Palma, Fortisventura, Gomera, Lancerota. Ubique sic advenis, indigenisque consultum, ut dicerent, Insulas suas ex eo Patrum accessu vere esse *Fortunatas*. Per Insulas quoque *Hesperides* religio aut *Hesperides* introducta, aut propagata, aut restaurata. At operi dum ardentius instat P. Emmanuel Alvarus, Insularum illarum Apostolus, ad præmium laborum vocatus est, charitatis victima.

Anno 1618 ii, qui in Canariis Insulis de Societate degebunt Patres, a superioribus suis in Hispaniam sunt revocati, quia nonnulli aliorum Ordinum Religiosi apud Regem erant questi, imminutum iri jus suum, si Societas in Canariis sedem figeret. Ægerrime eos dimisit Regius Gubernator, & amplissimo elogio est prosecutus.

Non autem in Insulis Fortunatis tantummodo variorum Ordinum Regularium, præsertim ex sanctorum Dominici, Francisci, Augustini Familia, zelus ardentissimus animarum emicuit, sed in utraque etiam India & Africa, sic Patres Prædicatores Monasterium cum templo Mozambici construxerunt, atque ex eo tanquam centro in omnes partes doctrinæ & virtutum radios disperserunt. Hieronymus de Couto & Petrus Uffusmaris primi erant, qui tam utili pro salute animarum operi manum admovent.

Ducta inde colonia in Insulam Madagascarem, & Delgadensem, Fructus in regionem Cuavam, Senam, Tetam, Melindam, Sofalam, Quirimbam &c. Erecta ubique Deo sanctissimæque ejus Matri templa, eliminata superstitio, plantata religio, multa mortalium millia salutari-
bus undis tincta; atque ut zelosissimi isti in vinea Domini operarii monstrarent, quo usque se extendat charitas, gravissima inter tormenta ingentes posuerunt pro Christo animas in iis, quæ dixi, locis, Antonius de Pestana, Hieronymus de Cruce, Joannes de S. Thoma, Nicolaus de Rosario, Joannes de Piedad, Franciscus Cabassius, Joannes Travacos, Paulus Mesquita, Hieronymus de Mascarenias, Joannes Suarez, Ludovicus Fonseca, Gaspar de Assumptione, Alvarus de Costa, Ludovicus de Paixax, Sebastianus de Canto, multique alii a Mahometanis & Ethnicis in odium fidei occisi.

Martyrem etiam pene dixerim *Emmanuellem Sofam*, Lusitanum, *Sofæ* fidei genere illustrem, ac præcipuis in India muneribus perfunctum, plurimum scriptorum pennis celebratum. Is anno 1553 cum Eleonora, Garcia Indiarum Proregis filia, conjuge & duobus filiis ex India in Lusitaniam redux, ad Promontorium Bonæ spei cum venisset, tempestatum vi in scopulos impulsus, disrupta navi passus naufragium, cum conjuge & liberis in cymbam se conjecit, tandemque in terram

evadens, magna premebatur inopia. Hanc sublevabat Regulus Mauricus. Verum diffidens Sosa benevolentiae significationi, cum 120 suis comitibus (tot enim de 600 erant reliqui) iter inde profectus incidit in alium Regulum, crudelem ac barbarum, qui omnibus eos, quæ a naufragio supererant, spoliatos, ceu piratas ditione sua ejecit.

Et Eleonora.

Cum omnium egeni procederent, turba barbara etiam vestimenta eis abstraxit. Eleonora pudore suffusa scrobem in arena eruit, atque in illam se immisit, partem corporis superiorem capillis tegens, ac fame extrema premente mortem, quam in votis habebat, opperiebatur, cum qua luctantem Sosa, ex sylva, in quam ad alimenti aliquid comparandum excurrerat, redux invenit. Videre brevi debuit conjugem & utrumque filiolum fame extinctum. Postquam, eruta propriis manibus fossa corpora sepelivit, in sylvam regressus est, nec amplius visus. Creditur fame pariter & mœrore contabuisse, si non a latronibus aut bestiis fuit occisus. 26 de sexcentis Sosæ comitibus in servitutem abstracti, a Lusitano navarcho, qui Mozambico in eam oram venerat, postmodum sunt redempti, atque in Lusitaniam vestii, hæc retulerunt.

Tota Caesaria propter immodicos calores est insalubris, sed herbarum succo adversus morbos natura providit. Terræ, quas mare alluit, forent fecundæ, modo essent, qui eas colerent. Palma mirros fructus producit, ad vitæ usus necessarios. Sylvæ Tigribus, Rinocerote, (qui cornu gerit, naso insertum) Ursis & Leonibus sunt infestæ. Elephantes nusquam plures nec majores, nec ebur pretiosius. Homines baptismum facile recipiunt, sed vitam ad leges Christianas nolunt componere. Sicut nigerrimi omnes sunt corpore, & ex eo colore pulchritudinem æstimant, sic etiam animo: Christianis tamen Europæis in servos venditari facile patiuntur, iisque fideliter serviunt. Nec divitias, nec honores quærunt, nec cibos exquisitos, sed pulmento suo contenti hilares vivunt, ridentque Europæos, auro aut cupediis inhiantes.

C A P U T VIII.

Introductio Religionis in Abissiniam.

Abissinia, seu Æthiopia superior, sicut terrarum amplitudine, sic potentia & opibus præcellit. Regitur ab Imperatore Christiano, quem Presbyterem Joannem appellant, sed Eutychiana *Coptorum* seu *Jacobitarum* hæresi infecto. Antiquissimis temporibus dicuntur fuisse ethnici, idolis servientes; tum vero a Regina Saba, a Salomone edocta, Judaïsmum hausisse, donec ab evnucho Reginæ Candacis, Christianæ legis notitiam percepissent: rudem tamen, & multis Judaicis ritibus mixtam, ac postea hæresi quoque pollutam. Tempore quidem S. Athanasii plenius veritate sunt imbuti: sed paulo post, sub Schismaticis Patriarchis Alexandrinis, in Dioscori & Eutychis hæreses sunt prolapsi. Primus eorum Episcopus Sæculo IV fuit Frumentius, a S. Athanasio ordinatus.

Præter Baptismum circumcisionem adhibent: abstinent suilla: 40 dierum jejunium rigide servant: nudis pedibus templum intrant: nemini in eo fas vel verbum loqui. Credunt realem Christi præsentiam in sacra Cœna: Missam celebrant, sed aliis multo ceremoniis. Quinque agnoscunt sacramenta, baptismum, pœnitentiam, Eucharistiam, ordinem, & matrimonium, sed nec materiam & formam, nec veros sacerdotes habent. Christi, Mariæ, & S. Crucis magna apud eos veneratio. Templorum frequentia & decor nitet. Monachorum grandis numerus.

Joannes II Rex Portugalliæ, magis regnum Dei quam suum extendendi cupidus, Imperatorem Æthiopiæ per legatum salutavit, eique amicitiam & mutuum commercium obtulit. Acceptissima *Davidi* (hoc Imperatori nomen) venit legatio, missoque pariter in Lusitaniam oratore, ad Emmanuelem Regem, qui Joanni interea successerat, munera & epistolam obtulit. In hac significavit, quam gratum sibi foret, si ambo Christiani Reges amico fœdere jungerentur, ad eliminandos Mahometanos aliosque inimicos Christiani nominis. Misit Emmanuel alios legatos in Abissiniam, qui unionem pangerent.

Aliquot annis post David Imperator ad Clementem VII summum Pontificem prolixas dedit litteras, officii plenas, quibus eum ceu caput Ecclesiæ & Vicarium Christi summis veneratur, addita professione fidei. Verum post mortem Episcopi, qui Roma ipsi submissus fuerat, cum orthodoxi deessent animarum pastores, eos rursus a Pa-

triarcha Alexandrino petiit, atque sic Abissinia in antiquum Schisma prope recidit.

Successit *Claudius* filius, qui toto Imperio fuit expulsus, sed a Lusitanis restitutus, amisso Christophoro Gama, classis Præfecto. Verum *Claudius*, a fide orthodoxa omnino alienus, reddito regno, nihil eorum, quæ promiserat, servavit, spreto Bermude Patriarcha. *Joannes III* Rex Lusitaniæ, tanto beneficio *Claudium* ad gratitudinis officia totum convertum ratus, a *Julio III.* & *S. Ignatio* Patriarcham cum aliis sacerdotibus petiit, qui in Æthiopiam profecti unioni cum Romana Ecclesia manum admovent. Missi sunt anno 1555 *Joannes Nunnus Barretus*, *Andreas de Oviedo*, & *Melchior Carnerus*, primus Patriarcha, reliqui Episcopi, additis aliis 13 ejusdem ordinis Religiosis.

Tradidit eis *S. Ignatius* ad *Claudium* Imperatorem amplam epistolam, plenam spiritus & sacrae instructionis; in qua ostendit, Petrum ejusque in cathedra successores visibile esse caput Ecclesiæ, quæ sit una tantum, Christo sponso suo unita; reliquæ omnes aridæ, a corpore separatæ &c.

Goam cum venissent, intellectis Abissiniæ turbis, & averso ab unionem *Claudii* animo, Patriarcha Goæ substitit; *Oviedus* vero Episcopus cum 5 sociis, pluribusque Lusitanis in Abissiniam abiit, ubi a *Claudio* Imperatore humaniter fuit exceptus, habitusque, nullam tamen de religione mentionem fieri voluit. At justo Dei judicio, cum a Mahometanis invaderetur, a propriis subditis fuit interemptus, anno 1559.

Aversabatur *Claudius* veritatem, tolerabat tamen; at *Adamas Sequedus*, frater ejus junior, qui successit, Princeps crudelis, immani illam odio est persecutus, prædicatoribus illius, *Oviedo* Episcopo & sacerdotibus in vincula & carceres conjecit, tandemque in exilium pulsus. Sed non diu furere licuit; nam a Mahometanis bello victus desperatione interijt.

Filius, *Sequedus II*, fatiscens undique adeptus Imperium, omne tempus bellis exegit; Catholicos vero nec amoris nec odio habuit. *Nunnio* Patriarchæ, dum in Abassiam navigandi occasionem exspectat, anno 1562 Goæ mortuo, subrogatus est *Andreas Oviedo*; qui vitæ reliquum Abissinis impendit, summas inter calamitates, donec & ipse anno 1580 vocatus est ad laborum & ærumnarum præmium. Ex sociis *Oviedi* *Andreas Guildanus* a Saracenis captus, cum sacerdos esset agnitus, sagittis transfixus est: *Gonzalus Cardoso* a latronibus obtruncatus, *Emmanuel* & *Antonius Fernandez* laboribus

Apostolicis sunt immortui; ut adeo unicus superesset in Abassia sacerdos Franciscus *Lopez*, qui tamen & ipse anno 1587 ad quietiorem vitam transit. Abrahamus Georgius, ut destitutis in Aethiopia Neophytis & Lusitanis succurreret, penetrare conatus est, sed in ipso aditu a barbaris fuit interemptus.

Plures equidem sacerdotes, zelo animarum flagrant, sed a Saracenis intercepti, incredibile dictu, quot carceres, catenas, triremes, quamque barbaram ubique crudelitatem, verbera, famem, sitimque sibi perpeffi. Melchiori Sylva Sæculari Presbytero fors favit, ut in Abassiam cum ingenti Catholicorum solatio perveniret.

Secutus est mox, post toleratum septem annis jugum Turcicum, P. Petrus Paez S. J. Fremonæ, urbe Lusitana, in finibus Abissiniæ sita, solenni cum gratulatione exceptus. *Dangvil* sive *Sequedus III*, Abissiniæ Imperator, id ubi cognovit, sacerdotem ad Regiam suam invitavit, singularique cum honore venientem excepit: instruentem docentemque audit; Missæ ejus cum devotione eximia interfuit. Singulari voluptate afficiebatur, cum sacerdotem Christiana doctrina juventutem imbuentem coram cerneret. Imo superno lumine illustratus eo devenerat, ut unionis cum Romana Ecclesia negotium serio suscipere statueret, idque tum P. Paezio, tum ipsi etiam Clementi VIII summo Pontifici per epistolam significaret. Verum ubi hæc res innotuit, duo Principes perduelles Imperatorem bello aggressi, cum pugna confereretur, eundem occiderunt.

Magnam in eo jacturam passa fuisset spes Christiana, nisi successorem nactus fuisset *Seltam* *Sequedum*, doctrinæ hominumque nostrorum comprimis amantem. Scriptis ad Paulum V & Philippum III litteris unionem cum Ecclesia Catholica ardentem petiit. Cum autem tantam animi propensionem in sacra Catholica Abissini cernerent, multi, etiam ex Monachis, abjecta hæresi, eadem sunt amplexi.

Sed nihil ad augmentum fidei illustrius quam *Cella-Christos*, Imperatoris frater, Proræ regni Gojam, Princeps incomparabilis, qui veritate perspecta, Catholica Religionis Professionem publice edidit anno 1613, idque Paulo V Pontifici per litteras significavit: utque fructus conversionis suæ esset amplior, Colletæ in regno Gojam stabile Patribus S. J. domicilium fundavit: cum antea non nisi Fremonæ, & Gorgonæ prope Imperatoris regiam stationem haberent.

Imperator, ut hæreticorum ora obstrueret, disputationem solennem indixit, in qua discutiebatur quæstio, an una vel duæ existant in Christo naturæ; quam Patres Paez & Azevedius, propositis ab auctoritate & ratione argumentis adeo clare solideque explicarunt,

ut Imperator severe prohiberet, ne quis deinceps unam duntaxat in Christo naturam assereret.

Verum Pseudo-Patriarcha & infinita Monachorum turba populum concitante, seditionibus & tumultibus omnia miscebantur. Ipsum non raro Sequedi caput petebatur. Diu stetit invictus heros, & hydram unam post alteram decussit; donec tandem fessus cædendo, hæreticis suos ritus, & sectæ libertatem permittere coactus est.

Crescebat nihilominus fidelium multitudo, ut adeo pluribus pastoribus, etiam majoribus, opus esset. Misit proin Gregorius XV anno 1623 in Abassiam novum Patriarcham Alphonsum Mendez cum Seco Episcopo, aliisque 12 e Societate Jesu. Verbis concipi non potest, quanto cum gaudio, quantisque cum honoribus, Imperator ac regni Principes eosdem exceperint.

Patriarcha mox operarios per omnem Abissiniam divisit, nova templa magno numero erexit, ac 13 domicilia, in quibus anno 1628 ultra 20 Patres S. J. habitabant, totamque viciniam excolebant, ea fructus ubertate, ut eo anno ad centum hominum millia converterentur. Anno 1630 venit in Abassiam novus Episcopus Apollinaris de Almeida S. J. cum novis Missionariis, ut cum ubertate messisi cresceret messorum numerus.

Tam splendide profecto amplissimus hic ager effloruit, ut certa spes affulgeret, totam propediem Abassiam ab Alexandrino Schismate ad Ecclesiæ unitatem reductum iri. Sed quo minus ea felicitas obtingeret Æthyopiæ, duo obstiterunt, & Sequedi Imperatoris ad extremum tepor, & Faciladæ successoris sæva impietas.

Professus jam publice fuerat Imperator fidem Catholicam; damnatus error Dioscori de una in Christo natura; agnitus Primatus Romani Pontificis; sublata circumcisio; prohibiti ritus Æthyopici, cum Romanis pugnantes; sancitæ in Missa & Sacramentis Ceremoniæ Catholicæ; cum hæretici, & præsertim Pseudo-Patriarcha, ac Monachi Schismatici, obeundo Principes suæ factionis, seditiones ex seditionibus ferebant; quas tamen Imperator tum per se ipsum, tum per duces suos, præsertim vero per præcellentem heroem *Cella-Christos*, fratrem suum, feliciter comprimebat. Quapropter, ut regno suo quietem daret, hæreticos libertati suæ & ritibus pristinis relinquebat.

Magnum ex hac indulgentia detrimentum passa est Religio; at Sequedus, acsi vindictam Divinam sentiret, in lethalem morbum raptus, eoque extinctus est anno 1632. Obiit quidem Catholice, sed inter vehementes animi angores. Gravius adhuc multo Ecclesiæ

nocuit, quod successorem designarit *Faciladam* filium, cujus aversum ab Ecclesia Romana animum ignorare non poterat. Is quippe rerum potitus nihil antiquius habuit, quam funditus extirpare, quod pater plantaverat; & cum probe sciret, unicum prope Religionis fulcrum esse Principem *Cella-Christos*, patrum suum, illum omnibus bonis, honoribus & dignitatibus spoliatum in exilium eiecit. (*Anna* 1634.)

Eandem sententiam tulit in omnes Missionarios, quorum plures per summa mortis discrimina Goam recefferunt. Patriarcha Mendesium cum novem sociis in montium cavernis se abscondit, ut orbatogregi se reservarent. Sed a venaticis canibus, omnia scrutantibus, Turcis in diram servitutem sunt venditi, donec tandem a Christianis mercatoribus redempti, Goam, commune tunc exulum refugium, & ipsi penetrarunt.

Apollinaris Episcopus & alii sex proscripti Missionarii errabant mutato habitu per varias speluncas, antra, & deserta, omnium rerum inopes: sed deprehensi crudeli morte affecti sunt, multique alii Catholici cum illis. Accessit tandem post 20 annorum exilium gravissimum Princeps *Cella-Christos*, gloriosa pro Religione morte defunctus, heros omnium atatum memoriam promeritus. Solus ex sacerdotibus in Abissinia supererat P. Bernardus Nugveira, qui occultis Catholicis Sacramenta ministravit; sed anno 1653 & ipse proditus, laqueo ad coronam fuit expeditus.

Jacebat deinceps Abissinia in cophticæ hæresis tenebris sepulta, donec sub finem prioris Sæculi Patriarcha Alexandrinus cum Ecclesia Romana fuit unitus. Qua occasione nova spes fuit concepta, Abissiniam, ab illo in sacris dependentem, reduci. Quapropter Ludovicus XIV Rex Christianissimus, re cum Clemente XI collata, misit per Ægyptum in Æthiopiam *Poncetum* Medicinæ Doctorem, cum P. Carolo Brevedente S. J. qui mutato habitu sub specie famulieum comitabatur, sed in itinere mortuus est. Medicus vero Gondarum, urbem regiam, profectus, humanissime a Jesu Imperatore fuit exceptus, nec modica desiderii Ecclesiam Abissinam dum Romana uniendi indicia dedit. *Poncetus*, explorato (quod commissum erat) rerum statu, in Galliam rediit cum oratore, quem Æthiopum Imperator ad Regem Galliæ misit.

Missi dein sunt duo Patres Franciscani cum dignitate legati Apostolici, & duo de Societate Jesu Legati Regis Galliæ Ludovici XIV ad Jesum Imperatorem, quem cum Ecclesia conciliarunt. Sed mo-

nachis perduellionis faces rursus ventilantibus, throno dejectus fuit Imperator, & David quidam eidem intrusus, qui Missionarios anno 1716 ferali mortis sententia perculit, & furenti populo lapidibus obruendos objecit.

C A P U T IX.

De Coptis & Melchitis in Ægypto.

Copti descendunt ex antiquis Ægypti incolis, qui primum Pharaonibus, potentissimis Regibus, tum vero Persis, Græcis, Romanis, Cpolitanis Imperatoribus parebant. Cum autem in Eutychis & Dioscori hæresin prolapsi, concilium Chalcedonense, & S. Leonis ad Flavianum Epistolam nollent recipere, unamque in Christo naturam atque voluntatem cum Severo & Moggo pertinaciter assererent, ab Imperatoribus defecerunt, & Arabiæ Calyphis se subjecerunt, donec a Babylonix Sultanis, Mamelucis, ac demum a Turcis sunt subacti.

Ingens in Ægypto est eorum numerus, habentque proprium Patriarcham, qui Alexandriae residet; cui etiam Copti, per Abyssiniam, Syriam, & Armeniam sparsi parent; omnes communi vocabulo *Jacobitæ* appellantur, a *Jacobo* quodam *Zanzolo*, Monacho, Severi discipulo, qui per orientem discurrens, contra synodum Chalcedonensem declamaverat.

Detestantur tamen Eutychen, qui humanam in Christo naturam a Divina absorptam delirabat. At vero Copti Divinam & humanam distinctas asserunt, sic tamen, ut unam constituent, sicut corpus & anima unam naturam humanam constituunt.

Sacerdotes eorum sunt rudissimi, quia ab officina fabrili aut sti-va non raro ad aram attracti, redeuntque ad serviles suos labores; magno tamen apud eos propter sacrum officium sunt in honore. Sacramenta conferendi ritus & ceremonias habent varias, & aliquas plane ridiculas. Nemini consenti absolutionem negant. Sacram Eucharistiam non asservant, sed quoties ægro porrigenda, Missam legunt. Diuturna ac severa jejunia observant, ante Natalem Domini, ante Pascha, & ante Assumptionem B. V. Mariæ, quam præcipua veneratione colunt.

Circa numerum sacramentorum, processionem spiritus S. a Patre & Filio, cultum sanctorum & sacrarum Imaginum, purgatorium, hierarchiam, & multa alia cum Ecclesia Romana quoad substantiam facile

cile conveniunt, quamvis varias fabulas & abusus admisceant, Romanum quoque Pontificem reverentur. Multi quidem eorum in favorem Mahometanorum circumciduntur, & propterea *Copti*, hoc est, *Circumcisi* vocantur; nequaquam tamen sanguinarium hunc ritum ad salutem necessarium credunt.

Græci Schismatici, quorum multo pauciores sunt in Ægypto, appellantur *Melchitæ*, quos Copti multo magis quam Catholicos exesos habent, & tanquam hæreticos detestantur. *Melchitæ* dicuntur, seu Regii, quia in recipiendo Concilio Chalcedonensi Martino aliisque Imperatoribus fuerunt obsequentes; postea autem in errores, aliis Græcis in Europa & Asia communes, a Photio & Cerulario potissimum, præsertim de processione Spiritus sancti invehctos, inciderunt. Habent & ipsi proprium Patriarcham, qui plerumque Caira degit.

Quamvis autem Ludovicus XIV, Rex Gallia, Caira fundarit Missionem, Copti tamen non multi ibidem convertuntur, tum propter radicatam tot annis aversionem a Concilio Chalcedonensi, cujus ne quidem nomen sustinent ob definitas duas in Christo naturas, magnam contra æstimationem Dioscori, Severi, & Moggi Patriarcharum præferunt, tum quia timent, ne Turcis graviter displiceret sua cum Francis in Religione conjunctio, jugumque adhuc gravius redderetur, ac denique ab illis Christiana Religio, quæ libere in Ægypto exercetur, omnino excinderetur.

Accedit crassa ignorantia, & supina in rebus ad salutem pertinentibus oscitantia, atque in erroribus, alte impressis, pertinacia. Frustra Coptum conviceris, frustra veritatem ostenderis, frustra mutum reddideris: manebit, qualis ante fuit. P. du Bernat, S. J. Missionarius in Ægypto, scriptis anno 1711 Parisiis litteris, suggestit consilium, ut pia liberalitate erigeretur schola, in qua cum litterarum elementis, teneris mentibus instillaretur Religio. Addit, magnam esse in Ægypto Græcorum, Syrorum, Armenorum, Gallorumque commercantium frequentiam, quorum cura pauci, qui adsint, Missionarii ita occupentur, ut se vix possint ad Coptos exporrigere. Rogat igitur, ut plures adjutores mittantur.

Sultanus Ægyptum, Romæ olim & Cpolis horreum, per Bassam regit, qui singulis annis mutatur, ne ubertate soli nimium pinguescat, & seditionem moveat. Sub eo autem multi sunt provinciarum Gubernatores & administri. Quamvis autem Christiani, plerique hæretici, numero superent Mahometanos, hi tamen 24 fanorum millia possidere dicuntur. In nova & vetere Caira 500 numerantur. Socie-

cietas nostra domum, quam Cairi habet, mercatorum & consulis Gallici favori debet. Ex trecentis Monasteriis in eremo S. Macarii quatuor tantum supersunt, eaque incolis ferme vacua. Sestæ sunt Copticæ, austeramque vitam agunt. P. Claudius Sigard S. J. anno 1714 ad hos Monachos invisit, eosque instruxit, nec sine fructu jacti seminis. Dolendum sane, quod miseri isti homines magnos passus faciant, sed extra viam.

Præter desertum S. Macarii visuntur ad Nilum Inferiorem rudera antiquæ eremi *Thebaidos*, ubi in cavernis terræ ac montium tabernacula sua fixerant veteres Anachoretæ, Monastices sanctæque Religionis cultores celeberrimi, Pauli, Antonii, Pambones, Paphnutii. Sed Dioscori primum Schisma, Arabum deinde Turcarumque barbaries omnia vastavit.

Vetera Ægypti monumenta, urbes, pyramides, monasteria, eremos Thebaidis, mare rubrum, transitumque per illud Israelitarum, Nili monstra, Crocodilos, Hippopotamos, &c. prolixè descripsit, addita mappa Geographica, P. Claudius Sicard S. J. multis annis per Ægyptum Missionarius. Novem annos Coptis convertendis frustra impendit, donec vir nobilis ingressus est, quem plures deinceps alii sunt secuti. P. Sicard autem in obsequio peste infectorum occubuit.

LIBER TERTIUS.

Status America.

CAPUT I.

Adumbratio America.

Cum America, quarta mundi pars, tres reliquas magnitudine ferme æquans, primum sub finem Sæculi XV fuerit detecta, & ad id usque tempus in barbarie sua & litterarum ignorantia jacuerit sepulta; vix aliquid certi constare de illa potest, ne quidem, quomodo homines post mundi diluvium in hemisphærium illud, nobis obversum, Oceano undique a reliquis orbis partibus separatum, per-

pervenire potuerint, an videlicet ingentia illa terrarum spatia istmo aliquo cum veteri orbe fuerint conjuncta, an vero populi aliqui hyperborei ex Europa, aut Scythæ ex Asia vel Æthyopes ex Africa navigando in illa penetrarint.

Primus erat *Christophorus Columbus*, Ligur, qui a Lusitanis, Anglis, & Genuensibus suis cum petitione sua velut somnio explosus reje-ctusque, apud Ferdinandum Catholicum, Hispaniæ Regem, promiores tandem aures invenit. Illius igitur auspiciis anno 1492 cum tribus navigiis ex Hispania in Occidentem navigans *Antillas Insulas* invenit. *Americus Vesputius*, Florentinus, coepta prosecutus, in interiora anno 1497 penetravit, Brasilia quoque detecta. Ab ejus proin nomine novus ille orbis *America* fuit appellatus, non quod ille immensos regionum tractus omnes explorare solus potuerit; hoc enim in hominis unius ætatem non cadit, sed quod primus, ultra Insulas adjacentes progressus, terram continentem sit affecutus.

Plures deinceps viri magnanimi solertesque alias atque alias regiones detexerunt. Hos inter præcipuo loco memorandus venit *Ferdinandus Magellanes*, Lusitanus, qui in India Orientali insignem Regi suo operam navarat; sed a Lusitanis suis offensus, in Europam redux, ad Carolum V Cæsarem & Hispaniæ Regem se applicuit, eique persuasit, prætervesta Australi America, in Insulas Moluccas opulentas Indiamque navigari posse. Obtentis igitur 5. navibus, iter ingressus, superatoque Æquatore & Capricorno, in meridiem & occasum tendens fretum invenit, & adjacentem terram, quæ ab eo nomen acceperunt; in hodiernam siquidem usque diem dicitur *fretum Magellanicum*, *terra Magellanica*, *mare Magellanicum*. Magellanes autem navi una aquis hausta, altera Hispalim redeunte, a perfido regulo est interemptus; reliquæ tres naves in Moluccas tandem devenerunt, inde vero per mare Indicum, prætervesta Africa, rursus in Hispaniam. Atque hæc de inventoribus novi orbis seu Indiæ Occidentalis.

Dividitur America in *Australem* & *Borealem*, Isthmo ad *Panamam* urbem connexas.

In parte Australi seu Meridionali est 1. *Terra Firma*, seu *Novæ Castilia*, ex parte Australi æquatorem attingens. Aurifodinae sunt in illa prope exhaustæ. Argenti tamen & gemmarum adhuc est ferax. Sita est in ea *Carthagera*, portu insigni instructa, commerciis maxime opportuna. Angli illam frustra obsederunt.

2. *Amazonum Regio* versus Austrum proxima, atque amplissima, 150 diversas nationes continere dicitur, quarum aliquæ sunt valde

barbaræ. *Fluvius Amazonicus*, qui inter omnium maximos totius orbis numeratur, regioni interfluit, eamque fecundat, ita, ut præter rem frumentariam & hortensem, copiose producat cedrum, ebum, coccinum, gossipium, sacharum. Terra autem Idololatriæ scatet, tanquam noxiis zizaniis. Fabulantur aliqui, regionem Amazonum appellari, quod sæminæ in montibus habitent bellicosæ, sine viris, ad quos semel in anno descendant, ad sexum suum propagandum. Credo, ab antiquis famosis Amazonibus Asiaticis fabulam esse desumptam.

3. Regnum *Peruvia*, omnium opulentissimum, e regione Amazoniæ ad occasum & mare Pacificum in meridiem est extensum ab Æquatore ultra Tropicum Antarcticum. Veteres incolæ urbem condidisse feruntur, quam *Cusco* nominabant, Reges vero omnes *Incas* nominati. *Lima*, *Potosis*, *Quitum* urbes sunt principes. Immenfam auri vim Hispanis hinc asportant, prout etiam gemmas, præsertim smaragdos, vina pretiosa, argentum hydrargyrum, sacharum &c. Pizarus hoc regnum anno 1533 subegit. Hoc sæculo ingentia a terræ motibus, incendiis, eluvionibus damna passum est.

4. Regnum *Chilense* infra Peruviam a Tropico Capri longo pariter littorali tractu ad austrum excurrens, montosa licet & frigida sit regio, est tamen fertilis, auro, jaspide, cupro dives. Ab Hispano Governatore regitur, qui tamen Peruviæ Proregi subjectus est. Non omnes tamen incolæ Hispanis parent. Anno 1730 hoc regnum inaudito terræ motu concussum, accedente horrendo aquarum diluvio prope eversum est, infinita mortalium multitudine aut ruinis obtrita, aut undis suffocata.

5. Terra *Magellanica* extrema ad Austrum est portio, infesto frigore, & æterno pressa gelu. Nivosa montium cacumina in cælum exsurgunt. Incolæ immani sunt statura, efferis moribus, crudis in cibum carnibus assueti. Hispani ex Chilensi regno hanc provinciam sunt ingressi, sed cum ad lucrum parum faceret, alibi utilius operam posuerunt.

6. *Paraquaria*, amplissima terrarum portio, Tropico Capricorni subjecta, ab Austro terram Magellanicam, ab occasu Chile & Peruviam, a septentrione regionem Amazonum, & Brasiliam, ab ortu oceanum attingit. Sacharo, gossipio, vino, frumento, abundat. Hispani in ea septem habent provincias, *Paraquay* videlicet in specie, *Chaco*, *de la Plata*, *Uraquay*, *Tucuman*, *Parana*, *Guayra*. Interfluit illi *fluvius Januarius* (*Rio de la Plata*) qui ad urbem Boni Aeris (*Buenos Ayres*) ingenti ostio, 30 leucis lato, in oceanum se effundit.

7. *Brasylia*, spatiosus terrarum tractus, intra æquatorem & tropicum situs, ab Austro Paraquaria, ab occasu Amazonia, ab Aquilone & ortu Oceano conclusus, quadrati velut figuram refert. Partes littorales Lusitanis parent, qui magnas inde opes colligunt, ex ligno Brasyllo (unde nomen Brasyliae derivatum creditur) a Croco, Ambra, Gossipio, Balsamo, Sacharo, Tabaco Brasyllo, pellibus boum & ferarum. In provincia autem *Janeiro* locupletes aurifodinae sunt inventae, unde Lusitanis largae opes accrescunt. Urbs in ea princeps est *S. Sebastiani*, portu instructa, ad trajiciendos Brasiliae thesauros in Lusitaniam. Anno 1711 Galli hanc urbem occuparunt. Interiora terrae occupant homines nudi, barbari, antropophagi diversarum nationum. Quando Lusitania erat conjuncta Hispaniae, Hollandi saepius in Brasiliam irruerunt, sed ablata restituere postea coacti sunt. Nunc Angli, in Brasylia commercantes, in magnam lucri partem veniunt. Joannes IV primogenitum Regis Lusitaniae Principem Brasiliae appellari voluit.

Ex parte *Americae Septentrionalis* visuntur 1, *Mexico Vetus* seu *Nova Hispania*, ab Istmo Panamico longo tractu in occasum & septentrionem extensa. Habet largas auri & argenti venas, profertque sacharum, sericum, balsamum, cacaum, aliaque cum ad voluptatem, tum ad vitam necessaria. Licet enim ferme tota sit in Zona torrida, alluente tamen inde Oceano hinc Sinu Mexicano mire fecundatur. Hispani in ea habent tria suprema tribunalia, Archiepiscopum, Proregem, & Academiam *Mexici*, urbe principe. Prope istum sunt *Panama* & *Pertus Bellus*, urbes mercatu celebres.

2. *Nova Mexico*, quam etiam *Novam Granatam* appellant, Novae Hispaniae est proxima, ab occasu fretum magnum Vermeyum seu Californium, a septentrione terram incognitam, ab ortu Lovisianam & Canadam attingit. Anno 1583 ab Hispanis inventa est, qui varias eo colonias deduxerunt. Multi tamen adhuc barbari sui juris sunt, qui per *Casiques*, quos sibi eligunt, gubernantur. Terra montosa est, sed fertilis argento, crystallo, smaragdis &c.

3. *Florida* ab occasu Novum Mexicum attingit, a meridie Sinum Mexicanum, ab ortu mare Mexicanum, a septentrione altis montibus a Nova Francia separatur. Hispani illam olim occupaverant; sed Galli sub Carolo IX partem sibi decerpserunt, quam ab ejus nomine *Carolinam* dixerunt. Galli ab Anglis expulsi sunt. Neque Hispani de Florida ultra duas colonias retinent. Reliqua inter varias gentes, etiam barbaras sunt distributa. Regio autem est fecunda frumento, vino, moro pro bombycibus, & texendo serico.

4. *Virginia* a meridie conjuncta est *Florida*, ab ortu Oceano, ab aquilone & occasu barbaris gentibus. Spectat ad Anglos, quorum multa millia in ea degunt. *Virginia* dicta est in honorem *Elisabethæ* Reginae, quæ virgo habebatur, quia nullum habuit maritum. Regio uberes fructus profert, præsertim *Sacharum*, *Balsamum*, *Tabacum*, *Aromata*, plantasque varias. Accensetur *Canada*.

5. *Pensilvania* *Virginiae* proxima, sic appellata a *Wilhelmo Pen*, Quackero Anglo, cui *Jacobus II* illam donavit. *Anna* Regina variis illam privilegiis ornavit, Reipublicæ statum politicum ibidem constituendi. Quackeri urbem ibidem condiderunt, quam *Philadelphiam* appellarunt, a fraternitate Quackerorum.

6. *Canada* generice sumpta est ingens ille terrarum tractus, qui a *Florida* & *Novo Mexico* in septentrionem excurrit ad fretum *Hudsonicum*. Dicitur etiam *Nova Francia*, quia *Franci* anno 1504 has regiones detexerunt, & conditis in iis urbibus nomina *Gallica* imposuerunt. Putant aliqui, *Hispanos* jam prius terras illas accessisse, sed thesauris vacuas cum reperissent, recessisse, & *Promontorium Nibili* appellasse. Verum *Galli*, *Angli*, aliæque *Europæ* gentes labore & industria effecere, ut non modicum inde lucrum reportent ex fibrorum & luporum marinorum pellibus, atque ex piscibus exsiccatis, quorum ingens est copia. Tellus etiam ad fertilitatem, excisis sylvis & dumetis fuit perducta. Quadrupedes eadem, quæ in *Europa*, cum qua in iisdem ferme sunt parallelis. Alces præterea ibi sunt, grandes belluæ, quarum ungulis miras inesse virtutes Medicas prædicant. Incolæ barbari sunt & truculenti, præsertim *Iroquai*; nullius religionis homines. Viri bello & venationi vacant, agriculturam & labores serviles fœminis relinquunt.

Sunt in *Canada* multæ famosæ provinciæ, uti *Lovisiana*, ad *Gallos* spectans; *Acadia*, quæ in pace *Ultrajectensi* a *Gallis* cessa est *Anglis*: relicto tamen *Gallis* *Portu* Regio (*Port Royal*). Propter hanc potissimum coeptum est inter *Anglos* & *Gallos* bellum ultimum, cum de jure piscandi esset controversia. Haud procul abest *Caput Breton*, *Gallorum Insula*, sæpius pomum discordiæ. Princeps vero *Canadæ* civitas est *Quebecum*, præcipua *Gallorum* colonia, anno 1668 erecta, *Gubernatoris* *Novæ Franciæ* & *Episcopi* sedes, cum arce *Ludoviciana* imposita. Ultimo bello *Anglis* hæc obtigere.

Duo magni fluvii *Canadam* interfluunt, alter *Canada*, a quo tota regio nomen traxit, hodie flumen *S. Laurentii* dictus, quod in sinum *S. Laurentii* se effundit. Alterum est flumen *Mississippicum*, quod

quod a septentrione in meridiem devolvitur; Lawſii deceptionibus, quibus Europæ hoc ſæculo illuſit, famoſum.

Canada propria, ſive *Nova Francia in ſpecie*, Peninſulæ formam reſert: nam Sinu S. Laurentii, freto Hudſonico, atque mari ab ortu & occaſu ferme cingitur, ſolumque a meridie continenti adhæret. Pertinet ad Gallos, qui primi anno 1504 in has terras veniſſe dicuntur.

Præter iſtas regiones in America ſeptentrionali ſunt multæ famoſæ Inſulæ, uti *California*, omnium maxima, a parte occidentali ultra mare Vermejum, a meridie in ſeptentrionem 500 leucis Gallicis extenſa. Regio eſt frigida & ſterilis. Gemmas tamen incolæ piſcantur. Hiſpani in ea habent coloniam. Ultra fretum Hudſonicum ad circulum polarem Arcticum exporriguntur *Nova Anglia*, *Nova Dania*, *Nova Hollandia*, *Nova Grænlandia*, frigore rigentes. Ad Sinum vero S. Laurentii jacet Inſula Terræ Novæ, piſcatu celebris, in pace Ultrajectina Angliſ a Galliſ ceſſa. Ultimo bello a Galliſ occupata, ſed in pace reddita.

In Archipelago Mexicano *Antilla*, maximi momenti Inſulæ, quæ variarum Europæarum Nationum propter ſuam ſœcunditatem jam dudum uſſerunt oculos. Earum maxima eſt *Cuba*, & in ea urbs princeps *Havana*, Hiſpanæ ditionis, quæ bello ultimo ab Angliſ fuit expugnata, ſed in pace reſtituta. Eſt ſedes Gubernatoris Hiſpani, duabus arcibus egregie munita, & portu inſigni inſtructa, ad mercatum utiliſſima. Hinc in ea ſe congregant claſſes aureæ & argenteæ Hiſpanorum, indeque in Europam ſolvunt. Præter Havanam habent Hiſpani quatuor adhuc Colonias in hac Inſula. Proſert aurum, cuprum, aromata, ſacharum, Aloe, pelles &c.

Hiſpaniola, ſeu *Inſula S. Dominici*, admodum ampla. Ad occaſum habent in ea Galli aliquot colonias; cætera pertinent ad Hiſpanos, cum urbe primaria S. Dominici, in qua eſt Archiepiſcopus, Gubernator, Academia, Tribunal, cujus Præſes a ſolo Rege dependet. Inſula ſuppeditat aurum, argentum, ſacharum, ambram, ceram, corium, aromata.

Portus Dives (*Porto Rico*) Inſula, anno 1493 a Columbo detecta, & ab anno 1510 ab Hiſpanis poſſeſſa. Habet Auri & Argenti fodinas, quæ tamen jam ferme dicuntur exhaustæ. Amnes autem habet adhuc auriferos. Dives præterea eſt Sacharo & Salibus. Urbs princeps eſt fanum S. Joannis, Epſcopi & Gubernatoris ſedes. Unde etiam *Inſula S. Joannis* appellatur.

Jamaica ad Anglos spectat. Egrege culta est, præbetque Saccharum, Tabacum, Gossipium, Corium, Cacaum. In 14 circulos divisa, 170 leucas Anglicanas longa, 70 lata est.

Hæ quatuor Insulæ vocantur *Antillæ Majores*, præter quas aliæ minores sunt plurimæ, trans Tropicum Cancrī omnes sitæ; cis vero Tropicum, versus circulum Polarem arcticum sunt Insulæ *Lucayicæ* seu *Babamæ*. Centum numerantur, exigui pleræque momenti. Maxima a *Providentia* nomen sortita est, alias etiam *Abucœ* appellata. Spectant ad Anglos: prout etiam Insulæ *Bermudes*, supra Lucaicas, e regione Floridæ & Virginie, quæ cedros, palmas, mala citrea, aurantia, melopepones ferunt.

Antillis Insulis a quibusdam etiam accensetur Insula *Matanina* (*Martinique*) quæ ad Gallos spectat, populo & commerciis frequens. Suppeditat Cinnamomum, Saccharum, Gossipium, Tabacum &c. insula quoque *Trinitatis*, in qua Hispani habent *Coloniam S. Josephi*. In littoribus copiosas margaritas piscantur.

Hanc generalem de America adumbrationem præmittendam putavi, nunc vero de præcipuis ejus partibus, & Christianæ Religionis in eas introductione prolixius aliquid memorandum venit.

C A P U T II.

Regnum Peruanum.

Articulus I.

Imago Peruvia.

Regnum hoc ad mare Pacificum in longum extensum in montes asurgit, & in valles descendit. A Prorege gubernatur, & in tres circulos, seu tres *Audientias*, prout ab Hispanis appellantur, dividitur. Primus est *Quitensis* haud procul ab æquatore, omnium primus ab Hispanis frequentatus. Urbs princeps in eo *Quito*, Episcopatu, Academia, auriferis montibus, & pannificio illustris.

Secundus Circulus est *Linanus*, cujus *Lima* est caput, totius Americæ princeps, duabus leucis a mari distans, a Francisco Pizarro anno 1535 ædificata, præstans pro commerciis emporium, quo aurum & argentum Peruanum convectum Panamam indeque in Europam

pam avehitur. Est Archiepiscopi & Proregis sedes: Academia, anno 1614 fundata, nobilis. Sed hoc sæculo a terræ motu, & eluvionibus multum passa est.

Tertia *Audientia* est Charca, sive *la Plata*, cujus caput est urbs *Potosi*, seu *Argyropolis* dicta, quia argento abundat & auro. Certe montes aurei ibidem nequaquam sunt somnia: sed immensa auri argentique vis inde exportatur: & quamvis pleræque Americæ provinciæ hujus pretiosi metalli sint feraces, Peruvia tamen omnes multum superat.

Hæc autem ferme est Hispanorum navigandi, aurumque & argentum ex America exportandi ratio. Gadibus evecta classis ostidui spatio tenet Canarias: quatuor inde hebdomadis in Hispaniolam navigant: Carthagenam postea 12 dies, ubi per tempus aliquod mercatus exercetur, & pro Europæis mercibus aurum recipitur. Tum 6 dierum navigatione Portum Bellum pergitur, ibique classis Hispana ultra mensem moratur; quo tempore celeberrimæ nundinæ habentur, & plerumque Europææ merces pro auri & argenti laminis, e Mexico & Peruvia apportatis, commutantur. Reditur inde Carthagenam, similisque ibi rursus fit nundinatio, denique Havanam pergitur; ubi statò tempore omnes naves conveniunt, & duorum vel trium mensium spatio Gadibus invehuntur, aut etiam Hispali. Ubi inter Hispanos, Gallos, Anglos, Hollandos, aliarumque nationum mercatores pro suis rationibus gaza cum proportionem expensæ dividitur. Regi sua peculiaris est portio, quæ tamen non modice defraudari dicitur.

Porro Peruani *Incas* suos seu Reges habebant, a quibus ex sylvis, antris, & specubus paulatim extracti ad cultiores aliquantum mores vitamque civilem perducebantur. Litterarum loco coloratis funiculis, in certos nodos flexis utebantur, quibus res gestas significabant. Arma eorum enses, spicula, bipennes, secures, clavæ, olim ex argento confectæ. Seminudi incedebant. Victum herbæ & frumentum Indicum suppeditabant, potum liquor, ex oriza expressus, nostræ cerevisiæ similis, quo pariter bibebant crapulas. Indole sunt fera, sæva, ingrata, ad laborem pigra, ad artes tamen discendas & exercendas, imò & inveniendas perquam idonea & perspicaci. Regum palatia, & idolorum fana construxerunt magnifica, privati in mapalibus male materiatis habitant. Raro pluit; tellus tamen a mari & fluminibus, ex monte *Andes* ortis sæcundatur.

Urbs regia fuit *Cusco*, ampla, magnifica, plateis & palatiis superba. Extat ingeniosæ antiquitatis monumentum, pons prælongus, ex stramine & juncis arte contextus, compactusque, qui flumini impositus, & ab aquis sustentatus, animalibus & curribus onerariis firmissimum tergum præbet. Delubra idolorum erant stupendi operis. Colebant autem honore præcipuo animam mundi, quam *Pachacama* appellabant, ceu rerum omnium creatricem; post illam autem, solem, lunam, & alia astra adorabant, prout etiam iridem, fulgura, tonitrua, montes, jaspides, fluvios, mare, leones, tygrides; omnibusque, quæ mira ipsis videbantur, Numen inesse credebant, eisque victimas, etiam humanas, præsertim infantum, crudeliter immolabant.

Scelera sua sacrificulo confiteri sub gravi pœna jubebantur. Rex soli, planetarum principi, confitebatur. Postea in aquam immersus omnia delicta sua suffocari credebat. Animæ immortalitatem & resurrectionem mortuorum non negabant. Festos dies varios colebant saltu, modestiore, quam Christiani soleant. Modus homagii præstandi erat plane exoticus; nam Principem flagris cædebant, aures ipsius perforabant, & totam ejus faciem, sanguine victimarum, quæ Diis fuerant immolatæ, deturpabant. Puellas nobiles velut monasteriis tanquam vestales includebant, Regi postea aut aliis Principibus collocandas. Adolescentes pariter includebantur, a Popis instruendi.

Articulus II.

Pizarrus Atagualpam vincit & occidit.

Sapientissimus juxta ac potentissimus omnium Peruviae regum erat *Guaaynacama*, in ejus aula omnia auro puro nitebant. Duos is filios post se reliquit, *Guesparem* regni hæredem, & *Atagualpam*, quem alii *Atabalipam* appellant. Hic junior seniore fratrem throno dejecit, & immanem tyrannidem exercuit: dignus sane, quem Hispani deturbarent.

Primus Hispanorum Peruviam anno 1513 detexit *Blasco Nunnez*, magno auri argentique thesauro in ea potitus. At *Arias Avila*, a Rege Hispaniæ in eas partes cum copiis missus, Nunnesium, inventorem Peruviae, atque de re Hispanica optime meritum, stimulante invidia, interfici jussit. Verum eadem hanc iniquam, in Hispaniam nuntiatam, magnus Indiæ senatus improbavit, & Avilam omni potestate & dignitate privavit.

Per has discordias hebetabantur aliquot annis posteriores in Peruvia progressus, donec anno 1525 *Franciscus Pizarrus*, & *Didacus de Almagro*, Hispani, obscuri quidem generis, sed opulenti Panamæ incolæ, novam expeditionem cum 120 duntaxat viris susceperunt. Navigabant secundum Peruviae littora, subitoque in terram descendentes, magnam auri argentique prædam reportabant.

Pizarrus cum ea in Hispaniam ad *Carolus V* solvit, exposuitque immensas regni Peruani divitias. *Carolus* eundem, *S. Jacobi* equitem creatum, suum in Peruvia vicarium constituit, id monitum, ut Christi religionem propagaret, & cum incolis amica commerciorum foedera pangeret. Addidit in hunc finem duos Missionarios, *Vincentium Dominicanum*, & *Joannem de Sosa* sæcularem sacerdotem, cum 150 militibus, quos inter 4 *Francisci Pizarri* fratres.

In reditu Panamæ incidit in socium suum *Almagrum*, mœrore affectum, quod opes suas in expeditionem Peruanam profudisset. Tacite invidiæ stimulis agitabatur, quod *Pizarri* expeditio fuerit pinguior, & nunc honoribus a Cæsare auctum & potestate cerneret, se vero neglectum: atque inde prima discordiarum semina.

Pizarrus autem anno 1531 postquam audivit, internecina bella in regno Peruano duos inter fratres, *Guasparem* & *Ataqualpam* ardere, novam expeditionem suscepit in turbido piscaturus. Et quoniam *Ataqualpa* seniore fratrem acie vicerat, & potissimam regni partem ad se traxerat, Pizarrus victo auxilia offerebat, quæ ille perlibenter acceptavit.

Misit *Bizarrus* legationem ad *Ataqualpam*, quæ indigne habitam nihil æqui retulit. Igitur Pizarrus cum 400 viris obviam processit Regi, qui cum innumerabili multitudine ad pugnam superbus venerat. At ibi *Macedones* cum *Alexandro*, hic *Persas* cum *Dario* stare diceres. Datum utrinque signum ad prælium. Verum cum Peruani tubas & tympana, cum tormentorum & bombardarum tonitruis audissent, viderentque plures ex suis, globis petitos, cadere, ad rem sibi inauditam attoniti, atque in effusam fugam effusi, regem suum *Ataqualpam* in manibus Hispanorum captivum reliquerunt.

Incredibile videtur, quantum auri argentique pondus *Ataqualpa* pro libertate sua obtulerit. Acceptatum est, atque inter Hispanos milites largiter distributum, sed ea lege, ne quid contra Hispanos moliretur, neve contra prædicationem & introductionem Christianæ Religionis se ullo modo opponeret. Verum *Ataqualpa*, dum captivus detinebatur, cum Peruanis liber ad eum accessus pateret, *Guasca-*

rem captivum fratrem suum cum multis aliis, eidem adhærentibus, occidi præcepit.

Ad hæc Philippus, homo Peruanus, ad Religionem Christianam conversus, quo Pizarus interprete utebatur, ut pellicem Ataqualpæ formosam obtineret, eundem apud Pizarum variorum criminum postulavit, & præsertim, quod cum Peruanis consilium conferret, qua ratione Hispani subito invadi & opprimi possent. An vera diceret, ob linguæ ignorantiam explorari non poterat. Habita accusatori fides, pronumque erat suspicari, nullam Hispanis in Peruvia fore securitatem, quamdiu Ataqualpa Rex viveret. Accessit Almagri, qui primum post pugnam advenerat, avaritia, qua stimulante, ut in partem prædæ veniret, Pizarum in necem Regis vehementer urgebat.

Lata igitur in Ataqualpam mortis sententia, qui frustra petiit, ut catenis oneratus ad Hispaniæ Regem, aut in perpetuum carcerem abduceretur, sed resti collo inserto strangulari debuit.

Non levem hæc cædes labem affricuit Pizarri gloriæ; sunt enim scriptores, qui acerbe eum crudelitatis & injustitiæ arguunt, quod promissæ libertatis fide non stetit, & regnum alienum, nulla causa data, invasisset. Quod Ataqualpa Guascarem seniore fratrem suum regno spoliavit, & occidi præcepit, quod tyrannidem etiam in alios exercuerit, aliaque crimina commiserit, nihil pertinuisse ad Pizarum; non enim eum in foro alieno competentem fuisse Judicem. Adhæc sacratiora esse Regum capita, quam ut demeti debeant. Jus Naturæ & Gentium esse violatum, læsione pacti, cæde captivi Regis, & rapina alienæ terræ. Si timuit Peruanos, jure timuisse, ceu raptorem rei alienæ. Et cur non saltem flagitantem Regem in Hispaniam misisset ad Imperatorem, ut, si quod in ipsum jus, ibidem judicaretur? Nunquam futurum fuisse, ut ab æquissimo & mitissimo Cæsare tam atroci sententia condemnaretur.

Qui Pizarum excusant, adhæc respondent: missos a Pizarro legatos ad Peruanos, ut amicitiam & fœdus, commerciumque, utrique parti utile, cum ipsis contrahant: legatos contra omne jus Gentium fuisse cæsos; vindictam postulasse tantam injuriam, belloque justo causam dedisse. Guascarem victum, regnoque inique privatum a fratre, petiisse a Pizarro auxilia; hæc oppresso infelici Principi omni jure addici potuisse contra violentum usurpatorem; bello proin justo victum captumque Ataqualpam: nec promissionem libertatis esse violatam, cum usurpator condiciones non servavit, sed fratrem, Hispanorum socium, parricidali manu interemerit, aliaque, captivus licet, cum suis Peruanis, capita conferentibus, contra Hispanos clan-

culum sit molitus: jure igitur contra eum, qui nunquam Rex fuisset, actum videri, & post Guascarem Regem iniquissime cæsum, Peruviam regnum jure belli ad Hispanos fuisse devolutum.

Si Hispania injustitiæ arguenda propterea, quale de aliis Nationibus Europæis ferendum judicium, quæ in America integras provincias populosque sibi subjecissent? quid de Virginia, Canada, Brasilia, nova Anglia, nova Scotia, nova Hollandia, nova Dania? quid de Insulis Lucaycis, Bermudibus, Jamaica? quid denique de tot Insulis, provinciis, urbibus, portibus, littoribus, orisque maritimis in Africa & India Orientali occupatis? de tot arcibus & munitioibus, in solo alieno constructis, quæ de jure solo deberent cedere? Si hæc sint justa, cur soli Hispani sint arguendi. A Protestantibus, qui Hispanos accusent, proprios suos Principes damnari.

Tandem clarum esse jus Divinum, inquiunt, qui Hispanos defendunt, quo Christus misit Apostolos suos in universum mundum, prædicare Evangelium omni creaturæ. Jure eodem nituntur Missionarii, Apostolorum successores; neque enim providentia Christi erga suam Ecclesiam ad Apostolorum duntaxat tempora se extendit, sed ad omnia, donec fiat unum ovile & unus pastor. Licet igitur Ecclesia Jurisdictionem directam non habeat in Infideles, utpote qui foris sunt, seu extra Ecclesiam, habet tamen jus, mittendi sacros per totum mundum operarios, qui Evangelium Christi prædicent; & si Infideles illis resistent, Juri Divino resistent; cum teneantur instructionem admittere, & per Baptismum ingredi Ecclesiam. Si igitur se opponant Missionariis, injuriam inferunt, quam summus Pontifex vindicare potest per sæculares Principes.

Hoc factum in casu nostro; Pontifex Romanus, & Rex Hispaniæ cum Pizarro miserunt duos, quos dixi, sacerdotes, Vincentium & Joannem in Peruviam ad prædicandum genti illi Evangelium. Opposuit se illis Atahualpa, & rejecta cum despectu, quam exposuerant, Evangelica doctrina, prædicare prohibuit, quod nullo jure facere poterat, ac proin Juri Divino, legi Evangelicæ, ipsisque Missionariis intulit injuriam, quam vindicare Pizarrus poterat, tanquam delegatus supremi Ecclesiæ capitis, & Imperatoris, Protectoris Ecclesiæ. Unde ex hoc etiam capite justum habere poterat bellum.

Quantum autem ad eandem Atahualpæ spectat, ea est factum particulare Pizarri, falsis fortasse delationibus circumventi; quod approbare non possem: neque Carolus V Imperator approbavit. At Divina providentia, quæ etiam ex malo elicere bonum novit, hoc facto usa est ad gloriam suam, & propagationem suam, quam fundavit

in terris, Ecclesiæ; quippe ea nacta est per Americam incrementa, quæ apostasiam Borealis Europæ abunde compensarent.

Articulus III.

De turbis & bellis post mortem Atagualpæ.

Procellosi instar pelagi æstuabat post mortem Atagualpæ Peruvia. Pizarus urbem regiam Cusco, timore perculsam facile sibi subjecit, & ex ea immensos auri argentique thesauros eruit; palatium regis, templum solis aliaque delubra purissimo fulgebant auro: pavimentum ipsum solido auro, ut apud nos lapidibus, erat stratum. Mox Limam occupavit, urbem hodie principem. Sed atræ nubes, coeuntes grandem tempestatem præsignabant. Multi erant Peruvix Principes, multæ Domus Regiæ Clientelæ, Mangus ipse, occisi Atagualpæ frater. Hi populi peregrini jugo ægre cervices subiciebant. Sopita in una parte belli flamma, in altera exardescebat.

Verum facilius tumultus isti potuissent componi, nisi remoram injecissent causæ communi ipsi Hispani, civili bello inter se collisi. Movit illud *Didacus de Almagro*, Pizarri alias socius; nam cum is a Carolo V meridionali Peruvix Gubernator fuisset impositus, urbem Cusco, tanquam ad provinciam suam pertinentem, a Pizarro repetiit. Negavit Pizarus. Inde bellum, Hispanis & Peruanis in factiones istas divisus. His bellis plura Hispanorum millia, & ultra millionem Indi perierunt. Tandem Almagrus, postquam urbem Cusco & duos Francisci Pizarri fratres interceperat, prælio victus, captus, & Pizarri jussu capite plexus est (anno 1538.)

Pizarus, cum quietem partam crederet, misit Ferdinandum fratrem suum, per quem multa gesserat, cum quinta parte gazæ Peruanæ in Hispaniam ad Cæsarem. Verum cum nuntius Almagranæ cædis, quam aula improbabat, jam prævolasset, aurum quidem acceptum est, sed Ferdinandus in custodiam datus, viderique perpetuo desiit.

Hæc cum in Peruviam essent nuntiata, crevit animus *Didaco*, *Almagri* interempti filio, aliisque multis, quibus invisa erat Pizarrorum potentia, atque, ut interpretabantur, tyrannis. Eorum unus, *Joannes Rada*, cum septem armatis in forum prorumpens, exclamavit: *vivat Rex, & pereat tyrannus*. Quo dicto in domum Francisci Pizarri irrumpens, obluentem & palpitantem trucidavit. Imensas reliquit

liquit divitias, quæ tamen omnes mox fuerunt dissipatæ, rapiente quovis, quantum poterat. Corpus occisi diu insepultum jacuit, donec quædam mancipia Indica illud in scrobem abjecerunt.

Hic finis erat magni conquestoris Peruviae, documentum rursus & speculum non fallax humanarum rerum. Vires omnes mundo impensæ: hæc merces. Et quis animæ status? natus erat in Hispania, Hispali educatus, atque inde in Americam transmissus Panamæ confedit, donec fortunam experturus in Peruviam navigavit, ibique magna, quæ diximus, gessit.

Funeſta hac scena necdum finita erat tragœdia; quippe interfectores sanguineis mucronibus ostentatis altum clamabant: *vivat Rex, & Didacus Almagrus*. Populus attonitus in duas partes scindebatur, & arreptis armis altera pro Almagris, altera pro Pizarri pugnabat. Penes priores stetit victoria. Unde *Didacus Almagrus* pro Gubernatore se gessit, receptoque fidelitatis sacramento, Radam, Pizarri paricidam, militiæ Præfectum renuntiavit.

Verum Rex alium Gubernatorem misit *Castrium*, qui turbas componeret, & ceu iudex omnibus jus diceret. Detrectavit comparere Almagrus, nisi paterna dignitas sibi confirmetur. Ventum ad arma, victus acie a Castrio Almagrus, captus, & carnificis manu capite truncatus est, ambitionis & perviciæ triste exemplum.

Querelæ interea non leves ad Regem Carolum fuerant perlatae, quod Peruani, etiam ii, qui se ultro Hispaniæ Regi subiecissent, tanquam mancipia gravissimo servitutis iugo a crudelibus Præfectis Hispanis premerentur; & velut olim Israelitæ in Ægypto immensibus tributis & laboribus in aurifodinis vexarentur, quæ res annos Indorum nimium quantum a nomine Hispano & Christiana Religione alienet.

Pientissimus Imperator indignum cum Indis agendi modum graviter reprehendens, ut tanto malo efficacius mederetur, *Nunnum Vela*, additis 4 Consiliariis, cum Diplomate Regio in Peruviam Proregem misit, severeque mandat Præfectis aliisque officialibus, ut Peruanos non tanquam mancipia servituti subjiciant, aut ad metalla damnent, sed tanquam ingenuos & liberos homines, fidosque Regis subditos, leniter & mansuete tractent: neque ad fodinas, aut piscationem margaritarum, aut alias operas serviles adigantur; si autem ultro operam suam locent, merces ipsis fideliter solvatur; neque Rustus aut alimenta ab ipsis exigantur, nisi pro debito pretio: sed neque tributis a quoquam privato graventur, sed soli Regi sint vestigales. Mancipia mortuo domino sint libera, nec a successore retra-

hantur ad servitutem. Exules revocentur, & Christiana fide imbuantur. Hæ aliæque ad 40 leges continebantur isto Decreto, in favorem Indorum latæ. (*Anno 1542.*)

Dici non potest, quantum hoc Diploma, in Peruvia promulgatum, concitarit fermentum inter Præfectos provinciarum, aliosque officiales regios, quorum avaritiæ, & sævæ dominationi frænum hoc pacto injiciebatur, ne pro libidine in Indos grassari possent. Multi, seditione mota, aperte detestabant obsequium. His se junxit *Castrius*, animo æger, quod redactus in ordinem, *Velam* successorem sit nactus. Hinc Magistratu, cujus dulcedinem gustaverat, decedere noluit, excluso ab urbium ingressu Vela. At hic callido usus consilio, *Castrium* tandem in rete tractum, atque compedibus onustum, in custodiam dedit, quod pervicax mandata Regia spreverit, miseros Indos tanquam mancipia inter Hispanos distribuerit, Almagrum Rege in seio occiderit.

At Vela sibi ipsi nexuit vincula; nam seditiosi, missa ad *Gonzalum Pizarrum*, qui solus e fratribus supererat, legatione, rogarunt, ut cum copiis, quæ eum sequebantur, veniret sibi auxilio, atque antiquas gentis Hispanæ libertates & justas consuetudines, quæ eversum irentur, defenderet: Peruviae Præfecturam locatæ operæ præmium fore. Venit ille, & Velam in fugam conjecit, supremus Peruviae Gubernator Limæ renuntiatus propterea. Vela ter a Pizarro victus prælio, in ultimo misere periit. Pizarrus vero Limam triumphans ingressus est.

Tanta rerum confusio cum Regi Carolo fuisset nuntiata, misit is anno 1546 novum in Peruviam Proregem *Petrum Gasca*, cujus prudentiam & mansuetam indolem habebat perspectam. Is Panamam cum venisset, capta de omnibus, quæ acta fuerant, informatione, plenam omnium actorum amnestiam promisit iis, qui ad obedientiam & obsequium Regis essent redituri, tractisque suavitate sua ad se militiæ ducibus, effecit, ut plerique, deserto Pizarro, in verba Regis jurarent. Solus Pizarrus, cum mille viris, qui ei remanserant, restitabat, deditionem sui detestans facere; nec leve Gascae negotium injecit, cæsis etiam ejusdem Ducibus: verum cum multitudine hostium tandem obrueretur, Gascae se dedit.

Vocatur in jus, ceu refractarius, rebellis, majestatis reus capite damnatus est, ut, qui imploratus a rebellibus, ducem se eisdem, correptis armis, præbisset adversus mandata Regia: Gubernatorem se ipsum constituisset, Velam vero Regium Gubernatorem, illato eidem bello, occidisset, aliosque ad rebellionem concitasset. Caput
ejus

us decussum ad terrorem palo fuit suffixum: truncus in urbe Cusco terra obrutus. Complicum alii in Chilen relegati, alii ad triremes damnati, alii capite plexi.

Atque hic tandem fuit tragœdiarum, bellorum, turbarumque finis, quæ ultra 40 annos florentissimum multoque ditissimum Peruviam regnum conquassatum sursum deorsum volverant. Reductus ordo, & quies; subventum per leges Regias Indis, gravissimo jugo pressis: posita meta officialium avaritiæ; camerae proventus ordinati; constitutus senatus personis idoneis; errores gentis emendati; templa & monasteria erecta; sacerdotibus & sacris operis provisa; conversi populi & Ecclesia Christi mirifice propagata; ager Domini martyrum etiam sanguine irrigatus, prout nunc breviter enarratum ibimus.

Articulus IV.

Christiana Religio in Peruviam introducta.

Primus Peruviam Missionarius fuit *P. Vincentius de Valverde*, Ordinis S. Dominici, cui additus Joannes Sola sacerdos secularis, cum Francisco Pizarro, quod supra memini, anno 1529 eo missus. Quem deinceps secuti sunt multi alii ex eodem sacro Ordine zelatores animarum. Vincentius, consecratus Episcopus Cuscensis, ab Infidelibus anno 1741 in odium fidei occisus est. Incrementum autem Religionis vel exinde desumi potest, quod jam anno 1611 17 fuerint in Peruvia ex eodem illustrissimo Prædicatorum Ordine Episcopi, virtute & doctrina clarissimi. Effloruit eo tempore inter spinas Peruanas *Rosa Lima*, anno 1586 enata, & anno 1617 in paradysum transplantata.

Ordo Seraphicus S. Francisci pariter eximio suo animarum zelo in Peruvia inclaruit. Jodocus de Rycke Brabantinus, primum Limæ Monasterium construxit, Missionariorum Seminarium; & alia deinceps 40, cum ingenti Ecclesiæ emolumento.

Jodocus anno 1556 in Europam scripsit, se jam per 20 annos in urbe Quito degere; messem esse multam, operarios autem paucos. Incolas Baptismum ferventer expetere. Licet Peruani sint litterarum expertes, non tamen malæ indolis: parce eos vivere; honestatis scintillas ex eis emicare, ad probum plurimum veterum Christianorum. Facile eos capere doctrinam Christi. Agnoscere ab eis rerum omnium

conditorem, sed hanc fidem multis erroribus & superstitionibus esse obfuscata. De cætero esse dociles, ad discendas artes admodum idoneos. Rogat denique, ut mittantur plures operarii in vineam Domini.

Ex Seraphica hac disciplina prodiit S. Franciscus Solanus, Americæ Apostolus, qui multa Indorum millia ad veritatis lucem perduxit. Anno 1589 solvit ex Hispania. Cum Panama in regnum Peruvianum navigaret, ex naufragio mire ereptus est. Lima in Tucumaniam, ut omnibus omnia fieret, abiit. Tandem sanctitate & meritis plenus migravit ad Dominum anno 1621, prodigiis in vita & post mortem clarus.

Anno 1552 sacras suppetias in Peruviam deportavit ordo Eremitarum S. Augustini. Primus eorum Præses erat *Andreas de Salazar*, qui subditos suos in omnes Peruviae partes dimisit, ad conversionem gentium. Unde merito ipsius Monasterium appellatum est armamentarium Peruviae ad profligandas tenebrarum potestates. Celebris inter Missionarios hujus Ordinis est Venerabilis P. Joannes *Ramirez*, qui per montes & valles, per inviās calles, barbaros fugitivos est infecutus, donec errantes has oviculas cicuratas ad Christi ovile perduceret.

Successerunt plures ejusdem Ordinis sacri heroes, qui idola conterebant, tigrides domabant, dæmones ejiciebant, erecto ubique victrice crucis signo. Eos inter, quos converterant, erat etiam Princeps ex Atagualpæ progenie. Garcias inter istos labores suos Apostolicos signabat victoriis, & Didacus Ortizius sanguine.

Magni quidem erant sanctorum, quos dixi, Ordinum labores, amplique animarum proventus, sed major in vasto regno erat seges, quam ut eidem metendo sufficerent. Igitur anno 1567 novæ acceperunt operæ, Missionarii videlicet Societatis Jesu, & quidem primum Hieronymus *Portillus* cum septem aliis, Carthagenæ, dein Panamæ, in Peruvia demum labores Apostolicos auspicatus, animarum culturæ vitam consecravat.

Et invenerunt sane crudæ & informis satis materiæ, quam in virtutem elaborarent, quodque evellerent, destruerent, ædificarent, & plantarent. Post diuturna bella, quibus sacra omnia profanis erant permista, confusaque, languebat Religio, exulabat pietas: infelix lolium bonam messem suffocabat: injustitia, usura, avaritia, oppressio pauperum, luxuria, aliorumque vitiorum monstra passim dominabantur: veteres & originarii Christiani novis & ascititiis erant in petram

scandali : averfabantur eorum religionem , quorum malam vitam & corruptos mores videbant.

Opus igitur aggressi Patres , securim radici admovere , scelera exscindere , virtutem plantare , rudem pueritiam rectis credendi vendique principiis imbuere , probe gnari , parum bonæ messis expectandum , postquam teneras plantas pruina decoxit. Catechesis igitur publicæ instituta ratio. Quot Dominicis festisque diebus habebatur ad frequentem juventutem ; adultioris etiam ætatis homines , Indi præsertim , catervatim confluebant. Accessit æstimatio & favor populi. Prorex voluntate Philippi II Regis Limæ construxit augustam Basilicam & amplum , in quo hodie 170 personæ degunt , collegium , cui primum Archiepiscopus lapidem posuit. Habitæ frequentes conciones ad undantem populum ; apertæ scholæ ; instillatum cum litteris virtutis studium , adstitum ægris : dispersi per provincias sacri coloni : extensa cura ad mancipia quoque , ex Africa & Guinea maxime , in Americam deportari solita , cautumque , ut in nigris corporibus candida habitaret anima.

Mira brevi secuta , Limæ præsertim , morum emendatio , ut adeo plures Episcopi sociis annuerent , ut in partem sollicitudinis & pastoralis curæ venirent , missæque sint non parca manu ex Europa suppetiæ. Portillus , ut totum se daret charitatis obsequiis , Restoratu Collegii in Bracamontium translato , jam Canonicis & Clericis Jus Canonicum explicavit , jam ad populum dixit , jam comitante Nobilitatis Hispanæ caterva in nosocomiis ægris inserviebat , Indis rei novitate attonitis , dum aspicerent eos sibi demisse famulari , quorum elatos & arrogantes spiritus ante persenserant.

Portillus composita Limana civitate , Cuscanam , veterem regiam , laborum suorum centrum fixit , atque stabilita ibidem quoque sede , velut ex corde per magnos Peruvix artus vigorem dispensavit. Ultra 40 jam aderant ex eodem ordine Missionarii , qui provincias inter se partiti , Quarocirim , Hicamos , Truxillos , Ciaciapojos , Uritanos , Potosios , Ciucutos , Tingamacos , Ciarcas , Chitos , Cuiquisacos , Ambares , aliasque barbaras gentes excoluerunt , indefessa industria & laborum patientia , protensa usque in Paraquariam & Chilense regnum expeditione Apostolica.

Celebrantur a scriptoribus uberrimi fructus , quos retulerunt Josephus a Costa præsertim , Alphonsus Barbazana , Samaniego , qui narrat notam Historiam de Catharina Peruana puella , æterna morte punita ob reticentum in confessione grave peccatum. Ibidem monti a natura incisa inventa est effigies Divinæ matris , filium brachiis ge-

stantis, tam perfecta, ut nullus statuarius tam scite elaborare possit. Mirantibus barbaris exposuit sacerdos incarnationis mysterium, eosque ad fidem adduxit.

Accessit Martyrum sanguis, qui, ut olim, semen fuit Christianorum. Diversis quippe in locis a barbaris in odium fidei occisi sunt Antonius Lopez, Michael Urrea, Martinus Aranda, Valdivia, Raphael Ferrerius, Bernardus Reus, Missionarii Peruviani Societatis Jesu; quorum glorioso sanguine ita tellus illa est irrigata, ut paucis post annis prope totum Regnum Peruvianum fuerit Christianum, paucis videlicet angulis exceptis, in quos barbari, Hispanorum dominationem fugientes, se receperant; sed nullus tam abstrusus erat locus, in quem animosus Missionariorum Zelus eos non insequeretur.

Hos inter erat P. Dominicus Mair, natione Suevus ex superioris Germaniæ provincia, qui usque ad Moxos, gentem barbaram excurrit, eosque cicuratos Christi jugo subjecit, pluresque novos populos detectos fidei lumine illustravit, Herischoconos inquam præ reliquis efferos. Numero hi & armis prævalidi Christianos rapinis & cædibus persequebatur. P. Dominicus, cum in aciem ordinati consisterent, solo crucis signo armatus eosdem intrepide accessit, & torvo vultu tensoque arcu in ejus necem intentos, verbis amicis ac munusculis ita delinivit, ut omnes haberet in potestate, & velut mansuetos agnos, quo vellet, duceret. Intra breve tempus anno 1728 octo eorum millia sunt baptizata, ex hostibus infensissimis ardentissimi fidei defensores effecta. Horum exemplum mox alii ejusdem gentis plurimi sequebantur; dum interim Xaverius Dirrhein, Casparus de Prato, Josephus Schwentner, & Petrus Biron, ex eadem provincia Missionarii alios barbaros populos, ceu errantes ovi-culas inquirerent, & ad ovile Christi adducerent.

C A P U T III.

Regnum Chilense.

Longo tractu infra Peruviam in meridiem excurrit, oramque ad mare Pacificum occupat. Multas habet urbes, quas inter eminet, quæ a S. Jacobo nomen accepit, 800 domibus, diversisque monasteriis frequens, Prætoris Hispani sedes. *Urbs Conceptionis* Academia floret; ex qua plures in Religiosos Ordines assumuntur. Ex 120 Jesuitis, quibus provincia Chilensis anno 1688 constabat, tan-

tum 24 erant Europæi, quales tamen maxime deſiderat, & non raro etiam conquirat. Pluribus in locis propter niveos præaltos montes omnia frigore rigent. Valles fluminibus metalliferis irriguæ optimos fructus proferunt.

Cum Hiſpani Peruviam occupaffent, in Chilenſe quoque regnum effuſi, plures provincias ſui juris fecere, eas maxime, in quibus mineræ diverſi metalli, auri & argenti venæ ſunt ſæcundiores. Illatum ſimul erectumque crucis trophæum, tantisque incrementis propagata Religio, ut duos Episcopatus erigere neceſſe fuerit, alterum in urbe S. Jacobi, in urbe conceptionis alterum.

Noſtræ Societatis provincia Chilenſis ſub initium huius ſæculi numerabat ex omnibus prope Europæis Nationibus perſonas 150 in Collegia, Reſidentias & 14 Miſſiones diviſas. Sed anno 1724 Collegium & duas Reſidentias amiſit in ſeditione, quam Chilenſes concitaverant adverſus Hiſpanos, propter graves exactiones & vexationes. Pergunt tamen ſacri homines Regnum Chriſti ulterius ſemper ulteriusque barbaras inter gentes extendere; ut adeo ager ille, in altiffimos montes aſurgens ad voluptatem floreat.

C A P U T IV.

Paraquaria.

Articulus I.

Deſcriptio Paraquariæ. Difficultas converſionis.

In quatuor magnas provincias dividitur: 1. *Magellanicam*, a Borea in Auſtrum ad fretum uſque Magellanicum per 200 milliaria Germanica extenſam, in qua Hiſpani ad fretum duas munitiones conſtruxerant; ſed propter intenſa frigora & alimentorum defectum eam reliquerunt: quamvis juridiſtionem in illam ſibi adhuc vendicent. Incolæ *Patagones* appellantur, aut idololatræ, aut nullius fidei, giganteæ ſtaturæ homines.

2. *Tucumanniam*, quæ fructus, quadrupedes, piſces, volucres, aliaque ad uſus humanos ubertim profert. Hiſpani tres in ea urbes conſiderunt, S. *Jacobi*, Episcopatu illuſtrem: S. *Michaelis*, & *Cordubam*, ubi Societas Jeſu Academiam pro institutione Juventutis habet.

Præter istas primarias, aliæ plures minores urbes sunt in potestate Hispanorum.

3. *Paraquariam* (*Paraguay*) specificè dictam, in qua urbs *Assumptionis* regionis caput, sede Episcopali inclita: *S. Fides*, aliæque, *Parana* quoque & *Uraquaya*, spatiosæ provinciæ ad Paraquariam spectant.

4. Præfecturam fluminis *de la Plata*, in qua urbs *Boni Aeris* (*Buenos Ayres*) primaria, sedes Episcopi, portu aliquantum remoto insignis, in quo Hispanæ naves, quæ in Paraquariam, Chile, & Peruviam tendunt, solent appellere. Intra hanc civitatem & Cordubam extenduntur amplissimi campi, & optima pascua, in quibus ferocia animalia, uti equi & boves indomiti ingenti numero multiplicantur, imo & cicurati ad ingenium facile redeunt, ad feros in campos notos dilapsi, barbari quoque homines eorum indolem non raro æmulantur, postquam sunt mansuefacti, barbariem resumentes. Tauri innumeri cæduntur, sed non nisi pelles & lingua auferuntur. Caro corvis relinquitur. In iisdem campis & sylvis multæ aliæ sunt feræ bestię, leones, tigrides, leopardi, pantheræ, ursi, lupi, canes, cati, inter quæ mirum sæpe certamen.

Sunt autem in Paraquaria & reliqua America Australi plurimæ adhuc gentes barbaræ, quæ Hispanorum & Lusitanorum gubernationem exosæ, libertatem suam mordicus defendunt. Unde eorum conversio eo est difficilior, quo magis timent, ne a Missionariis, quos sæpe pro exploratoribus habent, exterorum potestati subjiciantur. Vivunt sine Rege, & sine Lege: ipsa tamen necessitate persuasi diversi populi, elegerunt sibi ex senioribus suæ gentis Præsidem, quem *Cacique* appellant, cui vis ferme directiva tantum fuit commissa, non autem coercitiva; quia pro arbitrio suo volunt vivere; quamvis vivant miserrime in tuguriis, ex juncis, virgultis & arborum ramis contextis, quorum ostium tam est exile ac humile, ut humi rependo penetrare debeant.

Facile autem mutant domicilium, dum omnia sua secum portant, & sub alio Caciquio agros, qui sunt primo occupantis, colunt, si tamen colant, cum ad labores sint pigri, & ex venatione & piscatione lubentius se sustentent. Vestibus vix ullis utuntur, nisi diebus eorum festis, quibus plumis versicoloribus se cingunt. Pulchrior ille censetur, qui longiores habet capillos, per corpus defluentes, eosque impexos, quia pectine carent.

Bella inter vicinos populos frequentia. Cum vero adversus externos procedendum, factis induciis, se conjungunt. Arma eorum, sicut plerorumque barbarorum, arcus & sagittæ, fustes quoque nodosi, ex uno latere acuti. Causa bellandi, sicut in Canada & Brasilia, sæpe non est alia, ac spes, cæsum & captorum carnibus in feralibus suis conviviis vescendi. Potus ordinarius est succus quidam, quem *Cicejam* appellant. Hoc ebrii per triduum sapius helluantur, saltant, & luxuriantur, raro sine rixis & cædibus.

Numen aliquod supremum agnoscunt & immortalitatem animæ. Hinc defunctorum sepulchris cibos apponunt, arcum & sagittas. Lunam matrem suam dicunt, & quando eclipsatur, cum horrida vociferatione vulneribus se cruentant, ut dolorem suum demonstrent, quod luna vim patiatur; cum vero rursus ex umbra terræ emergit, tripudiis exultant, quod canis, qui eam deglutiisset, evomere rursus debuerit. Cum tonitrua audiunt, augurantur, Mammelucos irrupturos, a quibus in servitutem sint abstrahendi, unde in antra & specus se recondunt. Solem quidam virum putant, ex Majorum traditione de virgine conceptum, ac post patrata miracula in cælum ascendentem & in solem conversum. Multis aliis ludibriis *Mapon*, supremus superstitionum Præses, cæcum populum dementat.

Jam vero quanta fuerit difficultas, populum adeo barbarum, vagum, & superstitiosum, fera sua & assueta indole abducere, atque ad humanitatem & Christiana sacra transferre, facile æstimabit, qui considerat, quantæ molis sit naturam, a prima juventute prava consuetudine duratam, vitiisque innutritam, exuere, novumque hominem, a carnis & sensuum illecebris depuratum, induere.

Ludovicus Antonius *Muratorius*, Ducis Mutinensis Bibliothecarius, celebris scriptor, in libro, quem de Paraquaria more suo eruditissime scripsit, parte 1 cap. 7 alias adhuc graves rationes affert, cur in America, & præsertim in Paraquaria difficillime Religio sit propagata, easque refundit in duram quorundam Hispanorum incolarum tractandi rationem, qua in eos, contra mandata Regum Hispaniæ, crudeliter sint grassati. Recenset grave jugum, mancipatus, servitutes, labores & onera imposita &c. inde factum, ut Indi, libertatis suæ tenaces, nomen Hispanum simulque Missionarios sint execrati. Alteram causam derivat a scelerata, in civitatibus præsertim, vita, quam intuentes Indi persuaderi non potuerint, bonam esse eorum religionem, quorum tam vitiosa esset vivendi ratio. Hinc factum, ut Missionarii in locis, Europæorum habitationi propinquis multo

difficilius Indos converterent, quam in remotis, quæ Europæorum mores ignorabant.

Tertiam causam refert in *Mammelucorum* irruptiones, de quibus supra dixi. Quia autem non exiguam Historiæ Americanæ partem faciunt, aliqua adhuc addenda restant. Trans fluvium Januarium ad promontorium S. Vincentii sita est urbs S. *Pauli*, *Piratininga* alias appellata, rupi imposita, natura & arte egregie munita. *Ædificavit* illam Lusitanorum colonia, eo deducta. Cum autem fœminæ Lusitanæ deficerent, duxerunt Lusitani Brasilas. Nati ex istis liberi Christianum quidem nomen profitebantur, sed moribus erant plus quam barbaris, *Mammeluci* propterea a Lusitanis appellati. P. *Anchieta*, alii- que Patres, qui in ea urbe collegium habebant, omnem impenderant operam, ut eos ad frugem revocarent. At illi in gratiarum actionem, everso collegio, Jesuitas expulerunt, simulque obsequium, Regi Lusitanæ Domino suo debitum, penitus ferme excusserunt.

Orta proin species aliqua Reipublicæ, cumque facinorosi homines, ut pœnas evitarent, ex Lusitania, Hispania, Anglia, Hollandia, Italia ad illos passim confluerent, ita aucti sunt, ut multa millia conflarent. Mauri quoque, a dominis suis profugi, civitatem refugii, *Piratiningæ* apud prædones istos invenerunt. Negabant tandem se Regis Lusitanæ esse subditos; quamvis enim quintam partem auri, quod effoderent, Regi penderent, protestabantur tamen, se id non facere ex obligatione, aut ullo debito, sed ex sola liberalitate & reverentia erga Regem.

Incredibile dictu, quanta prædones isti non Brasiliæ modo, sed Paraquariæ quoque aliisque regionibus damna intulerint, quanta itinera suscipiant, ut prædas agant, quot colonias, pagos, urbes, provincias vastarint, quam infestas reddant vias publicas, quot Brasilos, quot Paraquarienses in diram servitutem abstraxerint; cum enim circum *Piratiningam*, tellus, si colatur, sit feracissima, ipsi vero culturæ labores fugientes, grassationibus, rapinis, prædationibus, latrociniiis, se totos dedant; mancipia vi conquirunt, quæ pro ipsis agriculturam exercent, sacharum præparent, in metallorum antris fodiant, aliosque serviles labores sustineant. Constans est fama, quod sex ista hominum ad duos Indorum milliones, & inter eos quingenta Christianorum millia aut atrociter occiderit, aut in servitutem abstraxerit. Missa sunt equidem tum a Prætoribus Brasiliæ, tum ab ipsis etiam Lusitanæ Regibus gravia ad eos mandata, quibus tanta barbaries & prædandi licentia severe fuit interdicta; sed cum se liberum populum dicerent, a barbaro suo instituto non recesserunt.

Cum

Cum autem latrones isti Christianos se nomenclant, facili conjectura est assequi, quantum ipsi Religioni propagandæ obicem ponant.

Unum exemplum attingam. Cum 800 ex suis & 3000 Indis, sibi subiectis, in Reductionem Paraquariensem improvise irruerunt, P. Mazeta, sacerdotalibus vestibus indutus, cum cruce in manu obviam eis processit; sed Christiani hæc nominis probra machæram in eum librarunt, Caciquium prope stantem ferreo globo trajecerunt, incolas omnes, cujuscunque ætatis & sexus in servitutem abstraxerunt. P. Mazeta & P. Diæx oviculas suas ultro secuti, querelam ad Prætorem Brasiliæ deferebant, qui per litteras suas a prædonibus impetrare plus non poterat, quam ut de 15000 captis 50 dimitterent.

Articulus II.

Introductio Christianæ Religionis in Paraquariam.

Tot licet essent obstacula, linguarum difficultas, barbaries & feritas hominum, per sylvas & montes sine lege vagantium, continua inter ipsos bella, effusæ libertatis amor, vitiorumque omnium impunis assuetudo, odium exterorum, quorum crudelitatem multi erant experti, alii timebant, humanarum carnium ferales epulæ, & ebrietas: mala exempla Christianorum, Mamelucorum grassationes, qui eodem nomine gloriabantur; Missionarii nihilominus, animante animarum zelo, & fiducia in eum, in cujus manu sunt corda hominum, opus arduum generose aggressi, ad barbaros convertendos se totos exprompserunt.

Quia autem prudenter judicabant, formandos prius homines quam Christianos, in id omni studio incubuerunt, ut barbaros, ex antris suis elicitos, in communitatem aliquam civilem colligerent, humanamque societatem. Quod cum post multam industriam denique obrinuissent, colonias eas *Reductiones* appellabant; quas ut conservarent, agriculturam, præbito eis semine, barbaros docebant, ut inde victum haurire possent. Construebant ex ligno templa, erudiebant populum, baptizabant infantes primum, tum etiam adultos, sufficienter instructos, Divina officia celebrabant, sacramenta dispensabant, tanta concurrentis populi devotione & modestia, ut Patres erumpentes præ solatio lachrymas continere non possent.

Cum autem rumor hac de re ad vicinos populos pervenisset, Missionarii per sylvas & montes discursantes, barbaros ex antris eductos ad similem vitæ civilis normam colligebant, erectis continua serie, in quibus habitarent, ædibus; & sic una post alteram *Reductio* surgebat, adeo, ut ultra 30 numerarentur, in quarum singulis plura hominum millia ad Christianam vitam instituebantur, pristinae vero magnopere augebantur. Cuius civi sua agri, quem excoleret, portio pro magnitudine familiæ assignabatur, quoniam nemo ante fundum proprium habebat, sed omnia erant communia. Ubi vero sterile erat solum, incolas ad sæcundius traducebant. Reductionum termini præalta cruce signabantur; ulterius semper ulteriusque coloniae illæ inter Indos sunt propagatæ. Missionarii non tantum animas curabant, sed etiam quæ ad sustentationem corporis requiruntur, sollicitudine sua providere cgebantur.

Cum tantam in se charitatem & curam Indi cernerent, eos amabant, nec pauci fuerunt, qui zelo accensi, populares suos convertendi, Missionarios, ad barbaros euntes per longissima & difficillima itinera comitabantur, tum ut eos a noxiis bestiis & barbaris hominibus defenderent, tum ut viæ duces, & verborum interpretes se præberent, tum denique, ut & ipsi Infideles iustringerent, & ad fidem amplectendam persuaderent. Captivos etiam, maxime infantes redimunt, eosque Christiane educant ad libertatem filiorum Dei. Non raro contingit, ut Indi Christiani, Caciqui quoque, ad barbaros sine Missionario discedant, multosque secum in Reductionem suam Christiana fide imbuendos adducant.

Quantus vero fervor, quanta modestia, quanta devotio, & reverentia in Deum & sacra! dignum profecto cælo spectaculum, videre homines innumeros, qui antea feris bestiis consimiles, in sylvis cum iisdem vagantes, ebrietati & luxuriæ immersi, trucidandis devorandisque hominibus toti fuerant intenti, jam vero ex lupis, urfis, tigribus, in mansuetos agnos & innocuas columbas conversos, qui fervore pietatis, charitate, morum integritate, primævam Christianitatem repræsentent. Stupenda hæc mutatio gratiæ comprimis Divinæ, Missionariorum dein institutioni, catechesibus, concionibus, bonis exemplis, & indefessæ industriæ debentur. Hæc rationem instillavit, hæc humanitatem docuit, hæc ab ingluvie & helluationibus ad temperantiam & sobrietatem, a vitiis ad virtutem, ab effrænata grassandi licentia ad civilem vitæ rationem, ad animæ curam, ad Dei cultum prorsus eximium admiranda sane metamorphosi traduxit.

Sicut

Sicut apud Romanos olim & Græcos, constituti sunt ex primoribus morum censores, qui in delicta notoria animadvertant. Reus pœnitentis habitu indutus in medio templi a populo dati scandali veniam petit, tum in forum educus pro gravitate delicti flagellatur: osculatur manus correctorum, & gratias agit, promissa emendatione. Quidam ultro accedunt censores, & occultum suum delictum manifestant, rogantque, ut simili pœna publica plectantur.

Ecclesiæ initio ex lignis erant constructæ: postquam autem plures Fratres Coadjutores, Architectonicæ, aliarumque artium periti in Paraquariam venerant, ex lapidibus sunt erecta, ornata sacris Imaginibus altaria, Christi præsertim & Beatissimæ ejus Matris, quam speciali cultu venerantur: paramenta non quidem sunt pretiosa, ad decorem tamen composita. Quamvis autem Ecclesiæ & sacræ aræ, nec auro, nec argento, nec gemmis fulgeant, viva nihilominus Dei templa, etiam in humili suo vestitu, dici possunt aurea; quia incredibili modestia & devotione ad omnem venustatem splendent.

Divina officia solenniora redduntur devota Musica, quam docuerunt Missionarii, præsertim adolescentes, qui hujus artis sunt admodum capaces. Memorant scriptores, hanc, tam choralem quam figuratam, ut vocant, talem esse, ut nulli in Hispania concedat: vix ullum esse in Europa instrumentum musicum, quod non amœne & ex arte tractare norint, imo & conficere. Mirum, quantum Indi delectentur sono harmonico; unde etiam barbari infideles frequentes in Reductiones Christianas venerant, & musicæ atque Divinorum officiorum majestate capti, instrui & baptizari petebant: qua innocua arte aut auctæ sunt Reductiones antiquæ, aut ad novas erigendas data occasio.

Imo Missionarii, qui musicam callebant, etiam cum primo in Paraquariam pervenerant, ad littora maris, vel fluminum ripas confidebant, & qua voce, qua instrumentis concinentes, barbarorum multitudinem ad inauditum sibi melos, alteri velut Orphei, attraxerant, & Evangelium deinde magno cum fructu collectis prædicabant. Extra Reductiones certo intervallo facella sunt constructa, ad quæ statis Ecclesiæ diebus fiunt ordine optimo processiones, seu supplicationes publicæ, harmonico juvenum cantu animatæ; ad quas ingens esse consuevit populi concursus.

Cantor ex viris seu musicæ Præfectus a Missionariis constituitur, qui magni æstimatur, quia Evangelium & Breviarium legere novit; unde rudiores parentes eum consulere solent, cujus sancti nomen incidat in diem, quo recens ipsis natus est infans, ut illius nomen

illi possint imponere; quia autem cantor latinum non intelligit, factum sæpius, ut inde coram eis nomina suggererit, uti *Caiphas*, *Piscina*, *Capharnaum*, quæ dein Missionarius, errore animadvertito, mutari iussit.

In qualibet porro Reductione duo sunt Patres; alter Parochi munere fungitur, & in loco remanet, alter in pertinentes ad Reductionem pagos excurrit. Præstant omnia, in Europæis parochiis consueta. Quotidie catechesi instruuntur pueri, quibus prima fidei rudimenta traduntur, ubi mille sæpe conveniunt. Alia habetur pro juvenibus, alia pro adultis, alia pro catechumenis, alia pro iis, qui ad sacramenta confessionis & communionis primo sunt admittendi. Quot Dominicis festisque diebus habetur concio ad congregatum populum: celebratur solenne Missæ sacrificium; promulgantur incidentia in hebdomade festa & jejunia. Denuntiantur ad Tridentini præscriptum ineunda matrimonia. Celebrantur illa solenniter in Ecclesia sub Divinis officiis: ubi etiam ritu solenni præsertim populo conferitur baptismus: audiuntur confessiones. Visitantur ægri. Defertur ad eos sacrum viaticum, comitante devoto & concinno ordine, atque concinentibus musicis frequentia populi. In Ecclesia mares a feminis sunt loco discreti, imo ne quidem per eandem januam intrant & exeunt. Aspicere in templo feminam pro magno piaculo habetur: uti etiam, si quis vel verbum loquatur.

A prandio diebus Dominicis habentur congregationes Marianæ, cum fervente parænesi ad 800 non raro sodales, summæque gratiæ loco ducunt, qui eisdem aggregantur; visunturque præclara eorum exempla: dum singulis octiduis ad S. Confessionis & Communionis Sacramenta devote accedunt. Vesperis omnes interfunt, qui non sunt impediti, & ad solis occasum Rosario piisque cantibus, & precibus lytaneuticis, in templo quotidie frequentatis. Nemo de caupona, nemo de choreis cogitat; sed dies festi, cultui Divino dicati, sanctificantur. Scholas quoque in singulis Reductionibus Patres erexerunt, in quibus juvenus docetur legere, scribere, computare; nam ultra quatuor numerare non poterant. Si quinque exprimere volebant, manum ostendebant, si decem, utramque manum, si viginti, manus & pedes monstrabant. Ulteriorem numerum non nisi sub ratione generica multitudinis expressebant.

Morbis, qui sunt frequentes, grassantibus maxime exercetur Missionariorum indefessa charitas: nam sacerdos diu noctuque ægris assistit, curatque animam, frater vero coadjutor, cogente necessitate, corpus; cum nec Medicus, nec pharmacopæus habeatur. Ad noxias

exhalationes & evaporationes vitandas nullus mortuus, ne quidem Caciquius in Ecclesia sepelitur, sed in cæmeterio sacro, aliquantum remoto.

Barbari longos capillos nutriunt, idque ad ornatum spectare putant, conversi autem eosdem abscindunt; ex quo Christiani ab Infidelibus dignoscuntur; quamvis ex ipso etiam habitu & moribus facile discrimen pateat. Quando Indus Christianus in urbem aliquam Hispanam venit, uti propter modestiam, morum probitatem & devotionem Hispanis est admirationi, ita non parum scandalizatur perversa quorundam vita, ut adeo non modicus sit Missionario labor, quo reversi in suam Reductionem doceantur, inter sanctitatem Christianæ legis, & mala quorundam contra legem facta distinguere. Reddendam Deo rationem ab iis, qui talia male agunt. Atque hinc, ne Indi scandalum patiantur, Regium mandatum Missionarii impetrarunt, quo vetatur, ne Hispani Reductiones accedant, nisi transitum necessitas imperet.

Maximopere quoque admiranda est Christiana charitas, pax, & tranquillitas, dum ii, qui rixis, & cædibus erant assueti, summa inter se vivant concordia, ut adeo dici de illis possit, quod de primis olim Christianis, fuisse unum cor eorum & animam unam. Si quæ causa, quod raro contingit, controversa incidit, ad iudices aut arbitros compromissarios deferitur, qui, percepta facti specie, absque ambagibus & forensi strepitu, rationis præfulgente lumine, ex Juris naturalis, & Evangelicæ legis principiis pronuntiant, & litem dirimunt. Nec difficilis erat executio, cum nulla interponeretur appellatio aut reductio ad arbitrium boni viri, sed condemnatus simpliciter sententiæ adquiesceret.

Cum una Reductio sterilem annum patitur, aut grando messem profligat, succurrit altera, & quidem gratis. Eandem charitatem & liberalitatem exercent erga Reductiones noviter erectas; nam collatis studiis frugum semina large suppeditant, omniaque alia necessaria, donec possint metere, ipsisque ex fundo proprio sit provisum; cum vero ex barbaris quispiam ad fidem convertitur, gaudio exultant, non aliter ac Pastor Evangelicus inventa ove perdita, & eum certatim donis cumulant. Idem obsequium charitatis prolixè exhibent locupletiores erga egentiores. Quod cum Missionario, vel etiam sine illo, per longa terrarum spatia excurrant, ut Neophitos conquirant, alias memini.

Festa Ecclesiae praecipua prorsus eximia solennitate, cultu ac devotione celebrant, festum praesertim SS. Corporis Christi. Pluribus ante diebus ad illud se praeparant. Quidquid domi rarum, quidquid tellus pulchrum & amœnum habet, festivitati huic servire debet. Plateæ, quæ amplæ sunt, per quas sanctissimum deportatur, tegmine ex juncis pulchre contexto sternuntur; superasparguntur innumeri flores, odore amœnissimo & diverso colore præstantes, latera platearum venustis frondibus, eleganter inflexis, intermixtisque floribus, cinguntur. Certis spatiis arcus triumphales, ad omnem pulchritudinem & majestatem exornati splendent, frondeis lateribus annexi sunt funiculi, quibus alligatæ versicolores aves saltitant & cantitant. Collocati certis locis vivi catuli leonum & tigridum, arcte & caute, ne turbent, constricti: quia hos multum ad pompam facere existimant. Sed hæc omnia superantur a pulcherrimo ordine, modestia & devotione populi, elevatis ante pectus manibus incedentis.

Cum paucissimi sint in Paraquaria pro ratione terrarum Episcopi, amplissimæ sunt Diœceses; quapropter possunt rarissime eas visitare. Quando autem id contingit, summa cum reverentia a Christianis excipiuntur: sacramentum confirmationis conferunt, &, cum modestiam, fervorem, vitæque integritatem vident, lachrymis, præsolatio fluentibus, temperare non possunt; nec unus eorum fuit, qui, postquam hæc præsens viderat, Societatis Missionarios, omnium dictarum Reductionum fundatores & Præsides, contra malevolorum calumnias, apud summum Pontificem & Reges Hispaniæ non summo pere laudavit.

Indi eodem ferme ritu excipiebant Missionarios noviter ex Europa ad Reductiones suas advenientes. Per centum & ultra leucas obviam illis procedebant. Inventos omni humanitatis genere exceptos ad Reductionem deducebant. Dici enim non potest, quanto amore Missionarios suos, veneratione & obsequio prosequantur. Nam eosdem non tantum ut Patres suos spirituales, omni virtute & zelo animarum ornatos, sed etiam ut patres suos familias, qui omnia ad vitæ sustentationem necessaria provident, qui eos agriculturam, variasque utiles artes docuerunt, tenere diligunt. Cum barbari Missionarium ad laniendam destinassent, fuit, qui ejus habitum indutus tela exciperet. Alias tota aliqua Reductio, correptis armis, longum iter acceleravit, ut sacerdotem furori barbarorum eriperet.

Atque hinc Christianorum Indorum opera accedente plures semper pluresque gentes barbaræ convertebantur; protenso etiam late in Amazonum regionem Evangelio. Enituit zelus Missionariorum,

posterioribus præsertim temporibus, ex Provincia Germaniæ superioris; ut alios taceam, multa millia converterunt Patres Xaverius Dirrheim, Casparus de Prato, Petrus Piron, Josephus Schwendner (assumpto nomine Basili) Sebastianus Schmid, & Dominicus Mayer, qui anno 1717 in Paraquariam, atque inde ad Chiquitas & Mockos, barbaros profecti, singuli colonias erexerunt. P. Dominicus vero primus novam gentem barbaram convertit.

Articulus III.

Ecclesiasticum & Politicum regimen in Reductionibus.

Novi hi Christiani, sicut omnes aliæ gentes vere Christianæ, venerantur Romanum Pontificem tanquam caput totius Ecclesiæ, & Vicarium Christi in terris, cum suprema potestate Jurisdictionis Ecclesiasticæ in omnes Fideles. Subjecti insuper sunt Episcopo, cujus Diœcesi sunt adscripti. Tales Episcopi pro amplitudine Paraquariæ sunt pauci; nec propter infinitam locorum distantiam consuetas alias visitationes possunt peragere, nisi rarissime, quanto Indorum solatio, tanto suo incommodo. Totum igitur ferme, quod remotis illis subditis præstare potest, in mandatis & ordinationibus Romanis & suis ad Parochos vel eorum Provincialem mittendis consistit.

Omnis itaque actualis Reductionum illarum cura incumbit Missionariis S. J. qui Parochorum in iis officio funguntur. Cum novi, ex Europa advecti, linguam didicerunt (quod est difficillimum) & idonei censentur, a P. Provinciale proponuntur Prætori Regio, qui eos præsentat Episcopo, ut Parochi instituantur. Multis simul privilegiis & facultatibus, prout in tam remotis barbarisque terris necessarium est, tum a summo Pontifice, tum ab Episcopo ornantur.

Quantum ad temporale Regimen spectat, Reductiones, quas dixi, liber antea populus, Regi Hispaniæ se subjecerunt, sed conditionibus adeo mitibus, ut totidem velut liberæ Respublicæ censi possint. Quamvis enim Jurisdictioni Gubernatoris Regii subiaceant, illam tamen ferme non aliter ac per ipsos Indos exercet. Nominat enim Judicem, quem *Corregidorem* appellant; qui tamen non potest esse Hispanus, sed esse debet natus Indus. Reliquos officiales, judiciales, militares, aliosque sibi populus per electionem constituit, a Prætore tamen confirmandos; cui causæ etiam capitales sunt reservatæ. Cæteræ causæ criminales & civiles ad domesticos Judices spectant; nec

ulli Hispano integrum est, in aliqua reductione domicilium figere, imo neque in illam ingredi, nisi necessarii transitus gratia.

Tributum annuum, quod Regi in recognitionem supremæ Jurisdictionis tribuere debent, est valde moderatum, nummus videlicet, qui thalerum Imperialem circiter, seu florenum & dimidium æquat; *Peso* Hispani appellant, Germani ein Stücke von Achten, quia octo Realibus Hispanicis constat. Cum Regi adversus barbaros aut Europæos est bellum, aut munimentum est construendum, debent operam suam & auxilium conferre. Hispani autem debent eis præstare protectionem & tutelam, atque, si a barbaris aut Mamelucis Paulianis invadantur, succurrere. Insignia autem privilegia, ut facilius converterentur, & in communitates redigi possent, eis collata sunt a Philippo II, a Carolo II, & Philippo V pientissimis Regibus.

Nummum enim, quem dixi, soli viri præstare tenentur, non autem fœminæ, nec juvenes, qui vigesimum ætatis annum necdum expleverunt, aut 50 superarunt. Exempti etiam sunt nobiles, Caciqui, & ii, qui Ecclesiæ servitio sunt deputati. Neque possunt Hispani plus exigere; neque possunt alteri in feudum aut commendam concedi, sed immediate Regi debent manere subiecti. Contra vero Indi, qui sunt extra Reductiones Hispanicis subiecti, quintuplo plus debent contribuere, aliisque insuper gravibus oneribus ab officialibus premuntur.

Cæterum Reges Catholici non tantum autoritate sua & armis, si necesse sit, Reductiones defendunt; sed etiam, Catholicæ Religionis propagandæ zelo accensi, grandes sumptus impendunt, ut Missionarios in Indiam transferant, ibique cum Ecclesiis sustentent. Vinum pro sacrificiis, oleum & medicamenta ex Europa liberaliter mittunt; addunt largas in annos singulos eleemosynas, ut adeo plus dare videantur, quam accipere ex Paraquaria, nullius auri, & argenti aut alterius metalli ferace. Et hinc Deus illis benedicit, ut jam in tertium sæculum possideant immensa terrarum spatia, a tam paucis Hispanicis occupata, nec unquam alii Europæi, Americæ tanto numero inhiantes, penetrare potuerint in Mexicum & Peruviam, auri & argenti matrem.

Beatæ profecto dici possunt, de quibus loquimur, Reductiones, quibus in spiritualibus & temporalibus tam bene provisum est. Luxum Europæum nesciunt. Fructibus, quos terra profert, sunt contenti. Mitissimo subsunt imperio. Quilibet sub vite & ficu sua quietus degit. Nullis advocatis, procuratoribus, notariis iudigent; summa inter eos concordia, charitas, & subveniendi studium. Divites

non

non sunt; sed neque pauperes dici possunt, quibus, pauca habentibus, nihil deest. In Europa propter pugillum terræ armatæ concurrunt acies; hic homines quærentur, in quos terræ amplissimæ distribuantur, cæque non steriles, sed, si cultura accedat, omnino fertiles. Prata pecoribus, fluvii piscibus, sylvæ uti lignis ita feris abundant. Duo duntaxat sunt, quæ dedoceri nunquam satis possunt: alterum est ingluvies, alterum desidia in agricultura, nisi a Missionariis urgeantur. Promptiori studio feruntur ad varias artes addiscendas, non mechanicas duntaxat, sed etiam liberales. Et pollent præclaro ad eas ingenio. Quidquid vident, capiunt, & dextre imitantur. Scientias etiam haud dubie facile apprehenderent, nisi satius esset visum, homines istos in sua mediocritate relinquere. Mendici non tolerantur, sed ad laborem adstringuntur. Senibus & infirmis, si egeni sint, ex communibus bonis providetur.

Ut contra barbaros & Mamelucos, ex Brasilia non raro incurfantes, se possent defendere, imbuti sunt aliqua arte militari. Quælibet reductio in pedites & equites est distributa. Arma eorum olim erant funda, sagittæ & nodosi fustes. Quia autem Mameluci cum gladiis, lanceis, & sclopis veniebant, graves clades intulerunt. Quapropter Rex his populis concessit, ut similibus armis uterentur, quæ tamen in armamentario debent recondere, si hostis fuit abactus. Ut autem in armis exerceantur, singulis octiduis in aciem educuntur, & umbratilem pugnam conferunt. Equos nunc sine horrore scite agitant, quos barbari ceu leones & tigres fugiebant: hoc autem equitatu, his armis, hoc exercitio instructi, non tantum barbaris, Reductiones invadendi fiduciam ademerunt, sed Mamelucos quoque plerumque in fugam averterunt. Quia vero isti sæpe noctu & improviso incolas obruerunt, per multas leucas vigiliæ fuerunt dispositæ, ut adventum nuntiarent.

Hispanis quoque, cum Barbaris aut Europæis, uti Anglis, & Lusitanis, bella gerentibus, fidam fortemque operam attulere, ita, ut magna fuerint victoriarum pars; Hispanis tamen Ductoribus egébant. Certe cum locus munitus impetu capiendus esset, primi erant Indi, qui mænia generoso assultu scanderent, & victoriam reportabant. Præda autem cum esset dividenda, aurum, argentum, gemmas, vestes pretiosas, ultro Hispanis reliquerunt, ipsi vero cibariis, cultris, fuscinulis, gladiis, abisque ferramentis, multo sibi gratioribus, inhiabant. Laudata sæpe a Prætoribus apud Regem eorum fides, alacritas, & fortitudo, ostensumque, quantum non solummodo
ad

ad Christianam Religionem, sed ad commune quoque rei Hispanicæ bonum conferrent Societatis Patres, sub quorum disciplina fidem in Regem inconcussam imbibissent.

Articulus IV.

Quanta passi sint Missionarii in Paraquaria.

Optandum sane foret, ut, qui tam maligne Missionariis Societatis Jesu Paraquariensibus detrahunt, coram, quanta agant, patienturque, inspicerent: quanto labore, sudore, patientia, quantis itineribus atque vitæ periculis constet, dum per avia & invia ex sylvis, antris, & specubus extrahendi sunt barbari, in quibus vix aliquid hominis apparet; qui ferarum more per saltus vagantur, in id maxime intenti, ut humanis carnibus pascant ingluviem: qui belluarum instar se mutuo, & præsertim externos, lacerant, mactant, devorant: qui immani odio Europæos persequuntur, fugiuntque, ne in servitutem abstrahantur, & ea persuasionem sunt imbuti, Missionarios esse Hispanorum emissarios & exploratores, qui Indos sint prodituri, & in Hispanorum manus tradituri: qui sine religione, sine lege, bestiali suæ libertati innutriti, ebrietati, luxuriæ, omniumque vitiorum cœno porcorum instar se volutant.

Tales, inquam, centauros & lamias inquirere, cicurare, a feri-na sua consuetudine abducere & persuadere, ut naturam exuant, mobiles suas stationes relinquunt, civilem in communitate vitam amplectantur, novam religionem & virtutem arduam sectentur, quantæ molis, laboris, periculi? Barbarorum quidam, cum Missionarium de Deo & æternitate pœnarum differentem audiret, respondit, nos talem Deum nolumus, qui omnes actus nostros præsens inspiciat, & æternum punire possit. En indolem! en difficultatem!

Sed demus, barbaros de religione jam esse persuasos, baptismum petere, novum hominem velle induere, ad communitatem civilem condicere: quantum laboris superest, donec trunci formen ur, construantur ædes, comparentur vestes ad tegendam turpem nuditatem, provideantur alimenta multitudini, agri colantur, seges metatur, trituretur, molatur, coquatur, instrumenta ad hæc omnia subministrantur? Tota hæc cura soli Missionario incumbit: ille fabrum murarium, ferrarium, lignarium, ferrarium, carpentarium, sartorem, futorem, coquum, lanionem, molitorem, pistorem, agricolam debet agere,

donec barbaros istas artes edoceat, & ut exerceant persuadeat; cum uni venationi & piscationi intenti, ad serviles labores præsertim agriculturæ, sint prorsus pigri. Contigit non raro, ut laboris pertæsi, boves, a Missionario ad arandum sibi assignatos, mactarent, & aratrum comburerent, ut ad ignem assatos devorarent.

Et quoties contigit, præsertim in Reductionum initiis, ut severitatem Christianæ legis exosi, atque ad pristinam vitæ licentiam suspirantes, Missionario insidias perfide struerent, aut eo clam deserto ad pristinam vivendi consuetudinem redirent: ubi Missionario nihil erat reliquum, nisi ut fugientes & errantes oviculas insequeretur, easque, sale doctrinæ porrecto, precibus & adhortatione reducere conaretur.

Quid jam dicam de annuis prope Paulapolitanorum ex Brasilia in Reductiones irruptionibus; ubi prædones isti totam non raro coloniam devastant & rapinis implent, abductis in servitutem crudelem incolis? quis tunc dolor pastori, oviculis per summam iniquitatem orbato? Comitatur abstractas, & contempto mortis periculo lupis rapacibus eripere nititur. Contigit etiam, ut latrones isti quosdam, Jesuitarum habitu indutos præmitterent, ut Indos fraudibus deceptos in castes & insidias perducerent. Quam ob causam factum, ut Missionarii pro Mamelucis a barbaris haberentur, eorumque conversio difficillima hoc etiam ex capite redderetur.

Omitto decumanas difficultates, quæ se oggerunt in perdiscendis tot linguis intricatis; nam quælibet in Paraquaria gens, quarum sunt plurimæ, alia atque alia, diversa omnino lingua utitur; ut adeo necesse sit, Missionarios, qui novas gentes conquirere & convertere volunt, elementaris instar pueri easdem addiscere. Taceo concatenate labores alios, miseras, curas, ærumnas, pericula, quæ Apostolus enumerat.

Tandem vero in compensationem tot laborum Apostolicorum multis imminet mors cruenta, quam Christiano, id est, heroico animo sustinuerunt e Societate plurimi, quorum aliquos tantum recensabo. Igitur pro Christi nomine vitam & sanguinem profuderunt, P. Rochus Gonzalez, qui eo delatus, quo Hispanorum & Lusitanorum arma nunquam penetraverant, tot barbaros convertit, ut septem eorum communitates erigeret, optimisque institutis temperaret. Verum, dum rei sacræ operam dat, fuste instinctu magi percussus, gloriose mortis palmam obtinuit: cumque ad tumultum accurreret P. Alphonsus Rodriguez, Rochi socius, exclamaretque: o filii quid facitis? crudeli cestu ei pariter cerebrum elisum est. Additus tertius

martyrii socius P. Joannes *Dicastillo*, per varia tormenta a barbaris, quibus Evangelium prædicaverat, interfectus (anno 1628). In occisa quoque corpora sævitum, Ecclesiæ dirutæ, sacra omnia profanata.

Per plures pagos hic furor grassabatur: in eo, quod a S. Nicolao nomen habet, P. Alphonsus Aragonius, loci parochus, ad necem quærebatur. Sed adolescentes Christiani sagittis armati, barbaros in fugam egerunt: acie postea a Christianis, e diversis pagis collectis, victi, captique multi, facinus suum detestati Christianis obierunt. Verum barbari, quibus baptizati quidam, a magis decepti, se miscuerant, non desierunt Missionariorum vitæ insidiari. P. Christophorus *Mendoza*, ut Neophytis suis fugiendi spatium faceret, inermis se solum impiæ turbæ objecit, a qua invasus, occisusque, documentum dedit, neminem majorem charitatem habere, ac eum, qui animam suam dat pro ovibus suis.

Eadem moriendi gloria anno 1637 obtigit P. Petro *Espinosa*, ab infidelibus barbaris atrociter trucidato, & postea P. Didaco *de Alfaro*, Gaspari *Oferio*, Antonio *Ripario*, Petro *Romero*, Bartholomæo *Blende*, Petro *Ortizio*, Josepho *de Arce*, Lucæ *Cavaliero*, qui omnes post innumeros & onerosos labores, ærumnas, erecta plantaria, conversa multa Indorum millia, in odium fidei a barbaris in Paraquaria crudeliter occisi sunt. His accedunt ex eadem Societate Jesu Patres, *Fernandez*, *Arias*, *Mazo*, *de Sylva*, *Solinas*, *Sanchez*, pluresque alii, temporibus posterioribus martyrii palmam consecuti.

Horum sanguis, ut in primæva Ecclesia, semen erat Christianorum, in amplissimos fructus efflorescens. Nec deterruit horum mors alios Europæos, quo minus Missiones Indicas ardentissime expeterent, imo desiderium accendit magis, prout etiam fervorem Indorum, cum viderent, quanta sacerdotes isti pro se paterentur.

Nihilominus tamen, quamvis tanta agerent, paterenturque Missionarii Societatis in Paraquaria pro fide & re Hispana, non tamen desuere, non modo ex heterodoxis (quod non miror) sed etiam Catholicis, odio & avaritia excæcatis, qui mendaciis & calumniis eos incesserent, per totam Europam sparsis: proficisci in Paraquariam Jesuitas propriæ utilitatis & quæstus gratia. Vivere eos ibidem velut Principes, in Reductionibus suis regnum sibi constituere. Commercium in eorum esse potestate: immensas colligi opes. Ab incolis tributa exigere, quamvis nihil proprium possideant. Quod venatione caperent, tradendum Missionariis, qui sibi vendicarent etiam omnes auri & argenti fodinas.

Verum ex iis, quæ hæcenus de Paraquaria & Reductionibus diximus, satis liquere existimo, quam falsa & inania sint hæc commenta.

Reductiones, de quibus loquuntur obtrectatores isti, ex conversis barbaris, qui sui juris fuerant, opera Missionariorum fuerunt erectæ, & Regi Hispaniarum iis, quas supra dixi, conditionibus ultro subjectæ. *Corregidor* Regius administrat justitiam, Prætor nomine Regis jurisdictionem exercet. Missionarii munus parochorum obeunt: ab Indis nec tributum nec decimas exigunt. Exequias, benedictiones nuptiales, baptismum, aliaque sacramenta prorsus gratis administrant, nec quidquam proprium habent, sed alimenta aliaque necessaria Rex Catholicus illis præbet, assignatis certis annuis proventibus. Si quid tenui sustentationi superest, in pauperes erogatur. Missionariis nihil remanet, nisi paupertas, curæ, labores, calamitates, ærumnæ, diurna & nocturna vitæ pericula, cruces, mortes, ut profecto nemo illa subiturus esset, nisi Spiritus Divinæ gloriæ, & Christiana charitas persuaderent.

Ubi ergo & unde grandes illæ divitiæ? montes aureos somniant calumniatores isti, & aurifodinas a Jesuitis vendicari dicunt; cum tamen in tota Paraquaria nullæ sint aurifodinæ, nullæ venæ, nullæ auriferæ aquæ, nihil auri, nihil argenti, nihil ferme alterius metalli. Europæi, qui sunt in Paraquaria, hæc satis norunt; sed aliud est, quod odium inflamat. Defendunt Missionarii Reductionum incolas. Obstant, ne in mancipatum & servitutem abstrahantur: ut Decreta Regia observentur, urgent. Ne exteri in Reductiones ingrediantur, cavent, ne Indos contra fas premant, ne malo exemplo luem assent. Si attentent, Missionarii ab Aula Hispana quærunt remedium. Hoc urit invidiam, hoc dolet avaritiæ, hoc odium in Jesuitas accendit. Hinc iræ, hinc mendacia, hinc fabulosæ calumniæ, hinc Principatus, hinc Josephus aliquis aut Nicolaus Rex Paraquariæ, hinc milliones auri & argenti; hinc integri exercitus; quasi vero ad Missionarios castrenses totus exercitus spectaret.

Quod autem Pastores isti oves suas defendant, & sanctissima mandata Regia executioni dari velint, neutiquam verti ipsis potest vitio, quamvis avaritiæ & rapacitati frænum injiciant; hoc enim ni facerent, non tantum via præcluderetur barbarorum conversionibus, quibus tamen identidem aut nova Christianorum plantaria eriguntur, aut antiqua augentur, sed ipsæ Reductiones etiam, in desperationem actæ in antiquos mores & chaos dilaberentur, ipsaque Hispania multa subditorum millia perderet. Unde potius odia, calumnias & ob-

treactiones gravissimas sibi perferendas existimant, quam ut tantum vulnus Ecclesiæ Catholicæ totque animabus inferri patiantur.

Sunt homines, qui augendo principis ærarium magnam se gratiam inituros rati, nova subditis onera imponenda suadent. Talis erat Martinus de *Barna Paraquariæ* Prætor, qui anno 1735 varias querelas ad Regem detulit contra Reductiones, tanquam magis parochis suis, quam Regi subiectas, augendaque eis tributa contendit.

Sed P. Jacobus *Aquilar* Provincialis Regem veracius informavit: discrimen esse faciendum inter eos, qui Hispanorum armis fuissent subjugati, & eos, qui se ultro certisque pactis Regi subiecissent, ostenditque mala, non tantum Religioni, sed rei quoque politicæ oritura, si pacta ista infringerentur. Exhibet fidem Indorum constantem in Regem, reverentiam & obedientiam erga Prætorem Regium, diligentiam in persolvendo tributo annuo, prompta auxilia, quæ ingruente bello afferrent Regi, & quidem propriis stipendiis.

Articulus V.

Ordinationes Philippi V, Hispaniarum Regis.

Cum inimici Societatis non desinerent, Missionarios calumniis, per totam Europam sparsis, proscindere, & Reductiones Paraquarienses turbare, cum non modico Religionis periculo, Patres Regi supplicarunt, ut totam causam examinare, & sententiam definitivam pronuntiare dignaretur.

Rex Joannem Vasquez misit in Paraquariam cum mandato, ut in omnia, quæ Missionariis objicerentur, quæque mutari Reductionum adversarii peterent, diligenter inquireret, omniaque, authenticis testimoniis munita, ad se referret. Hanc informationem postquam accepit, Senatui Indico negotium dedit, ut causam totam probe cognosceret, & quid ipsi videatur, sibi exponeret. Senatus re discussa ad Regem retulit; qui, laudata Missionariorum industria, amplissimum ad eorum defensionem diploma anno 1743 edidit. Per plures autem quæstiones materiam tractat, quas brevissime attingam.

Queritur 1, quot sint in Paraquaria plantaria seu Reductiones, curæ Patrum Societatis Jesu commissæ, quot in eis incolæ, & quomodo subiecti? *Resp.* tales Reductiones esse 30, nempe 17 in ditione Boni Aeris, & 13 in provincia Paraquay Incolas autem in illis 130000 anno 1649 tanquam vasallos coronæ fuisse receptos, ut
fi-

finis adversus Brasílos defendant; ac propterea ab omnibus cōtributionibus & servitiis personalibus pronuntiatos liberos, excepto nummo Hispanico, octo Realibus, seu duobus circiter florenis constante, in signum supremæ Jurisdictionis & dominií alti annuatim cameræ Regiæ præstando. Ex hoc autem tributo Missionarios esse sustentandos. Hæc anno 1661 fuisse confirmata.

Queritur 2, an in futurum (prout aliqui suadebant) hoc tributum augeri debeat? *Respondit* Rex ex consilio senatus Indici, se jam anno 1711 statuísse, nihil in hac re esse innovandum: idemque anno 1716 a se mandatum Prætori Boni Aeris, & nunc iterum confirmari, ne Reductionum incolis ullum novum onus imponatur, & si impositum fuisset, remittatur.

Queritur 3, quoniam fructus ibidem plantentur? quibus in locis commercia tractent, & quodnam pretium mercium? quantum ex herba colligant, & quo vehatur? ad quid serviat, & quo pretio vendatur? *Resp.* ex herba, tabaco, aliisque fructibus percipi annuatim centum circiter thalerorum millia. Hos fructus autem, propter incolarum hebetudinem, vendi a procuratoribus Missionum: atque inde tributum Regi pendi, Ecclesiis provideri, & instrumenta necessaria ad artificia & agriculturam comparari. Rex, his perpensis, statuit, ut in hac re mutatio suscipiatur.

Queritur 4, an Indi linguam Hispanicam discere debeant? *Resp.* Rex, incumbendum Missionariis, ut scholæ, in quavis Reductione erectæ ad discendam linguam castilianam, accurate conserventur, & promoveantur, tum ad obsequium Regium, tum ut Missionarii diluant objectamenta, contra ipsos in hac parte proposita.

Queritur 5, an Indi proprietatem suorum bonorum habeant, & quomodo communia bona administrantur? *Resp.* cuivis patrifamilias assignatam esse suam, quam excolat terræ portionem, reliqua esse bona communia, sub administratione Patrum S. J. ad sustentanda communia onera, templorum ornatum, subveniendum viduis, pupillis, ægris. Atque hæc ita administrari ait Rex, ut aliis Americæ provinciis exemplo esse possit. Mandat igitur ut neque in hac parte aliquid innovetur, simulque laudat Missionarios, quod non modo rer Ecclesiasticas, sed & temporales tam solerter & prudenter administrant. Refert se ad relationem duorum Episcoporum Boni Aeris, Farardum, & Peraltam, ex Ordine S. Dominici, testem, credo, non suspectum; quorum ille ad Regem scripserat, se tota vita non vidisse meliorem ordinem, quam in Reductionibus, hic vero in literis, anno 1743 scriptis, mire extollit cultus Divini splendorem,

modestiam & devotionem Indorum in Reductionibus, spirituale ac temporale ordinatissimum regimen.

Quaest. 6, quos Indi habeant Judices, & a quo constituantur?
Resp. si Hispani *Corregidores* constituerentur, orituras turbas. Igitur Rex præcipit, antiquam servari consuetudinem, & ad mentem Missionariorum, qui dignos ac habiles melius norunt, a Gubernatore Regio in singulis Reductionibus constitui corregidorem, & quidem Indum, aliosque Judices independentes, pariter Indos.

Quaest. 7, an Indis arma relinquenda? *Resp.* Rex, cum Reductionum incolis arma, etiam igniaria, a Regibus sint concessa, ut a frequentibus Brasilorum irruptionibus se possint defendere, etiam in hac parte nihil esse mutandum. Post superatum tamen irruptionis periculum arma Missionariis esse tradenda ad custodiam: armamentarium autem in urbe Assumptionibus esse conservandum. Provinciali vero Paraquariæ mandat Rex, ut in visitatione cum Missionariis consilium ineat, qua ratione seditio, si qua forte moveretur, comprimi posset.

Quaest. 8, an Reductiones Episcopo decimas præstare debeant?
Resp. Rex, licet Episcopus Boni Aeris sit conquestus, sibi a Reductionibus, curæ Patrum S. J. commissis, non solvi decimas neque primitias, cum tamen neque a plantariis sacerdotum sæcularium, & Ordinis S. Francisci ab immemoriali tempore sint solutæ, hoc novum onus Indis non esse imponendum. Cum tamen præstatio decimarum sit æqua, Provinciali cum Missionariis ineundam esse rationem, qua Indi nomine decimarum aliquid conferre possent.

Quaest. 9, cur tot Missionarii in Paraquariam navigent, cum tamen tantum 30 sint Reductiones? an novas colonias erigant inter barbaros? *Responsum.* Juniores Cordubæ vacare studiis, iisque absolutis, aut in collegiis aut reductionibus subrogari in officiis sacerdotibus mortuis, aut senibus, qui laboribus non amplius sunt pares: alios vero non paucos Patres, ex Europa venientes, destinari ad novas Missiones inter Barbaros, ubi non raro nova plantaria Neophitorum erigant, ut Coloniae, inter Ciquitas, Ciriquanos, Chacenses, Pampas, Mockos recens plantatæ demonstrent. Si autem stabilis inter barbaros sedes figi non possit, conversos duci ad antiquas Reductiones, illisque adjungi. Rex, fidei propagationi intentus, hæc omnia rata habet, prohibetque, aliquid mutari, addito mandato, ut Patres de Missionum progressibus senatum Indicum edoceant.

Quæst. 10, an Episcopi visitaverint & in Reductionibus sacramentum confirmationis contulerint? cumque Rex hoc factum esse intellexisset, neque aliquid ordinandum censuit.

Quæst. 11, qualis sit status Ecclesiarum, Patribus S. J. conceditarum, cultusque Divini? *Resp.* Rex, sibi ex relationibus Episcoporum, suorumque Prætorum compertum esse, eximio nitore, vasis sacris, & paramentis Ecclesias esse ornatas, cultum vero Divinum non posse esse accuratiorem ac solenniorem: fateri hoc ipsos Societatis adversarios. Quare plenissimus Rex, solatio plenus, Patribus pro sua industria & fervore grates dicere est dignatus.

Quæstio 12 concernit jus nominandi parochos, statutumque, ut superiores Societatis tres proponant Gubernatori Regio, qui unum ex his designet, ab Episcopo instituendum: penes Societatem tamen sit, quemcunque ex suis pro arbitrio, nulla etiam manifestata causa, a parochia amovere, & iterum tres alios Prætori proponere. Placuit etiam, ut deinceps non amplius *Reductiones* appellentur sed *Parochiæ*, a Rege dependentes.

Quæst. 13, quænam sit causa, quod plantationes istæ (in Barbarorum olim solo a Jesuitis erectæ) non subsint Prætori Paraquariæ, cum tamen in ejus ditione sint sitæ? *Resp.* Hanc rem sæpius in controversiam fuisse adductam, tandem vero Regi placuisse, ut nihil innovetur, atque adeo Reductiones aliæ manerent subiectæ Prætori Boni Aeris, aliæ Paraquariensi. Quia autem Societas etiam fuit accusata, quod ex aliis nationibus homines mittat in terras Americanas, Regi Hispaniæ subiectas, Rex concedit, ut quarta pars ex illis mittantur, præsertim ex Germanis, quorum fides sibi sit maxime perspecta, & in peculiaribus etiam occasionibus demonstrata, uti cum anno 1737 P. Thomas Werle, natus Bavarus, in Reductione Sacramenti ab hostibus fuerit occisus. Cautelam tamen commendat, præsertim circa subditos eorum Principum, qui mari sunt potentes.

Rex in definitiva sua sententia addit, ex omnibus documentis, novis & antiquis, a senatu suo diligenter discussis, constare, in nulla Indiarum parte majorem reverentiam & subjectionem erga Regem vigere, quam in his parochiis: ex visitationibus porro & relationibus Prælatorum atque Gubernatorum, & ex prompta horum Indorum obedientia manifestum esse, quod ad quodvis mandatum sex vel octo armatorum millia compareant ad defensionem alicujus regionis, aut expeditionem suscipiendam.

Quapropter se post tot lites definitivam sententiam proferre, in qua gratum erga P. Provincialem animum ostendat; & Societatem contra tot obtrectiones vindicet, ea spe fretus, Societatem, quæ hæcenus cultui Divino, Regiis obsequiis, & pauperum Indorum utilitati tantopere fuerit intenta, etiam in futurum sic perrecturam.

Denique mandat Proregi Peruvix & novi Regni Granatæ, Præsidibus Regii Tribunalis in Charcas, Gubernatoribus Boni Aeris & Paraquariæ, aliisque officialibus, prout etiam Archiepiscopo de Plata, Episcopis, eorumque capitulis, atque omnibus suis Judicibus in America, ut secundum hanc sententiam definitivam procedant, atque se certiores faciant, quod eandem acceperint, & in libros rationum senatus Indici aliaque Archivia provinciarum relata executioni dederint. Scripsit quoque Epistolam ad P. Provincialem Paraquariæ & aliam ad Missionarios, in quibus, collaudato eorum zelo & fervore, confidit, eos secundum hanc finalem sententiam processuros.

Datum ex arce Buenretiro 28 Dec. 1743.

Ex his sane liquet, quam falsa de Jesuitis in Paraquaria sint per Europam a malevolis ad conflandam invidiam sparsa, de grandi eorum potentia, eaque independente, de immensis divitiis, de iisdem anno 1732 ex tota regione ab incolis Reductionum expulsis, prout fingit Joannes Hübnerus in suo Conversationis Lexico ad verbum *Paraguay*.

Articulus VI.

Epistola Josephi Peralta Ord. S. Dominici, Episcopi Boni Aeris ad Regem Hispaniæ anno 1743.

Exponit in hac epistola Episcopus Regi visitationem suæ Diocesis, & quantum ad Reductiones Paraquariæ inter alia scribit, per difficillima, longissima & admodum periculosa itinera se tandem ad eas penetrasse; sed omnes difficultates sibi large fuisse compensatas per abundantem consolationem, quam percepisset, dum præsens cerneret largam Dei benedictionem, quam per Missionarios S. J. super hos populos effudisset; illos enim summa cura esse intentos, ut gentes istæ rite instruantur, in Catholica Religione & obedientia erga suam Majestatem Regiam confirmentur.

Aspectu templorum, ornatu cultus Divini, devotione & reverentia in altaris ministerio, solennitate Missarum, amœnitate sacrarum cantionum, modestia & fervore populi, tam tenerum sibi sensum fuisse impressum, quem exprimere nequeat; exemplo sane, quod pudore suffundat Christianos veteranos. Singulari se piaque admiratione raptum, cum summo mane devotam juventutem pulchro agmine ad templum confluere, ibique piis cantibus Deum laudare cerneret, idemque vesperi rursus facitare.

Res etiam temporales Indorum optime administrari: coli agros, qui steriles jacerent, propter ignaviam & innatam pigritiam gentis, nisi Missionarii illos educerent, & laborantes excitarent, atque dirigerent, suppeditis bobus, aratro, semine, tanta cura & amore, quem calamo concipere non possit. Pro pauperibus, pupillis, viduis, senio vel morbo infirmis peculiarem fundum plantari, & quidem loco proximo. Reliquam anni partem a fœminis fila ducendo, nendo, consuendo, ut honeste vestiri possint, curando rem domesticam transigi, nec ulli licere esse otioso. Cum hac porro messe & pecore nullam exerceri mercaturam, cum propria necessitas illa absumat.

Commercii vero materiam illis nasci ex arborum quadam specie, quarum folia decerpant, & ad solem exsiccata in pulverem comminuant, atque in salubre alimentum pista, tum propriis usibus passim adhibeant, tum etiam in Regnum Peruanum & Chilense avehant, easque Reductiones, in quibus talia folia non crescunt. *Herba Paraquariensis* appellari hæc esca solet, ejusque portio singulis mane & vesperi distribuitur.

Hac inquam herba totum stat Reductionum commercium, inquit Episcopus: atque ex pecunia inde comparata solvitur Regi tributum annuum, ad templa & divinum cultum necessaria providentur, sustentantur Missionarii alique Ecclesiarum Ministri; præbetur stipendium militibus, ad obsequium Regis paratis, pro comparandis armis, equis, vestitu, alimentis, in expeditione necessariis, ac denique pro defensione patriæ, contra prædatores barbaros, & Mamelucos. Propter tot expensas Missionarii sæpe rediguntur ad summam egestatem, annis præsertim sterilibus, cum tertio tantum anno ea folia possint colligi, aut quando eorum exportatio prohibetur.

Suadet dein Regi, ut Reductionibus a decimis ex herba aliisque fructibus, eam immunitatem relinquat, qua hastenus semper fuissent gavisæ; se ipsum inspecta Reductionum paupertate, non posse decimas, Episcopo alias debitas, exigere.

Laudat denique constantem in Regem fidem & obsequii promptitudinem, in qua jugiter conserventur Indi a Missionariis, expeditiones bellicas pro eodem Rege, comitantibus, & adhortantibus Patribus, susceptas, non ejusdem sed propriis Reductionum stipendiis, collatam operam in locorum munitionibus &c. (sicut jam a pluribus annis urbem Montis *Videi* munirent). Recenset novas colonias & plantaria, inter barbaros erecta, & Catholicam Religionem ulterius semper ulteriusque summa inter mortis discrimina prolatam, ut adeo spes affulgeat, omnes illas barbaras in Paraquaria gentes ad ovile Christi adductum iri: propterea Missionarios Societatis Jesu summopere Regi commendat, ut eam contra obtrectatores protegat, seu viros, qui gloriæ Dei, animarum saluti, Regiæ authoritati amplificandæ se totis sint intenti.

Hæc & alia plura in laudem Societatis Missionariorum anno 1743 ad Regem scripsit Josephus Peralta, ex Ordine PP. Prædicatorum S. Dominici, Episcopus Boni Aeris, testis utique idoneus, qui se tanto solatio in visitationibus reductionum perfusum esse ait, ut non nisi ægerime & inter lachrymas avelli potuerit.

Articulus VII.

Alia pro Reductionibus testimonia.

Similem epistolam jam antea (anno 1722) ad Regem Philippum V dederat Petrus *Farardus*, Episcopus Boni Aeris, in qua Societatem contra obtrectatores defendit, & inter cætera ait, non posse se fatis mirari virtutem horum Patrum, & obfirmatam fortitudinem in tolerandis tot obtrectationibus & calumniis: studio indefesso eos coniti, omnibus benefacere, & nil nisi ingritudinem & acerbis vexationes inde reportare: nullum esse genus hominum, cui prodesse non studeant, convertendo gentes, defendendo adversus hæreticos Christi Ecclesiam, prædicando verbum Divinum, docendo juventutem in scholis & catechesibus, audiendo sacras confessiones, assistendo infirmis diu noctuque, largiendo eleemosynas, visitando carceres, triremes, mapalia, &c. succurrendo consilio, auxilio, solatio.

Pauciores hostes habituram Societatem ait, si paucioribus benefaceret: gratiorem mundo fore, si minus virtutis haberet, si minus laboraret, si plus otio indulgeret. Per Missiones Patrum se non raro transiisse, nec tota vita sua meliorem ordinem, disciplinam, cultum

Divinum, Ecclesiarum nitorem, populi innocentiam, usquam vidisse. Mirum proin non esse, quod animarum hostis graves tempestates cieat, ut tam sanctum opus disturbet.

Impedire equidem Patres conversationem cum Hispanis; sed id esse necessarium ad innocentes gentis istius mores conservandos, ne malum exemplum contagium illis affricet. Patere id ex incolis quatuor pagorum, qui urbi Assumptionis, Paraquariæ primariæ, sunt vicini, quorum alii longe sint mores, ac 30 Reductionum, curæ Patrum commissarum. Verum etiam esse, eos populos Patribus, quos diligant, esse obsequentes, sed id nullatenus esse culpandum; id mirum videri, barbaros istos, in quibus ante conversionem nihil humanitatis apparuerit, plus gratitudinis exhibere, quam ab incunabulis Christiane enutritos.

Quæ de divitiis horum pagorum in vulgus spargantur, mera esse commenta malevolorum. Quæ a pauperibus his Indis manuum labore comparentur, non extendi ultra modicum carnis, frumentum Indicum, legumina, viles & crudas vestes, & conservationem templi. Patres vix habere ad victum tenuem & grossum vestitum necessaria, provinciam ære alieno premi, Collegia inopia.

Quæ Episcopus hic testatur ex propria, quam hausit, experientia, confirmat *Bruno de Zabula*, Præfectus Boni Aeris, in sua anno 1722 ad Philippum Regem epistola; in qua laudare non satis potest Patrum pro Regia Majestate zelum, ac Indorum, quos dirigunt, fidem constantem atque in expeditionibus militaribus, & muniendis urbibus promptum obsequium, ad confusionem aliorum Indorum, qui a Patribus S. J. non diriguntur. Addit amplum de eorum probitate & integritate testimonium. Conqueritur denique de calumniis, in Patres jactis, de Monarchia Hispana & Religione tam bene meritos.

Quidam nihilominus Ecclesiastici Ordinis Gallus Regi Philippo libellum obtulit, mendaciis & calumniis in Missionarios Paraquariæ plenum. Rex libellum famosum rejecit. At auctor in Galliam profectus, ut Jesuitas odiosos redderet, eundem in Gallicam & Latinam linguam tractatum, per Belgium, Hollandiam & Angliam sparsit. Anno 1732 cum turbæ, quas mox referam, in Paraquaria fuissent ortæ, obsoletas suas escas recoxit, rursusque mundo obtrusit. Objeçtat immensas divitias, regno pares, Patrum potentiam, & summum Imperium, cæcam gentis subjectionem, auri argentique fodinas, herbæ Paraquariensis proventus, hortaturque Regem, ne Jesuitas dominari ultra permittat, privilegia abroget, tributa augeat, seque tandem populi illius Regem meminerit.

Scriptum hoc prolixè confutavit *P. Gaspar Raderus*, Procurator Generalis Missionum, quas Patres S. J. in Paraquaria erexerunt, ostenditque, auctorem de rebus sibi incognitis, terrisque nunquam visis scribere, aut potius, quæ livor, invidia, & calumniandi voluptas illi distassent, fingere. Terras illas ipsi amœnissimum esse paradisum, in quem omnes auri argentique rivi, fecundaque rerum omnium abundantia confluant.

Ut cæcum de colore scribere: pagos illos occupare solum sterile, ardore solis exustum, nec nisi labore & sudore domandum, ut fructus aliquos ad vitam sustentandam proferat. Missionarios arborum furculos ex terra, ducentis milliaribus distante in Reductiones adportari curasse, ac terræ inseruisse; atque ex illis progigni herbam Paraquaricam, quamvis viliorem quam in nativo loco. Ostendit, quam enormiter a veritate aberret auctor libelli, dum eam herbam 500000 thaleros annuatim importare fingit: prout etiam dum montes aureos somniat. Omitto plura, quæ Apologista contra has aliasque auctoris fabulas argumenta ac testimonia affert: quia pleraque jam supra sunt perstricta.

Quoniam vero omnes inimicorum conatus eo tendebant, ut Rex Jesuitis 30 illas parochias, quæ centum quinquaginta ferventium Christianorum complectuntur, Indis vero privilegia concessa adimat, eosque gravioribus tributis oneret, Apologista demonstrat, præter religionem omnino eximiam, & mores in barbaris admirandos, quanta hic populus, quantaque fide & constantia pro Regia Majestate jam gesserit. Incolere eos amplam planitiem ad Paranam & Uraquayum fluvios, per quam Paulani Mameluci ex Brasilia cum aliis barbaris gentibus, nec minus Hollandi Anglique usque ad auriferos in Peruvia Potosinos montes penetrare possent. Hoc ne fieret, Patrum industria obstitisse Indos istos, qui honori Divino Regisque obsequio intenti, hostes irrumpentes variis præliis victos fortiter repulissent, multis cæsis, multisque captis.

Refert deinde heroica eorum facinora, quæ contra Mamelucos aliosque Hispanæ Monarchiæ hostes, ab anno præsertim 1640 in America ediderint: nullam fuisse expeditionem, nullam victoriam, nullam defensionem, nullam expugnationem, nullam munitionem, in qua fideles isti Regis subditi non primas partes, & quidem sine salario, sine stipendio, occuparint: ab iis non raro, antequam venirent Hispani, hostem profligatum: ipsos Hispanos Præfectos & Gubernatores fida eorum fortisque opera e manibus hostium ereptos, liberatos captivos, servatas urbes, conjurationes detectas dissipatasque,

Horum ope & Missionariorum industria in dies quodammodo novas gentes barbaras Christo subjici, & quo signum crucis, eo etiam proferri Hispanum Imperium, subjicientibus se ultro novis coloniis.

Qua igitur ratione suadeatur, ut his Christianis, tam promptis ad omnem evocationem, tam fortibus, tam fidis probisque, sua adimantur privilegia, tot meritis parta, nova imponantur tributa, & paupertas paupertate cumuletur? quid aliud inde consecuturum, nisi ut in desperationem acti, desertis laribus, in sylvas & montes rursus confugiant, atque in antiquam barbariem relabantur, quo pacto Rex centum quinquaginta fidelissimorum subditorum millia amitteret, fortissimumque adversus hostes coronæ propugnaculum? Non tam Jesuitarum quam Regiæ Majestatis inimicos esse, qui talia suadeant; optare hoc eos, quibus Catholici Regis in America potentia, amplitudo, opes displiceant.

Quam autem necessaria sit Patrum S. J. cura, exemplo demonstrari: Episcopum quendam Paraquariæ, ab inimicis Societatis nostræ circumventum, duas Reductiones, optime cultas, nobis ademisse, ac sacerdotibus sæcularibus, quos virtute & doctrina excellere credidisset, tanquam parochis tradidisse. Sed vix quatuor menses fuisse elapsos, cum Pastores isti, relictis ovibus, ad Episcopum confugissent, querulos, quod in locum barbarum essent missi, in quo incolæ tam essent pauperes, ut nec stipendium Missæ solvere, nec pro nuptiali benedictione, nec pro sacris sepulturis quidquam possent contribuere, redditus quoque alios tam esse exiles, ut fame sibi fuisset pereundum, si diutius ibidem substitissent, ut adeo capere nequeant, quæ Jesuitis sit voluptas, commorari apud tales barbaros, qui semper parati starent, pastores suos obtruncare, nisi in dies singulos alimenta ipsis præberentur. Fugiente autem pastore mercenario, barbaros istos in montes & sylvas nativas, ex quibus a Patribus S. J. magno labore in communitatem fuissent extracti, rediisse; atque sic Regem octo subditorum millia amisisse, Ecclesiam vero totidem filios. Esse nempe modum agendi cum istis hominibus, quem non omnes capiant, vel capere velint, qui non virtute, zelo animarum, & amore Dei ad laborem & patientiam sint durati. Revocati Jesuitæ, ut rem perditam restituant.

Deceptum similiter a malevolis Valescum Boni Aeris Episcopum plantaria illa, a Societate erecta, convertere voluisse in parochias cleri sæcularis; convocatos in eum finem sacerdotes; sed nemini animum fuisse, eos adeundi barbaros, apud quos laborum & molestiarum multum, reddituum temporalium parum. Miratum Episcopum

curatius in eam rem inquisisse, atque in intimum Societatis amicum & fautorem fuisse conversum.

Idem eventurum, si Rex (id quod suassissent alii) eas colonias secularibus officialibus administrandas committeret; nam, si consuetum hactenus modum imitarentur, præter laborem & paupertatem, quam non sustinerent, iisdem ac Societatem obnoxios fore querelis, eos ad quæstum intentos, Regem defraudare, & thesauros aureos, immensosque proventus ad saginandam avaritiam, in proprios usus convertere. Sin vero novum regendi modum vellent introducere, actum fore de fructu spirituali & temporali: duo præpmodum centena subditorum millia Deo ac Regi peritura.

Argumentum peti posse ex Nova Hispania, ubi cum Indis Laguanis adempti fuissent Missionarii, eos dilapsos ex subditis in hostes & prædones conversos, vias ad aurifodinas obsidere, ut Hispani non nisi cum armato comitatu, magnis impensis alendo, penetrare valeant. Idem contigisse cum duabus aliis nationibus, Nocomiis & Abiponis, quæ Jesuitarum suasu Evangelio ac Regi se subjecissent, ea tamen lege, ut nemini nisi Regi & Regiis Gubernatoribus in se jus esset. Quod cum non servaretur, Indos jugo abjecto in hostes mutatos, omnes in Peruviam vias infestas reddere. Urbem Fidei ab illis obsessam, & Cordubæ, Tucumanix primariæ, obsidionem intentatam. Hos fructus esse præcipitis consilii, & spreti pacti. Amore & religione magis, quam vi armata, populos in obsequio contineri.

Anno 1732 urbs Assumptionis, Paraquariæ prima, in rebellionem acta, Præfectum suum deposuit, & alios officiales substituit, Episcopo etiam indigne habito, & Jesuitis ex urbe pulsus. Latius grassata fuisset hæc lues, nisi pagi, Patrum curæ commissi, ocius malo obviam iissent, & rebellionem compressissent.

CAPUT V.

Brasilia

Articulus I.

Brevis Descriptio.

Pars magna Americae Australis Brasilia ab ostio fluminis Amazonici, altero ab æquatore gradu ad sextum & trigessimum, ubi flumen argenteum in mare devolvitur, in meridiem excurrit, a Petro Caprali, Lusitano, cum in Indiam Orientalem vellet navigare, anno 1501 detecta. Dividitur in 15 Præfecturas, quarum prima est circa ostia fluminis argentei; & vocatur *Præfectura Regia*: altera vicina Paratiningæ: 3 fluminis *Januarii*: 4 *S. Spiritus*: 5 *Portus Securi* in latitudinis gradu 16. 6 *Insularum*. 7 *Babyæ* seu Sinus omnium sanctorum, in qua *Soteropolis*, sive *S. Salvatoris*, urbs primaria Brasiliæ, Episcopi & Proregis sedes. 8 *Serezippensis*: 9 *Pernambucensis*, in gradu nono ab æquatore: 10 *Tamaracæ*: 11 *Paraibæ*: 12 *Fluminis magni*. 13 *Siarenfis*. 14 *Maragonia*. 15 *Parentis*.

In partibus magis australibus regio est amœna & frugifera. Fert enim omnis generis fructus. Triticum & vites ex Europa sunt allata, & cum magno proventu plantata. Sachari & balsami ingens copia: pascua optima, taurorum in eis multitudo, quorum pelles grandi numero vehuntur in Europam. Aliis etiam animalibus & feris bestiis, præsertim Delphinis, & catis marinis abundat, prout etiam sylvis & lignis cædis. Cedrus nusquam procerior.

Quam amœna & fertilis nunc, accedente cultura, est tellus, tam feræ, inhumani, & barbari erant incolæ, homines nudi, sine Lege, sine Rege, sine Religione, per sylvas, montes, antra, tuguria ferarum instar sparsi. Cibus illis nullus sapidior, ac caro humana. Arma eorum arcus & sagitta, cujus cuspis lapis acutus. Lingua omnibus communis; aliter tamen viri, aliter fœminæ verba pronuntiant. Uxores pro arbitrio dimittebant, quamdiu tamen eas retinebant, fidem servabant. Vidua autem nunquam ad alias nuptias transibat. Nec Deum, nec Deos, nec idola colebant, sed malum dæmonem, ne noceat. Prætereo ridiculas ceremonias, ritus, & consuetudines, quas in conviviis, choreis, funeralibus adhibere solebant. Animas defunctorum in campos velut Elysios transportari credebant, saltibus autem

tem fessas ad corpora in sepulchra redire, ut ibi quiescant; hinc sepulchra aperta relinquebant, ut ingredi queant, cibumque & potum apponebant, ut iis vires possent reficere. Uta noxiis bestiis sint securi, rete ex duabus vicinis arboribus suspendunt, & in eo de terra elevati noctu cubant.

Primus Lusitanorum in Brasiliam ingressus contigit anno 1501, quo Rex Emmanuel, non tam regionis, quam Religionis proferendæ cupidus, in Indiam Orientalem cum 500 militibus Olyssipone dimisit Petrum Alvarum *Capralem*; qui tamen ventorum vi in Occidentem abreptus post longam in mari iactationem continentem detexit, factaque exscensione barbaros signis amicitiae & muneribus placavit. Adduxerat secum aliquot alumnos ex Ordine S. Francisci, qui tamen, cum sacro operi gnaviter incumberent, a barbaris occisi sunt, & devorati. Non melior aliorum Lusitanorum erat fors, quippe paucos intra annos ita consumpti sunt, ut ex prima hac conquestione vix ullus superesset.

Articulus II.

Religionis Introductio.

Igitur anno 1549 Joannes III, Emmanuelis successor, Christianæ fidei propagandæ desiderio accensus, alteram expeditionem adornavit in Brasiliam, quam commisit Thomæ *Sosa*, classis Gubernatori, simulque aliquot operarios, qui novam hanc vineam excolerent, petiit a S. Ignatio. Misit is Emmanuelem *Nobregam* cum quinque Sociis Lusitanis, qui bimestri navigatione Brasiliam attigerunt.

Sosa facta cum barbaris pace, ne irruptioni eorum esset expositus, munimentum condidit, quod, postquam in urbem celebrem transierat, *Soteropolis*, seu *Urbs Salvatoris* fuit appellatum. Nobrega vero constructa ibidem domo Dei, socios in omnem partem ad prædicandum Brasilis Evangelium dimisit.

Sed plura obstabant, ne semen sparsum radices ageret, gentis ferocitas, linguæ ignorantia, diaboli & magorum nequitia, prout etiam animalis vita barbarorum, rabiosa fames humanæ carnis, vagabunda vivendi ratio, nautarum & militum Europæorum non optima exempla, ac denique Missionariorum paucitas.

Sed illi tot difficultatibus nequaquam absteriti, percepta aliquantum lingua, per avia & invia circum cursantes, tuguria & antra lustrabant. Teneram ætatem, munusculis allectam, instruxerunt, parentes vero a liberis fidei rudimenta hauserunt, ut adeo ad sexcentos salutis aqua tingi expeterent.

Postquam autem Lusitani, extensa ditione sua, plures urbes, oppida, portus construxerant, novaque sacrorum Ministrorum supplementa accessissent, omnia proniora ad augendam Ecclesiam, & protegendos Missionarios inventa sunt. Nec parum adjumenti attulerunt erecta pro juventute Seminaria, in quibus probi adolescentes Christiani, Brasiliis permixti, ad virtutem & eruditionem educabantur. Tempia, quorum non pauca construi Nobrega curaverat, Divinis laudibus & sacris sermonibus, quin & plateæ & compita catechesibus & adolescentum piis cantibus resonabant.

Quæ res Brasilorum primum admirationem, æstimationem dein & venerationem traxit, usque adeo, ut plures barbaræ gentes Missionarios expeterent. Hos inter erant Carigii, ad quos missus est a Nobrega Petrus Corree, quem a profana militia ad sacram in Societate Jesu transtulerat. Exceptus fuit humaniter, pluresque convertit. Sed Hispanus quidam, quem captivum nefariis barbarorum epulis eripuerat, eidem pro sua gratitudine insidias struxit, quod pellicem ei abstraxisset. Persuasit igitur Carigiis, Corream, ejusque socium Joannem Sosam exploratores venisse, ut Lusitanis provinciam prodant, & in manus tradant. Creduli Carigii utrumque crudeliter occiderunt anno 1554. Additi anno sequenti alii duo ex eadem Societate charitatis victimæ.

Mors horum Christi pugilum, in Europam nuntiata, accendit desiderium multorum ex eadem Societate, qui in Brasiliam profecti, vitam suam Evangelio consecrarunt, voce eorum in omnem terram exeunte. Cum autem barbari nulla stabili sede degerent, sed dispersi vagantesque per sylvas camposque errarent, difficile omnino erat, omnes feras persequi. Quare, Nobregæ consilio, in id curam industriamque contulere Patres, ut pagos construerent, atque in eos barbaros colligerent. Id, quamvis difficulter, anno 1560 datum effectui, pagisque nomina sanctorum indita, ut vel ipsum sacrum nomen religionem injiceret. Celebrata in his pagis Divina officia, dictum ad populum congregatum, instructa rudis pueritia, & ex ipsis Brasiliis, qui magis in doctrina profecerant, constituti catechistæ, multis pia emulatione hanc provinciam ambientibus.

Bene se habebat religionis negotium, cum instigante humani generis hoste illud turbarent impii *Mameluci*, patre Lusitano, matre Brasilia nati. Ab illo astutiam & calliditatem, ab hac barbariem & crudelitatem hereditate acceperunt. Seditiosa hæc cohors, quæ *Piratinigæ*, seu *Urbe S. Pauli* sedem suam prædatoriam fixerat, Brasilos adversus Missionarios concitabat: eos propter scelera ex Lusitania proscriptos, conficta nova doctrina panem in Brasilia quærere. Ad arcum & sagittas natos esse Brasilos, non ad orandum & jejundandum: non esse tolerandum, ut fugitivi aliquot homines totius nationis libertati frænum injiciant, consuetas dapes prohibeant, moremque vivendi novum & inauditum introducant. His querimoniis & calumniis *Mameluci* pagum, haud procul *Piratiniga* situm, qui manna fastidians, ad carnes humanas, haud secus ac *Israëliticus* olim populus ad ollas *Ægyptiacas*, suspiravit, tantopere commovere, ut Patribus ad tempus recedendum fuerit. Dein

Sub annum 1560 Lusitanis accessit provincia fluminis *Januarii*, simulque Missionariis novus laborum campus. Præter fidei dogmata, & Christianæ vitæ disciplinam, ut alimenta Brasili honestius consequerentur, docebant eos terram aratro proscindere, serere, & metere, tauros libere per prata vagantes domare, eorumque carnibus, humanarum loco, vesci, vaccis, ovibus, aliisque animalibus ad usum vitæ frui, otium denique vitare, & civilis vitæ negotiis assuescere.

Plurimum autem Missionum fructum perturbabant frequentes seditiones & bella, dum Lusitani ditionem suam extendere, incolæ vero jugum excutere, aut effugere nitebantur. Non raro autem contigit, ut dum arma undique fremerent, nostri sacerdotes a Lusitanis pacis Angeli mitterentur ad Brasilos, quorum multi erant Christiani, & Missionariis intime addicti, eisque arma, & hostiles animos suaviter extorquerent. Quamvis autem a Missionariis doctrinam fidei reciperent, persuaderi tamen non poterant, ut in urbem aliquam aut sedem Lusitanorum se reciperent, veriti, ne aliorum exemplo tanquam mancipia duræ servituti subjicerentur. Et hoc ipsum eos in pagos colligendi difficultatem augebat, fiduciam vero in Patres minuebat, quod timerent, se hoc pacto velut in manus Lusitanorum tradi.

Coercita subin Regio mandato officialium quorundam nimia in Brasilos severitate, facilius erat & Religionis & politici regiminis negotium. Certe si in utraque India barbari mansuetius & humanius fuissent excepti, multo pronius Europæis Potestatibus se subjecissent.

Ex hac fortassis officialium quorundam acerbitate anno 1584 secuta est universalis ferme barbarorum seditio: concitarunt illam aut Mameluci aut alii homines impii. Cum autem multi ex Brasilis essent Christiani, videbant tumultus auctores, eos difficulter in societatem sceleris pertrahendos. Quare, ore suggerente, novam sectam pro-cuderunt, ex christianismo & ethnicismo mixtam. Eligebant sibi communibus suffragiis summum Pontificem, qui Episcopos & Sacerdotes gesticulatoriis ceremoniis ordinavit. Hi Missas legebant populo, confessiones audiebant, conciones habebant, corollam instar Rosarii gestabant, in scholis pueros docebant, ex arborum corticibus libros conficiebant, illisque varia signa imprimebant, tanquam mysteria continentia, & futurorum prognostica, aliaque ad speciem faciebant, quæ a Missionariis fieri viderant.

Sacrilegis his præstigiis impostores isti impii magnam gentium etiam Christianorum multitudinem dementabant, & ad se trahebant. Addebant deliria gentilia de animarum transmigratione, de illarum adversus Lusitanos ex quibusdam insulis reditu; simulque hortabantur, excuterent jugum servitutis intolerabile, ad pristinas suas patrias consuetudines, humanarum carniū dulces epulas, plenamque libertatem, a Majoribus relictam sibi reverterentur. Lusitanos omnes in pisces, aliaque animalia convertendos, qui hanc doctrinam secuti fuerint, æternum beatos fore, qui vero refragarentur, cælo exclusos a feris bestiis devorandos.

Ex diversis igitur provinciis conglomerati colonias Lusitanorum immani rabie aggressi, lymphatique discurrentes, tædis ardentibus & pharetra armati, vastationes, incendia, cædes spargebant; qui autem eorum furori substrahere se poterant, in antra & speluncas se abdebant. In tanta rerum omnium confusione Missionarii Societatis Jesu Lusitanorum & Brasilorum, illis adhuc adhærentium, iterum erant refugium. Implorati illi, ut, qui jam dudum vitæ pericula contemnere didicerant, fiducia in Deum pleni, furentes sectarios accedant, a quibus, quod mirum, benevole sunt excepti. Christiani fraudes & imposturas novatorum edocti ocus se illis conjungunt, auctoremque seditionis comprehensum Gubernatori Lusitano sistunt, qui eum Christianis, quos seduxerat, pro arbitrio puniendum tradidit. Excisa mendax lingua, corpus palo suffixum lenta morte contabuit. Reducti, qui supererant, in pagos christiani & catechumeni, sicque Patrum industria motus iste, Religioni & Lusitanis periculosus conquievit.

Articulus III.

Calvinistarum Furor.

Crudeliter isti, quos dixi, sectarii sunt grassati; sed barbari erant. Multo inhumanius savierunt, qui Christiano nomine censerī volebant, Hugonoti, inquam, Galli, qui duce Jacobo Soria, truculento Calvinista, cum quinque navibus prædonibus, Rupella egressis, piraticam in atlantico exercebat. Incidit is haud procul Insula Palma in navem Lusitanam, in qua Ignatius Azevedius, Indiæ Orientalis Proregis filius, sed virtute & doctrina multo illustrior, cum 40 aliis, Societatis Jesu Religiosis, in Brasiliam vehebatur, anno 1570. Soria hac Lusitana nave potitus, Jesuitas, quos cane & angue pejus oderat, variis cruciatibus affectos, in mare projici jussit. Unum fratrem coadjutorem, qui coqui munere fungebatur, superstitem reliquit, sibi serviturum; qui deinde in Franciam vectus, liberatusque, plus quam barbaram Calvinistarum crudelitatem, & heroicam martyrum fortitudinem distincte enarravit. Locum autem ejus quadragesimum, uti apud 40, quos Ecclesia colit, Martyres, Juvenis, fervens Societatis Candidatus, supplevit, qui studiose in navi Religiosis se immiscuit, ut eandem pro Christo gloriosam mortem consequeretur. Cur autem Calvinistæ Religiosos istos occiderint, facile ex eo liquet, quod laicorum fere omnium, etiam militum, se opponentium, vitæ pepercerint; in sacras autem Imagines & Reliquias barbære sint grassati. Gloriam istorum veritatis testium S. Theresia Balthasari Alvarez confessorio suo revelavit. Soria autem paucis post annis rabiosa morte e vivis raptus est, sine ullo Christiani hominis signo.

Alii 14 ex eadem Societate homines, quibus præerat Petrus Diazius, conscendebant Olyssipone navim Prætoriam Ludovici Vasconcellos, destinati Brasiliæ Gubernatoris. Hæc navis Brasiliam prope jam attigerat, cum incurrit in duas naves piraticas, Auglicam & Gallicam Calvinistarum, quam ducebat Capevillius Hugonota, ejusdem cum Soria indolis. Vasconcellus ab his invasus, vim vi reposuit; sed tandem multitudine hostium obrutus occubuit. Navis raptoribus tradita. Primus assultus erat in Jesuitas, quos ludibrio habitos, varæque tortos in mare dejecerunt. Duo enatarunt, reliqui 12 generosa morte defuncti sunt. Capevillius postea in Bearnia, patria sua, securi percussus interiiit. Omitto alia multa, quibus Calvinistæ obstiterunt, ne Religio Christiana in America, Brasilia præsertim, pro-

pagaretur. Certe paucos intra annos ultra 70 e Societate Jesu, in Brasiliam navigantes, a Calvinistis piratis crudeliter interempti sunt.

Interea tamen plura Missionariorum supplementa penetrabant in Brasiliam, quam omni virtutum genere excolebant, ut ubique ferme Ecclesiarum nitor, rei Divinæ majestas, populorum modestia & devotio singularis splenderet, accedente tanta morum cultura, ut hos barbaros fuisse omnes negarent. Fructus hi sunt constantis & indefessæ cultorum industriæ, quæ in omnes partes curam & sollicitudinem suam exporrexit.

Eminuit Apostolicus labor Josephi *Anchietae*, qui Thavmaturgus sui temporis, & Brasiliæ Apostolus est appellatus. Natus est Teneriffæ in Canariis anno 1533, Conimbricæ litteris eruditus, & in Societatem susceptus 1550, triennio post in Brasiliam cum sociis delatus, primus in ea litteras latinas docuit, linguam Brasiliam, ut facilius diceretur, ad regulas & artem revocavit. Fidei dialogos scripsit, eosque cum piis carminibus in vulgus sparsit. Ad Apostolicos dein labores applicatus, sacerdotio prius initiatus a Leitano, primo Brasiliæ Episcopo, mirum, quanta gesserit pro salute animarum, quot gentes converterit, quoties barbaros a cervicibus Lusitanorum averterit, quot prodigia patrarit, quantum ejus non tantum in feros homines, sed feras quoque bestias dominium. Vita ejus, prorsus admiranda, plurium scriptorum pennis est celebrata. Sancte obiit Retibæ anno 1597 ætatis 64.

Zeli Apostolici, & virtutum hæredem, alterum velut Eliseum, reliquit Joannem *Almeidam*, qui in Brasilia a profana mercatura ad sacram negotiationem transiens, multa Brasilorum millia convertit, ac singulari vitæ sanctimonia & prodigiis apud eam gentem inclarescens, ceu pater amoris omnibus fuit & admirationi. Abucos, populum maxime barbarum, cum Lusitanorum colonias infestis armis invaderet, prælato crucis signo in fugam egit, & postea convertit. Sacris laboribus immortalis est anno 1653 summa in veneratione ceu alter post Anchieta Brasiliæ Apostolus habitus, magnumque Societatis nostræ Americanæ decus.

Retuli supra, quantum illa passa sit a Calvinistis Europæis In Azevedo, Diazio & Sociis, præsertim ab Hugonotis, qui pro suo in rem Christianam studio aliam anno 1558 tragædiam in ipsa Brasilia adornarunt; nam *Villaganonius*, postquam ad Calvinistas descivit, a Gaspere Colinio Maris Præfecto classem obtinuit, qua in Brasiliam vectus, Præfecturam fluminis S. Januarii invasit, occupavitque, postquam cum Tamays, gente ferocissima & Lusitanis infestis-

simā, se conjunxerat. Pulsa cum sacerdotibus Religio Catholica, & impium dogma promulgatum. At quadriennio post iterum a Lusitanis feliciter ejecti, in Galliam redierunt. Villaganonius autem, ejurato errore, ad sacra antiqua rediit.

Alteram instruxerunt Calvinistæ Hollandi; nam postquam Rex Hispaniæ, cum quo bellum gerebant, Regnum etiam Lusitaniæ obtinuit, in Brasiliam vecti anno 1630 *Pernambucum* expugnarunt, atque Antonium Bellaviam Italum, Societatis Jesu sacerdotem, dum morientium sacras confessiones audiret, diffisso capite, crudeliter occiderunt. *Pernambucum* postea sub Joanne IV, expulsis Hollandis, rursus fuit occupatum.

C A P U T VI.

Regnum Mexicanum.

Articulus I.

Mexicum occupatum a Cortesio.

Nulla in orbe regio censetur fertilior, quam *Mexicum* seu *Nova Hispania*; quamvis enim regnum Peruanum auri argentique venis *Mexicum* superet, vincitur tamen ab isto rerum omnium abundantia. Solas vineas & oliveta non plantarunt Hispani, ne commercium cum eis intercideret. Cæterum fructus omnes Europæi, in *Mexico* plantati, fructus uberrimos producunt. Mori, bombycis & serici ingens proventus. Auri & Argenti, sicut in *Peruvia*, Regi pars quinta obtingit, quæ plures milliones conficit, reliqua in operas expenduntur & alios sumptus, aut in officialium vel negotiantium lucrum cedunt.

Christophorus Columbus *Mexicum* procul salutavit, 'Ferdinandus Cortesius, heros incomparabilis, invenit, & miro sane modo occupavit anno 1519. Incolæ fuerunt barbari, prope nudi, tonsi capite, facie deformiter picti. Deorum innumeros greges in idolis venerabantur, uti solem, lunam, stellas, terram, mare, fontes, flumina, montes, colles, scopulos: similiter feras bestias, urfos, leones, tigrides, dracones, serpentes &c., ne noceant, ut adeo ultra duos Deos adorarent.

Præcipuus eorum appellabatur *Vizlibuzli*, cui innumeri homines immolabantur, præsertim infantes, uno anno ad viginti millia. Cor e pectore excisum idolo offerebatur, cui Mexici magnificum templum erat constructum. Sacrificulorum magnus numerus, etiam in Monasteria utriusque sexus distributus.

Anno 1517 *Ferdinandus Cortesius*, vir callidus & animosus ex Cuba Insula cum 400 tantummodo viris in has regiones solvit, ad Christum illas & Regem suum adducturus. Ut autem securum a tergo receptum haberet, urbem in ora maritima condidit, quæ *Vera Crux* est appellata. Delatus ad Tudillum Regulum significavit, missum se a Carolo V. summo Rege & Imperatore legatum ad *Motexum* Mexicanum Regem, ut amicitiam cum eo contrahat, eique ac toti regno viam ad æternam felicitatem monstret. Unum esse Deum, rerum omnium conditorem, omnipotentem celi terræque Dominum, ac Gubernatorem sapientissimum. Nullum alium esse Deum. Idola vana esse simulacra, per quæ dæmones, humani generis hostes infensissimi, loquantur, miserosque mortales dementent, ut in sempiternum eos exitium trahant. Immolare tot homines & infantes innocuos idolis nihil aliud esse quam diabolis eos offerre, ad perennem poenam damnatis spiritibus.

Humaniter a Principe, avideque Cortesius auditus fuit, cum hæc nova nuntiaret, acceptisque ab eo donis, vitreis & ferreis, quæ nunquam viderat, duorum millium comitatum ad Regem *Motexum*, cui vestigalis erat, addidit: simul tamen omnia eidem per cursorem nuntiavit.

Motexuma præfagio, venturam gentem exteram, quæ eum de folio esset dejectura, territus, habito senatu, legatos ad Cortesium misit, qui illi significarent, pergratum sibi accidere, quod Rex Hispaniæ secum velut amicitiam contrahere, suadere tamen ejus legato, ne *Mexicum* accedat, sed unde venisset, recedat, ne deterius aliquid ipsi contingat. Periculum mortis non evasurum, si ultra procedat. Idem, seditione prope mota, postulabant Cortesii comites: consideraret etiam atque etiam, insanum esse, cum tam tenui manipulo adversus potentissimum tot terrarum Regem procedere: omne barbarorum nomen insurrecturum; num unus contra mille sit pugnaturus? justum ne quidem, validumque exercitum tantæ moli suffecturum. Sibi non esse volupe, in certam mortem ire, sed fixum stare, dum via adhuc pateret, retrocedere.

Cortesius, cui certum erat, aut mori aut vincere, animi anxius, in audax facinus, ut suos retineret, se resolvit. Per occultos nuntios naves, quibus venerant, perfodi ac destrui iussit, ut omnem spem redeundi abscinderet: suosque allocutus, videtis, inquit, commilitones, quo rerum nostrarum articulo deprehensi sumus; aut vincendum aut gloriose moriendum. Est in caelo, qui regnat, Deus, cujus in manu sunt res humanae: sicut per multos, ita per paucos potest vincere, modo confidamus providentiae. Causam Dei agimus, ut tot miseri mortales captivitate daemonis liberentur. Nec temerarium quis consilium meum dixerit; juvat nos temporum favor. Multi sunt in regno Mexicano Principes ac populi, qui gravissimo a Motezuma jugo pressi, alieno sunt a tyranno animo. Ubi signum extulerimus, nobis accurrent focii. Audete ergo esse viri fortes, & quid Hispana virtus, caelo adspirante, possit, demonstrate.

Deliniti aliquantum hac ratione, cum ipsa necessitate compulso se viderent, fidem ei denuo jurarunt, secuturos se, quocunque duceret. Summam vero voluptatem cepit, cum aliquot Indorum milia secum conjungerentur: cum quibus obviantes sibi hostes, numero licet multo majores, fudit. Motezuma perterritus, vestigalem se fore Regi Hispaniae promisit, si retrocederet. At Cortesius contemptis promissis donisque civitati Mexicanæ imminabat magis semper magisque.

Motezuma, terroribus nihil agi cernens, ad humanitatis simulationem compositus, festivo cum apparatu hospiti, ceu legato magni Regis, extra urbem obviam processit: ubi peractis salutationis officiis, eundem in urbem cum suis Hispanis & Indis, magna cum venerationis significatione deduxit, & opiparo pro gentis more convivio excepit: interea autem portas occludi, suosque arma capere jubet, datoque signo undique peregrinos invadere.

Cortesius de hoc Motezumæ consilio a suis monitus, cum in tam populosa civitate, totque inter armatos, summum in discrimen adductum se suosque cerneret, incredibili audacia facinus insolens atque ad eam diem inauditum, attentavit. Cum triginta ex suis autam ingressus, Regem Motezumam captivum in custodiam armis intentatis, & exprobratis insidiis, sibi structis, abduxit, minitatus certam Regi necem, si quisquam opponere se auderet. Rex, ne vitam amitteret, mandato suos inhibuit, ne quidquam contra Hispanos molirentur, se ultro in hospitium Cortesii ire contestatus.

Excusavit autem Cortesius hoc factum Regi, quod alias vitæ suæ non esset securus, cum constet, structas sibi suisque a Rege ejusque subditis insidias; venisse se in has terras voluntate sui Regis, amicitiam initurum. Violatum jus Gentium in legato. Tum verò in familiaritatem versus, optimam suam intentionem prolixè exposuit, educendi videlicet Regem gentemque cæcam ex errorum tenebris ad lucem veritatis, qua beati æternum fiant; assumptaque Missionarii persona, de inanitate idolorum, diaboli ejusque ministrorum fraudibus, de unicitate Dei, de animæ immortalitate, de æternitate præmiorum & poenarum tam eloquenter disseruit, ut Regem ipsum commovere sit visus.

Conglobati interea barbari Regem suum e manibus Hispanorum extorquere conabantur, sed hi adeo arcte eum custodierant, ut certa ei immineret mors, si quæ vis a Mexicanis ingrueret. Motezuma ipse exhibitus populo mandavit, rogavitque, ne violente quidquam attentaretur, certa se id nece luiturum. Quin Vasallum se Regis Hispaniæ professus, conceptis verbis homagium eidem præstitit, ad Oraculi necessitatem se referens, venturam in Mexicum gentem, quæ regnum sit subactura.

Interea autem Cortesio majus ferme discrimen imminebat ab ipsis Hispanis quam Mexicanis; nam *Diego Velasquez*, Cubæ Præfectus, nuntiatis Cortesii in Mexico gestis, invidia æstuans, Narvæzum cum mille viris, navibus impositis, in Mexicum misit, ut Cortesium, ceu hominem privatum, qui nullum a Rege mandatum haberet, captum reducant. Frustra erant Cortesii preces, ne opus, Hispanis tam gloriosum atque proficuum, eo usque jam profectum, perditum eant. Igitur Cortesius, relicta copiarum parte ad custodiam Regis, cum ducentis Narvæzo obviam processit, & nihil tale opinantem subito oppressit, & capturum se in vincula conjecit: milites vero illius, sibi facile adjunctos in urbem Mexicum duxit, verso in auxilium usumque opportunum, quod in exitium venerat, & Mexicani Regis gaudio & spe in maestitiam & desperationem.

Cum jam multo plures Hispani Indique Cortesio fidi essent in urbe, cibaria ipsis parce a civibus præbebantur. Orta proin rixa, Rex Motezuma, e turri prospectans, voce nutuque suos coercerat. At illi, præsentium rerum pertæsi, emissis adversus Regem suum telis, graviter eundem vulnerarunt, ut paucos intra dies fuerit extinctus.

Summo mærore hæc mors affecit Cortesium, quippe qui ereptum sibi videbat, quo potissimum hætenus barbaros continuerat.

Et sane magna mox facta est rerum mutatio. Mexicani Regem sibi elegerunt *Quamozinum*, *Motezumæ* agnatum, diversæ multo indolis hominem: qui altera mox die Cortesio cum minis denuntiavit, ut oculus cum suis toto regno facebat; alioquin nec unum relinquendum vivum. Conseritur in urbe pugna. Cadunt 450 Hispani, & ex adherentibus eis Indis 4000. Cortesius cum reliquis urbe expellitur. Ingentem dein novi Regis exercitum cum paucis profligat, atque multa Indorum millia, Mexicanorum jugum pertassa, sibi adjungit.

His cum copiis recta ad urbem Mexicum tendit, eamque tandem expugnat (anno 1521). Inter captivos erat novus Rex, quem postea, novas turbas molitum, capitali supplicio addixit. Præda tantæ urbis erat ingens, cujus magnam partem ad Carolum Regem Hispaniæ misit, cum precibus, ut Episcopi, & Religiosi viri mitterentur, qui barbaros erudirent, & Ecclesiæ Christi intererent. Liberaliter concedebantur a Rege, qui Cortesium Marchionem primumque Mexicani regni Proregem renuntiavit.

Post urbis principis expugnationem Principes passim ad Cortesium se conferebant, Regi Hispaniæ homagium præstituri, paucis exceptis, quos deinceps debellavit, atque hoc pacto regnum, quod magnitudine & fertilitate Hispaniam multum superat, Hispaniæ subiecit: &, quod plus est, partus cælo immensus terrarum tractus. Dejecta idola, constructa templa, erectum triumphale sacræ crucis vexillum, suis Deo dicatus honor: infinitis mortalibus miserrima infanandi facultas erepta. Urbs ipsa Mexico in tantum splendorem & magnitudinem surrexit, ut cum celeberrimis orbis civitatibus certare queat, Proregis, Archiepiscopi & Academiæ sedes.

Articulus II.

Religio Christiana in Mexicum introducta.

Postquam Cortesius tam stupenda felicitate Mexicum occupavit Carolus V. Imperator omnem eo curam intendit, ut tam nobile amplumque Regnum non tam sibi quam Christo subiectum esset. Quare operarios, virtute, doctrina, zeloque animarum conspicuos, in hoc novale misit. Invenit eos Brugis in sua Flandria, & quidem in Seraphico Ordine S. Francisci, qui Joannem de *Tello*, Joannem de *Aora*, & Petrum de *Gandavo* suppeditavit: quos deinceps plures alii sunt secuti. Et respondit culturæ messis. Intra primum sexennium

nium 200000 baptizata sunt: prout anno 1529 in Europam nuntiatum est. Postea vero facerrimus hic ordo, in 18 provincias, & plus quam 500 Monasteria in regno Mexicano divisus, ultra 20 milliones convertisse dicitur. Primus Episcopus Mexici fuit Joannes de Zammaraga, ex eadem zelosissima Familia, renuntiatus postea Archiepiscopus. Celebratur insuper zelus & vitæ sanctimonia Petri de Gando, Martini de Valentia, aliorumque. Glorioso vero sanguine fidem, quam prædicaverant, obsignarunt, Bernardus Cuslinus, Joannes Serarius, Augustinus Rodriquez, Alphonsus de Villalobos, Joannes de S. Maria.

Secuti mox sunt eodem zelo ardentis viri Religiosi ex Illusterrimo Patrum Prædicatorum Ordine, tanto incremento, ut haud multo post ad 70 numerarent cænobia, cœu totidem Religionis propugnacula, ex quibus 18 cum Episcopi, tum Archiepiscopi, viri clarissimi sunt assumpti: qui omnes uberrimo proventu largos animarum manipulos horreo Domini intulerunt. Notissima est industria P. Jordani, qui fraudem quorundam Mexicanorum feliciter detexit; nam idolis, quæ ipsis graviter erant vetita, perditæ additi, sub crucis signo illas abscondebant, ut crucem adorare viderentur. At P. Jordanus, detecta nequitia, idola cum unionibus, quibus ornata fuerant, eruit, & in rogam comburenda projecit. In odium fidei a barbaris, quibus viam salutis monstrabant, occisi sunt Franciscus de Corduba, Joannes Garcez, Dominicus de Vico, Andreas Lopez, Thomas Cassillas vero, cum in Mexicum navigaret, ab Hugonotis Calvinistis, contra pactum deditæ navis, quod Sacerdos Religiosus esset, perfide & crudeliter cæsus est.

Anno 1532 idem desiderium convertendi animas egit in Mexicum Septem Patres Ordinis S. Augustini, qui sanguinem & vitam suam gloriæ Dei devoverant, pluresque postea. Memorabilis est ratio Antonii de Roa cicurandi & convertendi barbaros. Eorum mores, quos sine peccato poterat, ad amissim imitabatur. Nudis cum ipsis incedebat pedibus, nuda cum ipsis cubabat humo, herbarum cum eisdem vescabatur radicibus, vestitum eorum, quantum honestas permittit, assumebat. Qua re id est assecutus, ut familiares eos sibi redderet, & duceret, quo volebat, præsertim cum verbis mansuetis summam vitæ integritatem adderet. Cum vero prodigia etiam ederet, cœlestem velut hominem mirati, ad baptismum consuebant.

Quamvis autem viri isti Apostolici res magnas gessissent, atque Mexicani regni media ad fidem perduxissent, supererant tamen non pauca in extremis partibus, ad Californiam, Novum Mexicum &

Floridam vergentibus, provinciæ, quæ barbarie obsitæ nullam adhuc culturam admiserant. Præterea non erant ubique ii veterum Christianorum mores, qui novis ædificationi & exemplo esse possent. Novæ igitur anno 1572 venerunt suppetiæ, Patres videlicet Societatis Jesu, poscentibus Aula Hispana & Mexici Episcopis.

Primus agrum illum ingressus est Antonius *Sedernius* cum 15 Sociis, quos Henriquez Prorex & Contreras Archiepiscopus singulari cum benevolentia exceperunt. Constituta Mexici sedes, unde labores suos explicarent. Prima autem cura juventuti se impendit, ut bonis illa moribus, litteris & artibus liberalibus imbueretur. Erecta propterea Scholæ atque Seminaria, in quibus Christiane educaretur juvenus in usum utriusque Reipublicæ.

Aucti subin novis ex Europa supplementis, in varias, incultas adhuc, provincias sunt dispersiti, alii in Novam Galliciam, in Novam Biscajam, Novam Cantabriam, Quadianam, Mechoacam, Zacatam, Guaxacam, Cinaloam alii: rursus alii ad Tepozotios, Theutlacenses, Topianos, Varochios, Hiaquos, Cinipas, Guatimalanos, Petatlanos, Chichimecas, Acaganos, Xiximinos, Tepeguanos, Tequecos, aliosque barbaros populos.

Prolixum nimium pro instituto meo foret, omnia, quæ in his regionibus pro gloria Dei & salute animarum summas inter difficultates, vitæque pericula gesta sunt, vel obiter recensere. Aspirante Dei favore, omnes illæ provinciæ ad humanitatem & Christianam fidem potissimam partem sunt perductæ, non tamen sine largo sacrorum operariorum profuso sanguine, quo & hunc agrum irrigari & fecundari oportuit.

Eos inter, qui ex S. J. a barbaris in odium fidei occisi sunt, erant Gundisalvus de Tapia, Ferdinandus de Tovar, Bernardus de Cisneros, Didacus de Orofco, Joannes de Valle, Ludovicus de Alabes, Joannes de Ponte, Hieronymus de Moranta, Ferdinandus Santarenus, Julius Pasqualis, Emmanuel Martinez, omnes Hispani, Cornelius Beudinus Flander, Antonius Basileres Italus.

Omnes hi fortes pro fide Christi Athletæ ferventes erant Missionarii, in diversis provinciis, cæsi ab iis, quos summa cum charitate & patientia erudierant. Cum enim barbari secundum leges Christianas a carnis voluptatibus illicitis essent advocati, severitatis Christianæ perterriti, in Missionariorum necem conspirarunt, eosque vel in itinere vel in mapalibus eorum aggressi, telis, fustibus, mucronibus crudeliter enecarunt.

C A P U T VII.

Florida.

Ab incolis *Jaguasa* appellatur, Floridæ vero nomen a florente solo derivari dicitur, quod floribus, fructibus, cedro, quercu, abiete, moro; animalibus omnis generis abundat, præsertim Crocodillo, quem, ex undis hianti ore emergentem, grandi trabe, quam plures viri portant, in fauces magna vi intrusa conficiunt. Indoles colonorum barbara, callida, perfida, ferox. Facies pallida, ac lurida. Corpus prope nudum, pigmentis fucatum. Arma fustis, arcus & sagitta, in osseum acumen desinens: secures saxæ, aratrum ligneum. Formant varias velut Respublicas sub Pratore, quem *Cacique* vocant. Severe is adulteria & alia quædam crimina castigat. Solem, lunam, planetas adorant. Credunt tamen animæ immortalitatem.

Quis Europæorum primus Floridam detexerit, non est concursus omnium opinio. Alii Italis, alii Anglis inventionis gloriam tribuunt: sed ex communiore sententia verosimilius debetur *Joanni Poncio de Leone*, nobili Hispano, qui anno 1512 duabus navibus, propriis sumptibus comparatis, in Indiam profecturus, ventorum vi in Floridam protrusus est: sed propter paucitatem suorum terram salutavit tantummodo, quin possessionem ullam posset capere. Regressus igitur in Hispaniam, majores a Rege vires petiit, ut firmus in nova hac regione pes figi posset. Annuit Rex. Dedit naves & copias. Cum his Poncius appulsus in Floridam, munimentum, quod esset præsidio, excitare cœpit, verum barbari magno numero concurrentes cœptam munitionem sunt demoliti, Hispanos vero tanta telorum grandine sunt adorti, ut plerique occumberent, Poncius vero graviter vulneratus in Insulam Cubam evaderet, ibique spes suas conatusque morte exstingeret.

Anno 1534 *Ferdinandus Sotus*, acceptis a Rege Carolo 500 armatis, Floridam denuo tentavit. Sed postquam in quintum annum stationem occupaverat, amicitie simulatione illectus a barbaro Principe, & in locum insidiarum pertractus, subito invaditur, & cum suis cæditur. Nullus nempe hic erat Cortesius, neque Bizarrus.

Anno 1549 duo insignes Navarchi, *Julius Samanus* & *Petrus Abumada*, Philippo II. Regi ad novam in Floridam expeditionem se obtulerunt; consensit is ea lege, ne Floridanos vi invaderent, sed lenitate & familiaritate ad amicitiam veramque Religionem pellicerent,

Addidit in hunc finem Missionarios ex sacra Prædicatorum Familia, Ludovicum Cancellum cum quatuor aliis. Sed non felicius fuit hæc expeditio; nam Missionarii cum pluribus aliis, exscensione in terram facta, a barbaris crudeliter sunt mactati.

Sed necdum spem Florida potiundi Hispani abjecere; nam anno 1566 nova instructa est classis, quæ a Rege Petro Menendes fuit commissa. Is ea conditione recepit, ut Missionarii Societatis Jesu, quorum operam in India Orientali nosse cœperat, comitarentur. Tres addixit Franciscus Borgia, Præpositus tunc Generalis, Petrum Martinez, Joannem Rogerium, & Franciscum Villaregium. Primus ex his mox a barbaris fuit interemptus. Menendes autem in ora maritima Floridæ plures arces & propugnacula, ad arcendas incursiones hostiles erexit. Rogerius & Villaregius semen Verbi Divini large spargebant, sed incidit in duram petram; donec agnatus Reguli exemplo suo corda emollivit, & sex alii ex eodem Ordine Missionarii ex Europa accederent; qui pro more suo in varias provincias divisi sacro operi incumbebant.

Tarde id procedebat, donec nostrorum consilio Menendes, Infideles convertendi cupidissimus, Havanæ in proxima Insula Cuba, cujus pariter Gubernator erat renunciatus, Seminarium pro Juvenibus Floridanis fundavit, illudque institutioni Patrum S. J. subiecit: verum ex iis plures mortui sunt, non sine suspitione Floridanorum.

Illud etiam eorundem animos irritavit, quod Hispani, qui arces suas in locis maritimis, arenosis & sterilibus, exstruxerant, fame premente coacti fuerint, in interiora irrumpere & alimenta conquirere. Accessit perfidia Principis Ludovici, qui suscepto baptismo magnum pietatis ac religionis fervorem præsetulerat. Nam is pro inconstantia gentis Missionarios in interiora, fidei propagandæ spe animatos, induxit, ac barbaris mactandos tradidit.

Hos inter crudeliter cæsos erant Patres, Ludovicus Guiros, Gabriel de Solis, Joan. Bapt. Mendez, Joannes Segura, Gabriel Gomez, Petrus de Linares, Sanctius Savellius, Christophorus Rotundus, omnes e Societate Jesu: vindicarunt quidem Hispani has cædes; sed gens ferox, & perfida non est facta propterea melior. Certe nulla fuit in tota America natio, quæ tantam opposuerit Evangelio pertinaciam, atque recepto inconstantiam atque perfidiam.

Posterioribus temporibus Florida inter Hispanos, qui duas in ea habent Colonias, Gallos, qui partem, quam occupaverant, Carolinam dixere, Anglos, & Barbaros fuit divisa. Anglorum autem potior in ea est dominatus.

C A P U T VIII.

Canada seu Nova Francia.

Grandem terrarum tractum in septentrionem late exporrectum Galli inventores *Novam Franciam* appellarunt. Ante eorum adventum nesciebatur agricultura; sed venatu & piscatu vivebant. Arbores vix aliud nisi sylvestres fructus proferunt. Sobrie vivunt, & ideo sano & vegeto sunt corpore, sensibus acutis, ad famem & frigora forti & æquo animo toleranda durati; severi criminum vindices: quamvis nullos habeant libros, memoria tamen pollent admirabili. Hyeme ferarum pellibus arcent frigus, & campana, cui inclusi sunt igniti lapides, se calefaciunt.

In septem potissimum dividuntur populos, quorum celeberrimi sunt *Hurones* & *Iroquæi*, & hi quidem magis feroces, illisque perpetuo infesti. Deum agnoscunt sub nomine *Atabosan*, sed fidem innumeris fabulis ridiculis de origine mundi rerumque productione inficiunt. Animam corpoream credunt, longis itineribus post mortem faciendis occupatam. Tonitru nihil aliud esse putant, quam sternutationem cujusdam spiritus, qui ingentem serpentem deglutivit, eumque digerere non potest.

Difficultatem convertendi hanc gentem injecit tum linguæ obscuræ confusio, tum quod ab Hugonotis, penes quos solos ferme erat mercatura cum Canadensibus, spargeretur, Missionarios esse magos, qui omnem calamitatem regioni importent. Unde Præfecti gentiles vetabant, ne quis eos audiret: sacerdotes vero lapidibus excipiebantur. Has ideas barbaris imprimebant & nutriebant, Batavi, Angli, & quos dixi, Hugonoti Galli, qui Missionarios, præsertim Jesuitas, atro carbone denigrabant. Id genus obices per plures annos animarum negotium ita sufflaminabant, ut tarde omnino procederet. Cum igitur Missionarii adultos præfractæ obstinatos cernerent, ad teneram ætatem, quorum corda necdum obdurerant, conversi, anno 1636 juvenes aliquot personas in Galliam, cum parentum consensu, dimiserant, ut ibidem fide & probitate imbutæ, in patriam inde reducerentur. Comitæ sunt eas quatuor vitæ probatæ matronæ, quæ *Quebeci* receptæ puellas instruebant, sacerdotes vero adolescentes in erectis scholis. Constructum quoque pro ægris nosocomium, aliaque domus pro Canadensibus, opportunum Religionis seminarium.

His denique mediis, a Gubernatore Gallico liberaliter subministratis, effectum, ut Deus ex lapidibus fuscitaret filios Abrahamæ, eo Ecclesiæ Canadensis proventu, ut anno 1640 mille baptizatos numeraret, quibus anno 1641 accesserunt alii 1200, & annis proxime sequentibus tot, ut operarii sacri non amplius sufficerent, sed novos ex Europa in amplam hanc messem evocare oportuerit. Ita videlicet Deus coronavit constantiam, qua Missionarii per 30 prope annos hunc agrum irritò propemodum sudore emollire conati fuerant.

Primus, qui barbaram hanc gentem (annitente Petro Cotonò) adiit, fuit *P. Enemontius Maffeus*, S. J. Lugdunensis, qui 50 annis Canadenses excoluit, summas inter difficultates, rerum omnium defectum & vitæ pericula, quæ ipsi imminabant, non tantum a barbaris, sed etiam piratis Anglis, in quorum manus immites fuerat delapsus. Socius eidem fuit additus Petrus *Biardus*, Gratianopolitanus, Theologiæ Professor: quos anno 1613 secuti sunt P. Quintinus & Frater Thetus, postea ab Anglis occisus; nam illi e Virginia ad oram Canadensem navigantes navem Gallicam, qua vestri fuerant, intercepterunt, & inter alios Thetus in conflictu fuit occisus. Angli Canadam vastarunt, Biardus vero & Quintinus, cum in Angliam essent abducendi, ventis navi in Azores, Lusitanorum Insulas, delata, liberati sunt. Anno 1625 in Canadam secuti sunt ex eadem Societate Missionarii, Joannes de *Brebeuf*, primus Huronum Apostolus, Antonius *Daniel*, Gabriel *Lalemont*, Carolus *Garnier*, aliique plures, post multos labores & ærumnas exantlatas pro fide Christi denique Martyres.

Vix angulus est in Canada, quem non excusserint Canes isti, ut ita dicam, venatici, nulla sylva, nullum mapale, in quod non penetraverint, ut feros homines inde ad sacrum lavacrum educerent: per montes rivosos, paludes impervias, in siti & fame, rerumque omnium defectu, vitam suam quotidiano discrimini objiciebant. Et sane respondit fructus: homines barbari, posita ferocitate, ad Christianam mansuetudinem, temperantiam, continentiam, probitatem, insignemque vitæ integritatem traducti magno numero, ut etiam probis Europæis possent esse exemplo. Tenera etiam ætas, uti in Japonia, admiranda prorsus fortitudinis & constantiæ præbuit argumenta.

Verum uti aurum, ita virtus in igne probari debuit: innata quippe gentis ferox crudelitas amplam patiendi materiam ingessit. *Iroquæi* in hac parte omnibus palmam præripiunt, populus sanguinarius, ac prorsus barbarus, sine fide, sine lege, cujus feritas nunquam domari potuit. Usus scloporum ab Hollandis acceperunt. Perpetuis

irru-

irruptionibus Hurones Christianos premunt, perdunt & mactant. Horret mens humana, dum eorum immanitatem legit.

Nec tantum Missionarii, sed Canadenses quoque, qui Christianos se profitebantur, mutilati, ustulati, laniati, fustibus immaniter cæsi, ac dissecto bipenni capite trucidati sunt. Matres lactantes cum infantibus, ignibus tostæ, in epulas cesserunt. In Gallos maxime, & qui eorum partes sequebantur, sævitum; nam continua ferme erant bella inter eos & Iroquæos, fortuna varia. Cum barbari vicissent, in captivos atrocissime furebant, omni tormentorum genere in eos grassantes, ut horrendos inter dolores lente enecarentur. Omni tamen furentium rabie major erat fortiorque plurimorum omnis ætatis & sexus Christianorum constantia, superna virtute sufficiente robur, quo dolores, humanæ naturæ intolerabiles, incredibili fortitudine tolerarent.

In neminem tamen immitius quam in Missionarios sæviebant. P. Josephus *Bressanus* S. J. anno 1644 in Canadam delatus, atque ab Iroquæis captus, quidquid crudelitas invenire potuit, animo invicto sustinuit, spe animatus martyrii laureolam consequendi. Aliud visum superis; nam ab Hollandis, lytræ persoluto, liberatus, beneque habitus, Rupellam primum, indeque in Italiam patriam suam translatus est, ubi concionatoris munere perfunctus, facie cicatricibus obsita, digitis truncatis, & ustulatis, magnos animorum motus concitabat.

Atrociora adhuc perpeffi sunt Josephus *Poncetus*, & Annas *de Noue* Societatis Jesu Sacerdotes; nullius tamen plura quam *Isaacus Jogues* ex eodem Ordine; cujus fata & tormenta inaudita typis edita, vel legere cohorret animus. Is in Canadam, quo dudum ante desiderio præcurerat, delatus, per sex annos saluti Huronum desudaverat, cum a feris Iroquæis anno 1643 captus, patientiæ palæstram ingressus est. Nam pro prima salutatione fustibus excepto abscissi sunt digiti; ferro perforata manus, facies totumque corpus cultris fœde laceratum; ignibus, catasta, fame extrema immaniter tortus; nihilominus tamen summos inter dolores non desinebat tortoribus salutis principia ingerere. Ab Hollandis denique a tormentis liberatus, anno 1644 in Galliam abductus est. Sed cum inde in Canadam ad Iroquæos rediisset, ab iis crudeliter trucidatus est, anno 1646. Non paucos habuit factorum suorum comites, partim Gallos, partim Hurones, cum eo in manus Iroquæorum delapsos, quos Isaacus Christianos aut invenit aut fecit; omnesque ad tormenta & ærumnas fortiter pro Christi fide tolerandas verbo & exemplo animavit.

vim, & cum 25 Hispanis, suo sumptu conductis, in Californiam solvit. In littore erexit munitiunculam, atque in ea facellum Virgini Lauretanæ.

Adiit imperterritus barbaros, instrumentis musicis ludens, & pium carmen modulatus. Circumsistunt illum, ferocia tanquam novum portentum mirati. Exposuit illis (nam linguam Californicam jam ante didicerat) adventus sui causam, ut videlicet illis rectam ad æternam felicitatem viam monstraret. Non esse se Hispanum, nec ullatenus cogitare, eos servituti subicere, sed in libertatem filiorum Dei asserere. Et en vim Divini luminis! audiunt attente. Petunt instrui. Certatim baptismum flagitant. Differt, donec plene credendi vivendique principiis imbuerentur, ea etiam usus industria, ut fidei articulos in sacros rhythmos colligeret, quos juvenus præsertim disceret, & pie concineret.

Ab anno 1697, quo Pater Salvaterra in Californiam navigaverat, usque ad annum 1703 Patres S. J. jam terram ad 150 millia detexerunt, quatuorque in iis Missiones stabiles erexerunt: quibus anno 1706 aliæ duæ accesserunt, aucta credentium multitudine. Anno 1710 lues multos absumpserat; quod barbari mutata Religioni impunitantes, Missionariis insidias struxerunt, sed a Christianis accurrentibus egregie defensi sunt.

Anno 1717 pie mortuus P. Salvaterra successorem reliquit P. Picciolium, pariter Italum, cum aliis focis, eidem subjectis, qui per 900 millia Italica per Californiam se extenderant, ut adeo anno 1734 jam 14 Missiones stabiles haberent constitutas, incolasque plurimos, sicut in Paraquaria, Christiano ritu initiatos, permoverent, ut Regi Catholico se subjicerent.

Verum anno sequenti vehemens turbo sementem florentissimam succussit. Duæ nationes barbaræ, irruptione in Christianas Colonias facta, dirutis templis, everfis aris, horrendam stragem intulerunt, fugatis usque ad extremos Californiæ fines Missionariis. Petita a Mexici Gubernatore auxilia, sed non impetrata. Munitio S. Mariæ de Laureto, primitus ædificata, præsidio fuit.

Dubitabatur ante hac, an California sit Insula; sed Missionariorum industria detectum est, esse Pepinulam, ex parte septentrionali continenti annexam.

C A P U T X.

Itinerarium P. Florentini Burgenfis Cappuccini Galli per Americam in Indias Orientales.

Jussus a suis superioribus anno 1711. P. Florentinus fuerat, ut Pontificium proficiscatur. Cum autem eo tempore, quo bellum successione Hispanica adhuc fervebat, ordinariam in Indiam Orientalem per Africae littora viam Angli, Hollandi, & Lusitani, classibus suis obsessam tenerent, Galli, sicut Hispani, per Americam in Indiam Orientalem trajiciebant.

Quare Florentinus in Portu Ludovici conscensa navi per Atlanticum ejusque Insulas in Americam decessus, in portu urbis Boni Aeris (*Buenos Ayres*) appulit, quo mox centum & ultra Missionarii e Societate Jesu per naves Hispanas cum novo Gubernatore sunt subsecuti.

Terrestri inde itinere per Paraquariam & Tucumanniam usus, ad urbem sanctae Fidei (*santa Fe*) pervenit. Per bideum ibidem commoratus, ad *Novam Cordubam* contendit; sed a sociis Indis, a paupere Capucino nihil sperantibus desertus, in longam densamque sylvam delapsus, emergensque tandem, trans flumen, quod tranavit, turrim conspexit, Christianum templum esse ominatus. Erat *Reductio S. Francisci Xaverii*, ubi a Patribus nostrae Societatis amicos inter amplexus fuit hospitio exceptus. Praedicare non satis potest charitatis obsequia, quae ipsi fuerunt exhibita. Describit dilaudatque prolixè Patrum fervorem, cultus Divini celebritatem, populi frequentiam, modestiam, devotionem, totiusque coloniae, quae triginta hominum millia complectatur, statum optimum, tum in sacris tum politico regimine, fateturque, se multa de Paraquariensibus Missionibus audivisse laudabilia, sed omnia vidisse majora, quam audisset.

Cum longiori tempore ibidem fuisset commoratus, aegre a Patribus dimissus, S. Nicolai & Conceptionis colonias, a Jesuitis erectas adiit, eandemque charitatem expertus, *Cordubam* tandem attingit, urbem in Tucumannia spatiosam, Ecclesia Cathedrali, pluribusque monasteriis celebrem. Divertit, invitatus a Rectore, in Collegio S. J. prout etiam *Mendoza*, urbe celebri. Dum eo solus iter faceret, noctu arborem conscendit, viditque Tigrim efferam accurrere, sibi quae inhiare, plures assultus, ut se apprehenderet, tentando.

Tandem per difficillima itinera & altos montes ad urbem S. Jacobi (*sant Jago*) Chilensis regni primariam penetravit, loco peramæno & fertili admodum sitam, Episcopatu & aliquot monasteriis nobilem. Divertit in Collegio Societatis, & ad Novitiatum ejusdem invisit. Ad urbem Conceptionis inde profectus *Calium* in Peruviam, portum celeberrimum, atque *Limam*, totius Americæ principem, ditissimamque pervenit, Archiepiscopi & Proregis sedem, ubi Societas quatuor habet domicilia, Collegium, Novitiatum, Domum tertiæ probationis, & domum professam, in qua P. Florentinus amicissimo hospitio est exceptus. In Novitiatu vero ostiduanis S. Ignatii exercitiis fuit excultus.

Navi dein Gallica exceptus, trium mensium navigatione ad *Insulas Marianas* fuit appulsus, atque *Agadnæ* in *Insula Guaban* Patres Societatis sibi obviam prodeuntes habuit, atque inter pias juventutis cantiones in templum & pauperem eorum domum fuit deductus, ubi, sicut in aliis domiciliis Societatis, omni humanitatis genere fuit recreatus; nec mirari satis poterat, quomodo viri isti in terra tam barbara, tot inter ærumnas, quotidiana pericula, & concatenatos labores, mente esse possint tam hilari & erecta: supernis id consolationibus, quibus abundarent, tribuens. Et sane magno erat solatio, iis in Insulis omnes videre Catholicos, quos effera barbaries, & ethnicæ superstitionis furor totos possederat. Non parum momenti ad probitatem populi attulit Seminarium juvenem, a Rege Catholico fundatum: in quo præter prima litteraturæ rudimenta optimis moribus imbuitur ætas tenera, exempli virtute in adultos quoque transeunte.

Ex Insulis Marianis P. Florentinus in Philippinas navigavit, adverso vento in Insulam *Lusson* ejectus; indeque *Manilam* venit, ubi ope S. Xaverii a gravi morbo fuit liberatus. Manila relicta, navi *Armena* ad *Coromandelis* oram recta tendebat, sed ventorum turbine *Malacam* fuit propulsus, Hollandicæ ditionis urbem; ubi receptus in navem *Danicam Tranquebarium*, in ora *Coromandelis* famosam urbem *Danorum* perrexit, ac denique *Ponticherium*, præcipuam Gallorum in India Orientali sedem, quo a superioribus suis fuerat destinatus. Hæc ex relatione ipsius P. Florentini Cappuccini, qui absque pecunia dimidium prope orbis terrarum fuerat emensus, ab anno 1711 ad 1714.

APPARATUS ERUDITIONIS

PRÆSENTIM

AD

JURISPRUDENTIAM,

In quo

Præter Juris Universalis Principia

JUS NATURÆ, GENTIUM, DIVINUM;
APOSTOLICUM, & PONTIFICIUM, JUS
SYNODALE OECUMENICUM, NATIONALE
AC PROVINCIALE,

Unacum

Provinciarum ac Regnorum Ecclesiastico & Politico Statu,
Disciplina Ecclesiæ, Hæresibus exortis &c. continua sæculorum serie ad
præsens usque tempus deductum, insertisque pro re nata multis
observationibus criticis, ac controversiis Juridicis,
Publicis, ac Polemicis,

*METHODO HISTORICO-DOGMATICA COLLIGUNTUR,
ET BREVI AC CLARA IDEA DELINEANTUR,*

In utilitatem eruditionis amantium, quibus vasta Conciliorum, Decretorum,
Historiarum &c. volumina perlegendi aut occasio aut tempus deficit,

AUTHORE

P. JOSEPHO BINER S. J.

PARS XIII,

Complectens

INDICEM MATERIARUM, QUÆ IN OMNIBUS HUIUS OPERIS
PARTIBUS CONTINENTUR.

Augustæ Vindelicorum & Friburgi Brisgœ

Sumptibus Fratrum Ignatii, & Antonii Wagner, Bibliop. MDCCLXVI.

EXTRACT

FRUIT MOUSSE

MADE IN AMERICA

THE FRUIT MOUSSE CO. NEW YORK

FRUIT MOUSSE CO. NEW YORK
MADE IN AMERICA

FRUIT MOUSSE CO. NEW YORK
MADE IN AMERICA

FRUIT MOUSSE CO. NEW YORK

MADE IN AMERICA

FRUIT MOUSSE CO. NEW YORK
MADE IN AMERICA

FRUIT MOUSSE CO. NEW YORK
MADE IN AMERICA

INDEX MATERIARUM,

quæ
in omnibus XII partibus hujus *Apparatus Eruditionis*
continentur.

Litera P & numerus romanus partem, arabicus paginam partis indicat.

A.

Abacoa Insula P. XII. 230.

Abaelardus, Petrus, hæreticus in Gallia. P. V. 144. conversus. 145.

Abassius, Mich. renuntiatus Transylvaniæ princeps. P. IX. 243. Turcis se adjungit. 244. ad tributum servitutem a Cæsareis adigitur. 273. stirpis suæ ultimus obit. P. X. 589.

Abas I, Persiæ Rex, cognomento Magnus. P. XII. 34.

Abas II, Persiæ Rex P. XII. 35.

Abas III, quinque mensium infans, Rex Persiæ proclamatur. P. X. 722. P. XII. 44.

Abassia v. Abyssinia.

Abbates exempti vocandi ad Concilium Generale. P. III. 13.
Part XIII.

Abbatiscella ad Fœdus Helveticum accedit. P. VII. 330. turbatur. 341. ob religionem divisa. 353. 361.

Abbo Floriacensis Abbas. P. XI. 141.

Abdicatio bonorum ante duos ultimos Novitiatus menses non valet. P. III. 362.

Abdulla, Mirrwaissii frater, Candahariæ princeps. P. XII. 37

Abgarus, Armeniæ, Messopotamiæ, & Syriæ Rex, a S. Bartholomæo baptizatur. P. XII. 52.

Ahnacenses. P. XII. 292.

Aboensis Academia erecta. P. VIII. 448. Congressus. P. X. 660. & Pax. 661.

Abortus. Propositiones de eo damnatæ. P. IX. 38.

A

Abra-

ABR

Abrabemus, Quiloæ Rex, amicitiam a Lusitanis sibi oblatam respuit. P. XII. 80. Lusitanis factus vestigalis. 81. tributum pendit. 82. deponitur. 85.

de *Abreu*, Emman. S. J. Missionarius in odium fidei occisus P. XII. 130.

Abrincatenſe Concilium ann. 1163, in quo Henricus II Rex Angliæ absolutus est a cæde S. Thomæ Cantuariensis. P. V. 149. 161.

Abrincenſe Concilium in Neustria sæculo XI celebratum. P. V. 91.

Abrogatio legis. P. I. 116. quando lex cesset per abrogationem vel derogationem? Lex posterior generalis num derogat priori particulari? an Lex confirmata a superiore possit abrogari ab inferiore? *ibid.*

Abſcindere se ipsum a Conc. Nicæno I prohibitum. P. III. 41.

Absolutio an fuerit sæculo III negata poenitentiam ad mortem differentibus? P. IV. 31. an fuerit data post satisfactionem? 35. quibus neganda, vel differenda absolutio. *ibid.* Propositio de absolutione ab hæresi damnata. P. IX. 3. item de absolutione Regularium. 4. ac de absolutione ante satisfactionem. 74. absolutio generalis in mortis articulo episcopis concessa. P. XI. 442. de absolutione complicitis. 403. 427.

Abuchar, Alcorani procurator. P. XII. 31.

Abuci, populus in Brasilia maxime barbarus, conversi. P. XII. 277.

ARU

Abudiacenſe monasterium conditum. P. VII. 334.

Abundantius Paternensis, Pontificis ad Conc. Constantinop. IV. legatus. P. IV. 215.

Abyssinia, in Africa imperium, cujus Imperatorem Presbyterum Joannem vocant, seu Neguz. P. XII. 203. Introductio religionis. 217.

Abyssinorum unio ex Eugenii IV. decreto. P. III. 279.

Acacius Cæsareensis in Palæstina Episcopus, a quo Acaciani hæretici, seu Pari-Ariani. P. IV. 102.

Acacius Constantinop. Episc. deponitur. P. XI. 85. 87. ejus Henoticon. P. III. 69. reprobatur a Felice Papa. *ibid.* & P. IV. 177.

Academia sæculo XVII erectæ. P. VIII. 448. *Academia naturæ curiosorum* a Cæsare approbata. 355. *Academiae* fere omnes acceptant Bullam Unigenitus. P. X. 402.

Acadia, Canadæ provincia. P. XII. 228. origo belli an. 1756 inchoati. P. X. 733.

Acagani. P. XII. 284.

Acatolicus an in Imperatorem Rom. possit eligi? P. VII. 7.

Accaromboni, Jos. Card. creatur. P. X. 281. obit. 325.

Acceptatio legis non requiritur extra statum Democraticum ad obligationem legis. P. I. 26. Propositio de legis acceptance damnatur. P. IX. 15.

Acciajouli, Phil. Apost. Olyssipone Nuntius. P. X. 485.

ACC

- Accidentia* sine subiecto in SS. Eucharistia. P. VII. 195. Crisis de Accidentibus absolutis. P. VIII. 748.
- Accipitrum* Insulæ. P. XII. 204.
- Accusationis falsæ* pœna. P. VII. 817.
- Acephali* hæretici. P. III. 82. P. IV. 213. P. XI. 95.
- Achmetes I*, Turcarum Imp. P. IX. 341. obit. 342.
- Achmetes II*, Turcarum Imp. P. IX. 345. obit. 283. 346.
- Achmetes III*, Turcarum Imp. P. X. 718. bellum cum Russis gerit. *ibid.* & Venetis indicit, Moreamque rapit. 229. 719. illius Bellum cum Persis. 720. detruditur in carcerem. 721.
- S. Acinus*, primum monachus Granensis, dein Agaunensis. P. IV. 199.
- Acosta*, Andreas, S. J. Missionarius ad convertendos Cafres contendit. P. XII. 210.
- Actiaca* pugna. P. XII. 191.
- Actus* humani sunt objectum legis. P. I. 6. an etiam actus interni? 8. hos præcipere potest legislator ecclesiasticus, 9. non item sæcularis. 14. Actus a jure irritatus simpliciter an pro foro etiam interno sit irritatus. 82. Actus internus per bullam Vineam Domini Sabaoth fuit prohibitus. P. XI. 368.
- d'Acunba* creatur Card. P. X. 228.
- Acunius*, Indiarum Prator. P. XII. 90.
- S. Adalbertus*, Bohemiæ, Poloniæ, Hungariæ & Prussiæ Apostolus. P. VII. 247. ejus corpus Pragæ Gefna abductum. *ibid.*
- Adalbertus*, Bremensis Archiepisc. Henrici IV Imp. instructor. P. V. 72.

ADA

- Adalbertus* Comes Tusculanus una cum propriosa familia Romam facit libidinum prædam, & spoliū tyrannidis. P. III. 142.
- Adalvaldus* Theodelindæ & Agilulphi filius, Longobardici regni hæres. P. IV. 130.
- Adamas Sequedus*, Abyssiniæ Imp. crudelis. P. XII. 218.
- Adamitæ* hæretici. P. XI. 18.
- Adamus* Bremensis. P. XI. 157.
- Adelbertus* monachus, primus Magdeburgensis Archiepiscopus. P. V. 14.
- Adelstanus*, Rex Angliæ, Ecclesiarum tutor, hostium terror, subditorum amor. P. V. 25.
- Adelum* regnum in Africa. P. XII. 202.
- Ademarus*. P. XI. 157.
- Adenum*, urbs in Ærythræo princeps, a Lusitanis capta, iterum amittitur. P. XII. 88.
- A Deodatus* Rom. Pont. P. XI. 110.
- Adherbal* regno Numidiæ a Jugurtha spoliatus & enecatus. P. XII. 200.
- Adil*, Persiæ Rex. P. X. 729. P. XII. 45.
- Adolphi* Nassovii Imperium inglorium. P. VI. 8. 60.
- Adolphus* Sulzbacensis equitatu in pugna ad Sant Gothardum præfectus. P. IX. 252.
- Adolphus Fridericus* Dux Holfato-Gottorpiensis in regem Sueciæ eligitur. P. X. 662. & coronatur. 664.
- Adorationis* nomen caute usurpandum. P. III. 107.
- Adrianus* v. Hadrianus.
- Adulterium*. Propositiones de eo damnatæ. P. IX. 45.

AEG

- Ægidianum Concilium* adversus Albigenses. P. VI. 17.
Ægidius Card. Constitutionum collector. P. XI. 239.
Ægidius Eremita S. August. Concilio Lateranensi V interest. P. III. 282.
Ægidius, Joan. Lutheranus Caroli V. Confessarius fuisse, falso scribitur. P. VII. 159. 163.
Ægidius de Munione sub nomine Clementis VIII pseudopapa. P. III. 225. P. VI. 143. 145.
Ægidius Rhemenfis Archiep. ob crimen læsæ Majestatis depositus. P. IV. 197.
Ægypti regnum post mortem Alexandri M. P. XII. 9. De vetustate originis cum Scythiis & Phrygibus certat. 190. 191. Ejusdem reges, donec facta est Romanorum provincia. 191. Dein ad Arabes Saracenos devoluta est, & ad Mamelucos & Turcas. 192.
Ælia Capitolina urbs super rudibus Jerosolymæ constructa. P. XI. 16.
Ælurus, Timoth. Alexand. P. XI. 85. 89.
Æmilianus Imp. P. XI. 32.
Æmilius, Paulus, ad Cannas ab Hannibale cæsus. P. XII. 196. 199.
Æmilius, Paulus, Macedonicus P. XII. 199.
Æmoniensis Episc. Utinensis suffraganeus. P. XI. 468.
Ænbamense Concilium an. 1009, in Anglia celebratum. P. V. 99.
Æthiopia magna, seu exterior & interior. P. XII. 202. superior. v. Abyssinia.
Ætius Author sectæ Ariano-Aetianæ. P. III. 49. P. IV. 102.

AET

- Ætius* sub Valentiniano III. Italiæ præfectus vincit Atilam. P. IV. 125. ejus ambitio. P. XI. 78. perfidia, 79. ruina. 80.
Ætoli Antiochum M. contra Romanos excitant. P. XI. 10.
Affinitas ex Conc. Trident. P. III. 356.
Africa, a Genferico Vandalorum rege occupatur, & regnum erigitur. P. XI. 78. Ejus fata sub Donatistis. P. IV. 77. convertitur ab Arianismo. 126. Africanum Conciliabulum Arianorum. *ibid.* Africana Concilia specialiter approbata a jure canonico, 141. 146. contra Pelagium. 152. contra Monothelitas. 141. 146. 192. 215. Africanæ expeditiones sub Carolo V Imp. P. VII. 114. 134. 148. Africæ status. De Africa in genere, & Ægypto in specie. P. XII. 190. de Barbaria. Adumbratio regionis. 193. de bellis Punicis. 194. de bello Jugurthino. 200. Ulterior Africæ descriptio. 201. Introductio religionis Christianæ in regnum Fessæ & Marochii, & reliquam Barbariam. 204. in Guineam, Congo, Loangam, Angolam &c. 207. in regnum Monomotapæ. 210. in Abyssiniam. 217. de Coptis & Melchitis in Ægypto. 222.
Agapæ quid? P. II. 86. P. IV. 25.
S. Agapetus I Rom. Pont. ad Justinianum Imp. venit. P. III. 69. & ibidem jurisdictionem exercet. P. XI. 98.
Agapetus II Rom. Pont. ejus Constitutiones. P. XI. 133.

AGA

Agareni unde sic dicti. P. IX. 339.
amplectuntur sectam Mahometis.
P. XII. 31.

Agathense Concilium an. 506 auctori-
tate Cæsarii Arelatensis ad colla-
psæ disciplinæ ecclesiasticæ instau-
rationem celebratum. P. IV. 186.

S. *Agatho* Rom. Pont. ope Constanti-
ni Pogonati eliminat hæresin Mo-
nothelitarum. P. III. 84. P. IV.
215. P. XI. 110. scribit ad Conc.
Constantinop. III, nullum ex Ro-
manis Pontificibus unquam aberrasse a
Catholica fide, id quod defendit: caus-
sam Honorii. P. III. 85. 88.

Agathocles, Siciliæ Rex. P. XII. 195.

Aganense Concilium in Vallesia præ-
sente S. Sigismundo rege celebra-
tum. P. IV. 198. tempore Caroli
Crassi congregatum. 301.

Aganense monasterium fundatum. P.
VII. 334. ad Canonicos Regulares
devolutum. 337. eximitur. P. XI.
145.

Agila, Hispan. Rex. P. IV. 202.

S. *Agilulphus* Coloniensis primus Ar-
chiep. P. VII. 114.

Agilulphus Longobardorum Rex ex
Ariano Catholicus. P. IV. 130.

Agnes de Monte Politiano in Beato-
rum numerum relata. P. XII. 394.

Agnes mater Henrici IV Imp. P. V.
72.

Agnoeta hæretici Eutychiani. P. XI.
100.

Agnus Dei. Eorum benedictio & an-
tiquitas. P. XI. 71. Consecrandi
potestas Rom. Pont. reservata. P.
XI. 219.

AGO

Agobardus Lugdun. episc. læsæ majesta-
tis reus in Ludovicum Pium. P.
IV. 305. depositus propterea. 307.

Agra, urbs regia in Mogoria. P. XII.
65. fundatur ibidem S. J. Colleg.
68. urbis amplitudo. 72. Regnum
Agranum. *ibid.*

de *Agreda*, Mariæ a Jesu, Mystica
Civitas an sit ejus opus? P. XI.
443.

Agria in Hungaria a Cæsarianis fame
debellata. P. IX. 275.

S. *Agricius* primus Trevirensium Ar-
chiep. P. VII. 14.

Agricola, Joan- Concionator Joachi-
mi II electoris Brandenburgici ad
conscribendam formulam confessio-
nis Interim deputatus. P. III. 329.

Agrigentina diæcesis interdicto subje-
cta. P. XI. 376.

Agrippa I & II, Judææ reges. P.
XII. 25.

Agrippinus Carthaginensis Episc. Con-
cilium ex Africa & Numidia con-
vocat, ac errorem de iterando Ba-
ptismo hæreticorum confirmat. P.
IV. 21.

Aguani occupant Persiæ regnum. P.
XII. 35.

de *Aguirre* Card. an fuerit Probabi-
liorista? P. X. 810. 811.

Abumada, Petrus, Floridam infelici-
ter tentat. P. XII. 285.

Aimonius Monachus Floriacensis. P.
XI. 141.

Aistulphus Longobardorum Rex a Pi-
pino superatus. P. IV. 279.

de *Alabes*, Lud. S. J. Missionarius in
Mexico in odium fidei occisus. P.
XII. 284.

ALA

- Alanus*, Guil. Apologiam scribit pro Stanlæo Anglo ob Daventriam regi Hispaniarum traditam. P. VII. 715. fit Cardinalis. 791.
- Alaricus*, Gothorum Dux, Romam expugnat. P. IV. 125. P. XI. 74. occiditur a Clodovæo. P. IV. 184. 202. concedit libertatem celebrandi Concilium Agathense. 186.
- Alba Græca* v. Belgradum.
- Alba regalis* a Caprara capta. P. IX. 278.
- Albani*, Alex. Card. P. X. 275.
- Albani*, Cajet. Card. P. X. 325.
- Albani*, Hannibal, creatur Card. P. X. 228. obit. 331.
- Albani*, Joan. Franc. interest Concilio Farfensi. P. IX. 359. in Rom. Pont. electus assumit Clementis XI nomen. P. X. 219.
- Albanus* Dux, Ferdinandus, Schmalcaldicis fociis proscriptionem Imperialem promulgat. P. III. 324. Fredericum Saxonie Electorem capit. 325. ejus prima rei militaris rudimenta. P. VII. 453. Francisci I dimissionem e vinculis Carolo V dissuadet. 460. exercitui, Metim obsidenti, præficitur. 474. Neapolis prorex ab ingressu Regni Gallos prohibet. 477. missus Gubernator in Belgium. 658 & seqq. Dux severus præfecturam suam ab animadversione in suspectos procures auspiciatur, captis Egmontio & Hornano. 661, quos cum aliis capitibus damnat. 664. Geusios vincit cunctando. 666. novo tributo irritat Belgas. 668. parem Geusii crudelitatem reddit. 672. in Hispa-

ALB

- niam redux turbatum relinquit, quod pacatum a Margaritha Parmensi acceperat, Belgium. 674.
- Albanum* Concilium in Hungaria, an. 1703 celebratum. P. X. 608.
- Albaspinaus*, Gabr. Aurelianensis episc. ejus sententia de Constitutionibus, quæ dicuntur Apostolicæ. P. II. 66.
- Albemarle* comes, Hoilandorum dux, ad Denainum cæsus, captusque. P. X. 348. 520.
- Albensis* episcopatus. P. VII. 373.
- Albergati*, Nicolai, S. R. E. Card. cultus, ab immemoriali tempore ei exhibitus, confirmatur. P. XI. 423.
- Albero* Dux ad Mosellam. P. VII. 621.
- Alberonius*, Julius, Card. novum bellum concitat, & Sardiniam intercipit, ac Christianorum progressus adversus Turcas sistit. P. X. 231. 458. ad dicendam causam Romam citatus comparere detrectat. 233. cum electioni Innocentii XIII interesset, ei mandatum, ne Roma ante finitam causam discedat, 275. Ejus ruina & vita. 461.
- Albertus* Antipapa. P. XI. 158.
- Albertus I* Imperator, Rudolphi Victoriosi victor filius, & meliore facto dignissimus, a Joanne fratris filio interemptus. P. VI. 7. 8. 60. filium suum Rudolphum Bohemis in regem obtrudit. P. VII. 253. 276.
- Albertus II* Imp. summus princeps præmatura morte intercipitur. P. VI. 109. P. VII. 259.
- Albertus* Rudolphi II Imp. frater, & S. R. E. Card. Archiepisc. Tolet. &

ALB

- & Lusitaniæ prrex, Gubernator Belgii. P. VII. 727. & seqq. P. IX. 134. & seq. Wilhelmum Oranium ex Hispania adducit. Faustæ adversus Gallos expeditiones. P. VII. 727 & seqq. Abit in Hispaniam ad ducendam Isabellam. 731. quæcum redit in Belgium. *ibid.* obit. P. VIII. 135. P. IX. 136.
- Albertus & Ladislaus* Bohemiæ reges, & breve eorum imperium. P. VII. 259.
- Albertus Brandeburgicus* Archiep. Moguntinus, Tezelio provinciam, Indulgentias prædicandi demandat. P. III. 297. Lutherum, a quo ad ineundas nuptias fuit adhortatus, nec responso dignatur. 305.
- Albertus Brandeburgicus*, Culmbacensis marchio, ob turbatam Imperii quietem proscriptus. P. III. 341. P. VII. 150.
- Albertus Brandeburgicus*, Ordinis Teutonici Magister, a religione & fide desciscens proseribitur. P. III. 303. P. VII. 113. ejus causa agitur in comitiis Augustanis. 147.
- Albertus M.* erat Probabilista. P. X. 783.
- Albienfis* Archiepiscopatus erectus. P. XI. 351.
- Albigenes* hæretici propago Waldensium. P. III. 143. a quibus complura Lutherus, aliique novatores desumpserunt. 154. in Concilio Lateranensi IV damnati, maxime in Gallia grassabantur duce & fautore Raymundo Comite Tolosano. 174. P. VI. 17. Iconomachi. P. IV. 263.

ALB

- Albinense* Concilium Sæc. XIII in Gallia de Immunitate & disciplina Ecclesiastica celebratum. P. VI. 22.
- Alloinus* Tyrannus Arlanus perit perfidia conjugis. P. IV. 129.
- Albunazar* Medicus. P. XII. 204.
- Albuquerque*, Alphonsus, Trimumparæ, Cocini regi, auxilio venit. P. XII. 83. salvus Olyssiponem redit. *ibid.* Armuziam expugnat. 85. 87. Indiæ Prætor Goam capit, 86. ubi morbo extinguitur. 87.
- Albuquerque*, Franc. Trimumparam, Cocini regem, ejectis Calecutanis, Cocinum reducit. P. XII. 83. perit, quo fato, nescitur. *ibid.*
- Albuquerque*, Joannes, Goanæ Ecclesiæ Episcopus. P. XII. 93.
- Albus color* tristitiæ signum apud Japonenses. P. XII. 169.
- de *Alcantera* Ord. Equestr. ei matrimonium contrahendi facultas data. P. XI. 239. item & testandi. 266.
- Alcasaria* in regno Fessæ expugnata. P. VII. 816.
- Alcazeva* S. J. ex India in Japoniam a S. Xaverio accitus. P. XII. 171.
- Alciatus*, Paulus, primum Arianus, dein Mahometanus. P. IV. 133.
- Alcimus* perfidus Judæorum Pontifex. P. XII. 13.
- Alcorani* interpretationes variæ. P. XII. 189.
- Alcuinus*, Caroli M. Præceptor. P. IV. 279. in Concilio Aquisgranensi Felicem hæreticum convincit. 274.
- Aldebertus* seductor hæreticus in Conc. Moguntino an. 745 damnatus. P. IV. 272.
- Aldenardensis* pugna. P. X. 517.
- Alde.*

A L D

- Aldobrandinus* Card. P. X. 293.
Aldobrandinus copiarum, quas Papa Ferdinando II auxilio miserat, Dux, P. VIII. 132.
Aldobrandinus, Hippol. eligitur in Rom. Pont. assumpto Clementis VIII nomine. P. XI. 287.
Aldovrandi, Pompej. Card. P. X. 299.
Aldringerus tribunus Cæsareus in bello Mantuano. P. VIII. 182. Mantuam fratagemate capit. 184. Duci Feriæ se conjungit, & prælium detrahet. 206. Wallensteinio obnoxius. 207. ejus conjurationem Cæsari detegit. 208. occumbit. 209.
Aleatores proscripti a Concilio Mediolanensi. P. VII. 389.
Alefeldius Crempam propugnat. P. VIII. 164.
Alemanni, Ludov. Card. Arelat. acta in Eugenium Papam. P. III. 244. Crisis de ejus sanctitate & miraculis. 252.
Alenfonius factionis Politicorum in Gallia caput. P. VII. 497. ad Hugonottos fugit. 505. Belgicam expeditionem infeliciter suscipit; inde Catholicorum metus. 509. 691. a Fœderatis in Principem Belgii deligitur. 701. fugit ex Belgio. 704. moritur. 511. 705.
Aleppo urbs. P. XII. 184.
Aleppensis Missio sacra. P. XII. 58.
Aletensis Episc. se Regalium juri opponit. P. VIII. 691.
S. Alexander I Rom. Pont. P. XI. 15.
Alexander II Rom. Pont. Cadaloï schisma. P. III. 145. P. V. 82. 111. Constitutiones. P. XI. 148.

A L E

- Alexander III* Rom. Pont. antea *Rolandus* dictus. Ei opponitur Antipapa Card. *Octavianus* sub *Victoris V* nomine. P. III. 149. item *Guido* Cremenfis Episcopus sub *Paschalis III*, & *Joannes* Abbas Srumensis sub *Callisti III* nomine. 150. Concilium generale Lateranense III indicit & celebrat. 151. oblatam a Manuele Imp. Orient. opem non acceptat. 150. Venetiis pacem init cum Friderico I Imp. 151. ejus Bullæ & Constit. P. XI. 164.
Alexander IV Rom. Pont. excommunicat Manfredum utriusque Siciliæ invasorem. P. III. 182. Constitut. & Bullæ. P. XI. 180.
Alexander V Rom. Pont. vindicatur adversus maledicum calamum Theodorici a Niem. P. III. 223. confirmat Decreta Concil. Pisani. *ibid.* ejus Bullæ. P. XI. 208.
Alexander VI Rom. Pont. Bullæ, & crisis de eo. P. XI. 222. controversiam de jure navigationum inter Hispanos & Lusitanos componit. P. XII. 77.
Alexander VII Rom. Pont. Constitutionem edit contra Jansenistas. P. VIII. 806. præscribit Formulam in causâ Jansenismi subscribendam. 832. cui subscribit *Perefixus*. 833. sed id facere detrahet 4 Episcopi: *ibid.* damnat complures propositiones laxioris moralis. P. IX. 2. 16. Constitutiones. P. XI. 336. obitus & elogium. 343.
Alexander VIII Rom. Pont. quam plures propositiones damnat. P. XI. 61. irritat

ALE

- irritat acta Cleri Gallicani. P. VIII.
702. Constitutiones. P. XI. 357.
Alexander, Casimiri III filius, Poloniæ Rex. P. VI. 160.
Alexander M. Macedonum Rex. P. XII. 7.
S. Alexander, *Alexandrinus* Episc. P. XI. 66.
Alexander Bala, Syriæ Rex. P. XII. 15.
Alexander Farnesius. v. *Farnesius*.
Alexander Jannæus, Judææ Rex truculentus. P. XII. 17.
Alexander Natalis. v. *Natalis*.
Alexander Severus Imp. P. XI. 28.
Alexander Sigismundus ex Domo Palatina Episc. Augustanus obit. P. X. 107.
Alexander, Württembergiæ Dux, Gubernator Serviæ & Albæ Græcæ. P. X. 593.
Alexander Zebennas, Syriæ Rex. P. XII. 16.
Alexandreta, urbs in finibus Mediterranei sita. P. XII. 184.
Alexandria in Italia condita. P. III. 150. Episcopatus P. VII. 372. Mons pietatis ibidem erectus. P. XI. 337.
Alexandria, urbs post Cairum in Ægypto celeberrima. P. XII. 192.
Alexandrina Ecclesia in Ægypto a S. Marco fundata. P. XI. 3. Patriarchæ sæculo quinto. 88. *Alexandrinus* Patriarcha schismaticus Græcorum. P. XII. 49. Coptorum seu Jacobitarum. *ibid.* *Alexandrinus* Episcopus quid possit ex Concil. Nicæno I. generali. P. III. 42.
Alexandrina in Ægypto Concilia. Contra Arianos. P. IV. 89. sub Sylvastro 90. sub Liberio. 104. 105.
Pars XIII.

ALE

111. 123. contra Nestorium 159. Conciliabula. Contra S. Leonem. 161. sub Proterio. *ibid.* sub Cyro monothelita. 213.
Alexandrina Ianiena. P. IV. 101.
Alexius Angelus Junior Orientis Imp. cum patre Isaac ab Alexio Comneni throno dejectus, reponitur. P. III. 159. 205.
Alexius Comnenus Orient. Imp. Welfonis expeditionem in terram sanctam per fraudes irritam reddit. P. III. 157. 205. Item P. XI. 155.
Alexius Ducas, Murzulus cognominatus, Orient. Imp. P. III. 160.
Alexius Michaelovicus Russiæ Cæsar. P. IX. 338.
Alexius, Petri I Zari filius, e fuga reductus, obit in custodia. P. X. 692.
de *Alfaro*, Didacus, S. J. Missionarius in Paraguaris in odium fidei occisus. P. XII. 258.
Alfredus Angliæ Rex rerum gestarum gloria insignis, & legislator sapientissimus, utriusque fortunæ & sui victor. P. IV. 345.
Algeriani castigati a Gallis. P. VIII. 686.
Algerium, olim Numidiæ pars. P. XII. 193. hodie respublica. 194.
Ali Bassa Vizirius ad Petrovaradinum cadit. P. X. 589.
Alienationes bonorum Ecclesiasticorum irritæ declarantur in Concilio IV Constantinop. P. III. 125. in I Lateranensi. 139. Vide Dissertationem de rebus Ecclesiæ non alienandis. P. VI. 90.

ALI

- Aligius*, Galliæ Cancellarius, munere defectus. P. VIII. 581.
Alla Northumbriæ Rex P. IV. 249.
Allershusanum prælium inter Bojos & Gallos. P. VIII. 231.
Allerspacensi Monast. donationes confirmatæ. P. XI. 163.
 de *Almagro*, Didacus, cum Franc. Pizarro novam in Peruviam expeditionem suscipit. P. XII. 233. Pizarro bellum infert, sed victus capite plectitur. 236.
 de *Almagro*, Didacus, prioris filius, interempto Pizarro pro Peruviae Gubernatore se gerit. P. XII. 236. 237. victus a Castrio capite truncatur. 237.
Almainus, Jacobus. P. VIII. 500.
Almanzensis Gallorum victoria. P. X. 435.
Almaricus hæreticus insanus. P. III. 177.
Almeida S. J. ex India in Japoniam a S. Xaverio accitus. P. XII. 171.
Almeida, Apollinaris, S. J. Episcopus in Abyssiniam missus. P. XII. 220. 221.
Almeida, Franc. cum ingenti classe ab Emmanuele in Indias missus. P. XII. 84. Mamelucos vincit. 86. a Castris trucidatur. *ibid.*
Almeida, Joan. Fidei Quæstor in India P. Robertum de Nobilibus defendit. P. XII. 114.
Almeida, Joan. S. J. Brasiliæ Apostolus. P. XII. 277.
Almeida, Laurent. Zamorinum vincit insulamque Ceilanam detegit. P. XII. 85. occumbit. 86.

ALM

- Almeida*, Thomas, Patriarcha Olysiptonenfis, creatur Card. P. X. 304. 482. obit. 484
Almenarense equestre prælium. P. X. 440.
Almus Hungariæ princeps. P. VI. 69.
Aloysius in Beatorum numerum relatus. P. XI. 394.
Alphonfus I Aragonius heros incomparabilis. P. V. 150. ejus cum *Urraca* divortium causa turbatur. 151. cum privigno bella, & summa concordia. *ibid.* toties victor demum Martis mortisque victima. 153.
Alphonfus V Aragonius totus est in vindicando regno Neapolitano. P. VI. 141. 142.
Alphonfus Castus Legionis Rex unde sic dictus. P. V. 102.
Alphonfus Catholicus Legionis Rex rebus gestis clarissimus. P. V. 101.
Alphonfus, Ordonii filius, Legionis Rex, ob res præclare gestas Magnus dictus. P. V. 102.
Alphonfus V Legionis Rex Concilium nationale convocari curat. P. V. 104.
Alphonfus VI, Legionis, Castellæ, & Galæciæ Rex ab exilio ad thronum vocatus Toletum capit. P. V. 112. inde nomen Imperatoris adeptus Archiepiscopatum Toletanum dotat. 113.
Alphonfus VII, Legionis & Castellæ Rex. P. V. 150. 151.
Alphonfus VIII Castellæ Rex. P. V. 154.
Alphonfus X Castellæ Rex melior mathematicus quam Rex, aliquorum calculo Imperator Romanus. P. VI. 26. item

ALP

26. item P. III. 184. suis miseriis immoritur. P. VI. 27. circumferuntur Tabulæ Astronomicæ ab eo *Alphonſina* dictæ. 26.
- Alphonſus XI* Castellæ Rex. P. VI. 83. Mauros inaudita strage profligat. 85.
- Alphonſus I* Lusitaniæ Rex quinque Saracenorum regum victor, primus Lusitanici scuti & regni auctor. P. V. 106. P. VII. 815. regnum suum S. Petro dedicat. P. XI. 162.
- Alphonſus II* Lusitaniæ Rex Alcaſariam expugnat. P. VII. 816.
- Alphonſus III* Lusitaniæ Rex repudiata conjugē interdicto subiectus. P. VII. 816. item P. VI. 28.
- Alphonſus IV* Lusitaniæ Rex. P. VII. 817.
- Alphonſus V* Lusitaniæ Rex. P. VII. 819. ad Guineæ & Congi regnum navigationes promovet. P. XII. 77.
- Alphonſus VI* Lusitaniæ Rex. P. IX. 132. deponitur. 133.
- Alphonſus*, regis Congi filius, baptizatur. P. XII. 77. victo fratre Panſo patri ſuccedit, & totum regnum ad Chriſtum adducit. *ibid.* 87. 208.
- Alſutia* a Suecis occupatur. P. VIII. 203.
- Alſachenſi* inferiori Monasterio donationes confirmatæ. P. XI. 163.
- Altapennius* pila trajectus occumbit. P. VII. 716.
- Altare Epiſcopi*. P. XI. 480.
- Altare poratile* reſtrictum. P. XI. 249. a Tridentino omnibus ademptum, Miſſionaris S. J. reſtituitur. 268. Conſt. Bened. XIV. de eo. 455.

ALT

- Altarium ornatus in eccleſiis ex Concilio Mediolan. P. VII. 406.
- Altempſius* Comes, Hannibal, copias in Belgium adducit. P. VII. 677.
- Altempſius* Comes, Marcus Sitticus, Card. P. XI. 257.
- Altenreiffenſe* Monasterium. P. VII. 238.
- Alibanus* Comes, Fridericus, creatur Card. P. X. 233. amiſſo Epiſcopatu Barenſi factus Weiſenus Epiſcopus. 595. obit. 299.
- Atheimenſe* Concilium in Germania ſub Joanne X de reformandis moribus. P. V. 10.
- Altieri*, Æmil. Rom. Pont. ſub Clementis X nomine. P. XI. 346.
- Altieri*, Joan. Bapt. Card. P. X. 277. obit. 311.
- Altieri*, Laurent. Card. obit. P. X. 313.
- Altinenſe* Concilium Italicum in cauſa Joannis Venetiarum Ducis, qui Gradenſem Patriarcham occidi juſſerat. P. IV. 320.
- Altinius*, ultimus australium Saxonum in Anglia Rex. P. IV. 249.
- Altmylenſis* Bavarorum clades. P. X. 17.
- Alvantes*, ultimus ex Turcomannis Rex in Perſia. P. XII. 32. ab Iſmaele Sophy caſus. 33.
- Alvarenga*, Soarius, Zamorinum vincit. P. XII. 84.
- Alvarez*, Barth. S. J. Miſſionarius in odium fidei interemptus. P. XII. 130.
- Alvarus*, Congi Rex, per calamitates tractus, ſe totum Deo impendit. P. XII. 209.
- Alvarus II*, Congi Rex, magni in religionem ſtudii. P. XII. 209.

ALV

- Alvarus*, Emmanuel, S. J. Hesperidum Apostolus, charitatis victima. P. XII. 215.
Alvarus de Luna fax turbarum in Hispania. P. VI. 136.
Alumnorum Pontificiorum juramentum. P. XI. 341.
Aly, Mahometis nepos, Alcorani interpret. P. XII. 31. 33.
Amadabat, regni Guzarati caput. P. XII. 72.
Amakangus, Xunchii Imp. tutor, rebelles Sinas sub jugum mittit, & nepoti Imperium stabilit. P. XII. 141.
Amalaricus, Gothorum in Hispania Rex. P. IV. 202.
Amalarius, Diaconus Metensis, cujus Opera in Concilio Aquisgranensi an. 816 celebrato duplex liber confectus est: primus de *Institutione Canoniorum*, alter de *Institutione Sacramentalium*. P. IV. 293.
S. Amandus Episcopus Trajectensis. P. IV. 217. promovet religionem in Flandria. P. VII. 732.
Amaralius, Ord. Rhodii Cancellarius, Insulam Solymano prodit, & dignum perfidiæ præmium accipit. P. III. 165.
Amasiensis Archiepiscopatus Ecclesiæ Papiensi unitus. P. XI. 417.
Amazonum regio in America. P. XII. 225.
Ambergense Collegium S. J. erectum. P. VIII. 312.
Ambianum astu captum a Portocarre-ro. P. VII. 728.
Ambrosiana conspiratio in Guisios & regem ab Hugonottis in Gallia. P. VII. 488.

AMB

- Ambraçta* urbs. P. IX. 147.
Ambringenius Teutonicæ Ord. Magister Hungariæ Gubernator. P. IX. 264. obit. 268.
S. Ambrosius Auxentio Ariano succedit, infantis voce designatus Mediolanensium Episcopus. P. IV. 114. Arianorum malleus, Valentinianum II. Imp. primo aversum, tum faventem habet. *ibid.* Gesta & libri. P. XI. 62. an Cantici *Te Deum laudamus* sit auctor? *ibid.*
S. Ambrosius primum monachus Gravenensis, dein Agaunensis. P. IV. 199.
Amedeus, Sabaudia Dux, ex Eremita Antipapa sub nomine Felicis V a Conciliabulo Basileensi Eugenio IV opponitur. P. III. 240. 244.
Amelotus, Consiliarius Status in Gallia obit. P. X. 366.
Americæ Status. Ejus adumbratio. P. XII. 224. Regnum Peruanum. 230. Chilense. 242. Paraquaria. 243. Brasilia. 271. Mexico. 278. Florida. 285. Canada seu Nova Francia. 287. California. 293. Itinerarium P. Florentini Burgensis Capucini Galli per Americam in Indias Orientales. 295.
Americus Vespusius in interiora Americæ penetrat. P. XII. 225.
Ametba Mogoria Imp. P. XII. 72.
Amborstus Anglorum ductor. P. X. 774.
Amicitia bonæ Ordo equestris Torgavi erectus. P. VIII. 448.
Amida Japonum impostor. P. XII. 169.
Amieu, Joan. sacram Tripoli Missionem inchoat. P. XII. 59.

AMO

- Amor initialis*. Declaratio Cleri Gallicani de eo. P. VIII. 745.
S. Amorii, Guilielmi, Diarium exustum. P. VIII. 672. alterius antiquioris liber de periculis novissimorum temporum damnatus. P. XI. 181.
Amori, Euseb. Can. Reg. multa Civit. Myst. Agredanæ objicit. P. XI. 444.
Amphibologie damnantur. P. IX. 36.
S. Amphilocheus. P. XI. 67.
Amsdorffius, Nicolaus, Episc. Naumburgensis intrusus, & a Luthero ordinatus. P. III. 312. item P. VII. 135.
Amstelodamum Orangii fraude captum. P. VII. 687. urbis hujus descriptio. P. IX. 186.
Amurathes I Turcarum Imp. P. IX. 340.
Amurathes II Turcarum Imp. est documentum, non impune etiam infidelibus datam violari fidem. P. VII. 276. P. IX. 341.
Amurathes III Turcarum Imp. Rudolpho II Imp. bellum infert. P. VII. 294.
Amurathes IV Turcarum Imp. P. IX. 343.
Anabaptiste Monasterium Westphaliæ urbem occupant, sed ea recuperata poenæ committuntur subjiuntur. P. VII. 114. Bernæ in Helvetia proscribuntur. P. IX. 202.
S. Anacletus Rom. Pontif. P. XI. 12.
Anacletus II Antipapa, antea Petrus Leonis dictus. P. III. 145. P. V. 130. 145. P. XI. 160.
S. Anastasius I Rom. Pont. P. XI. 55.
S. Anastasius II Rom. Pont. P. XI. 92.

ANA

- Anastasius III* Rom. Pont. P. XI. 131.
Anastasius IV Rom. Pont. P. XI. 164.
Anastasius Antipapa. P. XI. 121.
Anastasius Imperator Eutychianus, Zenone peior. P. III. 70. P. XI. 95.
Anastasius II Imp. defensor religionis orthodoxæ eximius P. IV. 216. P. XI. 112.
Anastasius Bibliothecarius. Ejus testimonium de lapsu Honorii. P. III. 87.
Anastasius Presbyter Antiochenus, primus negat Mariam esse Deiparam. P. III. 52.
Anastasius Syncellus Patriarcha Constantinop. iconomachus. P. IV. 256.
Anatolius Concilio IV Chalcedonensi obreptitie inferit canonem. P. III. 63.
Anchieta, Jos. S. J. sui temporis thavmaturgus, & Brasiliæ Apostolus. P. XII. 277. Mammelucas ad frugem reducere incassum laborat. 246.
Ancreus Marchio, primus Minister Ludovici XIII. invisus. P. VIII. 492. inde bellum civile. 494. regem in principes concitat. 511. interimitur. 512. & uxor ejus capite plectitur. 513.
Ancyranum Conciliabulum Semi-Arianorum. P. IV. 102.
Ancyranum Concilium, Sylvestro Pontifice, celebratum in causa lapsorum. P. IV. 138.
Andecense Monasterium exemptum. P. XI. 354.
Andegavensia Concilia. De legatis piis & donationibus. P. VI. 23. An. 1365. de Beneficiis & mensa Clericorum,

AND

- ricorum. 77. Anno 1448. ab Archiepiscopo Turonensi celebratum. 133.
- Andeloti* Calvinistæ protervia coercita. P. VII. 487.
- Andermatt*, Leontius, Parochus Udlingenschwilensis cum Senatu Lucernensi propter licentiam saltandi colliditur. P. X. 561.
- Andrada* in Sinas ad instituendum commercium missus redire cogitur. P. XII. 88.
- Andragathus* Gratianum Imp. perimit. P. XI. 56.
- S. Andreæ* Apost. passionis acta. P. XI. 14. ordo equestris erectus, P. VIII. 448.
- Andreas II* Hungariæ Rex, dictus Jerosolymitanus, P. III. 160. P. IV. 70.
- Andreas*, Ludovici M. Hungariæ regis frater, a propria conjugē strangulatur. P. VII. 273.
- Andreas Avellinus* beatificatus. P. XI. 313. & canonizatus. 375.
- Andreas Austriacus*, Card. Episcopus Constantiensis, ab Alberto Austriaco Belgio præficitur. P. VII. 731.
- Andreæ Corsini* canonizatio promulgata. P. XI. 394.
- Andreas Rimensis*. De eo petitur & obtinetur Missa sine processu. P. XI. 471.
- Andreas Venetus* Carolo Martello in regem Hungariæ præfertur, P. VI. 70. P. VII. 271.
- Andronicus Senior*, Orientis Imp. Schismaticus stolidæ ferociæ pœnas in carcere dat. P. III. 256. excommunicatur. P. XI. 193.

AND

- Andronicus Junior* avo haud melior frustra unionem cum Romana Ecclesia petit. P. III. 57.
- B. Angela* prima Instituti Ursularum fundamenta jacit. P. VIII. 503.
- Angeli* non sunt corporei. P. III. 104. sententiæ SS. PP. de hac materia. *ibid.*
- Angelus Serv.* B. M. V. Generalis interest Lateranensi V concilio generali. P. III. 282.
- Angelus Domini* Antiphonam recitantibus indulgentiæ concessæ. P. XI. 394.
- Angerus*, primus Japonum a S. Xaverio baptizatus Pauli nomen accipit, & neobaptizatis Cangoximæ præficitur. P. XII. 170.
- Angliæ Satus Politicus*. Sub Romanis Heptarchia. P. IV. 247. Reges Cantii. 248. Saxorientales, Australes, Ostangli, Merciorum, Northumbriæ. 249. West-Saxones. 250. *Sæculo nono*. Sub Egberto, Ethelvolfo, ejusque filiis. 344. sub Alfredo. 345. *Sæculo decimo*. Regnum Eduardi senioris pientissimum; cui etiam trium ipsius filiorum, Adelstani, P. V. 25. Edmundi, & Ethelredi, S. Dunstano Magistro. 26. Edvinus a Patre Edmundo degener. Edgarus fratris Edvini vitia emendat, & regnum relinquit Eduardo filio, principi sancto & martyri; *ibid.* non æquis passibus sequente Ethelredo fratre. 27. *Sæculo undecimo*. Dani Angliam occupant sub Suenone rege. Canuti M. felix regnum & leges sanctissimæ. 95. Anglia reversa ad S. Eduardum, ab exi-

ANG

ANG

exilio revocatum. 96. Translata ad Normannos in persona Wilhelmi Conquæstoris. 97. cui Wilhelmus II successit. *Ibid.* *Sæculo duodecimo.* Henrici I regnum. 157. & Stepharii, qui persequitur Ecclesiam. 157. Regnum Henrici II, in cujus persona translata fuit corona Angliæ ad domum Andegavensem. *Ibid.* Henrici ejusdem pœnitentia ob cædem S. Thomæ. 158. Richardus Rex in Palestinam. Cyprum expugnat. Capitur. 159. Observata circa controversiam inter S. Thomam, & Henricum II regem. Causæ discordiarum. 159. Consuetudines Anglicanæ, quas Rex urgebat, resistente Thoma. 161. *Sæculo decimotertio.* Joannis sine terra turbulenta successio, & regnum, Callis illud sibi vindicantibus. P. VI. 31. quod ipse sedi Apost. obtulit. P. XI. 173. Henricus III patris exemplo clientelare obsequium præstat Romanæ Ecclesiæ. Ejus facta. P. VI. 33. Eduardus I Regem Scotiæ vincit & capit. *Ibid.* Observatio in Hittoriam Mathæi Parisii. *Ibid.* *Sæculo decimoquarto.* Isabella turbat Angliam. Eduardus II instigante uxore capitur & occiditur. 71. Eduardus III bello gallico initium facit, favente fortuna. 79. Wicleffi hæresis seditiosa. *Ibid.* Richardus II captus & interemptus; Henrico Lancastrio in præmium sceleris coronam familiæ suæ inferente. 80. *Sæculo decimo quinto.* Henricus IV Rex primus ex Domo Lancastrensi 150. Henricus V Galliam

occupat, *Ibid.* Henricus VI Angliæ & Galliæ Rex, utroque regno misere dejectus. 151. Domus Eboracensis per cædes principum Lancastrensiū eluctata ad thronum, a Richemondia comite Henrico VII deturbata. 152. P. VII. 830. *Sæculo decimo sexto.* Henricus VIII. Sex ejus uxores. P. VII. 831. bella. 831. præcipuus ejus administer Thomas Volsæus. 833. mors infelix. 834. Dissertatio juridica: an legitimum fuerit Henrici VIII cum Catharina matrimonium? 871. Eduardus VI, sub quo rerum summam Eduardus Semeyrus, Dux Somerseti Angliæ Protectoris nomine ad se trahit. 834. opponente se Joanne Dudlæo Duce Northumbriæ. 835. Maria regina ope Reginaldi Poli Card. regnum ad Catholicam fidem reducit. 835. & P. XI. 247. Elisabetha in Religionem grassatur & Hispanos. P. VII. 836. eludit procos. 837. *Sæculo decimo septimo.* Jacobi I regis initia. Synodus Episcopaliū. P. IX 205. Persecutio Catholicorum. Conspiratio pulveraria. 206. detegitur. P. Garnetus, & P. Olkornus Jesuitæ, licet innocentes, ad mortem condemnati. 207. Novum juramentum a rege exactum. 208. heroicum certamen P. Joannis Ogilbæi S. J. 209. Generosa responsa. 210. Martyrium. 211. Regis mutatio. *ibid.* Carolus ejus filius abit in Hispaniam ad ducendam Philippi III filiam, sed ea relicta ducit Ludovici XIII sororem. 212. obitus regis. *Ibid.*

ANG

Carolus I Rex. Præcluditur immani tragœdiæ morte ducis Buchingami & aliorum. 213. Rex fugit. 214. & a Scotis traditur. 215. Calvinistarum acroamata. *Ibid.* Rex a Parlamento cõdemnatur & occiditur. 216. Scoti & Hiberni pro Walliæ principe armacapiunt, sed a Cromvelo prælio victi profligantur. 217. Tristis fuga principis. *Ibid.* Parlamenti crudelitas. Prædicantium discordia. 218. Cromwelus Angliæ Protector suprema cum potestate. *Ibid.* agnitus etiam ab exteris. Ejus agendi ratio cum Legatis. 219. bellum cum Batavis. 152. & pax. 153. obit. Succedit filius & abdicatur. 220. Quackerorum secta. *Ibid.* Carolus II, Monchii Scotorum ducis opera, revocatur ad regnum. 221. ac magno apparatu excipitur & coronatur. 222. Regicidæ puniuntur. *Ibid.* Uxor filia regis Lusitaniæ, Jacobus Dux Eboracensis triumphat de Batavis. 223. pax. 162. Oates persecutionem excitat in Catholicos. Seditiones & insidiæ Regi & Eboracensi structæ. 224. Rex, Eboracensi in successorem promulgato, obit Catholicus. 225. Successor Jacobus II, quamvis aperte Catholicus, Rex promulgatur: Montmuthii in regem rebellio. 226. Jacobi fervor. Querelæ Prædicantium, quod Rex Catholicis faveret. 227. a Wilhelmo Auriaco throno deturbatur. 228. in Galliam fugere coactus, trinam in Britanniam expeditionem tentat, at conatu irrita. 229. obit. *Ibid.* Wilhelmus III, Princeps Au-

ANG

riacus, Rex. Articuli a Parlamento eidem propositi. *Ibid.* Jacobi filius per calumniam dictus illegitimus. Wilhelmi gesta in Belgio. 230. & obitus. 231. *Sæculo decimo octavo.* Jacobo post obitum Wilhelmi ob religionem regno excluso, Anna, ejus soror regina. P. X. 486. confirmat foedus, cum Cæsare & Batavis adversus Galliam a Wilhelmo initum. 2. & Marleburgum in Belgium & Germaniam mittit. 486. hujus victoriæ & urbium expugnationes. 487. Anna fratris amore in prosequendo contra Galliam bello tepefcit. 488. Mortuo Josepho Imp. tota natio in pacem particularem fertur. 489. Mortua Anna sceptrum, Jacobo III debitum Georgio I Hanoverano Electori deferitur, quem jure sanguinis plures alii præcedebant. 490. Jacobi III expeditio in Scotiam frustranea. 492. Foedus Londinense contra Hispanos, quorum classis bis cæditur. *ibid.* Jacobus III Romam abit, cujus fautores puniti sunt. 492 & sq. Foedus triplex Galliam inter, Angliam, & Hollandiam contra Hispan. 494. Foedus Quadruplum inter eosdem & Cæsarem. 495. Nuptiæ Jacobi III. Sponsa detenta Oeniponti. 498. Calumnia in Jacobum. Commmercium chartaceum. Obeunt Stanhopius, 499 & Marleburgus. Wigfii & Torrii 500. Novi officiales. *ibid.* Foedus Hanoveranum. Societas Indica nova & vetus conjunctæ. 501. Rex obit. 502. succedit Georgius II filius. *ibid.* Parlamento displicet Tra-

ANG

Status Hispalensis. 503. Tractatus amicitiae cum Cæsare initus, & spon-
sio pro Sanctione Pragmatica. 76.
Fœdus cum Dania 505. Dissidium
inter regem & filium. Natus hodie-
rus Rex. *ibid.* Bellum cum Hispania,
& Gallia. 506. Dettingensis victo-
ria. 507. Belli cum Gallis causæ.
ibid. Eduardus princeps dictus Præ-
tendentis filius in Scotiam. Vincit
Copum. Carliliam in Anglia subigit.
508. Advolant Anglis auxilia. Pu-
ga ad Cliftonum, & decretoria ad
Callodum. 509. Angli capiunt Cap
Breton. *ibid.* in Gallia victi, mari
victores. 510. Subsidiarum, regi
concessorum quantitas, *ibid.* & unde
tantæ divitiæ? 511. Fœdus cum Has-
sia anno 1755 percussum, & anno
1759 renovatum. 760. Anglia mu-
tationem Calendarii ad exemplum
Calendarii Gregoriani suscipit. 511.
Fœdus cum rege Borussiae an. 1756
de Germaniæ securitate initum,
quod ansam dedit fœderi Gallo-
Austriaco. 512. 732. Pax cum Gal-
lia an. 1762 inita. 777. & cum
Hispania. 778. Anglorum spolia ul-
timo bello ultra-marino. 774. An-
glorum prætenso in regnum Hie-
rosolymitanum, P. V. 158. Anglo-
rum emporia in India Orientali. P.
XII. 100. Rogos Japonicos accen-
dunt. 181.

*Angliæ Status Ecclesiasticus ordinatus
per Concilia. Sæculo septimo. Conci-
lium Wigornienſe P. IV. 250. Can-
tuarienſe, Pharenſe, Herudfor-
dienſe. 251. Hetfeldenſe, 252.
Berghamſtedenſe. 253. Sæculo octa-
Pars XIII.*

ANG

vo. Concilium Cloveshovienſe.
284. Calcuthenſe. 285. Concilium
in Northumbria, & Anglicum pro
ſolenni celebratione feſti S. Boni-
facii & Sociorum, ac Bacancelden-
ſe. 286. *Sæculo nono.* Concilium Clo-
veshoenſe, Celichytenſe. 346. Lon-
dinenſe, Wintonienſe, & Conci-
lium ſub Eduardo Seniore rege. 347.
Sæculo decimo. Concilia Londinenſia
duo, Brandanfordienſe, nationale
Anglicum ſub S. Dunſtano. P. V.
27. Wintonienſe, Kirtlingtonienſe,
Grateleanum. 28. Conſtitutiones
Odonis Archiep. Cantuar. 29. *Sæ-
culo undecimo.* Concilia celebrata in
cauſa Wilhelmi regis & S. Anſelmi.
97. 98. Concilia Ænhamenſe, Win-
tonienſia duo, Londinenſe. 99. Na-
tionale in cauſa Primatus Cantua-
rienſis, Wintonienſe tertium, Lon-
dinenſe. 100. *Sæculo duodecimo.* An-
glicanæ conſuetudines prætenſæ ab
Henrico II adverſus S. Thomam
Cantuarienſem, & Concilia in ea-
dem cauſa celebrata. 159. Conci-
lium Londinenſe, Weſtmonaſte-
rienſe. 163. alia Londinenſia. 164.
turbæ propter Inveſtituras & Con-
cilia in eadem cauſa celebrata. 135.
Sæculo decimo tertio. Concilia Londi-
nenſia, Oxonienſe, Lambethenſe.
P. VI. 34. Londinenſe nationale,
& Lambethenſe alterum 35. *Sæ-
culo decimo quarto.* Concilia Lon-
dinenſia ſex. 80. Lambethenſe,
Eboracenſe. 81. Cantuarienſe. 82.
Sæculo decimo quinto. Concilium Oxo-
nienſe adverſus Wicleffitas. 153.
Londinenſia. 154, 156. Eboracen-
ſe,

ANG

se. 155. Ecclesiæ Anglicanæ status sub Henrico VIII. Bona Henrici initia. P. VII. 839. amoris infania. 840. Thomas Crammerus Cantuariensis, & Lejus Eboracensis præfules pessimi. *ibid.* Henricus Rex bona Ecclesiastica diripit, & se caput Ecclesiæ dicit. Thomas Morus deponit Cancellarii officium. *ibid.* resistit inconcusus regis molitionibus. 841. damnatur ad mortem. 843. uti etiam Joannes Fischerus Roffensis Episcopus. 844. Clementis VII. dehortationes. *ibid.* Leges in Religiosos. Spolia. Synodus. Articuli contra Lutheranos. 845. Lex de divortio. Obitus regis. 846. Status Anglicanæ Ecclesiæ sub Eduardo VI. Eduardus Semeyrus hæreticus religionem in exitium præcipitat. 847. Synodus impia. 848. Pœna Semeyri. 849. Ecclesiæ Status sub Maria regina. Dudlæus, Northumbriæ Dux, ad mortem damnatus, convertitur. 850. Hæreticorum conspiratio 853. & probrosa fraus. 854. Crudelitas & religio everfa sub Elisabetha. 856 & seqq. Juramentum omnibus impositum. 857. Sectæ primariæ quatuor in Anglia. 861. Societas Jesu in Angliam ingreditur, ex qua Robertus Personius, 862 & Edmundus Campianus, qui proditus disputat. 863. examinatur. 864. condemnatur ad mortem. 865. ejus elogium. 866. Anglicana proditio commentum Joannis Nicolai. Inde persecutio. *ibid.* Personius erigit Seminaria. 868. Angliæ Papissa An-

ANH

natas exigit. Antithesis Angliæ. 870. Anglicana furia in direptione Mechliniensi. 699 Anglicanum Collegium Romæ fundatum. P. XI. 268. & curæ S. J. attributum. 351. item Vallisoleti. 288. Hispali 289. & Olyssipone, 308. Constitutio Benedicti XIV de Missionibus Anglicanis. 468.
Anglia Nova, P. XII. 229.
Anglicanarum Virginum Institutum diversum est ab Instituto Jesuitissarum. P. XI. 448. Statuta Bened. XIV. de iis. 449. cur non sint Religiosæ. 450.
Angolæ regnum, & introductio religionis. P. XII. 209.
Angria, famosus archi-pirata. P. XII. 101.
Anbaltinus princeps, Christianus, toti Bohemorum exercitui in pugna Pragensi præfectus. P. VIII. 124. proscibitur. 132. *Anbaltinus Junior* equitatu Bohemorum in eadem pugna præest. 124. capitur. *ibid.* Anhaltina cancellaria arcana capta. 130. Anhaltinus uterque in gratiam Cæsaris receptus 134.
Anboltius comes Christianum ducem Brunvicensem in Veteravia prælio superat. P. VIII. 133. Osnabrugam & Weidenbrucum recuperat. 156.
S. Anicetus Rom. Pont. insistit traditioni de celebrando paschate. P. IV. 9. ejus epistola ad Galliæ episcopos. P. XI. 17.
Aniciense Concilium contra Petrum Leonis. P. V. 145.
Aniellus seditionis Neapoli auctor. P. IX. 107.

ANN

- Anima* immortalitas definita a Concilio V Lateranensi. P. III. 285. *anima duplex* error Manichæus a Concilio Constantinopolitano IV. damnatus. 125. Vindicatur Joannes XXII ab errore de earum statu post mortem. P. XI. 196. definitur earum beatitudo. 197.
- S. *Anna* Festum sub præcepto colendum. P. XI. 308.
- Anna*, Jacobi II filia, regina Angliæ. P. X. 486. confirmat foedus a Wilhelmo III contra Galliam initum *ibid.* fratris amore in prosequendo contra Galliam bello tepefcit. 488. obit. 489.
- Anna* Moscoviæ Imperatrix. P. X. 696. 700. obit. 707.
- Anna* Bolena, Henrici VIII Angliæ regis concubina. P. VII. 831. ejus effigies. *ibid.*
- Anna* Burgus, Parisinus senator, hæreticus capitis condemnatur. P. VII. 488.
- Anna* Maria Mauritia, Philippi III Hispan. regis filia, Ludovici XIII conjux. P. VIII. 507.
- Annabarius* Antisiodorensis episc. celebrat Concilium. P. IV. 194.
- Annas* Ost-Angliæ Rex. P. IV. 249.
- Annata* num Simoniacæ sint? P. III. 242. anquoad Annatas Concordata Germaniæ sint rationabilia. P. VI. 229. v. Dissertatio. 193. Annatarum jus juxta pacem Westphalicam. P. VIII. 288.
- S. *Anna* Colonienfis Archiepiscopus Henrici IV. Imp. præceptor optimus. P. V. 72. congregat Concilium Osbornense. 82.

ANS

- Annuum* legatum post decennium non cessat. P. IX. 24.
- S. *Ansbarius* Septentrionis Apostolus. P. IV. 289. P. VI. 38. 43. P. XI. 120. 329. primus Archiepiscopus Hambugensis. P. IV. 299.
- Anseaticæ civitates*. v. Hanseaticæ.
- Ansegisus* lineæ Ducum inferioris Lotharingiæ præpagator. P. VII. 621. occupat Brabantiam. 622.
- S. *Anselmus* Cantuariensis Archiepiscopus. Dissidium cum Wilhelmo II Angliæ rege. P. V. 98. cum Henrico I rege. 135. insigne ejus opus: *Cur Deus homo*. 98.
- Anselmus* Lucensis episc. P. XI. 156.
- Anselmus* Casimirus, Elector Moguntinus, obit. P. VIII. 235.
- Ansides* Card. P. X. 281. obit. 292.
- Antemius* Imp. se dicit. P. XI. 80.
- S. *Antherus* Rom. Pont. P. XI. 29.
- Antimus* Cpolitanus fidelis Moggi Eutychiani minister. P. III. 69. deponitur. P. XI. 98.
- Antusa* Copronymi filia vitæ sanctimonia clara. P. IV. 259.
- Anticotonus* liber. P. VIII. 479.
- Antigonus*, post mortem. Alexandri M. Asiæ Rex. P. XII. 8.
- Antigonus*, Joannis Hyrcani filius, a fratre occisus. P. XII. 17.
- Antigonus*, ultimus Judææ Rex. P. XII. 21. & seq.
- Antilla* Insulæ a Christoph. Columbo inventæ. P. XII. 225. 229. 230.
- Antiochia* in Syria a Bullionio expugnata. P. III. 157. tristis hodie saxorum congeries. P. XII. 62. Antiochenæ S. Petri Cathedræ festum. P. XI. 249. Antiocheni Patriarchæ secu-

ANT

- seculo quinto. 88. Antiochenum Schisma. P. IV. 115. observatio. 117. Patriarcha Schismaticus. P. XII. 49. *Antiochena* Concilia. In causa Pauli Samosatani. P. IV. 27. Arianorum. P. III. 377. P. IV. 99. 103. in eadem observatio. 105. sub Meletio. 112. contra Nestorium. 160. Antiochenum Concilium Apostolorum suppositum. P. II. 91. *Antiochus Cyzicenus*, Syriæ Rex. P. XII. 16. 18. *Antiochus Embeus*, Syriæ Rex. P. XII. 15. *Antiochus Epiphanes*, Syriæ Rex. P. XII. 12. 13. *Antiochus Eupator*, Syriæ Rex. P. XII. 13. *Antiochus Eusebes*, Syriæ Rex. P. XII. 18. *Antiochus Gryphus*, Syriæ Rex. P. XII. 16. 18. *Antiochus M.* Syriæ Rex, a Scipione victus. P. XII. 10. obit. 11. *Antiochus Sedetes*, Syriæ Rex. P. XII. 15. *Antipapa* enumerati. P. III. 141. *Antipater*, post mortem Alexandri M. Macedoniæ Rex. P. XII. 8. *Antipater*, Herodis pater, Judææ Gubernator. P. XII. 9. 21. *Antisiodorense* Concilium diocesenum præside Annachario ad conservandam ecclesiasticam & monasticam disciplinam. P. IV. 194. *Antonini*, Jacobus, S. J. Missionarius in Sinis. P. XII. 164. *S. Antoninus*, Archiep. Florent. canonizatur. P. XI. 234. Probabilissimum sequebatur. P. X. 783. *Antoninus*, cognomento *Pius*, Imp. P. XI. 18.

ANT

- S. Antonius*, Paduanus, antea [Can. Reg. S. Aug. Fernandus Martinus appellatus, iter in regnum Marochii init, sed adversa valetudine retrahitur. P. XII. 204. obstat, ne regula S. Francisci relaxetur, P. XI. 177. canonizatur. 178. *Antonius*, Marcus, a Parthis acie victus. P. XII. 27. *Antonius Caulea*, Patriarcha Cyprianus, tollit Schisma. P. III. 196. *S. Antonius Magnus*. P. XI. 49. *Antonius Philippus* Princeps Calabriæ Carolo Regi utriusque Siciliæ natus. P. X. 327. *Antonius Uricus*, Brunsvico Guelpherytanus Dux Catholicam religionem amplectitur. P. X. 10. 38. *Antonius Uricus*, Meinungenis & Coburgensis Dux, matrimonium inæquale contrahit, & liberos ex eo progignit. Inde lis pretiosa. P. X. 191. nec non ob Comitem Solmensensem & Gleichenios conjuges, 192. *Anturensis* in monte Libano sacra Missio. P. XII. 59. *Antwerpia* direpta. P. VII. 679. Furor Calvinistarum ibidem. 694. ejus obsidio pertinax. 707. Episcopatus erectus. P. XI. 249. *de Aora*, Joan. O. S. Franc. Mexici Missionarius. P. XII. 282. *Apamienensis* diocesis erecta. P. XI. 190. Episcopus se Regalium juri opponit. P. VIII. 691. *Apelles* hæreticus. P. XI. 18. *Aper* Imperat. P. XI. 38. *Aphtardoceta* hæretici Eutyech. P. XI. 100. *Aphtonius*. P. XI. 24.

APO

Apiani Presb. causa & appellationes. P. XI. 71.

Apis nomine cultus Osiris. P. XII. 191.

Apocrypharii sub Carolo M. P. VII. 15.

Apollinaris unam in Christo animam negat, item & Incarnationem. P. III. 49. P. XI. 68. damnatur. P. IV. 104. P. XI. 53.

Apollonius Thyaneus. P. XI. 4.

Apostoli num fuerint conjugati? P. V. 30. eorum divisio. P. XI. 3.

Apostolica sex Concilia. P. IV. 2.

Apostolica Constitutiones. Quæstio historico-critica de iisdem. P. II. 65. an Canones Apostolorum in Corpore Juris contenti sint authentici? 73. Ante medium tertii sæculi incogniti, 75. sunt tamen antiquissimi. 77. recepti in Ecclesia Græca, non autem in Romana. 79. non sunt ab Apostolis, neque a S. Clemente conscripti. 81. Quænam certa ex jure Apostolico? 84.

Apostolicum Symbolum. P. II. 88.

Apostolicus Ordo prohibitus. P. XI. 188.

Appellatio ad majores sedes cuilibet clerico læso competit. P. IV. 126. Canon Concilii Sardicensis de *Appellatione* controversus. P. III. 47. Jus appellandi a Pontifice ad Concilium num probetur ex causa Cæciliani? P. IV. 85. mala, quæ ex tali appellatione a summo Pontifice ad Concilium oriuntur, relata. P. XI. 215. contra appellatio a Conciliis ad Pontificem probatur exemplis. P. III. 191. item P. XI. 71. 76. 82. 83. 87. 123. vid. etiam *Causa Majores*. Decreta Reformatio

APP

nis Concil. Tridentini de appellationibus. P. III. 333. 360.

Appellationes ad Cameram juxta Recess. Noviss. P. VIII. 330. Ordinationes pro iisdem minuendis. 333.

Appianus historicus. P. XI. 25.

Apraxinus supremus Russorum bellidux Borussia ad Jägersdorfium superat. P. X. 746.

Apulejus. P. XI. 25.

Aqua Benedicta. P. XI. 13. 15.

Aquaviva Atriensis Dux, P. XI. 280.

Aquaviva, Neapolitanæ legionis tribunus, ab hostibus capitur. P. VIII. 122.

Aquaviva, Franciscus, Card. obit. P. X. 278.

Aquaviva, Rudolphus, S. J. Missionarius in Mogoriam missus. P. XII. 63. cum 4 aliis Ecclesiam in peninsula Salfete sanguine suo consecrat. 108.

Aquaviva, Trajanus, Card. obit. P. X. 325.

Aquense in Gallia Concilium an. 1585 celebratum. P. VII. 599. & an. 1612. provinciale contra Richerium. P. VIII. 501. 764.

Aquilar, Jac. S. J. Provincialis in Paraquaria de Reductionibus regem veracius informat. P. XII. 260.

Aquilarius, Hispanorum ductor. P. X. 439.

Aquilejensis Patriarchatus. Origo. P. IV. 183. Confirmantur eidem privilegia. P. XI. 161. Aquilejensis controversia composita. P. X. 330. & Patriarchatus suppressus. 331. P. XI. 455.

AQU

- Aquilejensis* Concilia. Contra Palladium & Secundianum. P. IV. 115. in causa trium Capitulorum, 182. item P. III. 78.
- Aquilensis* civitas in Neapolitanis ob violatam jurisdictionem Ecclesiasticam Interdicto subiecta. P. XI. 369.
- Aquisgranense* Capitulare Caroli M. P. IV. 273.
- Aquisgranensis* Canonicatus Impp. offerri solitus. P. X. 43.
- Aquisgranensis* causa Rudolphi II cum Calvinistis. P. VII. 183.
- Aquisgranensis* Pax inter regem Galliae & Hispaniae anno 1668 inita. P. IX. 167. Pax de anno 1748 inter Austriam, & ejus foederatos, ac Galliam &c. P. X. 195. quae Anglis displicet. 511.
- Aquisgranensis* Concilia. Sub Carolo M. in quo Capitulare ejusdem confectum. P. IV. 273. Contra Felicem haereticum. 274. Super additione vocis: *Filioque*. 292. Sub Ludovico Pio ex trina natione. *ibid.* In causa rebellionis contra Ludovicum Pium. 294. 304. de vita Episcoporum, ordinum inferiorum, & persona regis. 294. Contra Lotharium. 308.
- Aquisgranensis* Conciliabula duo in causa Lotharii junioris. P. IV. 313.
- Aquitania* in Gallia a Visigothis occupata. P. XI. 81.
- Arabia*. Regnum Calipharum in ea & Persia. P. XII. 30.
- Aracorum* regnum. P. XII. 73.

ARA

- Aradinum* ab Heislero interceptum. P. IX. 273.
- Arabosia* Persis subiecta. P. XII. 187.
- Aragoniae* regnum fundatum. P. V. 103. Ejus status Saeculo XV. Martinus rex filii sui haeres. P. VI. 140. Controversia de successione. Ferdinandus Justus praefertur. Alphonsus V Rex. 141. Neapolitanum regnum ad Aragonios devolvitur. 142. Joannes secundus. 143. Ferdinandus Catholicus. 144.
- Aragoniae* Status Ecclesiasticus Saeculo XV. Disciplina Clericalis misere deformata. P. VI. 144. Schisma Petri de Luna, & Conciliabula ad hoc nutriendum. 145. Extinctum schisma in Concilio Dertusano, clerique mores reformati. *ibid.* Concilia alia. 147.
- Aragonius*, Alphonsus, S. J. Missionarius in Paraquaria a barbaris ad necem quaesitus, & a Christianis adolescentibus defensus. P. XII. 258.
- Aragonius*, Dominicus, Carmel. praellii Pragensis hortator, & sponsor victoriae. P. VIII. 123.
- Aranda*, Mart. S. J. Peruanus Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 242.
- Araviensis* Pax. P. X. 548. acerba ejus executio. 553.
- Arausica* Concilia. Contra haeresin Semi-Pelagianorum. P. IV. 154. cujus Canones sunt approbati a Bonifacio II, & Felice. *ibid.* & seq. Observatio in hoc Concilium. 156. Concilium provinciale sub S. Hilario. 168.

ARA

- Arauscanus* domus. I. IX. 141. observatio de hac Domo & Gubernatoribus Belgii. 157. v. *Auriacus*, *Orangius*, vel *Oranienfis*.
- Arausica* factio in Belgio. P. IX. 163.
- Arausicus* Princeps, Mauritius, obit. P. IX. 135. cui succedit frater Henricus. *ibid*.
- Arausicus* Princeps, Wilhelmus II, Belgii Gubernator. P. IX. 141. excluditur in pace inter Cronwelum & Batavos inita. 156.
- Arausicus* principatus ab Hugonotis purgatur. P. X. 362.
- Arbaces* primus Medorum Rex. P. XII. 2.
- Arbitrium liberum* ex Concilio Senonensi. P. VII. 571. Propositio de eo damnata. P. IX. 61.
- S. *Arbogastus* Argentinenfis Episc. regis filium ad vitam revocat. P. IV. 218.
- Arbogastus* Valentinianum Imp. perimit. P. XI. 56.
- Arbona* ad lacum Acronium peremptionem ad Episcopum Constantiensem. P. VII. 340.
- Arburgum* ad Episcopum Constantiensem. P. X. 567.
- Arcadius* Imp. Orientis, Theodosii M. filius. P. IV. 125. P. XI. 72.
- Arcani disciplina* primis Ecclesiæ sæculis. P. XI. 70.
- de *Arce*, Jos. S. J. Missionarius in Paraquaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.
- Archelaus*, Herodis Ascalonitæ filius. P. XI. 10. P. XII. 25.
- Archidapiferi* dignitas ad Max. Bav.

ARC

- Ducem translata. P. VIII. 148, & seq.
- Archidiaconi* Officium ex Conc. Augustano. P. VII. 204.
- Archiepiscopatus* & Episcopatus profanati. P. VIII. 169. 170.
- Archimedes* peritissimus machinarum minister, cadit. P. XII. 197.
- Archinto* Card. obit. P. X. 228.
- Archintus* Legatus Apost. controversias in Silesia componit. P. X. 613.
- Archi-Officia* Electorum Imperii. P. VII. 15.
- Archipincernæ* Officium Bohemiæ concessum. P. VII. 252.
- Arcosius* Prorex Neapolis. P. IX. 93.
- Arcous*, Ferd. ad latus Max. Emman. Bav. Elect. obequitans, a Schandlilio pila prosternitur. P. X. 23.
- Arcous*, Philippus, ob præproperam Brisaci deditionem capite plexus. P. X. 25.
- Ardaches* ultimus Arsacidarum Armeniæ regum in exilium eiectus. P. XII. 52.
- Ardmachienſe* Concilium in Hibernia, P. V. 165.
- Arelatensis* Concilia. Sub Sylvestro I a Constantino Imp. procuratum contra Donatistas. P. IV. 74. 78. 146. Pro reparanda fidei doctrina, ac morum disciplina tempore Arianiſmi collapsa. 126. De restauranda disciplina Ecclesiastica. 177. 178. Anno 524 præſide S. Cæsario. 191. Anno 813 Caroli M. voluntate celebratum. 325. Provinciale anno 1234 congregatum. P. VI. 21. Conciliabulum Ariano-
rum

ARE

- rum sub Constantio Imp. P. IV. 105.
- Arelatense* Regnum quo jure ab Imperio præsumptum? P. V. 71. 73. ejus fines. 74. initia & unio cum Burgundia. P. IV. 301.
- Arelatensis* Episcopus per Galliam Vicarius Apost. P. XI. 100.
- Arelatensis* Card. Præses Conciliabuli Basileensis. Crisis de eo. P. III. 252.
- Arembergius* Comes, Carolus, Geldriæ Præfectus. P. VII. 724.
- Arembergius* Comes, Joannes, Frisiæ Occidentali & Transsalarianæ Præfectus. P. VII. 631. furenti in Frisia hæresi strenue se opponit. 645. cadit in prælio. 663.
- Arembergius* Dux an. 1734 supremus in Belgio Austriaco copiarum Præfectus. P. X. 532. ac dein totius fœderati exercitus. 533.
- Arescotti* Dux, Philippus Crojus, equitatus a rege Philippo II in Belgio Præfectus. P. VII. 631. Numisma Cælitum reginam repræsentans gestat, multis aliis exemplum sequentibus. 651. fidelitatem de novo Gubernatrici jurat. 656. abalienatur ab Hispanis. 679. a Gandavensibus in custodiam datur. 691. ab Ordinibus ad Conventum Coloniensem legatur. 697. regi conciliatur. 698. Flandriæ præficitur. 724. obit. 725.
- Areskin*, Joannes, Comes Marius, præcipuus Prætendentis fautor, obit. P. X. 504.
- Aretino* Episcopo usus Pallii & Crucis prælatio conceduntur. P. XI. 395.

ARE

- de *Aretio*, Pauli, Card. causa beatific. P. XI. 483.
- Argentina* a Gallis occupata. P. VIII. 413. 685. illisque cessa. 439.
- Argentinenfis* causa ratione Episcopatus Lotharingum inter, & Brandeburgum controversa. P. VII. 185.
- Argyllus* Comes ultimo supplicio affectus. P. IX. 227.
- Argyllus* Anglorum Dux. P. X. 492.
- Argyrander* Lycangelus. v. *Silbermann*.
- Argyropolis* urbs in Peruvia. P. XII. 231.
- Arbustinus* Episcopatus fundatur. P. VI. 39.
- Ariadna*, Leonis I Imp. filia. P. XI. 95.
- Arianismi* ortus sub Constantino M. P. III. 39. P. IV. 89. Principes. Concilia. 89. 92. Progressus sub Constantio. 98. furor, & laniena cum Alexandrina, tum Constantinopolitana. 100. Sectæ. 101. Machinæ. 105. Sub Valentis tyrannide. 112. Pugna Arianorum cum Semi-Arianis. 113. Arianismi occasus in Oriente. 114. in Occidentem reducitur. 125. ibidem extinguitur. 126. Ariani coerciti in Africa. 127. & in Italia per Belisarium. *ibid.* Reflexio in occasum Arianismi, & triumphum Ecclesiæ. 131. Observatio de Lutheranis, & Calvinistis occasione Arianismi. 137. Arianorum furor præcipue in S. Athanasium. P. III. 46. Ariani an Nicæno Concilio omnes subscripserint? P. IV. 93. Semi-Ariani. P. III. 47. P. IV. 99. Ariani novi in Tran-

ARI

- Transylvania, & Polonia. P. IV. 132. P. VII. 303.
- Aras* S. J. Missionarius in Paraquaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.
- Arauc* in Japonia Rex Protasius Legatum Romam mittit. P. XII. 173. in teporem subsidens, justitiæ & misericordiæ divinæ exemplum posteris reliquit. 180.
- Arminense* Concilium a Constantio Ariano indictum. P. IV. 102. 103. item P. III. 378. Observatio in illud. P. IV. 107. Armininenses Patres num hæreseos arguendi? 108.
- Ariobarzanes* Cappadociæ Rex. P. XII. 18.
- Aricvaldus* Longobardorum Rex Arianus. P. IV. 130.
- Aripertus*, Theodelindæ nepos, Longobardorum Rex Catholicus. P. IV. 130.
- Arisiobulus*, Alex. Jannæi filius, Judææ Rex. P. XII. 20. victus a Pompejo Romam ducitur & occiditur. 21.
- Arisiobulus*, Joannis Hyrcani filius, Rex Judææ. P. XII. 17.
- Arius* in Christum impius causa Concilii I Generalis Nicæni. P. III. 39. absolutus a Tyrensi Conciliabulo. P. IV. 91. perit. 92. an subscripserit Nicæno? 94.
- Arlingtonus* Angliæ Legatus ad conciliandam pacem Neomagensem. P. VIII. 400. P. IX. 184.
- Armanacensis* Archiepiscopatus. P. V. 165. 166. v. Ardmachiensis.
- Armenia* in formam Romanæ provincie redacta. P. XII. 8. Armeniæ reges veteres. Arsacidæ. 51.
- Pars. XIII.*

ARM

- Mutationes. Patriarchæ duo. 52.
- Missio Erivana, Erzerana & Schirvana. Conspiratio in Jesuitas. 53.
- Gens mercaturæ dedita. 54. Fidei doctrina. Patriarchæ schismatici reditus ex oleo. *ibid.* Armeniæ hodierna divisio. 185.
- Armenorum* unio cum Ecclesia Latina in Concilio Florentino. P. III. 269. P. XI. 212. Armenorum Collegium Romæ erectum. 276.
- Armenum* Concilium contra Nestorium. P. IV. 160.
- Arminiani* hæretici. P. VIII. 449.
- Armutia*, prævalida in Sinu Persico urbs, ab Albuquerque expugnata. P. XII. 85. 87.
- Arnaldus* a Brixia Petri de Bruis discipulus & pseudopoliticorum choryphæus P. III. 146. P. V. 145. damnatur & concrematur. 147. P. XI. 163. Arnaldistæ Patriciatum restituere Romæ conantur. 162. 163.
- Arnaldi*, Ant. Advocati in Parlam. Querela in Jesuitas Romæ damnatur. P. VIII. 498.
- Arnaldi*, Antonii, hujus filii, Doctoris Sorbonici Theologia moralis Jesuitarum damnatur. P. VIII. 629. ac Epistola ad Patrem Franciæ. 789. 790. contra thesin de infallibilitate in quæstione facti scriptum publicat. 668. & casum proponit contra Formulam Cleri. 808. Ejus liber de magnitudine Ecclesiæ Romanæ &c. damnatur. P. XI. 335. moritur. P. VIII. 854. v. Janse-
nismus.

ARN

- Arnaldus*, Henricus, Andegavenſis Antifteſe ſubſcriptioni formulæ ſe opponit. P. VIII. 670. & ſubſcriptionem male interpretatur. 845.
- de *Arnedo*, Ant. S. J. Miſſionarius perſecutionem in Cochinchina deſcribit. P. XII. 128.
- Arnheimius* pro Electore Saxoniæ cum Sueco fœdus init. P. VIII. 191. Bohemiam invadit. 194. ejicitur per Wallenſteinium. 196. a Suecis capitur & iterum fuga elabitur. 218.
- Arno* Archiepiſcopus Salisburgenſis celebrat Concilium. P. IV. 291.
- Arnobius*. P. XI. 66.
- Arnoldi*, Joannes, S. J. a Proteſtantibus occiſus. P. VIII. 451.
- Arnous*. v. *Arnulphus*.
- S. *Arnulphus* Epifcopus Metenſis Dagoberti I Inſtructor. P. IV. 217. ex Majore Domus & Epifcopo fit Eremita. P. VII. 621.
- Arnulphus* Imperator ope lepufculi Romanam capit, veneno ſublatus. P. IV. 290. 291. item P. XI. 127.
- Arnulphus* Malus Bojariæ Dux. P. V. 6.
- Arnulphus*, Arnulphi Mali filius, exauthoratur. P. V. 8.
- Arnulphus* Flandriæ Comes Wilhelmum Normanniæ Ducem perfide interimit. P. V. 21.
- Arnulphus* S. J. Ludovici XIII Confeſſarius. P. VIII. 536. 544. ex aula dimittitur. 556.
- Arquius* Joſephæ dux ab Hugonottis victus, captus, & contra datam fidem interemptus. P. VII. 513.
- Aſaces* Armeniæ Rex. P. XII. 51.
- Aſaces*, Parthici regni fundator. un-

ARS

- de reges Parthiæ *Aſacida* appellati. P. XII. 27.
- Aſaces II*, Parthiæ Rex. P. XII. 27.
- Aſacius* Patriarcha Cpolitanus. P. III. 52.
- Aſames* Perſiæ Monarcha. P. XII. 6.
- Aſebotus* v. *Aſeoti* Dux.
- Aſenius*. P. XI. 67.
- Arasduſ* Armeniæ Rex. P. XII. 52.
- Artabanus I* Parthorum Rex. P. XII. 27.
- Artabanus III* ultimus Parthorum Rex. P. XII. 27.
- Artabaſduſ* Imp. contra Copronymum proclamatus. P. IV. 257.
- Artaxerxes* regnum Perſicum extincto Parthico reſtaurat. P. XII. 28.
- Artaxerxes Longimanus* Perſarum Rex. P. XII. 5.
- Artaxerxes Mnemon* Perſarum Rex. P. XII. 5.
- Artaxerxes Ochus* Perſarum Rex. P. XII. 6.
- Artemiſia* Cariæ regina. P. XII. 5.
- Artemius* Imperat. P. XI. 112.
- Arteſia*. P. VII. 623. a Gallis occupata. 628.
- Articuli quatuor* Cleri Gallicani. P. VIII. 696.
- Arvernſe* Concilium præſide Honorato Bituricenſi. P. IV. 191.
- Aſaraddon* Ninivitarum Rex. P. XII. 3.
- Aſcanius*, S. J. Capucinus, Hiſpaniæ apud Gaſtonem, Florentiæ Ducem, internuncius. P. X. 295.
- Aſchaffenburgenſe* Concilium ſub Theodorico Archiepiſcopo Moguntino. P. VI. 117.
- Aſchenſis* velitatio. P. X. 757.
- Aſchbuſii* Unionem inter ſe Proteſtantes ineunt. P. VIII. 22.

Aſdrubal,

ASD

- Adrubal*, Hannibalis frater, a Romanis victus. P. XII. 196.
Adrubal, bello tertio Punico Poenorum dux. P. XII. 199.
Asia Status. P. XII. 1 & sqq. Imperium Assyriorum. *ibid.* Persarum Imperium. 4. Græcorum Imperium. 6. Regnum Macedonum. 9. Regnum Syriacum & Judaicum. Sub Machabæis. 11. Regnum Ponticum sub Mythridate. 18. Judaicum sub Herodianis. 20. Parthorum in Persia. 26. Regnum Persicum restauratum. 28. Regnum Calipharum in Arabia & Persia. 30. Regnum Tartarorum & Turcomannorum in Persia. 32. Regnum Sophyorum in Persia. 33. Revolutio ultima Persiæ 35. de Religione Christianorum in Turcia. 45. de Armenia, & Christiana in ea Religione. 51. de Tartaria Minore & Religione in ea. 55. de Syria & Palæstina recentiore, Maronitis & sacris Missionibus. 58. Imperium Mogoriæ, & introductio Religionis in illud. 63. Indiarum Historia. 72 & sqq.
Asiatica Concilia specialiter a Jure Canonico approbata. P. IV. 138.
Aspir Patricius Cpolitanus Martianum Imp. veneno tollit. P. III. 68.
Aspleota, Franc. cognomento *Xaverius*. P. XII. 92.
Aspremontius Belgradi Gubernator. P. IX. 280.
Assenarius, Roma ad Synodum Maronitarum missus. P. XI. 405.
Assesores, in Camera. P. VIII. 339.

ASS

- Assisensis* Basilica in Patriarchalem erecta. P. XI. 471.
Associationis fœdus Sueviæ & Franconiæ Ordinum. P. VIII. 414. 430. Accedunt alii. 431. leges. 432. Associationis fœdus contra Galliam ob successionem Hispan. P. X. 11.
Assuerus Persarum Monarcha. P. XII. 5.
de Assumptione, Gaspar, Martyr. P. XII. 215.
Assumptionis urbs primaria in Paraguarua. P. XII. 244.
Assur, Serni filius. P. XII. 1.
Assyriorum Imperium. P. XII. 1. 2.
Astensis Episcopatus. P. VII. 372.
Astius Card. obit. P. X. 227.
Astyages ultimus Medorum Rex. P. XII. 2.
Asylum. Celebris Gregorii XIV de eo constitutio, & de criminibus exceptis. P. XI. 285. Lucernæ de eo disputatio. P. X. 566. Asyli jus in Legatorum palatiis. P. VIII. 722. & sq. Romæ sublatum. *ibid.* & P. XI. 357. collidit Sedem Apost. cum Gallia. P. VIII. 723. Benedicti XIII Constitutio. P. XI. 391. modus extrahendi, & cognitio causæ. 392. quæ Const. etiam ad Clericos extenditur. 399. Bened. XIV Constit. quando & quomodo sint extrahendi. 453.
Atabalipa, sive *Atagualpa*, Peruvix Rex, fratrem throno dejecit. P. XII. 232. vincitur a Pizarro. 233. & occiditur. 234.
Atabocan vocatur Deus a Canadensibus. P. XII. 287.

ATH

Atbanagildus Gothorum in Hispania Rex. P. IV. 202.

S. Atbanasius. P. XI. 52. vir inflexibilis atque integerrimus. P. III. 46. appellat ad Sedem Apostolicam. *ibid.* a Tyrensi Conciliabulo condemnatur. P. IV. 91. absolvitur a Concilio Romano. 98. Ariani furoris scopus. P. III. 46. P. IV. 101. obit cum ingenti commendatione. 113. An symbolum, *Quicumque vult salvus esse*, ei adscribendum? P. XI. 58.

Atbaulphus, Gothorum Dux, novum in Hispania regnum condit. P. XI. 74. P. IV. 201.

Atbenagoras apologetiam pro Christianis scribit. P. XI. 25.

Atbenienses. P. XII. 6.

Atbeus in Gallia punitus. P. VIII. 531. Athei epitaphium. P. X. 499.

Atbicus Major - Domus in Gallia. P. IV. 218.

Atblon Comes, Hollandorum ductor. P. X. 516.

Atila. v. *Attila*.

Atlantica Insulæ. P. XII. 214.

Atlense Monasterium exemptum. P. XI. 354.

Atalaya, Jos. Card. P. X. 325. nominatur Archiep. & Patriarcha Olyssiponenfis. 484.

Attalus, ultimus Pergameni Rex, Romanos hæredes scribit. P. XII. 8.

Atticus Patriarcha Cyprianus. P. III. 52.

Attila Hunnorum Rex. P. XI. 79. Pugna in campis Catalaunicis. *ibid.* vincitur ab Aetio, Flagellum Italiæ.

ATT.

P. IV. 125. Hungariam invadit. P. VI. 69.

Attilius Regulus multis cladibus Pænos afficit. P. XII. 195. sed victus, captusque, &, dum Romam missus pacem diffuaderet, dilaniatus est. *ibid.*

Atliniaca Synodus sub Pipino. P. IV. 279. in causa Hincmari. 319.

Attiretus S. J. frater laicus Peckini. P. XII. 165.

Attrebatum obsidione liberatum. P. IX. 159. Attrebatensis Episc. Suffraganeus Cameracensis 249. Attrebatensis Concilia. P. VII. 737.

Attritio ex metu gehennæ concepta. P. IX. 71.

Avallius Comes. v. *Memmius*.

Avanum regnum. P. XII. 73.

Auctor quis dicendus? P. X. 782.

Audlai, Crameri, & Cromvelli Triumviratus impius in Anglia. P. VII. 840.

Audemarenfis Episcopatus erectus. P. XI. 249.

Avellinus, Andr. Sanctorum numero adscriptus. P. X. 228. v. *Andreas Avellinus*.

Avendainus Cæs. in pugna Pragenfi bellidux. P. VIII. 123.

Aveniaca Hispanorum ciades. P. IX. 105. 138.

Avenionensis Concilia. An. 1209 a Legatis Innocentii III habitum. P. VI. 19. An. 1326 ab Episcopis trium provinciarum. 76. An. 1457 congregatum. 134. An. 1506 præside Archiepiscopo Antonio Flores. P. VII. 550. & an. 1594. celebratum. 608.

Avenio

AVE

Avenionensis Comitatus a Clemente VI emptus. P. III. 221. P. VII. 273. P. XI. 200. Academia erecta. 191.

Aventia Dea ab Helvetis quondam culta. P. VII. 333.

Aventicum, primaria quondam Helvetorum urbs. P. VII. 322.

Averroes Medicus. P. XII. 204.

Auerspergius Comes, Cæsareus ad pacem Westphalicam Legatus. P. VIII. 238. creatur S. R. I. Princeps. 447. & in Collegium Principum introducit. 323. 344. ex-auctoratur. 381. 382.

Auerspergius Princeps Investituram super Münsterbergensi in Silesia principatu per procuratorem a Rege Berolini accipit. P. X. 613.

Auffessius Rottenbergam expugnat. P. X. 19.

Augiæ divitis Monasterium. P. VII. 334. ex scholis ibidem erectis summi viri prodeunt. 335. ad Episcopum Constantiensem. 356. Concordia inter hunc & Monasterium inita. P. XI. 333.

Augusta a Suecis occupatur. P. VIII. 198. capitur a Bojjs. 212. a Suecis frustra obsidetur. 233. quoad munera publica in pace Osnabrugensi restituitur. 287. Occupatur a Max. Bav. Elect. P. X. 19. Ferdinandus IV. ibidem in Rom. Regem eligitur. P. VIII. 314. An. 1761. pro pace destinatur. P. X. 770.

Augustana Comititia. Sub Maximiliano I An. 1500, in quibus nova regiminis forma introducta, erectusque

AUG

novus Imperii Senatus. P. VII. 50. An. 1518 ad conscribendum exercitum contra Turcas. 61. *Sub Carolo V.* An. 1530. in quibus damnata confessio fidei, a Lutheranis exhibita. P. III. 307. P. VII. 94. An. 1548. præter religionis negotium promulgata Constitutio *Interim*, Mauritius publice dictus Saxoniae Elector. &c. P. III. 327. 329. P. VII. 146. An. 1550. in quibus præter alia confirmatum religionis edictum, biennio abhinc conceptum. P. III. 331. P. VII. 148. An. 1555, in quibus decreta Pax Religiosa. P. VII. 151. An. 1559 *sub Ferdinando primo.* 170. An. 1566 *sub Maximiliano secundo.* 174.

Augustana Confessio a Jeremia Patriarcha Cpolitano rejicitur. P. IX 347. Ejus articuli, errores. P. VII. 95 & sqq. circa gratiam. 99 sq. non est conformis S. Scripturæ 101. Quoad posteriores septem articulos revocatur ad crisin. 102. est falsa & fraudulenta. 107. varia, sibi contraria. 108. Edicto Imperiali proscribitur. 110.

Augustana Concilia. An. 952. a Germaniæ, Italiæ & Galliæ Episcopis pro reformanda morum disciplina. P. V. 12. Diœcesanum An. 1548 sub Ottone Truchsessio Card. Dilingæ celebratum. P. VII. 202.

Augustanum Fœdus An. 1687 inter Cæsarem & fœderatos initum. P. VIII. 687.

S. Augustini doctrina de Gratia a Cælestino I laudata. P. XI. 75.

AUG

Ejus gesta & libri. 64. auctoritas. P. IX. 83. Operum nova editio impugatur, P. VIII. 744. Ejus doctrina de Ecclesia. 866. de Ecclesiæ capite. 872. Objectiones ex eo male intellecto, contra Ecclesiam depromptæ. 873. Afferit gratiam sufficientem & liberum arbitrium. 884. Objectiones ex eo depromptæ. 889. Sententia de morte Christi & voluntate omnes salvandi. 900. Objectiones ex eo male intellecto. 902 & male explicato. 904. Doctrina de præceptis Divinis. 908. De lectione S. Scripturæ. 920. De ignorantia invincibili. 924. De actu sine motivo charitatis, 927. sine gratia supernaturali. 935. De Sacramento Confessionis. 944. An ex ejusdem sententia excludendi sint a S. Communione justii, non omnino perfecti? 946. De virginitate & vita cælibe. 949. De votis religiosis. 951. Afferit, quod unus Doctor opinionem probabilem reddere possit. P. X. 781. Est Donatistarum malleus. P. IV. 86. moritur. 125. S. Augustinus, nec alii Ord. S. Aug. depingendi in habitu Discalceatorum. P. XI. 323. V. *Manichæi*, *Donatistæ*, *Pelagiani*, *Semipelagiani*.
 S. *Augustini Eremit.* Ordo privilegiis, in Mari magno contentis, ditatur. P. XI. 223. Ei certus habitus præscribitur, & Statuta confirmantur, ac eidem omnes alii Eremitæ uniuntur. 181. Augustiniani quid de Probabilismo sentiant? P. X. 812. Augustinianorum discalceatorum con-

AUG

gregationes unitæ. P. XI. 304. Lis inter Augustinianos & Dominicanos circa habitum interiorem album decisa 295.
Augustinus Cantuariensis Angliæ Apostolus. P. IV. 216. 248. celebrat Concilium Wigornienfe. 250.
Augustini de Roma libellus de Christo & Ecclesia in Concilio Basileensi damnatus. P. III. 243.
Augustodunensia Concilia. An. 670. præfide S. Leodegario de disciplina monastica. P. IV. 223. Contra Philippum I. Galliæ regem. P. V. 88.
Augustulus, ultimus Occidentis Imperator, in exilium pulsus. P. IV. 126. P. XI. 80.
Augustus Imperator. P. XI. 2.
Augustus, Saxoniz elector, supremus belli Imperator contra Turcas. P. IX. 283. 284. renuntiatur Rex Poloniæ. 320. P. VI. 163. 165.
Augustus II Poloniæ Rex Livoniam invadit. P. X. 614. renovat cum Petro Moscoviæ duce foedus. 615. Pacem Ransstadensem rejicit. 617. iterum Rex Poloniæ agnoscitur. 618. obit. 627.
Augustus III Poloniæ Rex electus & coronatus. P. X. 628.
Augustus, Saxoniz electoris filius, per Pacem Pragensem Magdeburgensem Archiepiscopatum obtinet. P. VIII. 210.
Avila, Arias, Nunnesium, Peruviz inventorem interfici jubet. P. XII. 232.
Avincenna Medicus. P. XII. 204.

A VI

- S. Avitus Viennensis* contra Semipelagianos. P. IV. 153. præsidet Concilio Epaumensi. 201.
Avitus Imperatorem se dicit. P. XI. 80.
Aulicum Judicium in Pace Westphal. ordinatum. P. VIII. 293.
Aumalia familia. P. IX. 304.
Aurata militia Romæ. P. XI. 395.
Aurea Bulla. V. Bulla Aurea.
Aurei Velleris Ordo institutus. P. VII. 627.
Aurelianensis Dux, Ludovicus, ducit Mariam Badensem. P. X. 366.
Aurelianensis Dux, Philippus II, Ludovici XV in minorennitate tutor & regens Galliæ. P. X. 358. ejus cura ærarii publici. 359. Parlamentum coercet, 361. & curat, ut Bulla Unigenitus Registro inferatur. 363. obit. 365.
Aurelianensis Concilia. An. 508 sub Clodovæo rege recens converso. P. IV. 187. & an. 533. *ibid.* an. 538. sub Childeberto. 188. An. 541, cujus canones aliquot Hottingerus Præco Tigurinus corripit. 189. An. 549 contra Eutychianos & Nestorianos. 192. Hottingeri circa hoc mendacia. *ibid.*
S. Aurelianus Arelat. Episc. Reg. Monast. scribit. P. XI. 102.
Aurelianus Imp. P. XI. 36. recuperat Ægyptum. 191.
Aurelius, Petrus. P. VIII. 597.
Auriacus princeps, Wilhelmus, ducit Georgii II Angliæ regis filiam. P. X. 504. fit Bataviæ vicarius. 539. quibus conditionibus. *ibid.* sentit

AUS

- difficultates. 541. obit. 542. v. Arausicus. Orangius. vel Oraniensis.
Auriaca hæreditas divisa. P. X. 531. 672.
Ausonius. P. XI. 67.
Austregæ, seu austregale judicium. P. VII. 49.
Austria. Ejus legati respondent ad querelas Gallorum post mortem Ferdinandi III motas. P. VIII. 351. Jus in Monarchiam Hispaniæ. P. IX. 128. Austriacæ Domus status anno 1703. P. X. 17. Fædus cum Gallia an. 1756 initum. 732. Austriaco-Borussicum bellum, v. Bellum Borusso-Austriacum.
Austria anterior ad Leopoldum, Ferdinandi II fratrem, P. VIII. 152, & demum ad Leopoldum Imp. devoluta. 380. *Inferior* a Maximiliano I Imp. recuperata. P. VII. 45. eidem negat libertatem religionis Ferdinandus I Imp. 169. quam Maximilianus II concedit. 177. Protestantes obsequium detrectant. P. VIII. 90. *Superior* a Bavaro ad obsequium reducta. 117. Rustici tumultuantes a Pappenheimio profligati. 156.
Aubertus Daniæ Apostolus. P. IV. 289.
Autharis Longobardorum Rex. P. IV. 129.
Autonomia. Vide Dissertationem de libertate Religionis. P. VII. 117.
Auxentius in sedem Mediolanensem pulso Dionysio intrusus damnatur in Concilio Ariminensi. P. IV. 103. impostor Arianus. 113. item P. XI. 53.

AUX

Auxilia Divinae gratiae. Vetitum, delis
scribere. P. XI. 325.

Axelia urbs. P. IX. 147.

Azevedius, Emman. S. J. Congr. SS.
Rituum consultor. P. XI. 445.

Azevedius, Ignat. S. J. Missionarius in
Brasiliam navigans, a Calvinistis in
mare projectus. P. XII. 276.

Azores Insulae. P. XII. 204. in qui-
bus tria Collegia S. J. fundantur.
214.

B.

Babylon ædificata, sedes regia. P.
XII. 1. Babyloniorum Imperium.
2. 3.

Bacanceldense in Anglia Concilium sub
Withredo Cantii rege. P. IV. 253.
an. 798 præsentē Kenulpho rege.
286.

Bachantium levitates. P. XI. 442.

Babides Judæam vastat. P. XII. 14.

Bastriana, hodie Persis subiecta. P. XII.
187.

Badena ad fœdus Helveticum. P. VII.
328. Badensis synodus. 350. Ba-
dena pax cum Gallis in compen-
dium contracta. P. X. 46. Pax cum
principe S. Galli. 552. quæ a Cle-
mente XI declaratur irrita. P. XI.
382.

Badensis Marchionatus Wilhelmo,
Eduardi filio restitutus. P. VIII.
149.

Badensis Marchio v. Ludovicus Wil-
belmus.

Barentbalensis causa. P. X. 558.

Bagoas, parricida impius. P. XII. 6.

Babamæ Insulae. P. XII. 230.

BAH

Babr, Florianus, S. J. Pekini, artis
Musicae peritissimus. P. XII. 164.

Bajazethes Turcarum Imp. ab obsidio-
ne Cpolis per Tamerlanem revoca-
tur. P. III. 258. item P. IX. 340.

Baji, Michaelis, errores damnati a
Conc. Tridentino. P. III. 344. &
a Pontificibus. P. XI. 269. 325.

Bailetus in B. V. injurius. P. VIII. 733.

Balbinus Imp. P. XI. 21.

Balbus, Petrus, electus Rom. Pont.
Paulus II dictus. P. XI. 218.

Balduinus I Flandriæ comes, dux sex-
tæ expeditionis Cruciatæ Cpolim
capit. P. III. 159. dicitur Orientis
Imperator, & a Bulgaris captus oc-
ciditur. 160. item P. VII. 623.

Balduinus II Orientis Imp. P. III. 183.
interest Lugdunensi I generali Con-
cilio. 184.

Balduinus, Godef. Bullionii frater &
comes in terram sanctam. P. III.
156. succedit fratri in regno Jero-
solymitano. 157.

Baleares Insulae Mauris ereptæ. P. V.
151.

Balgentiacum Concilium, in quo ma-
trimonium Ludovici VII cum E-
leonora Aquitana propter affinita-
tem est diremptum. P. V. 142.

Balliolus Scotiæ Rex exauctoratus. P.
VI. 33.

Ballistariorum ars inter Christianos pro-
hibita. P. III. 147.

Balogbus, rebellium Hungarorum du-
ctor, crudelitatis dat pœnas. P.
X. 585.

Balsamon, Michael, inter Græcos
electus ad disputandum in Conci-
lio

BAL BAP

- lio Florentino. P. III. 260. a quo
 redux in patriam deficit. 265.
Balthassar, ultimus Babylon. Rex. P.
 XII. 3.
Balva Card. læsæ majestatis reus. P.
 VI. 124.
Baluzius, Stephanus, obit. P. X. 361.
Bamberga perplura ultimo bello passa.
 P. X. 757.
Bambergensis Episcopatus erectus. P.
 V. 81. P. XI. 142.
Banchieri Card. creatus. P. X. 281.
 obit. 298.
Bannerius, Joan. vulneratur. P. VIII.
 201. vindicat pacem Pragensem in
 Saxonia, & ad Wittstochium Cæ-
 sareo-Saxones clade afficit. 214.
 cum Suecis ad Balthicum retruditur.
 215. ejus progressus. 218. Marazi-
 nium cædit. 219. fugatur ex Bohe-
 mia a Leopoldo Archiduce. 222.
 & a Mercio 223. ejus mors. *ibid.*
 ipse & Carolus Bannerius pro rege
 Sueciæ cum Gallia fœdus inierunt.
 188.
Barnesii, Dominici, mens circa Pro-
 babilissimum. P. X. 804.
Baptismus die Paschatis aut Pentecostes
 solummodo in antiqua Ecclesia col-
 latus. P. XI. 24. 83. collatus in
 nomine *Patria*, & *Filia*, & *Spiri-
 tua Sancta*, est validus. 115. Con-
 cilia de iteratione Baptismi. P. IV.
 21. Resolvuntur quæstiones ali-
 quot criticæ circa controversiam de
 Baptismo hæreticorum. 58. Dog-
 matica doctrina de Baptismo ex
 Concilio Tridentino. P. III. 319.
 Observatio in hæresin Pelagianam
 de Baptismo. P. IV. 164. de Ba-
 ptismo. *Pars XIII.*

BAP BAR

- ptissimo Paulianistarum ex I Nicæno.
 P. III. 43. Doctrina ex Conc. Flo-
 rentino 270. Augustano. P. VII.
 209. Mediolanensi S. Caroli Borro-
 mæi. 377. 408. Propositiones de
 eodem damnatæ. P. IX. 80. & seq.
 Baptismus in privatis ædibus sine
 necessitate non ministrandus. P. XI.
 455.
Baptista, Joan. Hdephonfus, O. Præd.
 Probabilissimum tuetur. P. X. 785.
Barbaria in Africa. Adumbratio regio-
 nis. P. XII. 193. de bellis Punicis.
 194. de bello Jugurthino. 200.
Barbarigus Card. obit. P. X. 292.
Barbarigus Venetorum Patriarcha obit.
 P. X. 278.
Barbazana, Alphonsus, Peruvix Mis-
 sionarius. P. XII. 241.
Barberinus, Ant. Card. alumnos pro
 Collegio Urbano fundat. P. XI.
 324.
Barberinus, Carolus, Card. Farfense
 Concilium celebrat. P. IX. 359.
Barberinus, Franc. Card. obit. P. X.
 307.
Barberinus, Mapheus, Rom. Pont.
 assumpto Urbani VIII nomine. P.
 XI. 310.
Barberinus Epif. Brixienfis Card. crea-
 tus. P. X. 233.
Barcanensis victoria de Turcis relata.
 P. IX. 271.
Barcanum regnum, olim Lybia &
 Cyrene. P. XII. 193.
Barcinonensis comitatus seu regni ini-
 tia. P. V. 103. Barcino ab Anglo-
 Batavis expugnata. P. X. 431. ob-
 fidetur a Gallis, sed frustra. 432.

BAR

- Barcinonensis* Concilia. An. 599 Provinciale. P. IV. 210. Sub Raymundo comite de abrogatione Gothicarum legum & officii. P. V. III. An. 1378 ob Schisma. P. VI. 90.
- Barclajus*, Guil. obit. P. VIII. 464.
- Bardanes* seu Philippicus Imp. P. XI. III.
- Bardas* Theodoræ Augustæ frater de-
jicit Patriarchatu S. Ignatium. P. III. 115. occiditur. 119.
- Bardefanes* Philosophus. P. XI. 20.
- Barense* Concilium, in quo S. Anselmus Processionem Spiritus S. a Filio contra Græcos erudite propugnavit. P. V. 98.
- Baretus*, Nunnius, S. J. Patriarcha cum sociis in Abyssiniam missus. P. XI. 250. P. XII. 218.
- Barlamontius*, Carolus, Namurco præfectus & Margaritha Parmensi Belgii Gubernatrici a privatis consiliis datus P. VII. 631. de novo fidelitatem Gubernatrici jurar. 656. Ab Hornano novo Gubernatore in custodiam datur. 679. obit. 690.
- de *Barna*, Mart. Paraquariæ Prætor varias de Reductionibus falsas querelas ad regem desert. P. XII. 260.
- S. *Barnabas* Mediolanensem fundat Ecclesiam. P. XI. 3.
- Barni*, Joan. Bapt. Card. P. X. 319.
- Baronii*, Vincentii, O. Præd. Theologia moralis Romæ confixa. P. X. 792.
- Barrensis* Ducatus ad Stanislaum, post ejus mortem Galliæ uniendus, P. X. 97.

BAR

- Barreira*, Balth. cum sociis Angolæ regnum convertit. P. XII. 209. 210.
- Barriera*, Petrus, Henricum IV Galliæ regem interimere attentat. P. VII. 531.
- Barriere* Tractat, seu Tractatus Repagulorum. P. X. 521.
- Bartholomæus*, Omuræ Rex in Japonia, baptizatus. P. XII. 172. & simul totum regnum ad Christum convertit, *ibid.* legatum Romam mittit. 173.
- Bartholomitæ*. V. Clerici in commune viventes.
- Barcæus*, Gaspar, S. J. a S. Xaverio Armuziam missus. P. XII. 170. Zelum suum in Insula Mozambico exercet. 214.
- Barzajus*, Ragozii aulicus, sinistris consiliis principem suum præcipitem dare tentat. P. IX. 238. principatum Transylvaniæ fraude consequitur. 240. deicitur. 241.
- Basilea* fœderi Helvetico accedit. P. VII. 330. deficit ab Ecclesia. 353. Academia fundatur *ibidem*. 342. Basileensis pugna Helvetorum cum Gallis. 328.
- Basileensis* primus Episcopus S. Pantalus. P. VII. 333. Basileensis Episcopus repetit ab urbe vi Edicti Restitutionis Ecclesiam Cathedrallem. P. IX. 201. fœdus Episcopi cum Gallia. P. X. 569.
- Basileense* Concilium pro restauranda disciplina, & unione Bohemorum. P. III. 238. Synopsis historica. 239. Summa sessionum. 240. Annatæ ex falso supposito abrogatæ. 242. Reformatio Curiae Romanæ. 243. Schif.

BAS

Schisma propter locum. Acta in Eugenium, præside Cardinale Alemano, eligente in Papam Amadeum. Bohemorum unio. 245. concessio usu calicis. 249. Crisis de Cardinale Arelatenſi, 252. & de Concilio ipſo. 380. Hujus Concilii hiſtoria a Pio II PP. narratur. P. XI. 215.

Baſileenſe conciliabulum adverſus Nicolaum ſecundum. P. V. 82.

Baſileres, Ant. S. J. Miſſionarius in Mexico in odium fidei occiſus. P. XII. 284.

Baſilides Philoſophus. P. XI. 20.

Baſiliſcus Patritius Zenonem Imp. throno deturbat. P. XI. 95.

S. *Baſilius* M. Ejus Opera. P. XI. 59.

S. Baſilii Monachi ad unam congregationem redacti. P. XI. 269. 297. nec non in Ruſſia ſub uno archimandrita uniti. 415. quæ unio confirmatur. 419.

Baſilius Macedo Imp. Michaelis machinas prævertit. P. III. 119. Photium primo Patriarchatu dejectum, 120. per impoſturas reconciliatum, mortuo S. Ignatio, reſtituit. 193. moritur. 195. item P. XI. 127.

Baſilius, Romani Jun. filius, Imp. P. XI. 138.

Baſilius, Ruſſiæ Czarus. P. IX. 337.

Baſilius Ancyranus, Semi-Arianus. P. IV. 101.

Baſnage, Jacobus, obit. P. X. 528.

Baſſanelli Principes. P. X. 280.

Baſta, Georgius, reſtituit rem in Tranſylvania. P. VII. 308. item P. IV. 135.

BAT

Baſurza, Mogoriæ Imp. fidem Chriſtianam protegit. P. XII. 69.

Batavorum conatus maritimi & calliditas. P. VII. 726. crudelitas in Catholicos Juliacenſes & Montenſes. 305 & ſq. Batavia vix non tota a Gallis occupata. 383. & iterum deſerta. 387. Batavi Neomagi privatam cum Gallis pacem ineunt. 404. expelluntur Braſilia. P. IX. 132. Fœdus triplex inter Anglos, Suecos & Batavos. 169. ruptum. 170. Fœdus cum Cæſare Leopoldo & Anglis ad recuperandam Hiſpaniæ hæreditatem. P. X. 2. Philippum Ducem Andegavenſem Regem Hiſpaniæ agnoscunt. 514. eorum poſtulata, *ibid.* & ſq. ſanctionem pragmaticam non defendunt. 532. Batavorum regimen. 540. Pax inter Luſitanos & Batavos propter Indias an. 1640 concluſa. P. XII. 95. eorum humanitas in Patres S. J. *ibid.* Emporia in Indiis. 99. Religioni in Sinis obicem ponunt. 139. egregii Chriſti profeſſores, rogos Japonicos accendunt, non Chriſtianos, ſed Hollandos ſe dicentes. 181. 182 v. Belgium, Hollandi.

Batavia Nova in Inſula Java. P. XII. 74. Hollandorum emporium. 118.

Bathianus, Ludovicus, regni Cancellarii officium abdicat. P. X. 606. eligitur Palatinus. 607.

Bathorius, Andreas, Card. Tranſylvaniæ princeps. P. VII. 308. P. IV. 134. P. IX. 232. inſenſus Societati Jeſu. P. VII. 307.

BAT

- Bathorius*, Christophorus, fraternæ religionis æmulus. P. IV. 134. P. VII. 293.
- Bathorius*, Gabriel, Transylvaniæ princeps hæreticus. P. VII. 309. P. IX. 232.
- Bathorius*, Sigismundus, princeps inconstans. P. VII. 293. item P. IV. 134. P. IX. 232.
- Bathorius*, Stephanus, Transylvaniæ princeps, postea Rex Poloniæ. P. IV. 134. P. VI. 160. P. VII. 293. afflictæ religioni succurrit. P. VI. 160. P. VII. 303. obitus & elogium. 305.
- Bavariæ conversio*. P. IV. 270. de *Bavariæ* Electoratu observatio. P. VII. 23 & seq. *Bavariæ* divisio & bellum inter ejusdem principes. 52. *Bavaria* a Suecis invaditur. P. VIII. 198. 203. a Turrenio & Vrangelio vastatur. 236. *Bavaricum bellum* an. 1704. P. X. 26. digresso Max. Eman. per pacta, cum Josepho Rom. Rege inita, magnam mutationem subit. 29. Electrix Venetias abit. 32. tumultus. *ibid.* & sq. *Bavariæ prætensio* in Ducatus Mirandolæ & Concordiæ Mutinæ. 198. v. *Carolus VII Imp.*
- de Bavaria comes* ad Laffeldam cadit. P. X. 538.
- Baunach*, Philippus, a Suecis afflictus. P. VIII. 451.
- Baunii* S. J. summa censura notatur. P. VIII. 601.
- Baurus* Bavaricus bellidux in pugna Pragenfi. P. VIII. 123.
- Baussekius*, Adalbertus, S. J. P. VII. 266.

BEA

- Baylon*, Paschalis, in Beatorum numerum relatus. P. XI. 303.
- Bearnia* Galliæ unita. P. VIII. 518. In ea Ludovicus XIII religioni Catholicæ succurrit. 506. & Calvinistæ jussi, bona erepta Ecclesiis restituere. 535. conversa. 536.
- Beatificatio*. Constit. Bened. XIV de testibus de auditu. P. XI. 482.
- S. *Beatus* inter primos Heivetiæ Apostolos. P. VII. 333.
- de la *Beaume*, Franc. Episc. Halicarnassæus in regnum Cocinchinæ Visitator missus. P. XI. 424.
- Beaumont*. v. *Bellomontius*.
- Becani*, Mart. liber de juramento. P. VIII. 480.
- Beckius* Baro copias post pugnam Pragensensem colligit. P. X. 737. cohortem Borussicam ad Greiffenbergam credit. 756. & ad Cosdorff. 762.
- Beck*, Jacobus, Bärenthalenses pervertere nititur, ideo datus in carcerem. P. X. 558.
- Beckeriani* hæretici. P. VIII. 449.
- Becmannus* Ulmam intercipit. P. X. 16.
- Beda* historiam suam Cleolulpho Northumbriæ regi dedicat. P. IV. 250.
- Bedmarus* pro Electore *Bavariæ* Belgium administrat. P. X. 516.
- Beguardi* & *Beguina* hæretici damnati. P. III. 214.
- Beinbemi*, Batavorum ductor, occumbit. P. X. 26.
- Beira*, Joan. S. J. Indiarum Missionarius. P. XII. 93.
- Belgium* Imperio innexum. P. VII. 146. pars Austrasiæ. 621. *Belgii* Status usque ad Burgundiæ duces. 622. Schema Belgii sub Burgundis. 626.

BEL

626. sub Austriacis. 628. sub Margaritha Parmensi. De causis Belgicorum tumultuum. 632. quorum princeps causa hæresis. 641. Granvelli avocatio. 645. Nobilium conspiratio. 649. Geusiorum origo. 650. & insolentiæ. 651. Iconomachia. 652. Furia belgica nec lenitate mitigatur. 653. Procerum conspiratio. 654. Geusii in regem conjurant. 655. Prima pugna, & Orangii fuga. 656. Belgium sub Duce Albano. 658. Egmontius & Hornanus capti. 661. Orangius armatus in Belgium. 662. Actio in Egmontium & Hornanum. 663. Albanus Geusios profligat, novumque Orangii exercitum. 666. Novum tributum irritat Belgas. 668. Orangius Geusios in partes trahit. 670. Initia reipublicæ. 671. Sub Præfectura Requesenii. 675. Sub Joanne Austriaco. 681. Evocatus Mathias Archid. 685. Belgium sub Alexandro Farnesio. 690. Fœderati Regem abdicant. 701. Orangii mors. 705. Sub Mansfeldio, Ernesto Archid. 724. Comite Fontano. 725. Sub Alberto Austriaco. 727. Status sæculo XVII sub Alberto & Isabella: atque Mauritio Auriaco, P. IX. 134. Ostendana obsidio. *ibid.* Induciæ. Mauritii Auriaci obitus, 135. & Alberti Archid. 136. Batavorum Societas Indica. *ibid.* superba responsio. Obitus Isabellæ. 137. sub Ferdinando Card. & Henrico Auriaco. Galli se jungunt Batavis, & victoriam Aveniacam referunt. 138. Obitus Ferdinandi

BEL

Archid. cui succedit Melo. Belgii ruinæ. 140. Domus Auriaca. 141. Pax Monasteriensis Hispano-Belgica. 142. Observationes in hanc pacem. 146. Crisis de libertate navigationis & mari libero. 147. Tractatus commerciorum in Hispan. & fœderatum Belgium. 149. Bellum Anglo-Batavicum causæ. 152. Pax a Cromwelo obtenta. 153. Observatio de Domo Auriaca & Gubernatoribus Belgii Fœderati. 157. Leopoldus abdicat Præfecturam, succedit Joannes Austr. 159. Alterum bellum Anglo-Batavicum. Pax Bredana. 162. Bellum Gallo-Belgicum ob jus devolutionis. 163. Pax Aquisgranensis inter Galliam & Hispan. 167. Triplex fœdus & ejus causæ. 169. quod Lud. XIV dirumpit, & Batavos invadere cogitat, 170. Ejus pro fœdere contra Batavos oratio ad Anglum. *ibid.* ad aulam Hispanam. 172. & ad Cæsarem. 173. qui bellum contra Gallos Comitibus suadet. 175. Solus Borussus annuit. Colonienfis & Monasteriensis oratio. *ibid.* Expeditio Gallorum & Præsulum in Bataviam. 177. restituta sacra. 179. Crisis famosi scriptoris. Sacerdotes per pillam liberati. 180. Conditiones pacis a Gallis propositæ. *ibid.* Rerum conversio & causæ. 181. Galli Bataviam deserunt. 182. Batavi pacem quærunt & obtinent. 186. Disceptationes Neomagenses. 185. Fœdus Hagense inter Cæsarem & Batavos. 192. Unionum systema Belgium quoque infestat. Induciæ

BEL

vicennales. 192. Ludovicus Rex in Belgium, Montes & Namurcum capit. 193. Bellum incendiarium. 194. Pax Risvicensis. 195. Belgii status sæculo XVIII. Belgium Hispanicum Philippo traditur, quem Batavi regem agnoscunt. P. X. 514. Sed alia mox rerum facies. Fœdus cum Cæsare. 515. Exerense prælium. 516. Pugna ad Ramilliacum, Aldenard. 517. Gallia cladibus attrita, ad pacem petendam compulsæ. Postulata fœderatorum. *ibid.* Pugna ad Malplaquet. Montes dediti. Tractatus inter Anglos & Hollandos. 518. Gertrudenbergensis conventus. Mutatio rerum post mortem Josephi Imp. 519. Pax Ultrajectensis. Tractatus Commere, inter Hisp. & Hollandos. 520. Tractatus Repagulorum (*Barriere-Trêtat*). 521. Ordinatio Belgii. 523. Causa Limburgensis & Herftallensis. Transactio Colonienfis paradoxæ. 524. Erecta Ostendana Navigatio spina in oculis Hollandorum. 525. Scriptores de mari clauso & libero. 526. Bonevallii casus. Cameracensis congressus contentiosus. 528. Elisabetha Gubernatrix. Hollandi fœderi Hanoverano accedunt. Congressus Sueffionensis, & Hispanensis. 529. Abrogatio Ostendani commercii. 530. Hæreditas Auriaca. 531. Hollandi Sanctionem Pragmaticam non defendunt. 532. Bellum successionis Austriacæ etiam in Belgium detonat. Gallorum magni ibidem progressus, archistratego Mauritio Saxone & Löwend-

BEL

lio. 533. Occupata tota Flandria & Brabantia Austriaca. 534. cum Namurco, Montibus &c. 536. Flandria Hollandica occupata cum Berga ad Zomam. Pugna ad Laffeldam. 537. & seq. Wilhelmus Friso Princ. Auriacus, electus Gubernator a Fœderatis Ordinibus. 539. Regimen Batavorum. 540. Trajectum expugnatum. Pax Aquisgranensis. Friso Vicarius sentit difficultates. 541. Batavorum de nuptiis Carolinæ scrupulus. Ultimo bello neutrales. 542. Belgio Hispanico libertas navigationis non est adempta. P. IX. 149.

Belgii Status Ecclesiasticus. P. VII. 732. Ortus Christianæ Religionis. Apostoli. Progressus. Normannica persecutio. Schisma inter Urbanum VI & Clementem VII. *ibid.* Hæreses. 733. Hæresum progressus, furor. 734. Gorcomienses Martyres, cum aliis plurimis. *ibid.* & sq. Concilia. Ultrajectense an. 697, Attrebatense an. 1025 celebratum. 737. Attrebatense secundum an. 1097, & Cameracensis an. 1559, & 1586 coacta. 738. 749. Mechlinense an. 1570 provinciale. 744. Jansenismus in Belgio recrudescit. P. VIII. 850.

Belgradum strenue ab Hunniade defensum. P. VII. 278. & amissum. 289. a Max. Emman. Bav. Elect. expugnatum. P. IX. 279 & iterum amissum. 280. a Croyo incassum opugnatum. 282. ab Eugenio opugnatum, & post victoriam expugnatum. P. X. 590. Belgradensis

BEL

- sis pacis praliminaria. 598. pax ipsa.
 599. Crises de illa. 600.
Belardi montis Conciliabulum. P.
 VII. 360.
Belisarius victor Arianorum. P. III.
 70. P. IV. 126. P. XII. 193. sed
 non respectus humani, cujus pœ-
 nas exoculatus dedit. P. III. 127.
Bellarminus Card. obit. P. VIII. 135.
 Eum Clemens VIII super omnes
 alios in doctrina extollit, an fuerit
 Probabiliorista? P. X. 805. ad P.
 Robertum de Nobilibus amore &
 dolore plenam dat epistolam. P.
 XII. 111.
Bellavia, Ant. S. J. Missionarius in
Brasilia a Calvinistis Hollandis oc-
cisus. P. XII. 278.
Bellelagiense Monasterium fundatum.
 P. VII. 338.
Bellilius, Lud. Car. Augustus Fou-
quet, Dux de Bella Insula Pragam
expugnat. P. X. 134. & eam dese-
 rit. 135. creatur S. R. I. Princeps.
 139. capitur & Londinum abducitur.
 153.
Bellingius Borufforum Dux. P. X. 766.
de Bellis, Augustinus, confutat Ar-
naldum. P. XI. 335.
Bellomontius, Christoph. Archiepisco-
pus Parisiensis. P. X. 378.
Bellovacense Concilium, in quo Hinc-
marus in Rhemensem Archiepisco-
pum electus est. P. IV. 308.
Belluga, Ludovicus, Card. P. X. 233.
 obit. 318.
Bella Sacra, seu decem Expeditiones
 Cruciatæ, & quidem sub Bullionio.
 P. III. 156. Welfone 157. Con-
 rado III. & Ludovico septimo.

BEL

158. Friderico I. *ibid.* Henrico
 sexto. 159. Balduino, Andrea re-
 ge Hungariæ, Friderico II & Lu-
 dovico Sancto. 160. 161. Vindi-
 cantur contra Crises Acatolico-
 rum. 161. Summa Decreti Con-
 cili Lateranensis V pro expeditio-
 nibus sacris. 166.
Bellum Borusso-Austriacum, ab anno
 1756 inchoatum. Origo Acadia.
 Fœdus Anglicum cum Borusso.
 Fœdus Gallo-Austriacum. P. X.
 732. Borussus in Saxoniam irruit.
 734. & Bohemiam. Pugna Lobo-
 ficia. Saxones obruuntur. 735.
 Prosecutio belli anno 1757. Caro-
 lus Princeps belli Imperator. 736.
 Pugna Pragensis. 737. & obsidio.
 738. Pugna Planiana & soluta Pra-
 gæ obsidio. Borussi Bohemia pulsi,
 Austriaci in Lusatiam. 739. Janus
 in Silesia. Winterfeld cæsus. Ex-
 peditio Berolina. Schweidnicium
 captum. Victoria Preslavienfis.
 740. Preslavia capta, & post pu-
 gnam ad Lissam amissa. 741. Ini-
 tia belli Gallo-Westphalici anno
 1757. Gallorum progressus. Pu-
 gna ad Hastenbeck. Estræus Ri-
 chelio Imperium tradit. 742. 743.
 Conventio Sevenfis Galliæ noxia.
 744. Bellum Borusso-Imperiale
 anno 1757. Pugna ad Rosbacum.
 745. Bellum Russo-Borussicum
 eodem anno. 746. Sueco-Boruf-
 sicum. 747. Prosecutio belli anno
 1758. Bellum Austriaco-Borussicum.
 747. Schafgotius Romam.
 Schweidnicium amissum. Obsidio
 Olomucii soluta. 748. Rex in Bo-
 he-

BEL

Hemiam irruit. Pugna Zorndorf-
fensis & Hochkirchenfis. 749.
Neuffæ & Coselæ obfidiones folu-
tæ. 750. Bellum Boruffo-Impe-
riale anno 1758. Fridericus Bipont.
belli Imperator. 750. Majeri præ-
datio. Sonnenstein captum. 751.
Bellum Boruffo-Rufficum anno
1758. Fermor belli Imperator.
Boruffia capta. Ruffi in Marchiam.
Pugna ad Zorndorff. Colberga ob-
teffa. 752. Bellum Boruffo-Sue-
cicum ejusdem anni. 753. & Gal-
lico-Hannoveranum. Gallorum
fuga. Prælium ad Crevelt. 754.
Contade fuccedit Claremontano.
Galli bis victores. 755. Profecu-
tio belli anni 1759. Bellum Boruf-
fo-Auftriacum. 755. Devill Silefia
pulfus a Fouqueto. Rex in Ruffos
movet. Actio Maxena & præda.
756. Bellum Boruffo-Imperiale
anno 1759. Duces Imperiales.
Velitatio ad Afch. Bambergæ cala-
mitas. 757. Imperialium felices
progressus fiftuntur. 758. Bellum
Ruffo-Borufficum anno 1759.
Soltikow Generaliffimus. 758. bis
vincit Boruffos. Pugna ad Kuners-
dorff. 759. Bellum Gallo-Han-
noveranum eodem anno. 760. Pro-
fecutio belli anno 1760. Bellum
Boruffo-Auftriacum. Spes pacis
oftentata. 761. Castra ad Dres-
dam. Actio ad Cosdorff & Lan-
dshutum. Glazium captum. 762.
Pugna ad Lignicium. & Torgau.
Daun vulneratus. 763. Bellum Bo-
ruffo-Imperiale anno 1760. Ser-
Bellonius copiarum ductor. 763.

BEL

dein Haddikus. Pugna ad Streh-
lam. Würtembergici in Saxoniam.
764. Lipfia, Torgavia, Witten-
berga captæ, & rurfus amiffæ.
765. Bellum Sueco-Borufficum
eodem anno. *ibid.* Bellum Ruffo-
Borufficum ejusd. an. Berolinum
occupatum. 766. Profecutio belli
anno 1761. Pugna ad Grymber-
gam. Bipontinus abdicat Imperium.
767. Pugna ad Fillingshusium.
Welperbytum expugnatum. 768.
Schweidnicium captum. 769. &
Colberga. Augusta pro pace desti-
nata. 770. Initia belli Hispanici.
771. Profecutio belli anno 1762.
Pugna Freybergenfis. 771. Zerni-
chef jubetur ab Auftriacis recede-
re. Schweidnicium amiffum. Fa-
tum trifte Gradecii. 772. Broglio
revocatur. Pugna ad Grebenstein.
Hispani in Lufitaniam. Angliæ au-
xilia. 773. Bella ultramarina ulti-
mis annis. 774. Pacificationes.
775. & fqq.
Bellum tricennale. Obfervatio de illius
cauffis. P. VIII. 111.
Bellorum & feditionum caufa primaria.
hærefis. P. VII. 641. De bonis in
bello captis, quid iustum. P. XI.
458.
Bellunenfis Epifc. Utinenfis Suffraga-
neus. P. XI. 468.
Bembus, Petrus, Leoni X ab epifto-
lis, a Paulo III creatur Card. P.
III. 285. P. XI. 232.
Bemelbergius pro Maximiliano Bav.
Duc. Donawerdæ Gubernator.
P. VIII. 8.

BEN

- Bender*, Blasius, Abbas ad S. Blasii obit. P. X. 565.
Benedictio nuptialis ex Conc. Tridentino. P. III. 355.
Benedictiones Ecclesiasticæ ex Conc. Augustano. P. VII. 211.
Benedictio - *Buranum* Monasterium ex-emptum. P. XI. 354.
Benedictus I Rom. Pont. P. XI. 102.
S. Benedictus II Rom. Pont. quasdam locutiones Concilii Toletani XIV de SS. Triade improbat. P. IV. 240. Constitutiones. P. XI. 110.
Benedictus III Rom. Pont. P. XI. 121.
Benedictus IV Rom. Pont. P. III. 142. Constitutiones ejus. P. XI. 130.
Benedictus V Rom. Pont. a Pseudopontifice Leone VIII. sede dejectus Hamburgi pie obit. P. III. 144. P. V. 14. P. XI. 135.
Benedictus VI Rom. Pont. strangulatur. P. III. 144. P. XI. 136.
Benedictus VII Rom. Pont. P. III. 144. P. XI. 137.
Benedictus VIII Pontificia Sede pulsus, & ab Henrico Sancto restitutus. P. III. 144. Constitutiones. P. XI. 143.
Benedictus IX Rom. Pont. ab Henrico III intrusus. P. III. 144. P. XI. 144. 145.
Benedictus X Sedem Pontif. invadit, sed in ordinem redigitur. P. III. 145. P. XI. 147.
Benedictus XI ex Ordine S. Dominici tollit Constitutionem Bonifacii VIII circa sepulturam & prædicationem Regularium, a Clemente V confirmatam. P. III. 216. aliæ ejus Constitutiones, P. XI. 192.
Pars XIII,

BEN

- Benedictus XII* ex Ordine Cisterciensi Papa tam doctus, quam sanctus. P. III. 221. ejus Constitutiones. P. XI. 198.
Benedictus XIII Rom. Pont. electus. P. X. 277. Noallium Card. ad unionem retrahere tentat. 410. celebrat Romæ Concilium. 282. in causa Udlingenschwilensi paternam & charitate plenam ad Senatum Lucernensem dat epistolam. 563. obit. 282. Constitutiones. P. XI. 388.
Benedictus XIII, seu Petrus de Luna in Rom. Pont. electus. P. III. 222. & depositus. 224. item P. XI. 206.
Benedictus XIV Rom. Pont. P. X. 310. ejus sententia de usuris. P. VII. 767. Constitutiones. P. XI. 401.
S. Benedictus Patriarcha ordinem fundat. P. XI. 102. Ejus regula confirmatur & Festum. 114. Benedictino-Helvetica congregatio erecta. 196. item S. Mauri in Gallia. P. XI. 304. Suevia; 354. ac Bavaria. *ibid.* hujus Constitutiones. 355. ac Privilegia Monachorum Cassinensium. 359. Abbates Episcopo aliud juramentum deponere non tenentur, quam illud, quod præscribitur in Pontificali Romano. 371. Benedictini quid de Probabilismo sentiant? P. X. 811. Missale novum & Breviarium approbatum. P. XI. 314.
Beneficia. Ad quam se extendant *Præces*? P. VI. 259 & sq. quid circa *beneficia* statuerit Conc. Trident. P. III. 320. 347. 359. collativa, electiva, patronata. *ibid.*

BEN

- canonica. 363. non habeat clericus filius in ecclesia, in qua pater habet, vel habuit. curata non convertenda in simplicia. *ibid.* Quid de iis Concil. Augustanum. P. VII. 207. Mediolanens. 378. 411. 437.
- Beneventana* provincia Ecclesiæ donatur. P. XI. 117. Concilia adversus Guibertum Anti-Papam. P. V. 86. Episcopatus Beneventanus ad Archiepiscopatum eversus. 14.
- Bengala* regnum ad Tropicum Cancr. P. XII. 72. Introductio religionis in illud. 116. vix non totum a Lusitanis amissum. 117.
- Benitus*, Philippus, beatificatus. P. XI. 303. & canonizatus. 347.
- S. Benmonis*, Episc. Misenensis, canonizatio. P. XI. 233.
- Bentenriederus* Baro obit. P. X. 65.
- Bentivolius* Card. creatur. P. X. 233. Hispaniæ Romæ orator. 278.
- Berchtelsghadensis* Præpositus & Canonici Institutum Can. Reg. amplectuntur. P. XI. 159.
- Berengarius* Foroliviensis Dux turbator Italiæ. P. IV. 290.
- Berengarius* hæresiarcha. P. V. 91. damnatus sæpius, & hæresi seu vere, seu fide ejurata ad vomitum reversus. 92. 93. demum vere resipuit, catholice mortuus. 94. ejusdem professio fidei male a Sectariis objecta quem habeat sensum? 93.
- Berengarius* Junior prætenus Italiæ Rex. P. V. 8. 13.
- Berengarius Raymundus* heros Hispanus, a domitis Mauris inclytus. P. V. 151.

BER

- Berengerus* Doctor Sorb. refutat libellum Mornæi. P. VIII. 468.
- Berezenius* Ragozium ad rebellionem incitat. P. X. 577. in Poloniam fugit. 578. se rebellibus jungit, & Hungariam vastat. 579. pacem oblatam respuit. 580. cæditur ab Heistero. 583. exilium patriæ præfert. 588.
- Bergamenfis* Episcopatus. P. VII. 372.
- Bergæ* ad Zomam. P. IX. 147. expugnata. P. X. 538.
- Bergenfis* ad Zomam Comes, Guil. Hannoviæ præfectus. P. VII. 631. ejus cunctatione crescit hæresis. 645. contra Granvellanum cum aliis conspirat. *ibid.* item contra edicta regia 649. de integritate & fide suspectus mittitur a Gubernatrice in Hispaniam. 651. citatur ab Albano ad dicendam causam. 662. damnatur capitis. 665.
- Bergense* prælium. P. X. 761.
- Berghamstedense* Concilium sub Berthualdo Cantuariensi de libertate ecclesiæ. P. IV. 253.
- de Berghes*, Georg. Lud. Episc. Leod. obit. P. X. 145.
- Berghes*, Onuphrius, S. J. in Tun-chinchina Missionarius. P. XII. 96.
- Bermudes* Insulæ. P. XII. 230.
- Bermudez* S. J. Philippi V Regis Hisp. Confessarius. P. X. 465.
- S. Bernardini* Senensis canonizatio. P. XI. 213.
- S. Bernardus* Eugenii III magister. P. III. 148. Christianos principes ad expeditionem tertiam in terram sanctam permovet. 157. interest Concilio Trevirensi. P. V. 137. refutat

BER

- refutat Abaelardi hæreses. 145.
 146. zelus in Belgio. P. VII. 733.
 Cisterciensem ordinem late propa-
 gat. 337. P. XI. 154. S. Bernardi
 festum de præcepto in ditionibus
 Genuæ celebrandum. 313.
Bernardus Caroli M. ex Pipino filio
 nepos. P. IV. 288. a Ludovico
 Pio excæcatur. 289. 294.
Bernardus Dux Vinariensis. v. Vina-
 riensis.
B. Bernardus Ptolemæi. Indultum, ut
 de eo Missa, & Officium celebretur.
 P. XI. 349.
S. Bernardi mons in Vallesia, Mona-
 sterium Can. Reg. S. Aug. adver-
 sus Officiales Pedemontanos defen-
 sum. P. XI. 353.
 de *Bernat* S. J. Missionarius in Ægy-
 pto. P. XII. 223.
Bernates accedunt fœderi Helvetico.
 P. VII. 327. Bernensis impostura
 male nobis obijcitur a Protestantibus.
 345. Bernense conventiculum.
 352. deficiunt ab Ecclesia.
 353. conciliabulum & turbæ. 360.
 pro Hugonotis apud regem Gallie
 intercedunt. P. IX. 201. Proscri-
 bunt Anabaptistas 202. Toggiis
 assistunt & Abbati S. Galli scribunt.
 P. X. 544. Senatum constituunt.
ibid. bellum inferunt. 546. Præ-
 lium ad Vilmergam. 548. Pax. *ibid.*
 & sq. 552. quam acerbe exsequuntur.
 553. Formulam Consensus ac-
 ceptant. 559.
Bernclavius Passavium occupat. P. X.
 132. Törringium intercipit, fun-
 ditque. *ibid.*
Bernenvillius. v. Bornevillius.

BER

- Bernriedense* Institutum Can. Reg. ap-
 probatum. P. XI. 160.
Bernwardus, Hildesh. Episc. in Cata-
 logum Sanctorum relatus. P. XI.
 169.
Beroensis sacra Missio. P. XII. 58. urbs
 seu Aleppo. 184.
Beroldingerus, Joach. auctor erectæ
 congregationis Benedictino - Hel-
 vetæ. P. IX. 196.
Berolina expeditio ab Haddicko su-
 scepta. P. X. 740. Berolinum a
 Russis & Austriacis occupatum, &
 iterum desertum. 766.
Beronensis Ecclesiæ fundatio. P. VII.
 336.
Berrhoea. v. *Beroensis*.
Berruyer, Jos. Historiæ de populo
 Dei pars secunda proscripta. P.
 XI. 487.
Bertboldus Constantiensis Presb. P.
 XI. 156.
Berta Cantuariæ in Anglia regina
 Edelbertum conjugem convertit.
 P. IV. 184.
Berti, Laurent. Pilatum inepte facit
 Probabilistam. P. X. 794. quos Je-
 suitas in doctrina omnibus aliis Je-
 suitis comparandos dicit 805.
Betrada Montfortia Philippi I Gal-
 liæ regis uxor adulterina. P. V. 88.
Bertrandi, Lud. canonizatio. P. XI.
 347.
Bertuoldus Cantuar. Concilium Berg-
 hamstedense celebrat. P. IV. 253.
Bervicensis Dux, Jacobus, in Lusti-
 niam irruit. P. X. 429. vincit ad
 Almarzam fœderatos. 435. Gran-
 dis Hispaniæ titulo & Liræ Du-
 catu donatur. *ibid.* quem filio ce-
 dit.

BER

- dit. 458. cadit ad Philippoburgum. 92. 93.
Berullus fundat Oratorium. P. VIII. 503. cui Privilegia Collegii Neriani conceduntur. P. XI. 312.
Besozzi, Joach. Card. P. X. 319.
Bessarion Nicænus Archiep. ad Patres in Concilio Florentino habet orationem eloquentissimam. P. III. 260. refutat Marci Ephesini asselas. 265. item P. II. 68.
Beslialitas. Propositio de eadem damnata. P. IX. 13.
Bethlebemi, ubi Christus natus fuerat, templum Veneris, Adonidisque construitur. P. XI. 16. Bethlehemum hodiernum. P. XII. 62.
Betlemus, Gabr. Transylvaniæ Princeps, Turcarum clientelæ se subjicit. P. VIII. 85. in Austriam irruit. 132. ejus perfidia & crudelitas, Hungariam diripit. P. IX. 232. a rebellibus Hungaris proclamatur Rex. 233. init pacem, quam mox frangit, & Turcas mendacio evocat. 234. Rursus pacem obtinet. 235. Tertium bellum infert juvante Turca. 236. Cæsus iterum pacem obtinet & obit. 237.
Betlemus, Stephanus. P. IX. 237.
Beikumius a Batavis Lutetiam pro componenda pace missus. P. X. 443.
Beudinus, Corn. S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.
Beveranus Dux capitur. P. X. 741.
Beza, Theodorus, cædis Guisianæ instigator. P. VII. 491. Calvini in Pontificatu sc. Genevensi succes-

BEZ

- for. 493. ejus interitus. P. IX. 197.
Bezeredius rebellis Hungarus, cum legione sua ad Cæsarem redire tentans, capitur, & mortis supplicio afficitur. P. X. 583.
Bezoar lapis pretiosus. P. XII. 120.
Biardus, Petrus, S. J. Canadæ Missionarius. P. XII. 288.
Bibliopola. Conc. Colon. statuta circa eos. P. VII. 199.
Bibliotheca Jansenistica. quid de illa sentiendum. P. X. 809.
Bibra Augustæ Gubernator. P. X. 19.
Bichius, Vinc. ornatur tandem purpura Card. P. X. 294. quæ ei antea fuit negata. 482. obit. 329.
Bielses in Helvetia a religione deficiunt. P. VII. 353.
Bigamus non ordinandus. P. III. 44.
Bilbenreutense cœnobium Eustettensi Episcopo a Norimbergensibus reditum. P. VII. 163.
Biledulgerid regio in Africa. P. XII. 201.
Bilicbius, Erardus, Carm. Theologus in Colloquio Ratisbonensi. P. III. 322. P. VII. 136.
Binderus Cærareus Sub-Arbitrator in causa Palatina. P. VIII. 437.
Binghius Angliæ archithalassius. P. X. 488. 892. vincit Hispanos. 459.
Binius, Severinus, edit Coloniae Constitutiones Apostolicas. P. II. 66.
Bipontina Domus jura in ditiones Julienses. P. VIII. 27. 42. *Bipontina successio*, & transactio de successione in Ducatu Bipontino. P. VIII. 437. P. X. 80.

BIR

- Bironius*, Carolus, patriæ proditor capite plexus. P. VIII. 456.
Bironius, Petrus, S. J. Missionarius zelosissimus. P. XII. 243. 253.
Bironius Comes, Ernest. eligitur in in Ducem Curlandiæ. P. X. 631. Capitulatio *ibid.* deponitur. 633. & a tutela Joannis Imp. dejectus, in carcerem ducitur. 707. exul revocatus Curlandiæ restituitur. 717.
Bivrotus Baro Gustavum Adolphum Sueciæ regem sclopi explosione vix non interimit. P. IX. 322.
Bisgaja nova. P. XII. 284.
Bisnagar regnum. v. Narasingæ regnum.
Bissius, Henr. Card. obit. P. X. 304.
Biturrensia Concilia. Provinciale de abstinentia sabbatina. P. VI. 77. An. 1233. contra hæreticos. 21. Conciliabulum Arianorum. P. IV. 101.
Bitontina pugna. P. X. 299.
Bitus, Babylonix Episcopus. P. XII. 188.
Bituricensia Concilia. An. 1031. Provinciale. P. V. 90. An. 1225 contra Raymundum Tolosanum. P. VI. 18. An. 1286 de causarum cognitionibus. 23. An. 1415 occasione vestigalis a Carolo VI Clero Gallicano imperati. 130. An. 1528 provinciale præfide Francisco Turonio Archiepiscopo. P. VII. 555. An. 1584 pariter provinciale a Reginaldo de Beaulne Archiep. 597. conciliabulum an. 1438 pro Concilio Basileensi. P. VI. 135.

BIT

- Bituricensis* Archiepiscopus dismembratus. P. XI. 351.
Bizarrus. v. Pizarrus.
Blackvelus, Georg. novum juramentum præstat. P. IX. 208.
Blackus Anglus Trompium Belgam trino navali prælio vincit. P. IX. 153.
Blandrata, Georgius, Transylvaniam Arianismo inficit. P. IV. 133. P. VII. 303.
Blaquellus, regis Sueciæ medicus, capite plexus. P. X. 663.
S. Blasii Monasterium fundatum. P. VII. 335. Abbas S. R. I. Principis dignitate ornatus. P. X. 190.
Blesensis comitia sub Henrico III pro religionis incolumitate. P. VII. 508. sub eodem rege in pari causa. 517.
Bobadilla, Jos. S. J. Missionarius in Philippinis. P. XII. 123.
Bobadilla, Nicolaus, S. J. a Carolo V ob dicta scriptaque contra Constitutionem *Interim* in Italiam remissus. P. III. 330.
Bobienſe Monasterium exemptum. P. XI. 107. 108.
Bobolæ, Andr. S. J. causa beatif. P. XI. 483.
Bochus, Mauritanix Rex, Jugurtham Romanis prodit. P. XII. 201.
de Bock, Hieron. renuntiatio in Episcopum Harlemensem declaratur irrita. P. XI. 415. 417.
Boczius Cassoviæ præfectus a Bethle-mo captus. P. IX. 232.
Bodmannus, Rupertus, Princeps Campidon. obit. P. X. 67.

BOE

- Boehm, Jac.* Somniator. P. VIII. 449.
Boebmerus, Justus Henning. Cancell. Magdeburg. P. X. 675. obit. 679.
Boëmundus Apulus Bullionii comes in terram sanctam. P. III. 156.
Bogislaus, dux Pomeraniæ ultimus suæ familiæ, obit. P. VIII. 216. 446.
Bogor, Bulgarorum Rex, ope imaginis conversus. P. IV. 262.
Boguslaus v. Bogislaus.
Bobamus comes rebellium in Hungaria ductor. P. IX. 267.
Bohemiæ status politicus. P. VII. 241. & seqq. Sub ducibus & regibus ex Primislai Agricolæ stirpe. 244. ab extincta Primislai stirpe usque ad Hussitas & Concilium Constantiense. 252. a Concilio Constantiensi usque ad Basileense. 256. a Basileensi usque ad Tridentinum. 259. a Tridentino usque ad finem sæculi decimi sexti. 264. Bohemica corona tandem stabilem sedem fixit in Domo Austriaca ad Ferdinandum I devoluta. 262. Bohemorum dynastarum zelus pro religione. 264. promulgatum Concilium Tridentinum. 267. usus Calicis prohibitus. 268. bella domestica inter cognatos principes & cædes. 248. Bohemiæ regis immunitas, auri, argentique mineræ, 33. 34. primus Rex S. Wenceslaus. 246. Leo cum gemina cauda Bohemiæ insignibus additus. 248. regius titulus in perpetuum & alia privilegia concessa. 249. item munus archiepiscopatus & electoralis dignitas. 252. *Status sæculo XVII.* Sub ultimis Ru-

BOH

dolphi II annis. Protestantes barbarum auctores. P. IX. 289. P. VIII. 88. Mathias in fratrem insurgit. Protestantium insolentia. Rudolphi constantia. P. IX. 290. Litteræ Majestatis concessæ. Protestantium furor. 291. Mathias deprecatur. Leopoldus Archid. in Bohemiam movet. Sectariorum rabies. 292. Mathiæ in fratrem sævitia & Rudolphi obitus. 293. Mathias Rex. *ibid.* & sq. A catholici templum in alieno solo construunt, quod Rex vetat. 294. ejus ministros ex arce præcipitant. Electi directores. Jesuitæ expulsi. 295. arma corripunt rebelles, Silesii, Moravi & Lusatii ad defectionem tracti. 296. Mathiæ obitus, & Ferdinandi II coronatio. 297. Turriani furor. Mansfeldius a Bucquojo victus. Fridericus Palatinus Rex intrusus. 298. item P. VIII. 91, & seqq. Maximilianus Bav. Dux in Austriam & Bohemiam. P. VIII. 117. 120. P. IX. 298. Pugna Pragensis. P. VIII. 123. P. IX. 299. fructus victoriæ. P. VIII. 125. Juramentum ab ordinibus præstitum. 126. Reditus Maximiliani Bav. Ducis Monachium & gratulatio. 127. Ministrelli exacti, & religio redacta. P. IX. 300. Quæstio in rebelles habita. P. VIII. 135. Observatio de his dissidiis, & bellorum causis. 111. Bohemia post victoriam Lipsicam ab Arnheimio hostiliter invaditur. 194. per Wallensteinium recuperatur. 196. Wallensteinii cædes. Pax Pragensis.

BOH

Sueci Bohemiam, Silesiam & Moraviam diripiunt. Brinna salutis fuit. Ferdinandus IV Rex coronatus. P. IX. 301. Praga minor a Suecis capta, & major a Cæsarianis strenue defensa usque ad Pacem Westph. Religio reflorescit. 302. *Status saculo XVIII.* Canonizatio S. Joannis Nepomuceni. P. X. 609. Borussia Silesiam invadit. 610. Pugna ad Molvitiū. Boji Gallique in Austriam & Bohem. irruunt. Pragam capiunt. Scena mutata Maria Theresia regina coronata. 611. Borussia redit in Bohemiam. *ibid.* Pragam capit, & amittit cum parte Silesiæ. 612. sed variis præliis victor, pacem Dresdensē init. *ibid.* vid. etiam *Bellum Borusso-Austriacum.* Bohemiæ elector suffragii absoluti jure gaudet, capta a Josepho Imp. in comitiis Imperii possessione. P. IX. 302. P. X. 36. Contentio de Voto Bohemico, mortuo Carolo VI cessare jussu. 114. 115. quod in electione Francisci I resuscitatur. 162.

Bohemiæ Status Ecclesiasticus. Bohemi a Concilio Basileensi usum Calicis petunt, & impetrant unacum Moravis. P. III. 240. P. VII. 265. Synodus Olomucensis. 266. Rebello & postulata Sectariorum. P. III. 245. 249. P. VII. 267. Synodus Olomucensis secunda. 267. Conciliabula hæreticorum. 268. Transactio de bonis, hæreticis ereptis. P. XI. 320.

du Bois Archiepisc. Cameracensis. P. X. 363. primus Minister status Lud.

BOL

XV. 365. Cardinalis. 409. obit. 365. 410. v. *Dubois.*

Boleslavia condita. P. VII. 247.

Boleslavienses fratres. P. IX. 291.

Boleslaus I Bohemiæ dux impius. P. VII. 246.

Boleslaus II Bohemiæ dux pius, patris & aviæ vitia emendat. P. VII. 247.

Boleslaus III Bohemiæ dux a fratre excæcatur. P. VII. 247.

Boleslaus I Poloniæ Rex primus. P. V. 138.

Boleslaus II Poloniæ Rex. P. V. 138.

Boleslaus III Poloniæ Dux. P. V. 138.

Boleslaus V Poloniæ Dux. P. VI. 35.

Boleslaus Silesiæ Dux. P. VI. 36.

Bolognetti, Marius Card. P. X. 319.

Bomeliana expeditio infauſta. P. VII. 711.

Bona Ecclesiastica empta a Turcis, aut conducta, vel usurpata. P. XI. 458. capta in bello justo, vel injusto. *ibid.* empta a piratis. 459. disparitas inter mobilia & immobilia. *ibid.*

Bonagratia pro Ludov. V Imp. scribit. P. XI. 195, 196.

S. Bonaventura obstat, ne regula S. Francisci relaxaretur. P. XI. 177. Cardinalis creatus obit in Concilio II Lugdunensi. P. III. 207. ejus canonizatio. P. XI. 220.

Bonarschii Amphitheatrum honoris. P. VIII. 476.

Boncampagnus Princeps Soranus & Plumbinensis. P. X. 280.

Boncampagnus, Hugo, in Rom. Pont. sub nomine Greg. XIII electus. P. XI. 265.

BON

- Boncampagnus*, Jac. Card. obit. P. X. 294.
S. Bonifacius I Rom. Pont. P. XI. 71.
S. Bonifacius II Rom. Pont. P. XI. 97.
 Concilium Arafricanum approbat. P. IV. 155.
S. Bonifacius III & IV Rom. Pont. P. XI. 105.
S. Bonifacius V Rom. Pont. P. XI. 106.
Bonifacius VI sedem Pontificiam occupat & dejicitur. P. XI. 128.
Bonifacius VII sedem Pontif. invadit. P. XI. 136. perit. 138.
Bonifacius VIII Rom. Pont. P. XI. 190. defenditur a Concilio Vienne[n]si contra Philippum Pulchrum Gallia regem. P. III. 215.
Bonifacius IX Rom. Pont. P. III. 222. P. XI. 205.
Bonifacii Antipapæ. P. III. 142. 144.
S. Bonifacius Germaniæ Apostolus. P. IV. 270. P. VII. 737. P. XI. 112. 114. Sub quo Ratisbonense celebratur Concilium. P. IV. 271. item Liptinense. 272. & duo Moguntina. *ibid.* eligitur in Archiepiscopum primum Moguntinum. *ibid.* P. VII. 13.
Bonifacius sub Valentiniano III Imp. Africae Praefectus evocat Vandalos. P. IV. 125. P. XI. 78.
Bonivetus a Werthio captus. P. VIII. 214.
Bonna expugnata. P. VIII. 426.
Bonnevalius comes, Alex. Comaclum occupat, inde dissidium inter Papam & Caesarem. P. X. 229. ejus ruina. 528. abjurat religionem

BOR

- Christianam. 723. renuntiatur Aegypti praefectus. 726. obit. 729.
Bonnevalius comes, Cæs. Phæb. obit. P. X. 378.
Bononiensis episcopatus in archiepiscopatum erectus. P. XI. 136. 273. in Bononiensi Academia cathedra theologica instituta. 202. & Collegium Gregorianum erectum. 203.
Boronga, Carolus, S. J. Missionarius in Insulis Marianis occisus. P. XII. 125.
Borbonica Domus parens Robertus. P. VI. 16. Gallia corona ad Domum Borbonicam devolvitur. P. VII. 521. Borboniorum factio in Gallia sub Francisco II contra Guisios. 483. Borbonica Domus tractatus ansam dat bello inter Angliam & Hispaniam. P. X. 771.
Borbonius, Antonius, Dux Vindocin. nubit Joannæ Albretanae. P. VII. 471.
Borbonius, Carolus, Card. a Foederatis Catholicis Rex Gallia salutatur. P. VII. 522. celebrat Concilium provinciale Rothomagi. 585. moritur. 524.
Borbonius, Carolus, Gallia comestabilis. P. VII. 455. Insubriae praefectus. 457. transit ad Caesarem. 458. expugnat Romam. P. III. 305. occumbit in ipso assultu globo trajectus. 306.
Borde Oratorii sacerdos. liber de potestate ecclesiastica & temporali condemnatur. P. XI. 474.
Borgbesius, Ant. Card. crebatur. P. X. 281.

BOR

- Borghesius*, Camillus, S. J. Rom. Pont. sub Pauli V nomine. P. XI. 297.
- Borgia*, Alphonsus, in Pontif. electus, Callisti III nomen assumit. P. XI. 214. i
- Borgia*, Gaipar, Card. Hispaniæ Minister, Urbano VIII paritatem subsidiorum pro Cæsare velut exprobrat. P. XI. 320.
- Borgia*, Rodericus, Pontificius in Hispania legatus, dein Pontifex, Alexander VI dictus. P. VI. 147. P. XI. 222.
- Borgia Toletanus* Archiepiscopus creatur Card. P. X. 233. obit. 298.
- Borneo* Insula. P. XII. 74.
- Bornevillius* a Montecuculo accipit militare imperium. P. VIII. 387. ad Holzhemium cum Turenio accipiti morte pugnat. 388. in questionem vocatus absolvitur, & Hispanis copiis præficitur. 389.
- Borrius* Cæsareus bellidux. P. VIII. 223.
- Borromæus*, Carolus v. Carolus Borromæus.
- Borromæus*, Gilbertus, Card. obit. P. X. 311.
- Borussia* dux creatus Albertus Brandenburgicus Ord. Teutonici magister apostata. P. VII. 113. *Borussiae status sæculo XVII.* Investitura Borussiae a rege Poloniae collata. P. IX. 333. Luherus cum Calvino permutatus. Dominium directum Borussiae cum utili consolidatum. Elbinga ad Borussum jure hypothecario. Fridericus Wilhelmus magnus actor sui sæculi Suecos in Balthicum propellit. 334. sed omnia cogitur
- Pars XIII.*

BOR

- restituere. 335. Fridericus III succedit. *ibid.* Elbinga restituta. 336. *Borussiae status sæculo XVIII.* Fridericus I Rex primus Borussiae. Cur sibi coronam imposuerit. P. X. 4. 665. Rex salutatur a Cæsare & Protestantibus: reclamante Ordine Teutonico. 666. Coloniensem agrum invadit. Geldriam capit. Causa Novocomensis. 667. Meursia augetur. obit. Succedit Frid. Wilhelm. Pacem Ultraject. init cum Gallia Stettinum emit a Russo. 668. Causa auriaca. 669. Causa Tecklenburgensis. Dissensio cum Cæsare. Miscet se causæ Thorunensi. Accedit fœderi Hannoverano. 670. Causa Limpurgensis. 671. Divisio hæreditatis Auriacæ. 672. Causam Juliacensem cum Palatino vult transigere. 673. obit. *ibid.* Succedit Fridericus II Heros invictissimus. Prima gesta in Silesia. 674. Frisiam Orientalem occupat. Bellum instaurat, & cur, Angliæ respondet. 675. Rex ubique victor triumphat. Ordinem Processus Judicialis reformat. 676. Novæ tricæ cum Austria ob sponsionem pacis Dresd. ab Imperio procurandam. Arcana deteguntur. 677. de Montium Ducatu. Initium templi Catholici Berolini. Laus regis. 678. Codex Fridericianus introductus. 679. Embdena navigatio. Lis ob justapulæ. 680. aliquid de bello ultimo & Mechlenburgico Ducatu. 681. Borussiae Rex propter Formulam consensus ad Cantones Helvet. Protestantes scribit, graviter conquestus, 558. 560. Pax cum Sue-

BOR

- Succis* an. 1720 Holmiæ inita. 647.
vid. etiam *Bellum Boruffo-Austriacum. Brandeburgia.*
- Borziwius I*, Bohemiæ dux, primus Christianus. P. VII. 245.
- Borziwius II*, Bohemiæ dux. P. VII. 248.
- Bos*. sub bovis specie, vario tamen nomine cultus Osiris, Chami filius. P. XII. 191.
- Boso* primus Rex Arelatenfis. P. IV. 301. P. V. 73. P. VII. 619.
- Bossu* de Alfatia Archiep. Mechlin. creatus Card. P. X. 233.
- Bossuetus*, Benign. Episc. Meldensis, se Fenelonii doctrinæ de vita contemplativa opponit. P. VIII. 741. Jansenistarum crimen falsi in eum. P. X. 424.
- Bosjuvii* comes, Heninius, equitatu in Belgio a Philippo II præfectus. P. VII. 631. capitur a Fœderatis. 673.
- Bothyanus* rebellium in Hungaria ductor. P. X. 582.
- Boiskajus*, Steph. Calvinista, Transylvaniæ princeps. P. IV. 135. P. VII. 308. P. IX. 232.
- de Botta* Marchionis, legati Reginæ Hungariæ apud aulam Russicam causa. P. X. 710. 712.
- Boubet* S. J. Missionarius in Madurensi regno zelosissimus ultra 20000 baptizat. P. XII. 115.
- Bouchius*, Melitensium Magister, obit. P. X. 312.
- Bovetus* S. J. singulari apud Imp. Sinarum valet igratia. P. XII. 148. quam vix non perdit ob cautelam

BOU

- contra superstitiones. 152. jubetur ideo aula abstinere. 153.
- Bouffel* S. J. Peckini. P. XII. 164.
- Boufflerius*, Franciæ Marechallus, Infulas defendit, ab Eugenio & Marleburgo expugnatas. P. X. 517. Hollandos Exerensii prælio profligat. 516. exercitum servatis ordinibus e pugna Malplaquetana educit. 518. in Germaniam ducit exercitum & Philippoburgum expugnat. P. VIII. 424. obit. P. X. 348.
- Bovius*, Carolus, Canones Apostolicos e Græco in latinum convertit. P. II. 65.
- Bourzeus* suam circa doctrinam Jansenii sententiam retractat. P. VIII. 788. 816.
- Brabantia* vetustæ adumbratio. P. VII. 622. prætenditur a Casselensi Landgravio. P. X. 193. Brabantini Nuntio apud Belgas, tanquam judici Ordinario & Vicario Apost. subiecti. P. XI. 292.
- Braccarenfis* Concilia. An. 563 & 572 contra Manichæos & Priscillianistas. P. IV. 164. 206. item de disciplina ecclesiastica. 225.
- de Braccamontio*, Gaspar. P. IX. 149.
- Bracbianus* Ducatus pro familia Ursinorum erectus. P. XI. 251.
- Brachmanes* sacrorum in Malabaribus antistites. P. XII. 78.
- Bragantinus* dux, Joannes, Lusitaniæ Rex proclamatur. P. IX. 106. 131.
- Brandanfordiense* Concilium adversus Edvinum. P. V. 27.
- Brandeburgia* ad Domum Zolleranam. P. III. 226. P. VI. 108. Brandeburgicæ Domus electoralis jus in ditio-

BRA

- ditiones Juliacenses, Clivenfes &c. P. VIII. 27. 29. elector cum Sueco fœdus init. 191. ejus compensatio in Pace Westph. 296. Fœdus cum Gallia post Argentinam captam. 414. dissuadet bellum. 415. tres Silesiæ principatus postulat, & obtinet Schwibusiensem agrum. 417. ad querelas Lud. XIV. respondet. 653. 657. v. *Borussia*.
- Brandenburgensis* Episcopatus fundatur. P. V. 9. profanatur. P. VIII. 170.
- Brandolinus* Valdemarinus Abbas a Venetis incarceratur. P. XI. 298.
- Brasilia* ab Alvaro Caprali occupatur. P. VII. 823. P. XII. 227. quam Hollandi invadunt, & certis cum conditionibus Lusitanis cedunt. P. IX. 132. Brasiliæ brevis descriptio. P. XII. 271. Religionis introductio. 272. Calvinistarum furor. 276.
- de *Brebeuf*, Joan. S. J. primus Huronum Apostolus, & pro fide Christi martyr. P. XII. 288. 290.
- Breda* ab Altapennio capitur. P. VII. 702. & a Batavis. P. IX. 139. *Bredanus* Baronatus. 147.
- Brederodius*, Henricus, e Bataviæ comitibus equitatui in Belgio præfectus. P. VII. 631. conspirationis inter nobiles initæ antesignanus libellum Gubernatrici offert. 649. & conjuratos lauto convivio excipit. 650. intolerantiæ patratiæ. 651. Novum libellum querimoniis plenum ad gubernatricem mittit, & responso nimium ingrato accepto exercitum Geusiorum Vianam traducit 655. centuriam equitum amit-

BRE

- tere, quam fidelitatem de novo regi jurare maluit. 656. interitus. 657.
- Breidenbachius* cæsus. P. X. 767.
- Brema* libertatem suam defendit contra Suecos. P. VIII. 376.
- Bremensis* Ducatus ad Danum. P. X. 641. & Hannoveranum. 642. 649. qui investituram obtinet. 90.
- Bremensis* Episcopatus erectus. P. IV. 271. primus Episcopus Willetradius. 273. unitur Hamburgensi. 299. P. XI. 122. fit suffraganeus Colonien- si, cum aliquo Hamburgensis jure. 127. iterum eximitur. 130. *Bremen- sis* Archiepiscopi suffraganei. 168. profanatur a Protestantibus. P. VIII. 170. & in Pace Westph. Suecis ce- datur. 296.
- Bremgarta* accedit ad fœdus Helveticum. P. VII. 328.
- Brennerus* in Austria a Colalto clade afficitur. P. VIII. 130. & seq.
- Brentius*, Joan. ex Protestantibus Theologus in colloquio Ratisbo- nensi. P. III. 322.
- Bressanus*, Sebast. S. J. Missionarius in Canada, ab Iroquæis crudeliter habitus, liberatur ab Hollandis. P. XII. 289.
- Bretislaus I*, Bohemiæ dux, Achilles dictus. P. VII. 247.
- Bretislaus II* Bohemiæ dux. P. VII. 248.
- Brevedente*, Carolus, S. J. in itinere in Abyssiniam moritur. P. XII. 221.
- Breviarium* Romanum a Pio Veditum omnibus præcipitur. P. XI. 260. in linguam gallicam translatum pro- hibetur. P. VIII. 636. *Benedicti-*

BRI

- num novum approbatur. P. XI. 314.
- Bremerus* Cæsar, bellidux in pugna Pragenſi. P. VIII. 123. capitur. 124.
- Bremerus* Tribunus Cæſar. in pugna ad Petrivarad. cadit. P. X. 589.
- Briegæ* dux ultimus, Georgius Wilhelm. obit. P. VIII. 446. Principatus a Brandeburgo poſtulat. 417.
- Brietii*, Philippi, criſis in Concordata Galliæ nimis acerba. P. III. 288.
- Brigantium* a Suecis ſolo æquatum. P. VIII. 233.
- S. Brigittæ* canonizatio. P. XI. 206.
- Brigodus*, Arnold. Joſ. Quesnelli ſocius, capitur Bruxellis: dolosa ejus converſio. P. X. 384.
- Brila* a Geuſiis capitur. P. VII. 671.
- Brifacum* expugnatur a Vinarienſi. P. VIII. 217. & a Tallardo. P. X. 25.
- Britannia* ab Angliſ, gente Saxonica, occupatur. P. XI. 79.
- Brübricus* Weſt-Saxiæ tyrannus. P. IV. 250.
- Britiniaca* Pax inter Anglos & Gallos. P. VI. 74.
- Ven. de Brito*, Joannes, in odium fidei occiſus, beneficiis clarus. P. XII. 109. 115.
- Brito*, Philippus, Luſitanus Cananenſem arcem ſtrenue defendit. P. XII. 85. claſſem in Indias adducit, ingenti balæna curſum unius navis ſiſtente. 89. Arracanum regem vincit. 117.
- Brixienſis* Episcopatus deſcriptio. P. VII. 371.

BRO

- Brixinenſe* conciliabulum Gregorium VII deponit. P. V. 86.
- Brocardus* S. J. frater inſignis artifex, ob cautelam contra ſuperſtitiones apud Sinarum Imp. offenſam incurrit. P. XII. 152.
- Broglio* Dux e Praga evadit in Saxoniæ, & cum Mallebæo ſe conjungit. P. X. 135.
- Broglio* Dux fœderatos ad Bergam cædit. P. X. 761. & Hannoveranos ad Grymbergam. 767. pugna ad Fillingshuſium. 768. revocatur. 773.
- Bromienſis* Abbatia in comitatu Namurcenſi confirmata. P. XI. 132.
- Brounius* comes v. Brunius.
- Brüblenſis* familia dignitate comitum S. R. I. auſta. P. X. 108.
- Brugeneſe* Collegium S. J. erectum. P. XI. 276.
- Brugenſis* Episcopatus erectus. P. XI. 249. 250.
- Brulardus* Sillerius, Franciæ Ratiſbonæ Orator, de bello Mantuano finiendo cum Cæſare tranſigit. P. VIII. 185. Regni Galliæ Cancellarius, dejicitur. 493. 497. obit. 570.
- Brun*, Ant. ſupremi Conſilii Flandrici aſſeſſor. P. IX. 149. 152. Hiſpaniæ legatus ad P. W. P. VIII. 238.
- Bruna* Torſtenſonio curſum victoriarum ſiſtit. P. VIII. 231. Brunoviennes abutuntur literis Majeſtatis. 88.
- Bruncbtildis* Gallæ furia. P. IV. 184. 202.

BRU

- S. Bruno*, Carthusianorum fundator. P. XI. 154. ejus Festum institutum. 309.
- Bruno* Argentin. Episcopatum resignat. P. V. 137.
- Brunius* comes, Maxim. Ulysses, Transylvaniæ gubernator. P. X. 607. Austriacus belli Imperator. 734. cum *Boruffis* ad Lobosicium pugnam committit. 735. vulneratur in pugna Pragenfi. 738. obit. 739.
- Brunsvicensis* dux, Christ. v. Christianus.
- Brunsvicensibus* cessa in P. W. P. VIII. 297.
- Brusellensis* senatoris in carcerem abductio Parisiis tumultum excitat. P. VIII. 636. pellitur Parisiis. 638.
- Brussius* Scotus Anglos profligat. P. VII. 890.
- de *Bubna* comes gratia Reginæ excidit. P. X. 611.
- Bucentaurus* Venetorum navis Prætoria. P. X. 280.
- Bucerus*, Mart. Dominicanus, Apostata, ex Zwingliano Lutheranus. P. III. 310. interest disputationi Ratisbonensi. 312. 322. pervertit Hermannum Archiepiscopum Coloniensem. 313. obit. P. VII. 357.
- Bucharelli*, S. J. Missionarius in odium fidei occiditur. P. XII. 128. 130.
- Bucheimius* comes Ragoziæ in Hungaria strenue resistit. P. IX. 237.
- Buchenani* & Knoxii Hibernorum hæreticorum effigies, & furor. P. VII. 898.
- Bucherius* libellum, quem edidit, falso Jesuitis attribuit. P. VIII. 467.

BUC

- Buchinghamus* Dux atheus obit, & sibi epitaphium scribit. P. X. 499.
- Buckinghamus* Dux interimitur. P. IX. 212. 213.
- Buquojus* comes, Carolus Longovall, Catholicorum Dux contra seditiosos Bohemos. P. VIII. 89. P. IX. 296. Mansfeldium ad internecionem cædit. P. VIII. 92. P. IX. 298. dissuadet Max. Bav. duci expeditionem in Bohemiam. P. VIII. 120. vulneratur. 122. Moraviam post pugnam Pragensem ad obsequium Cæsaris reducit. 128. cadit ad Neosolium. P. IX. 233.
- Buda* a Cæsareis incassum oppugnata. P. IX. 272. expugnatur. 274.
- Budensis* Concilia. An. 1279. præside Legato Pontificio. P. VI. 1271. Budensis conventus an. 1486. celebrati sanctiones. P. VII. 284.
- Budenbrockius* Suecicus bellidux capite plexus. P. X. 658.
- Budianus* in Austria a Colalto clade affectus. P. VIII. 130 & sq.
- Buenos-Ayres*, urbs in Paraquaria. P. XII. 244.
- Bouffierus* S. J. ab Archiep. Rothomag. in exilium missus. P. VIII. 735.
- Bugenhagenius*, Joan. v. Pomeranus.
- Buglius*, Lud. S. J. Missionarius in Sinis falso accusatus conjicitur in vincula. P. XII. 145. condemnato ad mortem indicitur exilium. 146. retinetur ab Imperatore. 147.
- Bubyus* Carm. scribit contra auctoritatem Papæ. P. VIII. 705.
- Bulgaria*, antea Mysia dicta. P. XI. 110. Bulgari conversi. P. IV. 262.

BUL

- ad quem Patriarchatum pertineat Bulgaria? P. III. 127.
- Bulla Aurea*. P. VII. 3. Qualis debeat esse conductio Electorum. *ibid.* Observatio. 4. de electione Rom. Regis. 5. an eligi possit Imperator A catholicus? 7. an exterus? 10. videatur Dissertatio de Bulla aurea. 1.
- Bulla Cœnæ* brevissima syncope relata. P. XI. 384.
- Bullæ Cruciatæ*. P. III. 156.
- Bulla Unigenitus* a Parlamento Parisiensi Registro inserta. P. X. 363. v. *Unigenitus*.
- Bullimbrockius* Vice-Comes favet Gallis. P. X. 447. ex Anglia in Galliam fugit. 493.
- Bullingenius* Colonienfis ad pacem Riscicensem legatus. P. VIII. 443.
- Bullingerus*, Henricus, Zwinglii successor. P. VII. 357.
- Bullionii* Ducatus. P. VIII. 438. ab Ecclesia Leodiensi emptus. P. X. 521.
- Bullionius*, Godef. Romam capit. P. III. 133. ejus expeditio in terram sanctam. 156.
- Bullionius*, Henr. Hugonotorum dux. P. VIII. 484. patriæ prodicionem adornat. 456.
- Bullionius* Princeps Turenus Card. gratia regis excidit & obit. P. X. 230. 333.
- Bungenfis* regis in Japonia, Francisci in Baptismo cognominati, conversio & constantia. P. XII. 172. mittit Romam legatum. 173.

BUR

- Buquingamus*, Anglicæ classis præfectus, profligatur a Torasio & Schomberg. P. VIII. 581.
- S. Burchardus* Germaniæ Apostolus. P. IV. 270. cui Herbipolensis Episcopatus committitur. 272.
- Burchardus* Episc. Wormatiensis, Canonum collector. P. XI. 141.
- Burchardus*, primus Sueviæ dux. P. V. 6. 7.
- Burdegalsia* Concilia. An. 385. contra Priscillianum. P. IV. 163. An. 1080 contra Berengarium hæreticum. P. V. 94. An. 1238, de Immunitate Ecclesiastica &c. P. VI. 22. An. 1583 præside Antonio Lansaco Archiep. P. VII. 594. Concilium provinciale An. 1624 celebratum. P. VIII. 764.
- Burdi*, Hieron. Card. P. X. 319.
- Burdinus*, Mauritius, Antipapa, Gelasio II oppositus. P. III. 133. 145. P. XI. 158.
- Bureburgenfis* Episcopatus erectus. P. XI. 114.
- Burganius*, Jos. Archiep. Camerac. P. IX. 149. 152.
- Burgense* Concilium Sæc. XI celebratum de ritibus Ecclesiæ. P. V. 113.
- Bürgefer*, Leodegarius, in Principem S. Gallensem electus. P. IX. 203.
- Burgustanum* Collegium S. J. erectum. P. VIII. 312.
- Burgundici* regni initia. P. IV. 198. P. XI. 74. 81. divisio. P. VII. 619. 620. ad Galliam. 628. Burgundicorum ducum lineæ. 626. Burgundicum bellum. 44. An Cæsari & Imperio fas sit, Burgundico

BUS

CAC

Circulo contra Gallos succurrere. P. IX. 188.

Buscoducensis Episcopatus erectus. P. XI. 249. 250.

Bussi, Henricus, Episc. Meldensis, strenuus Bullæ Unigenitus propugnator, creatur Card. P. X. 231.

Bussius, Joan. Bapt. Card. obit. P. X. 278.

Butblerus tribunus interficit conjunctionis Wallensteinianæ reos. P. VIII. 208.

Butlerus, Georg. Ormondi dux, Anglorum ductor. P. X. 448. 489. exul. 493.

Butrio, Antonius de, Jurisconsultus ad tollendum schisma dubiorum Pontificum legatus. P. III. 222.

Butterlin Moscorum Dux. P. X. 769.

Buyssius, Senator Batavus, in Congressu Gertrudenbergensi interlocutor. P. X. 144.

Buzomi, Franc. S. J. primus salutis signum in Cochinchinam infert. P. XII. 127.

Byrsa, arx Carthagini adjecta. P. XII. 194.

Bzovius, Abrahamus. P. XI. 195.

C.

Cabades Persiæ Rex turpis. P. XII. 29.

Cabaus ductor Cæsareus. P. VIII. 223.

Cabassius, Franc. Martyr. P. XII. 215.

Cabilonenſia Concilia. Sub Guntramo. P. IV. 197. Sub Clodovæo II pro fide Nicæna. 222. Sub Carolo M. an. 813. celebratum. 326.

Cabilonenſis Monasterii fundatio. P. IV. 197.

Cacique vocatur barbarorum in Paraguaris Præses. P. XII. 244. & Prætor in Florida. 285.

Cadalous Parmensis Episc. sub nomine Honorii II ab Henrico IV contra Nicolaum II intrusus, a conciliabulo Basileensi confirmatus, ab Ecclesia damnatus Romam ingreditur armatus, sed victus misere perit. P. III. 145. P. V. 82. III. P. XI. 148.

Cadomensis Synodus Henrici II Angliæ regis filios, in patrem impios, damnat. P. V. 158.

Cadſandia urbs, Batavis cessa. P. IX. 147.

Cadurcensis Academia erecta & confirmata. P. XI. 195.

Cacilianus Carthaginensis Episc. a Donatistis accusatus & damnatus, Romæ absolvitur. P. IV. 73. an Constantinus M. in causa Cæciliani iudicis partes jure assumpserit? 78. an ex eadem causa probetur *jus appellandi* a Pontificis sententia ad Concilium? 85.

S. Cælestinus I Rom. Pont. contra Nestorium Romæ cogit Concilium, idque ut faciat S. Cyrillus in Oriente, mandat, eique vices suas demandat. P. III. 52. P. XI. 75.

Cælestinus II Rom. Pont. ejusque Constitutiones. P. XI. 162.

Cælestinus III Rom. Pont. urget quintam expeditionem sacram. P. III. 159. coronat Romæ Henricum VI Imp. P. VI. 179. ejus Constitutiones. P. XI. 169.

Cælestinus IV Rom. Pont. P. III. 181. P. XI. 178.

Cæleſti

CÆL

- Cælestinus V* Rom. Pont. P. XI. 189. in album Sanctorum relatus. *ibid.* 194.
Cælestinorum ordo erectus & approbatus. P. XI. 189. sub protectionem Sedis Apost. receptus. 192.
Cælestius, præcipuus Pelagii sectator, damnatur. P. IV. 150. 151. P. XI. 71. 75.
Celibatus clericorum. vid. Dissert. P. V. 30. & Concil. general. Chalcedonense. P. III. 62. Lateranense. 138. Senonense. P. VII. 566. Neocæsarense. P. IV. 139. Gangrense. 140. Carthaginensia. 142. 145. Thesis Jansenistica, & Anti-Thesis S. Augustini de cælibatus & matrimonio æqualitate. P. VIII. 949.
Cæsar. v. Imperator. Cæsarei militis misera facies ingruente bello Suecico. P. VIII. 182. & post Lipsiam cladem. 194.
Cæsaraugustana Concilia. An. 381 contra Priscillianistas. P. IV. 147. 162. An. 592 contra Arianos. 209. Sæculo VII de disciplina monastica. 225. An. 1318 celebratum a Petro de Luna de erectione hujus Episcopatus. P. VI. 87.
Cæsaraugustanus Episcopatus erectus. P. XI. 194.
Cæsarea urbs condita. P. XI. 9. P. XII. 23. lapidum hodie acervus. 60.
Cæsarea Philippi, ignobilis hodie vicus. P. XII. 59.
Cæsareense Monasterium fundatum. P. VII. 337.
Cæsarinus, Julianus, Card. Concilii Basileensis Præses. P. III. 239. P. XI. 210. 215. Concilii Florentini

CÆS

- Legatus salutat Græcos Venetiis. 259. disputatum Græcis. 260. item 128. bellum Uladislao III. Hungariæ regicontra Turcas infelicer per-suadet. P. VII. 276.
Cæsarius Arelatensis præsidet Concilio Arausicano II contra Semipelagianos. P. IV. 153. 154. item Valentino. 156. congregat Concilium Agathense. 186. præsidet Arelatensi IV & Vasensi. 191. Regulas Monasticas scribit. P. XI. 102.
Cassa, urbs. P. XII. 61.
Cæsaria, Africæ pars. P. XII. 202. Introductio religionis. 213. 216. Ejus littora, seu Promontorium Bonæ Spei prope emensus est Diazius. 78.
Cajetani Card. colloquium cum Luthero. P. III. 298. v. Thomas de Vio.
Cajetani Thienæi beatificatio. P. XI. 318. & canonizatio. 358.
Caillii error de Eucharistia. P. VIII. 747.
Cainacanus Vezirius. P. IX. 281.
Cainales Malabariæ dynastæ. P. XII. 78.
Cairum, Princeps Ægypti civitas. P. XII. 192. olim Memphis. *ibid.*
Cairum Indicum. P. XII. 72.
S. Cajus Rom. Pont. P. XI. 37.
Cajus Presbyter. P. XI. 40.
Calecas, Manuel, Græcorum doctissimus contra Græcorum errores scribit. P. III. 256.
Calasæctius v. Josephus Calasæctius.
Calatravensis ordinis initia. P. V. 155. equites matrimonium contrahere possunt. P. XI. 239. & habent testandi facultatem. 266.

Calca-

CAL

Calcagnini, Carolus, Card. P. X. 319.
Calcutense Concilium in Angliā an.
 787 celebratum. P. IV. 285.
Calderanus, Tartarorum Occidentalium
 Rex, gravissimum Sinis bellum in-
 fert. P. XII. 161.
Calderonius, Rob. aulæ minister puni-
 tus. P. IX. 103.
Calcuti regnum. P. XII. 73. cujus
 litora primus Gamma attingit. 78.
 quem Zamorinus cum honore ex-
 cipit, sed dein ei insidias struit.
 79. Capralis vero injurias, sibi il-
 latas, egregie ulciscitur. 80. Zamo-
 rinus a Vasco Gamma navali præ-
 lio vincitur. 82. Trimumparam,
 Lusitanorum amicum, bello ag-
 greditur, *ibid.* sed ad petendam pa-
 cem fuit coactus. 83. iterum Tri-
 mumparam invadens vincitur. *ibid.*
 84. 85. 86. concedit tandem Lusita-
 nis locum, arcem construendi. 87.
Calenbergensis pugna inter Cæsareos
 & Danos. P. VIII. 156.
Calendarium a Gregorio XIII refor-
 matum. P. XI. 271. a Clavio S. J.
 perfectum. 293. Protestantes non
 recipiunt, licet utilitatem ejusdem
 vident. P. VIII. 324. acceptatur
 in Helvetia. P. IX. 203. & in An-
 glia. P. X. 511.
Calendio Antioch. Patriarcha. P. XI. 90.
Caletum Anglis ereptum. P. VII. 479.
Calicis usus a Bohemis impetratus.
 P. III. 247. secundum compacta-
 ta Concilii Basileensis. P. VII.
 265. usum calicis petentes a Con-
 cil. Tridentino remissi ad Pontifi-
 cem. P. III. 346. Calicis consecra-
 tio sine vino nunquam Norvegis
 concessa. P. XI. 222.

Pars XIII.

CAL

California Insula. P. XII. 229. Intro-
 ductio Christianæ religionis. 293.
Caligula, Cajus, Imp. P. XI. 2.
Calipharum in Arabia & Persia regnum.
 P. XII. 30. in Ægypto. 192.
Calischienſe Concilium Gregorii IX.
 decretales promulgat. P. VI. 166.
Callacus ab Emmanuele, Lusitaniæ
 rege, Caprali subsidio missus. P.
 XII. 80. Insulas Concept. B. V. M.
 & S. Helenæ detegit. 81.
Callegus de Vera, Barnabas, asserit,
 quod unus Doctor opinionem pro-
 babilem reddere possit. P. X. 781.
 tuetur Probabilissimum. 784.
Callierius Galliæ ad pacem Risvicen-
 sem legatus, cum Batavis de pace
 tractat. P. VIII. 434. 435. 443.
S. Callistus I. Rom. Pont. P. XI. 27.
Callistus II Rom. Pont. pacem Ec-
 clesiæ cum Henrico V. instaurat.
 P. III. 134. P. V. 130. ejus Con-
 stitutiones. P. XI. 159.
Callistus III Rom. Pont. Joannam Darc,
 Galliæ liberatricem a veneficio ab-
 solvit. P. VI. 122. ejus Constitu-
 tiones. P. XI. 214.
Callistus III Antipapa, antea Joannes
 Abbas Strumensis. P. III. 150. P.
 XI. 165.
Calmukii. v. Kalmukii.
Calvinus. Ejusdem juvenus, institu-
 tiones, doctrina impia, Galliæ &
 Brasiliæ illata. P. VII. 485. Refor-
 mator sc. Genevæ. 544. 545. Sy-
 nodus Hortensis. Missionarii. 545.
 Calvini Evangelium quomodo Gal-
 liæ illatum. 541. per combustio-
 nem Serveti ab Arianismi suspicio-
 ne se purgat. P. IV. 133. mors.
 P. VII. 492.

H

Cal-

CAL

Calvinistarum causa Aquisgranensis. P. VII. 183. Furor in Senatum & Ecclesiasticos. *ibid.* & sq. impietas in religionem, templa, Sacerdotes. 499. in omnes Catholicos, in sanctos & sepulchra. 500. proditores patriæ, & in regem suum rebelles. 501. eorum Martyrologium. 543. famosi libelli. *ibid.* Reformatio & purgatio Calviniana. 545. dulce melos. 547. Quomodo ad pervertendam juventutem in scholas irrepserint? 548. Calvinistas inter & Mahometanos parallela. 313. Illorum in Belgio & Hugonottorum in Gallia mutua collusio. 653. Tumultus Antwerpensis. 694. Calvinistarum causa in negotio componendæ Pacis Westphal. discussa. P. VIII. 254. Calvinistarum in Gallia conciliabula. 458. comitia. 483. seditio. 484. insolentia. 494 & sqq. Quas turbas in Gallia excitaverint, recensetur breviter. 535. jubentur, bona in Bearnia Ecclesiis erepta restituere. Eorum postulata. 535. Dissertatio de eorum causis bellandi. 537 & sqq. Perfidia. 560. extorquent pacem. *ibid.* & sqq. 565. tumultus varii. 567 & sq. nova rebellio 571. pacem petunt & obtinent. 572. Missionem Canadensem diuturbant. 577. Charentoniensis synodus frustra conatur unionem cum Lutheranis cadere. 589. Publicantur contra eos edicta regia. 677. 681. frustra per clerum ad conversionem adhortantur. 706. expelluntur e Gallia. 708. novo edicto post

CAL

pacem Risvicensem proscribuntur. 740. Eorum sanguinolentia in Rhœtia. P. IX. 101. monumentum æternum in Anglia. 217. synodus Deninghamensis a fœminis dissoluta. 218. molimina contra regem suum. 227. Rebellio in Hungaria. 248. 264. obtenta a Cæsare venia. 265. in apertum bellum erumpunt. 267. Rebellio in Occitania. P. X. 337. insolentia in Grifonia. 565. fraudes, ut Ecclesiam Græcam sectæ suæ conciliarent. P. IX. 347. quæ tamen eorum doctrinam rejecit. *ibid.* Concilia contra eos in Oriente celebrata. 348 & sq. Calvinistarum effigies. 357. & furor in Brasilia. P. XII. 276.

Calumnia sunt selecta ora in oppugnando Probabilismo arma. P. X. 794.

Camaldulensis Congregationis Abbatia quædam & Monasteria suppressa. P. XI. 268.

Camargo, Ignatius, S. J. asserit, quod unus Doctor opinionem probabilem reddere possit. P. X. 782. est Anti-Probabilista. 804.

Cambayæ regnum, & religionis introductio. P. XII. 128. Cambaya, urbs amplissima, Cairum Indicum dicta. 72.

Cambodiæ regnum, & religionis introductio. P. XII. 117.

Cambyfes Persarum Monarcha, P. XII. 4.

Cameneum ad Polonos. P. IX. 287. ad Turcas. 316.

Camera Apost. a Pio IV. reformata. P. XI. 254.

CAM

Camera Imperialis a Maximiliano I fundata. P. VII. 47. 48. in Pace Westphal. ordinata. P. VIII. 292. 293. Assessorum sustentatio & salaria. 326. præsentatio. 327. De reformatione processus judicialis in casu simplicis querelæ. 328. de appellationibus &c. 330. de iisdem minuendis ordinationes. 333. de revisione. 334. de modo referendi. 336. de executione aliisque ad *Cameram* pertinentibus. 337. Schema Assessorum Catholicorum. 339. Augustanæ Confessioni addictorum. 293. de debitoribus obærat. 339. de deputatione, matricula, præcedentia. 343. *Camere* erectio Cæsari non adimit jurisdictionem. 9. 11. nec executionem sententiæ. 19. *Camera* augmentum Assessorum & salariorum petit. P. X. 51.

Cameracensis Concilia. Sub Maximil. a Bergis Archiep. an. 1565. celebratum. P. VII. 738. An. 1586 præsidibus Nuntio Apost. & Barlamentio Archiep. 749.

Cameracensis Archiep. erectus. P. XI. 249.

Cameracensis Congressus indictus. P. X. 463. cæptus. 464. contentiosus. 528. *Cameracense* fœdus contra Venetos. P. VII. 54. 451. Pax indignantibus Venetis. 462. 481.

Camerarius, Joach. in Austriam accitûs. P. VII. 177.

Camertes, Paulus, a S. Ignatio inter primos in Indias missus. P. XII. 92. a S. Xaverio Indicæ Societati Præ-

CAM

positus. 170. & in Mozambico relictus. 214.

B. *Camilli de Lellis* corpus in decentiorem locum translatus. P. XI. 408. ejusdem canonizatio. 438.

Caminensis Episcopatus in P. W. ad Domum Brandenburgicam transit. P. VIII. 170. 297.

Campanarum benedictio. P. XI. 136. item ex Conc. Mediolan. P. VII. 406. *campanæ* Ecclesiæ Cath. sonus ne cuidam Persæ esset gravis, rex Persiæ fecit. P. XII. 188.

Campanus Lutheri discipulus Arianus. P. IV. 133.

Campegius Card. urget edictum Wormatiense. P. III. 303.

Campianus, Edmundus, S. J. venit in Angliam. Ejusdem ad Senatum regium litteræ. Ab Elioto apostata proditus, publice ministellos confutat. Examen, martyrium, Libellus de decem rationibus. P. VII. 863 & seq.

Campidonense Monasterium conditum. P. VII. 334. *Campidunum* a Max. I Bav. electore vi captum. P. VIII. 206. S. R. I. Princ. & Abbatibus concessa facultas, ministrandi Sacram. Confirmationis. P. XI. 448. & consecrandi Ecclesias. 482.

Campson, Ægypti, Syriæ, & Arabiæ Rex, Alexandro VI Rom. Pont. deletionem sacri in Palestina sepulchri minitatur, si Lusitani ex India non discedant. P. XII. 84.

Campus sanctus. Pugna ad illum. P. X. 318.

Cana Galilææ. P. XII. 62.

CAN

- Canada* seu Nova Francia inventa & introducta religio. P. XII. 228. 229. 287. ab Anglis occupata. P. X. 774. Canadensis Missio S. J. a Calvinistis disturbata. P. VIII. 577. *Canada* fluvius, hodie S. Laurentii dictus. P. XII. 228.
- Canalis* per mediam Franciam ductus. P. VIII. 649.
- Cananorum* regnum. P. XII. 73.
- Canariæ* Insulæ, seu Fortunatæ. P. XII. 203. 214.
- Cancellariæ* Apost. regulæ. P. X. 309.
- Cancellus*, Lud. O. Præd. Missionarius in Floridam missus occiditur. P. XII. 286.
- Candia* a Turcis expugnata. P. IX. 94. 344. P. XI. 346.
- Canisia* a Turcis occupatur. P. VII. 295. recuperatur a Casareis. P. IX. 279.
- Cannensis* Hannibalis victoria. P. XII. 196.
- Canonicæ* Distributiones, v. Distributiones.
- Canonici*. Ordinationes Conc. Trid. circa illos. P. III. 349. Augustani. P. VII. 206. varii casus ab Episcopo Egitanienti propositi resolvuntur. P. XI. 293.
- Canonici* Regulares S. Aug. in unam Congreg. uniuntur. P. XI. 209. veniunt in Helvetiam. P. VII. 337. Canonici Regulares Lateranenses non obtineant beneficia sæcularia sine Indulto Apost. P. XI. 430. Præmonstratensibus concessa facultas, assequendi & retinendi quas-cunque Parochiales &c. 453.

CAN

- Canonizatio*. Constit. Bened. XIV de testibus de auditu. P. XI. 482.
- Cantabria nova*. P. XII. 284.
- Cantasuzenus* Princeps, Constantinus, datur in custodiam. P. X. 188.
- Cantii* reges. P. IV. 248.
- de *Canto*, Sebast. martyr. P. XII. 215.
- Cantova*, Ant. S. J. Missionarius primus in Insulas Carolinas pervenit. P. XII. 123.
- Cantuariensis* Archiep. Primas Angliæ, P. XI. 107. 118. 127. Cantuariensis Concilia, Sub S. Augustino Archiep. P. IV. 251. Sub Laurentio. *ibid.* An. 1399. ob clerum oppressum. P. VI. 82.
- Cantus* profani & moduli musici in Ecclesiis prohibiti. P. XI. 339.
- Canus*, Jacobus, Joannis II Lusitanie regis legatus ad regem Congi. P. XII. 77. per Congi, Loangæ, & Angolæ littora vexillum crucis provehit. 208.
- Canus*, Melch. G. Præd. asserit, quod unus Doctor opinionem probabilem reddere possit. P. X. 781.
- Canusiani* Congressus Greg. VII cum Henrico IV relatio. P. XI. 151.
- Canutus* M Daniæ Rex sanctus, Angliæ legislator. P. V. 95. P. VI. 39. P. IX. 329.
- Canutus*, Canuti M. filius degener, Daniæ Rex. P. V. 96. P. VI. 40.
- S. *Canutus* Daniæ Rex. P. VI. 40.
- Cap Breton* (Caput Britonum) ab Anglis captum. P. X. 509.
- Capellensis* pugna & Catholicorum victoria, cadente ipso Zwinglio. P. VII. 354.

CAP

- Capevillius* pirata truculentus. P. XII. 276.
Capbarnum, urbs olim famosa. P. XII. 62.
Capistranus, Joan. perniciosam doctrinam habuisse a Janfenistis culpatur. P. X. 427. Ejus laus. P. VII. 279. v. Joannes Capistranus.
Capitis mortui Ordo equestris erectus. P. VIII. 448.
Capitis viridis Insulæ. P. XII. 203.
Capitolinus, Julius, histor. P. XI. 40.
Capitula Canonicorum. Ordinationes Conc. Mediolan. P. VII. 401. 412. 435.
Capitula tria famosa *Theodori*, *Theodoret*, & *Ibæ*, causa ingentium ultra duo sæcula turbarum. P. III. 68. damnata. 73. Crisis circa controversiam de iisdem. 75. orti ex iisdem schismatis continuatio etiam post quintam synodum. 78. Epistola S. Gregorii de iisdem 80. Concilia particularia super iis habita. P. IV. 181.
Capitulare Mediolanense cum Rhætis renovatum. P. X. 565.
Capitularia Caroli M. P. IV. 276.
Capitulatio prima Cæsarea. P. VII. 72. 74.
Capivus Bohemorum dux in pugna Pragensi. P. VIII. 124.
Capraus, Petrus Alvarus, ab Emanuele, Lusitanæ rege, cum classe in Indiam missus. P. XII. 79. classe a tempestate disiecta, Brasiliam offendit. 80. 271. P. VII. 823. collecta dein ad Mozambicum classe, & amicitia cum Abrahamo nequicquam tentata, ac injuriis a plebe

CAP

- in Calecuti regno acceptis egregie ultis, a Cocini rege amicissime excipitur, mercibusque onustus in Lusitaniam redit. P. XII. 80.
Caprara Cæsareus equitum tribunus. P. VIII. 384. de induciis producendis cum Turcis tractat. P. IX. 270. recipit Cassoviam. 273. capit Albam Regalem. 278 in præfectura militari succedit Croyo. 282. ex Hungaria contra Gallos accitur. P. VIII. 425. missionem obtinet. 428.
Caprara Card. obit. P. X. 228.
Caprinianense Concilium de fructibus vacantium beneficiorum. P. VI. 23.
Capuanum Concilium in causa Schismatis Meletiani. P. IV. 118. aliud, in quo Paschalis II concessionem Investiturarum, licet jurato, a se & Cardinalibus captivis, factam, irritam declaravit. P. V. 133.
Capucini orti. P. XI. 235. & approbati. 238. Capucium & Capucinorum habitum ferre Fratribus Minoribus Reformatis S. Franc. & aliis prohibitum. 287. 304. a Calvinistis e Grifonia expelluntur. P. IX. 199. & introducuntur a Glaronensibus. 201. quod vere sint Fratres Ord. Min. S. Franc. declaratum. P. XI. 316. ac illis concessum, ubique erigendi tertium ordinem. 393. & confitendi confessorio extraneo, deficiente proprii ordinis. 408. Missionarii Capucini mittuntur in Batgaum. 409. ordini munus concionatoris in Palatio

CAR

- Apostolico in perpetuum addicitur. 417.
- Caracalla* Imp. P. XI. 27.
- Caracciolus* Archiep. Capuan. & Card. obit. P. X. 281.
- Caracciolus* Card. obit. P. X. 292.
- Caracciolus*, arcis Barcinonensis præfectus, occumbit. P. X. 431.
- Caraffa* Cæsareus bellidux capit Lipam. P. IX. 278. ex Hungaria contra Gallos accitur. P. VIII. 425.
- Caraffa*, Carolus, Card. Episcopus Averfanus, Pauli IV Nepos, religionem in Bohemia restituit. P. IX. 300. strangulatur in carcere. Joannes cum aliis propinquis capite plectitur. Alphonsus Card. grandi pecunia vitam redimit. P. XI. 251.
- Caraffa*, Joan. Petr. electus Pont. assumpto Pauli IV nomine. P. XI. 248.
- Caraffa* Card. creatus. P. X. 281.
- Caraffa* Domus principalis in Italia. P. X. 281.
- Caramuelis*, Joan. Apologema de probabilitate. P. X. 792.
- Carbanani* Principes. P. X. 280.
- Cardinales* S. R. E. antea Presbyteri dicti. P. XI. 12. sunt vocandi ad Concilium generale. P. III. 2. Cardinales Episcopi Pontificem eligant. P. XI. 147. Cardinales soli Lucium III eligunt. 168. ordinatum, ut defuncto Pontifice conclavi includerentur. 186. post mortem Clementis VI capitulationem faciunt, quam Innocentius VI rescindit. 201. non gaudent voto, donec os eis aperiatur, 211. habent

CAR

- præminentiam ante omnes alias dignitates Ecclesiasticas. *ibid.* ornantur rubro Galero. 219. ordinatio Sixti V circa eorum creationem. 279. Cardinalium Congregationes XV institutæ. 284. Card. ex religiosis ordinibus assumptis, usus Bireti rubri concessus. 285. Cardinalium & Parium Franciæ lis de præcedentia. P. VIII. 485. Cardinalium Collegii Decanatus cui competat, decisum. P. XI. 394. 395. Cardinalium congregatio erecta, ut digniores ad Episcopatus promoveantur. 402.
- Cardosus*, Gonzalus, S. J. Abyssiniæ Missionarius a latronibus obtruncatur. P. XII. 218.
- Carduel*, Georgiæ provincia. P. XII. 185.
- Carignana* Domus Sabaudicæ linea. P. IX. 92.
- Carillius*, Alphonsus, S. J. pro tuenda religione Catholica in Transylvania laborat. P. VII. 307.
- Carinus* Imperator. P. XI. 38.
- Carisfacum* Concilium contra Godeschalcum. P. IV. 310. conventus. 307.
- Carlerius*, Ægydius, Decanus Cameracensis in Concilio Basileensi Wenceslaum Taboritam refutat. P. III. 246.
- Carlovicium* Cæsareis se dedit. P. IX. 275. Carlovicensis congressus, 285. & pax. 96. 287.
- Carlstadius* provocat propter Lutheri theses ad disputationem publicam. P. III. 298. Sacerdos apostata, Proxoneta sacrilegus, Iconomachus

CAR

- chus agricola, sacramentariorum antesignanus, Lutheri etiam & Zwinglii hostis, ad incitas tandem & mortem miseram redactus. 301. P. IV. 263. P. VII. 357.
- Carmelitarum* ordo approbatur. P. XI. 176. 177. & statuta confirmantur. 181. prohibitio, ne sui doctrinam Jansenianam amplectantur. P. VIII. 630. Silentium perpetuum super quæstione de ejusdem institutione impositum. P. XI. 362. concessa facultas, erigendi confraternitates sacri Scapularis. 364. Carmelitæ duo ad Sinarum Imp. legati Apostolici. P. XII. 159.
- Carmelus* mons. P. XII. 62.
- Carnate* regnum, & Missio sacra in eo erecta. P. XII. 108.
- Carnerus*, Melchior, a S. Ignatio in Abyssiniam missus. P. XII. 218.
- Carnotensis* Episc. Parisiensis suffraganeus. P. XI. 309.
- Carolina* in America, Floridæ pars. P. XII. 227. 286.
- Carolinæ* Insulæ & religionis introductio. P. XII. 118. seq. 123.
- Carolini* Libri. Crisis de iisdem. P. III. 108.
- Carolomannus* Major-Domus Galliæ P. IV. 278.
- Carolomannus*, Pipini filius, præmatura morte abreptus. P. IV. 279.
- S. *Carolus Borromæus* fundator Collegii Helvetici Mediolani. P. VII. 358. sex ejusdem Concilia Mediolanensia. 374. Orationes præviæ. 374. 393. 398. 401. 418. 433. Monita saluberrima pro clero. 414. 416. 435. Scelus Fratrum Humi-

CAR

- liatorum in eum. P. XI. 263. canonizatio. P. XI. 300.
- Carolus Magnus* vere, & omnium Augustissimus Imperator Germanorum, quos domuit, cicuravit, & excoluit fide, ac moribus Christianis. P. IV. 270. fundatis Ecclesiis & Scholis. *ibid.* Ante expeditionem Saxonicam interest duobus Conciliis Wormatiensibus. 272. item tertio, & Paderbornensi. 273. Ejusdem Capitulare in Synodo Aquisgranensi. *ibid.* Concilium Ratisbonense ejusdem voluntate habitum contra Felicem & Elipandum. *ibid.* de Capitularibus. 276. Gestæ, mors, elogium. In Sanctorum numerum relatus decreto Paschalis Antipapæ, quod a nullo unquam legitimo Pontifice fuit revocatum. 279. Dictus a Leone III Imperator. 260. Oblatas ab Irene Orientis Imperatrice nuptias non abnuvit. *ibid.* a qua & ejus successoribus agnitus fuit Occidentis Imperator. 261. Confirmat donationem Pipini & auget. P. XI. 117. Fabula de potestate, eligendi Pontificem, eidem concessa. 118.
- Carolus Calvus* Imp. (magnus scilicet ab Hottingero Tigurino Præcone dictus) avi, & patris sui exemplo capitularia edit. P. IV. 289. 290. 304.
- Carolus Crassus* Imp. a Joanne VIII coronatus, cetera suorum ludibrium. P. IV. 290. P. XI. 127.
- Carolus IV* clarissimi nominis Imp. & fundator Auræ Bullæ. P. VI. 60. sacerdotii vindex, Boemiæ Rex vere

CAR

vere Augustus, Archiepiscopatus Pragensis, Academiae celeberrimæ, & novæ Pragæ conditor. P. VII. 254 & sq. Quid eidem vitio datur? 255.

Carolus V invictissimus vere orbis Christiani Hercules. Ejus initia, potentia, regimen. P. VII. 70. electio. 71. prima solennis capitulatio. 72. & coronatio. 83. Primum cum Francisco I bellum. 83. Proscribit Lutherum, dividit provincias cum fratre Ferdinando. 83. Franciscum I capit. 93. coronatur in Italia. 94. item P. IX 235. Confessionem Augustanam edicto Imperiali damnat. P. VII. 94. 110. P. III. 317. condit Ordinationem *Pœnalem*. P. VII. 113. gerit bellum Wirtembergicum & Mediolanense. *ibid.* agit de convocando Concilio, 115. atque, ut Tridentum revocetur, urget. P. III. 328. suscipit primam expeditionem Africanam. P. VII. 114. rejicit postulata Protestantium. 116. altera expeditio in Africam. Bellum quartum cum Gallo. Facilitas in Lutheranos. Pax Crespiaca. Geldria occupata. 134. 629. bellum Smalcaldicum post præviam protestationem. 139 & seq. P. III. 322. Ad Ingolstadtium frangit & enervat Smalcaldicum 90 millium exercitum. 324. bellum Saxonicum. Memorabilis trajetio Albis. Victoria ad Mühlbergam. Friderici electoris captivitas. 325. Philippi Landgravii pariter captivi causa non officit aut fidei, aut clementiæ Caroli. 326. Augustana comi-

CAR

tia celeberrima. P. VII. 146. confecta Constitutio *Interim*. P. III. 329. Bellum Parmense & Mauritianum. 340. Ximeno a Ferdinando designato pro administranda Hispania jungit Hadrianum Belgam. P. VII. 785. & sq. inde turbæ, quæ Carolo ad coronam Imperii digresso recrudescent. 786. Caroli in Provinciam infelix expeditio. 465. iter per Gallias. 466. Grœningam, Ultrajectum, Geldriam unit cum reliquis provinciis. 629. abdicatio Imperii. P. III. 342. P. VII. 166. 630. 787. mors pientissima & elogium. 163. Liberi. 787. vindiciæ a calumniis Protestantium. 163.

Carolus VI trajicit in Hispaniam. P. X. 429. Rex proclamatur, sed brevi Madrito recedit. 433. eligitur in Imperatorem. 40. Modus electionis. & coronationis. 41. Capitulatio. 43. Electio a Clemente XI confirmata. P. XI. 376. & preces primariæ concessæ. 377. Pax Badensis. P. X. 45. 46. Filius eodem anno, quo natus, obit. 50. Sanctio Pragmatica. 54. Pax Viennensis cum Hispania. 57. fœdus cum Suecia & Moscovia. 62. peragrat suas provincias. 64. Tractatus Viennensis cum Anglia. 76. Sanctio Pragmatica acceptatur ab Anglo & Hispan. *ibid.* In comitiis de illa dissensio. 78. quæ tamen per majora acceptatur ab Imperio, Dania & Hollandia. 85. Bellum propter electionem Polonicam cum Gallia. 87. Præliminaria pacis Viennensis cum Gallia, 96. Nuptiæ Mariæ The-

CAR

refixæ, 102. Bellum Turcicum propter Moscoviam. 105. Tractatus Definitivus pacis Viennensis. 111. Coronatio in regem Hungariæ. 588. obitus Cæsaris. 113.

Carolus VII mortuo Carolo VI in terris Austriacis successionem præten-
dit. P. X. 114. quo fundamento. 116. Austriacorum responsio. 118. Galliæ & aliorum fœderatorum auxilii adjutus, superiorem Austriam & Bohemiam occupat, & Rex proclamatur. 126. Eligitur in Imperatorem. Ejus unctio & coronatio, prout etiam Imperatricis. 129 & sq. Rerum grandis mutatio. 131. & seqq. Redit Monachium & Imperium ordinat. 138. agnoscitur ut Imperator a Pontifice. 315. Idea pacis. 140. Occupata rursus ab Austriacis Bavaria. Imperator Francofurtum abit. 141. Unio Francofurtensis. 146. Redit Monachium. 147. obitus & liberi. 154. v. etiam *Carolus Albertus*.

Carolus I Angliæ Rex, ducit Henricam, Galliarum regis sororem. P. IX. 212. Præluditur immani tragædiæ morte diversorum. 213. Galli regno pelluntur. *ibid.* Rex fugit. 214. Hiberni regi assistunt. 215. quem Scoti Anglis tradunt. *ibid.* a quibus ad mortem condemnatur. 216. reponitur ejus statua cum inscriptione. 222. bello Hugonotico se miscuit. P. VIII. 581.

Carolus II, Caroli I Angliæ regis filius, Walliæ princeps, a Cromvello vincitur. P. IX. 217. fugit. *ibid.* & sq. 219. vocatur ad coronam, *Pars XIII.*

CAR

221. Batavis bellum denuntiat. 170 & sq. 178. 223. Hispanis contra Gallos in Bello Belgico negat auxilia. 163. conciliat pacem Neomagensem. P. VIII. 400. obit. P. IX. 225.

Carolus II Hispaniæ Rex, 4 annos natus, regno potitur. P. IX. 113. Bellum Belgicum ob jus devolutionis. *ibid.* Pax Lusitana & Aquisgran. 114. miser Hispaniæ status. 116. 122. regis nuptiæ. 117. Consilia de successore. 118. petitur Delphini filius. 126. Testamentum & obitus. 127. item P. X. 1.

Carolus III, Hispaniæ Rex, Parmensis Ducatus & Placentini possessionem adit. P. X. 297. Neapolim & Siciliam occupat. 299. cui Papa Investituram negat. *ibid.* Rex utriusque Siciliæ renuntiatur. 301. 302. Investitura & nuptiæ. 307. Hispaniæ Rex. 477.

Carolus III, Simplex, Ludovici Balbi filius, natu minimus, initio a Proceribus præteritus, subin Odoni succedit; ad extremum post diuturna cum duobus Imperatoribus bella a suis carceri honorario mancipatus obit. P. IV. 290. P. V. 21.

Carolus IV Pulcher, Galliæ Rex præfens in concilio generali Viennensi. P. III. 215. P. VI. 73.

Carolus V Sapiens, Galliæ Rex. P. VI. 74.

Carolus VI, Rex Galliæ infelix. P. VI. 74. 120.

Carolus VII, Galliæ Rex, ope Joannæ d'Arc Anglos debellat, sed tandem ex metu veneni fame perit. I P.

CAR.

- P. VI. 122. Ejusdem cum Maximiliano I bellum & pax. P. VII. 45.
Carolus VIII expeditionem Neapolitanam inglorie suscipit, cætera Rex Galliæ valde Augustus. P. VI. 127. 128.
Carolus IX Galliæ Rex. P. VII. 488. Catharinæ matris pseudopolitia. *ibid.* Bellum primum Hugonoticum, & prima pax. 490. Alterum bellum. Rex ereptus periculo. Pugna Sandionysiana. Pax altera ab Hugonotis non servata. 493. Tertium bellum, pugna Jarnacensis. tertia pax indigna. 494. Cædes Hugonotorum. 495. Rupellæ oppugnata. Sancerra expugnata. Quarta pax cum Hugonottis. 496. Quintum bellum. *ibid.* Conspiratio detecta. 497. mors Caroli. 498.
Carolus IX Sueciæ Rex. Sudermannia princeps, Sigismundum nepotem throno Sueciæ dejicit, & regnum in rebellionis præmium obtinet. P. IX. 320.
Carolus X Gustavus, in Sueciæ regno Christina succedit. P. IX. 325. irrumpit in Poloniam. *ibid.* & Daniam. 326. Cæsus ubique pacem petere cogitur, quæ Olivæ fuit composita. *ibid.* & 315. Obitus & effigies. 330.
Carolus XI Sueciæ Rex succedit patri Carolo Gustavo. P. IX. 327. pacem Risvicensem conciliat. P. VIII. 434. omnia in Germania amittit & recuperat. P. IX. 327. obit. 328.
Carolus XII Sueciæ Rex succedit patri. P. IX. 328. in Poloniam irrumpit. P. VI. 163. 164. P. X. 614. Fœ-

CAR

- dus cum Polonis. 615. invadit Saxoniam, & Alt-Ranstadensem pacem extorquet. 616. in Silesia religionem turbat. 617. victoriæ. 638. ad Pultavam & Boristenem ad internecionem cæsus fugit in Turciam. 640. captivus. Stralsundam redit. Contra 5 reges certat, etiam Stralsundam & Rügiam amittit. 642. jactat tamen brachia. occumbit. effigies. 643.
Carolus Albertus, Baviaræ elector, ordinem equestrem S. Georgii instituit. P. X. 68. Ejus iter in Italiam. 50. v. *Carolus VII* Imp.
Carolus Andegavensis ab Urbano IV adversus Manfredum evocatus, & Conradinæ tragædiæ auctor & spectator Neapoli. P. III. 182.
Carolus Audax Burgundus. P. VI. 124. P. VII. 627. Ejus bellum infelix cum Helvetis. 329.
Carolus Claudus, Caroli Andegavensis filius, captus Talionis loco Christiana Constantiæ reginæ vindicta servatus. P. III. 183.
Carolus Martellus, Caroli Claudii Andegavensis filius, a Nicolao IV Rex Hungariæ coronatur. P. VI. 70. P. VII. 271.
Carolus Martellus, multarum palmarum heros, Magisterium Palatii, & bella fortiter gerit, Gallias Saracenis purgat, consumpta bellis ætate obit, filios suos Majores Domus renuntians. P. IV. 278. Gregorii III de eo testimonium. 270. Maurorum 375000 una acie cædit. P. V. 101.

CAR

Carolus Parvus, Neapolis Rex, a proceribus invitatus Hungariæ solium occupat. P. VII. 274.

Carolus Robertus, Caroli Martelli Andegavensis filius, post multos competitores tandem Hungariæ Rex, P. VI. 70. P. VII. 272.

Carolus, Augusti II regis Poloniæ filius tertio-genitus, in Ducem Curlandiæ eligitur. P. X. 637.

Carolus Constantiensis Episcopus depositus. P. V. 83.

Carolus, Ferdinandi II Imp. frater obit. P. VIII. 152.

Carolus III, Lotharingiæ Dux, Catholicæ rei post cladem Lipsiacam in Germania laboranti, succurrit. P. VIII. 195. a Max. I Bav. Elect. exercitui suo summa cum potestate præficitur. 209. Lotharingiam pene totam Gallorum armis cedere cogitur. 589. Equitum tribunus in exercitu Casareo. 384. fata & obitus. 392. P. IX. 305.

Carolus IV Mantuæ Dux infelix obit. P. X. 223.

Carolus Palatinus Elector obit. P. VIII. 420.

Carolus, Philippi II Hispaniæ regis filius ferox, custodiæ mandatur. P. VII. 789.

Carolus, Philippi III Galliæ regis filius, & Comes Valesiæ, Domus Valesianæ fundator. P. VI. 16.

Carolus III, Sabaudia Dux, a Francisco I spoliatus provinciis. P. VII. 464.

Carolus Alexander, Wirtembergiæ Dux, quia Catholicus, *Affecurationis Tractatum* cum Statibus inire cogitur.

CAR

P. X. 89. obit. inde lis de tutela. 109.

Carolus Alexander, Lotharingiæ Dux, Francisci I Imp. frater, ad Zaslaviam cruentum cum Borussis bellum conferit. P. X. 134. Mariam Annam, Caroli VI filiam, sponsalibus sibi jungit. 144. Rhenum cum exercitu trajicit. 147. movet iterum in Bohemiam & Borussi eam deserunt. 150. Ejus nuptiæ. 151. Marefchallus Imperii. 187. Belgii Gubernator. 541. supremus contra Borussos belli Imperator. 736. Pugna Pragensis & obsidio. 737 & sqq. Winterfeldium cædit. 740.

Carolus Augustus, Princeps Birkenfeld. & Bipont. P. X. 189.

Carolus Eduardus, Jacobi III Angliæ Præfidentis filius. P. X. 233.

Carolus Emmanuel Sabaudia Dux Salutarum Marchionatum occupat. P. IX. 87. bellum Montferratense suscipit. *ibid.* tentat Genevam intercipere. 196. obit. 90.

Carolus Emmanuel II Sabaudia Dux quadrimus inde lis de tutela. P. IX. 91.

Carolus Emmanuel, Victoris Amadei II filius, regnum Sardinia & principatus a patre accipit. P. X. 293.

Carolus Eugenius, Wirtemberg. Dux. P. X. 109. ducit Elisabetham, Marchionis Baruthani filiam. 199.

Carolus Gustavus, Dux Palatino. Bipont. Suecica militiæ præfectus, urget executionem Pacis Westph. P. VIII. 301.

Carolus Leopoldus in jus Lotharingiæ Carolo III succedit. P. VIII. 392. & in militari Imperio Montecucu-

CAR

- lo. 400. irrumpit in Galliam nullo cum effectu. 401. ejus nuptiæ. 402. in Pace Neomagenſi ſuam obtinet Lotharingiam. 407. Liberi. P. IX. 309. 310. obitus. P. VIII. 426.
- Carolus Leopoldus*, Dux Mechlenburgicus, cum ſtatu equeſtri colliditur. P. X. 53. turbulentam vitam claudit. 194.
- Carolus Ludovicus* Elect. Palat. P. VIII. 420. Turennum ad ſingulare certamen provocat. 388.
- Carolus Philippus* Elect. Palat. ob Catholiſm, Calvinianum, & templum Heidelbergenſe cum Proteſtantibus colluſus, ſedem ſuam Manhemium transfert. P. X. 52. obit. 137.
- Carolus Philippus Theodorus* Elect. Palat. P. X. 56. 138.
- Carolus*, Alexander, ad Cæſarem rediens populares ſuos ad pacem reducere ſtudet. P. X. 586.
- Carpocras* hæreticus. P. XI. 18.
- Carpualdus* Off. Angliæ Rex. P. IV. 249.
- Carranza*, Barthol. Archiepiſcopus Toletanus, Caroli V Confeſſarius. P. VII. 159. 163.
- Carravaſenſes* Comites a Joanne Paulo Sfortia descendentes. P. VII. 369.
- Carteſius*, Renatus, obit. P. IX. 324. ejus ſyſtemata. 325.
- Cartago*, hodie Tunetum. P. XII. 193. potentiſſima olim reſpublica. *ibid.* tria cum Romanis bella gerit, quæ punica vocantur. 194. primum. *ibid.* ſecundum. 195. tertium, in quo Carthago deleta. 198. ab Au-

CAR

- guſto Imp. reſtituta, poſtea a Saracenis penitus everſa. 199.
- Carthagenſia* Concilia. Cypriani contra Stephanum I in cauſa Baptiſmi. P. IV. 21. reprobata. 22. Nationale ſub Reparato Carthagenſi Epicoſco, contra Arianos. 126. contra Donatiſtas an. 348 ſub Grato. 75. 142. An. 390 ſub Genethlio. 142. An. 397 ſub Aurelio. 143. An. 398 & 419 ſub eodem. 144. 145. In cauſa lapſorum ſub S. Cypriano. 25. 26. 27. Concilia ſpecialiter a jure Canonico approbata 141. contra Pelagium & Cæleſtium. 150. 151. contra Monotheliſtas. 215. Conciliabula Donatiſtarum contra S. Cæciliannum. 73. 74. 77. Carthagenſis collatio. 75.
- Carthufianorum* ordo approbatus. P. XI. 166. ſit ſub obedientia Prioris Magni. 223. acceptat Conſtitutionem *Unigenitus*. P. X. 409. 411. Priori Generali facultas conceſſa, ſuos Religioſos a caſibus Bullæ Cœnæ abſolvendi. P. XI. 357. neminem carnibus veſci in ſuis Monafteriis permittant. 375.
- Carouche* famoſus in Gallia graſſator. P. X. 361. rota contritus. 364.
- Carvalliſ*, Sebaſtianus, a Luſitania Viennam miſſus. P. X. 483. dictus a Joſepho Emmanuele rege primus Miniſter. 484.
- Carus* Imp. P. XI. 38.
- Catalenſis* Epicoſpatus. P. VII. 373.

CAS

CAS

Casanova, Cæsareus Cpoli legatus, rebellionem Hungarorum Cæsari nuntiat. P. IX. 258.

Caschodus, Jacobus, S. J. Cpoli Missionarius. P. XII. 45.

S. Casilda cibos in rosas mutatos exhibet. P. V. 109.

Casillas, Thomas, O. Præd. Missionarius, cum in Mexicum navigaret, ab Hugonotis perfide interimitur. P. XII. 283.

Casimirus I ex Monacho Cluniacensi Poloniæ Rex. P. V. 138.

Casimirus II Poloniæ Dux. P. V. 139.

Casimirus Magnus Poloniæ restaurator, Russiæ domitor, sed non sui, ex mascula Piastri stirpe ultimus. P. VI. 157.

Casimirus III Poloniæ Rex Equites Teutonicos post multas clades facit vassallos. Orta sub eo ea, quæ hodie dum viget, libertas in comitiis. P. VI. 159.

Casimirus Joannes. v. Joannes Casimirus.

S. Casimirus Poloniæ Princeps. P. VI. 170.

Casini de Arezo Card. P. X. 228. obit. 233.

Casiques, barbarorum principes in Mexico. P. XII. 227.

Casonus Card. obit. P. X. 233.

Cassander incertæ religionis homo edit librum neutri parti probatum. P. VII. 172. & tandem proscriptum. 492.

Cassanensis pugna. P. X. 222.

Casselanum Fœdus cum Gallia. 610.

Cassianus, Joan. Abbas, fautor Semipelagianorum. P. IV. 152.

Cassiliense Concilium Henrici II Angliæ regis tempore. P. V. 165. Archiepiscopatus. *ibid.*

Cassinese Monasterium Primatum super omnia alia Italiæ Monasteria obtinet. P. XI. 166. erectum in Cathedrallem Ecclesiam. 195. ad Abbatialem reducit. 202. unitur Congregationi S. Justinæ. 223. in lite de præcedentia contra Congreg. Lateran. Canonicorum S. Aug. succumbit. 256. Abbatibus potestas concessa, utendi mitra & pedo. 257.

Cassovia Capraræ se dedit. P. IX. 273.

Castagneta Hispan. archithalassus capitur. P. X. 459. obit. 469.

Castelli, Joan. parricidale in Henricum IV Galliarum regem facinus. P. VII. 532.

Castiglione, Jos. S. J. frater laicus, propter insignem pingendi artem Sinarum Imp. acceptus. P. XII. 161. supplicat pro Missionariis Cantonensibus. 162.

Castilia nova. P. XII. 225.

Castiliæ, & Barcinonensium comitum origo. P. V. 103.

Castilionius, Odetus, creatur Card. P. VII. 464. aperte hæreticus cum aliis Episcopis damnatur. 492.

Castillonius Hugonotorum bellidux. P. VIII. 553.

Castitatis perpetuæ votum quomodo stare possit cum matrimonio. P. V. 116.

Castius, S. J. a Tulecarnete ratione foundationis Collegii Agrensis Gouam missus. P. XII. 68.

CAS

- Castner*, Casparus, S. J. Capellam in Insula Sanciano in honorem S. Xaverii construit. P. XII. 137. ad Papam de ritibus Sinensibus refert. P. XI. 366.
- Castratio* spontanea a Conc. Nicæno I prohibita. P. III. 41.
- Castrensis* Episcopatus erectus. P. XI. 194.
- Castrius*, Joannes, Indiarum Prætor. P. XII. 93. Diu arcem obsidione liberat, & ideo Indiarum Proregis titulo honoratus. 94.
- Castrius*, Vac. a componendis turbas Gubernator in Peruviam missus. P. XII. 237. a Vela successore coniectus in vincula. 238.
- Castrum* ducatus. Lis de eo. P. IX. 92.
- Castrum Delphini*. Pugna ad illud. P. X. 317.
- Casuiistarum* libri innumeri. Crisis de illis. P. VIII. 601.
- Casus* Episcopo reservati. Propositio de iis damnata. P. IX. 8.
- Catacbuzenus*, Joan. ex tutore usurpator Imperii Orientalis exauthatur. P. III. 253.
- Catalonia* Aragoniæ & Navarræ regno conjuncta. P. V. 154. Cataloniæ defectio. P. IX. 106. compressa. 117. Catalauni ultro Archiducem Carolum invitant. P. X. 431. Eorum oratio, ac Imperatricis & copiarum Barcinone recessus. 449. defensionem parantes expugnantur. 450.
- Cataneus* S. J. in Sinis Missionarius prodicionis accusatus absolvitur. P. XII. 139.

CAT

- Cataphryges* hæretici. P. IV. 9. P. XI. 21.
- Catecheses* graviter præceptæ. P. XI. 408. Ordinationes Concil. Mediolan. P. VII. 420.
- Catechumenorum* diversitas. P. XI. 24.
- Cathari* hæretici in Concilio Lateranensi III damnantur. P. III. 151.
- S. Catharina* Bononiensis canonizatur. P. X. 228. P. XI. 394.
- Catharina Flisca* Adurna Sanctorum albo inserta. P. XI. 400.
- Catharina de Ricciis* Beatorum numero adscripta. P. XI. 398. canonizatur. 438.
- S. Catharina* Senensis Gregorium XI hortatur, ut Sedem Pontificiam Avenione Romam reduceret. P. III. 221. canonizatur. P. XI. 218.
- Catharina* Moscoviæ Imperatrix. P. X. 696 & sq.
- Catharina II* Moscoviæ Imperatrix proclamata Bironium Curlandiæ restituit. P. X. 717.
- Catharina*, Caroli IX Galliæ regis mater pseudopolitica. P. VII. 488.
- Catharina*, Ferdinandi Catholici filia. P. VII. 785. ab Henrico VIII Angliæ rege repudiata. 831. Ejus indoles. 832. Dissertatio, an legitimum fuerit Henrici VIII cum Catharina matrimonium? 871.
- Catholicorum* unio contra Protestantes. P. III. 34. P. VIII. 23. Defensio post victoriam Pragensem. 132. dehortantur Protestantes a fœdere Suecico. 186. pars major protestatur contra Pacem Osnabrugensem. 300. *Catholici* titulo reges Hispaniæ honorati. P. XI. 227.

CAT

- Cati* sylvestres & marini ancillarum vices subeunt. P. XII. 207.
Catinatus Franciæ Marechallus obit. P. X. 348.
Catisbeyus, Robertus, auctor conspirationis pulverariæ. P. IX. 206.
Cato Censorius Carthaginem delendam suadet. P. XII. 198.
Cava, regio e gynæceo virgo, a rege violata, & inde Hispaniæ ruina. P. IV. 245.
Cavalchini, Carolus, Card. P. X. 319.
Cavalierus, Lucas, S. J. Missionarius in Paraquaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.
Cavendishus, Angliæ archithalassius, obit. P. X. 507.
Caunizius, Cæsareus ad electionem Elect. Colon. Legatus excipit contra Fürstenbergium. P. VIII. 422. pariter ad pacem Risvicensem. 434. 435. 443.
Causæ majores semper ad Pontificem delatæ, uti cum Dionysius Alexandrinus de hæresi accusaretur. P. XI. 34. cum S. Athanasius & Marcellus Ancyranus, ab Arianis damnati, ad Julium I appellarent. 49. 69. nec non S. Chrysostomus ad Innocentium primum. 61. prout hic ipse Pontifex statuit. 70. & docet causa Apiarii. 71. 72. ac appellatio Episcoporum Helladii & Eutherii ad Sixtum tertium. 76. Leo M. sibi reservat causas majores. 82. & Vigilius. 100. Felix III Acacium Cpolititanum Episc. deponit. 85. 87. v. etiam *Appellatio Primatus*.

CAZ.

- de *Cazal*, Joan. Episc. Macaonensis Visitatori de Tournon omnem jurisdictionem in sua diœcesi interdicat. P. XI. 373.
Cedda vir sanctus Sigibertum Ost-Saxiæ regem ad sacra Christiana convertit. P. IV. 249.
Cedrenus Monachus. P. XI. 156.
Cedwalla West-Saxiæ rex a Sergio Pontifice Romæ baptizatur. P. IV. 250.
Ceilana Insula detesta. P. XII. 74. 85. Introductio Religionis, Persecutiones. 106.
Celebes Insula. P. XII. 75. 117.
Celebus, regis Tunetani filius, successor in regno jam designatus, Pannormi Christianam fidem amplectitur. P. XII. 205.
Celichytense Concilium præside Ulfredo, ac præsentem Kenulpho Merciorum rege. P. IV. 346.
Cella-Christos, Abyssiniæ Imp. frater, fervens Catholicus. P. XII. 219. mittitur in exilium. 221. & occiditur pro religione. *ibid*.
Cenci, Seraphinus, Card. P. X. 299. obit. 311.
Cencius Card. obit. P. X. 227.
Cencius Frangipanes, schismaticorum contra Gelasium II Princeps. P. XI. 159.
Cenetenfis Episc. Utinensis Suffraganeus. P. XI. 468.
Censuræ sint moderatæ. Conc. Tridentin. P. III. 363. Augustanum. P. VII. 214. Coloniense. 224. quando cessent? P. IX. 24.

CEN

- Census germanici*. P. VII. 148. P. VIII. 340. *Ordinatio Pii V* circa eos. P. XI. 261.
Centuriæ Magdeburgicæ. P. III. 343. P. VII. 170.
Cerdelus primus West-Saxiæ Rex. P. IV. 250.
Cerdon hæreticus. P. XI. 18.
Cerei paschalis benedictio & antiquitas. P. XI. 71. potestas, cereas figuras consecrandi, Rom. Pont. reservata. 219. Canon de accensis cereis vindicatur. P. IV. 29.
Ceremoniæ ecclesiasticæ. Conc. Augustan. P. VII. 211.
Cervienfis Episc. Bononienfis Suffraganeus. P. XI. 273.
Cervinus, Marc. Politianus, Rom. Pont. sub Marcelli II nomine. P. XI. 248.
Cerularius, Michael, Photianum schisma renovat. P. III. 201. P. XI. 146.
Cesenas, Michael, Minoritarum Generalis minister. P. XI. 195. exauctoratur. 196.
Cesarini Duces. P. X. 280.
Cespedes, Didacus Dastorgas, Archiep. Toletan. creatur Card. P. X. 279. obit. 299.
Cesqui, Ant. S. J. Mogoriæ Missionarius. P. XII. 97.
Ceuta sub obedientia Hispanorum manet. P. IX. 131. 133.
Ceylon Insula. P. XII. 74. v. Ceilana Insula.
Charonea. Ad eam Mythridentes a Syl-la victus. P. XII. 19.
de la Chaise S. J. Galliæ regis confessorius obit, P. X. 346.

CHA

- Chalcedonense Concilium generale IV* pro duabus in Christo naturis sub Leone I & Martino Imp. an. 451 contra Eutychen & Dioscorum. P. III. 56. causa Concilii Eutyches, damnatus, & a Concilio ad Pontificem, & ab hoc ad Imperatorem appellans, utrobique rejicitur. 57. Acta Concilii. 60. Dogmatica de Christo definitio. 61.
Chaldaeorum Imperium. P. XII. 2. 3. Chaldaei cum Ecclesia latina uniti. P. III. 280.
Chalesius capite plexus. P. VIII. 581.
Chalybon, seu Aleppo urbs. P. XII. 184.
Chambius, Sinarum Imp. octennis patri succedit. P. XII. 144. Gravis persecutio in P. Adamum Schall S. J. ejusque socios. *ibid.* & sq. favet religioni. 146. Bellum & pax cum Russis, Religionis libertas concessa, & Ecclesiæ incrementa. 148. Pekinenses Patres commune refugium, culpantur tamen & vindicantur. 150. Chambii sensus de Deo. 152. Patrum cautela contra superstitiones. *ibid.* nova persecutio. 154. obitus Chambii. 156.
Chamierus, famosus Prædicans. P. VIII. 536. occiditur. 556.
de Champs, Stephanus, testatur, Probabilissimum origine Thomisticum esse. P. X. 784.
Chanus Tartariæ Minoris princeps. P. XII. 55.
Charentonenfis Calvinistarum synodus frustra conatur unionem cum Lutheranis crudere. P. VIII. 589.

CHA

- Charitas*, de actu sine motivo charitatis Thesis Janseniana, & Quesneliana, ac Anti Thesis S. Augustini. P. VIII. 927.
- Charme*, S. J. Pekini. P. XII. 164.
- Charnaceus*, Hercules, pro rege Galliarum foedus cum Sueco init. P. VIII. 188.
- Charenensis* electionis causa. P. VIII. 704.
- Chavignii*, Gallici Genevæ legati, in defendendis sacris constantia. P. IX. 201.
- Chauvinus*, Stephanus, obit. P. X. 670.
- Clebidonius* Episcopus a S. Hilario depositus. P. IV. 170.
- Cherebertus* Galliarum Rex libidinosus. P. IV. 184.
- Cheregatus* Apost. ad comitia Norimbergensia legatus. P. XI. 233. frustra urget executionem Decreti Wormatiensis. P. VII. 83.
- Chetardius*. legatus Gallicus in Russia, sacrificium status. P. X. 711.
- Chichineca*. P. XII. 284.
- Chilbericus I* Clotarii Galliarum regis filius. P. IV. 184.
- Chilbericus II* umbratilis Galliarum Rex. P. IV. 219.
- Childebertus* Clodovei Galliarum regis filius. P. IV. 184.
- Childebertus III* umbratilis Galliarum Rex. P. IV. 219.
- Childericus II* Galliarum Rex. P. IV. 218.
- Childericus III*, ultimus Merovingicarum stirpis Galliarum Rex. P. IV. 219.
- Chilense* regnum in America. P. XII. 226. 242.
- Chiliastra*. P. VIII. 449.
- Part XIII.*

CHI

- Chim*, Julianus, S. J. Missionarius Sinenfis. P. XII. 164.
- Chin*, Jos. S. J. Sinenfis. P. XII. 164.
- China*. v. Sinæ.
- Chindasvintus* Hispaniarum Rex. P. IV. 233.
- Chini*, Euseb. S. J. primus Californiarum Missionarius. P. XII. 293.
- Chintila* Hispaniarum Rex. P. IV. 231.
- Chiringia* Tartarorum familia. P. XII. 58.
- Chisus*, Fabius, Mediator a Pontifice ad pacem Monasteriensem missus. P. VIII. 238. eligitur in Rom. Pont. assumpto Alexandri VII nomine. P. XI. 336.
- Chiuperius* Vezirius moritur. P. IX. 249.
- Chizzola*, Leander, Archidiaconus Brixienfis Soc. Jesu ingreditur, Card. Quirino id graviter ferente. P. XI. 440.
- Choartus* Episc. Bellovacensis subscriptioni Formulæ se opponit. P. VIII. 670.
- Chocus* idolomaniarum tabernaculo Insularum Marianarum afflat. P. XII. 126.
- Choiseulius*, Gallorum ductor, Rhenum trajicit. P. VIII. 431.
- Choiseulius*, Gilbertus, Episc. tentat conventionem cum Jansenistis. P. VIII. 821.
- Chordigerorum* S. Franc. archiconfraternitas instituta. P. XI. 278.
- Chor - Episcopi* quid & unde? P. IV. 291.
- Chotekius* comes octogenarius obit, relictis duobus filiis Joanne & Rudolpho. P. X. 613.

CHO

Chozimum Turcis restitutum. P. IX.

312.

Christianorum Religio in Turcia. P. XII. 45.

Christianus I comes Oldenburgicus rexit, univit, & auxit tria, Daniæ, Norvegiæ & Sueciæ regna. Fundator Academix Hafniensis. P. VI. 176. P. IX. 330.

Christianus II degener, alia a parentis fortuna fata expertus. P. VI. 176. P. IX. 330.

Christianus III a Buggenhagio coronatus, apostata, & regni, quod a vera fide exemplo suo averterat, corruptor. P. VI. 177. P. VII. 317. Calvinismum civitate donat. 318.

Christianus IV sexaginta annorum Daniæ Rex, sed bellator infelix, Calvinistarum fautor, urbium plurimum conditor, sed complurimum ex furtivo thoro liberorum parens. P. VI. 178 & sq. P. IX. 330. se pro restitutione Friderici Palatini interponit. P. VIII. 139. 142. responsum Cæsaris. 140. 143. bello Ferdinandum II petit. 153. Ejus casus. Tillii victoria ad Hannoveram. 154. Dani copix. 155. Pugna ad Calenbergam & ad Lutheram. 156. Conditiones pacis ei propositæ. 160. Pax. 167. & sq.

Christianus V Daniæ Rex, Suecorum, & Ducum Holsat. - Gottorpiensium adversarius. P. VI. 180. P. IX. 332.

Christianus VI Daniæ Rex, ordinem Fidelitatis fundat. P. X. 685. cum Cæsare & Russia foedus init, ac

CHR

etiam cum Suecis. *ibid.* tria regna per filium unire cogita. 686. obit. 688.

Christianus III Bipontinus Dux obit. P. X. 100.

Christianus IV, Bipontinus Dux, succedit patri. P. X. 100.

Christianus, Birckenfeldensis Dux, Bavariam vastat. P. VIII. 202. 203.

Christianus, Brandenburgicus Marchio, Administrator olim Magd. Catholicam fidem profitetur. P. VIII. 205. per pacem Pragensem de Archiepiscopatu Magd. annuam pensionem obtinet. 210.

Christianus Brunsvicensis Dux, Halberstadiensis secundum novum Evangelium Episcopus, Fridericum Palatinum ad regnum Bohemix reducere fidenter promittit. P. VIII. 131. ab Anholtio Comite præliis superatus in Westphaliam fugit. 133. vulneratur in pugna Namurcensi. 147. cæditur prope Höchstam a Tillio 146. nec non ad Statlonam, fauciatumque in Bataviam fugit. 150. partem copiarum Danicarum in Cæsareos ducit. 155. moritur. 156.

Christianus Augustus, Dux Solisbacensis, omnium principum antiquissimus, obit, ad majorum sacra reversus. P. X. 36.

Christianus Ernestus Baruthanus Marchio belli ad Rhenum Imperator. P. X. 34.

Christianus Ludovicus Dux Mechlenburgicus fratri succedit. P. X. 194. cum Statu equestri pariter collisus, 204.

CHR

- Christianus Utricus*, Dux Oelsensis, Cath. religionem amplectitur. P. X. 82.
- Christianus Wilhelmus*, Brandenburgicus Marchio, Archiepisc. Magdeb. describitur. P. VIII. 188. Magdeburgum ad defectionem a Cæsare incitat. 189. capitur. 190. assignantur ei in Pace Westph. alimenta. 298.
- Cristina*, Gustavi Adolphi filia, proclamatur regina Sueciæ. P. IX. 323. abdicat regnum. 325. conversa. P. VIII. 314. obtinet licentiam, ingrediendi Monasteria. P. XI. 337. obitus & elogium. P. IX. 327.
- Christophorus* Papa violente intrusus. P. III. 142. P. XI. 130.
- Christophorus* Bavarus, Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ Rex. P. IX. 330.
- Christophorus* S. Eriici frater, Daniæ Rex collisus cum Episcopis. P. VI. 41.
- Christophorus*, Eriici ex forore nepos, rex ultimus Danici sanguinis. P. VI. 174.
- Christophorus*, Elector Trevirensis, turbulentam vitam finit. P. VIII. 309.
- Christophorus Bernardus de Gablen*, Episc. Monasteriensis, urbem hujus nominis refractariam expugnat. P. VIII. 355. v. de Gablen.
- Christoval* S. J. Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 130.
- Christus* pro omnibus mortuus est. P. IX. 65. de Christi morte & voluntate omnes salvandi Jansenistarum theses. P. VIII. 896. Anti-theses. 897. S. Augustini sententia. 900.

CHR

- Lis de Christi sanguine Prædicatores inter & Minoritas*. P. XI. 218.
- Chrodielis* monialis magnarum turbarum causa. P. IV. 196.
- Chrysaphius*, Theodosii II Imp. malus aulicus exilio multatus. P. XI. 77.
- Chrysostomus*, Joan. Patriarch. Constantin. P. III. 52. v. Joannes Chrysostomus.
- Cibulier* S. J. Residentiæ Gallorum Pekini superior. P. XII. 164.
- Chytræus*, David, in Austriam accitus. P. VII. 177.
- Ciacomius*, Alphonsus, Julium II Pont. defendit. P. XI. 225.
- Cibo* Dux Massæ & Cararæ. P. X. 280.
- Cibo*, Camillus, creatur Card. P. X. 281. obit. 318.
- Cienfuegos*, Alvarus, S. J. creatur Card. P. X. 233. amisso Archiepiscopatu Montis Regalis factus Episc. Quinque-Ecclesiarum. 595. obit. 308.
- Cilius* Austriæ Gubernator. P. VII. 277. ejusdem dissidia cum Hunniade. 278. Cili & Ladislai Corvini tragedia. 279.
- Cimmartius*, Franciæ Marefchallus, capite plexus. P. VIII. 606.
- Cinaloa* in Mexico. P. XII. 284.
- Cinegisus*, West-Saxiæ Rex primus Christianus. P. IV. 250.
- Cingari* arcendi. Conc. Mediolan. P. VII. 389.
- Cnifa*. P. XII. 284.
- Circassi* Tartari. P. XII. 55. 57.
- Circuli* Romani Imperii erecti. P. VII. 51. de Circulis, eorumque defensoris apparatus Recess. Imp. Noviss. P. VIII. 341.

CIR

- Circumcisio* abrogata in Conc. Jerosolymit. P. II. 89.
- Cirtense* conciliabulum contra Cæcilianum. P. IV. 73. 77.
- de Cisneros*, Bern. S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.
- Cisterciensis* ordo a S. Roberto fundatus. P. VII. 336. & a S. Bernardo propagatus. 337. confirmatus. P. XI. 167. a solvendis decimis exemptus. 176. Abbatibus jus succedendi in bona monachorum concessum, in quibus hi successissent, si in sæculo mansissent. 179. licentia vescendi carnibus. 339.
- Civitatum Imperialium* cum Collegiis Electorum & Principum lites. P. VIII. 320.
- Clandestinitatis* impedimentum juxta Conc. Tridentin. P. III. 355.
- S. Claræ* canonizatio. P. XI. 181. ordo institutus. 182.
- Clarendonense* conciliabulum. P. V. 160. 162.
- Clarenus*, Angelus. P. XI. 196.
- Clariensis* pugna. P. X. 220.
- Claro-montanum* Concilium in causa divortii Philippi I regis. P. V. 89. contra Petrum Leonis. 149.
- Claudiopolis* a Cæsareis contra Turcas strenue defensa. P. IX. 243.
- Claudius* Imperator. P. XI. 2.
- Claudius II* Imper. P. XI. 35.
- Claudius*, Abyssiniæ Imp. ingratus. P. XII. 218.
- Clavius*, Christoph. S. J. Calendarium Gregorianum perficit. P. XI. 193.
- Clausura* Regularium severe præcepta.

CLE

- P. XI. 407. juxta Conc. Tridentinum. P. III. 361.
- S. Clemens*, D. Petri discipulus & Papa. P. XI. 4. ejus Epistolæ. 14. an conscripserit canones Apostolorum. P. II. 65.
- Clemens II*, Bambergensis antea Episcopus, Rom. Pontif. P. III. 145. ejus Constitutiones. P. XI. 144.
- Clemens III* Rom. Pontif. favet Tancredo contra Henricum VI Imp. P. III. 179. Constitutiones. P. XI. 168.
- Clemens III*, antea Guibertus dictus, Antipapa. P. III. 145.
- Clemens IV* Rom. Pontif. Carolum Andegavensem regno Siciliarum inaugurat. P. III. 182. ejus Constitutiones. P. XI. 183.
- Clemens V* Rom. Pontif. celebrat Concilium Viennense generale XV contra Equites Templarios. P. III. 211. author Constitutionum, quas Clementinas vocant. 217. ejus Bullæ. P. XI. 193. transfert sedem in Galliam. 194.
- Clemens VI* Rom. Pontif. Avenionem emit. P. III. 221. urget Ludovici Bavari exauktionem. P. VI. 60. ejus Constitutiones. P. XI. 199.
- Clemens VII* Rom. Pontif. urget per Campegium Card. executionem edicti Wormatiensis contra Lutherum. P. III. 303. ejus Constitutiones. P. XI. 234.
- Clemens VII* Urbano VI Rom. Pontif. oppositus, & ortum inde 50 annorum schisma. P. III. 221. P. XI. 205.

CLE

Clemens VIII Rom. Pontif. ejus Constitutiones. P. XI. 287.

Clemens VIII Antipapa se ultra Martino V vero Pontifici subjecit. P. III. 225. P. VI. 143. 145.

Clemens IX Rom. Pontif. conciliat pacem Aquisgranensem inter regem Galliae & Hispaniae. P. IX. 167. urget in causa Jansenistarum absolutam Formulæ subscriptionem. P. VIII. 842. Constit. obitus & elogium. P. XI. 345.

Clemens X Rom. Pont. octogenariae ætatis. Ejus Constitutiones. P. XI. 346.

Clemens XI Rom. Pontif. ad bellum evitandum ratione hæreditatis Hispaniae se arbitrum offert. P. X. 2. edit Bullas *Vineam Domini* & *Unigenitus* contra Jansenistas. 219. ejus pacis studia. *ibid.* 221. Constitutio *Vineam Domini*. 386. quomodo sit acceptata in Gallia. 388. Academiæ Lovaniensis judicium. 389. Bulla *Unigenitus* cum observationibus recensetur. 234. & sq. per quam damnat Reflexiones morales Quesnelli. 394. Jacobum III, Angliæ regem, Avenione excedere jussum, Romæ paterne excipit. 231. obit. 234. 408. Constitutiones. P. XI. 364.

Clemens XII Rom. Pontif. P. X. 292. obit. 309. Ejus Constitutiones. P. XI. 395.

Clemens, Ferdinandi Mariæ Bav. Elect. filius, in Electorem Coloniensem eligitur. P. VIII. 422.

CLE

Clemens hæreticus, an. 745 in Concilio Moguntino damnatus. P. IV. 272.

Clemens Alexandrinus. P. XI. 24. in quibus erraverit? 42. Martyrologio Rom. non inferendus. P. XI. 446.

Clemens Augustus, Bav. Dux, electus episc. Monasteriensis & Paderbornensis. P. X. 52. item Elect. Colon. & episc. Hildesiensis ac Osnabrug. 56. 66. consecratur ab ipso Papa Archiepiscopus. 279. relictis fratribus sui partibus Tractatum cum Anglis init 152. obit. 215.

Clemens Franciscus, Bav. Dux. P. X. 110.

Clementina Juri Canon. additæ. P. XI. 194.

Clementinum Collegium pro Nobilibus Romæ erectum. P. XI. 295.

Cleolulphus Northumbriæ Rex abdicato regno fit monachus. P. IV. 250.

Cleopatra, Ægypti regina, ab Augusto victa. P. XII. 191.

Cleopatra, quatuor regum Syriæ incestuosa & adulterina conjux. P. XII. 16. 17.

Clerici. Quomodo obligentur legibus civilibus. P. I. 95. Dominium Clericorum. P. III. 248. Peculium. P. IV. 329. an sint domini reddituum beneficialium, etiam superfluum. 333. item P. III. 248. Clericorum negotia. 152. Clerici ne se misceant negotiis sæcularibus, vitent crapulam, & venationem, aleis, tabernis, & commensationibus abstineant, non sint chirurgi. 169. Clericorum

CLE

immunitas. P. I. 98. juxta Conc. III. Lateranense. P. III. 152. Clericorum officium, vita, mores juxta Conc. Colonienſe, P. VII. 191. Auſtanum, 206. Clerici peregrini. 204. concubinari. P. III. 138. P. VII. 216. domeſtica familia juxta Conc. Nicænum primum. P. III. 42. Clerici uſurarii. 43. non conducant aliena prædia. 62. & mundanas dignitates. *ibid.* Clericus clericum non conveniat coram laico, Non habeant plura beneficia. Dignioribus tantum dentur commendatiæ, ſine quibus peregrini non miniſtrent. 62. Clericus a Metropolitano læſus ubi agat? Clerici ne vagentur. Raptores mulierum deponantur. 63. Clericorum reformatio juxta Conc. Tridentinum. 320. Clericorum munia, libri, habitus, ædes, negotia & reſidentia juxta Conc. Mediolan. P. VII. 380. vita & honeſtas. 414. Monita pro Clero S. Caroli Borromæi. 416. 435. Clerici diligenter & de quibus examinandi. 425. Antiquiſſima Eccleſiæ diſciplina de clericorum conjugio. P. XI. 82. 83. quo modo clericis Græcis permiſſum. 428. Præcedentia ante omnes monachos & fratres clero ſæculari conceſſa. 293. Clericus ſine conſenſu Episcopii Religionem poteſt ingredi. 440. Clerici ad parochias in India ſunt admittendi. 457.

Clericorum Regularium Minorum, ſub tribus votis in communi viventium, congregatio approbata. P. XI. 283. 296. Inſtitutum. 353. beneficiorum

CLO

ſunt capaces, & ad titulum communis ordinari poſſunt. 355.

Cleſelii, Melch. S. R. E. Card. caſus. P. VIII. 87.

S. Cletus Rom. Pont. P. XI. 12.

Clivia comitatus in Ducatum a Sigismundo Imp. evedtus. P. III. 226.

Clivenſis Dux materies bellorum inter Franciſcum I & Carolum V. P. VII. 466. Clivenſis pax inter Monaſterienſem Episcopum & Batavos. P. VIII. 381.

Clodio Pharamundi filius. P. IV. 184.

Clodomirus, Clodovei Galliæ regis filius. P. IV. 184.

Clodovæus I Galliarum Rex Chriſtianus, propugnator, propagatorque fidei Catholice eximiſ. P. IV. 126. 148. P. XI. 92. vult congregari Concilium. P. IV. 187.

Clodovæus II & III umbratiles Galliæ reges. P. IV. 217. 219.

S. Clodulphus lineæ ducum ſuperioris Lotharingiæ propagator. P. VII. 621.

Clotarvus I Clodovæi Galliæ regis filius. P. IV. 184.

Clotarvus II regni Chriſtianiſſimi Rex vere Auguſtus. P. IV. 185. 217.

Clotarvus III & IV, umbratiles Galliæ reges. P. IV. 218.

Clotildis Clodovæum Galliæ regem convertit. P. IV. 130. 184. & inſtigat ad patris ſui necem ulciſcendam. 198.

Cloveshovienſia Concilia. An. 747 horſatu S. Bonifacii celebratum de diſciplina eccleſiaſtica. P. IV. 284. an. 803 de dignitate & prærogativa Eccleſiæ Cantuarienſis. 346.

COC

Coadjutor cum jure successione. P. III. 363.

Coccejus, Henricus, obit. P. X. 669.

Cochinchinae regnum. P. XII. 74. Introductio religionis. 127. lites Missionum componuntur. 424.

Cocblaus, Joannes, interest colloquio Ratisbonensi. P. III. 322.

Cocinenſe regnum. P. XII. 73. In eo a Lusitanis prima Arx & Ecclesia exstruuntur. 83.

Cockius Apostolicus in Hollandia Vicarius Coddeo Jansenistæ substitutus. P. X. 382.

Codabende, Persiæ Rex. P. XII. 34.

Coddeus, Petrus, Archiep. Sebastenus, Apostolicus in Hollandia vicarius, a sacris suspensus. P. X. 381. citatus Romam venit. 382. damnatur. *ibid.* obit. 383. Libelli, super remotione ejusdem scripti, damnantur. P. XI. 370.

Codex Fridericianus per provincias regis Borussiae introductus. P. X. 679.

Cobarii virtus & fides. P. IX. 270.

Colaltus tribunus Cæsareus Brennerum & Budianum in Austria cædit. P. VIII. 131. interest bello Mantuano. 182.

Colberga a Russis obsidetur. P. X. 752. & expugnatur. 770.

Colbertus, Carolus, Gallicus ad pacem Neomagensensem legatus. P. VIII. 406. subscribit paci Aquisgranensi. P. IX. 167. perorat in Anglia contra Batavos. 170.

Colbertus, Car. Joach. Episc. Montis Pessulani Jansenista obit. P. X. 373.

COL

Colbertus, Joan. Bapt. Lud. XIV minister. P. VIII. 646.

Colbertus, Toreyi marchio, Franciæ ad componendam cum Fœderatis pacem legatus. P. X. 439. quam iterum nomine regis offert. 442.

Colchis, hodie Mingrelia. P. XII. 185.

Coletus, Nicol. edit Ughelli *Italiam sacram*. P. X. 277.

Colignius auxiliares Galliæ copias contra Turcas ducit. P. VIII. 373. P. IX. 251. Coligniorum in Gallia factio. P. VII. 483.

Colinius, Gaspar, maris præfectus. P. XII. 277.

Collegia Romæ fundata, uti *Anglicanum*. P. XI. 268. *Armenorum*. 276.

Clementinum pro Nobilibus. 295.

Germanicum. 247. quod Soc. Jesu ad gubernandum traditum. 266. 267.

Ejusdem leges. 274. 348. *Græcorum*. 267. *Hungaricum*. 268. *Maro-*

nitaram. 274. 276. 313. *Neophitorum*. 267. *Scotorum*. 292. *Urbanum*

de propaganda fide. 316. 324.

371.

Collegium Anglicanum Vallisoleti erectum. P. XI. 288. & Hispali. 289.

Helveticum Mediolani. 268.

Collicola Card. creatus. P. X. 281.

obit. 292.

Colloniuschius comes, Sigismundus, ultimus suæ familiæ primus Archiep.

Viennensis. P. X. 55. fit Archi-

episc. Strigoniensis. 606.

Colloquia ad tentandam concordiam sæculo XVII instituta. P. VIII.

448.

Colmannus Lindisfarnensis Episcopus. P. IV. 251.

Col-

COL

Colmarie comitium ad tentandam cum Cæsare, & Frid. V. Palatino concordiam. P. VIII. 160. Colmariana pugna, & Gallorum victoria. 389.

Coloniensia comitia. Sub Maximiliano I & tres in iis Reccessus Imperii. P. VII. 57. Sub Carolo V, in quibus Ferdinandus Archidux electus est in regem Rom. 112.

Coloniensia Concilia. An. 887 confirmatus Drogo. P. IV. 300. An. 1116 contra Henricum V Imp. P. V. 136. Duo provincialia an. 1260 & 1266 celebrata. P. VI. 10. An. 1280 de vita clericorum &c. 12. prope initium Sæculi XIV pro instauranda disciplina Ecclesiastica. 61. An. 1312 pro immunitate Ecclesiast. 62. Provinciale an. 1423 a Theodorico Archiepiscopo celebratum. 114. Provinciale an. 1452 præside Nicolao Cufano. 118. Provinciale an. 1536 sub Hermano. P. VII. 190. An. 1549 sub Adolpho. 218.

Coloniensis Electoris sessio. P. VII. 2. Prærogativæ, 14. primus Episcopus, Archiepiscopus, elector. ibid. Moguntini quondam suffraganeus. P. XI. 114. honoratur S. R. E. Cancellarii titulo. 146. Transactio cum urbe coloniensi. P. VIII. 409.

Coloniensis conventus in causa Gebhardi Archiep. P. VII. 239. alius in turbis Belgii Cæsare arbitro. 696. causa Truchsessii. 184. Electio Fürstenbergii in coadjutorem. P. VIII. 422. Induciæ cum Suecis. 234. transactio cum Batavis paradoxa,

COL

P. X. 524. Coloniensibus canonicis usus Dalmaticæ & Mitræ concessus. P. XI. 167. Academia ad normam Parisiensis erecta. 205. quæ se Lutheri opponit. P. III. 301. & Bullam *Unigenitus* acceptat. P. X. 402. Alumnatus fundatus. P. XI. 315. Coloniensis Capituli Capitulatio cum Maxim. Henrico, in coadjutorem electo, inita declaratur irrita. 325.

Colonna Domus. P. X. 286.

Colonna, Carolus, Card. obit. P. X. 308.

Colonna, Hieron. Card. P. X. 319.

Colonna, Prosper, Card. P. X. 308. obit. 318.

Colonna, Prosper, Card. P. X. 319.

Coloredus Wallensteinii conjurationem Cæsari detegit. P. VIII. 208. in Lotharingia a Gallis victus capitur. 214. Pragam contra Königsmarckium strenue defendit. 237.

S. *Columbanus* Helvetiæ & Rhætiæ Apostolus. P. VII. 334. fundat monasterium Luxoviense. P. XI. 107. scribit Regulam Monasticam. 102.

Columbus, Christophorus, ad detegendas novas terras in Occidentem solvit. P. XII. 77. Americæ primus inventor. 225.

Columna, Odo, Pontif. sub Martini V nomine. P. XI. 209.

Columnenses Cardd. causa turbarum. P. VI. 58. 73. excommunicantur. P. XI. 191. veniam consequuntur. 193.

COM

Colyerus Hollandiæ nomine mediator pacis Passarovicensis. P. X. 592.

Colygni v. Coligni.

Comachum seu *Comachium*, semper ab Ecclesia Romana possessum, P. X. 341. occupatur a Cæsareis, & disfidio inter Aulam Romanam & Viennensem occasionem dat, Causæ. 342. 224. Pax. 225. 342. restituitur Ecclesiæ. 278. 343.

Combe, Franc. Barnabitiæ libelli præcatorii condemnati. P. VIII. 731.

Comensis Episc. Goritiensis suffraganeus. P. XI. 463.

Comestio ad satietatem. P. IX. 29.

Comites a comitando rege sic dicti, P. V. 7.

Comitia generalia a Lud. XIII congregata, & ordo in iis sedendi, P. VIII. 485 & seq.

Commendonus Cardinalis ad conventum Naumburgensem a Pontifice missus. P. III. 344.

Commerciorum Tractatus inter regem Hispaniæ & Belgium fœderatum. P. IX. 149. & urbes Hanseaticas. 151. commercia exercendi sine præjudicio nobilitatis in statu Ecclesiastico Nobilibus data licentia. P. XI. 347.

Commodus Imperator. P. XI. 22.

Communio sub utraque specie Boemis in concilio Basileensi concessa. P. III. 247. non est necessaria contra Petrum Dresdensem. 230. v. Conc. Trident. 345. 346. Communio, non absolutio fuit negata ante pœnitentiam publicam. P. IV. 32. 37. 53. Communio multiplex, ecclesiastica, peregrina, laica, eulo-

Pars XIII.

COM

gica, agape. 24. sententia damnata de Communione annua. P. IX. 47 & sine amore purissimo. 78.

Commutationes ultimarum voluntatum, juxta Conc. Trident. P. III. 350.

Comotoviense in Bohemia Collegium S. J. cum universitate studii generalis erectum. P. XI. 289.

Compactata Bohemiæ. P. III. 249.

Compendiensa Concilia. An. 757 de matrimonio. P. IV. 282. Observatio in canonem: Maritus, qui uxoris suæ filium aut filiam ante Episcopum ad Confirmationem tenuit &c. 283. An. 1301 & 1305 de excommunicatis. P. VI. 75. An. 1389 de immunitate personarum ecclesiasticarum. 76. Conciliabulum contra Ludovicum Pium. P. IV. 306.

Complicis absolutio. P. XI. 403. 427.

Complutensa Concilia. An. 1325 de suffraganeis, & immunitate ecclesiastica. P. VI. 87. An. 1379 nationale in causa schismatis inter Urbanum VI & Clementem VII exorti. 89. Circa annum 1480 contra Petrum Uxamensem. 149.

Compostellana Concilia. An. 1056 de disciplina. P. V. 109. sub finem sæculi XI in causa Pelagii Episcopi. 114. An. 1114 in causa divortii inter Alphonsum I Aragoniæ regem, & Urracam. 150.

Conceptio Immaculata B. V. M. Constitutiones Sixti IV & Pii V de illa a Paulo V innovatæ. P. XI. 302. 303. Gregorii XV ordinatio. 308. Illius Festum in Hispania & Gallia de præcepto celebrandum. 328.

L

Ca

CON

- Celebris constitutio Alexandri VII in favorem piæ hujus sententiæ. 342. Officium & Missa præcepta. 359. Festum ubique de præcepto observandum. 372. Scapularia gestantibus pio affectu erga hoc mysterium Indulgentiæ concessæ. 373. *Conceptionis* urbs in regno Chilensi. R. XII. 242.
- Concilium* in genere. P. III. 2. utilitas, necessitas. 3. Ad quem pertineat jus convocandi concilia generalia? 5. iisdem præsidendi? 8. quinam ad illa vocandi? 14. an generalia possint errare? 18. Num Pontifex sit supra Concilium? 26. 227. 240. 286. Concilia pertinent ad solos Ecclesiasticos. 125. sunt a Pontifice confirmanda. 364.
- Concilia generalia* octo in Oriente celebrata. *Nicanum I* contra Arium. P. III. 38. *Constantinopolitanum I* contra Macedonium. 47. *Elphesinum* contra Nestorium. 51. *Chalcedonenſe* contra Eutychen. 56. *Constantinopolitanum II* contra errores Origenis. 65. *Constantinopolitanum III* contra Monothelitas. 80. *Nicanum II* contra Iconoclastas. 99. *Constantinopolitanum IV* contra Photium III.
- Concilia generalia* celebrata in Occidente. *Lateranenſe I* de reducenda concordia inter sacerdotium & Imperium. P. III. 131. *Lateranenſe II* contra Petrum Leonis. 141. *Lateranenſe III* pro reformatione disciplinæ. 147. *Lateranenſe IV* pro recuperanda terra sancta. 156. *Lateranenſe V* ad tollendum schisma Pi-

CON

- sanum. 280. *Lugdunenſe I* contra Fridericum II Imp. 178. *Lugdunenſe II* pro unione Græcorum. 190. *Viennense* pro extinguendo Ordine Templariorem. 211. *Pisanum* & *Constantienſe* ad tollendum schisma. 218. *Basileense* pro restauranda disciplina, & unione Boemorum. 237. *Florentinum* pro unione Græcorum. 254. *Tridentinum* contra Lutheri, aliorumque novatorum errores. 289. De Conciliis Generalibus Reprobatis, & partim approbatis, partim reprobatis. 377. Concilia particularia, seu *Nationalia*, *provincialia*, & *diœcesana* quære in locis propriis.
- Conciliabula* Calvinistarum Sæc. XVII in Gallia. P. VIII. 458.
- Conciliorum* canones servantur. P. III. 62. eorum auctoritas. P. VII. 562.
- Concina*, Danielis, censuræ in P. Pichleri sententiam de usuris refutantur. P. VII. 760.
- Concini* potentia invisa. P. VIII. 492. inde bellum civile. 494. regem in principes concitat. 511. interimitur. 512. ejus uxor capite plexa. 513.
- Concionatorum* obligatio juxta Concil. Augustanum. P. VII. 208. Mediolanensia. 375. 399. 407. 420. Farsenſe. P. IX. 359. quomodo examinandi? P. VII. 427. Concionatoris in Palatio Apostolico munus Ordini PP. Capucin. in perpetuum addictum. P. XI. 417.
- Concordata* Gallix a Leone X cum Francisco I inita. P. III. 286. P. XI. 226. P. VII. 456. Philippi Brie-

CON

- Brietii crisis nimis acerba. P. III. 288.
- Concordata* Germaniæ. P. VI. 193. Observationes in hæc concordata. De *Reservationibus*. 200. *Collatione alternativa*. 204. ejus tempus. 206. quinam obligentur his concordatis, & quomodo? 210. an iis consuetudine vel præscriptione derogari possit? 213. an sint rationabilia quoad *Reservationes*? 219. annatas? 229. Textus de apparentia provisi in loco beneficii declaratur. P. XI. 267. 284.
- Concordiæ Formula* Lutheranorum a Friderico II Daniæ rege in ignem projecta. P. VI. 178.
- Concordiæ ordo* equestris erectus. P. VIII. 448.
- Concordienfis* Episc. Utinensis suffraganeus. P. XI. 468.
- Concubinarij* Clerici juxta Concilium Nicænum primum. P. III. 42. Lateranense primum. 138. Lateranense secundum. 146. Tridentinum. 356. Trevirensis. P. VII. 216. Propositio damnata. P. IX. 22.
- Concursus* ad curam animarum quomodo instituendus. P. XI. 415.
- Condæus*, Henricus, ad reginam regis tutricem matrem seditionis prætextus perscribit. P. VIII. 484. bellum civile excitat. 494. datur in carcerem. 511. liberatur. 527. bellum cum Calvinistis prosequendum suadet. 561.
- Condæus*, Henricus II, in minorenni Lud. XIV ætate consilii arcani princeps. P. VIII. 612. obiit. 613.

CON

- Condæus*, Ludovicus, cum novis supplementis Bojos ad Allersheimium dubia fortuna aggreditur. P. VIII. 231. a Lotharingo Burgundia pellitur. 214. datur in vincula. 637. liberatur. *ibid.* ad Hispanos transit. 638. P. IX. 158. Hispanis fidelis multis cladibus Gallos afficit. P. VIII. 639 & sqq. P. IX. 161. vulneratur. 159. recipitur in gratiam. 109. 111. obit. P. VIII. 686.
- Condæus*, Lud. Henr. Dux Borbonius, Primus Minister. P. X. 365. dimittitur. 368.
- Condæus* fœderatos ad Rhenum Inferiorem bis vincit. P. X. 773.
- Condæus* in Drocensi pugna capitur. P. VII. 491. moritur. 494.
- Condolmerius*, Gabr. eligitur in Pontif. assumpto Eugenii IV nomine. P. XI. 211.
- Condomiensis* Episcopatus erectus. P. XI. 194.
- Condormientes* hæretici in Germania sæculo XIII damnati. P. VI. 9.
- Confalonerius* dicitur reipublicæ Lucanæ præses. P. X. 279.
- Confessarius* non approbatus. Propositiones de eo damnatæ. P. IX. 8. 10. Confessarii regii mala conditio. P. VIII. 557. Confessariorum approbatio juxta Conc. Tridentinum. P. III. 353. sollicitantes denunciandi. P. XI. 403.
- Confessio Augustana* a Lutheranis Carolo V porrecta & ab hoc damnata. P. VII. 94. cujus priores 21 articuli debita crisi excutiuntur. 95. nec non & posteriores septem. 102. Mendacia & fraudes Confessionistarum.

CON

starum. 107. Edictum Imperiale de-
super promulgatum. 110. a Jeremia
Patriarcha Cpolitano rejicitur. P.
IX. 347.

Confessio auricularis in prima Ecclesia
usitata. P. IV. 49. 51. P. XI. 84.
Confessio annua an in parochiali
Ecclesia peragenda? P. VIII. 716.
Propositiones damnatae de Confes-
sione peccati omitti. P. IX. 7. de
Confessione invalida. 8. dimidiata.
49. de Confessionibus, apud Reli-
giosos & Mendicantes factis. 76.
Confessio absentis prohibita. P. XI.
292.

Confirmationis Sacramentum a Christo
institutum. P. XI. 27. ab Aposto-
lis collatum. P. II. 86. An chry-
sma sit materia necessaria hujus Sa-
cramenti, & an necessario debeat
esse benedictum ab Episcopo? an
confirmatio conferri etiam possit a
simplici sacerdote? P. III. 271. Ca-
nones ex Conc. Tridentino. 320.
Doctrina ex Conc. Augustano. P.
VII. 209. Mediolanensibus. 377.
408. Confirmationis sacramentum
ministrandi facultas data Campidun.
Abbatibus. P. XI. 448. & Praefe-
cto Missionum in Aegypto. 453.
Confirmationis Sacramentum a sim-
plici sacerdote collatum. 428. Grae-
corum ritus circa illud. 477.

Confluentinum Concilium tempore Con-
radi I Imp. P. V. 11.

Confraternitates juxta Conc. Mediolan.
P. VII. 432. 439.

Confucius, Sinarum legislator. P. XII.
135.

CON

Congi regnum in Africa. P. XII.
202. Eo usque Lusitani navigan-
do perveniunt. Conversio & Ba-
ptizatio regis, ejusque filii, na-
tu majoris, ac regni totius. 77.
207. 208.

Congregatio Cardinalium Concilii Tri-
dentini interpretum a Pio IV in-
stituta. P. III. 375. quam authori-
tatem habeat. *ibid.* Congregationes
XV Card. institutae. P. XI. 281. *Con-
gregatio* erecta de propaganda fi-
de. 308. pro indulgentiis & reli-
quiis. 344. super disciplina Regula-
ri. 362. ad digniores in Episcopos
promovendos. 402. *Congregatio*
Indicis. 470.

Congregatio B. V. Annuntiatae in Col-
legio Romano erecta & confirma-
ta. P. XI. 276. cui alias ubique
erectas uniendi facultas data. 280.
Congregatio de bona morte ere-
cta. 390.

Conimbricensis Universitas acceptat Bul-
lam *Unigenitus*. P. X. 403.

Conon Rom. Pontif. P. XI. 110.

Conon Card. Concilia de Investitura
in Oriente celebrat. P. V. 133.

Conradinus, Conradi IV Imp. filius,
ultimus Sueviae dux, ne elgatur
Imp. monet Pontifex. P. XI. 181.
182. a Carolo Andegavenfi Nea-
poli publico in foro capite plexus.
P. III. 182.

Conradus Imperator electus, vir ma-
gni & Germani pectoris, Ecclesiae
cultor & benefactor. P. V. 6.

Conradus II Salicus, Imperator a mul-
tis praclare gestis inclutus, maxi-
me

CON

- me vero ab asserto regno Burgundico. P. V. 71. P. XI. 143.
- Conradus III* Imp. victor Henrici superbi, at non Saracenorum, frustrante Cruciatam expeditionem Manuelis Græci perfidia. P. III. 158. P. V. 131.
- Conradus IV*, Friderici II filius, a Manfredi fratre veneno sublatus. P. III. 181.
- Conradus Salisburgensis* celebrat Concilium. P. V. 137.
- Conradus Masoviæ Dux*. P. VI. 36.
- Conradus Znoymensis*, Bohemiæ Dux. P. VII. 249.
- Consanguinitatis gradus definiti*. P. XI. 149.
- Consecratio Ecclesiæ*, juxta Conc. Augustanum. P. VII. 211.
- Conspirationes in Bulla Aurea sub gravi poena prohibita*. P. VII. 36.
- Conspiratio pulveraria in Anglia*. P. IX. 206.
- Constans Imperator Orientis*, Constantini M. filius, orthodoxæ religionis fulcrum, a Maxentio interemptus. P. IV. 100. P. XI. 49. 51.
- Constans II* Imp. probis omnibus invidus, rejectæ echtesi substituit Typum, cui adversantem Pontificem Martinum exilio multat, demum Roma propemodum expilata perit in balneo. P. III. 83. P. IV. 214. P. XI. 108. 109.
- Constantia*, Manfredi filia, Carolum Claudum vita donans, insigne præbet Christianæ vindictæ exemplum. P. III. 182. 183.

CON

- Constantia*, Rogerii II Siculi filia, nubit Henrico VI Imp. unaque assertit in dotem Siciliæ regnum. P. III. 179.
- Constantia Urbs*, ad Acronium lacum condita. P. XI. 44. ob non receptam Constitutionem *Interim* proscripta. P. III. 330. & Domui Austriacæ asserta. P. VII. 148. super monasteriis everfis inter Episcopum & Magistratum transactio inita. P. XI. 298. Novum ibidem Dicastrium pro Suevicis provinciis Austriacis erectum. P. X. 206. postea Frisburgum Brisgojæ translatus, *ibid.*
- Constantiensis Episcopatus erectus*. P. VII. 334. Episcopi querelæ de turbata sua jurisdictione in Helvetia. P. X. 566. transactio Dieffenhofensis cum Bernatibus & Tigurinis. 567. Concordia cum Monasterio Augiæ Divitis inita. P. XI. 333.
- Constantiense Concilium ad tollendum schisma celebratum*. P. III. 223. 380. causa Angelus Corbarius, seu Gregorius XII, Benedictus XIII, seu Petrus de Luna. 224. Altera causa Hussitæ. 225. Acta Concilii. 226. in Hieronymum Pragensem. 229. in Joannem XXII, *ibid.* in Joannem Huss. 230. in Petrum de Luna. 231. in Wicleffum. 233.
- Constantiense Concilium particulare sub Gebhardo Episcopo*. P. V. 87. sub Jacobo Fuggero. P. VIII. 69. Conciliabulum contra S. Othmarum abbatem San-Gallensem sub Sidonio Episcopo. P. IV. 272.

CON

Constantiensis comitia sub Maximiliano I Imp. P. VII. 53.

Constantinopolis condita. P. XI. 47. expugnatur a Latinis. P. III. 159. 160. & amittitur. 206. obsidetur a Mahometanis. 258. & diripitur. 269. P. IX. 341. P. XI. 214. Christianorum hodie ibidem numerus. P. XII. 46. Episcopo primus post Romanum dignitatis gradus concessus. P. III. 50. negatus tamen titulus Patriarchæ œcumenici per Orientem. 199. Patriarcha hodiernus schismaticus. P. XII. 49.

Constantinopolitanum I Concilium Generale II, pro Spiritus S. divinitate, an. 381 sub Damaso I & Theodosio Seniore contra Macedonitum. P. III. 47. Causa Macedonii hæresis, ex Ariana prognata. 48. In Oriente una ac Occidente unanimi consensu celebratum in unum coaluit Concilium. *ibid.* Ejusdem symbolum, canones. 49. Abdicatio S. Gregorii Nazianzeni, & oratio ad Concilium. 50.

Constantinopolitanum II, Generale V, anno 553 sub Vigilio & Justiniano Seniore contra tria Capitula, & errores Origenis. P. III. 65. causa. 67. Indictum consentiente quidem, at non comparente Vigilio. 72. Acta Concilii, & canones contra varias hæreses. *ibid.* Damnatus Theodorus Mopsvestenus etiam quoad personam, Theodoretus vero, & Ibas quo ad scripta. 73. Canones contra errores Origenis. 74.

CON

Constantinopolitanum III, Generale VI, pro duabus in Christo voluntatibus an. 681 sub Agathone & Constantino Pogonato contra Monothelitas. P. III. 80. Causa Monothelismus, Eutychianæ hæresis propago. 82. Acta Concilii. 84. Macarius Antiochenus Patriarcha damnatur, Gregorius Constantinopolitanus resipiscit. *ibid.* Honorii Pontificis nomen refertur inter Monothelitas. 85. Damnationi variorum subscribit Imperator. 86. An Honorius Papa in Monothelitarum hæresin sit lapsus? 86. an synodi hujus Acta sint corrupta? 90. an Concilium erraverit in damnando Honorio? 93. Appendix de Synodo Quini. Sexto. Trullana, reprobata a Sergio. 98.

Constantinopolitanum IV, Generale VIII, anno 869 sub Hadriano II & Basilio pro restituendo S. Ignatio contra Photium. P. III. 111. causa Iconomachia. 113. dejectio S. Ignatii, & intrusio Photii. 115. Acta Concilii. 121. & canones. 122. Titulus *summi Pontificis & universalis Papæ* Romano Pontifici a Græcis datus. 126. bellum Photianum etiam post Concilium recrudescit. *ibid.*

Constantinopolitana Concilia particularia. *Sæc. IV* sub Nestario Patriarcha in causa schismatis Antiocheni. P. IV. 116. *Sæc. V* an. 448 sub Flaviano Patriarcha contra Eutychen. 160. an. 459 sub Gennadio contra eundem. 161. *Sæc. VI* an. 547 nationale in causa trium Capitulorum,

CON

181. *Sac. VIII* contra Iconoclastas. 262. Concilia *Sac. XVIII* contra Calvinistas a Græcis celebrata. P. IX. 348 & sqq.

Constantinopolitana Conciliabula. *Sac. IV* Arianorum contra Marcellum Ancyrae Episcopum. P. IV. 91. eorundem sub Constantio Imp. 101. 105. *Sac. V* an. 449 Eutychianorum præfide Thalassio Cæsareensi contra Flavianum. 161. *Sac. VII* an. 626 sub Sergio Patriarcha, in quo prima Monothelismi semina sparsa sunt. 213. an. 639 sub Pyrrho in eadem causa. 214. *Sac. VIII* an. 712 sub Philippico Imp. damnata synodus generalis VI, & inductus rursus Monothelismus. 216. an. 730 contra S. Germanum. P. III. 378. P. IV. 256. an. 754 sub Constantino Copronymo contra S. Germanum, Joannem Damascenum, aliosque SS. Imaginum defensores. P. III. 378. P. IV. 257. sub Leone Armeno præcedens conciliabulum approbatum & Synodus Nicæna generalis abjecta. 261.

Constantinus Rom. Pontif. P. XI. 111.

Constantinus Antipapa. P. III. 141. P. XI. 116.

Constantinus M. Imperator vere Christianissimus, & ex asse Catholicus, auctor est Sylvestro Concilii I Nicæni, ad quod Patres suis impensis, & vehiculis promovet, quorum decoras ex Diocletiani, & Licinij tyrannide cicatrices exosculetur, & inferiori post Episcopos loco sedens, non judicem sed defensorem se proficitur. P. III. 40.

CON

P. XI. 44. Ejus facilitas in Donatistas. P. IV. 74. An in causa Cæciliani partes judicis jure assumpserit? 79. Observatio de ejus Baptismo. P. XI. 46. & aliis gestis. 47. dividit Imperium inter tres filios. P. IV. 98.

Constantinus, Constantini M. filius, apprime Catholicus. P. IV. 98. P. XI. 49. 51.

Constantinus, Heraclii filius, Imp. P. XI. 107.

Constantinus Pogonatus pie a patre degener, Imperator Orientis religiosissimus, justissimusque, Author III Concilii Constantinopolitani. P. III. 84. quod manu sua & edicto confirmat. 86. P. XI. 110.

Constantinus Copronymus, Imp. Iconoclasta vesanus. P. III. 101. P. IV. 257. ex temporali incendio ad æternum raptus. P. III. 102. P. IV. 259. P. XI. 114. 117.

Constantinus, Copronymi filius, Imp. P. III. 102. P. XI. 117. ab Irene matre interemptus. P. IV. 260.

Constantinus Porphyrogenitus, Leonis Sapientis filius, Imp. P. III. 197. P. XI. 132. 140.

Constantinus, Romani Jun. filius, Imp. P. XI. 138.

Constantinus Monomachus, Orientis Imperator nullius religionis. P. III. 200 & sq. P. XI. 144. 155.

Constantinus Ducas, Orientis Imp. P. XI. 155.

Constantinus Palæologus, ultimus Græcorum Imp. in expugnatione Con-

CON

- Constantinopolis occisus*, meliore facto dignissimus. P. III. 268.
- Constantinus*, Bungi in Japonia Rex, justitiæ & misericordiæ Divinæ exemplum. P. XII. 180.
- Constantinus*, Tongensis Rex, baptizatus, turbas, ab Ethnicis motas, comprimit. P. XII. 210.
- Constantius*, Constantini M. filius, Imp. Nero Arianus. P. III. 46. P. IV. 98. 99. 101. P. XI. 49. 51. perit. P. IV. 103.
- Constantius Chlorus* Imp. P. XI. 38. 44.
- Constantius Gallus* Imp. P. XI. 49. 51.
- Constantius Oëtodurensis* Episc. subscribit Concilio Epaunensi. P. IV. 201.
- Constitutiones Apostolicæ* an sint ab Apostolis traditæ, & a S. Clemente conscriptæ? P. II. 65. resolvitur negative. 67. sunt tamen valde antiquæ, multaque continent utilia. 69. fuere olim puræ, postea tamen ab hæreticis corruptæ. 71.
- Constitutiones Imperii* servandæ, & non mutandæ. P. X. 165.
- Constitutiones & consuetudines ecclesiasticæ* juxta Conc. Colon. P. VII. 197. & Augustan. 203.
- Constitutiones Odonis*. P. V. 28. 29.
- Consuetudo* quid sit? P. I. 140. quod simplex. 142. quomodo & quando sit rationabilis? 143. etiam quæ contra legem? 145. effectus consuetudinis & probatio. 148. cessatio. 152. de consuetudinibus & constitutionibus ecclesiasticis. P. VII. 197. 203. Propositiones damnatæ de consuetudine alicujus peccati, P. IX. 49. 50.

CON

- Contarenus* Card. conventui Ratisbonensi præsens. P. III. 311.
- Contarenus* a Venetis ad pacem Monasteriensem Mediator missus. P. VIII. 238.
- Contensonii*, Vincentii, exclamationes in Probabilissimum. P. X. 808. confessio, quod Probabilissimus Jesuitis non sit proprius. 812.
- Conti* Domus principalis in Italia. P. X. 281. sedecim summos Ecclesiæ Pontifices dedit. P. XI. 383.
- Conti*, Bern. Innocentii XIII. frater, creatus Card. P. X. 275. obit. 292.
- Conti*, Michael Angelus, in Pontificem sub nomine Innocentii XIII electus. P. X. 275. 383.
- Contius*, Armandus, in vincula datus. P. VIII. 637. liberatur. *ibid.* & recipitur in gratiam. 638.
- Contius*, Franciscus, obit. P. VIII. 491.
- Contius*, Ludovicus Armandus, obit. P. X. 368.
- Contius*, Torquatus, Cæsareus bellidux. P. VIII. 182.
- Conto* mons in Grifonia collabitur. P. IX. 197.
- Controversiæ* a Protestantibus immerito Catholicis obijciuntur. P. X. 560.
- Controversiæ* in hoc opere contentæ, & discussæ.
- P. I. An actus interni sint objectum legis humanæ? 8. an promulgatio constituat ipsam formam, & vim obligativam legis? 16. an obliget Lex Pontificia, si in provinciis non sit promulgata? 17. an actus a jure irritatus simpliciter sit etiam

CON

etiam irritatus pro foro interno?

82. an omnis lex prohibens sit pa-

riter irritans? 87. an peregrini

obligentur legibus sui domicilii?

98. num statutis particularibus lo-

ci, in quo versantur? 100. an &

quomodo per ob- vel subreptionem

rescriptum sit invalidum? 131.

consuetudo contra legem quomo-

do sit rationabilis. 145.

P. II. An, & quomodo aliqua sint

mala antecedenter ad legem Dei?

13. an lex naturæ semper sit abso-

luta, immutabilis, nunquam di-

spensabilis? 19. de libris juris di-

vinii scripti. 51. de interpretatio-

ne Scripturæ sacræ. 56. de jure di-

vinio non scripto. 58.

P. III. Ad quem pertineat jus con-

vocandi Concilia generalia? 5. iis-

que præsidendi? 8. quinam ad illa

vocandi? 11. an Concilia genera-

lia errare possint? 18. an sint su-

pra Pontificem? 26. an Hono-

rius Papa lapsus sit in hæresin Mo-

nothelitarum? 86.

P. IV. De rigore pœnitentiæ. 31.

An absolutio fuerit negata pœni-

tentiam ad mortem differentibus?

ibid. An data fuerit post satisfactio-

nem? 35. an peccata occulta ne-

cessario expiari debuerint pœniten-

tia publica? 45. quo tempore in

Ecclesia cœptus, finitusque fuerit

ritus pœnitentiæ publicæ? 50. an

Constantinus Imperator in causa

Cæciliani partes iudicis jure sibi as-

sumpserit? 78. an ex eadem causa

probetur jus appellandi a Pontifi-

cis sententia ad Concilium? 85.

Pars XIII.

CON

utrum Meletius, an vero Paullus fuerit legitimus Antiochiæ Episcopus? 119.

P. V. De Investituris. 135. de con-

troversia inter Henricum II & S.

Thomam Cantuariensem. 159.

P. VI. De superioritate territoria-

li Regum Daniæ in Hamburgum

ratione telonii. 186. Eorundem

controversia cum Ducibus Holsato-

Gottorpiensibus. 190.

P. VII. An eligi possit Imperator

acatholicus? 7. an exterus? 10.

de testamentaria curatela Electo-

rum. 28.

P. VIII. De Juliacensi successione.

25. de utilitate Gymnasiorum. 519.

de libertatibus Ecclesiæ Gallicanæ.

598. de Jure Regaliæ inter Inno-

centium XI & Ludov. XIV regem.

691. de asylo palatiorum. 722.

P. IX. De jure Devolutionis a Gal-

lis prætenso. 164. An Cæsari &

Imperio fas sit, Circulo Burgun-

dico contra Gallos succurrere?

188.

P. X. De investitura Senensis. 73.

de successione in Ducatu Biponti-

no. 80. de successione Oettingana.

83. Causa Ritbergensi, Lauenbur-

gica &c. 84. de Comitatu Roche-

forti. 101. de proxima agnatorum

tutela in Ducatu Wirtembergico.

109. de Voto Bohemico, cessare

jussu. 115. de Prætensionibus in

provincias Austriacas. 116. de suc-

cessionem Saxonico - Meinungeni,

& causa Zwingenbergica. 191. de

causa Saxo - Vinariensi in puncto

tutelæ. 197. de Pleysteinio urbe.

M

198.

CON

198. de causa Hohenloensii. 202. de Postis Imperialibus & provincialibus. 207. de Langharum feudis. 226. de Controversia Aquilejensi. 330. de causa Thoranensi. 622. Novocomensi. 667.
- Conversanum* Episcopum inter, & Equites Melitenses lis decisa. P. XI. 417.
- Convulsionarii*. P. X. 415.
- Cooperans* ad peccatum. Propositio damnata. P. IX. 45.
- Copenhagiensis* Ehrenbergam expugnat. P. X. 24.
- Coptorum* hæresis. P. XII. 217. 222. Eorum Patriarcha Alexandrinus. 49. Subjiciuntur Episc. Hierosol. P. XI. 404. De eorum ritibus dubia resolvuntur. 427. v. Jacobitæ.
- Copius* Anglorum Dux ab Eduardo principe victus. P. X. 508.
- Coppius* Cæsareus peditum tribunus. P. VIII. 384.
- Copula*, ob solam voluptatem exercitata, caret culpa, propositio est damnata. P. IX. 29.
- Corbæus*, Rodolphus, S. J. trucidatus. P. IX. 218.
- Corbarius*, Petrus, Antipapa sub nomine Nicolai V a Ludovico Bavaro intrusus. P. III. 221. P. XI. 196.
- Corbejense* monasterium fundatum. P. IV. 218. & privilegiis munitum. P. XI. 122.
- Corberti* Rothomag. Archiep. ordinatio circa libros legendos. P. VIII. 734.
- S. Corbinianus* Germaniæ Apostolus. P. IV. 270.

COR

- Corcyra* a Turcis oppugnata, sed in cassum. P. X. 231.
- Corduba* urbs in Tucumannia. P. XII. 243.
- de *Corduba*, Franc. Ord. Præd. Mexici Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 283.
- Corduba*, Hispanicarum copiarum dux, Mansfeldio resistendi impar. P. VIII. 133.
- Cordubense* regnum a Mauris erectum. P. V. 101.
- Coret*, Jacobus, S. J. Parisiis thesin de infallibilitate Rom. Pont. in quæstionibus facti proponit. P. VIII. 667.
- Coributbus*, Michael, ex pluribus competitoribus præter spem in regem Poloniæ eligitur. Procerum dissidia, bellum Turcicum, jactura Caminieci. P. VI. 162. 163. P. IX. 316.
- Corio*, Marcellinus, Card. P. X. 308. obit. 315.
- Cormarus*, Joan. Venetorum Dux. P. X. 227. obit. 276.
- S. Cornelius* Rom. Pont. P. XI. 30. Romæ synodum de lapsis celebrat. P. IV. 25.
- Coromandelis* ora. P. XII. 73.
- SS. Corporis* Christi festum institutum. P. XI. 182. quod cum octava etiam tempore interdicti celebrari potest. 210.
- Corradinus* Datarie præfectus. P. X. 275.
- Correa*, Petrus, S. J. Carigiorum in Brasilia Missionarius occiditur. P. XII. 273.

COR

- Corregidor*, seu iudex in Reductionibus Paraquariæ. P. XII. 253. 259.
Correspondentes. v. Protestantes. Unio.
Corrodini, Marcellinus, Card. obit. P. X. 318.
Corrupticola hæretici Eutychniani. P. XI. 100.
Corsi adversus Genuenses insurgunt. P. X. 293. Cæsarei in Corsicam tendunt. 294. Corsorum postulata. 295. pactio 297. Rursus tumultuantur. 300. & Senatum sibi eligunt. 302. ac regem Theodorum. 303. ejus fata. 305. Galli in Corsicam mittuntur, pacem suaturi, sed incassum. 307. Corsos cædunt. 308. Corsica Insula Archiep. Pisano est subiecta. P. XI. 153. cui Episcopos consecrandi jus datum & ademptum. 159. & iterum confirmatum. 170.
Corsini, Laurent. electus Pontif. assumpto Clementis XII nomine. P. X. 292.
Corsini, Clementis XII nepos, Card. P. X. 293.
Cortesius, Ferdinandus, Hispanus Mexicanum miro sane modo occupat. P. VII. 787. P. XII. 278 & sqq.
Cortonensis Episcopatus erectus. P. XI. 194.
Corvi in Sinis piscantur. P. XII. 134.
Corvinus, Mathias, alter Hunniadis filius, e carcere ad thronum Hungaricum evehitur. P. VII. 280. Bellum cum Friderico Cæsare & pax memorabilis. *ibid.* Alterum bellum. altera pax. 281. tertium bellum. *ibid.* cum Podiebradio. 282. Salutatur Rex Bohemiæ. 283. bel-

COS

- lum Polonicum. Labes Mathiæ. *ibid.* Ejus alumnus & encomiastes Bonfinius. *ibid.*
Cosacci a Polonia deficiunt. P. VI. 160. 161. P. IX. 313. in Tartariam irrumpunt. 343.
Coscia, Nicolaus, Card. P. X. 278. vocatur in jus. 295. lata in eum sententia. 298. absolvitur. 311. restituitur in omnia bona. 315.
Cosdorsiana actio. P. X. 762.
Cosmus creatus Magnus Hetruviæ Dux. P. XI. 262.
Cosmus III Magnus Dux Florentiæ obit. P. X. 276.
Cosroe Armeniæ Rex. P. XII. 52.
Cosroe, Parthorum Rex, a Trajano victus. P. XII. 27.
Cosroe I, Persiæ Rex, per Belisarium victus. P. III. 70. P. XII. 29.
Cosroe II, Persiæ Rex, fortunæ pila, Heraclium Imp. primum vincit, dein ab eo vincitur. P. XI. 105. P. XII. 29.
de Costa, Alvarus, Martyr. P. XII. 215.
a Costa, Jos. Peruviae Missionarius. P. XII. 241.
de Costa, Jos. S. J. frater laicus Pekini. P. XII. 164.
Coterelli, impudicum & sacrilegum hominum genus, Gallia ejecti. P. V. 142.
Cotinius, Calecuti barbarorum insidiis occumbit. P. XII. 86.
Cotinius, Indiarum Prorex, Collegium Columbenſe S. J. in Ceylano spoliatur bonis. P. XII. 106.
Cotonus, Petr. Apologiam pro Societate Jesu scribit. P. VIII. 467. assumitur ab Henrico IV in confessorium.

COU

- sarium. *ibid.* Servino, Jesuitas accusanti, respondet. 476. per latus Cotoni petitur Societas. 479. armata manu propter Santarelli librum in jus vocatur. 575. obit. 578.
- Constant*, Petrus, obit. P. X. 364.
- de *Coute*, Hieron. primus Hesperidum Missionarius. P. XII. 215.
- Coyacense* Concilium. P. V. 108.
- Coziana* regum Armeniæ stirps. P. XII. 52.
- Cozza*, Laur. Ord. Min. Generalis creatur Card. P. X. 278. obit. 281.
- Crabbe*, Petrus, O. Min. S. Franc. primus producit Canones Apostolorum. P. II. 65.
- Cracovia* condita. P. V. 138. Episcopatus fundatur. *ibid.* & Mons Pietatis erectus. P. XI. 334.
- Cracoviense* Concilium an. 1189 pro reformatione cleri celebratum decernit decimas pro recuperanda terra sancta. P. V. 137. 139.
- Cracovius* Cælareus chiliarcha. P. VIII. 228.
- Cracus* Poloniæ Dux. P. V. 138.
- Cramerus* S. J. a Suecis trucidatus. P. VIII. 451.
- Crammerus*, Thomas, Cantuar. Archiep. infamis Angliæ prævaricator. P. VII. 840. rogo injectus inter blasphemias turpissimam vitam finit. 854.
- Cranius* Cæfareus ad pacem Westphalicam Legatus. P. VIII. 238.
- de *Craon* Marchio S. R. I. Princeps a Cæsare dictus. P. X. 56.
- Crossus* Consul a Parthis cæsus. P. XII. 27.

CRA

- Cratzius*, Comes Scharpfensteinii, Bavaricus bellidux. P. VIII. 123. pugnam Pragensem restituit. 124. Fridbergam recuperat. 198. & Landsbergam. 199. ab electore in Bavaria ad defensionem relinquitur. 200. Ingolstadium Suecis tentat prodere, & ideo capite plexus est. 207.
- Craz*, Casparus, S. J. Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 130.
- Crellius*, Nicol. capite plexus. P. VIII. 69.
- Cremonensis* Episc. Bononiensis suffraganeus. P. XI. 273.
- Cremonensis* Episcopatus erectus. P. VII. 372. Cremonensis Cæsareorum irruptio. P. X. 221. 335.
- Crequius*, Gallorum ductor, capitur. P. VIII. 392. Friburgum expugnat. 402.
- Crequius* Galliæ ad pacem Risvicensem Legatus. P. VIII. 435. 443.
- S. Crescens*, S. Petri discipulus primus Episcopus Moguntinus. P. VII. 13. item P. IV. 270.
- Crescenti*, Marcellus, Card. P. X. 319.
- Ven. *Crescentia* Sanctimonialis Kaufburensis. Constitutio Bened. XIV de illa. P. XI. 430.
- Crescentii*, Patritii Romani, tyrannis punita. P. XI. 139.
- Crespiaca* pax inter Carolum V & Franciscum I. Galliæ regem. P. III. 313. P. VII. 134.
- Creta* Insula amissa. P. XI. 345.
- Creuzlingense* Monasterium fundatum. P. VII. 337. Creuzlingensis & Petrohusani Abbatis certamen de prioritate loci. P. X. 557.

CRI

Crimea peninsula. In eam P. Duban S. J. Cpoli missus. P. XII. 56.
Crimen. Observatio in Canones de impedimento criminis. P. IV. 265. Propositiones damnatæ de crimine falsi. P. IX. 42. crimina denunciari præcepta. P. XI. 348.
Criminalis, Antonius, S. J. Indiarum Missionarius. P. XII. 93.
Crises. Circa usum opinionum probabilium. P. I. 56. An constitutiones, quæ dicuntur Apostolicæ, sint ab Apostolis traditæ, & a Clemente conscriptæ? P. II. 65. 67. de illorum antiquitate & utilitate 69. an non sint corruptæ ab hæreticis? 71. an Canones Apostolorum in Corpore Juris contenti sint authentici? 73. Crisis de constantia S. Cyrilli. P. III. 55. circa controversiam de tribus Capitulis. 75. an Honorius Papa lapsus sit in hæresin Monothelitarum? 86. an acta synodi VI referentia nomen Honorii sint corrupta? 90. an synodus VI erraverit in damnando Honorio? 93. quomodo Honorius absolvendus ab hæresi, si synodus eum damnando ut hæreticum non erravit? 94. Crisis de libris Carolinis. 108. de Investituris. 135. de Pontificibus, contra Noyatores, quibus nihil prodest, malos fuisse Pontifices, cum perditissimis etiam temporibus fides semper fuerit optima. 142. Observatio circa hæresin Waldensium & Albigenium. 153. an ab iisdem Lutheranorum epocha. 154. Observatio critica circa decem expeditiones Belli sacri, 161. circa

CRI

errores in Conc. Lateranensi IV damnatos. 174. de Templariis. 221. de Bohemorum unione facta in Concilio Basileensi. 245. circa Satisfactionem Pragmaticam Gallorum. 250. de Card. Arelaten. 252. Observatio in Canonem V Concilii Florentini de Confirmatione. 271. in Concilia Apostolica. P. IV. 2. an Nicolaus, unus ex septem primis Diaconis, fuerit author Nicolaitarum? 3. an Victor Papa Asianos Episcopos excommunicavit propter controversiam paschalem? 9. an controversia de tempore paschalis ad fidem, vel solam disciplinam pertineat? 14. Observatio in Criticam Gallorum de rigore penitentiae. 40. Quæstiones aliquot criticæ de baptismo hæreticorum. 58. de Donatistis. 76. typus hodiernorum sectariorum. *ibid.* de Conciliis celebratis in causa Donatistarum. 77. de Conciliis habitis tempore Constantini M. in causa Arianorum. 92. de Eusebio Cæsareensi. 94. de Concilio Antiocheno. 105. Arminensi. 107. an Patres Ariminenses subscribendo formulæ, a Semi-Arianis obtrusæ, hæresis arguendi? 108. de schismate Antiocheno. 116. Luciferiano. 123. Reflexio in Arianam hæresin, & Ecclesiæ triumphum. 131. Observatio de Lutheranis, & Calvinistis ex occasione Arianismi. 137. de Concilio Arausicano. 176. Observatio in hæresin Pelagianam de peccato originali, & baptismo. 164. de tributo, Leoni Isaurico a Gregorio

CRI

gorio II negato. 256. in Canonem Concilii Romani & Foro-Julienſis de impedimento criminis 265. in Canones Concilii Compendienſis. 283. in Canonem de uſuris Concilii Tici-nenſis. 321. de antiquitate ſtatus Religioſi. 348. de origine Electo-rum S. R. I. P. V. 10. de lege Sa-lica. 22. contra Sacramentarios. 93. de mutatione Gothici officii. 112. de voto ſolemni & Pontificia in eo diſpenſatione. 139. in con-troverſiam S. Thomæ Cantuarienſis cum Henrico II rege. 159. cir-ca Sanctionem Pragmaticam Ludo-vico IX imputatam. P. VI. 16. de juribus Electoris Moguntini. P. VII. 12. de origine Septemvi-ratus. 16. de Vicariis Imperii. 26. in gravamina Nationis Germanicæ. 84. in Confeſſionem Auguſtanam. 95. circa ea, quæ Carolo V a Pro-teſtantibus objiciuntur. 156. circa controverſiam poſt electionem in-ter Maximilianum II & Pium IV ortam. 179. in Pariſienſem Hugo-notorum cædem. 498. in Ligam ſacram Catholicorum contra Hu-gonotos. 507. Obſervatio, quibus viis hæreſis in Galliam irruerit, & Eccleſiam perturbavit? 541. de diffidiis & bellorum in Bohemia & Germania cauſis. P. VIII. 115. de pace Lubecenſi, inter Cæſarem & Daniæ regem inita. 168. in in-gentes Suecorum progreſſus. 195. de confeſſariis principum. 557. in pacem Monaſterienſem. 627. de theſi Jeſuitæ Theologi circa infal-libilitatem Pontificis in quæſtione

CRI

facti. 667. de famoſis libellis con-tra Societatem. 679. de quatuor famoſis articulis Cleri Gallicani. 696. de jure principum in hæreti-cos. 710. & ſqq. de Abbate de la Trappe. 745. in pacem Pyrenæam. P. IX. 108. 116. in pacem Mona-ſterienſem Hiſpano-Belgicam. 146. de Domo Auriaca & Gubernatori-bus Belgii fœderati. 157. de Cha-ractere Janſeniſtarum, & Quesnel-liſtarum. P. X. 418. de pace Bel-gradenſi. 601. vide etiam *Contro-verſiæ. Diſſertationes.*
Criſpus, Conſtantini M. filius. P. XI. 48.
Critici Galli celebriores. P. IV. 40.
Crocodili, portentofæ magnitudinis, in Inſula Mindano. P. XII. 122.
Crojus, Joannes, Reuxii comes equi-tatui in Belgio a Philippo II præ-ſectus. P. VII. 631.
Crojus, Philippus, Areſcotti Dux. v. *Areſcotti Dux.*
Crojus, Wilhelmus, Belgii Guberna-tor poſt mortem Philippi Auſtria-ci. P. VII. 629.
Cromwelus, Oliverius, exercitus Dux contra regem. P. IX. 214. ejus fu-ror. 216. Angliæ regens vincit Walliæ principem. 217. Angliæ Proteſtor. 219. cum Batavis bello colluſus. 152. pacem concedit. 153. fœdus cum Gallis init. 160. obit. 220. ejus corpus e patibulo ſu-ſpenſum. 223.
Cromwelus, Richardus, Oliverii filius, exauctoratur. P. IX. 220.
Cromwelus, Thomas, Cramerus, & Audlæus impii in Anglia Trium-viri. P. VII. 340. Cromwelus Hen-

CRO

- rici VIII vicarius in spiritualibus generalis dictus. 845. capite plectitur. 846.
- Cronsfeldius*, Gehleno in præfectura Boica suffectus. P. VIII. 235. datur in custodiam. 236.
- Cronstrocius* militiae Hollandicae praefectus. P. X. 540. obit. 542.
- Crossena* a Russis occupata. X. 759.
- Crossius* a Hugonotis interemptus. P. VIII. 553.
- Croftokenfis* pugna. P. X. 221.
- Croyensis* comes S. R. I. princeps creatus. P. VIII. 447.
- Croyus* Dux, Gubernator Belgradi Aspremontio succedit. P. IX. 280. & Pannonicis copiis praefectus Belgradum incassum oppugnat. 282.
- de *Cruce*, Hieron. Martyr. P. XII. 215.
- Cruciatae Bulla*. P. III. 156.
- Cruciatae*, seu expeditiones sacrae. P. III. 154.
- Crucifixi* imago semper proffert in altari sub Missa, nisi expositum sit Venerabile. P. XI. 439.
- Crusius*, Martinus. P. IX. 347.
- de *Cruce* Domini, Nadaastii, capite plexi, filii dicti. P. IX. 262.
- S. *Crucis* Monasterium Donawerdæ fundatum. P. XI. 145. cui privilegia confirmantur. 161.
- S. *Crux* a Persis ablata, & iterum restituta. P. XI. 105. P. XII. 29. 30.
- S. *Crucis* signum frequenter duobus primis sæculis factum. P. XI. 13. 23.
- Cuba* Insula. P. XII. 229.
- Cubo*, Japoniae Imp. favet religioni Christianae. P. XII. 174.
- Culembergius* comes, Florentius, cum Brederodio & aliis conspirat. P.

CUL

- VII. 649. e Belgio cum Orangiō fugit. 656. citatur ab Albano ad dicendam causam. 662.
- Culmense* Concilium. P. VI. 168.
- Cultus* divinus, juxta Conc. Augustanum. P. VII. 209. Mediolan. 395.
- Cumbriae* Dux, foederati exercitus Imperator, cum Gallis ad Tornacum confligit. P. X. 534. & ad Laffeldam. 538. Hannoveranorum & foederatorum dein Imperator. 742. funditur ab Estræo ab Hastenbeck. 743. Conventio Sevenfis. 744.
- Cunibertus* Episcopus Coloniensis. P. IV. 217.
- Cunigunda* Henrici II Imp. conjux virginea. P. V. 70.
- Cunipertus* Longobardiae Rex. P. IV. 130.
- a *Cupertino*, Josephi, beatificatio. P. XI. 468.
- Cuprogius*, Mustapha, Vezirius. P. IX. 279. ingentem exercitum colligit. 280. occumbit. *ibid.*
- Curiensium* primus Episcopus S. Lucius. P. VII. 333.
- Curlandia*, multarum controversiarum fomes. P. VI. 169. est feudum Poloniae. P. X. 622. eligitur Ferdinando vivente in successorem Mauritius de Saxonia. 626. obit Ferdinandus Dux Curlandiae, ultimus Kettlerianae familiae. 631. Eligitur Ernestus Comes Bironius. Capitulatio. *ibid.* homagium praestat. 632. deponitur, & electus Ernestus Brunsvico - Beveranus. 633. Rex Poloniae petit, Bironium restitui. 636. eligitur Carolus, regis filius princeps tertio. genitus. 637.

CUR

- Curlandicus* Episcopatus profanatus. P. VIII. 169.
- Curnillon* S. J. Missionarius in Crimæam P. Duban submissus. P. XII. 56.
- Curopalates*, Mich. Imp. P. XI. 119.
- Curtius* comes, Boicæ Aulæ præfectus, dissuadet Electori suo acceptationem coronæ Cæsareæ. P. VIII. 357.
- Curuzii & Labanzii* in Hungaria. P. IX. 267.
- Cusanæ* turbæ. P. VII. 343.
- Cusani* Card. P. X. 228. obit. 292.
- Cusanus*, Nicolaus, Leodiensis Archidiaconus, ad Græcos legatus. P. III. 258.
- Cusco*, urbs in Peruvia. P. XII. 226. 232.
- Cusinus*, Bernardus, O. S. Franc. Mexici Missionarius, in odium fidei occisus. P. XII. 283.
- Cuskin* ditio. P. IX. 147.
- Cybo*, Joan. Bapt. Rom. Pontif. Innocentius VIII dictus. P. XI. 221.
- Cynegyri* Atheniensis virtus. P. XII. 5.
- S. Cyprianus*. P. XI. 41. Concilia Carthagine celebrat in causa lapsorum. P. IV. 26. & in causa iterationis Baptismi hæreticorum. 21. an a S. Stephano Papa cum suis fuerit communione privatus? 58. an errorem suum deposuerit. 61.
- Cyprus* a Richardo Angliæ rege Græcis erepta. P. III. 159.
- Cyrene*, hodie regnum Barcanum. P. XII. 193.
- S. Cyrillus* Alexandr. Episcopus opponit furenti Nestorio 12 anathematismos. P. III. 52. horum summa. 54. in custodiam datus liberatur. 53. Crisis de ejusdem constan-

CYR

- tia. 55. celebrat Concilium Alexandrinum contra Nestorium. P. IV. 159. Præses Concilii I Ephesini. P. XI. 89.
- Cyrillus* Beroensis Patriarcha Cpolitani, Cyrillo Lucari suffectus. P. IX. 348.
- Cyrillus*, Græcorum Melchitarum Patriarcha Antiochenus Catholicus, obtinet Pallium. P. XI. 418.
- Cyrillus* Hierosolymitanus. P. XI. 59.
- Cyrillus* Lucar. v. Lucar.
- Cyrus* Alexandrinus promovet Monothelismum. P. IV. 213.
- Cyrus* Monarchiæ Persicæ fundamenta jacit. P. XII. 2. 4.
- Czacki*, Nicol. Archiep. Strigoniensis. P. X. 608.
- Czari* nomen primus assumit Basilius, Moscoviæ Dux. P. IX. 337.

D.

- Dachsburgicus* comes, Bruno, in Rom. Pont. electus sub Leonis IX nomine. P. XI. 145.
- Dachstulensis* comitatus. P. X. 572.
- Dacia* vetus. P. VII. 301. v. Transylvania.
- Dagestan*, Georgiæ provincia. P. XII. 185.
- Dagobertus* I ultimus ex Clodovæi stirpe Galliæ rector, per se ipsum, & non per magistrum Palatii regnans. P. IV. 217.
- Dagobertus* II Austrasiæ. P. IV. 217. ab exilio redux paternum regnum occupat. 218.

DAG

Dagobertus III umbratilis Gallia^æ Rex.
P. IV. 219.

Dahlbergius ad Belgradum cadit. P. X.
591.

Dahlenſes rustici in Suecia rebelles. P.
X. 662.

Dairus vocabatur olim Japonum Imp.
P. XII. 170.

Dalbergius Baro, Adolphus, Princeps
AbbasFuldensis fundat Academiam.
P. X. 94. repetit Præfecturas Sal-
zungensem & Lichtenbergensem a
Ducibus Meinungenſi & Eisenacen-
ſi. Inde lis, necdum decissa, 108.
obit. *ibid.*

Dallaus, Joan. homo hæreticus. P.
II. 75.

Dalmas S. J. Missionarius ad fretum
Hudsonicum perfide interemptus.
P. XII. 291.

Dalmatia Concilium. P. V. 140. ejus
olim fines. 141.

Dam in Pace Westph. Suecis cæditur.
P. VIII. 296.

Damaſcena Miſſio ſacra. P. XII. 58.
quæ Damaſcum celebrem reddunt.
59.

Damaſus I Rom. Pontif. P. XI. 52.
Ad ejus literas Theodoſius Senior
Imp. Concilium Conſtantinopolita-
num I convocat. P. III. 48. Ursa-
cium & Valentem cum Auxentio
damnat. P. IV. 113.

Damaſus II Rom. Pont. natione Ba-
varus, Brixinenſis antea Episco-
pus. P. III. 145. P. V. 82. ejus
Conſtitutiones. P. XI. 145.

Damiani, Petrus, Card. & Episcop.
Oſtienſis. P. XI. 147. 156. ſecedit
Pars XIII.

DAM

in eremum depoſito, Episcopatu.
149.

Damiata a S. Ludovico expugnata &
iterum pro lytro ſui reſtituta. P.
III. 161.

Dampierius comes, Henricus Duval-
lius, Catholicorum dux contra ſe-
ditioſos Bohemos. P. VIII. 59.

Dandalus Venetorum dux Conſtanti-
nopolim capit. P. III. 159.

Danguil, ſive Sequedus III Abyſſiniæ
Imp. dum unionem cum Romana
Eccleſia ſerio ſuſcipere ſtatuit, oc-
ciditur. P. XII. 219.

Dania ſtatus politicus a vetuſtiſſimis
regibus repetitus. P. VI. 37. pri-
mus Rex Chriſtianus. 38. Dani An-
gliam invadunt. Prætenſiones Im-
perii in Dania^æ regnum. 39. Sueno-
nis fata. Dania converſa. *ibid.* S.
Canutus, Lundeniſis Primatus. 40.
S. Ericus. 41. Sub Margaretha,
Erico Pomerano, Chriſtophoro.
173. Sub Chriſtiano I, Joanne.
Chriſtiani II fata. 176. Sub Fride-
rico I, Chriſtiano III. 177. Fride-
rico II, Chriſtiano IV. 178. Fride-
rico III. 179. Chriſtiano V. 180.
Controverſia juridica de ſuperiori-
tate territoriali Dania^æ in Hambur-
gum. 181. ratione telonii. 186.
Controverſia regum Dania^æ cum
Ducibus Holſato-Gottorpienſibus.
190. Dania vetuſ. P. IX. 329. Da-
ni, primi Dania^æ regis, ſtemma ex-
tinctum. Dania ad Oldenburgicam
Domum. 330. Chriſtianus IV tria
bella gerit, duo cum Sueco, &
unum cum Ferdinando II Caſare.

DAN

333. 331. P. VIII. 153. Victoria Tillii ad Hannoveram. 154. Dani Copiæ. 155. Pugna ad Calenbergam & ad Lutheram. 156. Conditiones pacis a Cæsare propositæ. 160. Pax. 167 & seq. Fridericus III bella cum Suecis, pace Rottchildensi & Olivensterminat. P. IX. 331. regnum facit hæreditarium. 332. Christianus V varia fortuna cum Suecis confligit, pace Risvicensi coactus, omnia Suecis restituere. 332. Daniæ status Sæc. XVII. Danus Holstatiam Ducalem invadit. Pax Travendalensis, rupta post Pultavannam Sueci cladem. P. X. 682. Dani, a Suecis victi, Scania ejiciuntur. Rostochium caplunt. 683. annis sequentibus feliciores Dani Stadam cum Bremenſi Ducatu occupant. *ibid.* Pax. 650, 684. quæ Schlesvicensem Ducatum Danis attulit. *ibid.* Accedunt fœderi Hannoverano. 684. Friderico IV succedit Christianus VI. Fœdus cum Cæsare & Russia. cum Suecia. 685. Rex tria regna unire cogitat per filium. 686. Tractatus subsidiorum cum Anglia. *ibid.* 504. Christiano VI succedit Fridericus V, Angli gener. 688. Quamvis Sevenſi Tractatui per Linardum fidejussor acceſſerit, toto tamen ultimo bello neutras partes secutus est. 689. Comitem S. Germani copiis præſcit. *ibid.*

Daniæ Status Ecclesiasticus. Primi Apostoli. P. IV. 289. Concilia. Slesvicense an. 1222. a legato Apost. indictum. P. VI. 42. Othomense an. 1245. in Fionia celebra-

DAN

tum. 43. Nationale. *ibid.* Hafnienſe an. 1425. celebratum. 174. Danicum Lutheranorum monopolium inquietum. P. III. 303. P. VII. 317. eorundem ibidem diffidia cum Calvinistis. 318. item P. VI. 178.

Dania Nova. P. XII. 229.

Daniel, Aut. S. J. Canadæ Missionarius, pro fide Christi Martyr. P. XII. 288. 290.

Daniel, Gabriel, S. J. confutat Literas Provinciales. P. VIII. 797. obit. P. X. 369.

Danilovus Russia subacta Magni Ducis titulum assumit. P. IX. 337.

Danus primus Daniæ Rex. P. VI. 38. ejus stemma extinctum. P. IX. 330.

Dapiferi Imperialis dignitas Boleslao I Bohemiæ duci collata ab aliquibus scribitur. P. VII. 246.

Dardanellæ. P. IX. 344.

Dardaniæ episcopi. Epistola Gelasii I ad eos. P. XI. 87.

Darius Codomannus ultimus Persiæ Monarcha. P. XII. 6.

Darius Hystaspis Persarum monarcha. P. XII. 4.

Darius Medus. P. XII. 2. 3.

Darleus, Henricus, infelix Mariæ Stuartæ sponsus, Murræi fraude a Bottwelo occisus. P. VII. 891 & sqq.

Darmstadius Landgravius, Georgius, Hispanos in partes Archid. Caroli pertrahere tentat. P. X. 429. occupatæ Gibraltariæ præſcitur. 430. occumbit. 431.

Daubenton S. J. Philippi V Hisp. regis confessarius. P. X. 458.

DAV

Daventria a Stanlæo Anglo Taxio tradita. P. VII. 715. *Daventrienfis* Episcopatus erectus. P. XI. 249. 250.

Davia Card. P. X. 228. obit. 311.

David, Æthiopum Imp. Oratores ad Emmanuelem Lusitaniæ regem mittit. P. XII. 87. 215.

David, Franciscus, ex Lutherano Arianus, corruptor orthodoxæ fidei in Transylvania. P. IV. 134. P. VII. 303.

Daunius comes regnum Neapolitanum occupat, dictus propterea a Cæsare Prorex. P. X. 224.

Danius comes, Leopoldus, novi post pugnam Pragensensem collecti exercitus Dux insignem Planianam victoriam de rege Borussiae reportat. P. X. 738 & sq. Olomucii obsidionem solvit. 748. ad Hochkirchium Borussiae cædit. 749. Finckium cum toto suo exercitu ad Maxenam capit. 756. regem Dresdæ obsidionem solvere cogit. 763. vulneratur ad Torgau. *ibid.*

Dayfusama, Japoniæ Imp. persequitur Ecclesiam. P. XII. 177.

De itores obæratı ob bellorum injurias quomodo tractandi juxta Recess. Noviss. P. VIII. 339.

Decanum regnum. P. XII. 73.

Decanus cathedralis & collegiatiæ Ecclesiæ, ejusque officium. P. VII. 206. officium Decani ruralis. 204. Decanatus faeri Cardd. Collegii cui competat, decisum. P. XI. 394. 395.

Decima solvendæ juxta Conc. IV Lateranense. P. III. 173. Tridentinum,

DEC

363. v. Dissertatio de Decimis. P. VI. 44. *Decimæ* a Regularibus parochis solvendæ, quæ solvebantur a laicis, antequam bona ad Regulares pervenirent. P. XI. 329.

Decius Imperator. P. XI. 31. 32.

Decretalium Greg. IX libri collecti. P. XI. 178. an Decretales Epistolæ, quas Isidorus Mercator collegit, sint authenticæ? 81.

Defensoris Ecclesiæ titulus Henrico VIII Angliæ regi tributus. P. XI. 228.

Defunctos sepeliendi mos in Sinis. P. XII. 135.

Delbecque Dominicanus Coddeum Janfenistam Romam comitatur. P. X. 382.

Delci, Reinardus, Card. P. X. 307.

Delegatio causarum contra abusus munita. P. XI. 404. Delegati potestas 482.

Delinquentes. Modus procedendi contra eos juxta Conc. IV Lateranense. P. III. 169.

Dellianus, Castellanus, ex invidia in Lusitanos persecutionem in Japonia promovet. P. XII. 176.

Delphinatus primo regni Lotharici, dein Burgundici, atque Arelatensis pars, demum sub propriis Comitibus, ac tandem ad regem Galliarum sub conditione devolutus, ut quilibet regum primogenitus Delphini titulo insigniatur. P. VII. 619.

Delphini Insula, seu Madagascaria. P. XII. 203.

Delphinus, Daniel, Patriarcha Aquil. Card. P. X. 325.

DEM

- Demetrius Eucæres*, Syriæ Rex. P. XII. 18.
Demetrius Nicanor, Syriæ Rex. P. XII. 15.
Demetrius Poliercetes, Asiæ Rex. P. XII. 8.
Demetrius Soter, Syriæ Rex. P. XII. 13.
Demetrii quatuor Duces in Russia. P. IX. 337.
Denarius S. Petri. P. IV. 250.
Deniana pugna. P. X. 348. 520.
Deningbensis synodus Calvinistarum a feminis dissoluta. P. IX. 218.
Denuntiationes trinæ ante matrimonium faciendæ juxta Conc. Trident. P. III. 355. & non facile remittendæ. P. XI. 407. Propositiones de denuncianda sollicitatione damnatæ. P. IX. 5.
Deputati Imperii Ordinarii. P. VIII. 343.
Derbentum urbs. P. XII. 185.
Dertonensis urbis & episcopatus descriptio. P. VII. 371.
Dertusanum Concilium contra Ægidium de Munione Papam umbratilem. P. VI. 145.
Desselenis episcopatus profanatus. P. VIII. 169.
Destrades comes, Gallicus ad pacem Neomagensem legatus. P. VIII. 406.
Dettingana pugna. P. X. 143.
Devillius Neissam frustra obsidet. P. X. 750. a Fouqueto Silesia pellitur. 756.
Devolutionis jus in Belgio. P. IX. 113.

DEU

- Inde bellum Gallo-Belgicum. 162. 164. & pax Aquisgranensis. 167.
Deus. Propositiones damnatæ de Dei amore. P. IX. 28. 85. de Dei Patris effigie. 79.
S. Deusdedit Rom. Pontif. P. XI. 106.
Deza, Didacus, celebrat Concilium provinciale. P. VII. 804.
Diaconi septem electi & ordinati in Conc. Jerosolym. P. IV. 2. eorum officia in prima Ecclesia. P. II. 85. quando eis liceat ministrare Eucharistiam. P. III. 43. eis Stolæ usus conceditur. P. XI. 71. Diaconus an consecrari possit episcopus? 480.
Diaconissa juxta Conc. Chalcedon. P. III. 63.
Diamperiensis synodus in Malabaria. P. XII. 104.
Diax S. J. Missionarius in Paraquaria. P. XII. 247.
Diazus, Bartholom. Lusitanus usque ad Promontorium Bonæ Spei navigando pervenit. P. XII. 78. naufragio misere perit. 80.
Diazus, Paulus, Angolæ regem sapius vincit, & per pacem Evangelio aperit ostium. P. XII. 209.
Diazus, Petrus, S. J. Missionarius in Brasiliam navigans, a Calvinistis in mare projectus. P. XII. 276.
Dicastillo, Joan. S. J. Missionarius in Paraquaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.
S. Didaci Ord. ff. Min. S. Franc. Canonizatio. P. XI. 284.
Didius Julianus Imp. P. XI. 22.
Dido, Tyriorum regis filia, exstruit Carthaginem. P. XII. 194.

DIE

- Didymus Alexandrinus*. P. XI. 67.
Dieffenhofensis Transactio inter Episc.
 Constantiensem, & Bernates ac
 Tigurinos. P. X. 567.
Dietrich Prætor suadet, ut urbs Ar-
 gentina Gallis traderetur. P. VIII,
 413.
Dietrichsteinus Card. in Moravia in-
 quirat in auctores turbarum. P.
 VIII. 128.
Dietrichsteinus, Andr. Jacob. Archi-
 episc. Salisburg. P. X. 193.
Dietrichsteinii comites S. R. I. Princi-
 pes creati & in Collegium Prin-
 cip. introducti. P. VIII. 323. 344.
 447.
Diez, Vinc. O. Præd. a P. Gravina
 S. J. refutatur in Apologia de
 Probabilismo edita, quæ succincte
 recensetur. P. X. 781 & sqq. inepte
 Pilatum Probabilistam facit. 794.
Diffidationes. P. VII. 36. earum origo,
 P. III. 184.
Digbius, Britanniae regis orator, apud
 Cæsarem pro Friderico Palatino
 se interponit. P. VIII. 134.
Digniores ad Ecclesias promovendi.
 Propositio de hac materia dam-
 nata. P. IX. 43.
Dilectio Dei. Propositiones de ea dam-
 natæ. P. IX. 28. 85. nec non de
 dilectione proximi. 29.
Dilingana Academia erecta. P. XI.
 246. & Alumnatus. 315.
Dillenburgerensis Principatus ad Diezen-
 sem. P. X. 113.
Dillier, Joan. Bapt. e S. J. dimissus
 edito libello A catholicis se tan-
 quam falsum prophetam deriden-
 dum præbet. P. X. 566.

DIN

- Dingolfinganus* Concilium in Bavaria
 sub Tassilone duce an. 772 cele-
 bratum. P. IV. 272.
Diocletianus, Valerius Jovius, Imp.
 P. XI. 38. abdicat Imperium. 39.
Diodorus, Tarsensis episc. P. XI. 68.
Dion Cassius. P. XI. 29.
S. Dionysius Rom. Pont. P. XI. 34.
 celebrat Romæ Concilium in cau-
 sa Dionysii Alexandrini. P. IV. 27.
S. Dionysius Alexandrinus de hæresi
 accusatus se purgat, & absolvitur.
 P. IV. 27. P. XI. 34. 41.
S. Dionysius Areopagita. An libri, qui
 illi attribuuntur, sint genuini ejus-
 dem partus? P. XI. 13.
Dionysius Cyprianus Patriarcha con-
 tra Calvinistas synodum celebrat,
 P. IX. 349.
Dionysius Exiguus Procli epistolam
 contra Nestorianos latinitate do-
 nat. P. IV. 160.
Dionysius Mediolanensis ab Arianorum
 conciliabulo Mediolani celebrato
 in exilium pulsus. P. IV. 100.
Dionysius Rex optime de Lusitania
 meritis. P. VII. 817.
S. Dionysii cœnobium Parisiis funda-
 tum. P. IV. 217. data eidem po-
 testas, proprium eligendi Episco-
 pum. P. XI. 116. Privilegia ejus-
 dem confirmata. 122.
Discorus Alexandr. P. XI. 89. hære-
 ticus Eutychianus, corrupto Im-
 peratore, omnia fusdeque vertit.
 P. III. 57. 58. Leonem Papam in
 conciliabulo excommunicat, & S.
 Flavianum occidit. 59. ad Concil.
 Chalcedonense citatus comparet,
 & deponitur. 60. perit in exilio.

DIO

64. haud dubie hæreticus. 65. item. P. IV. 160 & sq.
Dioscorus Antipapa. P. III. 141.
Diospolitana synodus contra Pelagium. P. IV. 151.
Diptycha sanctorum quid? quale ex iisdem schisma ortum? P. III. 97.
Directorium Imperii mortuo Electore Moguntino ad quem pertineat, litigatur. P. X. 85. Lis de Directorio Corporis Evangelici, cum Elector Saxoniae ad sacra Catholica rediit. 51.
Disertinense Monasterium conditum. P. VII. 334.
Dispensatio. Quando, & quomodo lex cesset per dispensationem. P. I. 117. quis possit dispensare? 118. an possit Episcopus in lege Pontificia? *ibid.* an quis secum ipso? 120. an Prælati sine causa? 121. Cessatio dispensationis. 123. quomodo petenda dispensatio a Sede Apostolica? 124. Modus petendi, scribendi, exequendi. 126.
Dirrheim, Xaverius, S. J. Missionarius zelosissimus. P. XII. 242. 253.
Disembergenſe Monasterium Erem. S. Aug. separatim a provincia Bavarica. P. XI. 352.
Dissertationes in hoc Opere occurrentes. An Protestantes justam excusationem habeant, cur in Concilio Tridentino non comparuerint, eisdemque obedire detrectarint? P. III. 368. de Peculio Clericorum, item de veteri Ecclesiæ disciplina circa bona Ecclesiastica. P. IV. 329.
 In Canones Concilii Romani sub

DIS

- Gregorio V de Translatione. P. V. 16. in Tit. *de Clericis conjugatis*, & in Tit. *qui Clerici, vel vocentes matrimonium &c.* de calibatu Clericorum. 30. de jure Imperii in regnum Arelatenſe. 72. de quaestione juris: an matrimonium stare possit cum pacto aut voto perpetuæ castitatis? 116. de Simonia. 166. de Decimis. P. VI. 45. de rebus Ecclesiæ non alienandis. 90. de Concordatis Germaniæ. 193. de jure primarum Precum. 237 & sqq. de Bulla Aurea. P. VII. 1. de origine Septemviratus. 16. in Capitulationes Cæsareas. 74. de Autonomia, seu libertate Religionis. 117. de bello Smalcaldico & aliorum civilium in Germania bellorum causis. 137. de causis Belgicorum tumultuum & defectionis. 632 & sqq. de Reservato Ecclesiastico. 153. de usuris. 755. an legitimum fuerit Henrici VIII cum Catharina matrimonium? 871. An Maria Scotiæ regina jure sit occisa? 900. de Exceptionibus, quæ a Protestantibus contra proscriptionem Donawerdenſem opponuntur. P. VIII. 8. an confessio annua in parochiali Ecclesia sit peragenda? 716. de fœdere a Gallia cum Turcis inito. 528. de Calvinistarum causis bellandi. 537. in cap. 6. de statu monachorum. P. X. 356. de usu opinionum probabilium. 780 & sqq.
Distributiones quotidianæ juxta Concil. Trident. P. III. 347. 349. Mediolanens. P. VII. 412.

DIT

DOM

Ditmarus primus Pragensis Episcopus, P. VII. 247.

Divinum jus positivum vetus, P. II. 48. an ante legem Mosaicam data sit lex positiva? 49. quando lex vetus abrogata, *ibid.* mortua, & mortifera? 50. De lege Divina nova, *ibid.* Divini juris libri. 51. v. *Scriptura*. Divinum Jus non scriptum. 59. v. *Traditio*.

Divini Verbi prædicatio, juxta Conc. Augustanum, P. VII. 208.

Divinus Cultus, juxta idem Concil. P. VII. 209.

Divionense Concilium in causa Philippi II celebratum, P. V. 143.

Divionensis Academia erecta, P. X. 365. & Episcopatus, P. XI. 396.

Dium, præcipua Cambajæ civitas, cui impositam arcem Joan. Mascarenias strenue defendit, P. XII. 94. Societas Jesu in ea domicilium accipit. 105.

Doctor unus opinionem extrinsecus probabilem reddere potest, P. X. 781. Lis de prioritate inter Doctores & Nobiles, P. VIII. 515.

Doctrinæ rigor. Ab eo non semper dependent hominum mores, P. XI. 154. Regidi non semper optimi, *ibid.*

Dodechinus Abb. Chronici Mariani Scoti continuator, P. XI. 157.

Dorptensis Academia erecta, P. VIII. 448. P. X. 699.

Dohna Marefchallus Borussiae, P. X. 752. 753.

Doleruckii Principis, Alexii, tragœdia, P. X. 701.

Dombalius Tribunus Cæsareus, P. X. 742.

Dominica die stando fiat oratio, juxta Conc. Nicæn. P. III. 43.

S. *Dominicus* Patriarcha, P. III. 178. ejus canonizatio, P. XI. 178. Festum in regno Neapolitano de præcepto celebrandum, 334.

S. *Dominici* Ordo approbatur, P. XI. 174. 176. & ei Ecclesia S. Sixti Romæ conceditur, 175. ejusdem ordo tertius approbatur, 207. amplissima privilegia, quæ *Mare Magnum* appellant, concessa, & per constitutionem, quam *Auream Bullam* vocant, confirmata, 220. quæ a Pio V augentur, & Præcedentia ante omnes Fratres ordinum Mendicantium conceditur, 260. Bona Monasteriorum ejusd. Ordinis, monialibus destitutorum, pertinent ad Fratres dicti Ordinis, 264. Privilegia, a Pio V concessa, a Gregorio XIII ad terminos juris communis reducta, 265. Lis circa habitum interiorem album inter Dominicanos & Augustinianos decisa, 295 prohibetur, nequis ex eorum bibliothecis quid subtrahat, 314. Dominicani veniunt in Helvetiam, P. VII. 340. prodicionis accusati Zoffingæ ex mœnibus suspenduntur, *ibid.* hujus Ordinis probrum Andreas Cardinalis, 344. Impostura Bernensis contra Immaculatam B. V. Conceptionem a quatuor Dominicanis adornata, 345. Jacobus Clemens ejusd. Ordinis occidit Henricum III Galliarum regem, 521. Parisiis pertinaciter resist.

DOM

- resistunt visitatori, a P. Generali delegato. P. VIII. 674. Domini-
canis in primis adscribendus est
Probabilissimus. P. X. 783. Domi-
nicani, qui Probabilissimum defen-
dunt. 812 & sq. Eis data facultas,
gradus Doctoratus conferendi. P.
XI. 398.
- S. Dominici* Insula. P. XII. 229. ab
Anglis occupata. P. X. 774.
- de Dominis*, Marcus Ant. moritur.
P. VIII. 153.
- Dominitum* Prælatorum & Clericorum.
P. III. 248.
- Domitianus* Imp. P. XI. 6, 13.
- Donaldus* Scotiæ Rex, jam inde a ter-
tio sæculo catholicus. P. V. 164.
- S. Donatus* Vescuntinus Episc. Regu-
lam Monasticam scribit. P. XI.
102.
- Donatus*, Edmundus, S. J. martyrium
in Hibernia subit. P. VII. 887.
- Donatus* hæreticus. P. IV. 73. damna-
tur, & a Donatistis creatur Episc.
Carthaginensis; 74.
- Donatistæ* hæretici. Synopsis historica
conciliorum adversus Donatistas.
P. IV. 72. Origo. Cæcilianus ab
eis accusatur, & damnatur. 73.
Martyres eorum imaginarii, fu-
ror, sectæ. 75. Crisis de iisdem.
typus modernorum sectariorum.
76. Authores, conciliabula, con-
tradictio. 77. Adversarii. 88.
- Donavius* Comes, Hollachii Legatus,
cæsus. P. VIII. 122.
- Donawerdana* proscriptionis historica
relatio. P. VIII. 2. Dissertatio de
exceptionibus, quæ a Protestantibus
contra eam opponuntur. 8 &

DON

- sq. injuncta pœna non fuit aspera,
20. nec præpropera. 21.
- Donawerdanum* S. Crucis Monasterium
fundatum. P. XI. 145.
- Donus I* Rom. Pontif. P. XI. 110.
- Donus II* Rom. Pontif. P. XI. 136.
- Doria* Dux Melphitanus. P. X. 280.
- Doria*, Andreas, Genuensis liberta-
tis assertor ad Cæsarem transit. P.
VII. 461 & sq.
- Doria*, Georg. Card. P. X. 319.
- Doria*, Sinibaldus, Card. P. X. 294.
obit. 298.
- Dorstenfoni* v. Torstenfoni.
- Dos* illata Monasterio non restituatur
exeuntibus, juxta Conc. Nicæn.
P. III. 106. defenditur a labe Si-
moniacæ. P. VIII. 673.
- Dofubeus* Patr. Hierosolymitanus sy-
nodum contra Calvinistas celebrat.
P. IX. 350.
- Doxat* ob præproperam Nissæ dedicio-
nem. P. X. 596. carnificis manu
cadit. 597.
- Dragutius* pirata, Ottomannicæ clas-
sis præfectus, a Carolo V supera-
tur. P. VII. 148. Senensibus auxi-
lium præstat. 149. occiditur. 789.
- Drabomira*, impia S. filii Wenceslai
mater. P. VII. 245. 246.
- Draskovicus* Comes, Pannus Croa-
tiæ &c. obit. P. X. 594.
- Draskovicus*, Georgius, Card. &
Episc. Jaurinensis synodum cele-
brat. P. VII. 298.
- Drelincourt* Jansenistas Calvinistas ac-
censet. P. X. 423.
- Dresdæ* suburbia incenduntur. P. X.
750. urbs a Maquiro strenue de-
fenditur. 762. 763.

DRO

- Drocensis* pugna, & Catholicorum de Hugonotis victoria. P. VII. 491.
- Drugo* Metensis consecrat S. Anſcharium Hamburgensem Archiep. P. IV. 299. Ludovici Pii frater naturalis & Concilii Metensis præses. 306. item Concilii Theodonis-Villani. 308.
- Drostus* Canonicus Colon. pacem Füssensem componit. P. X. 159.
- Druceti* Sorbonæ Baccalaurei theses de infallibilitate Papæ a Parlamento prohibita. P. VIII. 670.
- Duacensis* Academia acceptat Bullam Unigenitus. P. X. 402.
- Duban* S. J. Cpoliad Tartaros Missionarius ablegatus. P. XII. 56. cui se opponit Lutheranus præco. florescente religione advocat alios operarios. *ibid.*
- Dubium* positivum, negativum, v. Crisfin de Probabilismo. P. I. 53. an obliget lex in dubio de abrogatione, vel dispensatione. 74.
- Dublinense* Concilium in Hibernia. P. VII. 888. Archiepiscopus. P. V. 165.
- Dubois* Archiep. Cameracensis, creatus Card. P. X. 275. v. du Bois.
- Ducaus*, Fronto, S. J. edit Constitutiones Apostolicas græce & latine. P. II. 66. refutat libellum Morinæ Calvinistæ. P. VIII. 468.
- Duditius*, Andreas, Episcopus in Hungaria, sit primum Calvinista, dein Deista. P. IV. 137. demum homo nullius fidei obit. P. VII. 315.
- Dudlaeus*, Henricus, Suffolciæ Dux rebellis capite plexus. P. VII. 853.
- Paræ XIII.*

DUD

- Dudlaeus*, Joannes, Northumbriæ Dux, patriæ & fidei turbator. P. VII. 835. capite plectitur, ad fidem catholicam reversus. *ibid.* 849. 850.
- Duellum* prohibitum. P. XI. 273. uti etiam specialiter in Gallia. P. VIII. 457. Pœna in duellantas, & eorum patrilos, suadentes, spectantes, juxta Conc. Trident. P. III 363. Propositiones, de eodem damnatæ. P. IX. 3. P. XI. 466.
- Duillius* Consul vincit Pœnos pugna navali. P. XII. 195.
- Duisburgensis* Academia erecta. P. VIII. 448.
- Dulcignotæ* in Venetorum ditionibus rapinas exercent. P. X. 275.
- Dulcinistæ* hæretici in Concilio Viennensi damnati. P. III. 214. P. XI. 199.
- Diemerwaldus* expeditionem in Sclavoniam feliciter suscipit. P. IX. 275. ex Hungaria contra Gallos accitur. P. VIII. 425. accusatus obit. P. IX. 281.
- Dunkerca* per emptionem ad Gallos pervenit. P. VIII. 646.
- S. *Dunstanus* complurium regum Angliæ sacer moderator, & pœnitentis Edvini Nathan. P. V. 26. 27. convocat Concilium Anglicum, *ibid.*
- Dupinus*, Elias, novam Bibliothecam scriptorum ecclesiasticorum edit, ab Harlæo Archiep. Parisiensi merito damnatam. P. VIII. 730. obit. 362.
- Durassius* Palatinatum invadit. P. VIII. 424. famosus incendiarius. 425.
- Duraz-*

DUR

- Durazzo*, Jacobus, Genuensis Viennæ Legatus Austriacis obsequiis se addicit. P. X. 330.
- Durazzo*, Marcellus, Card. obit. P. X. 228.
- a Dürheim*, Christoph. Augustanus ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.
- a Dürheim*, Fridericus, Constantiensis ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.
- Dussenius* in congressu Gertrudenberg. interlocutor. P. X. 444.
- Dutlinga* a Villario occupata. P. X. 18.
- Dutlingana* pugna. P. VIII. 227.
- Duvallius*. v. Dampierius.
- Dux*. *Duces*. a ducendo exercitu sic dicti. P. V. 7.
- Duziacense* concilium in causa Hincmari. P. IV. 319.

E.

- S. Edmundi* Cantuar. Archiep. canonizatio. P. XI. 179.
- S. Ealredus* scribit vitam S. Eduardi Angliæ regis. P. V. 97.
- Ebbo* Rhemensis Archiep. ad Evangelium in partibus Septentrionis prædicandum missus. P. XI. 119. acta in Ludovicum Pium damnat, quin deponi ab Episcopatu petit, raro pœnitentiæ exemplo. P. IV. 305. 307. 308.
- Eberhardus*, Henrici IV. Imp. Cancellarius, primus Episcopus Bambergensis. P. V. 81.
- Eberhardus* Salisburgensis Archiepi-

EBE

- scopus celebrat Concilium provinciale. P. VI. 171.
- Eberhardus* primus Wirtembergiæ Dux. P. VII. 47.
- Eberhardus*, Wirtembergiæ Dux, obit, nulla relicta prole mascula. P. X. 89.
- Ebersteinus* in agrum Coloniensem irruit. P. VIII. 225. & Lamboium cædit. *ibid.*
- Eboracenses* Angliæ reges. P. VI. 152.
- Eboracensia* Concilia. Sæculo XII an. 1195. P. V. 164. Sæc. XIV an. 1367 sub Joanne Archiepiscopo. P. VI. 81. Sæculo XV an. 1466 provinciale. 155.
- Ebovensis* Academia confirmata. P. XI. 304.
- Ebrodunense* Concilium. P. X. 380.
- Ebroinus* truculentus ac perfidus Palatii magister. P. IV. 218. in S. Leodegarium ingratus. *ibid.*
- Ecbatana* urbs, hodie Tauris. P. XII. 186.
- Eccelinus*, Italiæ præfectus. P. XI. 178.
- Ecclesia*. Ejus status sæculo primo. Concilia ab Apostolis celebrata. Hæresis Nicolaitarum. P. IV. 2. Romani Pontifices. P. XI. 1. Sæculo secundo. Controversia inter Victorem Papam & Polycratem E. hesinum de tempore celebrandi paschatis. Altera cum Montanistis, in rigorem nimium descedentibus. P. IV. 6. Romani Pontifices. P. XI. 24. Sæculo tertio. Controversia inter Stephanum I & Cyprianum: an Baptismus, ab Hæreticis collatus, ratus esse debeat? altera circa usum pœnitentiæ publicæ. P. IV. 18.
- Romani

ECC

Romani Pontifices. P. XI. 25. *Sæculo quarto.* Hæresis Donatistarum, & concilia adversus eos celebrata. P. IV. 72. an Constantinus Imp. in causa Cæciliani Carthag. partes judicis assumpserit, & jure? 78. an ex causa Cæciliani probetur jus appellandi a Pontificis sententia ad concilium? 85. Arianæ damnati a concilio Nicæno I. P. III. 38. & aliis conciliis. P. IV. 89. Arianæ hæresis progressus. 98. & furor. 112. extinctio in Oriente. 114. & Occidente. 126. Concilia hujus sæculi specialiter a jure Canonico approbata. 138. Hæresis Macedoniana, & concilium generale II Constantinopolitanum I pro Spiritus S. divinitate. P. III. 47. Romani Pontifices. P. XI. 43. *Sæculo quinto.* Hæresis Pelagiana, & concilia contra eam celebrata. P. IV. 150. Concilia contra hæresin Semi-Pelagianam. 152. Hæresis Nestoriana, & celebratum contra eam concilium generale III Ephesinum pro una in Christo Persona. P. III. 51. ac alia concilia. P. IV. 159. Hæresis Eutychiana, & celebratum contra eam concilium generale IV Chalcedonense pro duabus in Christo naturis. P. III. 56. concilia particularia in eadem causa celebrata. P. IV. 160. Concilia contra Priscillianistas. 162. Romani Pontifices. P. XI. 69 & seqq. *Sæculo sexto.* P. XI. 93. Constitutiones Pontificum hujus sæculi. *ibid.* & seq. Schisma ob controversiam de tribus Capitulis exortum, &

ECC

celebrata in hac causa & contra errores Origenis concilia, generale V Constantinopolitanum II. P. III. 65. & particularia. P. IV. 181. Patriarchatus Aquilejensis initia. 183. Conversio regnorum Galliæ. *ibid.* Vallesiæ. 197. & Hispaniæ. 201. *Sæculo septimo* grassabatur, maxime in Oriente, Monothelitarum hæresis, damnata in concilio generali VI Constantinopolitano III. P. III. 80. & in aliis conciliis. P. IV. 213. Galliam Præfæcti Palatii miscebant. 217. Hispania a Mauris invaditur. 224. Anglia conversa, & schisma ejusdem de tempore celebrandi paschatis. 247. Constitutiones Pontificum. P. XI. 104 sqq. Controversia critica: an Honorius Papa in Monothelitarum hæresin sit lapsus? P. III. 86. *Sæculo octavo* furebant Iconoclastæ, in concilio generali VII Nicæno II damnati. 99. nec non in aliis conciliis. P. IV. 255. Bulgaria conversa. 262. in Germania Christiana sacra magis, magisque efflorescunt. 269. in Anglia laboratur ad exscindendas superstitionis ethniciæ reliquias. 284. Bullæ & Constitutiones. P. XI. 111 & seqq. *Sæculo nono.* Schisma Photianum & concilium generale VIII Constantinopolitanum IV. P. III. 111. Germania vidit cruenta bella filiorum in patrem, fratrum in fratres, adulterina regum connubia, Gotheschalchi errores, Prælatorum in causa appellationis dissidia, Concilia in his causis celebrata. P. IV.

ECC

288 & sqq. Concilia Italiæ, & observatio in canonem concilii Tici-
nensis de usuris. 320. Concilia
Galliæ. 325. Dissertatio de Pec-
culio Clericorum. Vetus Ecclesiæ di-
sciplina circa bona Ecclesiastica.
329. Anglia in unam Monarchiam
collecta, & Danorum irruptiones.
344. & status Ecclesiasticus
per concilia ordinatus. 346. Ob-
servatio de antiquitate status Re-
ligiosi. 348. Constitutiones Pon-
tificum. P. XI. 118. *Sæculum deci-
mum* fuit ab hæresiarchis liberum,
quin magnis Ecclesia incrementis
est aucta, in Poloniam, Daniam,
Russiam feliciter propagata, Nor-
mannis pariter ad Christianam re-
ligionem perductis. Morum disci-
plina multis in locis laxata, per
concilia restauratur in Germania.
P. V. 10. Italia. 13. Gallia. 23.
Anglia. 27. Romani Pontifices &
eorum constitutiones. P. XI. 130
& sqq. *Sæculo undecimo* conversa ad
fidem orthodoxam cum S. Ste-
phano Hungaria. Germania per
primum sæculi dimidium optime
gubernata, P. V. 70. altero per
simoniacos & concubenarios cleri-
cos, ac Henrici IV schisma tur-
bata, conante Ecclesia per concilia
afferre remedium. 84. Gallia
turbata tum per inauspicatum Phi-
lippi I cum legitima conjuge sua
divortium, 87. tum per impiam
hæresin Berengarii. 91. In Anglia
Ecclesiæ dissidium, Wilhelmo I in
libertatem, Wilhelmo II in bona
Ecclesiæ grassante. 97. Hispania a

ECC

ruina paulatim assurgit. 100. Ro-
mani Pontifices & constitutiones
eorum. P. XI. 141 & sqq. *Sæculo
duodecimo*. Ecclesiæ turbæ per con-
troversiam de Investituris ortæ, &
celebratum concilium generale IX
Lateranense I ad reducendam con-
cordiam. P. III. 131. nec non va-
ria in Germania. P. V. 132. Con-
cilia Polonica. 137. Dalmatiæ. 140.
Galliam afflixit Philippi regis di-
vortium, multifaria item hæresis
Abaelardi, Tanchelini, Gilberti
Porretani, Henricianorum, Petro-
Bruisianorum, Waldensium, &
Albigensium. Per concilia quæsi-
tum remedium. 143. Angliam tur-
bant dissidia inter Henricos I & II
reges, & SS. Anselmum & Tho-
mam. 156. Pariter hoc sæculo ce-
lebrata sunt concilia generalia,
nempe X, Lateranense II contra
Petrum Leonis, hæreticos Petro-
brusianos, & Arnaldistas. P. III.
140. & generale XI, Lateranense
III pro regulanda electione Pon-
tificis, & contra hæreses Walden-
sium & Albigensium. 147. Roma-
ni Pontifices & eorum consti-
tutiones. P. XI. 157 & sqq. *Sæculo decimotertio*. Concilium gene-
rale XII, Lateranense IV pro re-
cuperanda terra sancta. P. III. 156.
Generale XIII, Lugdunense I, con-
tra Fridericum II Imp. 178. & Ge-
nerale XIV, Lugdunense II, pro
unionem Græcorum cum latina Ec-
clesia. 188. Concilia Germaniæ.
P. VI. 9. Budense in Hungaria 12.
Ravennatense in Italia. 13. Gallia
Tolo-

ECC

Tolosatum hæresin extirpat, & per synodos disciplinam restaurat.

17. Concilia in Hispania. 28. Anglia sub Joanne rege interdicta, & sibi reddita per Concilia excolitur.

34. Concilia Poloniae & Silesiae. 35. item Daniae 37. & Sueciae. 43. Ro-

mani Pontifices & eorum constitutiones. P. XI. 170 & sqq. *Sæculo*

decimoquarto. Concilium Generale XV, Viennense, pro extinguen-

do ordine Templariorum, & dam-

nandis hæreticis. P. III. 211. In

Germania Ludovici Bavari cum Ro-

manis Pontificibus Schisma. Con-

cilia. P. VI. 60. Concilia Italiae

in causa Philippi Pulchri, Templa-

riorum &c. 58. Hungariae. 71. Gal-

liae. 75. In Anglia exsurgit Wiclef-

fi seditiosa hæresis. 79. Concilia.

80. Concilia Hispaniae. 86. Roma-

ni Pontifices & eorum Constitution-

es. P. XI. 192 & sqq. *Sæculum*

decimumquintum. Schisma dubiorum

Pontificum, & ad id tollendum ce-

lebratum Concilium Pisenum. P.

III. 218. & Constantiense. 223. Præcipui errores Wicleffi & Hussi

damnati. 233. In Germania erecta

Concordata, & celebrata Concilia.

P. VI. 110. Dissertatio de Con-

cordatis. 193. Concilia Galliae. 130.

Hispaniae. 144. Angliae 153. Polo-

niae. 165. Livoniae. 169. Daniae.

173. Concilium Basileense pro re-

stauranda disciplina & unione Bo-

hemorum. P. III. 237. Concilium

Generale XVI Florentinum pro

uniendis Græcis cum Ecclesia La-

tina. 254. Græcorum relapsus, &

suprema ruina. 265. Decretum Eu-

ECC

genii IV pro Armenis. 269. pro

Jacobitis. 278. Unio cum Abyssi-

nis. 279. Rom. Pont. Constitutio-

nes. P. XI. 206 & sqq. *Sæculum*

decimum sextum. Concilium Gene-

rale XVII, Lateranense V, ad tol-

lendum Schisma Pisenum. P. III.

280. Concordata Galliae approban-

tur. 286. Nationis Germanicae decem

gravamina contra Curiam Roma-

nam. P. VII. 84. quæ dein in cen-

tum excrevere. 85. P. III. 302.

Origo Lutheranismi. 286. & pro-

gressus. 302. Lutherus proscribi-

tur. P. III. 297. P. VII. 83. Con-

fessio Augustana. 95. Consilia de

convocando Concilio. P. III. 309.

quod Mantuam indiciter, prote-

stantibus Lutheranis. 310. dein Tri-

dentum. 312. ubi inchoatur. 314.

transfertur Bononiam. 321. pro-

pter bellum Smalcaldicum. 322.

Constitutio *Interim*. 328. Reductio

Concilii Tridentum, & continua-

tio. 331. suspensio propter bellum

Mauritianum. 339. Pax Religiosa.

341. P. VII. 151. Dissertatio de

Reservato Ecclesiastico. 153. Ab-

solvitur Concilium Tridentinum.

P. III. 344. Concilia particularia

in his turbis celebrata. P. VII. 189.

Bohemiae compactata, & Concilia.

265. Hungariae misera facies & con-

cilia. 296. nec non Transylvanicae.

301. Sueciae. 310. Poloniae. 313. Da-

niae & Norvegiae. 317. Helvetiae

conversio. 333. & perversio Zwin-

glio reformante. 348. Concilia

provincialia S. Caroli Borromæi.

374. Concilia Galliae ante & post

O 2

Con:

ECC

Concilium Tridentinum celebrata, 549. quibus viis hæresis in Galliam irruerit? 541. tristissima facies Belgii, 632. Concilia, 638. Hispania in his turbis conservata integra, & Concilia ibidem celebrata, 804. ac promulgata synodus Tridentina, 811. In Anglia florens antea Religionis status, per unius principis indomitam libidinem miserrime devastatur, 839. Romani Pontifices & eorum Constitutiones, P. XI. 223. & sqq. *Sæculum decimum septimum*. Colloquia Ratisbonensia, P. VIII. 58. 62. Conversio Ducis Neoburgici, 65. Synodus Constantiensis, 69. Incrementa motuum Bohemicorum, 91. vid. *Bohemia*. Edictum Restitutionis, 167. Pacificatio Westphalica, 237. Occisi a Protestantibus in odium fidei, & alias afflicti in Germania, 451. Conciliabula Calvinistarum in Gallia, 458. Consilium de recipiendo Concilio Tridentino, 461. Restitutio Societatis Jesu, 464. Disputatio Perronii cum Mornæo, 468. Vexata Societas Jesu, 473. & ejusdem doctrina accusata, 476. Comitia Calvinistarum. Seditio Principum, 483 & seqq. Berullus fundat Oratorium. Institutum Ursularum, 503. in Bearniam reducitur religio, 506. 532. Canadensis Missio a Calvinistis disturbata, 577. Synodus Charentoniensis Calvinistarum, 589. Edictum regis contra Calvinistas, 677. Concilia Gallie hoc sæculo, 750 & sq. Historia Jansenismi, 775 & sqq. Theologia

ECC

Jansenistica, contraria Theologiæ S. Augustini, 861. Propositiones damnatæ, P. IX. 2 & sqq. Ecclesiæ status in Anglia, 205 & sqq. in Transylvania, 231 & sqq. in Hungaria, 248 & sqq. in Bohemia, 289. in Lotharingia, 303. in Polonia, 311. Concilia Orientalia contra Protestantes celebrata, 346. Romani Pontifices hujus sæculi & eorum Constitutiones, P. XI. 293 & sqq. *Sæculum decimum octavum*. Bulla Unigenitus edita, P. X. 234. Concilium Romanum a Benedicto XIII celebratum, 282. Status Ecclesiæ in Gallia, 350. Concilium Ebrodunense, 380. Historia Janseniana & Quesnelliana, 381 & sqq. Concilium Albanum in Hungaria, 608. Zamosciense in Polonia, 637. Montis Libani, 731. Romani Pontifices & eorum Constitutiones, P. X. 364 & sqq.

Ecclesia. Theses Jansenistarum de eadem, P. VIII. 861. de ejusdem Decisionibus, 863. S. Augustini doctrina de Ecclesia, 866. Ecclesiæ unitas & infallibilitas, ac visibilitas, P. VII. 561. Ecclesiæ collapsæ, juxta Conc. Trident. P. III. 342. Metropolitanæ, Cathedralæ, Collegiatæ, P. VII. 191. Ecclesiastica ceremoniarum, 211. consuetudines & constitutiones, 197. jurisdictionis, 384. 437. Bona & jura, 387. 396. 402. vid. Dissert. de bonis Ecclesiasticis, P. IV. 329. Ornatus & cultus, P. VII. 401. ædificatio & cultus, 405. 428. Ecclesiastica immunitas, P. III. 363. legi.

ECC

- legibus Friderici II Imp. confirmatur. P. XI. 175. Ecclesiastica jura non elocentur. P. III. 363. Ecclesiasticum forum. P. VII. 383. 403. 438. Ecclesiæ Oeconomus. P. III. 63. Ecclesiastica bona, a Turcis empta, aut conducta, vel usurpata. P. XI. 458. Ecclesiæ non sunt pars populi hostilis. *ibid.*
Ecclesiastici liber tanquam canonicus ab Orientali Ecclesia agnitus. P. IX. 357.
Ecclesiasticum Reservatum. P. VIII. 169. violatur a Protestantibus. 170.
Ecbebarus, Mogolum Imperator, favet Missionariis. P. XII. 63. salutis viam, quam aliis aperit, sibi obstruit. 64. elogium 65.
Eckius, Joannes, contra Lutheri Theses scribit. P. III. 298. disputat Lipsiæ cum Luthero. *ibid.* Ratisbonensi colloquio interest. 312. & Synodo Badensi. P. VII. 350.
Ecthesis Heraclii Imp. promovet Monothelismam. P. III. 83. P. IV. 213. 214. damnatur. *ibid.* & P. XI. 107.
Edbaldus Cantiorum Rex. P. IV. 248.
Edelbertus Cantuariæ in Anglia Rex a Berta conjuge conversus. P. IV. 184. 248.
Edelsbemi Comitum Scamni Wetterav. ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.
Edgarus Rex Angliæ pœnitens. P. V. 26.
Edictum Executionis Cæsareum, & arctior modus exequendi. P. VIII. 345.

EDI

- Edictum Restitutionis*. Caussæ. P. VIII. 169. Tenor. 171. Executio. 177.
Edictorum Registratio. Lis de edictis, in Acta Parlamenti referendis. P. VIII. 532.
Editba, S. Eduardi Angliæ regis conjux virginea. P. V. 96.
Edmundus, & Adelstanus, optimorum par fratrum. P. V. 26.
Edmundus, Ethelredi filius, Angliæ Rex. P. V. 95.
Edmundi Donati Hiberni fortitudo pro fide. P. VII. 887.
Eduardus senior, Angliæ Rex pius, fortis, justus, & Pater Ecclesiarum. P. IV. 347. P. V. 25.
S. Eduardus Martyr, & novercalis odii victima. P. V. 26.
S. Eduardus, Ethelredi filius, Angliæ Rex. P. V. 96. in sanctorum numerum relatus. P. XI. 166.
Eduardus I, Angliæ Rex, expeditionem cruciatam suscipit. P. III. 161. victum Balliolum exauctorat; inde enatum dissidium cum Bonifacio VIII minus fideliter a Matthæo Parisio descriptum. P. VI. 33.
Eduardus II, Angliæ Rex, in Concilio Viennensi præsens. P. III. 215. infelix maritus a libidinosa conjuge oppugnatus, victus, captus, obtruncatus. P. VI. 78.
Eduardus III, Angliæ Rex, famosus Sæculi XIV actor, cujus dimidium bellis implevit, cum Scotis & Gallia gestis. P. VI. 73. 79.
Eduardus IV Angliæ Rex. P. VI. 152.
Eduardus V Angliæ Rex. P. VI. 152.
Eduardus VI Angliæ Rex. P. VII. 834.

EDU

Eduardus regius princeps, Jacobi III Angliæ Prætententis filius, trajicit in Scotiam, vincit Copium, Carliliam in Anglia subigit. P. X. 508. Advolant Anglis auxilia. Pugna ad Cliftonum & Callodum decreto-ria. Evadit in Galliam. 509.

Eduardus Lusitanix Rex. P. VII. 818.

Eduardus Marchio Badensis ad impares nuptias transit, & inde lis. P. VIII. 149.

Eduinus Angliæ Rex mulierofus. P. V. 26. 27.

Eduinus primus Northumbriæ Rex Christianus. P. IV. 250.

Effendii in Turcia. P. IX. 271.

Egbertus Angliæ Rex Heptarchiæ everfor. P. IV. 248. 249. 250. 344.

Eggenbergius Baro, Joan. Ulr. S. R. I. princeps creatus. P. VIII. 151. 225. 447. & in Collegium Principum introductus. 323. 344. Eggenbergica stirps masculina extincta. P. X. 51.

Egica, Hispaniæ Rex, in patronum suum ingratus. P. IV. 240.

Egmondanus, Adolphus, impius in patrem Arnoldum filius, & ideo exhæreditatus. P. VII. 626. 629.

Egmondanus, Arnoldus, Geldriæ dux, impii filii pater. P. VII. 626.

Egmondanus, Carolus, Wilhelmum Clivensem Geldriæ hæredem instituit. inde turbæ. P. VII. 134. 626.

Egmontii comes, Lamoralis, Caroli Egmondani filius, Flandriæ & Artesiæ præfectus. P. VII. 631. multorum votis in gubernatorem universi Belgii designatus. 633. conspirat contra Granvellanum Card.

EGM

645. Belgii legatus ad regem. Redux Alexandrum Farnesium in Belgium adducit. 647. venit ad Geusiorum convivium. 651. temerarium ejus responsum Gubernatrici datum. 652. conspirat cum nobilibus. 654. sollicitat Mansfeldium. *ibid.* inire tamen fœdus contra regem recusat. 655. sed fidelitatem de novo Gubernatrici jurat. 656. capitur ab Albano. 661. Actio, ejusdem exceptio, sententia, executio & elogium. 663 & sq.

Egmontius, Philippus, Lamoralis filius, regi reconciliatus. P. VII. 694. capitur a Lanua. 699.

Egra a Mauritio Saxone expugnata. P. X. 134.

Ebrenberga a Bavaris capta. P. X. 22. & iterum illis erepta. 24.

Ebrenschwerdus Suecorum dux. P. X. 766.

Einsidlense monasterium fundatum. P. VII. 335. virorum sanctitate & disciplina summopere florens. *ibid.* a Suicensibus diripitur. 341.

Elbinga ad Borussum jure hypothecario. P. IX. 334. 336.

Elbovia familia. P. IX. 304.

Elbovius, Lotharingus princeps, Peragoricos subigit. P. VIII. 560.

Elcius, Petrus, Madritensis Hispanus, heros Christianus in regno Marochii cruci affixus. P. XII. 204.

Electensis episcopatus erectus. P. XI. 194.

Electio Romani Pontificis per duas tertias. P. III. 151. v. Pontifex Rom.

ELE

- Electio* episcoporum. v. Episcopus.
Electio Cardinalium. P. III. 357. v. Cardinales.
Electio Romani regis ex Bulla Aurea. P. VII. 5. Observatio de Prostantantibus. 6. an eligi possit in Imperatorem A catholicus? 7. an exterus? 10.
Electores S. R. I. in communi ex Bulla aurea. P. VII. 14. eorum conductio ad electionem. 3. Observatio de eorum antiquitate, & archiofficiis. 4. 15. Sessio in comitiis. 12. 14. de origine Septemviratus. 16. P. XI. 139. Electores comparati ad alios principes. P. VII. 27. de successione Electorum. *ibid.* testamentaria tutela. 28. 32. immunitas. 34. congregatio. 35. unio, processio, benedictio, integritas. 39. officium in curia. *ibid.* mensæ electorales. 40. Prærogativæ. P. X. 165. Electoratus Palatinus Maximiliano Bavariæ Duci per Pacem Pragensem confirmatur. P. VIII. 211. Octavus institutus. 285. & nonus. P. X. 5.
Electivo regno præstat hæreditarium. P. IX. 276.
Eleonora Leopoldi Imp. conjux. P. VIII. 381.
S. Eleutherius Rom. Pontifex. P. XI. 19.
S. Eleutherius Tornacensis Episcopus restaurat religionem in Belgio. P. VII. 732.
Eleutanum Concilium negat lapsis communionem. P. IV. 28. mitigatus rigor a Conciliis Ancyrano & Agathensi. *ibid.* canon de accensis
Pars XIII

ELI

- cereis vindicatur, item de imagibus. 29
S. Eligius Brabantiae partem convertit. P. VII. 733.
Elipandus hæresiarcha in Concilio Francofordiensi damnatus. P. III. 106. P. IV. 259. 273.
S. Elisabetta Portugalliae regina. P. VII. 817. expresse tertium ordinem S. Francisci est professæ. P. XI. 314.
S. Elisabetta, Andreae Hungariae regis filia, canonizatur. P. XI. 178.
Elisabetta, Alberti I conjux, filia Mainhardi comitis Tyrol. omnium ab Alberto I Austriacorum Archiducum parens. P. VI. 8.
Elisabetta, Angliæ regina. P. VII. 836. compluribus procis imponit. 837. accusata custodiæ mandatur. 855. Juramentum religionis servandæ. 857. artes evertendi religionem orthodoxam. 856. tyrannis. 858. secta nova & inhumana crudelitas. *ibid.* cujus tamen alios arguit. 867. pro Angliæ Papissæ se gerit, perit tandem misere. 870. ejusdem in Mariam Stuartam perfidia & crudelitas. 891. 896. 897.
Elisabetta, Caroli VI soror, Belgii Gubernatrix. P. X. 528. obit. 532.
Elisabetta, Ludovici XIII soror, sponsa Asturiae principis Philippi. P. VIII. 507.
Elisabetta, Petri I filia, Moscoviae Imperatrix. P. X. 696. 708. Nova Aula. Holsatus dictus successor. Fœdus cum Anglia. 709. Nova conspiratio. Marchionis de Botta causa. 710. sponsalia Anhaltinae
P *cum*

ELI

- cum Petro Fœderovicio. Separatio priorum Imperatorum. Chetardii causa. 711. & Bottæ, 712. mittuntur ad Rhenum subsidia. 713. Bellum cum Boruffo. obitus. 716.
- Elisabetha*, Sigismundi filia, Ladislaum Alberti posthumum una cum corona Hungarica ad Fridericum Cæsarem defert. P. VII. 276.
- Elisabetha Christina*, Caroli VI Imp. conjux obit. P. X. 200.
- Ella* primus australium Saxonum Rex. P. IV. 249.
- S. Elphegus* Cantuariensis episcopus Martyr. P. V. 95.
- Elpidius* a Theodosio ad Ephesinum conciliabulum pro defensione missus, gubernatorem agit. P. III. 57.
- Elz* comes, Philippus Carolus, Elector Moguntinus. P. X. 86. obit. 144.
- Elzearius* comes in Canonem Sanctorum relatus. P. XI. 203.
- Embdanus* comes, Luxemburgi Gubernator, electorem Trevirensensem capit. P. VIII. 212.
- Embdena* civitas adversus Principem suum insurgit. P. X. 70. Embdena navigatio a rege Borussiae instituta. 204. 679. 680.
- S. Emericus* Hungariae princeps. P. VI. 69.
- Emeritense* Concilium. P. IV. 237.
- Emigrandi* jus juxta Pacem Westphalicam. P. VIII. 290.
- Eminentissimi* titulus Cardd. Electoribus Eccles. & Magistro Ord. Melit. concessus. P. IX. 90.
- Emmanuelis*, Lusitaniæ regis imperium faustissimum. P. VII. 822. Vascum

EMM

- Gammam cum 4 navibus in Indiam mittit. P. XII. 78. alteram classem in Indiam instruit, eique præficit Alvarum Capralem. 79. ac Callæcum ei subsidio mittit. 80. Gammam secunda vice cum numerosa classe ablegat. 81. ac dein cum duplo majore Franciscum Almeida, minis Campsonis, Ægypti, Syriæ &c. regis nihil territus. 84. Ejus elogium & liberi. P. VII. 824.
- Emmaus* urbs instauratur. P. XI. 41.
- S. Emmerani* Monasterio ablata Cathedrala episcopalis, & data potestas, eligendi abbatem cum privilegio exemptionis. P. XI. 118. Congregationi Benedictino - Bavaricæ unitur. 354. Abbas S. R. I. Princeps renuntiatur. P. X. 86.
- Emserus*, Hieronymus, Luthero - mastix. P. III. 302. Biblia vernacula corrupta emendat. *ibid.*
- Enckevertius* Baro armorum præfectus in Bavaria. P. VIII. 236.
- Encratitæ* hæretici. P. XI. 21.
- Engelbergenfè* monasterium fundatum. P. VII. 336.
- S. Engelbertus* Archiepiscopus Colon. P. VI. 9.
- Engelbertus* Osnabrugensis episc. P. VI. 9.
- Engeriacum*, Calvinistarum urbs prævalida, expugnatur. P. VIII. 553.
- de Englos* Prioratus O. S. Ben. Collegio Ternacensi unitus. P. XI. 285.
- Enguinnæ* princeps. v. Condæus.
- Enneterius* Bavaricus bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.

ENS

Ensдорffense monasterium ad congregationem Benedictino - Bavaricam accedit. P. XI. 354.

Ensisferorum equitum ordo. P. VI. 169.

Entrecolles S. J. Peckini. P. XII. 164.

Epaminondas, Thebanorum dux. P. XII. 7.

Epunense in Vallesia Concilium, cui adest Sigismundus Rex Burgundiæ, recens ab Arianismo conversus. P. IV. 126. 200.

Eperiesinum per Schulzium expugnatur. P. IX. 273.

Ephesinum Concilium, Generale III, pro una in Christo persona contra Nestorium an. 431 sub Cælestino I & Theodosio juniore. P. III. 51. S. Cyrillus opponit 12 Anathematismos Nestorio furenti. 52. Acta Concilii & Canones. 54. Crisis de constantia S. Cyrilli. 55.

Ephesina conciliabula. Sub Polycrate in controversia de tempore celebrandi Paschatis. P. IV. 8. 10. Sub Dioscoro, vocatum *erraticum*, & prædatorium. P. III. 58. 378. P. IV. 161.

S. *Epbrem*. P. XI. 60.

Epiikia, seu de interpretatione legis per Epiikiam. P. I 113.

S. *Epiphanius* constitutionum Apostolicarum sæpe meminit. P. II. 66. lis cum Patribus ob Origenistas. P. XI. 60.

Episcopales hæretici in Anglia. P. VII. 861. eorum sub Jacobo I conciliabulum. P. IX. 205.

Episcopatus a Protestantibus profanati. P. VIII. 169. 170.

EPI

Episcopus an dispensare possit in lege Pontificia. P. I. 118. Episcopi ordinatio ex Nicæno I Concilio. P. III. 42. unus sit in uno loco. 43. Criminosus, aut sine examine promotus de transitu episcoporum ad aliam Ecclesiam. 46. P. V. 16. Episcoporum judices. jus appellandi. P. III. 46. Modestia, residentia, electio digni. Non ordinent alienos. Non recipiant excommunicatos. Clericum expulsus finitimi judicent. 47. In una provincia sit tantum unus Metropolitanus. 62. contra episcopos & clerum prohibentur conspirationes. Alienum Clericum excipiens excommunicatur. 63. Episcoporum accusatores. Res defuncti episcopi non diripiantur a Clero. Episcoporum Ordinationes non differantur ultra 3 menses. 63. Episcopi jura in Regularibus. 362. Quæstiones plures resolutæ de potestate episcopi in Regularibus. P. XI. 305. 331. 336. Episcopi bonum exemplum. P. III. 362. Decreta Tridentini circa residentiam. 352. consecrationem. *ibid.* electionem. 356. munus visitationis. 357. prædicationem, causas criminales, potestatem, pœnitentiarium. 358. curam clausuræ. 361. de Episcopis variæ ordinationes ex conciliis Mediolanensibus S. Caroli Borromæi. P. VII. 379. 380. 413. Episcoporum funera, exequiæ &c. 386. jurisdictio & forum. 429. Electio episcoporum juxta Nicænum II Concilium. P. III. 105. 136. juxta IV Constantinopolitanum 126.

EPI

ex III Lateranensi. 151. *ex* IV Lateranensi. 169. *ex* II Lugdunensi. 208. *ex* Tridentino. 356. Augustano. P. VII. 204. episcoporum electio in antiqua Ecclesia. P. XI. 83. Examen de promovendo ad episcopatum. 316. Simoniaca episcoporum electio irrita. P. III. 284. quinam Canonici inter familiares episcoporum esse non possunt. P. XI. 331. auctus episcoporum numerus in Belgio causa querelarum. P. VII 633. Cardinalium congregatio erecta, ut digniores ad episcopatus promoveantur. P. XI. 402. Episcopi consueto tempore Limina Apostolorum visitent. *ibid.* quid in suis ad Sedem Apostolicam relationibus exprimere debeant. 433. Eorum jurisdictio in Regulares in Indiis. 437. Constitutio Benedicti XIV de illorum residentia. 439. Episcopi altare. 480. An Diaconus consecrari possit episcopus? Consecratio episcoporum pertinet ad Papam. *ibid.*
Episcopi Cella ad episcopum Constantiensem. P. X. 567.
Epistola Missæ addita. P. XI. 15.
Epistolæ decretales, quas Isidorus Mercator collegit, an sint authenticæ? P. XI. 81.
Erasmus Roterodamus. P. III. 299. edit diatribam *de libero arbitrio* contra Lutherum. 304. Leonem X PP. laudat. P. XI. 232.
Erchembaldus magnus magister Palatii, & magnorum stemmatum sator. P. IV. 217.

ERC

Erchenwinus primus orientalium Saxonum Rex. P. IV. 249.
Ercombertus Cantiorum Rex pientissimus. P. IV. 248.
Eremitarum diversæ species sub nomine Erem. S. Augustini uniuntur. P. XI. 181.
Erfordia civitas refractaria libertatem perdit. P. VIII. 375. Erfurtensis episcopatus a S. Bonifacio erectus. P. XI. 114.
Erfordiensia Concilia. An. 932. sub Henrico Aucupe. P. V. 11. Sub Sigefrido Archiep. Moguntino contra clericos concubinos. 85.
Ericus Daniæ Rex cum fratre rege Haraldo Moguntia baptizatur. P. VI. 38. P. IX. 329.
Ericus III Daniæ Rex S. Canuti frater, & Lundenfis Primatus fundator. P. VI. 40. P. IX. 329.
S. Ericus VI Daniæ Rex a fratre occisus. P. VI. 41. P. IX. 329.
Ericus VII Daniæ Rex, Christophori I filius. P. VI. 41.
Ericus X Daniæ Rex, clericalis ordinis osor, bello adversus Holsatam infelicitè gesto, ad incitas, & asyllum redactus. P. VI. 173. P. IX. 330.
Ericus, Gustavi Erichsonii filius, Sueciæ Rex. P. VII. 310.
Erivanum urbs. Ejus descriptio. P. XII. 186. quam a Noemo conditam prætendunt Armeni. *ibid.* Missio S. J. 53.
Erlachius Ducis Vinariensis tribunus. P. VIII. 220. præficitur ejus copiis. *ibid.*

ERN

- Erlandus* Scaniae Archiep. a rege carceri mancipatus. P. VI. 41.
Ernestus Archidux, Rudolphi II Cæsaris frater, Belgii gubernator. P. VII. 724.
Ernestus Bav. Dux, in Archiep. Colon. eligitur. P. VII. 185. obit. P. VIII. 309.
Ernestus, Hassiæ Landgravius, cum conjugē publice proficitur fidem Cathol. P. VIII. 309.
Ernestus Augustus, Georgii I Angliæ regis frater, in Episcopum Osnabrugensem electus, P. XI. 380. obit. P. X. 66.
Ernestus Augustus Hannoveranus Dux, creatus Imperii Elector & Archiepiscopus. P. X. 5 & sqq.
Erquetra, Franc. S. J. Missionarius in Insulis Marianis occiditur. P. XII. 125.
Ervigius Hispaniæ Rex. P. IV. 238.
Erzerum & Missio S. J. P. XII. 53. Conspiratio in Missionarios. *ibid.*
Escovedius, Joan. cum Joanne Austriaco abit in Belgium. P. VII. 681. perimitur a sicario. 756.
de Escula, Franciscus. P. XI. 196.
Escuriale, seu monasterium non procul Madrito pro monachis S. Hieronymi ædificatum. P. VII. 788.
*Esdra*s in Judæam dimissus. P. XII. 5.
Esperonius dux, Joan. Lud. Mariam Medicæam e custodia Blesensi liberat. P. VIII. 526. Ejus & Sordisii Archiep. Burdigal. causa. 592. obit. 608.
Espinosa, Petrus, S. J. Missionarius in Paraquaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.

ESR

- Esseffus*, interempto Miriweissio & regem Persiæ ducit, vincit Turcas, & demum a Kulicano victus ac interemptus. P. X. 721. P. XII. 4041 & sqq.
Essékium a Turcis desertum. P. IX. 275.
Essetiæ seu Saxonie orientalis reges. P. IV. 249.
Esterbasius, Ant. exilium patriæ præfert. P. X. 588.
Esterbasius, Emeric. Archiep. Strigon. P. X. 594. obit. 606.
Esterbasius, Jos. dictus Bannus Croatiæ. P. X. 594. insurgentes Hungaros contra Borussos ducit. 606.
Esterbasius, Paulus, Palatinus Hungariæ obit. P. X. 589.
Esther Assueri conjux. P. XII. 5.
Estonia a Polonis Suecis cessa. P. IX. 315. ad Russiam. P. X. 652.
Estræus Card. componit controversiam de jure Regalium. P. VIII. 702.
Estræus Marefchallus Tripolin ignibus infestat. P. VIII. 686.
Estræus Marefchallus Gallorum exercitum contra Borussos ducit. P. X. 742. ad Hastenbeck Ducem Cumbriæ fundit. 743. imperium Richelieu tradit. *ibid.*
Ethelbaldus, Ethelwoldi filius, Angliæ Rex. P. IV. 345.
Ethelbertus Cantiorum Rex primus Christianus. P. IV. 248.
Ethelbertus, Ethelwoldi filius, Angliæ Rex. P. IV. 345.
Ethelredus, Edmundi Angli filius, Rex & Christianus optimus. P. V. 26.

ETH

- Ethelredus* Anglus, S. Eduardi M. frater, poenas occisi fratris dat. P. V. 27. 95.
- Ethelredus*, Ost-Angliæ Rex, sanctitatis laude clarus. P. IV. 249.
- Ethelredus*, Ethelwoli filius, Angliæ Rex. P. IV. 345.
- Ethelwacchius*, Australium Saxonum Rex, primus Christianus. P. IV. 249.
- S. *Ethelwaldus* Winthoniensis episc. clericos incontinentes pellit, & ansam præbet Concilio, a S. Dunstano coacto. P. V. 26. 27.
- Ethelwulfus*, Angliæ Rex religiosissimus, in Ecclesiam munificus, cui regni partem vestigalem fecit. P. IV. 344. 347. ejus filii. 345.
- Etseus* grassator seditioni in Hungaria initium dat. P. X. 578.
- Evagrius* Antioch. fovetur a Damaso PP. contra Flavianum. P. IV. 118.
- Evangelium* Missæ additum. P. XI. 15. &, dum legitur, ut sacerdos stet, ordinatum. 55.
- S. *Evaristus* Rom. Pont. P. XI. 13.
- SS. *Eucharistia* in Ecclesiis Regularium publice non exponenda, nisi ex causa publica. P. XI. 328. Arcani disciplina circa eam 70. Prodigium in Burgundia. P. IV. 195. in Hungaria. P. VII. 298. Decreta & Canones Conc. Florentini. P. III. 264. Tridentini. 332. 333. Augustani. P. VII. 210. Mediolan. 377. 409. Eucharistia ad locum incendii vel alia loca ad benedicendum non deferenda. P. XI. 475.
- S. *Eucharius* primus Trevirensium episcopus a S. Petro missus. P. IV. 270, P. VII. 14.

EUD

- Euchologium* Græcorum correctum. P. XI. 476.
- Eudo* Aquitanix dux. P. IV. 278.
- Eudo*, seu *Odo* comes Parisiensis Galliæ Rex Carolo Simplici subrogatus. P. V. 20.
- Eudoxia*, Arcadii Imp. conjux, S. Joanni Chrysostomo infensa. P. III. 75.
- Eudoxia* Theodosii II Imp. conjux mala. P. XI. 77.
- Eudoxius* Cyprianus Patr. intrusus, Valentis & Gothorum corruptor. P. IV. 112. 114. 117.
- S. *Eugenius* I, Rom. Pont. & ejus Constitutiones. P. XI. 109.
- Eugenius* II, Rom. Pont. P. IV. 261. Constitutiones. P. XI. 120.
- Eugenius* III, Rom. Pont. S. Bernardi olim discipulus. P. III. 148. tertiam expeditionem in terram sanctam procurat. 158. Treviris Concilium celebrat. P. V. 137. Constitutiones. P. XI. 162.
- Eugenius* IV, Rom. Pont. Concilium Florentinum celebrat. P. III. 255. Decretum pro Armenis. 269. Jacobitis. 280. Fata propter Concilium Basileense. 239. 241. 244. Constitutiones. P. XI. 211.
- Eugenius*, Sabaudix dux, vincit Turcas ad Zentam. P. IX. 284. & ad Petrovaradinum. P. X. 589. Temesiam expugnat. *ibid.* cujus directionem in bello secutus? *ibid.* Belgradum oppugnat, & post victoriam expugnat. *ibid.* anno 1689 ex Hungaria contra Gallos accitur. P. VIII. 425. anno 1701 cum exercitu venit in Italiam. P. X. 220.
- Pu.

EUL

- Pugna ad Clarium. *ibid.* Irruptio Cremonensis. Pugna ad Crostolum, ad Luzaram. 221. ad Cassanum. 222. Taurinensis pugna & obsidio soluta. 223. in Galliam infelicem expeditionem suscipere cogitur. 224. ex Italia venit in Germaniam. 27. Bojos & Gallos ad Höchstadium vincit. 28. cum Villario Rastadii pacis Præliminaria format. 45. renuntiatur Gubernator Belgii. 50. Vicarius Generalis Italiæ. 61. Anno 1734. Cæsarei exercitus dux adversus Gallos. 92. obit. 104.
- Eulalii* Antipapa. P. III. 141. P. XI. 71.
- Eulogica* communio. P. IV. 25.
- Eumenes*, Asiæ Rex. P. XII. 13.
- Eumenes*, Pergameni Rex. P. XII. 8.
- Eumenius*, Græcus scripturæ interpres. P. XI. 156.
- Eunomius* negans divinitatem S. Spiritus damnatur. P. III. 49. P. IV. 104.
- Evodius*, Simon, renuntiatur Maronitarum Patriarcha Antiochenus. P. XI. 418. & obtinet Pallium. 420.
- Euphemius* Epif. P. XI. 95.
- Eurigius* Gothorum in Hispania Rex. P. IV. 201.
- Europæa* concilia sæculo IV specialiter a jure canonico approbata. P. IV. 146.
- S. *Eusebius* Rom. Pont. P. XI. 44.
- Eusebius* Cæsariensis, Arianorum princeps. P. IV. 89. Crisis de ejusdem fide, 95. & sanctitate. 96. item P. XI. 49. 52. 68.

EUS

- Eusebius* Dorilæi Epif. accusat Eutychen in conc. Cpolitano. P. IV. 160.
- Eusebius* Emislenus, homo Arianus, sedem Alexandrinam acceptare recusat. P. IV. 105. item P. XI. 52. 68.
- Eusebius* Nicomediensis, Arianorum fautor. P. III. 39. vaferrimus S. Athanasii hostis & Arianorum antesignanus. P. IV. 89. 90. item P. XI. 52.
- S. *Eusebius* Vercellensis a Mediolanensi Arianorum conciliabulo in exilium pulsus. P. IV. 100. plurimos Arianos ad Ecclesiam reducit. 104. item P. XI. 52. 68.
- Eustachius*, Godofr. Bullionii frater, & comes in terram sanctam. P. III. 156.
- Eustadianus* Episcopatus erectus. P. IV. 270. S. Wilibaldo committitur. 272. Eustadianis Episcopis concessa facultas, ut eis crux elevata præferri possit. P. XI. 429.
- S. *Eustathius* Antioch. a Constantio motus patriarchatu intruso Eudoxio in exilio obit. P. IV. 99. 117. P. XI. 66.
- Eustathius* Constantinopolitanus petit a Joanne XX titulum *Oecumenici*. P. III. 199.
- Eustathius* Sebastenus in Armenia Episcopus hæreticus. P. IV. 139.
- Eutherius* Thyanensis Episc. Romam appellat. P. XI. 76.
- S. *Euthymius* Cpolitanus Patriarcha depositus, & in exilium eiectus. P. III. 197.
- Eutymius* Damascenus Patriarcha Missionem Damasci fundat. P. XII. 58.
- Eutroa*

EUT

- Eutropius*, Rufini in tutelâ Arcadii successor, & Imperii administer perfidus. P. IV. 125. P. XI. 73.
- Eutyches* hæreticus. P. XI. 77. P. III. 56 a S. Flaviano damnatus appellat ad S. Leonem Papam, ab hoc ad Imperatorem, utrobique reiectus implorat Diodorum. 57. in conciliabulo Ephesino occidit S. Flavianum. 58. Concilium Chalcedonense. *ibid.* Concilia contra eum habita. P. IV. 159. excommunicatur. 160. furit. 161. latrocinii damnantur omnia ejusdem acta. *ibid.*
- Eutychianæ* hæresis sectæ. P. XI. 100. P. III. 82. per sublimia grassantur capita. *ibid.*
- S. *Eutychianus* Rom. Pont. P. IX. 37.
- Eutychius* Patriarcha Cpolititanus præfidet concilio Cpolitano II generali. P. III. 71, 72.
- Exaltationis S. Crucis* festum institutum. P. XI. 105.
- Examina* Clericorum diligenter & quomodo instituenda, juxta conc. Mediolan. P. VII. 425.
- Exarchatus* initia. P. VN. 129. P. XI. 101. Donatur Ecclesiæ Romanæ a Pipino. 115. P. IV. 258 Quæ donatio a Carolo M. confirmatur. P. XI. 117. P. IV. 278. 279.
- Executionis edictum* Cæsareum, & ætior modus exequendi. P. VIII. 345.
- Exequiæ* juxta conc. Mediolan. P. VII. 386. Constitutio Urbani VIII de exequiis apud Regulares. P. XI. 320.
- Exerense* prælium. P. X. 516.

FAB

- Expeditiones* sacræ in terram sanctam. P. III. 156. vindicantur a calumniis Protestantium. 161.
- Exeditio* Languentium. P. IX. 281.
- Exterus* an eligi possit Imperator? P. VII. 10.
- Extravagantes* Joannis XXII. PP. P. III. 220.

F.

- Fabertius*, Abrahamus, obit. P. VIII. 648.
- Faberus*, Gallorum ductor in Belgio. P. IX. 159. 161.
- S. *Fabianus* Rom. Pont. P. XI. 29.
- Fabius Maximus* cunctando restituit rem. P. XII. 196.
- Fabritius* regius minister Pragæ ex arce præcipatus. P. VIII. 88. P. IX. 295.
- Fabronius* Card. obit. P. X. 279.
- Fachinetti*, Joan. Ant. eligitur, in Rom. Pont. assumpto Innocentii IX nomine. P. XI. 287.
- Facilada*, Abyssiniæ Imp. religionem Cathol. persequitur. P. XII. 221.
- Fadingerius* rusticorum in Austria tumultuantium dux. P. VIII. 157.
- Fairfaxius*, Thomas, Anglus copias in Carolum I regem ducit. P. IX. 214. ejus furor. 216. legatus ad Carolum II regem reducendum veniam obtinet. 222.
- Falckenbergius* a Sueco Magdeburgum missus. P. VIII. 189. cadit. 190.
- Falckenbergius*, Joan. maledicus scriptor. P. III. 232.
- Falckensteinius* comitatus ad Domum Lotharingicam. P. X. 84. 572.
- Fal-*

FAL

- Falconieri* Card. P. X. 277. obit. 299.
Falsum crimen alteri nunquam licet
 impingere. P. IX. 42.
Familia sæculo XVII. in Germania
 extincta. P. VIII. 446.
Fan, Ludovicus, S. J. Sinensis Mis-
 sionarius. P. XII. 164.
Farnardus, Petrus, Episcopus Boni-
 Aeris Patres S. J. in Paraquaria con-
 tra obtruncatores defendit. P. XII.
 266.
Farnspachius comes Ingolstadtii ob
 prodicionem carceri datus & capi-
 te plexus. P. VIII. 199.
Farsense concilium. P. IX. 358.
Farsense Monasterium eximitur. P. XI.
 111. cui datus Protector. P. XI.
 116.
Farnesius, Alexander, exercitus Hi-
 spani dux. P. VII. 685. copiae,
 progressus. 692. ad partes suas
 Wallones pertrahit. *ibid.* dimissio-
 nem petit. 700. geminum adit vi-
 tæ discrimen. 702. 703. urbes re-
 cipit. expeditionem adversus Geb-
 hardum Coloniensem feliciter su-
 scipit. 704. Alterum Alexandri
 septennium. urbium variarum ex-
 pugnatione, præsertim Antwerpiae.
 pons portentosus. naves incendia-
 riæ. clades in ponte. 707. Gra-
 viam & Venlonam expugnat. 712.
 Colonienfis expeditio. *ibid.* Nove-
 sium denuo expugnatum. contra
 Leicestrium movet, & Mauritium
 Nassovium. 713. missionem ca-
 strensem PP. S. J. instituit. 714.
 Apparatus belli in Angliam. ejus-
 dem prudens consilium neglectum.
 717. in invidiam vocatus se pur-
 Pars XIII.

FAR

- gat. 718 & sq. expeditio tertia Co-
 lonienfis ad recuperandam Bon-
 nam. 719. in Gallia Lutetiam ob-
 sidione liberat. 523. ibidem ab-
 sente Farnesio respirant in Belgio
 fœderati. 723. Obitus & elogium.
ibid.
Farnesius, Alexander, Rom. Pont.
 sub Pauli III nomine. P. XI. 237.
Farnesius, Ant. Dux Parmensis ulti-
 mus suæ familiæ. P. X. 280. 293.
Farnesius, Franciscus, Dux Parmen-
 sis obit. P. X. 280.
Farnesius, Horatius, Henrici II Gal-
 liæ regis gener. P. VII. 473. 474.
Farnesius, Octavius, per conjugem
 Margaritham Parmensem & Placen-
 tinum ducatum obtinet. P. VII.
 115. suppetias ex Italia Cæsari ad-
 ducit. P. III. 324. ejus bellum
 cum Carolo V componitur. P.
 VII. 148. 473.
Farnesiæ stirpis ultimus Antonius Dux
 Parmensis obit. P. X. 293.
Favila, Pelagii filius, Legionis Rex.
 P. V. 101.
Fausus, Episc. Regiensis, fautor Se-
 mipelagianismi. P. IV. 152.
Faxiondonus, Japonum doctissimus
 Ponzius, a S. Xaverio in publica
 disputatione coram rege fabula-
 rum convictus. P. XII. 171.
Fayus Philippoburgum propugnat. P.
 VIII. 400.
de Federspiel Episc. Curiensis obit. P.
 X. 67. 567.
Feliciissimus, S. Cypriani hostis, ex-
 communicatur. P. IV. 26.
S. Felix I Rom. Pont. P. XI. 34.

FEL

S. Felix II Rom. Pont. ab Arianis intrusus. P. XI. 50. P. III. 141. P. IV. 101.

S. Felix III Rom. Pont. opponit se Henotico Acacii. P. III. 69. P. IV. 177. Constitutiones. P. XI. 85.

S. Felix IV Rom. Pont. P. XI. 97.

Felix de Candalicio beatificatus. P. XI. 313. & canonizatus. P. X. 228. P. XI. 394.

Felix Hispanus hæresiarcha damnatus. P. III. 106. P. IV. 273. respicit. 274.

Feltrensis Episc. Utinensis suffraganeus. P. XI. 468.

Fenelonius Archiep. Camerac. errat circa vitam contemplativam. P. XI. 362. P. VIII. 740. ejus virtus & constantia in accipienda & exequenda censura Romana. 743.

Fenicius S. J. Missionarius Malabaricas Brachmanorum ineptias confutat. P. XII. 104.

Fequierius in Franconiam & Sueviam ducit exercitum. P. VIII. 424.

Ferdinandus I augustissimæ memoriæ Imp. P. III. 342. nativitas & educatio. P. VII. 167. a majore & meliore parte electus Transylvaniæ dux. Inde bellum. 301. P. IV. 134. Rex Romanorum. P. VII. 112. negat libertatem religionis seculari Austriæ inferioris. 167. Goldasti crimen falsi adversus eundem. 168. Ratisbonæ celebrat comitia, in quibus Protestantes excipiunt contra Reservatum Ecclesiasticum. *ibid.* Colloquium Wormatiense dissolutum. 169. P. III. 343. Comitia Augustana. P. VII.

JFER

170. Francofordensia. 172. Grumbachius proscriptus. *ibid.* Bohemiæ Rex. 262. Post bellum Smalcaldicum leges statuit. circa Eucharistiam nihil immutari permittit. vetat Sacerdotibus conjugium. Novam Academiam condit. Societatem Jesu in Bohemia fundat. Sanctiones concilii Tridentini observari præcipit. 263. contentio de regno Hungarico cum Zapolia. 290. Pax cum eodem. 291. Oritus & liberi. 173.

Ferdinandus II Ferd. I filius, Bohemiæ Prorex. P. VII. 264. eligitur in Regem Bohemiæ. P. VIII. 86. P. IX. 297. & Hungariæ. P. VIII. 87. Initia belli tricennalis. 88. Bohemis veniam offert, sed frustra. 91. firma ejus in Deum spes. 92. eligitur in Imperatorem. Capitulationis synopsis. 93 & sq. Electio ab Urbano VIII approbatur. P. XI. 323. Bellum Bohemicum. P. VIII. 98. undique pressus cum Duce Baviaræ fœdus init. 101. Conventus Norimbergenfis. Cæsaris ad illum legatio. 102. Unionis responsio & postulata. 103. Unionis legatio ad Bavarum. 104. hujus responsio. 105. Apologia Ligæ Catholicæ. 109. Observatio de his dissidiis & bellorum causis. 111. Belli apparatus. Friderici Palatini condemnatio. Pacificatio Ulmenfis. 113. Variæ principum literæ & consilia. 115. Austria superior a Bavaro ad obsequium reducta. 117. Expeditio Bohemica. 120. Pugna Pragensis. 123. Fructus victoriæ.

FER

125. Protestantium molimina. 130. Catholicorum defensio. 132. Nova turbæ a Dano aliisque Protestantibus. eorum postulata. Responsio Cæsaris. 138 & sqq. Comititia Ratisbonensia. Translatio electoratus Palatini. 147. Fœdus contra Austriacos. 151. Bellum Danicum. 153. Pax Lubecensis. 167. Edictum restitutionis. 169. Initia belli Suecici. 177. bellum Mantuanum. 182. Fœdus Protestantium Lipsiense. 186. Fœdus Galliæ cum Suecis. 187. Magdeburgi excidium. 188. Fœdus Brandeburgi & Saxoniæ cum rege Sueciæ. 190. ingentes Suecorum progressus. 192. Wallenstein resumit imperium. 196. Prælium Luzense. mors Gustavi regis. 201. bellum per totam Germaniam. 205. Wallensteinii interitus. 207. Pugna Nördlingensis. 209. Pax Pragensis. 210. Bellum Gallo-Suecicum. 213. superbam responsionem a Batavis accipit. P. IX. 137. Religioni in Hungaria & Transylvania consulit. 235. mors Cæsaris, elogium & liberi. P. VIII. 215.

Ferdinandus III, Ferd. II filius, Rex Hungariæ eligitur. P. VIII. 154. P. IX. 236. Militiæ præfectus. P. VIII. 208. expugnat Ratisbonam. *ibid.* aliaque oppida. 209. Nördlingæ ingentem a Suecis reportat victoriam. *ibid.* committit Galassio exercitum. 210. Eligitur in Regem Romanorum. 214. Quæ electio ab Urbano VIII confirmatur. P. XI. 323. & petenti primariæ

FER

preces concessæ. 324. varia fortuna continuat bellum Gallo-Suecicum. P. VIII. 217. Comititia Ratisbonæ ad reducendam pacem celebrat. 220. pacis remoræ. 229. Pacis consilia. Suecorum & Gallorum postulata. 232. Pacificatio Westphalica. 237 & sq. Synopsis Instrumenti pacis Osnabrugensis 284. Executio pacis in conventu Norimbergensi. 301. filium Ferdinandum in Romanorum regem eligi curat. 314. 316. Comititia Ratisbonæ celebrat. 315 & sq. Recessus Imperii Noviss. 325 & sqq. Cæsareum executionis edictum, & arctior modus exequendi. 345. mors Regis Rom. & Imperatoris. 346. & subsequenti Gallorum & Austriacorum mutuæ querelæ. 348.

Ferdinandus IV, Ferd. III filius, eligitur in regem Bohemiæ. P. IX. 301. & Romanorum Augustæ, coronatus Ratisbonæ. P. VIII. 314. Capitulatio. 318. obitus. 345.

Ferdinandus, Sanctii Majoris filius, cui Sanctia regnum Legionis in dotem affert. Inde enatæ stirpes. P. V. 105. 106. a debellatis Saracenis Magnus dictus, sancte obit. 107. 112.

Ferdinandus, Alphonsi VII filius, Legionis & Galliciæ Rex. P. V. 154.

Ferdinandus III Castellæ Rex sanctus, & Maurorum domitor, de quo merito dubites, an fortior, felicior, an sanctior? P. VI. 24. Christianorum amor, Saracenorum terror. 25.

FER

Ferdinandus IV Castellæ Rex. Ejus regimen turbulentum sub tutoribus. P. VI. 82. mors immatura. 83.

Ferdinandus Catholicus Hispaniæ Rex. P. VI. 139. 144. P. VII. 777. Administratio Castellana. Fœdus cum Gallis. *ibid.* item 449. his pulsis Neapolim occupat. 450. reconciliatio cum socero & genero. 778. pacis studium. 779. Ferdinandum inter & Cæsarem tutela Caroli litigiosa. 780. post Savonense colloquium resumit administrationem Castellæ Cæsare indignante. 781. Fœdus in Venetos. 782. lis de tutela composita. bellum Italicum a Venetis in Gallos aversum. 783. obitus, testamentum, elogium, liberi. 784. Ximenum Hispaniæ administratorem designat. 785. Navarræ occupatio. 800.

Ferdinandus VI Hispan. Rex. P. X. 476. obit. 477.

Ferdinandus, cognomento Justus, Castellæ coronam recusat, & pro nepote regnum fideliter administrat. Publicis in comitiis dictus rex Aragoniæ, Siciliæ, Sardinia, obiit, qualis vixit, pientissimus. P. VI. 136. 141.

Ferdinandus, Lusitanæ Rex, regnum prope evertit bellis, & adulterio. P. VI. 86. P. VII. 817.

Ferdinandus Brunsvicensis, fœderatarum in Westphalia copiarum dux. P. X. 745. Gallos e ditionibus Hannoveranis pellit, & ad Creveltum vincit. 754. ac ad Fillingshushum. 768.

FER

Ferdinandus Card. Philippi IV. Hispaniarum Regis frater, pars magna prælii Nördlingensis. P. VIII. 209. Belgii Gubernator. P. IX. 138. obit. 140.

Ferdinandus, Colon. Elector, turbas Leodienses componit. P. VIII. 308. obit. 309.

Ferdinandus, Curlandiæ dux, obit. P. X. 631.

Ferdinandus Styriæ Archidux ob Ufcochios cum Venetis bellum gerit. P. IX. 89.

Ferdinandus Carolus, Archidux Tyrol. stirpis, obit. P. VIII. 380.

Ferdinandus Maria, Bav. Elect. dat literas ad Cæsarem de pace cum Gallo ineunda. Responsa Cæsarea. P. VIII. 394. obit. 410.

Ferdinandus Maria, Bav. Dux, ducit Eleonoram. P. X. 52. obit. 110.

Ferentius, Redejus, rebellis Hungarus. P. IX. 233.

Fergusus Scotiæ regnum erigit. P. XI. 74.

Feria Dux, Mediolani Gubernator, ex Italia contra Suecos adduxit exercitum, sed sine fructu, ideo præmœrore moritur. P. VIII. 206.

Fermor, Wilhelmus, supremus Russorum bellidux, ad Zorndorffium cum rege Borussiae cruentum conferit prælium. P. X. 752.

Fernandez, Andr. S. J. Missionarius ad convertendos Cafres contendit. P. XII. 210.

Fernandez, Ant. & Emman. S. J. Abyssiniæ Missionarii, Apostolicis laboribus immoriuntur. P. XII. 218.

Fernan-

FER

- Fernandez*, Gonsalvus, S. J. in regnum Maduræ primus religionem infert, fructu tamen exiguo. P. XII. 109. carpit Robertum de Nobilibus. 110.
- Fernandez*, S. J. Missionarius in Paraquaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.
- Fernandus* ex Ord. S. Franc. Episcopus in Indias missus. P. XII. 90.
- Fernandus*, Joan. S. J. S. Xaverii socius in Japoniam. P. XII. 170.
- Ferrandus* Gallus, apud Chanum Medici partes agit, & Missionarios Cpoli in Crimaam advocat. P. XII. 56.
- Ferraria* Romanæ Ecclesiæ se subijcit. P. XI. 190. post mortem Alphonsi II Estensis ad Cameram Apost. reducitur. 290. Ferrariensis Academia erecta. 206. Episcopatus in Archiepiscopatum evectus. 400.
- Ferraria*, seu Ferri Insula. P. XII. 202. 215.
- Ferreira*, Alexius, S. J. S. Francisci Xaverii, in Sinas proficiscentis socius. P. XII. 137. venit in Sinas. *ibid.*
- Ferverius*, Raphael, S. J. Peruanus Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 242.
- Ferverius*, Vincentius, Card. creatus. P. X. 281. obit. 315.
- Fervier* S. J. confert cum Jansenistis de conventionem tentanda. P. VIII. 821.
- Fessa* regnum, olim Mauritaniæ pars. P. XII. 193. Introductio religionis. 204.
- Festa* servandi præceptum obligat sub gravi. P. IX. 46. Festa de præcepto. P. XI. 326. Festa Sancto-

FEU

- rum colenda. P. VII. 212. 398. 405. 420. 434. Benedicti XIV constitutio de illorum imminutione. P. XI. 433. de qualibros edere prohibetur. 447.
- Feuda*. Origo sæcularium. P. III. 131. ecclesiasticorum. 132. horum usus simoniacus. *ibid.* quibus auferenda juxta Bullam Auream? P. VII. 35. Feudorum receptio. 41. quomodo conferenda. P. X. 172.
- Fidegorus*, Taycosamæ Japoniæ Imp. filius. P. XII. 177.
- S. Fidei* urbs in Paraquaria. P. XII. 244.
- Fidei* iussiones Religiosorum. P. III. 173.
- Fidelis a Sigmaringa* in beatorum numerum relatus. P. XI. 394. Illius canonizatio, virtutes, miracula. 438.
- Fidelissimi regis* titulo Pontifex regem Lusitaniæ honorat. P. X. 483. P. XI. 447.
- Fidelitatis* ordo a Christiano VI Daniæ rege fundatus. P. X. 685.
- Fides* Catholica ex Conc. Augustano. P. VII. 203. Mediolanensibus. 375. 394. 399. 419. 434. Fidei Professionis formula. P. III. 365. Fides sine bonis operibus mortua. P. VII. 572. Propositiones damnatæ de eliciendo actu fidei. P. IX. 30. de fidei professione & firmitate. 31. probabilitas non sufficit ad fidem. 32. credenda necessitate medii. 33 & sq.
- Fieschius*, Laurent. Archiep. Genuensis & Card. obit. P. X. 278.
- Fiescus* Card. Archiep. Genuensis excommunicat Granellum. P. XI. 375.
- Q 3
- Figur-

FIG

- Figurista* Janfenistarum species. P. X. 412.
Fillingsbushana pugna. P. X. 768.
Finaliensis ditio a Genuensibus empta. P. X. 229.
Finck, Fridericus, ad Maxenam inclusus captusque. P. X. 756.
Finck, Leonardus, S. J. Missionarius in Mindanaensi Insula zelosissimus. P. XII. 121.
Finckiana proditio Budensis civitatis detecta. P. IX. 274.
Fini, Ant. Card. P. X. 281. obit. 318.
Firmianus, Leopold. Episcopus Se-coviensis. P. X. 56. & Archiepi-scopus Salisburg. 64. obit. 153.
Firmianorum familia in comitum nume-rum relata. P. X. 93.
Firmicus, Julius. P. XI. 67.
Firmiliani, Cæsareæ in Cappad. Epi-scopi, Epistola ad S. Stephanum I a Morello Calvinista producta. P. IV. 22. an a S. Stephano PP. cum suis communione fuerit priva-tus? 58. an errorem suum depo-suerit. 61. Item P. XI. 41.
Firrao, Jos. Card. P. X. 294. obit. 321.
Fischerus, Joan. Episc. Roffensis, pri-mi lapsus poenitens, datur in cu-stodiam. P. VII. 841. ejusdem in-victa constantia. 844.
Flacius Illyricus Arianismum resusci-tat. P. IV. 133.
Flagellantium errores damnati. P. XI. 200.
Flaminius, Tit. Quintius, Philippum Macedoniæ regem vincit. P. XII.

FLA

9. ab Hannibale ad Thrasymencum caesus. 196.
Flandriæ descriptio. P. VII. 623.
Flandriæ Insulæ. P. XII. 204.
S. Flavianus Cpolitanus Patriarcha a Dioscoro occisus. P. III. 58. P. IV. 161.
Flavianus Antiochiæ Episc. Meletio substitutus. P. IV. 115.
Flavius Claudius Imp. P. XI. 36.
Flechiensis Prioratus Collegio S. J. uni-tus. P. XI. 296. v. *Flexianse* Col-legium.
Flechiæ, Mart. constantis in regem fidei exemplum. P. VII. 816.
Fledwodus supremus belli in Anglia præfectus. P. IX. 220. ambit Pro-rectoris dignitatem. 221. capitis damnatur. 223.
Flemingius Comes obit. P. X. 66.
Fleurius, Sabaudus, classiculam in Hungaria construit. P. IX. 281.
Fleurius, Advocatus Generalis, pro acceptatione Bullæ *Unigenitus* in Parlamento perorat. P. X. 397.
Fleurius, Andr. Hercules, Card. P. X. 278. obit. 318. 374.
Fleurius, Claudius, Ludov. XV Con-fessarius. P. X. 363. obit. 366. 410.
Flexianse Collegium S. J. insigne ab Henrico IV erectum. P. VIII. 468. v. *Flechiensis* Prioratus.
Flodeardus. P. XI. 140.
Florense Monasterium a Joachimo Ab-bate fundatum. P. III. 177.
Florentiæ Dux, Magnus appellatus. P. VII. 177. Florentiæ Ducatus an sit feudum ab Imperio dependens. P. X. 275. 495. de eo in favorem Caro-

FLO

Caroli, Hispaniæ principis, disponit Gasto. 295. ad Domum Lotharingicam. 97. cujus Dux Franciscus Stephanus possessionem adit. 306.

Florentini libertatem a Rudolpho I emunt. P. VII. 340.

Florentinum concilium generale XVI sub Eugenio IV & Alberto II anno 1438 pro uniendis Græcis. P. III. 255. Acta. 259. Decretum unionis. 264. pro Armenis. 269. Jacobitis. 278.

Florentinus Burgenfis Cappucinus. Ejus Itinerarium per Americas in Indias Orientales. P. XII. 295.

Floravillaus, Lotharingus, Bavaricus bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.

Floriacense Monasterium exemptum. P. XI. 120.

Florianus Imp. P. XI. 36.

Floridæ regnum. P. XII. 227. Introductio religionis in illud. 285.

Florus Livium in synopsis contrahit. P. XI. 25.

Fœdus associationis Sueviæ & Franco-niæ Ordinum. P. VIII. 414. 430. accedunt alii. 431. leges. 432. Fœdus aureum a Vallesianis cum Cantionibus Catholicis renovatum. P. X. 568. Fœdus Triplex Galliam inter, Angliam, & Hollandiam an. 1717 initum. 360. 494. item novum inter Cæsarem, Gallum, & Anglum, quod accedente Hollando Quadruplex est nuncupatum. 360. 495. Fœdus Triplex inter Anglos, Suecos, & Batavos. P. IX. 169. ruptum. 170. Fœdus sa-

FOE

crum contra socios Smalcaldicos. P. VII. 116. Suevicum. 47.

Fœminæ dissipant Deninghamensem Calvinistarum synodum. P. IX. 218.

Fokiensis provincia in Sinis. In ea duo Missionarii nimio zelo persecuti religionis occasionem præbent. P. XII. 156.

Fonseca, Luc. Martyr. P. XII. 215.

Fontanay S. J. Missionarius defendit in Epistola ad P. de la Chaise Patres Pekinenses. P. XII. 150. simulque nuntiat, Japoniam, Christiano Missionario esse inaccessibilem. 183.

Fontanum munimentum in Valle Tellina exstructum. P. VIII. 152.

Fontanus, Petr. Gusman, Gubernator Belgii. P. VII. 725. ejus leges militares, expeditiones. 726.

Forbesius Angliæ archithalassus. P. X. 505.

Forcæus, Bearnia gubernator. P. VIII. 535. Hugonorum bellidux. 553. 554. victus veniam obtinet. 560. in Lotharingiam post bellum Nördlingense irrumpit. 194. 210.

Forgatschius, Blasius, Carolo Parvo regi caput ad oculos usque diffinit. P. VII. 274.

Formosa Insula. P. XII. 76.

Formosus, Rom. Pont. antea Episcopatui Portuensi depositus. P. XI. 126. 127. recipit Græcos. P. III. 196. Widonem Spoletanum Ducem Imperatorem coronat. P. IV. 290. Stephani VI acta in corpus ejus. P. XI. 128.

Formula Professionis fidei, ad mentem Tridentini formata, a quibus emittent.

FOR

- tenda? P. XI. 256. Formula ab Alexandro VII in causa Janfenismi præscripta. P. VIII. 807. 832. cui subscribit Perefixus, 833. quod facere 4 alii Episcopi detrectant. 817. 833. Clemens IX absolutam subscriptionem exigit. 842. Oratorii turbæ propterea. 846. Formula Consensus in Helvetia graves dissensus excitat, & discordias inter ipsos Protestantes. P. X. 558.
- Fornicatio*. Propositiones de hac materia damnatæ, P. IX. 13. 44.
- Forojulienſe* Concilium de honestate vitæ clericalis. P. IV. 265. Observatio in ejusdem canones de impedimento criminis. *ibid*.
- de *Foro Sempronio*, Petrus, P. XI. 196.
- Fortalitium Ludovicianum* exstructum. P. VIII. 420.
- Fortisventura* Insula. P. XII. 215.
- Fortunata Insula* detectæ, P. VI. 136. 203. 214. 215.
- Fortunatus*, Felicissimi socius, & pseudo-episcopus Carthaginensis. P. IV. 26.
- Fouquetus de la Motte* Devillium Silesia pellit. P. X. 756. a Laudohno ad Landishutum capitur. 762.
- Foureau* S. J. Pekini. P. XII. 164.
- Franchitia* domorum sæcularium Romæ sublata. P. XI. 253. 357.
- Franci* vocantur in Turcia omnes occidentales populi. P. XII. 47. Francorum in Gallia regnum erectum. P. XI. 74. 81.
- Francia Nova* seu Canada, inventa. P. XII. 228. 229. 287. Religio introducta. 287. ab Anglos occupatur. P. X. 774.

FRA

- S. Francisca* Romana canonizata. P. XI. 299.
- S. Franciscus*, Patriarcha Seraphicus. P. III. 178. Ejus ordo approbatur. P. XI. 175. Regula. 176. ne relaxetur, obstat S. Antonius. 177. S. Francisci canonizatio. 177. Fratres Minores appellandi *Conventuales*, & illis Ecclesia S. Mariæ de Ara Cæli Romæ concessa. 179. S. Francisci stigmatum veritas confirmata. 181. Regula Fratrum Minorum in puncto eorum, quæ ipsis donantur, explicata. 186. Ordo tertius approbatus. 188. Lis de paupertate Christi cum aliquibus Franciscanis. 196. Autoritas Protectorum Ord. Min. restricta. 203. S. Francisco sacra dies festive celebrari præcepta. 220. Ejusdem ordinis Protectori potestas limitata, ordinique ipsi amplissima privilegia, quæ *Mare Magnum* appellant, concessa, & per Const. quam *Bullam Auream* vocant, confirmata. *ibid*. Discordiæ inter Conventuales & Observantes circa electionem superiorum a Leone X compositæ. 227. vetantur agnomina. 228. Observantes digniorem præ Conventualibus locum habere debent, *ibid*. Observantes sunt & semper fuerunt veri filii S. Francisci. 228. Minoribus de Observantia data licentia, componendi cum hæredibus super legatis ordini relictis. 234. Eorum Syndici, Procuratores &c. gaudent iisdem privilegiis, ac ipsi Fratres. *ibid*. Congregatio Eremitarum ordinis Minorum Conventualium approbata, ex quibus dein

FRA

dein orti sunt Capucini. 235. Nova Minorum divisio. 236. Capucinarum congregatio approbata. 238. S. Francisci Chordigerorum Archiconfraternitas instituta. 278. Congregatio Fratrum Minorum Conventualium Reformatorum approbatur. 280. Capucium tamen & habitum Capucinarum ferre prohibetur. 287. Provincia Bavarica Ord. Min. de Observantia crecta. 313. Congregatio Fratrum Reformatorum Conventualium suppressa. 314. Declaratum, quod S. Elisabetha, Portugalliae regina, tertium ordinem expresse sit professa, *ibid.* & quod Capucini vere sint Fratres Ord. Min. 316. Soli Minores in Gallia habitum tertii ordinis conferant, exclusis Capucinis. 348. quibus dein etiam fuit concessum. 350. Franciscani in Helvetiam introducuntur. P. VII. 339. Quid de Probabilismo sentiant. P. X. 811. Jam an. 1220 in regno Marochii Christi fidem praedicant, & martyrio coronantur. P. XII. 204.

Franciscus I Galliae Rex, dotibus regis animi & corporis vere Magnus, & a suis aestimatissimus, literarum & religionis cultor eximius. *Synopsis gestorum*, Expeditio Italica. Insubria subacta. P. VII. 455. Pugna ad Marignanum. Mediolanum captum. Concordata cum Leone X Papa. 456. P. III. 286. Crisis Bujetii de his. 288. Foedus cum Helvetis instauratum. Pax universalis. P. VII. 457. Semina discordiarum eum Carolo V Imp. *ibid.*

Pars XIII.

FRA

Expeditio Italica, Pugna Ticinensis. Clades. Captivitas. Consilia de rege capto. 457. & sq. item 93. Pax Madritensis non servata. 460. foedus adversus Caesarem, & bellum. 461. Pax Cameracensis. 462. Nova foedera cum Anglo & Clemente. 463. Tertii belli causae. 464. Induciae a Paulo III impetratae. 465. quartum bellum. 466. Pax Crespiatica. 469. Francisci I obitus pientissimus. 470. Ejusdem periculum a Calvinistis, & zelus pro religione. 542.

Franciscus II, Galliae Rex. P. VII. 482. ejusdem ob haereticorum factio. & regimen turbulentum. 484. & sq.

Franciscus IV Mantuae & Montis Fera-
ti dux ultimus obit. P. IX. 87.

Franciscus, Bungi in Japonia Rex, conversus. P. XII. 172. mittit Romanum legatum. 173.

Franciscus Borgia S. J. beatificatus. P. XI. 312. & canonizatus. 394.

Francisci de Hieronymo causa beatificationis. P. XI. 488.

Franciscus Hyacinthus Sabaudiae dux. P. IX. 91.

Franciscus Ludovicus Comes Palat. Elector Mogunt. Archiep. Uratislav. P. X. 68. obit. 86. 610.

Franciscus Maria, Mutinae dux. P. X. 306.

Franciscus de Paula canonizatur. P. XI. 228. ejusd. Eremitarum congregatio approbatur. 220. & privilegiis ornatur. 222.

Franciscus Regis in Beatorum numerum relatus. P. XI. 379.

FRA

Franciscus Salesius. v. Sales.

Franciscus Solanus Americæ Apostolus.
P. XII. 240. beatificatus. P. XI.
350. 394.

Franciscus Stephanus, Lotharingiæ dux,
Viennæ educatus. P. X. 572. dictus
Generalis Imperii Mareſchallus.
106. & Prorex Hungariæ. 594.
ſuccedit patri. 573. Poſſeſſionem
Florentiæ adit. 306. nuptiali fœde-
re ſibi jungit Archid. Mariam The-
reſiam. 102. 574. ab Hungaris Con-
Regens agnoſcitur. 604. eligitur
in Rom. Imp. 161 & ſq. Capitula-
tio. 164. Comitia Imp. rurfus Ra-
tiſbonam Francofurto transfert.
185.

S. *Franciſci Xaverii* in Indias adventus,
& ſacri labores. P. XII. 91 & ſqq.
iter in Sinas apparat, ſed Præſectum
Inſulæ Malacæ votis ſuis obſiſten-
tem habet. 137. Illius adventus
in Japoniam. 170. obit. *ibid.* Corpus
moveri non poteſt, dum Goani
alio aſportare tentant. 101. beati-
ficatio. P. XI. 303. & canonizatio.
310. officium ſub ritu duplici reci-
tandi præceptum. 346. Principa-
lior Indiarum Orientalium Patronus
declatur. 462.

Franciſci Wilhelmi Ratiſbon. Coadjuto-
ris Capitulatio declaratur irrita. P.
XI. 325.

Franco, Theodoriæ filius, Benedi-
ctum VI occidit, & ſedem Pontif.
invadit, Bonifacium VII ſe dicens.
P. VII. 136. perit. 138.

Francofordia ad Viadrum a Ruſſis oc-
cupatur. P. X. 759.

FRA

Francofordienſia comitia. Sub Maximi-
liano ſanno 1489. P. VII. 45. An.
1562. ſub Ferdinando I Imp. in
quibus Maximilianus II in regem
Romanum electus eſt. 172.

Francofordienſia concilia. An. 794. dam-
nata hæreſis Elipandi & Felicis,
nec non etiam Synodus Generalis
VII, Nicæna II, ex falſo ſuppoſito.
P. III. 170. 380. P. IV. 259. 274.
ejusdem canones. 274. An. 1006
ſub Henrico Sancto, in quo ere-
ctus episcopatus Bambergeniſis. P.
V. 81. An. 1409 præſente Impe-
ratore Ruperto in cauſa ſchiſmatis
in Angelum Corbarium, & Petrum
de Luna. P. VI. 110. An. 1442
in eadem cauſa. 117.

Francofordienſis conventus an. 1539 &
Lutheranorum in eo poſtulata, a
Carolo V rejeſta. P. VII. 116.

Francofordienſis unio inter Carolum
VII, Regem Boruſſiæ, Electorem
Palat. &c. P. X. 146.

Franconia renuntiare cogitur fœderi
Lipſienſi cum Sueco. P. VIII. 187.

Frangipanes comes contra Cæſarem
conjurat. P. IX. 258. a Kerio co-
mite captus & Viennam miſſus. 260.
capite plectitur. 262.

Frangipanes, Cenciſus. P. XI. 159.

Frataphernia regum Armeniæ familia.
P. XII. 51.

Fratricelli hæretici. P. III. 214. dam-
nantur. P. XI. 198. eorum nomi-
na. *ibid.* errores. 199.

Frauenſtadienſe Senatus Conſultum. P.
X. 633.

Fravita, Arcadii Imp. Dux. P. XI. 73.

FRE

Fredegundis, Erynnis Gallica, omnis crudelitatis exemplum. P. IV. 185.
Freibergius Baro, Joan. Ant. Episc. Eustad. P. X. 105. illi, ejusque successoribus concessa facultas, ut iis crux elevata præferri possit. P. XI. 429.

Freitagius, Danicus chiliarcha, in pugna Calenbergensi occumbit. P. VIII. 156.

Fremiot de Chantal, Joannæ Franciscæ, beatificatio. P. XI. 458.

Freymaurer, seu conventicula liberrorum murariorum sub pœna excommunicationis prohibita. P. XI. 401. 454.

Fridberga in Bavaria a Suecis capta & direpta. P. VIII. 198.

Friburgum Brisgojæ a Suecis & hæreticis multa patitur. P. VIII. 452. a Crequio captum. 402. in pace Neomagensi Gallis cessum. 406. in pace Risvicensi Cæsari restitutum. 439. a Gallis cum arcibus expugnatum & munimentis exutum. P. X. 147. Collegium S. J. fundatum. P. VIII. 90.

Friburgum Nuitonum accedit fœderi Helvetico. P. VII. 329.

Fridelli, Xaverius, S. J. concionator in lingua Sinica Pekini. P. XII. 164.

Fridericus I Imp. epistola Hadriani II offensus adhæret Octaviano Antipapæ. P. III. 149. Subin Guidoni. 150. Victus pacem petit ab Ecclesia, & certis conditionibus impetrat. 151. quartam expeditionem suscipit. 158. bene & male actorum compendium. P. V. 132.

FRI

Fridericus II Imp. adolescens electus, avo persimilis, bellum Ecclesiæ prosequitur. P. III. 180. P. VI. 6. a concilio Lugdunensi I excommunicatur. P. III. 185. adversa fortuna multum pressus, cum prospera male uteretur, dejectus a dejectis Pontificibus, gratia tandem inita Palæstinam adit, magnis Europæ spebus, effectu modico. 160. P. VI. 6. infelix non unius filii parricidæ parens. P. III. 181.

Fridericus III quinquaginta & trium omnino annorum Imperator pacificus, alterque Fabius, atque a Concordatis Germaniæ celebratissimus. P. VI. 110. obit plenus meritis. P. VII. 47. ejus dissidia cum Hungaris propter Ladislaum Posthumum. 277. bella cum Mathia Hungariæ rege. 281. Helvetis confirmationem negat, donec omnia Domui suæ ablata restituant. 328.

Fridericus IV Austriæ Archid. Joannem XXII ex concilio Constantiensi abducit, & ideo proscribitur. P. III. 224. Helvetis, dato veluti signo, in ditiones Austriacas involantibus, & fœdus suum augmentibus. P. VII. 327.

Fridericus Badensis marchio, Conradini in Italiam comes. P. III. 182.

Fridericus Badensis marchio Bornevillio in Imperio militari succedit. P. VIII. 400.

Fridericus Birckenfeld. & Bipontinus princeps nascitur. P. X. 56. Catholicam religionem amplexus, nuptias contrahit cum Francisca Dorothea, Electricis Palatinæ sore. 189. Im-

FRI

perialium copiarum Imperator. 750. Sonnensteinium expugnat. 751. Borussia ad Strehlam superat. 764. abdicat Imperium. 767.

Fridericus Bohemix Dux, P. VII. 249.

Fridericus I Brandenburgicus elector, P. IX. 335. primus se regem Borussiae dicit. & cur? P. X. 4. 665. Rex salutatur a Cæsare & Protestantibus, reclamante Ordine Teutonico. 666. Geldriam capit. 667. obit. 668.

Fridericus II Borussiae Rex, mortuo Carolo VI Imp. Silesiam invadit, & successionem in 4 Silesiae Ducatus præterdit. P. X. 114. 117. 123. & ob Herstallum ditionem Leodiensem bello petit. 115. Austriacorum responsio. 119. Gotterum Viennam mittit ad componendam amicabilem transactionem. 123. Causas publicat sui in Silesiam ingressus. *ibid.* Pugna ad Molvicium. 124. Schnöllandorffensis conventio. 125. Pugna Zaslaviensis. 134. Pax Uratislaviensis. 136. Rex Unioni Francofordiensi accedit. 146. & publicato Manifesto 148. Bohemiam invadit, ac Pragam capit. 149. sed rursus dedit. 150. præliis Strigaviensi, Sorano, & Kesseldorffensi victor 155. Dresdam capit. 156. Pax Dresdensis Austriaca. 157. & Saxonica. 158. Frisiam orientalem occupat. 675 ubique victor. 676. Ordinem processus judicialis per Coccejum reformat. 676. Lis ob sponsonem pacis Dresdensis ab Imperio procurandam. 677. exstructum templum Catho-

FRI

licum Berolini. 678. Regis bellicæ & politice virtutes. *ibid.* Codex Fridericianus introductus. 679. bellum ultimum. 681. an. 1756 cum Anglia foedus init. 732. quod ansam dat foederi Gallo-Austriaco. *ibid.* movet in Saxoniam. 734. & Bohemiam. 735. Pugna Lobositziana. Saxones obruit. *ibid.* Pragensis pugna & obsidio. 737 & 179. Pugna Planiana. 739. post pugnam ad Lissam Preslaviam deditione accipit. 741. Pugna ad Rosbacum. 745. ad Zorndorff. 752. ad Kunersdorff. 759. ad Hochkirchium. 749. obsidionem Dresdæ solvere cogitur. 763. Pugna ad Lignicium & Torgau. *ibid.* Pax in arce Huberti composita. 778.

Fridericus I Daniae Rex permittit libertatem religionis, necdum tamen ab avita religione desciscere ausus. P. VI. 177.

Fridericus II Daniae rex exiguam religioni, omnem bello curam impendit, concordiae formulæ, quam Schmeidlinus procuderat, Vulcano tradita. P. VI. 178.

Fridericus III Daniae rex pace, quam bello felicius regnum Daniae hæreditarium facit. P. VI. 179. P. IX. 331.

Fridericus IV Daniae rex. P. IX. 333. regnum auspicatus est bello adversus ducem Holsatici-Gottorpiensem. P. VI. 189. post pugnam Pultavianam Suecis bellum infert. P. X. 682. Pax. 684. ducit Reventlaviam cancellarii sui filiam. *ibid.* obit. 685.

FRI

Fridericus V Daniæ Rex. P. X. 688. toto ultimo bello neutras partes sequitur. 689.

Fridericus Hassio. Cassellanus princeps Rex Sueciæ eligitur, & capitulationibus circumscribitur. P. X. 647. succedit in Hassia patri, 655. obit, 664. 207.

Fridericus Hassio. Darmstadiensis princeps obit, cum tribus fratribus ad majorum sacra reversus. P. X. 36.

Fridericus Misniæ bellicosus marchio a Sigismundo Imp. electoratum Saxonicum obtinet. P. VI. 108.

Fridericus III Palatinus elector primus Germaniæ principum ad Calvinianam sectam transit, P. VII. 174.

Fridericus IV Palatinus elector, unionis Aschhusianæ dux decernitur. P. VIII. 23.

Fridericus V Palatinus elector succedit patri, & dignum Unionis Protest. caput se probat, P. VIII. 23. instat apud electores, ne Ferdinandum II in regem Rom. eligant. 36. & sq. 92. eligitur a seditiosis Bohemis in regem. 93. item P. IX. 298. consilia dehortantium principum spernit. P. VIII. 98. edit apologiam. 100. ejus querela ad Maximilianum Bav. Ducem de belli apparatu. 113. damnatur a Cæsare. *ibid.* & sq. Pax Ulmenfis. 115. Pugna Pragensis. 123. Victoria Maximiliani Baviaræ ducis. 125. fugit in Silesiam. 125. 129. & Marchiam Brandeburgicam. 130. proferbitur. 132. pro eo se interponit Digbicus Angliæ orator. 134. & alii principes Protestantes. 138.

FRI

139 & sqq. se recipit ad Mansfeldium. 145. dimittit exercitum. 146. Septemviratus ei adimitur. 148. tentat cum Cæsare concordiam. 160. Propositiones Conventus Mulhusani ad eam obtinendam. 162. obit. 204. conjux & liberi. *ibid.*

Fridericus Saxoniae elector, fautor Lutheri. P. III. 298. ab Adriano VI monetur, ut desinat protegere Lutherum. P. XI. 233. cujus securitati prospicit, & cum in arcem Wartburgensem abduci jubet. P. III. 300. Amsdorfium in Naumburgensem sedem intrudit. 312. Dux Smalcaldici foederis. 323. domum redit. 324. a Carolo V bello petitus capitur. 325.

Fridericus Saxoniae princeps electoralis cum Maria Anna, Caroli VII filia, sponsalia contrahit. P. X. 189.

Fridericus Saxoniae Dux Altenburgicus cadit in pugna Hannoverana, P. VIII. 154.

Fridericus Sueciæ Rex. v. *Fridericus Hassio* - Cassellanus.

Fridericus, Walliæ princeps, cum patre Georgio II Angliæ rege collisus. P. X. 505. Ei nascitur Georgius Wilhelmus *Fridericus* modernus Angliæ Rex. *ibid.* & alter filius Eduardus Augustus. 506. conciliatur cum patre. 507. obit. 511.

Fridericus Zolleranus comes a Sigismundo Imperatore electoratum Brandeburgensem obtinet. P. VI. 106.

FRI

Fridericus Augustus, Saxoniae electoralis princeps, religionem Catholicam Viennae publice profitetur. P. X. 50. ducit primogenitam Josephi Imp. 52. Poloniae Rex adversus Stanislaum, altera jam vice proclamatum, renunciatur ope Imperatoris Rom. & Moscorum. P. VI. 165. v. *Augustus II.* successionem in terris Austriacis mortuo Carolo VI praetendit. P. X. 116. Austriacorum responsio. 118. bellum. 126 & sqq. Pax Uratislaviensis. 136. novum foedus cum Austria init. 145. accedit foederi Varaviensi, Unioni Francoford. opposito. 154. post pugnam Kesseldorffensem fugit. 156. Pax Dresdensis. 158. oblatam coronam Imperialem acceptare recusat. 162.
Fridericus Eugenius Dux Wurtemberg. P. X. 109.
Fridericus Wilhelmus Borussiae rex succedit patri. P. X. 668. obit. 673.
Fridericus Wilhelmus Brandenburg. elector. P. IX. 334. bellum cum Duce Neoburgensi ob ditiones Juliaenses gerit. P. VIII. 304. Pax. 307. Leopoldo Imp. in favorem Batavorum contra Gallos foedere se jungit. P. IX. 176.
Fridericus Wilhelmus Saxo-Altenburgicus obit. P. VIII. 446.
Fridlingana pugna. P. X. 16.
S. Friacolinus, Helvetiae Apostolus. P. VII. 334.
Friesenius Landaviam fortiter defendit. P. X. 25.
Frisia descriptio brevis historica. P. VII. 334. P. IX. 147. Frisiae tres,

FRI

non confundendae. P. IX. 187.
Frisiae orientalis comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447. Frisia orientalis insurgit adversus principem suum. P. X. 70. occupatur a rege Borussiae & retinetur. 675. a Gallis invaditur. 769.
Frisingen/s Episcopatus erectus. P. IV. 270. concilium dioecesanum sub Nicodemo de Scola celebratum. P. VI. 115.
Frisius, Joan. Lexiciplastes obit. P. VII. 357.
Froes, Lud. S. J. Imperatorum Japoniae gratia ornatus. P. XII. 174.
Froila, Alphonso Catholici filius, ingenti Mauros praelio superat. P. V. 102.
Fronsbergius, Georg. Sueviae dynasta, bellidux Caroli V, laqueum ad jugulandum Papam secum portans, perit. P. VII. 160. 161.
Frotbo I Daniae, Norvegiae & Sueciae regna conjungit. P. VI. 38.
Frotbo III Daniae, Norvegiae & Sueciae regnis Britanniam & Hiberniam adjicit. P. VI. 38. ideo Magnus dictus. *ibid.*
Frotbo Daniae Rex Christianus. P. VI. 38.
S. Fructuosus Regulam Monast. scribit. P. XI. 102.
Fructus benedicendi usus antiquus. P. XI. 37.
Frumentius, primus Abyssinae Episcopus. P. XII. 215.
Fucarondonus, Japonum doctissimus Bonzius, a S. Xaverio in publica disputatione coram rege fabularum convictus. P. XII. 171.

Fugge-

FUG

- Fuggerus*, Jacobus, Episc. Constan-
tensis synodum celebrat. P. VIII.
69.
- Fuggerus*, Marcus, pila necatur. P.
VIII. 122.
- Fulda* a foederatis expugnatur. P. X.
773.
- Fuldense* Monasterium fundatur, &
eximitur. P. XI. 114. 115. 124. pri-
mus Abbas Sturmius. P. IV. 272.
qui canonizatur. P. XI. 161. Ab-
bat Fuldensi inter Germaniæ & Gal-
liæ Abbates primatus concessus.
136. & jus appellandi Episcopopo-
rum more. 141. nec non usus my-
træ & annuli. 161. Abbatia post
varias lites in Episcopatum erecta.
P. X. 205. Academia fundata. 93.
& Seminarium. P. XI. 318. facta
cum Herbipolensi compositione,
in Episcopatum erigitur. 463. Ab-
batie celebritas. 464. Conventio
cum Moguntino inita. 479. 481.
- S. Fulgentius*. P. IV. 128. scribit con-
tra Semi-Pelagianos. 153. 203.
- Fulginatensi* Ecclesiæ restituta dignitas
Episcopalis. P. XI. 183.
- Fulteni* congregationi privilegia nova
a Paulo V concessa. P. XI. 299.
- Fullo*, Petrus, anathemate percussus.
P. XI. 85. 86. 89.
- Fulminatrix* legio. P. XI. 20.
- Funera* juxta concil. Mediolan. P. VII.
386. 436. Funeralium quarta pars
Parochiæ solvenda. P. III. 363.
216. P. XI. 287.
- Fünstermünzensis* Bojorum clades. P.
X. 122.
- Fürstenbergici* comites S. R. I. princi-
pes creati. P. VIII. 447.

FUR

- Fürstenbergius* Sueviam & Franconiam
foederi Lipsiensi renuntiare cogit.
P. VIII. 187. Danos ad Calenber-
gam cædit. 156.
- Fürstenbergius*, Ant. per pacem Neo-
magensem restitutus. P. VIII. 407.
- Fürstenbergius*, Carolus, occumbit.
P. X. 17.
- Fürstenbergius*, Carolus Frid. ultimus
Möskirchenfis lineæ obit. P. X.
153.
- Fürstenbergius*, Franc. Egon. Episc.
Argentinenfis in pace Neomagensi
restitutus. P. VIII. 407. favet Gal-
liæ. 413.
- Fürstenbergius*, Froben. Ferd. munus
Præsidis Cameræ Imp. abdicat. P.
X. 55. fit commissarius Principalis.
61. quod munus deponit. 99.
- Fürstenbergius*, Hermann. aulæ Boicæ
Minister in Bello Batavico Gallis
favet. P. VIII. 383.
- Fürstenbergius*, Jos. Wilh. Commissa-
rius Principalis dictus. P. X. 99.
munus Principalis Commissarii cum
dignitate supremi Cæsareæ aulæ
Moderatoris commutat. 139. Pa-
cem Füßensem componit. 159. ite-
rum ad dignitatem Principalis Com-
missarii assumptus. 161. 185. ab-
dicat. 197.
- Fürstenbergius*, Wilh. Egon, ab ele-
ctore Colon. Berolinum missus. P.
VIII. 384. capitur a Cæsareis. 388.
per pacem Neomagensem libertati
restitutus. 407. eligitur in Coad-
jutorem Coloniensem, quam ele-
ctionem Papa rescindit. 422.

FUR

Fürstius, Waltherus, inter primos, qui fœderi Helvetico initium dederit. P. VII. 324.

Furtum. Propositiones de furto damnatæ. P. IX. 39. 40.

G.

Gabrielli, Card. obit. P. X. 228.

Gæsterus, Cæsareus in Helvetia præfectus, per severitatem suam datam fœderi. P. VII. 324. sagitta trajectus obit. 325.

Gago, S. J. ex India in Japoniam a S. Xaverio accitus. P. XII. 171.

de Gablen, Christoph. Bern. Episc. Monasteriensis, urbem hujus nominis refractariam expugnat. P. VIII. 355.

Gainas Gothus arianus & ductor perfidus Rufinum & Eutropium perimit. P. IV. 125. P. XI. 73.

Galassius, Mathias, tribunus in bello Mantuano. P. VIII. 182. Wallensteinii legatus. 196. cujus conjurationem Cæsari detegit. 208. a Ferdinando Rom. Rege post Nördlingense prælium exercitus præfeturam accipit. 210. cum exercitu in Galliam. 213. ob res infelicer gestas postulatus absolvitur. 216. abdicat. 219. 220. resumit imperium. 227. a Torstenfonio ad Jüterbocium prælio victus, ægre in Bohemiam evadit. 228.

Galba, Sergius, Imp. P. XI. 5.

Galeacius, Joannes, primus Mediolani Dux. P. VII. 367.

Galeacius, Joannes Maria, Mediolani Dux, P. VII. 367.

GAL

Galeacius, Philippus Maria, tertius Mediolani Dux, & ultimus ex Vicecomitum familia. P. VII. 367.

Galenus Medicus. P. XI. 25

Galerius Maximinus Imp. P. XI. 38.

44.

Gallienus. v. Gallienus.

S. Gallense Monasterium conditum. P. VII. 334. ex scholis ibidem erectis summi viri prodeunt. 335. comitatum Toggenburgensem emit. 343. restauratur ab Udalrico Abbate. 344. Princeps obtinet potestatem, creandi Notarios. P. XI. 337. Rebelles Toggii ei obsequium præstare detrectant. P. X. 543. & sqq. unde bellum. 546. Pax. 548. 552.

S. Gallensis urbs processionem publicam turbat. P. IX. 203.

Gallie Status politicus. Origo regni. P. IV. 183. Occupatur a Merovæo. P. XI. 74. 81. uti Gallia Lugdunensis a Burgundis. 81. *Sæculo sexto* sub Clodovæo primo. P. IV. 184. miseranda ejusdem facies sub sanguinariis & libidinosi Clodovæi filiis. *ibid.* præcipue sub Chilberico & Fredegunde. 185. *Sæculo septimo*. Sub Clotario II, Dagoberto I, Clodovæo II, sub Majoribus Domus, Æga, Erchembaldo, Ebroino, Childerico II, Theodorico III, Dagoberto II, Pipino. 217. Inertia ultimorum regum Merovingicorum, & regimen umbratile. 219. *Sæculo octavo*. Sub Carolo Martello. 277. Carolomanno, Pipino. 278. in quem approbante Pontifice regnum fuit translatum. P. XI.

GAL

P. XI. 115. Sub Pipini filiis, Carolo M. & Carolomanno. 279. *Sæculo nono*. Gallia, occidentali Imperio erecto unita sub Carolo M. Ludovico Pio. 288. Lothario, Ludovico secundo. 289. Carole Calvo, Ludovico III Balbo, Carolo Crasso. 290. *Sæculo decimo*. Gallia externis, internisque ruinis fatefcit, lege Salica neglecta sub Ludovico Balbo, ejusque filiis. P. V. 19. Sub Eudone, Carolo Simplice, Roberto, Rudolpho, Ludovico IV, Lothario. 20 & sq. Hugone Capeto. 22. *Sæculo undecimo*. Sub Roberto. 87. Henrico I & Philippo primo. 88. *Sæculo duodecimo*. Sub Ludovico sexto. 141. Ludovico VII & Philippo secundo. 142. *Sæculo decimo tertio*. Sub Philippo II, Ludovico VIII & nono. P. VI. 14. Crisis circa Sanctionem Pragmaticam S. Ludovici. 15. Gallia sub Philippo III Audace. 16. & Philippo quarto. 17. *Sæculo decimo quarto*. Sub eodem, & Philippo Valesio. 72. 73. sub Joanne, Carolo V Sapiente. 74. *Sæculo decimo quinto*. Gallia status vix alias turbator, & calamitosior quam sub Carolo VI & Joanne Burgundo. 120. quam a calamitate diuturna liberat sub Carolo VII Joana Darc. 122. cui succedit Ludovicus undecimus. 123. & Carolus octavus. 127. *Sæculo decimo sexto*. Gallia sub Ludovico duodecimo. P. VII. 448. Francisco I, sub quo Sanctio Pragmatica damnata, & substitutum Concordatum. 455. P.

Par. XIII.

GAL

XI. 226. Henricus secundus. P. VII. 471. Carolus nonus. 488. sub quo cædes Hugonotorum Parisina. 495. 498. Gallia sub Henrico tertio, 504. & Henrico quarto. 521. Societas Jesu e regno pulsa. 533. *Sæculo decimo septimo*. Sub eodem Henrico, Proditio Biromii. P. VIII. 456. conciliabula Calvinistarum. 458. Controversia de immunitate personali nefarii Sacerdotis. 459. Consilium de recipiendo Concilio Tridentino. 461. Restitutio Societatis Jesu. 464. Disputatio Perronii cum Mornæo. 468. Henrici IV cædes & laus. 470. Sub Ludovico XIII. Mater regina tutrix. 473. Vexata Societas Jesu. 475 & sqq. Comitata Calvinistarum. Seditio principum. 483 & sq. regni comitia generalia. 485. bellum civile ob Concini potentiam. 494. pax extorta. 496. Condæo in carcerem abducto principes insurgunt, tertium bellum civile. 511. Ancreus cadit. 512. assurgit Luynius. 513. Rothomagensia comitia. 514. Regina mater fugit e carcere. bellum inter matrem & filium. 526. Renovatio fœderis cum Turcis, & argumenta pro hoc fœdere. 527. Lis de Edictis, Parlamento insinuandis. 532. bellum civile quintum cum principibus & matre. 534. Synopsis turbarum, quas Calvinistæ excitarunt. 534. bellum Hugonoticum. *ibid.* & sq. pax. 560. 565. nova eorum rebellio. 571. pax. 572. Conspiratio principum in Richelium. 580. Novum bellum

S

Hugo-

GAL

Hugonot. Rupella expugnata, 581 & sq. bellum Mantuanum. 184. 584. Reliquiæ belli Hugonotici, 585. pax, 586. bellum adversus Richelium. 587. Dissensiones inter Galliam & Urbanum VIII. Richelii molimina. 598. de prætenso Patriarchatu. 601. Bellum Austriaco - Gallicum. 603. Ludovicus XIV natus, 605. Fœdus Gallo - Suecicum anno 1636 Wismaricæ initum. 609. 187. Fœdus cum Castellano. 610. Galli in favorem Sueci in Lotharingiam irrumpunt. 194. & Lotharingos ex Germania retrahunt. 195. v. *Suecicum bellum*. Fœdus cum Lusitanis, ab obedientia Hispanorum deficientibus. P. IX. 131. Sub Ludovico XIV. Aulæ ordinatio. Mazzarini initia. 612. Pax Monasteriensis. 613. Gallorum postulata Monasterii. 232. & Osnabrugæ Cæsareis oblata. 240. 241. quibus respondet Cæsar. 248. improbant tractationem de gravaminibus religionis. 250. Gallorum Replica. 259. offeruntur pro satisfactione tres Episcopatus. 263. assunt in causâ religionis Catholicis. 280. 282. Gallorum post mortem Ferdinandi III querelæ. 348. Austriacorum contra illas exceptio. 351. Seditiones & bellum civile. 636. Condæus transit ad Hispanos. 638. Regis coronatio. 639. Pax Pyrenæa. 641. Rex administratio nem regni auspicatur. Delphinus nascitur. 646. Legatorum violatio & collisio cum Pontifice. 647. 722. Belgium jure devolutionis

GAL

vindicatum. 650. Lotharingia occupata. 381. & bellum Batavis illatum. 651. bellum primum cum Leopoldo Imp. 383. armistitium vicennale. ejus synopsis. 418. alterum bellum. 420. Fœdus secretum cum Sueco. 661. Memorialia ad S. R. I. status Ratisbonæ dictata. 663. & querelæ contra Brandeburgum. 652. 657. Pax a Janfenistis ob - & subreptitiis obtenta. 676. Edicta contra Calvinistas. 677. Turenii obitus. 682. Unionum systema. 684. Argentina capta & varia bella. 685. 420. Pax Sabaudica. 689. Controversia de jure Regaliæ. 691. famosi quatuor articuli Cleri Gallicani. 696. Pax cum Pontifice. 702. Calvinistæ Gallia pulsî. 708. 739. *Sæculo decimo octavo*. Partitiones Hispaniæ. Caroli II Testamentum, & Galliæ jus. P. IX. 127. P. X. 332. Bellum Italicum universale. 335. Fœdus contra Galliam. *ibid.* belli per Europam facies. 337. Irruptio in Galliam frustrata. 340. Hagenses pacis articuli Galliæ duri. 344. belli prosecutio. Malplaquetana laniena. 345. Galliæ calamitas. Conventus Gertrudenbergensis solutus. 346. Obitus Delphini & Cæsaris. Præliminare Londinense pacis. 347. Regiæ Domus funera. 348. Pax Ultrajectensis, & Badena. 349. Fœdus Cantonum Catholicorum Helvetiæ an. 1715 initum cum Gallia. 553. cur ei Protestantes Cantones non accefferint. 555. Obitus Ludovici XIV. Elogium, Testamentum.

GAL

tum. 358. Hujus mutatio in causa Maynii, & Tolofani. de Maintennonia. 359. Sub Ludovico XV. Ducis Aurelianensis cura ærarii publici. 359. Fœdus triplum & quadruplum. 560. Lawsi fraudes, ut Galliam emungat. Regens Parlamentum coerces. 361. Bulla Unigenitus registrata. Sponsalia tergemina. 363. Coronatio regis. 364. Villaregius dimissus ab aula. Obitus Regentis & du Bois primi ministri. 365. Mutatio sponsæ. Rex Stanislaus cum filia in Galliam venit. Pax Viennensis. 367. Dux Condeus primus minister ab aula dimissus. Prælimin. pacis. 368. Congressus Sueffionensis. Tractatus Hispalensis. Natus Delphinus. obitus Card. Noallii. 369. Chauvelinus exul. 373. Obitus Card. Fleury. 374. cui succedit Cardinalis Tencin. 375. Angliæ & Austriæ bellum denunciatur. *ibid.* Regis morbus. 376. Delphini nuptiæ. Stuartus in Scotiam. Austriaci in Galliam. 377. Nuptiæ alteræ Delphini. 378. Pax Aquisgranensis. Natus Dux Burgundiæ. 379. Tractatus Neutralitatis & mutæ defensionis cum Austria, fœderi Anglo-Borussico oppositus. 732. belli in Westphalia initia. 742. Gallorum progressus. Pugna ad Hastenbeck. Estræus Richelio imperium tradit. 743. Conventio Sevenfis Gallis noxia. 744. Gallorum fuga. Prælium ad Crevelt. Contade succedit Claremontio. 754. Galli bis victores. 755. Prælium ad Bergam, & non procul a Mûnda. 761. ad

GAL

Grymbergam. 766. Broglia revocatur. Pugna ad Grebenstein. Condeus victor. 773. Pax cum Anglia. 777. Gallorum & Hispanorum diversa indoles. P. VIII. 507. fœdus cum Cromwelo contra Hispanos. P. IX. 160. Modus alloquendi regem. P. VIII. 567. exigendi tributa. 569. Galliæ septem miracula. 649. emporia in India orientali. P. XII. 100.

Galliæ Status Ecclesiasticus, per concilia ordinatus. Sæculo secundo. Præsede S. Irenæo contra Quartodecimanos. P. IV. 8. *Sæculo sexto.* 186. *septimo.* 220. *octavo.* 280. *nono.* 325. *decimo.* P. V. 23. *undecimo,* præsertim in causa divortii Philippi regis. 87. alia. 90. adversus Berengarium hæresiarcham. 91. *Sæculo duodecimo.* In causa divortii Philippi II regis. 143. contra hæreses Petri Abaelardi, Gilberti Porretani, Henrici, Petri de Bruis. 144. alia. 147. *Sæculo decimo tertio.* In causa Raymundi Tolofani. P. VI. 17. alia. 19. *Sæculo decimo quarto.* 75. *decimo quinto.* 130. *decimo sexto.* P. VII. 549 & sqq. *decimo septimo.* Gallicanæ Ecclesiæ libertates. P. VIII. 598. Gallicani Cleri concilium condemnat aliquas propositiones Religiosorum Medicantium. 666. Synodus in puncto juris Regalium. 692. Historia & crisis de quatuor famosis articulis Cleri Gallicani. 696. & limitatio. 701. retractatio. 703. laborat pro conversione Hugonotorum. 706. concilia varia. 750 & sqq. Episcopi

GAL

- pi doctrinam Janfenii ad Sedem Apostolicam deferunt. 780. v. *Janfenista*. Galliae Episcopi coram Pontifice causam dicunt. P. XI. 151. Observantes Galliae consuetudines excommunicantur. 181. *Saculo decimo octavo*. Conventus Cleri Gallicani damnat 4 propositiones Janfenistarum. P. X. 350. crisis de ejusdem numerositate. 813. Concilium Ebrodunense. 380. Historia Janfeniana & Quesnelliana. 381 & sqq.
- Gallicia Nova*. P. XII. 284.
- Gallicinus* Principum Russiae tutor. P. IX. 338. mittitur in exilium. 339.
- Gallienus* Imperator. P. XI. 35. amittit Aegyptum. P. XII. 191.
- Gallowæus*, exercitus Anglici in Hispania Dux. P. X. 429. 434. 435. 487.
- Gallus*, Vibius, Imp. P. XI. 32.
- Galvanus*, Indiae Prætor, exortos undique bellorum motus humanitate componit. P. XII. 90.
- Gamma*, Christophorus, Lusitanæ classis præfectus. P. XII. 218.
- Gamma*, Vaseus, ab Emmanuele rege in Indiam missus. P. XII. 78. usque ad Zanguebaricam oram, Mozambicum, Quiloam, Mombazam, Melindem & Calecuti littora pervenit. *ibid.* P. VII. 822. ubi ab Imperatore honorifice excipitur, sed detectis insidiis, sibi structis, Anchetivam Insulam petit, & Olyssiponem redit. P. XII. 79. altera vice cum numerosa classe in Indias missus. 81. victo Zamorino in Lusitaniam redit. 82. dictus Indiarum Prætor in itinere obit. 90.

GAN

- Gandavensis* Episcopatus erectus. P. XI. 249. 250. Seditio. P. VII. 116.
- Gandavense* foedus foederatorum ordinum. 679. quod Joannes Austriacus Gubernator acceptat. 682.
- de Gandavo*, Petrus, O. S. Franc. Mexici Missionarius. P. XII. 282 & sq.
- Gangrense* concilium adversus Eustathium. P. IV. 139.
- Gara*, Nicolaus, Hungariae Palatinus, Mariae reginae tutor. P. VII. 273.
- Garcez*, Joan. O. Præd. Mexici Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 283.
- Garcias* O. Erem. S. Aug. Peruviae Missionarius. P. XII. 240.
- Garcias*, Indiarum Prorex. P. XII. 215.
- Garnetus*, Henricus, S. J. tanquam conspirationis pulverariae reus suspendio enecatur. P. IX. 207.
- Garnetus*, Thomas, S. J. novum in Anglia juramentum præstare detrectans damnatur ad mortem. P. IX. 209.
- Garnier*, Carolus, S. J. Missionarius in Canada pro fide Christi martyr. P. XII. 288. 290.
- Garfias*, Ferdinandi M. filius, Gallæciae Rex, a fratre Sanctio victus. P. V. 112.
- Garfias*, Sanctii M. filius Navarrae Rex. P. V. 105. P. VII. 798.
- Garfias Ximenius* Suprarbiae & Navarrae regnum fundat. P. V. 103. P. VII. 798.
- Garz* in ulteriore Pomerania in Pace Westph. Suecis ceditur. P. VIII. 256.
- Gasca*,

GAS

Gasca, Petrus, Prorex in Peruviam missus, turbas componit. P. XII. 238.

Gassani Arabiæ reges. P. XII. 30.

Gasto, Joan. Bapt. Aurelianensis dux, Ludovici XIII frater, in Richelium concitatur. P. VIII. 580. ab aula recedit. 587. & Richelium bello petit. 588. redit ad regem fratrem. *ibid.* Lis de matrimonio ejusdem, sine consensu regis inito. 593. Vicarius regni. 612. Parisiis pulsus. 638. obit. 644.

Gasto, Magnus Hetruriæ dux, v. Joannes Gasto.

Gaubit S. J. Pekini. P. XII. 164.

Gaucherius Burgundus præluit victoriæ Pragensi in monte albo. P. VIII. 123.

Gebhardus Constantiensis Episc. præsidet Concilio Northusensi. P. V. 136.

Gebhardus Eustettensis Episc. in Pont. Rom. electus sub Victoris II nomine. P. XI. 146. P. V. 82.

Gedani tentatur frustra pacis compositio inter Cæsarem & regem Sueciæ. P. VIII. 180. Gedanum a Russis & Saxonibus obsessum deditur. P. X. 629.

Gebenna. Propositio damnata de timore gehennæ. P. IX. 70.

Geblenus comes in prælio Allershusano captus, & cum Grammontio commutatus, Bojorum copiis præficitur. P. VIII. 231. ei sufficitur Melander. 233. deponit militiæ præfecturam. 235.

Geblenus Cæs. Tribunus, ad Petrovaradinum cadit. P. X. 589.

GEL

Geissius, Hassorum ductor. P. VIII. 235. Westphaliæ vastat. 236.

S. Gelafius I Rom. Pont. P. XI. 86. celebrat Romæ concilia. P. IV. 175. 177. reditus Ecclesiasticos in quatuor partes distribui jubet. 331. scribit ad Dardaniæ Episcopos. P. XI. 87. Decretum de libris authenticis & apocryphis. 90.

Gelafius II, Rom. Pont. ejus Constitutiones. P. XI. 158.

Geldria, post 40 annorum bellum a Carolo V occupata. P. VII. 53. synopsis historica de Geldria. 625. a Pattono Scoto Alexandro Farnesio traditur. 716. Geldriæ duæ, non confundendæ. P. IX. 187. Geldria inferior. 147. Geldria civitas a Borussis expugnata. P. X. 667. & in pace Badensi ab iis retenta. 47.

Gelebmus v. Gelehlus.

Gellius, Noctium Atticarum auctor. P. XI. 25.

Gemblacensis victoria Hispanorum de fœderatis Belgii reportata. P. VII. 686.

Gemistus, Georgius, Græcus, in Concilio Florentino ad disputandum selectus. P. III. 260.

Gemmarum piscatio. P. XII. 105.

Generales Ordinum vocandi ad Concilium Generale. P. III. 13.

Generositatis ordo equestris erectus. P. VIII. 448.

Genova rebellis a Francisco I in libertatem asserta. P. VII. 465. pulso episcopo deficit a fide. 365. 485. a Duce Sabaudia tentatur. P. IX. 196. Gallico Legato celebrationem

GEN

Missæ in facello suo prohibere nititur, 201. Turbæ. P. X. 568. componuntur. 569.

Gengenbacense monasterium conditum. P. VII. 334.

Genfericus, Vandalorum Rex, Africam occupat, & novum ibidem regnum erigit. P. XI. 78. P. XII. 193. Romam diripit. 80. P. IV. 125, 126.

Gentili, Xav. Card. P. X. 294.

Gentiliacense Concilium sub Pipino an. 766 pro uniendis Græcis. P. IV. 258. 279.

Gentilis, Valentius, Tritheitarum parens in Polonia. P. IV. 135.

Gentium Jus. P. II. 40. an sit lex? 41. ejusdem objectum. 43. quomodo differat a jure naturali? 45.

Genua a Gallis expugnatur. P. VII. 451. ab Andrea Doria libertati asseritur. 462. bellum cum Gallia & Sabaudia. P. VIII. 572. vastatur a Gallis. 686. Portum & ditionem Finaliensem emit. P. X. 229. an. 1744. Gallo-Hispanis accedit. 321. capitur ab Austriacis & iterum amittitur. 323. de novo oppugnata liberatur. 326. v. etiam *Corfica*.

Georgia. P. XII. 185.

Georgiani cum Ecclesia Latina uniti. P. XI. 222.

S. Georgii Monasterium ad Rheni ripam eximitur. P. XI. 138.

S. Georgii Ordo equestris ab electore Monachii institutus. P. X. 68. & confirmatus. P. XI. 405.

Georgius I, Elector Hannoveranus, in belli præfectura succedit Baruthano. P. X. 35. introducitur in collegium Electorum, 36. Rex An-

GEO

glia promulgatur. 490. 491. obit 64. 502. v. *Anglia*.

Georgius II, Angliæ Rex, succedit patri. P. X. 502. filiam suam Wilhelmum principi Auriaco despondet 504. Dissidium cum filio Walliæ principe. 505. alteram filiam Mariam despondet Friderico Hassiæ principi. 506. conciliatur cum Walliæ principe. 507. despondet tertiam filiam Daniæ principi. *ibid.* obit. 511. v. *Anglia*.

Georgius III Wilhelmus Fridericus modernus Angliæ Rex natus. P. X. 505. avo succedit. 513.

Georgius, Abrah. Abyssiniæ Missionarius a barbaris interemptus. P. XII. 219.

Georgius Constantinopolitanus Patriarcha respiscit. P. III. 85.

Georgius Darmstadiensis marchio tutelam Hasso-Casselensem obtinet. P. VIII. 216.

Georgius Luneburgicus pacem Pragensi amplectitur. P. VIII. 212.

Georgius Saxo Catholicæ religionis defensor eximius moritur. P. III. 311. P. VII. 116. exin secuta rerum mutatio. *ibid.*

Georgius Fridericus, Durlacensis Marchio, partes Friderici Palatini sequitur. P. VIII. 145. pupillis Eduardi Badensis marchionatum eripit. 149.

Georgius Wilhelmus, Brandenburgicus Elector. P. IX. 334.

Georgius Wilhelmus, Briegæ, Lignicil & Wohlaviæ dux obit. P. VIII. 446.

Gerardus, Episc. Tullensis, canonicatur. P. XI. 146.

Gerard

GER

- Gerardus* primus equitum Hospitaliorum magister. P. III. 164.
- Gerbæus* edit Dissertationem de causis majoribus. P. VIII. 681.
- Gerberon* Janfenista Calvinianus. P. VIII. 847. Bruxellis cum Quesnello capitur. Ejus effigies. P. X. 385. pœnitens obit. 386.
- Gerbertus*, postea sub nomine Sylvestri II Papa, Ottonis III præceptor. P. V. 9.
- Gerbillionus* S. J. singulari apud Imp. Sinarum valens gratia. P. XII. 148. componit pacem cum Russis. 149.
- Gerhardus*, Alsatiae Landgravius. P. IX. 304.
- Gerlachius*, Stephanus, Cæsarei Oratoris Constantinopoli minister, Confessionem Augustanam Jeremiæ Græcorum Patriarchæ offert, a quo damnata est. P. IX. 347.
- Germania* status politicus primævus. P. IV. 269. primi Germaniæ Apostoli. 270. Satus sub Carolo M. *ibid.* Sæculo IX. Erectum Imperium occidentale. Quid collatum sit a Leone III Carolo M. Ludovicus Pius edit Capitularia. 288. Heraldus Klacius primus ex Daniæ regibus conversus. Juditha, Caroli Calvi mater, turbarum occasio Lotharii & Ludovici II imperium. 289. Carolus Calvus, Balbus, Crassus, Arnulphus. 290. Ludovicus Infans. 291. Sæculo X. Extincta Carolina stirpe Imperium fit electivum, ac Conrado I defertur. P. V. 5. Ejus hostes & virtutes. Sub eo Suevia erecta in Ducatum. Imperium Henrici Aucupis. 6. Hunni ab eo at-

GER

triti. Marchiones limitibus præfæsti. Torneamentorum ludi equestres instituti. 7. Imperium Ottonis M. bellum cum fratribus & filio. Hunni contriti. Regnum Italiae extinctum. Confirmatæ Donationes Ecclesiæ. 8. Ottonis II & III Imperium. 9. Sæculo XI. Imperium Henrici Sancti. 70. Conradi Salici, Henrici tertii. 71. Henrici IV. De jure Imperii in regnum Arelatense. 72. Sæculo XII. Henrici IV infelix obitus. Henrici V & Lotharii II Imperium. 130. Conradi tertii. 131. Friderici I & Henrici sexti. 132. Sæculo XIII. Philippus & Otto IV. certant de Imperio. Friderici II turbulenzum Imperium. P. VI. 6. Magnum Interregnum, pluribus æmulis coronam procantibus, ac discerpentibus. Rudolphus I Habsburgicus distractum componit Imperium. 7. Impari passu sequente Adolpho Nassovio. Albertus I laceros artus rursus colligit. Cujus tempore initium datum Helvetiorum reipublicæ. 8. Sæculo XIV. Alberti I, Henrici VII, Ludovici V, & Caroli IV Imperium. 60. nec non Wenceslai. 61. Sæculo XV. Imperium Ruperti Palatini, Sigismundi. 108. Alberti secundi. 109. & Friderici tertii. 110. sub quo erecta Concordata Germaniæ. *ibid.* & 193. quæ a Papa sunt approbata & confirmata. P. XI. 213. Sæculo XVI. Sub Maximiliano I. Bellum cum Ludovico XI propter Burgundiam & Arthesiam, cum Flandriæ civitatibus rebell.

GER

bellibus. P. VII. 44. Adoptatus Maximilianus a Sigismundo Archid. Tyrolis possessionem adit. Comititia Francofortensia celebrat. Auxilia contra Carolum VIII & Mathiam petit. Pax cum Carolo, Austriam Inferiorem mortuo Mathia recuperat. 45. bellum cum Carolo propter sponsam interceptam. Turcas magna cum strage repellit. Ratisbona Imperio restituta. 46. Comititia Wormatiensia. Pax Publica. Judicium Camerae Imperialis erectum. 47. 48. bellum Helvetum. 50. Comititia Augustana, & decretus Imperii senatus. Germania in Circulos divisa. Goritia ad Domum Austriacam. 51. Bellum Bavaricum mortuo Georgio Divite. 52. bellum Geldricum cum Carolo Egmondano. Comititia Constantiensia. Bellum Venetum. 53. Fœdus Cameracense contra Venetos. Venetorum clades. 54. Comititia Colonienfis. 57. Judicium aulicum in novam formam redactum. Constitutio de Notariis publicis. 58. bellum Burgundicum cum Ludovico XII & pax Noviodun. 60. Comititia Augustana. 61. Obitus Cæsaris. 62. Caroli V initia, potentia, regimen. 70. electus Cæsar. 71. prima solennis capitulatio Cæsarea. 72. Dissertatio in Capitulationes Cæsareas, an Majestati aut Monarchiæ derogent. 74. Coronatio. Bellum primum cum Francisco I. Comititia Wormatiensia. Proscriptio Lutheri. 82. Provincias cum Ferdinando fratre dividit. Würtembergæ muta-

GER

tiones. Comititia Norimbergenfis. 83. centum gravamina Nationis Germanicæ. 84. In hæc observatio. *ibid.* & sqq. In comitiis Norimbergensibus Cheregatus frustra urget executionem edicti Wormatiensis. 92. Rex Galliæ captus. Roma expilata. 93. Vienna obsessa. Comititia Spirensia, Protestantium nomen. 94. v. etiam P. III. 296 & sqq. Observatio in Confessionem Augustanam. P. VII. 95. quæ edicto imperiali condemnatur. 110. Ferdinandus Rom. Rex. Comititia Ratisbonensia. Sensus Edicti. 112. Defectio a fide Magistri Ord. Teutonici. Ordinatio Pœnalis. Bellum Würtembergicum. 113. Anabaptistæ. 114. agitur de convocando Concilio, Lutherani detrectant. 115. Mors Georgii Ducis Saxonie. secta mutatio. Protestantium postulata, a Cæsare rejecta. 116. Dissertatio de autonomia seu Religionis libertate. 117. Lutherani pactiones infringunt. 133. bellum cum Gallo. Geldria ad Carolum. Pax Crespiaca. 134. Tridentum Concilio destinatur. 135. Varia comitia. Colloquium Ratisbonense inter Theologos. 136. bellum Smalcaldicum & Saxonicum. P. III. 321 & sqq. Dissertatio de bello Smalcaldico, aliorumque bellorum civilium in Germania causis. P. VII. 137. Comititia Augustana celebrata. Constitutio *Interim*. 146. P. III. 328. Electoratus Saxonie in Mauritium translatus. P. VII. 147. Comititia Augustana altera. 148. bel-

GER

bellum Mauritianum. Transactio Passaviensis. 149. P. III. 339. Pax Religiosa. P. VII. 151. Dissertatio de Reservato Ecclesiastico. 153. Observatio circa ea, quæ Carolo V ab Heterodoxis objiciuntur. 156. Abdicatio & obitus Cæsaris. 163. 166. An Protestantes justam excusationem habeant, cur in Concilio Tridentino non comparuerint, eique obedire detrestarint. P. III. 368. Ferdinandus I Hung. & Bohem. ac Rom. Rex fit Imperator. Sectis in Austria libertatem negat. P. VII. 167. Comitia Ratisbonensia. Protestantes negant auxilia, & adversus Reservatum excipiunt. 168. Colloquium Wormatiense dissolutum, ob Protestantium, in plures sectas abeuntium, dissidia. 169. Comitia Augustana. Protestantes horrent Concilium. 170. Synodus Naumburgica plena discordiis. 171. Comitia Francofordensia. Maximilianus II electus Rom. Rex. Grumbachius proscriptus. 172. Cæsaris obitus & liberi. 173. Comitia Augustana. Causa Electoris Palatini Calvinistæ proposita. 174. Bellum Gothanum. Joannis Friderici & Grumbachii conjuratio. 175. Mors Philippi Hassiæ Landgravii polygami. 177. Protestantium invasiones. Comitia Spirensia. obitus Cæsaris & liberi. 178. Observatio circa controversiam, post electionem Maximiliani II cum Pontifice ortam. 179. Rudolphi II initia. 182. Causa Aquisgranensis. Calvinistarum furor. 183. Causa Colonienis.

Pars XIII.

GER

Truchsessius Agnetem ducit. 184. Causa Argentinensis. 185. Tyrolis ad Rudolphum. 186. *Sæculo XVII.* Posteriora Rudolphi tempora. P. VIII. 1. Proscriptio Donawerdana. 2 & sqq. Unio Protestantium. Liga Catholicorum. Turbæ Pragenses & Salisburgenses. 22. Obitus Cæsaris. 24. Relatio historica & genealogica controversiæ Juliacen- sis. 25. Colloquium Ratisbonense primum. 58. secundum. 62. Conversio Ducis Neoburgici, Novi- que Palatinatus. Colloquium tertium. 65. Mathias Imperator. 85. Cura de Successore. Ferdinandus destinatur. 86. Philippoburgum. Mindelhemium ad Bavarum. Cles- selii casus. 87. Initia belli Bohemici. 88. Cæsar veniam offert. 89. Ferdinandus II Cæsar. 91. Incrementa motuum Bohemicorum. *ibid.* Capitulationis synopsis. 93. Principes dehortantur Fridericum Palatinum a corona Bohemica. 98. Cæsar undique pressus fœdus init cum Duce Bavarie. 101. Acta Conventionis Norimbergensis Protestantium. 102. belli apparatus. Friderici condemnatio. Pacificatio Ulmensis. 113. Variæ principum literæ & consilia. 115. Austria superior a Bavano ad Cæsaris obsequium reducta. 117. Expeditio Bohemica. 120. Pugna Pragensis. 123. Victoriæ fructus. 125. per Moraviam, Silesiam, & Lusatiam. 128. Gesta anni 1621. Protestantium molimina. 130. Catholicorum defensio. 132. Novæ turbæ a Dano aliisque Protestantibus.

T

bus.

GER

bus. 138. Translatio Septemvira-
tus ad Ducem Baviaræ. 147. Fœ-
dus contra Austriacos. 151. Bel-
lum Danicum. 153. Pax Lubecen-
sis. 167. Edictum restitutionis. 169.
Initia belli Suecici. 177. Bellum
Mantuanum. 182. Fœdus Lipsien-
se & Gallicum. 186. Magdeburgi
excidium. 188. Fœdus Brandebur-
gi & Saxonis cum rege Sueciæ.
Pugna Lipsiensis. 190. ingentes Sue-
corum progressus. 192. Mors Gu-
stavi regis. 201. bellum per totam
Germaniam. 205. Pugna Nördlin-
gensis. 207. Pax Pragensis. 210.
Bellum Gallo-Suecicum. 213. Obitus
Cæsaris. 215. Ferdinandus III
Imperator. Continuatio belli Gal-
lo Suecici. 227. Pacificatio West-
phalica. 237. Synopsis Instrumen-
ti pacis Osnabrugensis. 284. Bel-
lum Juliacense. 304. Turbæ Leo-
dieneses & Trevirenses. 308. Mors
Maximil. Elect. Bav. & Wolfgangi
Wilhelmi Ducis Neoburg. 311. Fer-
dinandi IV electio in Romanorum
regem. 314. Ejus Capitulatio. 318.
Recessus Imperii Noviss. 325. Cæ-
sareum executionis edictum, & ar-
ctior modus exequendi. 345. Mors
Regis Romanorum & Imperatoris.
346. Gallorum & Austriacorum
mutuæ querelæ. 348. Leopoldus
M. Imp. 355. Bellum Polonicum,
Danicum, Turcicum. 371. Rhena-
num fœdus. Austriæ funera. Cæ-
saris nuptiæ. 378. Primum bellum
cum Gallia. 382 & sqq. Conatus
principum pro pace. 393. Pacifi-
catio Neomagensis. 400. 404. Ar-

GER

gentinæ occupatio &c. 413. Ar-
mistitium vicennale. 418. alterum
bellum Gallo-Germ. 420. Pax Ris-
vicensis. 433. de clausula articuli
quarti Risvicensis. 444. *Sæculo*
XVIII. Cæsaris fœdus cum Anglo-
Batavis post mortem Caroli II Hi-
span. regis. P. X. 1. Novum Bo-
russiæ regnum. 4. Novus Hanno-
veræ Electoratus. 5. Associationis
Fœdus. Decretum ab Imperio bel-
lum. 11. belli initia. Colonien-
sis Gallica præsidia recipit. 13. Lan-
davia expugnata, & Ulma. 15. Bel-
lum Bavaricum. 17. 26. Tyrolen-
se. 20. Rhenanum. 25. Obitus
Leopoldi Imp. Initia Josephi. 30.
bellum ad Rhenum. 32. Baviaræ
tumultus. *ibid.* continuatio belli
ad Rhenum. Obitus Josephi. Caro-
li VI electio. 39. Pax Badensis.
46. Sanctio Pragmatica. 54. Pax
Viennensis cum Hispania. 57. Tra-
ctatus Hannoveranus. 60. Fœdus
cum Suecia & Moscovia. 62. Pax
universalis. 63. Lis in comitiis Im-
perii de Tractatu Hispalensi. 70.
Tractatus Viennensis cum Anglia.
76. Sanctio pragmatica ab Anglo
& Hisp. acceptatur. 78. Dissensio
in Comitii de illa. *ibid.* Transactio
in causa Bipontina. 80. Sanctio
Pragmatica in Comitii per majora
acceptatur. 85. Obitus regis Polo-
niæ & bellum cum Gallia. 87. Præ-
liminaria pacis Viennensis cum Gal-
lia. 96. Nuptiæ Mariæ Theresiæ.
Stanislaus Dux Lotharingiæ & Lo-
tharingus Dux Florentiæ. 102. Bel-
lum Turcicum propter Moscoviam.

Re-

GER

Responsum Cæs. de Clausula Risvic. 105. Tractatus Definitivus Pacis Viennensis. 111. Obitus Caroli VI Cæsaris. 113. Borussi in Silesiam irruptio. Prætenso Electoris Bav. Vicariatus Imperii simultaneus. 114. Lis de voto Bohemico, cessare jussu. 115. Præensiones in provincias Austriacas. 116 & sqq. Bellum. 123. Electio Caroli VII in Imp. 129. Obitus. 154. Pax Dresdensis Austriaca. 157. Saxonica. 158. Pax Füssensis. 160. Electio Francisci I in Imp. 161. Capitulatio. 164. Pax Aquisgranensis. 195. bellum Borussu Austriacum, ab anno 1756 inchoatum. 732 & sqq. Pacificationes 775.

Germania Status Ecclesiasticus per Concilia ordinatus. *Sæculo octavo*. P. IV. 271. *Sæc. nono*. 291. in causa rebellionis filiorum in patrem Ludovicum Pium. 303. in causa discordiæ inter Ludovici Pii filios. 307. in causa Gotheschalci. 309. Lotharii Junioris. 313. Rothadi Episc. appellantis. 317. utriusque Hincmari. 318. *Sæculo decimo*. P. V. 10. *Sæculo undecimo*. Contra Simoniacos, concubenarios, & in causa Schismatis inter Gregorium VII. & Henricum IV Imp. 84. *Sæculo duodecimo*. in controversia de Investituris. 132. alia. 136. *Sæculo decimo tertio*. P. P. VI. 9. *decimo quarto*. 61. *decimo quinto*. 110. *decimo sexto*. P. VII. 190 & sqq. *decimo septimo*. Synodus Constantiensis. P. VIII. 69 & sq.

Germania concordata. v. Diss. P. VI. 193.

GER

Germanica sinceritatis ordo equestris erectus. P. VIII. 448.

Germanicum Collegium Romæ erectum, dotatum, & Soc. Jesu ad gubernandum traditum. P. XI. 266. 267. Leges. 274. Convictores etiam juramentum de festino in patriam reditu præstare debent, sicut Alumni. 348.

S. *Germanus* Antifiod. contra Pelagianos in Britanniam missus. P. XI. 75.

S. *Germanus* Constantinop. Patr. a Leone Isaurico sede dejectus & relegatus. P. III. 101. P. IV. 256.

S. *Germanus* Parisiensis Episc. libidinorum regem Cherebertum sacris prohibet. P. IV. 184.

de S. *Germano* comes coplis Danicis præfectus. P. X. 689.

Germon, Barth. S. J. obit. P. X. 363.

Gerochus Reicherpergensis. P. XI. 157.

Gerson, Joan. interest Concilio constantensi. P. III. 232.

Gertrudisberga ab Orangio obfessa Farnesio traditur. P. VII. 720. expugnatur a Fœderatis. 724.

Gertrudisbergensis congressus. P. X. 444. 519. solutus. 346.

Gervilio Moguntinus Episcopus ob homicidium depositus. P. IV. 272.

Gerundense Concilium provinciale in Hispania. P. IV. 264.

Gerundinum monasterium in Valleña conditum. P. VII. 341.

Gesalricus Gothorum in Hispania Rex. P. IV. 202.

Gessenensis Episcopatus fundatus. P. V. 138.

GES

Gesnerus, Conradus, obit. P. VII. 357.

Geta, Imperator. P. XI. 27.

Geuvens, Leo, Card. creatus. P. X. 233. obit. 321.

Geusiorum nomen; origo, insolentia, P. VII. 650. iconomachia & furor barbarus, 652. conjuratio in regem, postulata, seditio, clades, 654. iterata Albano Gubernatore, 666. crudelitas, 672. cæsi ab Hispanis, 675.

Geysa primus Rex Christianus in Hungaria. P. VI. 69.

Ghislerius, Mich. Card. ex Ord. S. Dom. creatur sub nomine Pii V Rom. Pont. P. XI. 258.

Giachi, gens barbara, Alvarum, Conigi regem, regno spoliant, P. XII. 209.

Gibellini & *Guelphi* Italiæ turbatores. P. III. 185. P. V. 131. P. XI. 178. Eorum dissidia componuntur. 185.

Gibraltaria ab Anglo-Batavis expugnata. P. X. 430. & sæpius ab Hispanis postea, infelici semper eventu, tentata. *ibid.* 468.

Giesensis Academia erecta. P. VIII. 448.

Gilberti Duacensis Professoris causa. P. VIII. 850.

Gilbertus Porretanus perversam de SS. Trinitate doctrinam dedoctus resipiscit. P. V. 145. 146.

Gilimer Arianus victus a Bellisario. P. III. 70. P. IV. 126. P. XII. 193.

Gima, famosus pirata, Goam terrore implet. P. XII. 101.

Gingianum regnum, & introductio religionis in illud. P. XII. 116.

GIR

Giraya Tartarorum familia. P. XII. 58.

Girolami, Cosmus, Card. P. X. 319.

Gisela, S. Stephano Hungariæ regis nupta, conjugem Christo peperit, unaque gentem ferocem Ecclesiæ mansuefecit. P. V. 70. P. VI. 69.

Gisela Caroli Simplicis filia, Rolloni Normannorum duci converso desponsata. P. V. 20.

Gisela, Pipini filia Copronymi filio in sponsam negatur. P. IV. 258.

Giula capta. P. IX. 282.

Glaber, Rodolphus. P. XI. 157.

Glacium, a Laudohno captum. P. X. 762.

Glarona accedit fœderi Helvetico. P. VII. 327. Glaronæ pars a religione deficit. 353. Patres Capucini introducti. P. IX. 201. Glaronensis compositio. *ibid.*

Gleichenia causa in aula Saxo-Meinungensi. P. X. 192.

Gloria Patri & Filio &c. Psalmis addi jussum. P. IV. 116. *Gloria in Excelsis* Misæ additum. P. XI. 15.

Glovesboense Concilium in Anglia. P. IV. 346.

Glycerius Imperium cum Episcopatu commutat. P. XI. 80.

Gnapheus, Petr. seu Fullo Theopaschitarum parens. P. III. 69. P. XI. 85. 86. 89.

Gnesiensis Archiepiscopus dictus Poloniæ Primas & interrex, P. VI. 159.

Gnosticos Nicolaitæ hæretici, se appellarunt. P. IV. 6.

Goa Insula, P. XII. 73.

GOA

- Goa* urbs ab Albuquerque capta. P. VII. 822. & crux muro inclusa inventa. P. XII. 86. infestatur a barbaris. P. X. 482.
- Godelinus*, Vincinensis Episc. subscriptioni formulæ se opponit. P. VIII. 670.
- Gærcius* Suecus, conspiracyonis adversus regem Angliæ accusatus. P. X. 494.
- Goes*, Ægidius, Lusitanæ ad Sinarum Imperatorem legatus. P. XII. 137.
- Gæzius* comes Wilhelmum Hassiæ Landgravium Hassia pellit. P. VIII. 214. trino prælio a Vinariensi vincitur. 217. in pugna Jankaviensi occumbit. 230.
- Gæthinga* a Gallis deferitur. P. X. 773. Gættingensis Academia erecta. 90.
- Gogeijl*, Ant. S. J. Missionarius in Sina. P. XII. 164.
- Goggelius* Lutheranus, seditionis Donawerdæ auctor. P. VIII. 6. & sq.
- Golcondæ* regnum. P. XII. 73.
- Goldasti* crimen falsi adversus Ferdinandum I. Imperatorem. P. VII. 168.
- Golnau* in P. W. Succis ceditur. P. VIII. 296.
- Gomarista*. P. VIII. 449.
- Gonera* Insula. P. XII. 203. 215.
- Gomesia* Catholica resistit hæresi Zwignianæ. P. VII. 356.
- Gomesius* Poloniam inficit novo Arianismo. P. IV. 136.
- Gomez*, Ferd. in regnum Congo religionem Christianam introducit. P. XII. 208.

GOM

- Gomez*, Gabr. S. J. Missionarius in Florida a barbaris occisus. P. XII. 286.
- Gondius*, Franc. Paul. Card. Radefianus. Ejus singularia fata. P. VIII. 631. v. de Retz.
- Gondius*, Joan. primus Archiepiscopus Parisiensis. P. VIII. 569. purpura donatus. 532.
- Gondrinus*, Lud. Henr. Archiep. Senonensis, epistolam pastorem in favorem Jansenii edit. P. XI. 333. subscribit formulæ & se Constitut. Innocentii X submittit. P. VIII. 806. 816.
- Gonsalvus*, Sanctii M. filius, Suparbiæ Rex. P. V. 105.
- Gonsalvus* Magnus de Corduba Hispanorum ductor celebris. P. VII. 450. 777.
- Gonzaga*, Carolus, Dux Nivernensis, defuncto Vincentio II Duce Mantuæ, præterdit ejus hæreditatem. P. VIII. 182. pro quo stat Galliarum Rex. 183. mittitque auxilia. 184. obtinet hæreditatem. 185.
- Gonzaga*, Cæsar, Guastallæ princeps defuncto eodem Vincentio, pariter præterdit hæreditatem. P. VIII. 182.
- Gonzaga*, Ferd. Dux Guastallæ obit. P. X. 281.
- Gonzaga*, Fridericus, primus Mantuæ Dux. P. VII. 94. jure hæditario obtinet marchionatum Montisferati. 113.
- Gonzaga*, Hercules, Card. Pii IV. ad Conc. Tridentinum legatus. P. III. 344.

GON

- Gonzaga*, Josephus Maria, Dux Guastallæ Ferdinando fratri succedit. P. X. 281.
- Gonzaga*, Ludovicus, Dux Nivernensis. P. VII. 537.
- Gonzaga*, Octavius, Joannem Austriacum comitatur in Belgium, & dimissionem Hispani militis dissuadet. P. VII. 681.
- Gonzaga*, Valentinus, Card. P. X. 307.
- Gonzagana* familia. P. X. 324.
- Gonzalez*, Didacus Matth. scribit pro Civitate Mystica d' Agredæ. P. XI. 444.
- Gonzalez*, Rochus, S. J. Missionarius in Paraquaria, in odium fidei occisus. P. XII. 257.
- Gonzalez*, Thyrsi, S. J. liber pro Probabiliorismo. P. X. 806.
- Gorius*, Batavorum ductor, occumbit. P. X. 26.
- Gorcomienses* Martyres. P. VII. 734. Illorum beatificatio. P. XI. 351.
- Gordianus* Junior Imp. P. XI. 31. Saporem Persiæ regem vincit. P. XII. 28.
- Gordianus* Senior Imp. P. XI. 31.
- de Gordon*, Anselmus, Abbas S. Emerani S. R. I. Princeps renunciatur. P. X. 86.
- Gordonus*, Egræ Præfectus, interficit conjugationis Wallensteinianæ reos. P. VIII. 208.
- Gorgades* seu *Gorgones* Insulæ. P. XII. 203.
- Goritiensis* comitatus sub Maximiliano I ad domum Austriacam. P. VII. 51. Archiepiscopatus, extincto Patriarchatu Aquilejensi,

GOR

- erectus. P. X. 331. P. XI. 456. ejus suffraganei & reditus. 463.
- Gormo* III, Daniæ Rex. P. IX. 329.
- Goswintha* perdit Ariana. P. IV. 128. 203.
- Gotthardus* Hildesienfis Episc. canonizatus. P. XI. 161.
- Gottheschalvus* hæreticus damnatus. P. IV. 298. 309. hæresi suæ & carceri perpetuo immeritur. 310.
- Gothi* ab Arianis infecti. P. IV. 114. reducant Arianismum in Occidentem. 125. per Narsen victi. 127.
- Gothicum* officium mutatum. P. V. 111. observatio de illo. 112.
- Gothicorum* in literis characterum inventor Ulphilas. P. V. 114.
- Gothbarnus* Danorum Rex victoris sui, Alfredi Angli, clementia factus Christianus. P. IV. 345.
- Gotti*, Vincent. creatus Cardinalis. P. X. 281. obit. 315.
- Govea*, a Sebastiano Lusitanæ regem cum militum manu missus, restituit Alvaro Congi regnum. P. XII. 209.
- Gozzadinus*, Episc. Imolæ, creatus Card. P. X. 227. obit. 281.
- Gracbus*, Titus, tribunus plebis propter leges agrarias Romæ turbas excitat, & a Scipione Nasica occiditur. P. XII. 199.
- Gradenſe* Concilium de 3 capitulis. P. IV. 182. Patriarchatus origo. 183. translatio Venetias. P. XI. 213. Jus Pallii & delatio S. Crucis. 161. supprimitur, & Aquilejensi unitur, ac iterum restituitur. 143.
- Græcensis* Academia confirmata. P. XI. 278. 284.

GRA

Græcorum Imperium. P. XII. 6. Græcæ civitates. *ibid.* Imperii post mortem Alexandri M. divisio. 8. Schisma per Cerularium instauratum, P. III. 199. corruptio, 200. abusus, 201. religio, 204. tentata unio, 205. 207. 264. Schisma sopitum. *ibid.* Græcorum pertinacia punita. 268. 269. perversitas. P. XI. 155. odium in Catholicos. P. XII. 47. Disciplina ecclesiastica. 48. Hierarchia. 49. Patriarcharum potestas. *ibid.* Metropolitæ. 50. contemnuntur a Turcis. 48. Græcorum unio cum Ecclesia Latina. P. XI. 211. Collegium Romæ institutum & fundatum. 267. ac curæ S. J. attributum. 351. Græci, Ecclesiæ uniti, quæ credere & facere debeant. 409. 475. Ritus Græco-Latini, qui etiam Græco-Itali appellantur, confirmati. 409. Clericorum matrimonium quomodo permissum. 428. Græci proprium ritum servant, etiam in Latinis Ecclesiis. 474. 476. Euchologium correctum. 476. Ritus in Missa, Confirmatione, de sanguine & suffocato, de purificatione. 477.

Grammatius Vindonensis Episcopus. P. IV. 189.

Grammaticus Gallus in prælio Allershusano captus & commutatus. P. VIII. 231.

Grammontius, Galliæ Orator, obstitit electioni Leopoldi in Imperatorem. P. VIII. 543.

Gramondi, Tolosani præsidis, de Jesuitis testimonium. P. VIII. 543.

GRA

Granata nova, seu nova Mexico. P. XII. 227.

Granatensis barbari regis oratio. P. VI. 83.

Grandenicus, Venetorum Patriarcha. P. X. 278.

Granellus O. S. Franc. Genua Bononiam discedere iussus, quod cum non facit excommunicatur. P. XI. 375.

Granvellanus, Ant. Perenotus, Attrebatensis Episcopus Margarithæ Parmensi Belgii Gubernatrici a privatis consiliis, P. VII. 631. *magnæ apud Carolum V æstimationis vir.* 635. *causa querelarum.* 636. *avocatus a rege post varias legationes, resque ex sententia confectas obit Madriti.* 645. 646.

Grateleanum Concilium pro instauranda disciplina Ecclesiastica. P. V. 28.

Gratia sufficiens. Propositio de eadem damnatur. P. IX. 65. *S. Augustini doctrina de gratia laudatur.* P. XI. 75. *Gratia Pelagianorum refutatur.* 86. *Theses Jansenistarum de gratia.* P. VIII. 879. *Anti-theses.* 881. *Doctrina S. Augustini.* 884. *Theses Jansenianæ & Quesnellianæ, ac Anti-theses S. Augustini de actu sine gratia supernaturali.* 935.

Gratiæ expectativæ tolluntur a Conc. Tridentino. P. III. 359.

Gratianopolitanum studium generale institutum. P. XI. 199.

Gratianus Imperator Orientis. P. XI. 56. *Valentinianum fratrem sibi adseiscit.* P. IV. 114. *Princeps pietissimus interemptus a Maximo.* 115.

GRA

Gratus Carthaginensium Episcopus concilium celebrat contra Donatistas. P. IV. 75.

Gravamina Lutheranorum. P. III. 302. P. VII. 84.

Gravelingana Gallorum clades. P. VII. 480.

Gravellus, Robertus, Gallicus Ratisbonæ legatus, libellum querelarum contra Brandenburgum Comitiis offert. P. VIII. 652. 657.

de *Graveson*, Hiacynti Amat, calumnia in Vasquezium S. J. P. XI. 109. error circa doctrinam S. Augustini de gratia. 335.

Gravia, urbs. P. IX. 147. ab Alexandro Farnesio capta. P. VII. 712.

Gravina S. R. I. princeps creatur. P. X. 277.

Gravina, Jos. Maria, S. J. Apologiam de Probabilismo adversus P. Vincent. Diez O. Præd. edit, quæ succincte recensetur. P. X. 781 & sqq.

Graya, Joanna, bis regina Angliæ proclamata capite plectitur. P. VII. 835. 850. 854.

Greibensteiniana pugna. P. X. 773.

Gregoras, Nicephorus, historiæ Bizantinæ scriptor. P. III. 257.

S. *Gregorus* M. mittit ad Joannem Constantinopolitanum de 3 capitulis epistolam, in qua fatetur a se honorem haberi quatuor primis Conciliis, velut quatuor Evangelis. P. III. 80. submittit Anglis Augustinum Cantuariensem ad prædicandum Evangelium. P. IV. 216. Illius Constitutiones. P. XI. 103.

GRE

S. *Gregorius II* immania passus a Leone Isaurico, quem communione fidelium movit, celebrat Romanum Concilium pro cultu SS. imaginum. P. IV. 256. observatio de eodem, an prohibuerit, ne Itali consuetum tributum Leoni penderent. 263. Illius epistola ad Leonem Isauricum pro imaginibus & aliæ Constitutiones. P. XI. 112.

S. *Gregorius III* Antecessoris sui exemplo in iconoclastas convocat Concil. Romæ. P. IV. 257. testimonium de Carolo Martello. 270. Constitutiones. P. XI. 113.

Gregorius IV Roma in Germaniam accurrens pacem inter filios perfidos, & parentem Ludovicum Pium tentat. P. IV. 305. Ejus Bullæ & Constitutiones. P. XI. 120.

Gregorius V Ottonis III affinis. P. III. 144. celebrat Romæ Concilia. P. V. 15. Illius Constitutiones. P. XI. 139.

Gregorius VI. in Concilio Sutрино, ad pacem Ecclesiæ conciliandam, Pontificatu cessit. P. III. 144. Illius Constitutiones. P. XI. 144.

Gregorius VII interdicat Investituras, P. III. 132. excommunicat Henricum IV Imp. & iterum absolvit. *ibid.* ei Guibertus sub nomine Clementis III Antipapa ab Henrico opponitur, 133. contra Simoniacos & Concubenarios Concilia celebrat. P. V. 84. obit. P. III. 133. Illius Constitutiones. P. XI. 149.

Gregorius VIII. author expeditionis cruciatæ. P. III. 158. Constitutiones. P. XI. 168.

GRE

- Gregorius VIII.* Antipapa, ante Burdinus nominatus. P. III. 133. 145. P. XI. 143. 158.
- Gregorius IX.* Fridericum II Imp. bis excommunicat. P. III. 181. Constitutiones. P. XI. 177. Decretalium libri collecti. 178.
- Gregorius X* e Vicecomitum profapia Lugdunense II Concilium congregat. P. III. 188. 206. Constitutiones. P. XI. 185.
- Gregorius XI.* Sedem Pontificiam Avenione Romam reducit. P. III. 221. se Wicleffo hæretico opponit. 235. Item P. XI. 203. 204.
- Gregorius XII.* Papa dubius, antea Angelus Corbarius dictus. P. III. 222. citatus a Concilio Constantiensi reanuntiat Papatui. 224. Item P. XI. 207. obit. 209.
- Gregorius XIII.* pro Maronitis Romæ fundat collegium. P. III. 203. Constitutiones. P. XI. 265. Principes Japoniæ legatos paterno affectu excipit. P. XII. 173. obitus & elogium. P. XI. 277.
- Gregorius XIV.* Gallicum interdictum edit. P. VII. 525. Celebris constitutio de asylo. P. XI. 285.
- Gregorius XV.* victoriam Pragensem Max. Bav. Ducigratulatur. P. VIII. 128. Ferdinando II Imp. auxilia mittit. 132. Constitutiones. P. XI. 304.
- Gregorius Cappadox*, homo impius, in Alexandrinam sedem intrusus. P. IV. 99.
- Gregorius Hieromonachus* doctrinæ, san-ctimonix & zeli eminentis Patriar-

GRE

- cha Constantinopolitanus. P. III. 267.
- S. Gregorii Nazianzeni* symbolum, canones, abdicatio. P. III. 49. oratio in Concilio Constantinopolitano I generali II. habita. 50. vid. etiam P. XI. 59.
- S. Gregorius Nyssenus.* P. XI. 60.
- Gregorius Neocesarensis* in Nicæno II. concilio pœnitens sedi suæ restitutus. P. III. 103.
- S. Gregorius Thaumaturgus.* P. XI. 41.
- Greiffenclavius* Archiep. Moguntinus. P. VIII. 153.
- Greiffenclavius* Episc. Herbipol. P. X. 199.
- Gretserus*, Jacobus, S. J. in colloquio Ratisbonensi. P. VIII. 58.
- Gribaldus*, Mathias, novo Arianismo Poloniam inficit. P. IV. 136.
- Grimaldus* Card. P. X. 293. obit. 298.
- Grimaldus Edessenus* Archiep. Legatus Apost. concilium apud Ruthenos in Polonia celebrat. P. X. 637.
- Grimaldus* Marchio, primus aulæ Hispanicæ minister. P. X. 463.
- Grimaldus* Princeps Monocci &c. P. X. 280.
- Grimani*, Petrus, Venetorum Dux. P. X. 312.
- Grimani*, Vincent. Card. obit. P. X. 228.
- Grimbergius* S. R. I. Princeps creatus. P. X. 139.
- Grimoaldus* Dux Benev. occiso Gundeberto Longobardorum Rex. P. IV. 130.
- Grinaeus*, Simon, obit. P. VII. 357.

GRI

- Grifonum* pars a religione deficit. P. VII. 353. Grifones renovant Capitulare Mediolanense. P. X. 565. Religio in Grifonia, *ibid.*
- Grœninga* Belgio unita. P. VII. 629. urbs ad fœderatos. 724. P. IX. 147.
- Grœningense* Monasterium in P. W. Brunsvicensibus cessum. P. VIII. 297.
- Grœningensis* Episcopatus erectus. P. XI. 249. 250. & Academia, P. VIII. 448.
- Grœnlandia* Nova. P. XII. 229.
- Gronsfeldius*, Dux Cæsareus. P. X. 17. & heili ad Rhenum præfectus. 37. 38.
- Gropperus*, Joannes, disputationi Ratisbon. præsens. P. III. 312. Ecclesiam Colonensem contra hæreses defendit. 313.
- Grotius*, Hugo, scribit pro Mari libero. P. IX. 147.
- Grotius*, Petrus, Batavorum ad regem Galliæ legatus. P. IX. 177. pacem petit. 180.
- Grumbacbius* occiso Episcopo Herbipolensi ex Lutheri disciplina in Ecclesiasticos furens proscribitur. P. VII. 170. 172. ejus & Joannis Friderici Gothani conjuratio. 175.
- Grymbergense* prælium. P. X. 767.
- Guacynacama*, potentissimus omnium Peruviae regum. P. XII. 232.
- Gualdanus*, Andr. S. J. Abyssiniæ Missionarius, sagitta transfigitur. P. XII. 218.
- Gualtierus* Card. obit. P. X. 281.
- Guarinus* primus Abbas Altenreiffensis. P. VII. 338.

GUA

- Guaspar*, Peruviae Rex, a fratre throno dejectus. P. XII. 232.
- Guastalla*. Pugna Cæsareanorum & Galolorum ad illam. P. X. 300.
- Guatimalani*. P. XII. 284.
- Guaxaca* in Mexico. P. XII. 284.
- Guebriamus*, Joan. Bapt. in agrum Coloniensem irruit, & Lambejum caedit. P. VIII. 225. obit. 227. 607.
- Guelpherbytum* Duci Brunsvicensi a Cæsare ultro restitutum. P. VIII. 228.
- Guephi* & *Gibellini* Italiae turbatores. P. III. 185. P. V. 131. P. XI. 178. Diffidia componuntur. 185.
- Guelpho* Henrici Superbi Bojariae & Saxoniae Ducis frater, a quo orta factionum nomina Guelphorum & Gibellinorum. P. V. 131.
- Gueretus* Joan. Castelli quondam profeffor tortus. P. VII. 532.
- Guibertus* sub nomine Clementis III. Antipapa ab Henrico IV. Gregorio VII. oppositus. P. III. 133. P. V. 86. P. XI. 149. 152. obit. 158.
- Guido* Cardinalis Viennae in Austria Concilium celebrat. P. VI. 10.
- Guido* Cremenfis Episcopus, Antipapa Alexandro III. sub nomine Paschalis III. oppositus. P. III. 150. P. XI. 165.
- Guido Lusignanus* Jerosolymae Rex fundator Ordinis Teutonici. P. III. 165. capitur a Saladino. 158.
- Guignardus*, Joan. S. J. Parisiis suspensus. P. VII. 532.
- Guilielmus* Hollandiae Comes contra Fridericum II. in Imperatorem electus. P. III. 181. P. VI. 6.

GUI

- Guinnentius*. Quid de ejus scriptis sentiendum? P. X. 809.
- Guinea* regnum in Africa. P. XII. 202. Introductio religionis, 207, 208.
- Guines*, Ludov. S. J. Missionarius in Florida a barbaris occisus. P. XII. 286.
- Guiscardus* Normannus de Apulia, Calabria & Sicilia investitus. P. XI. 151.
- Guista* stirps. P. IX. 304.
- Guisios* inter, & Momorantios factio. P. VII. 479. Guisiorum in aula potentia, 483. factio adversa, *ibid.* zelus pro religione, 488. Guisiorum cædes, captivitas, 518.
- Guisius*, Carolus, Claudii filius, Rhemensis Antistes, dictus Cardinalis Lotharingus ab Henrico II vocatur ad aulam. P. VII. 471. ejus ad faciendam pacem Cameracensem legatus, 481. obit. 505. celebrat concilium provinciale. 583.
- Guisius*, Carolus, Francisci filius, Majennæ dux. P. VII. 491. regio exercitui adversus Hugonotos præficitur, 506. 508. 510. dictus Parisiorum gubernator, 519. regni vicarius, 520. Rothomagum & Lutetiam obsidione liberat, 522. regi conciliatur. 535.
- Guisius*, Carolus, Henrici filius, e captivitate liberatur, P. VII. 526. destinatur Galliae Rex, 528. regi se dedit. 531.
- Guisius*, Claudius, plurium heroum parens, Burgundiae gubernator. P. VII. 459. occupat ducatum Lu-

GUI

- cemburgensem, 467. hæreditas a patre accepta & filii. 472.
- Guisius*, Claudius, Claudii filius, Aumaliae dux. P. VII. 472. in obsidione Metensi capitur, 474. mors. 496.
- Guisius*, Franciscus, Claudii filius, Guisæ dux. P. VII. 472. graviter vulneratur, 469. vocatur ab Henrico II. ad aulam, 471. propugnat Metim, 474. in Italiam mittitur nullo successu, 477. inde accitus restituit rem, 479. ab Hugonotis perfide interimitur. 491.
- Guisius*, Franciscus, Claudii filius, magnus Franciæ Prior. P. VII. 472.
- Guisius*, Henricus, Francisci filius, Guisæ dux, P. VII. 491. Campaniæ prætor & bellidux vulneratur, 506. eodem duce inita Liga Catholicorum, 507. de ea crisis. *ibid.* victor Germanorum & Helvetiorum, 514 & seq. Parisiis exceptus, atque a rege morti destinatus fugit, 516. inde Guisiorum cædes & captivitas. 518.
- Guisius*, Ludovicus, Claudii filius Cardinalis Guisius dictus. P. VII. 472. regem Henricum III. Rhemis coronat, 505. celebrat ibidem concilium provinciale. 591.
- Guisius*, Ludovicus, Francisci filius Cardinalis. P. VII. 491. perimitur. 518.
- Guisius*, ab Hispanis Neapoli captus, & ad preces Lotharingiæ ducis liber dimissus. P. IX. 93. 107.

GUI

- Guilmundus* monachus, postea Episcopus, Berengarii hæretici adversarius. P. V. 93.
- Gundebertus* Longobardorum Rex a Grimoaldo occisus. P. IV. 130.
- Gundecarius* primus Burgundionum Rex. P. IV. 198.
- Gundemarus* Burgundionum Rex. P. IV. 198.
- Gundemarus* Hispaniæ Rex. P. IV. 224.
- Gundlingius*, Nicol. Hieron. obit. P. X. 672.
- Grundobaldus*, Gundecari primi Burgundionum regis filius, trium fratrum parricida perit. P. IV. 198.
- Guntbarius* Coloniensis Archiepiscopus celebris in causa Lotharii Junioris actor. P. IV. 313. damnatur. 315.
- Guntramus*, Clotarii Galliæ regis filius. P. IV. 184.
- Günzerus*, Argentinenfis syndicus, senatui suadet, ut urbs Gallis traderetur. P. VIII. 413.
- Gurcensis* Episcopi electio litigiosa, transactione finita. P. XI. 172.
- Gurgistan*. P. XII. 185.
- Gusmania* Comes Penerandæ. P. IX. 149. 151.
- Gustavi*, Gustavus, Comes in Wasen-burg. P. VIII. 297.
- Gustavus Adolphus* in regno Sueciæ patri succedit. P. IX. 321. ejus initia. *ibid.* inducias cum Polonis init. 322. bellum in Cæsarem parat. causæ belli prætextus. P. VIII. 177. postulata. 180. belli initium & progressus ad Balthicum. 181. irruit in Germaniam. P. IX. 322. occiditur. 323. v. *Suecicum bellum*.

GUS

- Gustaphus Adolphus*, ultimus dux Mechlenburgo-Güstroviensis, obit. P. VIII. 447.
- Gustavus Ericus* Rex Sueciæ spoliis ecclesiasticorum cupiditate illectus Lutheranismum Sueciæ infert. P. III. 302. P. VII. 310.
- Gustavus Gustavi*. v. *Gustavi*.
- Gustavus Samuel*, Bipontinus Dux, ad sacra Catholica redit. P. X. 51. Divortium. 56. obit improlis. 80.
- Guttenstemius* Episcopus Pragensis Otocarum I. excommunicat, & Bohemiam interdicto subjicit. P. VII. 250.
- Guynonia* multa de contemplatione scribit, quæ damnantur. P. VIII. 731.
- Guzarat* regnum ad Indi ostia. P. XII. 72.
- Gyllenburgus*, Suecicus in Anglia legatus, rebellionis excitatæ reus accusatur, & propterea illi arrestum indictum. P. X. 494.
- Gymnastorum* utilitas. P. VIII. 520 & sq.

H.

- Habertus*, Isaacus, confutat Arnaldum. P. XI. 335.
- Habitum clericalem* ante annum duodecimum non induant virgines, ex conc. Trident. P. III. 362.
- Habspurgenfis* arx ad Bernates. P. VII. 328.
- Hadamarense* Collegium S. J. erectum. P. VIII. 313. Hadamarenfis comitatus ad Diezensem. P. X. 113.

HAD

- Haddick*, Andreas, expeditionem Berolinum suscipit. P. X. 740. absente Bipontino Imperialibus copiis præfectus. 764.
- Haddoki* Angliæ archithalassius. P. X. 505. obit. 510.
- Hadnerslebens* monachi expulsi. P. X. 53.
- S. *Hadrianus I* Rom. Pont. Concilium Nicænum II convocat. P. III. 102. Felix hæreticus ad eum Romam missus errores suos ejurat. P. IV. 274. Ejus constitutiones, P. XI. 116.
- S. *Hadrianus II* Rom. Pont. legatos Constantinopolim mittit ad convocandum Constantinopolitanum IV Concilium. P. III. 120. Romæ in causa Lotharii Junioris Synodum celebrat. P. IV. 316. ejus Constitutiones, P. XI. 124.
- Hadrianus III* Rom. Pont. Illius Constitut. P. XI. 126.
- Hadrianus IV* Rom. Pont. Ejus diffidia cum Friderico I Imp. P. III. 148. epistola dubii sensus ad Imp. data origo discordiarum. 149. Constitutiones, P. XI. 164.
- Hadrianus V* Rom. Pont. Illius Constitutiones, P. XI. 186.
- Hadrianus VI* Hispaniæ antea administrator Cardinali Ximeno adjunctus. P. VII. 786. fit Pontifex. 787. Viterbium in Italia equitibus Rhodiis concedit. P. III. 165. urget executionem edicti Wormatiensis contra Lutherum. 302. Ejus Constitutiones, P. XI. 232.

HAD

- Hadrianus*, Ælius, Imp. P. XI. 16.
- Hæreditarium* regnum præstat electivo. P. IX. 276.
- Hæresis* causa primaria seditionum. P. VII. 641. devastat Hungariam. 296. quibus viis in Galliam irruerit & Ecclesiam devastarit? 541. hæresis omnis turbulenta exemplo Lutheri. 122. exhortatio ad principes Christianos pro extirpatione hæresum ex Conc. Senonensi. 578. Hæresis fax turbarum & bellorum. P. VIII. 111. P. IX. 255. quæ mala in Germaniam invexerit. P. VIII. 169. Propositio damnata de absolutione ab hæresi. P. IX. 3.
- Hæretici* etiam mortui possunt damnari ab Ecclesia ex Conc. II. Constantinopolitano. P. III. 73. hæreticorum libri prohibiti ex Concil. II. Nicæno. 105. Orientalium hæreticorum errores ab Eugenio IV in decreto pro Jacobitis damnati. 278. hæreticorum furor & sacrilegia in Belgio. P. VII. 653. 734. fraus in Anglia. 854. hæretici effigies in Gotheschalco descripta ab Hincmaro. P. IV. 310. Hæretici Sæc. XVII emergsi. P. VIII. 449. ad religionem Catholicam possunt cogi. 711 & sq. Matrimonia cum hæreticis sunt illicita. P. XI. 445. eorum vero valida. 488. Observatio de hæreticorum matrimoniis. P. X. 66. matrimonium Judæi cum hæretica est invalidum. P. XI. 448. Lis de hæreticis rebaptizandis. P. XI. 33.
- Hafnienſe* Concilium. P. VI. 174. Academia fundata. 176. P. IX. 330.

HAG

Hagæ fœderati Ludovico XIV schema quoddam præliminare pacis proponunt, in quo articuli Galliæ nimis duri, P. X. 344. 437. 517. Hagensis Tractatus inter Anglos & Hollandos, ratione Belgii parum favorabilis. 518. Hagense fœdus inter Cæsarem & Batavos an, 1672. initum. P. IX. 192.

Hagenoense fœdus. P. VII. 52.

Hagenses Arabiæ reges. P. XII. 30.

Haibersdorffius Heidelbergam male defendit. P. VIII. 429.

Haikenia regum Armeniæ familia. P. XII. 51.

Hailbrunnensis conventus ad reduendam pacem conciliatore rege Daniæ. P. VIII. 205.

Hailbrunnerus, Jac. in Colloquio Ratisbonensi præfens. P. VIII. 58. Syllogismus propositus. 59. libelli calumniis pleni. 63. Neoburgo amandatur. 66. disputat cum Jacobo Kellero S. J. 67.

Hailbrunnerus, Philippus, in Colloquio Ratisbonensi pariter præfens. P. VIII. 58. calumnias in libellis suis sparsas purgare nequit. 63. 64.

Haimb, Geraldus, Princeps Murenfis obit. P. X. 206.

Halberstadiensis Episcopatus Leopoldo, Frid, II filio, per pacem Pragensem traditur. P. VIII. 211. a Protestantibus profanatus. 170. & electori Brandenburgico in compensationem in P. W. datus. 296.

ab *Halden* L. B. Domus Austriacæ ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.

HAL

Haldingus, Michael, Pro-Episcopus Moguntinus ex Catholicis ad formulam confessionis *Interim* conscribendam selectus. P. III. 328.

de *Halle*, Everhardus, profanat Episcopatus Verdenssem & Lubecensem. P. VIII. 170.

Hallensis Academia creata. P. VIII. 448.

Hallensis Parthenonis initia. P. VII. 173. Donationes confirmatæ. P. XI. 163.

Hallerstein, Augustinus, S. J. Pekini. P. XII. 164.

Hallerus, Joan. Canonicus apostata obit. P. VII. 357.

Halyus Vezirius. P. IX. 281.

Hamburgense Concilium. P. IV. 299. Archiepiscopatus fundatus. *ibid.* P. XI. 120. cui unitur Ecclesia Bremensis. 122. & confirmatur jus metropoliticum in regna septentrionalia. 161. Hamburgensis controversia de superioritate territoriali Daniæ in Hamburgum. P. VI. 181. 186. Conventus de loco & modo pacis ineundæ. P. VIII. 226.

Hamiltonus dux trucidatur. P. IX. 217.

Hannibal, Amilcaris filius, supremus Carthaginensium dux, Sagunthum expugnat. P. XII. 195. in Italiam penetrat, & quatuor victorias a Romanis reportat. 196. Colloquium cum Scipione de summo belli Imperatore. obit. 198.

Hannoveranus fit Elector. P. VII. 25. P. X. 5. & in Collegium Electorum introducit. 36. Disceptatur de officio Imperii novo ei inveniundo.

HAN

51. Investituram Bremensis & Verdensis Ducatus obtinet. 90.
Hannoveranus Tractatus inter Angliam, Galliam, & Borussia. P. X. 60. quibus conditionibus Suecia eidem accesserit. 654. Fœdus Anglo-Borussicum Varsoviensi contrarium. 156.
Hanoviae comes ultimus, Joannes, obit. P. X. 104. Successio litigiosa inter Moguntinum & Casselanum. 108.
Hanseaticæ civitates in bello Danico se Cæsari jungere detrectant. P. VIII. 164. Tractatus commerciorum inter Hispanos & has civitates. P. IX. 151.
Haraldus Klakius primus Rex Daniæ Christianus. P. VI. 38. P. IX. 329.
Haraldus VIII Daniæ Rex fidem Christianam in regnum suscipit. P. VI. 39. P. IX. 329.
Haraldus Canuti M. filius Angliæ Rex. P. V. 96. P. VI. 40.
Haraldus Godvini Cantii comitis filius, Angliæ Rex. P. V. 97.
Haraldus Suenonis filius Norvegiæ Rex. P. VI. 40.
Haran, regum Persiæ palatium. P. XII. 40.
Harcourtius Dux, Henricus, Franciæ Marechallus obit. P. X. 361.
Harcuria Armanach familia. P. IX. 304.
Harcurius, Franciæ apud aulam Hispan. orator spes Austriæ evertit. P. IX. 119.
Hardekius ob Jaurinum male defensum capite plexus. P. VII. 294.
Hardervicensis Academia erecta. P. VIII. 448.

HAR

- Hardivillerius* Jesuitarum inimicus. P. VIII. 479.
Harlaus in Gallia restitutioni Societatis Jesu se opponit. P. VIII. 464.
Harlaus, Achilles, condemnationi Buihi se opponit. P. VIII. 705.
Harlaus Galliæ ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 435, 442. 443. 444.
Harlaus, Robertus, Oxfordiæ comes, in carcerem ductus. P. X. 493.
Harlemi cruenta expugnatio. P. VII. 672. Harlemensis Episcopatus erectus. P. XI. 249. 250. Renuntiatio in Episcopum Hieronymi de Bock declaratur irrita. 415. 417. nec non Joannis van Stiphout. 429. 430.
Harmonius Philosophus. P. XI. 20.
de Haro comes, Ludovicus Mendosius, Comiti Olivæ substitutus. P. IX. 106. pacem Pyrenæam cum Mazarino componit. 108. P. VIII. 641. obit. 645.
Harracbius comes Archiepiscopus Salisburgensis. P. X. 64.
Harracbius comes Belgii Gubernator. P. X. 532.
Harracbius comes Cæsareus apud aulam Hispan. orator pro Carolo Archid. scribendo hærede frustra laborat. P. IX. 119.
Harfchius comes Neissam frustra obsidet. P. X. 750.
Harfellus Bavaricus bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.
Haslangus, supremus excubiarum præfectus, ab Hungaris captus, & febri maligna extinctus. P. VIII. 121.

HAS

- Hasso-Casselane* domus emolumenta in P. W. P. VIII. 298. Primogenitura confirmata. 342. Fœdus cum Anglia an. 1755. percussum, an. 1759. renovatum. P. X. 760.
- Hasso-Darmstadiane* domus primogenitura confirmata. P. VIII. 342.
- Hastiludia* in Germania instituta. P. V. 7.
- Hatto Moguntinus*. P. IV. 301.
- Havana* urbs in Insula Cuba. P. XII. 229. expugnatur ab Anglis. P. X. 774.
- Haubenus* ad Belgradum cadit. P. X. 591.
- Havelbergensis* Episcopatus a Protestantibus profanatus. P. VIII. 170.
- Havinus*, Classi. Hollandicæ præfectus, detrectat pugnam contra fratres suos, Calvinistas in Gallia. P. VIII. 571.
- Haydonius* ob deditam Ehrenbergam capite plexus. P. X. 24.
- Hayton I*, Armeniæ Rex, abdicato regno, eremitam induit. P. XII. 52.
- Hayton II*, Armeniæ Rex, in odium fidei interfectus. P. XII. 52.
- Hazfeldius*, Melchior, Galassio suffectus. P. VIII. 220. a Colonicensi ex Germania superiore evocatur. 225. Copiis a Cæsare præfectus a Torstenfonio cæditur & capitur. 230. missionem a militia impetrat. 235. Cæsareus in bello Polonico summus belli dux moritur. 371.
- Hedvigis*, Ludovici M. Hungariæ regis filia, Poloniæ hæres, desponsata Jagelloni Lithvaniæ duci. P. VI. 70. canonizatur. P. XI. 184.

HEG

- Hegyra*. P. IX. 339.
- Heiddeggerus*, Joan. Henr. author *Formula Consensus*. P. X. 559.
- Heidelberg* crematur. P. VIII. 429. Sedes electoralis Manhemium translata. P. X. 52. Heidelbergense Collegium S. J. erectum. P. VIII. 312. Heidelbergensis Academia fundata. P. VI. 108. Bibliotheca Romam ad Vaticanam translata. P. XI. 309. Catechismus Calvinianus turbas excitat. P. X. 52.
- Heidershemius* v. Heislerus.
- Heigius*, Petrus, de jurisdictione Cæsaris, in causis religionis cognoscend. P. VIII. 12.
- Heilspergensis* Episcopatus profanatus. P. VIII. 169.
- Heinsius*, Ant. Holland. Pensionarius obit. P. X. 526. 532. obit. 537.
- Heislerus*, Cæsareus bellidux, Aradinum intercipit. P. IX. 273. a Tœckelio profligatur. 279. Varadinum expugnat. 281. cadit, Heidershemius a quibusdam appellatus. 284.
- Heisterus*, Cæsareus equitum tribunus. P. VIII. 384. contra rebesles in Hungariam missus plures refert victorias. P. X. 580. cui amoto suffectus Herbevillius. 581. refumit imperium. 583. cædit Ragozium. *ibid.* a Consilio Aulico reprehensus animose respondet. 584. cadit ad Belgradum. 591.
- Heldenus* Abbatum Sueviæ ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.
- S. Helena*. P. XI. 44. 48.
- Helenopolis* condita. P. XI. 48.

HEL

Hiffensteinius comes, *Sueviæ dux*.
P. V. 8.

Heige & Roe fratres, *Daniæ, Norwegiæ & Sueciæ reges*. P. VI. 38.

Helias O. S. Franc. Minister Generalis
Regulam relaxare tentat. P. XI. 177.

Heliodorus templum Hierosol. expilare tentat. P. XII. 12.

Heliogabalus Imp. P. XI. 28.

Helladius Tarsensis Episc. Romam appellat. P. XI. 76.

Helmsladensis Academia Julio Carolina. P. X. 186.

Helpidius Rhetor. P. IV. 162.

Helvetiæ status politicus sub Romanis, Burgundis, Francis, Imperio, Austriacis. P. VII. 322 & seqq. *Præfectorum severitas & fœderis initia*. 324. *Lucerna & Tigurum accedunt fœderi*. 326. *item Tugium, Glarona & Berna*. 327. *Friburgum*. 329. *Solodorum, Basilea, Schaffhusia, & Abbatisella*. 330. *Helvetiæ regimen*. *ibid.* *subditi*. *ibid.* *confœderati*. 331. *Sæculo XVII.* *Fœdus cum Henrico IV, Galliæ rege, renovatum*. P. VIII. 457. P. IX. 196. *bellum in Valle Telina*. 197. *Turbæ propter religionem*. 199. & *inde bellum*. 200. *Vilmergensis victoria. Pax*. *ibid.* *Lis Episcopi Basileensis cum urbe ob Cathedralē Ecclesiam*. 201. *Glaronensis compositio*. *ibid.* *Supplicatio S. Gallensis turbata. Calendarii acceptatio*. 203. *Turbæ in Grisonia propter religionem*. 204. *Sæculo XVIII.* *Turbæ Toggenburgicæ*. P. X. 543. *Tigurini & Bernates se miscunt*. 544. *Bellum*. 546.

Pars XIII.

HEL

Cæsaris literæ. 547. *Prælium ad Vilmergam. Pax Araviensis, & Badensis*. 548. *dura*. 550. *Acerba pacis executio. Fœdus Catholicorum Cantonum cum Gallia*. 553. *Cur Protestantes non accesserint*. 555. *Capitulare Mediolanense cum Rhœtis renovatur*. 565. *Fœdus aureum renovatum cum Vallesianis*. 567. *Seditio Genevenses*. 568. *Episc. Basileensis fœdus cum Gallia*. 569. *Helvetiæ status ecclesiasticus usque ad Sæculum XVI.* P. VII. 333. & seqq. *Conversa Helvetia per ordinem S. Benedicti, Sangallenses, Einsidenses, Murenenses*. 335. *Adventus Cisterciensium*. 336. *Canonicorum Regularium*. 337. *Præmonstratensium*. 338. *Lites circa jus Advocatiæ*. *ibid.* *Adventus Franciscanorum*. 339. & *Dominicanorum*. 340. *Helvetia turbata a Cardinale Dominicano*. 344. *denum Sæculo XVI.* a *Zwinglio hæresi infecta*. 348. *Helvetorum Catholicorum victoria Capellensis. Pax*. 353. *Conciliabula celebrata*. 355. *Vallesia hæresi inficitur*. 356. *Prædicantium obitus*. 357. *fundatum Mediolani collegium pro Helvetis*. 358. P. XI. 268. *Helvetica Nunciatura stabilis*. P. VII. 358. *recepti Patres Soc. Jesu, & PP. Capucini*. *ibid.* *Helveticorum Catholicorum fœdera*. 359. *Mympekgardense conciliabulum, & dissidia novatorum*. 360. *Sæculo XVIII.* *Variæ sectæ inter Protestantes in Helvetia. Crisis de illis*. P. X. 556. *Causa Bärenthalensis. Formula Consensus Helvetici graves dissensus*
X

HEL

- excitat, & discordias inter ipsos Protestantes. 558. Causa Udlingenschwilensis propter interdictos saltus. 561. Papæ Epistola. 563. Causa dotis Monialium. 564. Calvinistarum insolentia. 565. Querelæ Episcopi Constantiensis. 566. Waldenses recepti a Protestantibus in Helvetia. 568. Helveta Benedictinorum congregatio erecta. P. IX. 196.
- Helveti* a Julio II dicti Propugnatores & Defensores Pontificiæ dignitatis. P. III. 285. a Leone X. Defensores Ecclesiæ. P. VII. 57. Helvetorum pugna ad Morgatum. 326. ad Sempachium. 327. ad Basileam cum Gallis. 328. Bellum Burgundicum cum Carolo Audace. 329. bella Italica. 56. 332. 454. cum Gallis pacta. *ibid.* pugna ad Marignanum & Helvetorum fortitudo. 456. bellum cum Maximiliano I & pax. 50. Helvetorum libertas in Pace Westphalica agnoscitur. P. VIII. 294.
- Helvius Pertinax* Imp. P. XI. 22.
- Hembeli* interpretationem Alcorani Mogores sequuntur. P. XII. 189.
- Hencius* Friderici II Imp. filius naturalis. P. III. 181. 182.
- Hennibel* Jansenista injurius in Sanctos. P. X. 427.
- Henoticon* Acacii. P. III. 69. P. XI. 85. 95.
- Henricus I Ausceps*, Germanorum monarcha, Hunnorum domitor, legislator sapiens, Germanæ nobilitatis per hastiludia instaurator, & conservator, ultra viginti Ecclesiarum fundator. P. V. 7. P. XI. 132.

HEN

- Henricus II* Imperator sanctus, strenuus Ecclesiæ advocatus, & sedis Apostolicæ tutor. P. V. 70. restituit Benedictum VIII in sedem Apost. P. XI. 143. in numerum Sanctorum refertur. 163.
- Henricus III* sive *Niger*, Princeps religione in Superos, amore in rempublicam, & fortitudine adversus hostes singulari. P. V. 71. P. XI. 144.
- Henricus IV* multum a patre diversus. præter alia Simoniacæ nundinationis reus, paternæ Gregorii VII admonitionis impatiens grave in Ecclesiam schisma & calamitatem invexit, a proprio tandem filio Imperio, a Pontifice communione motus misere contabuit Leodii quinquennio insepultus. P. V. 72. 84. 130. Fata ejusdem fusius descripta lege sis. P. III. 132.
- Henricus V* hæres paterni Imperii & avaritiæ a capto etiam Pontifice jus investituræ extorquet. P. III. 133. P. V. 130. Pace subin sub Callisto II. Ecclesiæ redditæ obiit Trajecti morientium præfidiis ritu Catholico munitus. P. V. 130.
- Henricus VI* sive *Asper*, utriusque Siciliæ vindex ob interceptum Richardum Anglum anathemate percussus. P. III. 180. postea tamen pœnitens obiit. P. V. 132.
- Henricus VII* pacificator Italiæ, & Imperialium feudorum vindex. P. VI. 60.
- Henricus I* Galliæ Rex, belli, pacisque artibus insignis. P. V. 88.
- Henricus II* Galliæ Rex dotibus corporis eximiis, sed animo facili prædi.

HEN

ditus, amoribus & aulicis obnoxius. P. VII. 471 & seq. Carolo V. se in omnibus opponit P. III. 329. & cum Protestantibus contra Cæsarem fœdus init. 340. Ejusdem infelix obitus P. VII. 482. item P. III. 342. *Henricus III Valesius* sceptro Polonico se abdicans maluit esse Rex franciæ quam Poloniæ. P. VI. 160. P. VII. 504. redux e Polonia torpet. P. VII. 504. sacrae se Ligæ ducem proficitur. 508. bella plerumque feliciter contra Hugonotos gesta turpi pace corrumpit. 508. 510. *Author Ordinis S. Spiritus*. 509. mollis ac variabilis indolis Rex. 510. Guisio victori infensus, fugitivus. 515. 517. & a magna Gallicæ parte desertus. 519. Ejusdem cædes, & mors Christiana. 521. *Henricus IV Gallicæ Rex*. P. VII. 521. Spes, metus, turbæ Gallicæ ante ejusdem inaugurationem. *ibid.* obtinet victoriam Juriacensem. 523. cur conversionem suam distulerit? dubitatio de potestate absolvendi. Conversionis solennitas, inauguratio Carnuti facta. 528. bellum Hispanicum. 531. falsa complurium persuasio de ficta conversione. 533. Castellî parricidale in regem flagitium. 532. Societas Jesu expulsa. 533. laborat apud Pontificem pro impetranda regis absolutione. 534. solennis absolutio, & reconciliatio cum ducibus. *ibid.* bellum Hispanicum. 537. Pax Varvicensis. 538. Causa Salutarum. 539. Nuptiæ cum Medica. 541. Proditio Bironii. P. VIII. 456. Fœdus cum Helvetis. 457. restituit Societatem Jesu.

HEN

464. & singulari gratia eam persequitur. 465. a Francisco Ravalliacco perimitur. 471. laus. *ibid.* liberi. 473. *Henricus I Navarræ Rex* decedit sine hærede masculo. Inde immensa bellorum seges, & prætensionum materia. P. VI. 27. *Henricus II* occiso Tyranno fratre ab exilio ad Hispaniæ thronum evectus natalium labem eluit magna prudentiæ, fidei, integritatis laude. P. VI. 36. *Henricus III* Hispaniæ Rex valetudinarius, nulla re gesta memorabilis. P. VI. 136. *Henricus IV* Castellæ & Legionis Rex ignavus & prodigus. P. VI. 137. *Henricus I* Rex Angliæ, princeps cæteroquin præclarus, nisi quod & illum controversia de Investituris cum Ecclesia commiserit. P. V. 99. 135. 156. *Henricus II* Rex Angliæ magnæ Mathildis potens filius, & princeps omnino eximius, nisi maximi nominis laudem tyrannide in D. Thomam Cantuariensem edita corrumpisset. P. V. 157. Hiberniam a Romano Pontifice accipit & occupat. P. XI. 164. P. V. 165. Talionem a rebellibus filiis expertus, pœnitentiæ tamen, & mærori immortuus. 158. *Henricus III* Angliæ Rex initio ad invidiam usque Pontifici addictus, mox libertatis Ecclesiasticæ hostis, parentis serme fata (a suis captus) expertus, a filio demum liberatus, pie obiit. P. VI. 33.

HEN

Henricus IV Lancaster Anglici Throni invasor fatale sibi Jerusalem suo in cubiculo invenit, ob cuius præfatum expeditionem Palæstinam subterfugerat. P. VI. 150.

Henricus V Angliæ Rex, Rex Galliæ eodem, quo dominari Galliæ cœpit, anno vivere desiit. P. VI. 121. 150.

Henricus VI infelix Angliæ Rex ludentis fortunæ pila, e cunis in Galliæ, & Angliæ thronum elatus, utraque atque ipsa adeo vita excidit, tragicum, si unquam aliud perfidæ fortunæ ludibrium. P. VI. 151.

Henricus VII restaurator & pacificator Angliæ. P. VI. 152. obitus & liberi. P. VII. 830.

Henricus VIII Angliæ Rex initio se Lutheri opponit, & ideo Defensoris Ecclesiæ titulo honoratur. P. III. 301. P. XI. 228. Ejus causa matrimonii. 237. Processus adversus illum. 238. Ejus uxores, uxoricidium, bella. P. VII. 831. mors misera, testamentum, Liberi. 834. Initia bona ad decus religionis. Amores insani. 839. Violenta bonorum Ecclesiæ usurpatio, quem admodum & supremæ potestatis. 840. crudelitas. 841 & seq. An ejus cum Catharina matrimonium fuerit legitimum? 871.

Henricus Burgundus in dotem accipit Lusitaniam. P. VII. 814.

Henricus ex Cardinali Lusitanæ Rex. P. VII. 826. fundat Academiam Eborensem. P. XI. 304.

HEN

Henricus, Caroli I Angliæ regis filius, fugit. P. IX. 219. & obit. 223.

Henricus, Joannis I Lusitanæ regis filius, primus ad Æquatorem ferme navigando pervenit, & cum Madera varias alias Insulas detegit. P. XII. 76.

Henricus Breitslaus Episcopus Pragensis in regem Bohemiæ electus, celebrat synodum Pragensem. P. VII. 249.

Henricus Superbus Bojariæ & Saxonæ dux a Conrado III Imp. proscriptus. P. V. 131. bona Mathildis Comitissæ, S. R. E. donata, in feudum accipit. P. XI. 161.

Henricus Brunsvicensis dux a Smalcaldicis sociis summa injuria ducatu spoliatur. P. VII. 135. 136. restitutus in comitiis Augustanis contra Smalcaldos quereles proponit. 147. vincit Albertum Brandenburgicum. 150.

Henricus Carinthiæ dux de regno Bohemiæ certat. P. VII. 252. 253.

Henricus Darmstadiensis Landgravius obit Catholicus. P. X. 128.

Henricus Flandriæ comes succedit fratri Balduino in Imperio Orient. P. III. 160.

Henricus Nassovius fratri Mauritio succedit. P. IX. 135.

Henricus Benedictus, Jacobi III Angliæ Prætendentis filius secundogenitus. P. X. 278. 325.

Henricus Raspo Thuringiæ Landgravius S. Elisabethæ filius. P. III. 181. P. VI. 6.

Henricus a S. Ignatio obit. P. X. 362.

HEN

- Henricus Friderici II. Imp. filius. P. III. 181.*
Henricus Ottonis I Imp. frater rebellis obtinet victus Bojarie ducatum. P. V. 8.
Henriciani hæreticorum Gallorum genus. P. V. 146. 147.
Henriques, Franc. S. J. Missionarius Goa in Mogoriam missus. P. XII. 63.
Henriques, Henricus, S. J. Missionarius Indiarum. P. XII. 105.
Heptarchia Angliæ. P. IV. 247.
Heracleon Imp. P. XI. 108.
Heracleon variorum de Baptismo errorum Author, damnatus a Concilio Siculo. P. IV. 7.
Heraclius Imperator Monothelismi promotor per ecthesin. P. III. 83. P. IV. 213. P. XI. 105. 107. a Persis primum victus, dein eorum victor S. Crucem recipit. P. XII. 29 & sq.
Heraldus Daniæ Rex in Anglia baptizatus. P. IV. 289.
Herberstorffius Austriæ Superiori præfectus a Max. Bav. Duce. P. VIII. 119.
Herbevillius in Hungaria contra rebelles Heistero suffectus. P. X. 581. cædit seditiosos. 582. P. IX. 245. Chambium & Ambergam capit. P. X. 20. armorum per Bavariam præfectus. 32.
Heripolensis Episcopatus erectus. P. IV. 270. comittitur S. Burchardo. 272. Propter initam cum Fuldensi Ecclesia compositionem obtinet jus Pallii. P. XI. 465. Concilium celebratum ab Episcopo Tusculano.

HER

- P. VI. 11. Conciliabulum an. 1166 a Friderico I convocatum, & Guido Antipapa promulgatus. P. V. 137.*
Heribertus primus Colonienfis elector. P. VII. 14.
Herigerus. P. XI. 141.
S. Herimbertus primus Mindensis Episcopus. P. IV. 273.
Herischoconi, gens barbara, a P. Dominico Mair S. J. conversa. P. XII. 242.
Herlebergerus Bavaricus bellidux in pugna Pragenfi. P. VIII. 123.
Hermannus, Badensis marchio, Friderico Badensi legatus datus. P. VIII. 400. Comitiorum præses libellum-Gallicum confutat. 423.
Hermannus colonienfis Archiepisc. præsens in Concilio Triburiensi. P. IV. 302.
Hermannus Colon. Archiep. S. R. E. Cancellarii titulum accipit. P. XI. 146.
Hermannus Colonienfis Archiepisc. & Elector lapsus. P. III. 313.
Hermannus Contractus O. S. Ben. P. VII. 336. P. XI. 156.
Hermant, Godefridus. P. X. 391.
Hermenegildus princeps Christianus. P. IV. 128. securi percussus martyrii lauream est adeptus. 203.
Hermogenes Philosophus hæreticus. P. XI. 20. 25.
Herodes, Antipatri filius, Judææ Rex. P. XII. 22. filios proprios occidit. 24. obitus & elogium. 25.
Herodes Agrippa. P. XI. 10. P. XII. 25.

HER

- Herodes Antipas*, Galilææ tetrarcha. P. XI. 10. P. XII. 25.
Herodes Aſcalonita. P. XI. 9.
Heroldus Salisburgenſis Archiepiſcopus depositus. P. V. 14. P. XI. 136.
Herſtalli Dominium utile cum directo ab Episc. Leodiensi consolidatum. P. X. 115. 524.
Hetruria magni ducis titulus. P. VII. 177. vid. *Hetruria*.
Herudfordienſe Concilium nationale totius Angliæ. P. IV. 251.
Herwartus. P. XI. 195.
S. Heſſebius, Armeniæ Patriarcha, occiditur. P. XII. 52.
Heſſenius, Ducis Württembergici ad pacem Rſvicenſem Legatus. P. VIII. 443.
Heſperides Inſulæ. P. XII. 203. 215.
Heſſeldenſe Concilium nationale Anglicum damnavit Eutychen, & Monotheliſas. P. IV. 252.
Hetruriæ Duci titulus Magni collatus. P. VII. 177. P. XI. 262. an Ducatus ſit feudum ab Imperio dependens. P. X. 275. v. Florentiæ Ducatus.
Hettermannus, Ducis Neoburgici ad pacem Rſvicenſem Legatus. P. VIII. 443.
Hiaqui. P. XII. 284.
Hiarnus Poeta Daniæ, Norvegiæ & Sueciæ Rex. P. VI. 38.
Hiberniæ Status. P. V. 164. ad Rom. Eccleſiam ſpectans, Angliæ regi conceditur. P. XI. 164. & regni titulo honoratur. 248. brevis ejusdem deſcriptio. P. VII. 884. origo fidei, conſtantia. *ibid.* Concilia. An. 450 ſub S. Patritio, P.

HIB

173. *Sæc. XII*, varia. P. V. 165. 166.
Hibernorum collegium erectum Romæ & curæ S. J. attributum. P. XI. 351. & Lovanii. 312. Hiberni Carolo Walliæ principi aſſiſtentes vincuntur a Cronwelo. P. IX. 217.
Hideux, Ludov. obit. P. X. 363.
Hiempſal, Micipsæ Numidiæ regis filius, per Jugurtham interfeſtus. P. XII. 200.
Hierapolitanum Concilium damnat Montaniſtas. P. IV. 9.
Hiero, Syracuſarum Rex, a ſœdere Punico abſtractus, fidus Romano- rum ſocius. P. XII. 195.
S. Hieronymus, S. Damasi PP. adjutor. P. XI. 53. Ejus geſta & libri. 63.
Hieronymus, Syracuſarum Rex. P. XII. 197.
Hieronymus Pragenſis Huſſi ſocius, ad defendendam Wicleſſi & Huſſi doctrinam ſe offert, P. III. 229. accepta fide publica, ſalva tamen juſtitia, accedit ad Concilium Conſtanti- enſe, & initio hæreſin ſuam de- teſtatur. 226. relapſus combuſtus eſt. 231.
Hierofolyma. v. *Jeroſolyma*.
S. Hilarius Piſtavienſis. P. XI. 52. 58. pro fide exul celebrat Concilium Pariſienſe. P. IV. 104. ejusdem cauſa cum S. Leone Papa ob Chelidonium Episcopum depositum. 170. Ejus Opera. P. XI. 58.
S. Hilarius Papa celebrat An. 465. Concilium Romæ. P. IV. 175. P. XI. 84.

HIL

Hildburgsbusus Princeps, copiarum Imperialium dux, ad Resbacum a rege Borussiae memorabili prælio superatur. P. X. 745. fasces Duci Bipontino tradit. 750.

S. Hildegardis vita & miracula explorantur in Concilio Trevirensi. P. V. 137.

Hildesheimensis Episcopatus erectus. P. IV. 271.

Himerus, Tarracon. Episc. P. XI. 53.

Hincmarus Monachus San. Dionysianus eruditissimus, electus Episcopus Rhemensis P. IV. 308. damnat & describit Gothescalchum hæreticum; 310. ejus controversia cum Nicolao Romano Pontifice in causa Appellationum primo Rothadi Episcopi Sueffionensis. 317. dein Hincmari nepotis sui Episcopi Laudunensis. 318.

Hinderer, Romanus, S. J. Tschangensis Missionarius in Sinis. P. XII. 159.

S. Hippolytus Episc. Portuenfis. P. XI. 40.

de la *Hire*, pater & filius, obeunt. P. X. 362.

Hirenses Arabiae reges. P. XII. 30.

Hirschfeldensis Abbas primus Wigbertus. P. IV. 272. Hirschfeldensis Abbatia ad domum Hasslo-Casselanam in Pace Westph. P. VIII. 298.

Hispania Concilia. An. 595. præside S. Leandro in causa Gaudentis Episcopi. P. IV. 209. An. 619. sub Siseberto, præside S. Isidoro. 225. An. 1512. provinciale a Didaco Deza Archiepisc. convoca-

HIS

tum. P. VII. 804. ejus Canones. *ibid.*

Hispalensis Episc. Vicarius Apost. per Hispaniam. P. XI. 85. Hispalensis Tractatus. P. X. 469. Comitibus Imperii non parum negotii facit. 70. displicet Parlamento Angliæ. 503.

Hispania Status politicus. Hispania a Gothis occupatur. P. XI. 74. 81. *Sæc. VI.* origo regni Hispanici, P. IV. 201. vicissitudines. 202. conversio per Reccaredum ab Arianismo. 203. *Sæc. VII.* sub Wittherico, Siseberto. 224. Suinthila, Sisenando. 226. Chintila. 231. Tulga, Chindasvintho. 233. Reccesvintho. 234. Wamba. 237. Ervigio. 238. Egica. 241. *Sæc. VIII.* Hispaniæ ruina sub Witiza, Roderico, a Pelagio reparari cœpta. 246. P. V. 101. Legionis regni initia. *ibid.* sub Favila, Alphonso Catholico. *ibid.* Froila, Alphonso Casto. *ibid.* *Sæc. IX.* Ramiro, Ordonio, &c. 102. *Sæc. X.* 102. Suprarbiæ, Navarrae, Aragoniæ, Castiliæ regnorum jacta fundamenta. 103. *Sæc. XI.* sub Alphonso V. Sanctio Majore. 104. qui regna colligit & iterum dividit. 105. Sub Ferdinando M. 107. Sanctio, Alphonso. 112. *Sæc. XII.* Sub Uraca, & Alphonso Aragonio. 150. Ramiro. 154. 155. *Sæc. XIII.* Sub Ferdinando Sanctio. P. VI. 24. Jacobo I. 25. Alphonso X. 26. *Sæc. XIV.* totum turbulentum sub Ferdinando IV. 82. Alphonso XI. 83. Petro Crudeli. 85. Henrico II. 86. *Sæc. XV.* Sub Henrico III. 135.

Joanne

IHS

Joanne II. 136. Henrico IV. 137. Ferdinando & Isabella. 139. *Sæc. XVI.* Sub Ferdinando Catholico. P. VII. 777. motus ingentes & calamitates. 780. Sub Carolo V. 785. turbæ Hispanos inter & Belgas. 785. Sub Philippo II. 787. *Sæculo XVII.* Sub Philippo III. Amplitudo Monarchiæ. P. IX. 98. cruenta Ostendæ expugnatio. 100. Induciæ cum Hollandis. Nuptiæ. *ibid.* bellum Monferratense & Rhœticum in Valle Telina. Pax. 101. Spinola ad Rhenum. Mauri pulsi. 102. Sub Philippo IV. Tragici Ministrorum casus. 103. bellum Mantuanum & pax. 104. Initia belli Hispano-Gallici in Belgio. In Italia obtutelam. Pugna ad Casalim. 105. Cataloniae & Lusitaniæ defectio. Seditio Neapolitana. 106. Pax Pyrenæa. 108. Sub Carolo II. Bellum Belgicum ob jus Revolutionis. 113. Pax Lusitana & Aquisgranensis. 114. Seditio Messinensis. Bellum Hollandicum. 115. Miseratione dignus Hispaniæ Status. 116. bellum Reunionum. 117. Frigus inter Hispan. & Austriam. Consilia de successore. 118. Partitionis Tractatus. 120. Cæsaris mens. 121. qui Italiam & Belgium respicit. 122. Cur Hispania debilis. *ibid.* Austriæ deliberatio. Galliæ propositio. 123. Tertia partitio. 124. Cæsaris indignatio. 124. Hispaniæ consternatio. 125. Petitur Delphini filius. 126. Testamentum Caroli. Obitus. Executio. Galliæ jus. 127. & Austriæ. 128. *Sæculo XVIII.* Fœdera-

IHS

ti Archiducem ducunt in Hispaniam. P. X. 428. Occupata Gibraltaria. 430. Catalaunia, Valentia, & Arragonia. 431. Galli obsident Barcelлонam, sed repelluntur. 432. Carolus Madriti rex proclamatur, sed brevi recedit. 433. Pugna ad Almanzam. 435. Valentia & Arragonia ad Gallos. 436. Minorica ab Anglis occupata. *ibid.* Pacis systemata. 437. Stahrenbergii victoriæ. Saragossa capta. 440. Stanhopii malo consilio suscipitur rursus expeditio Castiliana. 441. Nova pacis consilia & idea. 442. Gertrudenbergæ congressus. Anglo-Batavorum mens. 444. Galliæ propositio. 445. Conversio rerum post mortem Josephi Cæsaris. 446. Fœderis hiatus per recessum Angliæ. 447. Carolus Imp. pacis conditiones proponit, quæ Anglis non placent. 448. Catalaunorum oratio. Recessus Imperatricis & copiarum. 449. Catalauni ad defensionem se parant. Obsidium Barcellonæ & expugnatio. 450. Pacificationis Ultrajectensis initium. Principum postulata. 451. Pax. 454. Alberonii noxia molimina novum bellum concitant. Invasa Sardinia. 458. & Sicilia. Classis Hispana bis victa. 459. Postulata Alberonii. Dissensio cum Papa. Gallia contra Hispaniam. 460. Expeditio in Scotiam infasta. Alberonii ruina. 461. Mutatio Hispaniæ. 462. Africana expeditio. 463. Tergemina sponsalia Borbonica. Congressus Cameracensis. 464. Pax bello

HIS

bello similis. Philippus V abdicat coronam, eamque refumit, mortuo Ludovico filio. 465. Nova rerum scena per nova sponsalia. 466. Pax Viennensis. Ripperdæ ruina. 467. Gibraltariæ obsidio. 468. Novum rursus theatrum aperit Tractatus Hispalensis. 469. ut Cæsar placetur, Anglus init Tractatum Viennensem. 470. Oranum Mauris ereptum. 471. Carolus Rex utriusque Siciliæ. 472. Philippus V Austriacam hæreditatem præten- dit. 473. Bellum Italicum. 474. Obitus Philippi regis, conjuges & liberi. 475. Ferdinandus VI suc- cedit. 476. & huic Carolus III. Fœdus amicitiae cum Gallia. 477. propter quod Hispania cum Anglia colliditur. 771. Lusitania bello pe- tita. 773. Hispaniæ reges *Catholicorum* titulo honorati. P. XI. 227. Rex perpetuus administrator mili- tiarum S. Jacobi. 233. obtinet jus nominandi Episcopos. *ibid.* Hispaniæ reges proclamandi ritus. P. X. 476. Hispano-Belgica pax Mona- steriensis. P. IX. 142. Tractatus commerciorum cum Belgio Fœde- rato, 149. & urbibus Hanseati- cis. 151.

Hispaniæ Status Ecclesiasticus, per concilia ordinatus *Sæculo quinto*. P. IV. 164. *Sæculo sexto*. Con- cilia Tarraconense, Gerun- dense, Ilerdense, Valentinum, Bracarense, Hispalense, Cæsaraugustanum, Toletanum, Oscense & Barcinonense. P. IV. 204. *Sæculo septimo*. Concilia Hispalense, *Pars XIII.*

HIS

Bracarense, Cæsaraugustanum, To- letana. 225 & sqq. Conciliabulum Toletanum, & Hispaniæ ruina. 244. *Sæculo undecimo*. Concilium Legionense. P. V. 103. Coyacen- se. 107. Compostellanum. 109. Jaccetanum & Rupense. 110. & alia. 111. *Sæculo duodecimo*. Conci- lia Ovetense, Palentinum, Legio- nense. 152. *Sæculo decimo tertio*. Hispanicum nationale. P. VI. 28. Ilerdense. 29. Turiasonense, Tar- raconense. 30. *Sæculo decimo quar- to*. Salmanticense, Toletana &c. 86 & sqq. *Sæculo decimo quinto*. Schisma Petri de Luna, & conciliabu- lum ad hoc nutriendum. 144. Ex- tinctum schisma in Concilio Der- tufano. 145. Concilium Madriten- se, & alia. 147. *Sæculo decimo sexto*. Concilium Hispalense. P. VII. 804. Toletanum. 811.

Hispani cur toties a Mauris victi? P. V. 114. 155. Hispaniæ classis in Angliam destinatae miseranda fata, horumque causæ. P. VII. 793. damnum immane. 795. Hispanorum indoles diversa ab illa Gallorum. P. VIII. 507. in Americam navi- gandi ratio. P. XII. 231.

Hispania nova. P. XII. 227. v. Mexi- cum.

Hispaniola, seu S. Dominici Insula. P. XII. 229.

Hobbesiani. P. VIII. 449.

Hochenaviense concilium celebratum a Conrado Salisburgensi ejurat Calli- stum pseudopapam. P. V. 137.

Hocherus Baro, aulae Cæsareæ cancel- larius. P. VIII. 339.

HOC

- Hochkirchenſis* pugna. P. X. 749.
Hochſtrate comes, Ant. Lalinus, equitatu in Belgio a Philippo II præfectus. P. VII. 631. ejus invidia in Granvellanum Card. 645. conspiratio adverſus regem. 654. fidelitatem de novo regi jurare reſuſat. 656. tandem pollicetur. *ibid.* Citatur ab Albano ad dicendam cauſam. 662. obit. 667.
Hodizius. P. VIII. 223.
Hoe, Mathias, Lutheranus præco promovet Proteſtantium fœdus cum Sueco. P. VIII. 186.
Hœchſtadiana pugna. P. X. 28. & clades. 29.
Hœchſtana victoria Tillii de Chriſtiano Brunſvicenſi reportata. P. VIII. 146.
Hoffkirchius comes victoriam ad Salan- kementum promovet. P. IX. 281.
Hoffmannus nomine Cæſaris Londini pacis conditiones proponit. P. X. 448.
Hoffmannus Medicus celeberrimus obit. P. X. 674.
Hoffmeiſterus, Joannes, Theologus ex Catholicorum parte in colloquio Ratiſbonenſi. P. III. 322.
Hobenloenſes comites Waldenburgenſis lineæ. P. X. 202. creantur S. R. I. Principes. 148. cauſa propter celebrandum paſcha cum Lutheranis ſubditis, cui ſe miſcet Corpus Evan- gelicum invito Cæſare. 203. Trans- actio inter fratres Hohenlo- Bar- tenſteinenſes. 90.
Hohenloſus Bohemorum dux in pugna Pragenſi. P. VIII. 124. proſcribi- tur. 132. in gratiam Cæſaris reci-

HOH

- pitur. 134. auxiliares copias impe- riales contra Turcas ducit. 373.
Hohenſtein in P. W. ad domum Bran- denburgicam. P. VIII. 297.
Hobenzolleranus princeps, Franc. oc- cumbit. P. X. 17.
Hobenzolleranus princeps, Fridericus Lud. obit. P. X. 205.
Hobenzolleranus comes, Joan. Georg. Cæſareus ad conventum Norim- bergenſem legatus. P. VIII. 102. creatur S. R. I. princeps. 225. 447. 151. & introducitur in col- legium Principum. 323. 344.
Hobmannus, Joan. Bapt. obit. P. X. 56.
Holdermannus, Joan. S. J. Conſtanti- nopolî Miſſionarius. P. XII. 51.
Hollachius Bohemorum Dux in pugna Pragenſi. P. VIII. 124.
Hollandiæ hiſtorica brevis deſcriptio. P. VII. 624. Hollandia, provin- cia fœderati Belgii. P. IX. 147. Hollandorum fœdus cum Luſitanis, ab obedientia Hiſpan. deficienti- bus. 131. v. Batavi, Belgium.
Hollandia Nova. P. XII. 229.
Hollenſteinius comes, Franc. Vicarius Superioris Palatinatus renuntia- tur. P. X. 189.
Holmienſes Synodi. P. VII. 311.
Holſatiæ comitatus, in Ducatum mu- tatus. P. IX. 330.
Holſato - Gottorpienſium ducum & Da- niæ regum controverſiæ. P. VI. 190.
Holſteinius, Lucas, Chriſtinam Sue- ciæ reginam nomine Papæ Romam invitat. P. XI. 343.

HOL

- Holzappelius* comes, antea Melander dictus. P. VIII. 233. in locum defuncti Galassii suffectus. 235. ad Augustam occumbit. 236.
- Holzhauser*, Barthol. Instituti Clericorum in commune viventium auctor. P. XI. 353.
- Holzbemiana* pugna inter Turenium & Bernevillium. P. VIII. 388.
- Holzbustum*, a Hassiæ Landgravio armata manu occupatum. P. X. 128.
- Homicidium*. Propositiones de eo damnatæ. P. IX. 10.
- S. Hemotoni* canonizatio. P. XI. 171.
- Hemousiani*, *Hemæousiani*, *Heterousiani*. P. III. 50.
- Honestatis publicæ* impedimentum ex Conc. Tridentino. P. III. 355.
- Honoratus* Bituricensis Episc. præsidet Concilio Arvernensi. P. IV. 192.
- Honoratus* Mediolanensis Antistes synodo Constantinopolitano II se opponit. P. III. 78. a Narsete Constantinopolim ducitur captivus. 79.
- Honorati* S. J. Thesis de evidentia religionis proscripta. P. VIII. 726.
- Honorii I* causa. An Honorius Papa in hæresin Monothelitarum sit lapsus? P. III. 86. P. XI. 106. 107. an Synodus VI erraverit in damnando Honorio? P. III. 93. 94. item P. IV. 213.
- Honorius II* Papa. P. III. 145. ejus Constitutiones. P. XI. 160.
- Honorius II* Antipapa, antea Cadalous dictus. P. III. 145. P. XI. 148.
- Honorius III* Rom. Pont. P. XI. 174.

HON

- Honorius IV* Rom. Pont. P. XI. 187.
- Honorius* Occidentis Imp. Theodosii M. filius. P. IV. 125. P. XI. 72.
- Hopsonus*, Angliæ archithalassus. P. X. 503.
- Horæ Breviarii* in linguam Gallicam translata prohibentur. P. VIII. 636.
- S. Hormisdas* Rom. Pontif. P. XI. 94.
- Hormisdas*, Persiæ Rex, a filio trucidatus. P. XII. 29.
- Hornæ* Comes, Guil. Hispano nomini apprime infensus a Senatu Ordinum creatur Bruxellarum Gubernator. P. VII. 679. ob conspersionem capite plectitur. 700.
- Hornæ* Comes, Philippus Momorantius, maris belgici præfectus a Philippo II dictus. P. VII. 631. ejus invidia in Granvellanum Card. 645. conspirat contra Edicta regia & inquisitionem cum Geusiis. 651. denique adversus regem. 654. recusat fidelitatem regi de novo jurare. 656. tandem pollicetur. *ibid.* capitur. 661. Actio, ejus exceptio, sententia, executio, elogium. 663 & seq.
- Hornbacense* Monasterium conditum. P. VII. 334.
- Hornbeckius*, Isaacus, Holland. Pensionarius obit. P. X. 529.
- Hornius* S. R. I. Princeps renuntiatus. P. X. 332.
- Hornius*, Gustavus, Stetinum defendit. P. VIII. 181 pro rege Sueciæ cum Gallia fœdus init. 188. item cum electore Brandenburg. 191. Alsatiæ occupat. 209. in prælio Nördlingensi capitur. 209. commutatur cum Joan. Werthio. 226.

HOR

- Hervatus*, Joan. Croatiae praefectus Sigismundo regi parricidii poenas exsolvit. P. VII. 274.
- Hofierus*, Angliae archithalassus, P. X. 501. obit. 503.
- Hofius*, Stanisl. Card. Societatem Jesu in Poloniam introducit, P. VI. 161. & haeresi se opponit. 167. Pii IV. ad Concilium Tridentinum Legatus. P. III. 344. P. XI. 252.
- Hospitalarii Equites* instituti. P. III. 157. 164. Eisdem facultas testandi adempta restituitur, P. XI. 266.
- Hospitalia* aliaque pia loca, ex Conc. Coloniensi, P. VII. 199. Augusto. 213.
- Hospitalitas* commendatur a Conc. Tridentino. P. III. 363.
- Hospitalius* Archiep. Aquisgranensis. P. VIII. 459.
- Hospodar*, Moldaviae & Valachiae princeps. P. IX. 342. 343.
- Hottinger*, Henricus, Jansenistas Calvinistas accenset, P. X. 423.
- Hottingeri*, Joan. Jac. lapsus & falsa, in Historia sua Helvet. P. IV. 189. 192. 194. 195. 200. 222. 296. 302. 326. P. V. 12. insignis sc. eruditio. P. IV. 260. Calumnia in Nodum Praedestinationis dissolutum Card. Sfondrati. P. IX. 202. Ejus Historia Helv. perstringitur. *ibid.* est Praefes disputationis, quam Tigurini altero fidei suae saeculo instituere. P. X. 567.
- Howardus* Staffordiae comes catholicus Anglia excedit. P. X. 503.
- Hubertsburgensis* pacificatio inter regnam Hungariae &c. & regem Borussiae, P. X. 778.

HUB

- Hübneri*, Joan. falsum de Sigismundo Bathorio. P. IV. 135. calumnia in Missionarios Paraquariae. P. XII. 264.
- Hudlon* Americam Borealem circumnavigare tentat. P. XII. 291.
- Huetius*, Daniel, obit. P. X. 363.
- Hugo Capetus* in thronum Galliae non sanguinis, sed meritorum jure evectus optime administravit Imperium, munificus etiam Ordinis Ecclesiastici patronus. P. V. 22.
- Hugo* Lincolnienfis Episc. canonizatus. P. XI. 175.
- Hugo Magnus* Parisiensium & Aurelianensium dux ab exilio revocatum Ludovicum IV throno avito imponit. P. V. 21. ejus genus. 22.
- Hugo* Cardinalis Barcinonense Concilium An. 1064 congregat. P. V. 111.
- Hugo* frater regis Galliae & comes Godefr. Bullionii in terram sanctam. P. III. 156.
- Hugo de Paganis* primus Templariorum equitum magister. P. III. 211.
- Hugonotorum* bellum primum & pax. P. VII. 490. reliqua bella & paces probrosae. 493. 494 & seq. caedes Parisina. 495. impietas sacrilega in religionem, templa, Sanctos, ipsaque adeo regum sepulchra, 499 & seq. proditio, rebellio, justa caedes. 501 & seq. Hugonotorum in Gallia & Geusiorum in Belgio mutua collusio. 644. Bellum sub Ludovico XIII. P. VIII. 534 & sqq. 553 & sqq. cui accedit Anglia. 581. belli reliquiae. 585. pax. 586. v. Calvinistae.

HUL

Hülſenus, Boruſſorum dux, ab Imperialibus ad Strehlam ſuperatus. P. X. 764.

Hulſa urbs. P. IX. 147.

Humanajus cædit Ragozium. P. IX. 232.

S. Humbertus Germaniæ Apoſtolus. P. IV. 270.

Humbertus Legatus Leonis IX refutat Nicætam. P. II. 68. P. III. 202 & ſeq. componit profeſſionem fidei Berengarii hæretici. P. V. 92.

Humiliatorum Fratrum ordo extinctus. P. XI. 263.

Hunaldus Aquitaniæ Dux. P. IV. 278.

Handleyus Marchio pro Jacobo Eduardo exercitum colligit, & cæditur. P. X. 492.

Hungariæ Status antiquus a Sæculo quinto. P. VI. 69. *Sæc. IX.* ſub Zultano, Geyſa, S. Stephano, S. Ladislao. *ibid.* Andrea II. Carolo Martello, Ludovico M. Sigismundo. 70. ſub regibus Andegavenſibus. P. VII. 271. ſub Mathia rege. 280. ſub Uladiſlao, Ludovico. 287. ſub Ferdinando I, Maximiliano II, Rudolpho II. 290 & ſq. *Sæculo decimo ſeptimo.* Seditio Calviniſtarum. P. IX. 248. Bellum Turcicum. 249. Cauſſæ properatæ pacis. 252. Hungariæ fertilitas & indoles. 254. Veſſelenii artes ſeditioſæ. 256. Zrinii, Nadaſti, Frangipani, & Tattenbachii conſpiratio in Cæſarem. 257 & ſqq. Antiquata Palatini dignitas. 263. Prædicatorum calumniæ & rebellio incensore Witniedio. 264. rebellio in apertum bellum erumpit. 267. Tö-

HUN

ckelius inſurgit. 268. ejus graſſatio. 270. bellum Turcicum. 271. Hungaria regnum hæreditarium. 275. Proſecutio belli Turcici. 278. Turcæ pacem petunt, male negatam. 279. Töckelli fatum. 283. Eugenii victoria ad Zentam. 284. Pacificatio Carlovicenſis. 285. Novum bellum, auctore Ragozzio. P. X. 577. Pax. 585. Carolus VI rex. 588. Bellum Turcicum. Victoria Petrovaradina. 589. Temeſia expugnata & Belgradum. 590. Pax Paſſarovicenſis. 591. Franciſcus Dux Lotharingiæ Prorex Hungariæ. 594. Bellum Turcicum ob Moſcos cœptum, & minus feliciter geſtum ſub Seckendorffio & Walliſio. 595. Præliminaria pacis Belgradenſis. 598. Pax. 599. Deſuncto Carolo VI Hungariæ Comitibus. Poſtulata Ordinum. 602. Maria Thereſia Poſonii coronatur. 603. Univerſalis inſurrectio contra Bavaros & Gallos. 604. contra Boruſſum. 605. Sclavonia juncta Hungariæ. 606.

Hungariæ Status Eccleſiaſticus per Concilia ordinatus. Concilium Budenſe, Poſonienſe. P. VI. 71. *Sæculo XVI.* Hæreſis in Hungariam. Sacerdotia direpta. Miſera facies. P. VII. 296. Reges ſe opponunt. Synodi Tyrnavienſes. Adventus Societatis Jeſu. 297. Concilium Jaurinenſe. Miraculum ad veritatem orthodoxam ſignandam. 298. *Sæculo XVII.* Hæreſis fax turbatum. P. IX. 255. Prædicatorum calumniæ & rebellio incensore Witniedio. 264. *Sæculo XVIII.* Con-

HUN

- cilium Albanum* An. 1703 celebratum. P. X. 608.
- Hungaricum Collegium Romæ* fundatum. P. VII. 298. P. XI. 268. Etiam victores juramentum de festino in patriam reditu præstare debent, sicut alumni. 348.
- Hungerus*, Albertus, in Colloquio Ratisbonensi præsens. P. VIII. 58.
- Huninga* exstructa. P. VIII. 420. Ejus munimenta diruenda. P. VIII. 440.
- Hunnerius*, Genferici filius, Vandalorum Rex Arianus & Tyrannus. P. IV. 126. multa Catholicorum millia mactat. P. XI. 80.
- Hunniades*, Joan. seu *Corvinus*, belli Imperator præstantissimus. P. VII. 276. Clades Varnensis. *ibid.* diffidia cum Cilio, 278. victoria. *ibid.*
- Hunnius*, Ægid. in Colloquio Ratisb. disputat. P. VIII. 58. ejus Syllogismus. 59. vocatus versipellis conqueritur de injuria. 61.
- Hunolsteinus* armorum præfectus in Bavaria. P. VIII. 236.
- Hurones*, Canadæ populus. P. XII. 287.
- Huff*, Joan. vaferrimus impostor, & Wicleffi coadjutor. P. III. 225. exustus Constantiæ. 226. ejusdem errores. 234.
- Huffitarum* origo. P. III. 225. 236. rebellio. 245. furor duce Zisca. *ibid.* P. VII. 257 & seq. ad compactata Concilii Basileensis remissi. 258.
- Husseinus*, Persiæ Rex iners. P. XII. 35. tradit regnum Machmudo. 38.
- Hussenus*, Coddei Provicarius in Hollandia. P. X. 382.

HUT

- Huttenus*, Christ. Franc. Herbig. Episc. P. X. 56. obit. 68.
- Huttenus*, Franc. Christ. Spirensis Episc. P. X. 145.
- Huttenus* & *Lutberus* par nobile fratrum. P. III. 298. 299.
- Hyacintha de Marefcotis* in beatorum numerum relata. P. XI. 394.
- S. Hyacinthus* O. Præd. canonizatus. P. XI. 289.
- S. Hyginus* Rom. Pont. P. XI. 17.
- Hymnemundus* primus Abbas Agaunensis. P. IV. 199.
- Hymni Breviarii* emendati. P. XI. 326.
- Hymni Te Deum Laudamus* quis auctor. 62.
- Hypoliti a Lapide* seu Joachimi Rusedorffii Calvinistæ calumniæ adversus Maximilianum I Imperatorem. P. VII. 63.
- Hypostasis*. P. IV. 104. 118.
- Hyrcania*, hodie Persis subjecta. P. XII. 187.
- Hyrcanus*, Alex. Jannæi filius, Judææ Rex. P. XII. 20. sublato titulo regio Pontifex. 21. occiditur. 23.

I.

- Jablonoski*, Polonorum dux, Turcas cædit. P. IX. 345.
- Jacatra*, modo *Nova Batavia*. P. XII. 74.
- Jacaja* se pro filio Mahometis III venditat. P. IX. 341.
- Jaccetanum* Concilium abrogat ritum precandi Gothicum. P. V. 110.
- Jacobellus* Misenensis Hussi socius. P. III. 229. 236.

JAC

Jacobitæ, seu Cophti. P. III. 204. eorum origo. P. XI. 104. hæresis. P. XII. 217. Decretum Eugenii pro illorum unione. P. III. 278. P. XI. 212. *Jacobitæ* in Ægypto. P. XII. 222. De eorum ritibus dubia resolvuntur. P. XI. 427. Patriarcha Alexandrinus. P. XII. 49.

S. Jacobi ordo Equestris. P. V. 156. P. XI. 166. cujus perpetuus administrator Hispaniæ Rex. 233. data facultas, ducendi uxores. 172. 239. & testandi. 266.

S. Jacobi urbs in regno Chilenfi. P. XII. 242. & in Tucumannia. 243.

S. Jacobus, Joannis frater, capite plexus. P. XI. 11.

Jacobus I Aragonius sexaginta & trium annorum Rex, ob rerum gestarum magnitudinem Præliator, & expugnator dictus, Sæculi XIII. gloria. P. VI. 25. ejus divortium, & penitentia. 26.

Jacobus II Aragoniæ Rex in Concilio Viennensi præsens. P. III. 215.

Jacobus I, II & III Scotiæ reges. P. VII. 890.

Jacobus IV Scotiæ Rex ducit Margaretham, Henrici VIII. sororem. P. VII. 890.

Jacobus V Scotiæ Rex, pater Mariæ Stuartæ. P. VII. 890.

Jacobus VI Scotiæ Rex Mariæ Stuartæ filius, initio favet Conciliis Personii de convertenda Scotia, sed captus, & pro libidine hæreticorum versatus. P. VII. 899. & seq.

Jacobus I Angliæ Rex. Ejus initia. P. IX. 205. cogit conciliabulum

JAC

Episcopalium. *ibid.* persequitur Catholicos. 206. Conspiratio pulveraria. *ibid.* exigit novum juramentum. 208. Regis mutatio & liberatio Catholicorum e carcere. 211. pro genere suo Friderico Palatino se apud Cæsarem interponit, & condiciones reconciliationis proponit. P. VIII. 143. obit. P. IX. 212.

Jacobus II Caroli I Angliæ regis filius, ab omni jure ad coronam excluditur. P. IX. 217. redit cum rege fratre in Angliam. 222. triumphat de Batavis. 223. ob religionem discedit in Belgium. 224. declaratur a fratre successor. 225. & acceptatur. 226. fervor religionis. 227. throno a genere suo pel-litur. 228. obit. 229.

Jacobus III Eduardus, Jacobi II Angliæ regis filius. Fabula & calumnia Protestantium de ejus natalibus. P. IX. 230. P. X. 499. ob religionem regno excluditur. 486. a Gallia Rex Angliæ salutatur. 515. per pacem Ultrajectensem jubetur Gallia excedere. 231. 349. mortua Anna regina, in Scotiam expeditionem frustraneam tentat. 492. Romam abit. *ibid.* 231. matrimonio sibi jungit Mariam Clementinam, Jacobi Sobieski filiam, quæ captiva Oeniponti detinetur. 498. nascitur ei filius Carolus Eduardus. 233. & Henricus Benedictus. 278. cum ei in nuptiis Ducis Parmensis titulus Majestatis tribueretur, Parmensis legatus Anglia excedere debuit. 503.

JAC

Jacobus, Congi Rex, solum nomen Principis Christiani gerit. P. XII. 208.

Jacobus, Joannis Sobieskii Poloniae regis filius. P. IX. 319.

Jacobus, Nisibis Episcopus. P. XI. 67.

Jacobus de Marchia in beatorum numerum relatus. P. XI. 311. 394.

Jacuinus, Taycosamæ Japoniæ Imp. medicus, persecutionem in Christianos promovet. P. XII. 175.

Jägerndorffius Marchio, Joan. Georg. ab Elect. Sax. profigatur. P. VIII. 129. in Silesiam irruit. 131. proscibitur. 132.

Jagello præ Sigismundo in Poloniae regem electus Lithuaniam ex nuptiali pacto Poloniae unit, Baptizatus Uladislai nomen assumpsit. Rex totus subin religiosus, & verus Lithuaniae Apostolus. P. VI. 158. Gentilium Borufforum victor, de sacra & politica republica optime meritus obit. 159. item 70. Ejus familia in Casimiro rege extincta. P. IX. 316. & stirps in Wisniovicio, Vilmæ Palatino. P. X. 634.

Jamaica. P. XII. 230.

Jamquamsien, homo sceleratus, in Sinarum Missionarios, & religionem Christianam falsis accusationibus gravem persecutionem excitat. P. XII. 144. misere perit. 147.

Jandonus, Joan. Perusinus. P. XI. 195.

Janizari apud Turcas introducti. P. IX. 340.

JAN

Jankavienfis pugna inter Hazfeldium & Torstenfonium. P. VIII. 230.

Jansenii, Corn. liber, cui titulus *Augustinus*, damnatur. P. XI. 325. & quinque propositiones ex eo extractæ. 333. P. VIII. 633. & quidem in sensu a Jansenio intento. P. XI. 338. Propositiones Jansenii abjurandi formula. 343. Jansenii vita. P. VIII. 775. v. *Jansenismus*. *Jansenistæ*.

Jansenisini historia. Notitia aliqua de Jansenio ejusque libro, quem *Augustinum* inscripsit. P. VIII. 775. Jansenii vita. *ibid.* error, 776. subjectio erga sedem Apostolicam. 777. quinque famosæ ejus Propositiones 778. ab 88 episcopis Galliæ ad sedem Apostolicam deferuntur, 11 in favorem Jansenii reclamantibus: parte utraque per deputatos ad Papam literas dirigente. 780. Acta Romæ & Jansenistarum tergiversatio. 781. Consensus consultorum Romanorum, exceptis quatuor. 783. Damnatio 5 Propositionum. 784. promulgatur & acceptatur in Gallia. 785. Jansenistarum molimina. *ibid.* qui quæstionem facti exagitant. 786. Retractatio Waddingi. 787. & Thomassini. 788. altera Innocentii Bulla. 788. Ant. Arnaldus publicat Epistolam ad Parem Franciæ. 789. quæ a Sorbona damnatur. 790. Arnaldi cavillationes. 791. Jansenistæ, cum se ubique damnatos viderent, ut sermonem a se averterent, atrox bellum Jesuitis indixere, Pascalis præsertim, qui sub nomine

JAN

mine Ludovici Montaltii Epistolas Provinciales publicat, quæ per dissertationem discutiuntur. 792 & sqq. a Parlamento vero Aquis Sextiis ad flammæ condemnantur. 796. a P. Daniele autem confutantur. 797. Perseverante Jansenistarum pertinacia clerus Gallicanus Parisiis magna frequentia est congregatus, qui priora decreta confirmat, & novam Constitutionem Alexandri VII acceptat, adjuncta formula, ab omnibus subscribeunda, cui se etiam Gondrinus, Senonensis Archiepiscopus, qui antea Epistolam pastorem in favorem Jansenii ediderat. P. XI. 333. sincere se submittit, formulamque subscribit. P. VIII. 806. 816. Jansenistarum pertinacia, & objectiones. Ant. Arnaldus casum contra Formulam Cleri proponit. 808. qui ab Episcopo Aletensi refutatur, 809. obsequiosum silentium ab Arnaldo inductum. 810. Loca, quibus continentur 5 propositiones. 813. Conventus Cleri anni 1660 mandat subscriptionem formulæ. 814. quam Vicarii generales Parisienses corrumpunt, sed errorem retractant. 815. prout etiam Bourzeus & Gondrinus. 816. Aletensis Episcopus se Formulæ opponit. 817. Jansenistarum inter se dissidia. 8. Juvenis Jesuitæ thesibus de Infallibilitate Papæ a Jansenistis exagitata. 819. Collatio cum P. Ferrier, Gilberti Choiseulii, Conventuarum Episcopi conatus ad conventionem tentandam. 821. Articuli Jansenistarum a Clero Gallicano

JAN

damnantur. P. X. 350. & mittuntur romam, ad quos non respondetur, quia dolosi. P. VIII. 823. Breve Pontificis. Subscriptio a rege imperata. Jansenistarum libelli. 824. convitia, effugia. 825. mendacia. frangunt suum obsequiosum silentium. 826. Fallacia. Quid intenderint? 827. Rex libros Jansenistarum ad rogum condemnat. 828. & subscriptionem severe imperat. 829. quam Perefusus de fide tantum humana circa factum declarat. *ibid.* Jansenistæ etiam hanc rejiciunt. Quo jure? 830. Alexander VII Formulam præscribit. 832. cui subscribit Perefusus, quatuor aliis Episcopis id facere detestantibus. 833. Jansenistarum trica. 834. & inconstantia. 838. Papa causam 4 Episcoporum 9 prælatis delegat. 839. Episcopi 19 pro iis ad Papam scribunt. 840. subscribunt tandem simpliciter. 842. & recipiuntur in gratiam. 843. Pax, mox læsa a Jansenistis. 844. Novæ trica ac fraudes. Henrici Arnaldi, Andegavensis Episcopi & Quesnelii molitiones. 845. Oratorium prohibet Jansenismum. 846. & Cartesianismum. 847. Gerberonis doctrina Jansenio Calviniana. *ibid.* Jansenistæ leges dicunt, quibus in induciis Ratisbonensibus comprehenditur. 849. Jansenismus in Belgio recrudescit. Gilberti Duacensis professoris errores. 850. Alexander VIII damnat 31 propositiones Jansenisticas. 851. frementibus & furentibus Jansenistis. 852. Eorum doctrina detegitur. *ibid.* Innocentii

JAN

XII Decisiones. 853. Mors Antonii Arnaldi, Janfenistarum Papæ. 854. Rigida moralis Janfenistarum damnatur, & Quesnelli dogmatica, &c. 855. accusatur Nodus Prædestinationis Card. Sfondrati. 856. Problema de Noallio. Casus conscientie Janfenisticus. 857. a 40 Doctoribus, inter quos Natalis Alexander, approbatus damnatur. 858. Quesnelli cruditas in Noallium. 859. Coddei, Archiepiscopi Sebasteni, Apostolici in Hollandia legati, suspensio a sacris. P. X. 381. Quesnelli Consilium. 382. Furor Janfenistarum. Quesnelli acta. 383. captivitas. fuga. Brigodi dolosa conversio. 384. Gabrielis Gerberonii effigies. 385. Clementis XI Constitutio *Vineam Domini Sabaotb* adversus Janfenistas. 386. P. XI. 367. quomodo sit acceptata in Gallia. P. X. 388. Academiæ Lovanienfis de ea judicium. 389. Abbatia Portu-Regia Janfeniana brevi describitur. 390. Papa damnat Reflexiones morales in Novum Testamentum, a Noallio approbatas. 392. Turbæ propterea ortæ. *ibid.* Bulla *Unigenitus*, qua 101. propositiones Quesnelli damnantur. 234 & sqq. 394. Noallii & aliorum tergiversatio in recipienda Bulla. 396. quæ a rege, Parlamento, & 80 Episcopis Galliæ acceptatur. 397. Episcoporum Zelus. 398. Noallius mandato pastorali Bullam recipi vetat. 399. Furor Quesnelli, Discordia Sorbonæ, quæ tandem etiam

JAN

Bullam acceptat. 400. cum aliis Academicis. 401 & sqq. Renitentes Romæ damnantur. 401. Noallii aliorumque renitentium triæ. 404. quos mors Regis insolentes reddit. 405. Appellatio 4 Episcoporum, Sorbonæ & aliarum academiarum. 406. Noallius excommunicatur. Consilia appellantium. 407. Clementis XI obitus. 408. Quesnelli starum molimina. Literæ 7 Episcoporum renitentium. 409. Bulla a pluribus recepta. *ibid.* Concilium Romanum. 410. Concilium Ebrodunense. 380. 411. Sanitiensis Episcopi contumacia & depositio. 411. Advocatorum Parisiensium Consultatio adversus Concilium Ebrodunense. 412. Noallii conversio. Ejus exemplum multi secuti, præsertim Sorbona. 413. Regis zelus. 414. Fraudes appellantium circa sanctitatem Paris Diaconi. 415. Parlamentum favet appellantibus. Episcoporum zelus. 416. Sapientissima Parlamenti contestatio erga Sedem Apost. 417. Janfenistarum & Quesnellistarum effigies. 418. Contradictionis spiritus. 419. Scandalosa doctrina. 421. Lupi sub ovina pelle. Sancti Janfeniani. calumniandi libido. 422. reipsa sunt Calvinistæ in pluribus. 423. Crimen falsi contra Bossuetum. 424. verfatiles. *ibid.* Prothei. injuriæ in B. V. 425. cultum imaginum. 426. & Sanctorum. 427. insurgunt contra quatuor Articulos Cleri Gallicani. P. VIII. 702. Eorum furor in Probi-

JAN

babylismum. P. X. 783. 786. Sinas hæresi sua inficere tentant. P. XII. 161.

Janfenistica Theologia, contraria Theologiæ S. Augustini. P. VIII. 861. De Ecclesia. *ibid.* De Ecclesiæ Decisionibus. 863. De Ecclesiæ capite. 872. De Gratia. 879. De Gratia sufficiente & libero arbitrio. 884. De morte Christi, & voluntate salvandi omnes. 896. De Præceptis Divinis. 907. De lectione S. Scripturæ. 920. De ignorantia invincibili in statu naturæ lapsæ. 924. De actu sine motivo charitatis. 927. De actu sine gratia supernaturali. 935. De Judæis. 940. De Sacramentis. 942. De Sacramento Confessionis. 944. An a S. Communionem excludendi sint justî, non omnino perfecti? 946. De æqualitate vitæ calibis, & matrimonii. 949. De votis religiosis. 951.

Janſonus Card. componit controversiam de jure Regalium. P. VIII. 702.

S. *Januarii* ordo institutus. P. X. 307. & confirmatus. P. XI. 404.

Janus Baro post pugnam Planianam in Silesiam irrumpit. P. X. 740. comneatum pro obsidione Olomucii adveſtum diripit. 748.

Japonia detecta. P. VII. 825. Mores Japonum. P. XII. 168. S. Franciscus Xaverius in Japoniam. 170. Propagatio ulterior Christianæ religionis. 172. Missio legatorum Romam. 173. Persecutio Taycosamæ. 175. Dayfusamæ, 177. Xoguni seu Xo-

JAQ

gunſamæ, & Toxoguni seu Toxogunſamæ, ac religionis extirpatio. 181. causſæ extirpatæ religionis. 176. 178. Missionariorum conatus, in Japoniam penetrandi & Ecclesiæ succurrendi. 182. Mendicantium superioribus concessa potestas, Missionarios in Japoniam mittendi. P. XI. 292. & omnibus Regularibus. 299. Indultum, de Japonensibus Martyribus celebrandi Missam, & recitandi officium. 318.

Jaquasa, seu Florida. P. XII. 285.

Jarnacensis pugna. P. VII. 494.

Jaromirus Bohemiæ dux. P. VII. 247.

Jaso, Oniæ frater, Pontifex intrusus. P. XII. 12.

Java Insula. P. XII. 74. 118.

Jaurinum a Turcis Christianis ereptum. P. VII. 294 & iterum ab his occupatum. 295. Jaurinente Concilium. 298.

Jazius, Insulæ Dii tyrannus, ab Almeida victus, pacem petit. P. XII. 86.

Ibas reſtitutus ejurato Nestorio. P. III. 62. Theodori complex. 68. damnatus in scriptis. 74.

Iberia, hodie Mingrelia. P. XII. 185.

Ibrahim, Turcarum Imp. P. IX. 343. strangulatur. 344.

Ickſtadius, Joan. Adam. Deductionis Bavaricæ contra Austriam auctor. P. X. 126.

Iconiense Concilium reprobatur. P. IV. 22.

Iconoclastæ veteres. P. IV. 255. recentiores. 262. Concilia in causa Iconoclastarum celebrata. 255. extincta hæresis Iconoclastarum. 262.

IDA

- S. Gregorii IIⁱ Epistola ad Leonem Isaur. pro imaginibus. P. XI. 112.
Idalkan, Decani Rex, Goam a Lusitanis captam recuperat, & iterum amittit. P. XII. 86. fœdus cum Lusitanis init. 87.
Idas primus Northumbriæ Rex. P. IV. 249.
Istheineses comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447.
Jejunium ex Conc. Senonensi. P. VII. 565. Mediolanæ. 378. 405. 420. jejunium 40 dierum & 4 temporum antiquissimum. P. XI. 13. 15. illud 4 temporum novo decreto Sæculo III firmatum. 27. Sabbato servandum. 69. In eo non facile dispensandum. 403. si est dispensatum, unica tantum refectio sumenda. 404. Dubia circa illud resolvuntur. 419. Leges de jejunio a Benedicto XIV præscriptæ. 429. Dispensationes in jejunio naturali. 477. Propositiones damnatæ de jejunio. P. IX. 12. 17.
Jemenses Arabiæ reges. P. XII. 30.
Jemmingius, Joan. Angliæ archithalassus. P. X. 501. trajicit Carolum Hispaniæ principem in Italiam. 504. abdicat. 505.
Jeremias, Græcorum Cpoli Patriarcha, rejicit Confessionem Augustanam. P. IX. 347.
Jerosolyma a Pompejo expugnatur. P. XII. 21. Ejus excidium. P. XI. 12. Super ejus ruderibus constructa *Ælia Capitolina*. 16. & nova Jerosolyma. 84. quæ a Persis capitur & vastatur. 105. a Bullionio expugnata. P. III. 157. & Christianis iterum

JER

- erepta. 158. P. XI. 168. hodierna facies & templum Catholica. P. XII. 61. 62.
Jerosolymitana Concilia. Celebrata ab Apostolis. P. II. 89. P. IV. 2. An. 553. de tribus capitulis. P. IV. 182. conciliabulum Arianorum contra S. Athanasium. 97. an hujus judicium fuerit legitimum. *ibid.* vide etiam V. *Solymitanum*. Jerosolymitana synodus contra Calvinistas. P. IX. 350.
Jerosolymitani equites. P. III. 157.
Jerosolymitani Episcopi vetus prærogativa ex Nicæno I. Concil. P. III. 42. Patriarcha hodiernus Græcorum. P. XII. 50.
Jererus, Armeniæ Patriarcha, se cum Romana Ecclesia unit. P. XII. 52.
Jesseus Ambianensis Episcopus in Ludovic. Pium perduellionis reus. P. IV. 304. 305.
Jesuati fratres. Data illis facultas, audiendi confessiones in Ecclesiis suis parochialibus. P. XI. 308. & erectus novitiatus 309. Eorum congregatio extincta. 344.
Jesuitæ extinctæ. P. XI. 449.
Jesuitæ v. Societas Jesu.
Jesuitarum Theologia moralis, tanquam libellus scandalosus, damnatur. P. VIII. 629.
Jezerus, Joan. imposturæ Bernensis actor. P. VII. 345.
Ignatius Lojola propugnat contra Gallos arcem Pampelonensem. P. VII. 457. Ejus Institutum confirmatur. P. XI. 239. v. Societas Jesu. referatur in numerum sanctorum. 310. &

IGN

& a Cantabris eligitur in Patro-
num. 354.

S. Ignatii M. Epistolæ. P. XI. 14.

S. Ignatius Patriarcha Constant. a
Barda dejectus. P. III. 115. restitu-
tus a Basilio. 120. moritur. 128.

Ignorantia invincibilis an excuset? P.
I. 41. an vincibilis? 42. an igno-
rans poenam incurrat? 43. an igno-
rantia juris & facti profit pro foro
externo? 45. Thesis Jansenistarum
de ignorantia invincibili, & doctri-
na S. Augustini. P. VIII. 924. Pro-
positiones damnatæ de ignorantia
myfteriorum fidei. P. IX. 52. &
juris naturæ. 63.

Ilerdensia in provincia Tarraconensi
Concilia. An. 524. de disciplina.
P. IV. 205. An. 1246. absolvit re-
gem Jacobum. P. VI. 26. 30. An.
1229. iterum de disciplina Eccle-
siastica. 29.

Illegitimi in ordinem Religiosum non
recipiendi. P. XI. 281.

Ilnessi. P. XII. 293.

Iliberitanum Concilium. vid. *Eliberi-*
tanum. P. IV. 28.

Illokia Cæsareis se dedit. P. IX. 275.

Illous conjurationis Wallensteinianæ
reus interficitur. P. VIII. 208.

Illyricum Romano Pontifici subje-
ctum. P. XI. 54. Valentiniano III
Occidentis Imp. a Theodosio II in
dotem datum. 78. Illyricum colle-
gium Laureti fundatum. 315.

Imaginum SS. cultus antiquus. P. III.
103. item P. IV. 255. definitio
Nicæna. P. III. 104. Tridentina.
360. ex Conc. Senonensi. P. VII.
570. Canon Concilii Eliberitani
de iisdem vindicatur. P. IV. 29.

IMB

quæ proponendæ? ex Conc. Me-
diolanensi. P. VII. 376. 404. Pro
cultu imaginum S. Gregorius II PP.
ad Leonem Isaur. dat epistolam.
P. XI. 112. quæ in Oriente resti-
tuuntur. 121. & coluntur. P. IX.
357. Imagines eorum quos Eccle-
sia necdum in Beatorum aut San-
ctorum numerum retulit cum radiis
aut laureolis non proponantur. P.
XI. 321. Imago Deiparæ lacrymans.
P. IX. 285.

Imberti, Joan. Sacerdotis scelus. P.
VIII. 460.

de Immitatione Christi libellus aureus.
Controversia fervet, quis sit ejus-
dem auctor? P. VIII. 680.

Immunitas Eccles. ex Coac. Tridenti-
no. P. III. 363. P. IV. 78. legibus
Friderici II Imp. firmatur. P. XI. 175.
Decreta contra eandem declarantur
irrita. 368. 374. Immunitas Eccl. per-
sonalis defenditur. P. VIII. 508.

Imolensis Episc. Bononiensis suffraga-
neus. P. XI. 273.

Impedimentum clandestinitatis. P. III.
355. criminis. P. IV. 265. publicæ ho-
nestatis ex sponsalibus de præsentī.
P. XI. 260. consanguinitatis. Do-
ctrina Protestantium circa illud
contraria facto. P. X. 502.

Imperator Romani Imperii an sit mo-
narcha? P. VII. 74. quid non pos-
sit sine consensu Imperii Statuum?
75. Per erectionem Cameræ illi
non fuit adempta jurisdictio, in
causis religionis cognoscendi. P.
VIII. 9. 11. nec per pacem Reli-
giosam. 12. neque adempta execu-
tio sententiæ. 19.

IMP

- Imperii Romani forma* est Monarchica, temperata tamen Aristocratia. P. VII. 74. 80. *Imperii Romani* jus in regnum Arelatenſe. P. V. 72. jus controverſum in Poloniam, 139. Prætenſio in Daniam. P. VI. 39. *Imperii mutilatio* ſub Honorio Imp. P. XI. 74. *Imperii Occidentalis ultimi halitus*. 80. & obitus. 81. reſtauratio. 118. *Imperiale bellum cum Boruſſis*, An. 1757. inchoatum. P. X. 745. Pugna ad Roſbacum. *ibid.* Fridericus Bipontinus belli Imperator. 750. Mayeri prædatio. Sonnenſtein captum. 751. Duces Imperiales. Velitatio ad Aſch. Bambergæ calamitas. 757. felices Imperialium progreſſus ſiſtuntur. 758. Serbellonius & Hadickus copiis interim præfeſti. 765. Pugna ad Strehlam. *ibid.* Lipſia, Torgavia, Wittemberga captæ & iterum amiſſæ. *ibid.* & ſq. Pugna Freybergensis. 771. Pax. 775 & ſq.
- Imperiali*, Renatus, Card. obit. P. X. 304.
- Inas* Weſt-Saxiæ Rex regnum ſuum Sedi Apoſtolicæ veſtigale fecit. P. IV. 250. Romæ dein Monachum induit. *ibid.*
- Inca*, Peruviæ reges. P. XII. 226. 231.
- Incorrupticolæ hæretici* Eutychniani. P. XI. 100.
- Inderſtorffensibus* Can. Regg. bona confirmata. P. XI. 161.
- Index librorum prohibitorum*. P. III. 345. cum Regulis a Pio IV editus. P. XI. 256. & ordine Alphabetico

IND

- confeſtus. 343. *Indicis Congregatio*. 470.
- Indiarum* hiſtoria. P. XII. 72 & ſq.
- Synoptica Indiæ adumbratio. 73.
- Expeditio Luſitanorum in Indiam. Navigationis initia. 76. Vascus Gamma in Indiam penetrat. 78. Alvari Capralis expeditio. 79. Altera Gammae profeſtio. Bella cum Zamorino. 81. Prima Eccleſia & arx Cocini. 83. Luſitanorum progreſſus. Albuquerqueii victoriæ. Goa, Malaca, Ormus &c. captæ. Fœdus cum Perſa. 84. Lupi Soarii infelix prætura. Luſitanorum calamitates. Deſectio Regulorum. Lis cum Hiſpanis propter Molucas. Galvani virtus. 88. S. Franciſci Xaverii in Indias adventus. Ejus ſacri labores. Celebris oppugnatio Dii. 91. Status Indiæ recentior. 94. Propagatio Religionis per Indias, & quidem in Peninſula cis Gangem. 103. Introductio religionis in regnum Madurenſe. P. Roberti de Nobilibus certamina. 109. in Peninſulam ultra Gangem, uti in regnum Bengalæ, Pegu, Arracan, Malacam, Javam, Siam &c. 116. in Inſulas Philippinas, & Carolinas. 118. Marianas. 124. in Tunchinum & Cochinchinam. 127. De ſtatu Sinenſis Imperii. Mores Sinenſium. 132. & religio. 135. Introductio S. Evangelii in Sinas. 136. Revolutio Sinica. Ad Tartaros devolutum Imperium. 140. Gravis perſecutio, præſertim in P. Adamum Schall S. J. ejusque ſocios. 144. Chamhius Imp. favet religioni. 146. Obitus P. Ferd.

IND

P. Ferd. Verbiest S. J. Pax cum Russis. Religionis libertas. Ecclesiæ incrementa. 148. Patres Pekinenses commune refugium, culantur tamen & vindicantur. 150. Patrum cautela contra superstitiones. 152. Nova persecutio. 154. Obiit Chamhius Imp. Juntschinus filius Missionarios ejicit, & Missionem Sinicam ferme extinguit. 156. Sunici principes in exilium ejecti, Missionarii Cantone. 158. Imperium Kienlungi. 163. Introductio religionis in Japoniam. 168. Mores Japonum. *ibid.* S. Xaverius in Japoniam. 170. & ulterior Religionis Christianæ propagatio. 172. Persecutiones. 175. ac religionis extirpatio. 181. Itinerarium Caspatri Schillingeri per Asiam in Indias Orientales. 184. Indiarum episcopis facultas concessa, loco balsami in confectioe Chrismatis succo utendi. P. XI. 263. Decreta Alexandri VII & Clementis IX de Indiarum Missionariis. 345. nec non Clementis X de iisdem. 349. Illis variæ Indulgentiæ concessæ. 358. Clerici sæculares etiam ad parochias sunt admittendi. 457. 469. Indica commercialis Societas nova & vetus in Anglia conjuncta. P. X. 501.

Indifferentes actus sunt objectum legis. P. I. 6.

Indestian v. Mogoriæ regnum.

Indulgentiarum usus antiquus & salutaris. P. III. 296. P. IV. 24. Abusus occasio Lutheranismi. P. III. 297. Indulgentiæ ex Conc. Mediolan. P.

INE

VII. 405. 420. 434. Indulgentiæ, Regularibus concessæ, a Paulo V revocantur, & conceduntur novæ. P. XI. 297. Propositio damnata de Indulgentiis revocatis. P. IX. 19. *Inetus*, Ignatius, heros Christianus in Insulis Marianis. P. XII. 125.

Infallibilitas Concilii seu Ecclesiæ. P. III. 18. Acatholicorum exceptiones contra eam diluuntur. 21. Infallibilitas Rom. Pont. contra quatuor articulos Cleri Gallicani defenditur. P. VIII. 699. in quæstionibus facti a Jesuita Theologo defenditur. Crisis. P. VIII. 667. & a Sorbonæ Baccalaureo. 670.

Infantis ordinatio. P. XI. 428.

Infidelis conversus, conjugatus cum infideli, quando matrimonium cum fidei contrahere possit. P. XI. 426.

Ingelbeimensia Concilia. An. 788. in quo Tassilo Bojariæ Dux in Monachum cum filio attonsus & in Monasterium reclusus est. P. IV. 273. An. 826. sub Ludovico Pio contra exercentes rapinam. 299. In causa rebellionis filiorum in patrem Ludovicum Pium. 304. An. 948. sub Othone Imp. P. V. 11. An. 972. sub eodem Imp. in quo S. Udalricus a secessu in Monasterium est prohibitus. 13.

Ingelbemi comes, Anselmus, Episc. Herbiſ. obit. P. X. 199.

Ingolstadium Suecorum victoriis remoram injicit. P. VIII. 199. ab Austriacis expugnatur. P. X. 142. Collegio S. J. decimæ, a Monasterio ad Inferiorem Quercum in ejusdem

ING

- dem territorio perceptæ, appropriantur. P. XI. 288.
- Ingria* ad Russiam. P. X. 652.
- Ingundis* Hermenegildi Hispan. principis conjux Catholica. P. IV. 128. conjugem Hermenegildum ad Catholicam sacra adducit. *ibid.* 130. 203.
- S. Innocentius I* Rom. Pont. scribit, lapsis communionem non esse negandam. P. IV. 28. damnat Pelagium. 151. item P. XI. 69.
- Innocentius II* Rom. Pont. indicit Lateranense II Concilium. P. III. 145. 146. a Rogerio Siciliæ rege captus. P. V. 130. Ejus Constitutiones. P. XI. 160.
- Innocentius III* Rom. Pont. urget sextam expeditionem cruciatam. P. III. 159. indicit Lateranense IV Concilium. 160. 166. Ejus Constitutiones. P. XI. 170. obitus. 173.
- Innocentius III* Antipapa, antea Landinus dictus. P. III. 151. P. XI. 165.
- Innocentius IV* Rom. Pont. nonam expeditionem cruciatam S. Ludovico Gallix regi persuadet. P. III. 160. colligit Lugdunense I Concilium. 181. 184. Ejus Constitutiones. P. XI. 179.
- Innocentius V* Rom. Pont. Illius Constitutiones. P. XI. 186.
- Innocentius VI* Rom. Pont. Ejus Bullæ &c. P. XI. 201.
- Innocentius VII* Papa dubius. P. III. 222. P. XI. 206.
- Innocentius VIII* Rom. Pont. Constitutiones. P. XI. 221.

INN

- Innocentius IX* Rom. Pont. Constitutiones. P. XI. 287.
- Innocentius X* Rom. Pont. damnat 5 Propositiones Jansenii. P. VIII. 633. P. XI. 333. Constitutiones. 328. obitus & elogium. 335.
- Innocentius XI* Rom. Pont. reprobat extensionem juris Regalium. P. VIII. 692. jus asyli in legatorum palatiis aufert, inde dissidia cum rege Gallix. 722. quam plures propositiones damnat. P. IX. 26. Constitutiones. P. XI. 351. moritur. P. VIII. 726.
- Innocentius XII* Rom. Pont. controversiam de jure Regalium componit. P. VIII. 702. Constitutiones. P. XI. 358.
- Innocentius XIII* Rom. Pont. P. X. 275. Constitutiones. P. XI. 383. obitus. P. X. 277.
- Inquisitio* in Belgio. P. VII. 634. 649 & seq. Inquisitionis judicium ab Innocentio III institutum. 640. P. XI. 177. Inquisitionis hæreticæ pravitatis Congregatio instituta. 281.
- Instantia prima* coram ordinario. P. III. 359. De jure Pontificis iudicandi in prima instantia. P. VIII. 590.
- Instantius* Episcopus Priscillianista. P. IV. 162. damnatus. 163.
- Institutiones*. P. VI. 266. Institutionis collativæ natura. 267. causa efficiens. 268. materialis. 270. formalis. 271. finalis, & objectum. 272. effectus. 273. de Institutione auctorizabili. 274. corporali seu investitura. 276.

INS.

Insulæ sub variis gentibus, P. VII.
365. recuperata a Gallis & rursus
amissa, 453. denuo prætenſa. 464.
Insulæ obſeſſæ & expugnata, P. X.

517.

Interim Constitutio Caroli V neutri
parti ſatisfacit. P. III. 329. impro-
batur a Pontifice & I P. Conc. Tri-
dent. præſertim ob matrimonia
Presbyterorum, & uſum calicis.
330.

Interim actus etiam directe præcipi poſ-
ſunt a legiſlatore eccleſiaſtico. P.
I. 9. non tamen a politico. 14.

Intimationis litteræ. P. VII. 37.

Interpretatio legis quid, quotuplex? P.
I. 108. regulæ. 109. legis odioſæ,
& favorabilis. 110. extenſio ad ca-
ſum ſimilem. 111.

Interregnum Imperii Romani. P. III.
184. P. VI. 7.

Interſtitia ex Conſtantinopolitano IV
Concilio. P. III. 124.

Investitura. Controverſia de ea Gre-
gorium VII inter, & Henricum V
Imp. P. III. 132. Concilia in ea-
dem cauſſa celebrata. P. V. 85.
130. 132. Paſchalis II captivus
Henrico V Investituras indulget,
dein mandat, ut feuda Imperato-
ri reſtituantur. P. XI. 158. Cauſſa
per pacem inter Calliſtum II &
Henricum V compoſita. P. III.
134. criſis de eadem. 135. an ſic
quæſtio dogmatica? P. V. 134.

Invocatio Sanctorum probatur ex Dipty-
chis. P. III. 98. Conc. Tridentini
definitio. 360.

Io, Oſiridis uxor, ſub nomine Iſi-
dis famoſa. P. XII. 191.

JOA

S. Joachimi feſtum ſub ritu duplici
celebrandum. P. XI. 309.

Joachimus Abbas, Florenſis Monaste-
rii, fundator. Ejus ſcripta contra
Lombardum a Concilio Lateranen-
ſi IV damnantur. P. III. 177.

Joachimus Brandeburgicus ferventiſſi-
mus Elector Catholicus. P. III.
311.

Joachimus II Brandeburgicus a pa-
tre degener ad Lutherum deſicit.
P. VII. 135.

Joachimus Erneſtus, Marchio Bran-
denburgico-Anſpaciſis ſubſcribit
paci Moguntinæ, & Cæſari pro
Friderico Palatino ſupplicat. P.
VIII. 138.

Joanna I regina Neapolis. P. III.
222. Andreæ conjugem ſuum
ſtrangulat. P. VII. 273.

Joanna Iſabellæ filia hæres Hiſpaniæ.
P. VII. 777.

Joannæ, Alphonſi V regis Luſitaniæ
neptis, & Iſabellæ Henrici IV Ca-
ſtellæ regis ſororis, de regno Ca-
ſtellæ contentio. P. VII. 819.

Joanna Darc Galliæ liberatrix. P. VI.
122.

Joanna Papiffa fabuloſa. P. XI. 122.
125.

Joanna a Cruce, ſanctitatis fama ce-
lebrata. P. XI. 432.

Joanna Francisca Fremiot de Chantal bea-
tificata. P. XI. 458.

B. Joannæ Valeſiæ cultus publicus ap-
probatur. P. XI. 410.

S. Joannes Evangeliſta. P. XI. 6.

S. Joannes I Rom. Pont. P. XI. 96.

S. Joannes II Rom. Pont. P. XI. 98.

JOA

S. Joannes III Rom. Pont. P. XI.
101.

Joannes IV Rom. Pont. antea Honorii I Secretarius, & ejus de hoc testimonium. P. III. 89. damnat in Concilio Romano Monothelitas. P. IV. 214. Constitutiones. P. XI. 107.

Joannes V Rom. Pont. P. XI. 110.

Joannes VI Rom. Pont. P. XI. 111.

Joannes VII Rom. Pont. confirmat S. Wilfridum in Archiepiscopatu Eboracensi. P. IV. 286. Constitutiones. P. XI. 111.

Joannes VIII Rom. Pont. languet in reprimendo Photio. P. III. 128. 193. Carolum Calvum, Ludovicum Balbum, & Carolum Crassum Impp. coronat. P. IV. 290. Constitutiones. P. XI. 124.

Joannes IX Rom. Pont. P. III. 142. concedit Leoni Imp. quartas nuptias. 197. Constitutiones. P. XI. 129.

Joannes X Rom. Pont. P. III. 142. componit controversiam in Oriente de quartis nuptiis. 197. Constitutiones. P. XI. 131.

Joannes XI Rom. Pont. Sergii III ex Marozia Tusculana filius. P. III. 142. confirmat Theophylactum Patriarcham Constantinopol. intrusum vi adactus. 198. item. P. XI. 132.

Joannes XII Rom. Pont. antea Octavianus dictus, primus nomen suum mutat. P. XI. 133. P. III. 142. Othonem Romæ Imperatorem coronat. 144. item P. V. 9. 13. mox

JOA

ab eodem desit, & per summam injuriam deponitur. *ibid.*

Joannes XIII Pontifex Roma a seditionis pulsus ab Ottone I restituitur. P. III. 144. P. V. 14. Constitut. P. XI. 135.

Joannes XIV Rom. Pont. a Bonifacio Antipapa occisus. P. III. 144. P. XI. 138.

Joannes XV Rom. Pont. P. III. 144. canonizat S. Udalricum Episcopum. P. V. 14. Constitut. P. XI. 138.

Joannes XVI Antipapa. P. III. 144. P. XI. 139.

Joannes XVII Rom. Pont. P. XI. 142.

Joannes XVIII Rom. Pont. P. XI. 142.

Joannes XIX Rom. Pont. negat Eustathio titulum *Oecumenici Patriarchæ*. P. III. 199. Constit. P. XI. 143.

Joannes XX Antipapa. P. XI. 144.

Joannes XXI Rom. Pont. P. XI. 186.

Joannes XXII edit Extravagantes. P. III. 219. Constitutiones. P. XI. 194. vindicatur ab errore de statu animarum post mortem. 196.

Joannes XXIII creatus Pontifex. P. III. 223. indicit Concilium Constantiense. *ibid.* fugit & deponitur. 224. 229. P. XI. 208.

S. Joannis Capistrani canonizatio promulgata. P. XI. 394.

S. Joannis Chrysostomi dissidia cum Theophilo & Epiphanio propter scripta Origenis. P. III. 75. exilium. *ibid.* P. XI. 60. Ejus fata, appellatio ad Papam. Libri. 61.

B, *Joan-*

JOA

- B. *Joannis de Cruce* beatificatio. P. XI. 350. 394.
 S. *Joannis Damasceni* dextera ope B. V. restituta. P. III. 101. P. IV. 257.
 S. *Joannis Dei* beatificatio. P. XI. 318. canonizatio. 359. Ejus ordini concessum, ut in quolibet Conventu sit Sacerdos. 300. erigitur in ordinem Religiosum. 303.
 S. *Joannis a S. Facundo* canonizatio. P. XI. 359.
 S. *Joannes Cevalbertus*, fundator Monach. Vallis Umbrosæ, in Catalogum Sanctorum relatus. P. XI. 169.
 S. *Joannes Nepomucenus* beatificatus. P. XI. 394. & canonizatus. 609.
Joannes de Prato beatificatus. P. XI. 394.
 S. *Joannis* Insula. P. XII. 229.
Joannes VI Orientis Imperator optimus, sed imbecillis, suppetias, quas frustra a Christianis expetiit, a Tamerlane adversus Saracenos obtinet. P. III. 257.
Joannes VII Manuelis filius, Imp. urget unionem Græcorum. P. III. 258. Florentiam ad Concilium proficiscitur. 258. tepescit, moritur tamen apprimè catholicus. 267.
Joannes Bohemiæ Rex, Caroli IV Imp. pater, bellis Europam implet, quibus, licet cæcus, immoritur in pugna Cressiaca. P. VI. 74. P. VII. 253.
Joannis sine Terra Angliæ regis regnum turbulentissimum. P. VI. 31. quod Sedi Apost. offert. P. XI. 173.

JOA

- Joannes* Rex Galliæ ab Anglis captus, & tribus auri millionibus redemptus. P. VI. 74.
Joannes I Castellæ Rex. P. VI. 86.
Joannes II Castellæ & Legionis Rex, nunquam suus, sed suis, suorumque cupiditatibus obnoxius. P. VI. 136.
Joannes I Aragoniæ Rex. P. VI. 140.
Joannes II Navarræ, Aragoniæ, Siciliæ ac Sardinia Rex bellicosus. P. VI. 143.
Joannes I Notbus Lusitaniæ Rex Castellanorum, nec non Maurorum victor. P. VII. 818. primus barbaris gentibus crucis trophæum infert. P. XII. 76.
Joannes II Lusitaniæ Rex, severus conspiracy detestæ ultor. P. VII. 820. ad regem Congi legatum mittit. P. XII. 77. & per Diazium navigationes usque ad Promontorium Bonæ Spei promovet. 78.
Joannes III Lusitaniæ Rex, religionis in India propagator eximius, rex pacificus & felicissimus. Ejus elogium, liberi. P. VII. 825. Christianam religionem in Indiis progandi studio flagrans, S. Franciscum Xaverium in Indias mittit. P. XII. 91.
Joannes IV Dux Bragantinus, in Lusitaniæ regem electus. P. IX. 106. 131. obit. 132.
Joannes V Lusitaniæ Rex. P. X. 481 obtinet titulum regis *Fidelissimi*. P. XI. 447. obit. P. X. 484.

JOA

Joannes Daniæ, Norvegiæ, & Sueciæ Rex moderatæ ac placidæ indolis a Dithmaris ignominiosa clade affectus. P. VI. 176. P. IX. 330.

Joannes, Momojæ Rex, in fide Christiana constantissimus. P. XII. 90.

Joannes Sueciæ Rex a Posslevino conversus, rursusque relapsus. P. VII. 312.

Joannes Albertus, Casimiri III filius, Poloniæ Rex. P. VI. 159.

Joannes Casimirus, Sigismundi III filius Poloniæ Rex. P. VI. 161. magnæ quidem & generosæ indolis princeps, sed infelix bellator, regno se abdicat, obit & cum ipso familia Jagellonica. P. VI. 162. 163. P. IX. 312. 316. Arianos ex Polonia proscrit. P. IV. 137.

Joannes Casimirus Sobieskius Poloniæ Rex. P. VI. 163. v. Sobieskius.

Joannes Sigismundus Zapolæ filius magnarum in Hungaria discordiarum furculus. P. VII. 292. violator pacis a parente initæ. *ibid.*

Joannes, trium mensium infans, successor Annæ Moscov. Imp. deo minatus. Ejus mater, Bironio dejecto, tutelam arripit, sed mox cum filio & marito a throno ad carcerem ducta. P. X. 707. separatur a conjuge. 711. obit. 713.

S. *Joannis* Hospitalarii. P. III. 164. 157. ab omnibus constitutionibus exempti. P. XI. 181. Rhodo expulsi obtinent Insulam Melitam. 235. P. VII. 94. & confirmationem Privilegiorum. P. XI. 251. ad ordinem etiam Nobiles Helveti

JOA

admittendi. 315. modus eligendi Magistrum Ordinis. 321. periculum ob navem Turcicam. P. X. 730.

Joannes Alexievicius, Russiæ Czarus. P. IX. 338.

Joannes Austriacus Caroli V filius naturalis Belgii Gubernator. P. VII. 681 & seq. Bellum Belgicum. Hispanorum dimissio, Bruxellas ingressus. P. VII. 682. Namurcum fugit. 684. mors, elogium, vitæ series. 688.

Joannes Austriacus Philippi IV filius naturalis, in Hispania discordiæ semina spargit. P. IX. 114. Arragonii Regni præfectura donatur. 115. Belgii Gubernator, varia illius in Belgio gesta. 159 & sqq.

Joannes Basilides I Russiæ Dux Magnus. P. IX. 337.

Joannes Basilides II Russiæ Dux Magnus. P. IX. 337.

Joannes Brennus Jerosolymæ regis titulo insignitus Friderico II Imp. Jolantham filiam despondet. P. III. 160.

Joannes Burgundus, Philippi Audacis filius, paternæ audaciæ, & ambitionis ex alle hæres, Aurelianensem cædit, turbat Gallias. P. VI. 120. Talionem luit. 121.

Joannes Burgundia Dux Intrepidus. P. VI. 120. P. VII. 627.

Joannes Christianus, Dux Sulzbacensis, obit. P. X. 89.

Joannes Ernestus, Dux Vinariensis, obit. P. VIII. 156.

JOA

Joannes Franciscus, Episc. Constant. de sua in Helvetia jurisdictione turbata conqueritur. P. X. 566.

Joannes Fridericus elector Saxoniae, quamdiu Catholicus erat, fidissimus Caesari, subin impetrata Smalcaldici tumultus venia denuo deficit, ad Mühlbergam victus, captus, atque exauthoratus. P. III. 326.

Joannis Friderici Gothani Ducis, & Grumbachii conjuratio. P. VII. 175. poena. 176.

Joannes Fridericus, Würtembergiae Dux, subscribit paci Moguntinae, & supplicat Caesari pro Friderico Palatino. P. VIII. 138.

Joannes Fridericus, Würtembergiae Dux, in duello cum Palfyo occumbit. P. VIII. 429.

Joannes Gasto, Magnus Dux Florentiae, succedit patri. P. X. 277. disponit de Ducatu suo. 295. Mediceae stirpis ultimus obit. 305.

Joannes Georgius, Saxoniae elector, pacem suadet. P. VIII. 115. executor adversus Lusatios rebelles. 116. executionem suscipit, & Marchionem Jägerndorffensem subigit. 129. Silesiae Ordines ad pacem post victoriam Pragensem in litteris adhortatur. 135.

Joannes Hircanus, Judæorum Dux & Pontifex. P. XII. 16. obit. 17.

Joannes Philippus, Episcopus Herbiopolensis, ex nobili Schœnborniorum familia, electus in Moguntinum electorem. P. VIII. 235.

Joannes Presbyter vocatur Abyssinae Imp. P. XII. 203.

JOA

Joannes Scyliza. P. XI. 156.

Joannes Sigismundus Elector Brandenburgicus. P. IX. 333.

Joannes Theodorus, Dux Bav. electus episc. Ratisbon. P. X. 52. & Frisingensis. postulat ad episc. Leodiensem. 153. creatur Card. 324.

Joannes Wilhelmus Palat. elector Palatinatum superiorem in feudum obtinet. P. X. 36.

Joannes Wilhelmus, ultimus Juliae, Cliviae &c. Dux obit. P. VIII. 446.

Joannes Rudolphi I ex fratre nepos, Albertum I Imp. interimit. P. VI. 8.

Joannes Antiochenus protestatur contra Concilium Ephesinum. P. III. 53. celebrat Antiochiae conciliabulum. P. IV. 160. respiscit. *ibid.* & P. III. 53.

Joannes Parvus defensor tyrannicidii, P. III. 233. damnatur. P. VI. 120.

Joannes Portuensis Pontificius ad Concil. Constantinop. IV Legatus. P. IV. 215.

Joannes Regiensis ad Conc. Constantin. IV Legatus. P. IV. 215.

Joannis Scoti libellus a Berengario hæretico citatus. P. V. 92.

Joannes Strumiensis Abbas Antipapa Alexandro III sub nomine Calisti III oppositus. P. III. 144.

Joannes Thessalonicensis docet, Angelos esse corporeos. P. III. 104.

Jodocus, Moraviae marchio, Imperator Rom. P. VI. 108.

Jegues, Isaacus, S. J. Missionarius ab Iroquais multa perpeffus, & crudeliter trucidatus. P. XII. 289.

JOH

Johannita v. S. Joannis Hospitalarii.
Johnsonus, Anglorum ductor. P. X.

774.

Josafa Card. Venetos ab excommunicatione absolvit, & ad Ecclesiæ sacramenta restituit, P. XI. 298. obit.

491.

Josafa ex Capucino Tolosatium præfectus & Marechallus Galliæ rursus se induit in Capucinorum pauperiem, repetita humilitate illustrior. P. VII. 535.

Jolantha Andreæ Hungariæ regis filia Jacobo I Aragonio nupta. P. VI.

25.

Jolantha, Joan. Brenni filia, Fridrico II desponsata. P. III. 160.

Jolius, famosus Prædicans. P. VIII. 536.

Jonas Propheta ad Ninivitas missus. P. XII. 2.

Jonathas populi judaici dux. P. XII. 14. cadit. 15.

Joppe urbs. P. XII. 61.

Jordanus O. Præd. zelosissimus Mexici Missionarius. P. XII. 283.

S. *Josephi* colonia Hispanorum. P. XII. 230.

Josephus Archid. Leopoldi Imp. filius, Hungariæ regnum hæreditarium per solennem inaugurationem adit. P. IX. 275. Imperator. Initia & rerum status. P. X. 31. Bellum ad Rhenum annis 1705, 1706, & 1707. Bavarie tumultus. 32. Bellum ad Rhenum 1708. 1709 & 1710. Acta comitialia. 35. obitus Cæsaris. 39. qui magnam in Hispania rerum conversionem affert. 446.

JOS

Josephus, Ægypti Gubernator, ab Oro I rege constitutus. P. XII. 191.

Josephus Antiochenus Patr. Maronitarum synodum celebrat. P. XI. 405.

Josephus Constantinopolit. Patriarcha veniens ad Concilium Florentinum magnis ceremoniis excipitur. P. III. 259. moritur in ipso Concilio Catholicus. 263.

Josephus Hasso. Darmstad. Princeps, Episc. Augustanus. P. X. 115.

Josephus, ex regia Sinarum familia princeps, fervens Christianus. P. XII. 165.

Josephus Calasantius beatificatus. P. XI. 446.

Josephus Carolus Emmanuel ex Domo Palatino-Sulzbacensi obit. P. X. 69.

Josephus Clemens Elect. Colon. obit. P. X. 56.

Josephus a Cupertino beatificatus. P. XI. 468.

Josephus Emmanuel, Lusitaniæ Rex. P. X. 484.

Josephus Ferdinandus, Bav. Princ. destitutus Hispaniæ hæres. P. IX. 118. obit. 120.

Josephus Judæus. P. XI. 7.

Josephus a Leonissa beatificatus. P. XI. 400. & canonizatus. 438.

Jost, Hildebrandus, Episc. Curiensis. P. IX. 198.

Jovinianus monachus, hæreticus. P. XI. 54.

Jovianus Imperator probitate, & religione eximius, non prius acceptat Imperium, quam exercitus se Christianum diceret. Rerum Ariana-
rum sub eodem conversio. P. IV.

IPR

111. moritur præmature, 112. item P. XI. 52.
Iprensis Episcopatus erectus. P. XI. 249. 250. & Collegium S. J. 276.
S. Irenæus, P. XI. 24. in quibus erraverit? 42.
Irene Leonis IV. Porphyrogeniti vidua. P. III. 102. recepto Imperio crudelis mater, denuo throno dejecta a Nicephoro, cæterum probe Catholica, & SS. Imaginum cultrix. 113. P. IV. 259.
Irenæus Jurisconsultus peritissimus. P. V. 131.
Iroquæi, Canadæ incolæ. P. XII. 228. 287. 288. crudeles. 289.
Irritans lex semper irritat. P. I. 79. Legis irritantis effectus. 81. Actus simpliciter irritatus est irritus pro utroque foro. 83. Lex naturæ prohibens non semper est irritans, neque lex Canonica. 89. bene tamen civilis. *ibid.* de irritatione pœnali. 91.
Isaacius Imp. excæcatus, throno restituitur. P. III. 159. 205.
Isaacius Comnenus Imp. P. XI. 155.
Isabella, Philippi II Hispan. regis filia, Belgii Gubernatrix. P. IX. 134 & sq. obit. 137.
Isabella Philippi IV. pulchri filia multorum malorum fons. P. VI. 73. 78.
Isabella Ferdinandi Catholici conjugis mors & testamentum. P. VII. 777.
Isabella Bavara Caroli VI. Galliarum regis conjux. P. VI. 121.
Isdegerdes, Persiæ Rex, Arcadii & Theodosii II Imp. tutor fidelis. P. XI. 77. P. XII. 28.

ISE

- Isdegerdes III*, Persiæ Rex. P. XII. 30.
Issembirensis pugna. P. X. 17.
Isenburgicus princeps in prælio ad Bergam cadit. P. X. 761.
Issemburgo-Birsteinus comes S. R. I. Princeps creatus. P. X. 148.
Isidori Agricola canonizatio. P. XI. 304. 310. promulgatur. 394.
Isidorus Rutenus interest Conc. Florentino. P. III. 260. redux in patriam a populo captus. 266.
S. Isidorus Hispalensis. P. IV. 128. Concilio Hispalensi præsidet. 225. item Toletano. 227. author officii Ecclesiastici Gothici. P. V. 112. Regulam monasticam scribit. P. XI. 102.
Isidorus Mercator v. Mercator.
Isis. Sub Isidis nomine culta Io uxor Osiridis. P. XII. 191.
Ismael I ex Sophyorum stirpe primus Rex Persiæ. P. XII. 32. honorifica legatione amicitiam regis Lusitanæ expetit. 87.
Ismael II Persiæ Rex. P. XII. 34.
Ispahanum, princeps Persiæ urbs. P. XII. 187. Agvanis traditur ab Husseinio rege. 38.
Isselbachius Neoburgi Præfectus. P. X. 17.
Italia a Longobardis occupata. P. XI. 101. ducatus restituti, aut a Carolo V erecti. P. VII. 94. Italia liberata ab Arianis. P. IV. 128. Italiæ bella. P. III. 281. Italiæ Status Sæculo XVII. Salutæ ad Sabaudum. Bellum Montferratense. P. IX. 87. Utcochium, 89. Valtelinum, Mantuanum, Pedemontanum. 90. Lis de tutela Ducis Sabaudia. 91. & de urbe Castro. 92. Seditio Neapolitana.

ITA

tana. 92. Captivitas Guisli. 93. Amis-
sa Candia. Seditio Messinensis. 94.
Victoriæ Venetorum de Turcis.
Pax Taurinensis. 96. Cœptum bel-
lum ob successionem Hispanicam.
ibid. & P. X. 219. Eugenius in Ita-
liam. Pugna ad Clarium. 220. Irru-
ptio Cremonensis. Pugna ad Cro-
stolium, & Luzaram. Papæ studia
pacis. Vendomius Tridentum us-
que penetrat. Sabaudi transitus ad
Cæsarem. 221. Pedemontium a Gal-
lis invasum. Pugna ad Cassanum.
222. Pugna Taurinensis. Solutio
obsidionis. Italiæ evacuatio. Du-
cis Mantuæ infelicitas. 223. Expe-
ditio in Galliam infelix, felicior
Neapolitana. Sardinia recepta. Lis
cum Pontifice. 224. Pax. Ira Bor-
boniorum. Hübneri scoma. Prin-
cipum Italiæ fata. 225. Lis de Lang-
harum feudis. 226. Causa Mantua-
na. 227. Pax Sabaudica. Res Flo-
rentiæ. 229. & Parmæ. Bellum
Venetum cum Turcis. 230. Cle-
mentis XI obitus. Bulla Unigenitus.
234. Innocentius XIII Pontifex.
Dulcignotorum rapinæ. Lis de Flo-
rentia & Parma. 275. Investitura
Neapolitana. Cosmus III obit. 276.
Succedit Gasto filius. Obitus Inno-
centii XIII & Benedicti XIII electio.
277. Comachium restitutum. 278.
Lites cum Sabaudis composita. 279.
Domus Farnesia & familiæ principes
Italiæ. 280. Concilium Romanum
a Benedicto XIII celebratum. 282.
Obitus Benedicti & Clementis XII
electio. 292. Turbæ in Corsica.
Abdicatio Amedei. Domus Farne-

ITA

sia emortua. 293. Cæsarei in Corsi-
cam. 294. Gastonis dispositio de
Florentia. 295. invito Cæsare. 296.
Coscia in jus vocatus. 296. Pactio
cum Corsis. Carolus Dux Parmæ.
297. Lusitania placata. *ibid.* Sen-
tentia in Cosciam. 298. Sardus in-
vestitus. Bellum denuntiat Cæsari.
Mediolanum occupat. *ibid.* Caro-
lus Neapolim expugnat. Pugna Bi-
pontina. Capua & Cajeta captae,
& Sicilia. Papa Investituram negat.
299. Corsi rursus tumultuantur.
Pugna Parmensis. Königseckius
Broglium fugat. Pugna ad Guastal-
lam. Fœderati Mutinam occupant.
300. Cæsareus exercitus se recipit
in Tyrolim. Præliminaria pacis. 301.
Non placent Hispanis & Sardis. 302.
Turbæ Romæ. Theodorus Rex
Corsicæ. Acceptatio Præliminarium.
303. & Regis Theodori fata. Nu-
ptiæ Sardi. Cum Gastone extincta
stirps Medicæa. 305. Succedit Dux
Lotharingiæ. Obit Dux Mutinæ.
Succedit Franc. filius. 306. Inve-
stitura Siciliæ. Nuptiæ regis. Or-
do S. Januarii. Galli in Corsicam.
307. Regulæ Cancellariæ. 309. Be-
nedicti XIV electio. 310. Hispani
prætensio in ditiones Domus Au-
striacæ. Sardus accedit Austriacis,
Mutinensis Hispanis. 313. Hispanus
in Sabaudiam. 314. Papa agnoscit
Carolus VII. Regis Sardinie con-
stantia. Trastatus Wormatiensis.
315. Conatus Gallorum penetran-
di in Italiam. Certamen ad Castrum
Delphini. 317. Pugna ad Campum
Sanctum. 318. Castra ad Veletras.
Prin-

I T H

Principis Philippi progressus superato Varo. 320. Genuenses Gallo-Hispanis accedunt. 321. Bastia a Corsis expugnata. 322. Insubria ab Austriacis recuperata. *ibid.* Austriaci victores ad Placentiam & Rottofredum. In Liguriam penetrant. Genuam capiunt, sed rursus deserunt. 323. Bortonii Italia pulsii. 324. Bellum Genuense. Borbonii rursus invadunt Pedemontium. 326. Bastia recuperata. 327. Pacis Aquisgranensis executio. 328. Philippus Farmæ possessionem adit. 329. Causa Aquilejensis. 330.

Ithacius Episcopus Priscillianistarum adversarius. P. IV. 163.

Ittingense monasterium fundatum. P. VII. 337.

Jubilæum, pro quolibet anno 100 institutum. P. XI. 190. ad quinquagesimum reductum. 200. dein ad annum 33, ac demum ad vigesimum quintum. 219. Jubilæum a Benedicto XIV promulgatum. Indulgentiæ non suspensæ. Exempla peregrinationum. Diversum diverso tempore Jubilæi tempus. 450. Scriptores de Jubilæo. Ecclesiæ visitandæ. Facultas confessariorum &c. 451. extenditur ad universum orbem Catholicum. 452.

Juda, Leo, obit. P. VII. 357.

Judæa sub Machabæis. P. XII. 12. sub Herodianis. 20 & sq. in provinciam Romanam redacta. 26.

Judæi si a Christianis immoderatas usuras extorserint, ex Conc. Lateranensi. P. III. 174. *Judæi* ex Conc. Mediolan. P. VII. 291. e Lusitania pulsii. 823. *Judæorum* malitia. P. XI. 7. Quæ eis sunt prohibita. 248. facilitas Pii IV in eos. 253. a Pio V tota ditione Pontificia pelluntur. 261. Illorum infantes veli de baptizantur. An etiam licite? 441. *Judaus* conversus priori uxori libellum repudii more judaico dare non potest. 442. *Judæi* matrimonium cum hæretica est invalidum. 448. *Judæi* in Neapolim & Siciliam admissi. P. X. 311. Praga & toto regno ob perfidiam excedere jussi. 150. 612. Thesis Janseniana & Quesnelliana de *Judæis*. P. VIII. 940.

Judas Machabæus. P. XII. 12 & sq. obitus. 14.

Judex debet judicare juxta opinionem probabiliorem. P. IX. 27. ei nunquam licitum accipere munera. 14.

de *Judice*, Franc. Card. primus aulae Hispanicæ minister. P. X. 458. a partibus Hispanis ad Cæsareas transfuit. 233. fit Collegii Cardd. Decanus. 277. obit. *ibid.*

de *Judice*, Nicol. creatur Card. P. X. 278. obit. 318.

Judices synodales in qualibet diocesi quatuor constituendi. P. XI. 404.

Judices Cæsarei quales, & quem in finem adfuerint Conc. Chalcedonensi. P. III. 59.

Judicia Ecclesiastica ex Conc. Tridentino. P. III. 333. 363. ex Mediolan. P. VII. 383. 403. 417.

Judicium Aulicum Romani Imperii constitutum. P. VII. 78. & in Pace Westph. ordinatur. P. VIII. 293.

JUD

- Judit* Liber inter canonicos S. Scripturæ a Conc. I. Nicæno computatus P. III. 44. & ut talis ab orientali Ecclesia agnitus. P. IX. 357.
- Judit* altera Ludovici Pii conjux, & mater Caroli Calvi, unde filiorum perduellio. P. IV. 289. 304. 307. capitur & relegatur a filiis. 305.
- Jugurtha*, sublati æmulis, Numidiæ Rex, a Romanis victus, & fame enecatus. P. XII. 200 & sq.
- Juliensis* controversiæ historica, & geneologica relatio. P. VIII. 25 & sq. prosecutio relationis historiciæ. 50 & sqq. Bellum inter electorem Brandeburgicum & Ducem Neoburgicum an. 1651 exortum. Lis de religione. 304. Causa defertur ad Cæsarem. 306. bellum & pax. 307. Juliensis causa & successio recrudescit. P. X. 107. quam cum Palatino transigere vult Rex Borussia. 673.
- Juliana Dias*, vidua, religionem in Mogoria sustentat. P. XII. 69.
- Juliana Falconeria* canonizata. P. XI. 400.
- Julianus* Apostata revocat exules Donatistas. P. IV. 75. Idololatra. 104. perit. 111. item P. XI. 49. 52.
- Julianus Antiochenus* Patriarcha. P. XI. 90.
- Julianus Casarinus* Card. præsidet Concilio Basileensi. P. XI. 210. 215. Concilio Florentino præsens contra Marcum Ephesinum disputat. P. III. 260. vid. *Casarinus*.
- Julianus Ecclanensis* Episcopus. P. XI. 76.

JUL

- Julianus* comes ob stuprum filie a rege illatum Hispaniæ ruina. P. IV. 246.
- Julio-bonense* Concilium in clericos concubenarios. P. V. 91.
- S. *Julius I* Rom. Pont. P. XI. 49. indicit Concilium Sardicense. P. III. 46. P. IV. 99. Romæ in Concilio absolvit Athanasium. *ibid*.
- Julii II* Pontificis gesta & dissidia cum Ludovico XII. Galliæ rege. P. III. 285. P. VII. 452. Ejus Constitutiones. P. XI. 223. Diluuntur, quæ ei obijciuntur. Laus a Ciacinio. 225.
- Julius III* Rom. Pont. restaurat Conc. Trident. P. III. 330. Ejus Constitutiones. P. XI. 246.
- Julius Africanus*. P. XI. 41.
- Julius Cæsar*. P. XI. 2.
- Julius Franciscus*, ultimus dux Saxo-Lauenburgicus, obit. P. VIII. 447.
- Julius Nepos* Imp. in exilium relegatus. P. XI. 80.
- Junt/abin* patri Chamhio in Sinarum Imperio succedit. P. XII. 156. persequitur Ecclesiam, factio a Fockienſi provincia initio. *ibid*. cui ad avertendam religionis eversionem Patres Pekinenses supplicant. 157. Responsum Imperatoris. Missionarii Cantonem ejiciuntur. 158. Sunicos Principes propter religionem in exilium mittit. *ibid*. P. Ignatium Kögler S. J. honoribus augeat. Legatos Pontificios excipit. 159. 160. Poena persecutionis. 161. obitus & elogium. 163.

IVO

Ivo Carnotensis Episcopus infigne Jurisprudentiæ decus. P. V. 88. sanctissime obit. 133. canonizatur. P. XI. 200.

Jupiter. Sub Jovis Hammonii nomine cultus Osiris. P. XII. 191.

Juramentum quando irritum? P. III. 152. Juramentum a Jacobo I Angliæ rege exactum. P. IX. 208. Propositiones de illo damnatæ. 34 & seqq.

Jurisdictio Ecclesiastica, ex Conc. Coloniens. P. VII. 200. 224.

Jus Apostolicum, vide *Apostol. Constitutiones*. P. II. 65. canones. 73. quænam habeantur certa ex jure Apostolico? 85.

Jus Canonicum quid. P. II. 63.

Jus Devolutionis in Belgio. P. VIII. 650.

Jus Divinum positivum v. *Scriptura*.

Jus Divinum non scriptum, sive Traditiones. P. II. 58.

Jus Gentium. v. *Gentium Jus*.

Jus Naturæ. v. *Lex naturæ*.

Jus privarum Precum Rom. Impp. & Regg. P. VI. 237. & seq. de earum antiquitate. 240. an jus hoc Imperatori competat ex privilegio Pontificio? 242. ad quæ beneficia se extendant Primæ Preces. 259. & ad quæ non. 263.

Jus reformandi juxta Pacem Westph. P. VIII. 289. & emigrandi. 290. a quibus jus reformandi non dependeat. 291.

Jus Synodale in genere. v. *Concilium*.

Jus Synodale antiquum. v. *Octo Concilia Generalia* in Oriente celebrata. P. III. 38 & seqq.

JUS

Jus Synodale novum. v. *Concilia in Occidente celebrata*. P. III. 131 & seqq.

Jus Synodale novissimum. v. *Concilium Tridentinum*. P. III. 296.

Jus Territoriale Statuum Rom. Imperii. P. VII. 76.

Justificatio ex Conc. Trident. P. III. 315. 317.

Justinianus, S. Laurentius, primus Patriarcha Venetus. P. IV. 183.

Justinianus Imperator, & pacis artibus rempublicam, & victoriis orbem signavit, orbis domitor, & legum vindex, summis profecto Imperatoribus, atque adeo Magno Constantino comparandus, nisi conjugii hæreticæ fuisset obnoxius. P. III. 70. P. XI. 97. 101. ejusdem novellæ. P. IV. 127. regno Vandalorum in Africa finem imponit. P. XII. 193.

Justinianus II Imp. P. XI. 111.

Justinopolitanus Episcopus Utinensis suffraganeus. P. XI. 468.

Justinus I Imp. breve ejus regimen. P. III. 70. P. XI. 96.

Justinus II Imp. P. XI. 101.

Justinus Historicus. P. XI. 25.

S. *Justinus Philosophus Martyr*. P. XI. 19. ejus Opera. 24. in quibus erraverit. 42.

Justus Rossensis Episcopus. P. IV. 251.

Justus Ucondonus, illustris Japon, & heros Christianus magnanimus, in exilium ejectus, pientissime obit. P. XII. 172.

Juvenalis Poeta. P. XI. 6.

Juvenicii, Josephi, Historia Societatis male accepta. P. X. 352.

KAC

Juvenius, P. XI. 67.

Jzembliz, Fridericus se Daunio ad
Dresdam opponit. P. X. 750.

K.

Kacbetum, Georgiæ provincia. P. XII.
185.

Kaisersfeldius Spirensis ad pacem Ris-
vicensem legatus. P. VIII. 443.

Kaiserstein comes gratia Reginæ Hung.
& Boh. excedit. P. X. 611, v. Kei-
ferstein.

Kalmukii, gens effera. P. XII. 58.

Kalteisen, Henricus, Dominicanus re-
futat Hussitas in Conc. Basileensi.
P. III. 246.

Kannengieserus Austr. Consiliar. respon-
det ad Præteniones regis Borussia.
P. X. 119.

Kara Mustapha Vezirius bellum sua-
det. P. IX. 271. strangulatur. 272.

Karolyus comes seditiosos primum cæ-
dit, dein ipse ad Ragozium defi-
cit. P. X. 579. profligatur ab Hei-
stero. 581. redit ad Casarem. 586.

Kaunizia Domus obtinet comitatum
Ritbergensem. P. X. 84.

Keisersteinus cæsareus peditum tribu-
nus. P. VIII. 384. v. Kaiserstein.

Keith, Jacobus, Olomucium oppugnat,
sed incassum. P. X. 748.

Kellerus Apostata infelicitè perit. P.
X. 567.

Kellerus, Jacobus, S. J. disputat cum
Jacobò Hailbrunner. P. VIII. 67.

Keminus Ragozii bellidux. P. IX. 238.
fit princeps Transylvaniæ. 243. tru-
cidatur. *ibid.*

KEM

Kempenensis pugna. P. VIII. 225.

Kennelbus Scotiæ Rex. P. V. 165.

Kenulphus, Angliæ Rex, adest in Con-
cilio Bacanceldensi. P. IV. 286.

Kegre, Augustinus. Sub hoc nomi-
ne latet P. Gabriel Gerberon. P.
X. 385.

Kerius comes rebelles Zrinium & Fran-
gipani captos Viennam mittit. P.
IX. 260.

Kesseldorffensis pugna, & Borussia
plena victoria. P. X. 156.

Kettlerus, Gotthardus, ordinis Livo-
nici magister deficit. P. VI. 169.
& Livoniam inficit. 171. Kettleria-
na familia Ducum Curlandiæ ex-
tincta. P. X. 631.

Kettlerus Baro Præfectus Brisacensis,
P. X. 65.

Kbevenbüllerus comes, Lud. Andr. ad
Timocum virtute viam fugæ per-
fringit. P. X. 596. Gallo Bojos ej-
cit e superiore Austria & Bavariam
invadit. 132. obit. 152.

Kbevenbüllerus ad Episcopatum Neo-
stadiensem promotus. P. X. 94.

Kielerensis Academia erecta. P. VIII.
448. Episcopatus profanatus. 169.

Kienlungus Sinarum Imp. P. XII. 163.

Kinskius comes, Joan. Episc. Gur-
censis, Cæsareus ad pacem Neo-
magensem legatus. P. VIII. 405.
406.

Kinskius comes, Steph. S. R. I. Prin-
ceps creatur. P. X. 612.

Kinskius conjurationis Wallensteinia-
næ reus interficitur. P. VIII. 208.

Kirmania Persis subiecta. P. XII. 187.

Kirtlingtoniense Concilium. P. V. 28.

KIS

- Kisus* grassator seditioni in Hungaria dat initium. P. X. 578.
- Knielnicus* defectionis Cosaccorum a Polonis auctor. P. IX. 313.
- Kniphufius* in pugna ad Dessaviam a Wallensteinio captus. P. VIII. 155.
- Knoxius* apostata turbarum auctor & hæresis Calvinianæ profeminator in Scotia. P. VII. 898. ejus auxilio *Murræus* Mariæ Stuartæ reginæ proditor declaratur Rex. 892.
- Knoxius*, Andreas, Archiep. Glasgov. P. Joan. Ogilbæum examinat. P. IX. 210.
- Kœgler*, Ignatius, S. J. P. Kiliano Stumpf in officio Præsidis tribunalis Mathematici & artium succedit. P. XII. 155. honoribus ab Imp. augetur. 159. supplicat pro Missionariis Cantonensibus. 162. Mandarinus secundi ordinis. 164.
- Kœnigseckius* comes, Fridericus, Elector Colon. P. X. 216.
- Kœnigseckius* comes, Lotharius, Gubernator Transylvaniæ. P. X. 593. belli contra Turcas Imp. succedit Seckendorffio. 596. in belli præfectura subrogatus Mercio, Broglium fugat. 300. Vice-Gubernator Belgii. 532.
- Kœnigsfeldense* monasterium fundatum. P. VI. 8.
- Kœnigsmarckius* ad Luneburgicum pro suppliciis amandatur. P. VIII. 223. quatuor legiones Cæsareas opprimat. 226. Halberstadtum subigit. 227. Bohemiam vastat. 236. Pragam minorem capit, veterem vero & novam irrita conatu obsidet. 237.

KOE

- Kœnigsteinensis* causa inter Moguntinam Ecclesiam & comites Stolbergenses. P. X. 75.
- Kœffler*, Andreas, S. J. a Sinensibus rebellibus occisus. P. XII. 97.
- Kœffler*, Emmanuel S. J. refutat ea, quæ Præcones Tigurini de causa Bärenthalensi publicarunt. P. X. 558.
- de *Kolowrat*, Ferd. gratia Reginæ Hung. & Boh. excidit. P. X. 611.
- Kollonitschius* comes, Sigism. Archiep. creatur Card. P. X. 279. obit. 207.
- Komorowskius* Archiep. Gnesnensis & Primas. P. X. 636.
- Kopp*, Fridolinus, Princeps Murensis. P. X. 206.
- Köppen*, Leonardus, Monialium raptor vel seductor. P. III. 305.
- Kornbergius* ob Orsovam infelicitè defensam in carcerem datus morbo extinguitur. P. X. 597.
- Kriechbaumius* Transylvaniæ gubernator. P. IX. 246.
- Kroskana* laniena. P. X. 597.
- Krumholzius*, seditiosus Hamburgi præco, ad perpetuos carceres condemnatur. P. X. 38.
- Kuffsteinum* a Max. Emman. captum. P. X. 21. & iterum ei ereptum. 24.
- Kümburgius* comes, Ferd. Archiep. Pragensis obit. P. X. 609.
- Kulican* fuso Esreffo Tamam principem paterno throno imponit. P. XII. 43. quem in carcerem trudit, & ejus filium infantem in thronum evehit. P. X. 722. Turcas vincit. 721. 723. P. XII. 43. Persiæ Thronum conscendit sub nomine Schach

KUL

- Nadyr & cum Tureis pacem componit. P. X. 724. in Mogoriam irrumpit, & immensos thesauros avehit. 727. P. XII. 71. 72. Setam Turcarum proficitur. P. X. 728. perimitur. 729.
Kulpifus, Ducis Württembergici ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.
S. Kunegunda Imp. canonizatio. P. XI. 171.
Kunersdorffiana pugna. P. X. 759.
 de *Künigl* comes, Casparus Ign. Episc. Brixinensis obit, P. X. 193.

L

- Labadius* Jansenistas Calvinistis accenset. P. X. 423.
Labanzii & *Curuzii* in Hungaria. P. IX. 267.
Lacedemonii, P. XII. 6.
Lactantius Firmianus, P. XI. 49. 66.
S. Ladislaus Hungariæ Rex Dalmatiam & Croatiam unit Hungariæ. P. V. 140. P. VI. 69.
Ladislaus III ultimus regiæ Hungarorum stirpis per tria sæcula propagatæ. P. VI. 70.
Ladislaus Alberti posthumus, declaratus Hungariæ & coronatus Bohemiæ Rex. P. VI. 109. P. VII. 255. 277.
Ladislaus II Poloniæ Dux. P. V. 138.
Laertius, Diogenes, P. XI. 25.
Laffeldana pugna. P. X. 538.
Lahor, urbs regia in Mogoria, ubi Missionarii ab Imp. magnifice sunt excepti. P. XII. 64. pelluntur. 67. restituuntur, 68.

LAL

- Lalinius* Georgius Rennebergius comes Frisiam & Transilvaniam Regi subiecit. P. VII. 698. Grœningæ ab Orangianis obsessus ductore Martino Schenckio liberatur. 701.
Lallemant. Gabr. S. J. Missionarius in Canada, pro fide Christi martyr. P. XII. 288. 290.
Lambergius comes Cæsareus ad pacem Westphalicam Legatus. P. VIII. 238.
Lambergius comes, Jos. S. R. E. Card. & Episc. Passav. Comitiorum præses. P. X. 12. 56. 304.
Lambergius princeps, Leop. Math. Leuchtenbergensem Landgraviatum dono obtinet. P. X. 36.
Lambertinus, Prosper, creatur Card. P. X. 281. electus Pontif. Benedicti XIV nomen assumit. P. X. 310.
Lambertus, Franc. relicto telonio in Societatem Jesu susceptus, Missionem sacram Anturæ in monte Libano fundat. P. XII. 59.
Lambertus Schafnaburgensis, P. XI. 157.
Lambethensis Concilia. An. 1261 de ecclesiastica libertate & immunitate. P. VI. 34. An. 1281 de Sacramentis. 35. An. 1351 pro immunitate ecclesiastica adversus Eduardum II regem. 81.
Lambojus cæsus, captusque. P. VIII. 225.
Lampridius, Ælius, Historicus. P. XI. 40.
Lampfacenum Concilium Semi-Arianorum. P. IV. 112.
Lancerota Insula. P. XII. 215.

LAN

- Lancienſia* Concilia. An. 1188 celebratum decernit decimas pro reparatione terræ ſanctæ. P. V. 137. 139. An. 1246. præſide Archiepiſcopo Gneſnenſi contra Conradum Maſoviæ ducem. P. VI. 36. An. 1257 eodem præſide contra Boleslaum Sileſiæ ducem. *ibid.* An. 1285 contra Uratiſlaviæ ducem. *ibid.* An. 1423 præſide Nicolao Gneſnenſi contra Huſſitas. 167.
- Lancilotus*, Nicolaus, S. J. Indiarum Miſſionarius. P. XII. 93.
- Landavia* a Joſepho Romanorum rege expugnata. P. X. 15. a Friſenſio fortiter deſenſa Gallis deditur. 25.
- Landenbergius* Cæſareus in Helvetia præfectus per ſeveritatem ſuam datam ſanctam fœderi. P. VII. 324.
- Landingsbuius* Suecorum archiſtrategus. P. X. 765.
- Landinus* Antipapa ſub nomine Innocentii III. P. III. 151. P. XI. 165.
- Landisbutana* pugna in Sileſia. P. X. 762.
- Landi*, Franc. Card. P. X. 319.
- Lando*, Rom. Pont. P. XI. 131.
- Landsberga* a Suecis capta & dire vexata, a Cratzio comite vero recuperata. P. VIII. 199.
- Laſfrancus* in ſuſpicionem colluſionis cum Berengario hæretico veniens a Leone IX abſolvitur. P. V. 92. adverſarius Berengarii. 94. dein Cantuarienſis Archiepiſcopus. 97.
- Laſfredini*, Jacobus, Card. P. X. 299. obit. 313.
- Langbarum* feuda. P. X. 226.

LAN

- Langius*, Matth. Epicoſopus Gurcenſis & Card. celeberrimus ævi ſui vir. P. VII. 53.
- Languentium expeditio*. P. IX. 281.
- Lanojus* Neapolis prorex Franciſcum I Galliæ regem ad Ticinum capit. P. VII. 459. Hannoniæ præfectus. 63. ad Antwerpiam cum Geuſiis prælio congregitur, vincitque. 656.
- Lanoji*, Matthæi, Calviniftæ exorcismus. P. VII. 734.
- Lanti*, Marcellus, Card. P. X. 319.
- Lanæus*, Carolus, Card. P. X. 325.
- Laodicenum* Concilium ad reſormandos Eccleſiæ mores. P. IV. 141.
- Lapſorum* varia genera. P. IV. 23. de iisdem habita concilia. 25. 28. eorum pœnitentia ex Conc. I Nicæno. P. III. 43.
- Lariſſa*, ſeu Aleppo urbs. P. XII. 184. Lariſſenſis Miſſio ſacra. 58.
- Laſcansby*, Carolus, gratia Reginæ Hung. & Boh. excidit. P. X. 611.
- Laſcius* comes, Petrus, Gedanum obſidet. P. X. 629. Wrangelium Suecum cædit. 657. Locum tenens Petroburgi. 712. obit. 715.
- Laſcius* comes ad Oſtricium Boruſſos opprimit. P. X. 736. cum Zerniſchewio Berolinum occupat. 766.
- Laſcus*, Joan. in Polonia Calviniſmum profeminat. P. VII. 314. turbat Lutheranorum monopolium in Dania. 317.
- Lateranenſe* Concilium I generale IX, An. 1122 pro reducenda concordia inter Sacerdotium, & imperium propter Inveſtituras turbata ſub Caſtiſto II, & Henrico V Imp. P. III. 130.

LAT

130. causa concilii turbæ inter Gregor. VII, & Henricum IV, item Paschalem II, & Henricum V Imp. 132. 135. Pacis conditiones. 134. Canones Concilii. 138. & fines. 139.
- Lateranense Concilium II generale X* contra Petrum Leonis Antipapam, hæreticos Petro Bussianos, & Arnaldistas An. 1138. sub Innocentio II, & Lothario II Imp. P. III. 140. Concilii causa Ecclesiæ schismata. 141. hæretici. 146. summa canonum. *ibid.*
- Lateranense Concilium III generale IX* An. 1179 pro reformatione Ecclesiasticæ disciplinæ, regulanda electione Pontificis, & contra hæreses Waldensium & Albigenium sub Alexandro III, & Friderico I Imp. P. III. 147. causa concilii discordiæ Adriani cum Friderico I Imp. 149. summa canonum. 151.
- Lateranense Concilium IV generale XIII* sub Innocentio III, & Friderico II An. 1215 pro recuperanda terra sancta. P. III. 154. causa concilii expeditiones sacræ 156. canones 168. errores damnati. 174.
- Lateranense Concilium V generale XVII* sub Julio II, & Leone X, ac Maximiliano I An 1512 ad tollendum schisma Pisanum & reformandam disciplinam ecclesiasticam. P. III. 280. Causa Concilii Pisanum conciliabulum, & schisma ex bellis Italicis ortum. 281. Acta & finis. 283. concordata Galliæ approbata. 286. item P. XI. 224. 226.

LAT

- Lateranensis Synodus* sub Pascali II An. 1116. celebrata in causa Inventionis. P. V. 134.
- Lateranensis S. Joannis Basilica* præcipua urbis & orbis declarata. P. XI. 203. 262. in ea pro Canonicis Regularibus substituantur sæculares. 190.
- Lateranensis Congreg. Canonicis Regularibus* præcedentia concessa ante Congreg. Cassinensem. P. XI. 256. & omnes alios Regulares. 263.
- Latbur ad Munderkingam* oppressus. P. X. 18.
- Latomus* Doctor Lovaniensis a Luthe-
ro scriptis virulentis petitus. P. III. 300.
- Latronum Insulæ*, modo Marianæ, P. XII. 124.
- Lavalus* Horas Breviarii in linguam Gallicam vertit. P. VIII. 636.
- Lavardinus marchio*, Henricus, Galliæ Orator, Romæ jus Asyli in suo palatio prætendit, ideoque excommunicatur. P. VIII. 722 & sq.
- Laudobnus* direptione commeatus magni momentum ad solutionem obsidionis Olomucii affert. P. X. 748. pars magna victoriæ ad Kunersdorff. 759. ad Landishutum Fouquetum capit, vincitque, ac Glacium expugnat. 762. ad Lignizium cladem accipit. 763. Schweidnizium capit. 769.
- Lauenburgica causa*, & lis de successione. P. X. 84.
- Laviniani Duces*. P. X. 280.
- Launoy libellus de Prædestinatione & Gratia* damnatus, P. XI. 364.

LAU

- Laureacensis* Episcopatus erectus. P. IV. 270. Ejus lis cum Archiepisc. Salisburgenſi decisa. P. XI. 133. & exemptio concessa. 137.
- S. Laurentii* fluvius, olim Canada dictus. P. XII. 228.
- S. Laurentii* Insula, seu Madagascar. P. XII. 203. 213.
- S. Laurentius* Archiepisc. Dublinensis canonizatus. P. XI. 176.
- S. Laurentius* Justinianus canonizatur. P. XI. 394.
- Laurentius* Cælius, Antipapa. P. III. 141. P. XI. 93.
- Laurentius* Cantuariensis Archiepiscopus. P. IV. 251.
- Lauretana* ecclesia in cathedralem elevata. P. XI. 278. Pœnitentiaria Patribus S. J. tradita 341. Lauretanæ Domus privilegia a Bened. XIV confirmata. 417. Collegium Illyricum fundatum. 315.
- Lauricale* marchio, Indiarum Prorex, regem Bosul, & Marattam piratam vincit. P. XII. 102.
- Laufannensis* Episcopatus fundatus. P. VII. 334. Laufanna deficit a fide. 356. Academia Formulam Consensus exceptare detrectat. P. X. 559. 560.
- Laxenburgicum* fœdus. P. VIII. 417.
- Læros*, Joan. Galliæ Regenti ad comparandam pecuniam operam navat. P. X. 361. ejus fraudes. *ibid.* & fuga. 362.
- Laynez*, Jacobus, S. J. generalis in Conc. Tridentino de sacrificio Missæ perorat. P. III. 348. nec non in colloquio Possiacensi pro Concilio Tridentino. P. VII. 489.
- Pars XIII.*

LAZ

- Lazarista* acceptant Constitutionem Unigenitus. P. X. 409.
- Leackius*, Anglicæ classis præfectus. P. X. 487. 488.
- S. Leander* Hispalensis Episcopus. P. IV. 128. 203.
- Lechmannus* centurio Cæsareus, ob occasionem Ragozio ad fugam factam quatuor in partes distractus. P. X. 578.
- Lechus* Sarmatiam occupat. P. V. 137.
- Lechus V* Poloniæ dux. P. V. 139. P. VI. 35.
- Lechus VI* Poloniæ dux. P. VI. 36.
- Lediguerius*, vid. Lesdiguerius.
- de *Leede* marchio, Hispanorum ductor, in Sicilia. P. X. 458. 459. & in Africa. 463. obit. 467.
- Legatorum* palatia & eorum jus asyli. P. VIII. 722 & sq.
- Legatum* annum post decennium non cessat. P. IX. 24.
- Legitimationes* naturalium & spuriorum non cedant in præjudicium hæredum ab intestato. P. XI. 253.
- Legionensis* Concilia. An. 1012 sub Alphonso V rege. P. V. 104. An. 1091 præside Reynerio Legato Pontificio. 113. An. 1141 in causa divortii Urracæ. 150. sub Alphonso VII, qui publice fuit proclamatus Imperator. 153.
- Legionis* regnum. P. V. 101. reges. 102.
- Legislator* quis? P. I. 4. quomodo teneatur legibus suis? 97.
- Leicestræ* Comes, Robertus Dudleyus, a regina Angliæ missus Belgii Gubernator dictus. P. VII. 711. ordinibus invisus. 714. excedit Belgio. 716.
- C c
- Leita.

LEI

- Leitanus*, primus Brasiliæ Episcopus. P. XII. 277.
- Leitanus* S. J. Missionarius in Mogoriam missus. P. XII. 64.
- Lejus* Eboracensis Archiepiscopus aulæ parasitus. P. VII. 840.
- Lemannus*, Burcardus, Tigurinus præco a diabolo abreptus scribitur. P. VII. 360.
- Lemovicense* Concilium. P. V. 90.
- Lengensfeldensis* pugna. P. X. 18.
- Leo* cum gemina cauda Bohemiæ insignibus additus. P. VII. 248.
- S. Leo I* Rom. Pont. mittit ad conciliabulum Ephesinum legatos. P. III. 57. in quo conciliabulo a Dioscuro excommunicatur. 58. cujus omnia acta latrocinii damnat. *ibid.* item P. IV. 160 & seq. controversia cum S. Hilario. 170. obviamit Attilæ. P. XI. 79. Constitutiones. 82. obitus. 84. De eo Missa & Officium sub ritu Ecclesiæ Doctorum decernitur. 471.
- S. Leo II* Rom. Pont. approbat Synodum Constantinop. III. generalem. P. III. 86. Anathema dicit Honorio antecessori suo. *ibid.* jubet celebrari Concilium Toletanum XIV. P. IV. 240. Constitutiones. P. XI. 110.
- Leo III* Rom. Pont. a Pascali, & Campulo crudelissimæ habitus, & accusatus juramento se purgat præfente Carolo M. quem nihil opinantem renunciavit Cæsarem. P. IV. 260. 288. Constitutiones. P. XI. 118.
- Leo IV* Rom. Pont. ad eum Ethelwolfus Angliæ Rex Romam profe-

LEO

- atus, regni sui partem ecclesiæ vestigalem fecit. P. IV. 344. Constitutiones. P. XI. 121.
- Leo V* Rom. Pont. in carcerem con-jicitur, in eoque moritur. P. III. 142. P. XI. 130.
- Leo VI* Rom. Pont. P. XI. 132.
- Leo VII* Rom. Pont. P. XI. 132.
- Leo VIII* Antipapa. P. III. 144. P. V. 13. P. XI. 134. 135.
- Leo IX* Rom. Pont. antea Bruno dictus, & Tullensis Episcopus. P. III. 145. P. V. 82. præfens in Concilio Moguntino. P. V. 84. Berengarium hæresiarcham in Concilio Romano damnat. 92. contra Cerularium Patriarcham propugnat suum Primatum. P. III. 202. Ejus Constitutiones. P. XI. 145.
- Leo X* Rom. Pont. virtute, fide, mansuetudine, & constantia insignis. P. III. 285. Indulgentias promulgari jubet. 297. urget expeditionem contra Turcas. P. VII. 61. Ejus Constitutiones. P. XI. 225. obitus. 232.
- Leo XI* Rom. Pont. Ejus Constitutiones. P. XI. 296.
- Leo I* Imperator. P. XI. 95.
- Leo II* Imperator. P. XI. 95.
- Leo Armenus* Imperator Iconomachus dejicit Curiopalatem. P. III. 114. P. IV. 261. P. XI. 119.
- Leo Copronymus*. vide *Copronymus*.
- Leo Isauricus* primus contra SS. imagines rugire cæpit. P. III. 101. P. IV. 255. illius tyrannis in doctores Palatii. *ibid.* & in S. Germanum. 256. S. Joannem Damascenum. 257. excommunicatus misere perit. 257. item

LEO

item P. III. 98. 101. P. XI. 112. 114.

Leo Porphyrogenitus nihil tremenda patris, avique morte territus, paternæ impietatis, & avitæ crudelitatis pœnas dedit. P. III. 102. P. IV. 259. P. XI. 117.

Leo Sapiens, sive Philosophus, Basilii Orient. Imperatoris filius, princeps religionis & pacis studiosissimus, Sanctaburenum oculis orbatum exilio, Photium vero Patriarchatu motum monasterio multat. P. III. 129. 195. init quartas nuptias contradicente Nicolao Mystico Patriarcha. 196. ejus opera edita. 197. P. XI. 127. 130. 140.

Leo I, Armeniæ rex, ex stirpe Coziana, a Conrado Wittelsbachio Archiep. Moguntino inunctus. P. XII. 52.

Leo II, Armeniæ rex, Concilio gener. Lugdun. interest. P. XII. 52.

Leo III, Armeniæ rex, in odium fidei occisus. P. XII. 52.

Leo IV, Armeniæ rex ultimus. P. XII. 52.

Leo Grammaticus. P. XI. 156.

S. Leodegarius per summam injuriam ab Ebroino, cui vitam exoraverat, occisus. P. IV. 218.

Leodegarius S. R. I. Princeps & Abbas S. Galli electus. P. IX. 203. ab urbe S. Gallensi violentias patitur. *ibid.* Toggii rebelles obsequium præstare detrectant. P. X. 543 & sq. inde bellum. 546. Pax. 548. 552. obit. 551.

LEO

S. Leodegarii Ecclesia collegiata canonicorum Lucernæ. P. VII. 342.

Leodiensis Concilia. An. 1131 in quo Innocentius II agnitus legitimus Pontifex. P. V. 137. An. 1226 in causâ cæsi S. Engelberti Martyris. P. VI. 9.

Leodiense Collegium S. J. erectum. P. VIII. 312. P. XI. 292.

Leodienses turbæ. P. VIII. 308. P. XI. 330.

de *Leone*, Joan. Poncius, Floridæ inventor. P. XII. 285.

Leonides Xerxem cædit. P. XII. 5.

Leonis, Petrus, Antipapa. P. XI. 160.

Leontius Imp. P. XI. 111.

Leopoldus M. Imp. primum Episcopus Passaviensis. P. VIII. 346. rex Hungariæ & Bohemiæ eligitur. 347. Ejus nativitas & educatio. 355. eligitur in Imperatorem, obsistente licet Gallia. 356. Capitulatio. 358. Bellum Polonicum contra Suecôs. 371. Danicum & Turcicum. 372. celebrat comitia pro auxiliis contra Turcas. *ibid.* quæ sua præsentia promovet. 373. Tyroleos & anterioris Austriæ possessionem adit. 380. Ejus nuptiæ & conjuges. *ibid.* & sq. Primum bellum Leopoldi cum Gallis. 382. belli causæ. 386. Elector Bav. per literas urget pacem, cui respondetur. 394. Propositiones pacis. 398. Gallorum responsio. 399. Pax Neomagensis. 404. Argentiniæ occupatio. 413. bellum parat. *ibid.* init inducias. 417. Concedit Schwibuffensem agrum Brandenburg. *ibid.*

LEO

Instrumentum armistitii cum Gallia. 418. Alterum bellum Gallo-Germanicum. 420. Pacificatio Rivicensis. 433. invitatur a Gallis ad fœdus contra Batavos. P. IX. 173. sed bellum contra Galliam suadet. 175. Nobiles plures Hungari contra illum conjurant. 257. Conjuratio detesta Cæsar offert veniam. 259. actio in reos. 261. mortis sententia. 262. De fœderibus ad recuperandam Hispanicæ monarchiæ hæreditatem sibi circumspicit. P. X. 1. Fridericum, Elect. Brandeb. regem Borussiae agnoscit. 5. ob successionem Hispanicam Galliae bellum indicit. 11. obit. 30.

Leopoldus, Ferd. II Imp. frater, Austriam anteriorem obtinet. P. VIII. 152. obit. 205.

Leopoldus Wilhelmus, Ferd. II Imp. filius, renuntiatur Halberstadiensis Episcopus. P. VIII. 164. & Archiepisc. Magdeburgensis. 165. Halberstadiensem Episcop. per pacem Pragensem obtinet. 211. supremus copiarum Imperator. 219. 220. fugat Bannerium. 222. in prælio Lipsiensi a Torstenfonio superatur. 226. Belgii Gubernator. P. IX. 141. abdicat præfecturam. 159. Obitus & elogium. P. VIII. 379.

Leopoldus Austriae Dux interest expeditioni quartæ cruciatæ. P. III. 158. Richardum I, Angliæ regem in reditu ex terra S. capit. 159. expeditionem septimam suscipit. 160. canonizatur. P. XI. 221.

LEO

Leopoldus Badensis marchio copias imperiales contra Turcas ducit. P. VIII. 373.

Leopoldus Crassus ad Giaronam ab Helvetis victus. P. VII. 327.

Leopoldus Eberhardus Dux Mompelgardensis obit. P. X. 57.

Leopoldus Gloriosus ad Morgatam ab Helvetis victus. P. VII. 326.

Leopoldus Josephus Carolus Lotharingæ Dux. P. VIII. 427. Lotharingia ei restituta. P. IX. 310. obitus & liberi. P. X. 572. 573.

Leopoldus Probus ad Sempachium ab Helvetis victus, cæsusque. P. VII. 327.

Leopoliensis Ecclesia in Metropolitana erecta. P. XI. 209.

Leovigildus, Arianus Gothorum tyrannus, ducta Goswintha conjuge perfide Ariana, & face Hispaniæ Hermenegildum filium orthodoxum martyrio, Hispaniam vero extrema calamitate afficit. P. IV. 128. 203.

Lercarius, Nicol. Card. creatur. P. X. 278.

Lermæus Dux purpura donatus. P. VIII. 532. ex aula pellitur. P. IX. 103.

Lescynsky, Stanislaus. vid. Stanislaus.

Lesdiguerius promovet restitutionem Jesuitarum. P. VIII. 466. Engeriacum expugnat. 553. fit Comes Stabuli, & pacem cum Calvinistis suadet. 561. Gallorum contra Genueses Dux, cum Sabauda collisus, inglorius redit. 573. obit. 583.

Leslaus

LES

Leslaus interficit conjurationis Wal-
lensteinianæ socios. P. VIII. 208.
& fert nuntium rei gestæ ad Cæsā-
rem. *ibid.* Cæsareus peditum tribu-
nus. 384. Legatus a Cæsare Cpo-
lim missus. P. IX. 253. contra
Bassam Bosniæ feliciter bellum ad-
ministrat. 272.

Lestockius Anglorum archithalassus. P.
X. 510.

Leva expugnatur. P. IX. 251. Pugna
ad eandem felix. *ibid.*

Levardienfis Episcopatus erectus. P.
XI. 249. 250.

Leuchtenbergensis Landgraviatus Lam-
bergio S. R. I. Principi donatus. P.
X. 36.

Lex. Ejus definitio & natura. P. I. 2.
varietas, causa efficiens. 3. fina-
lis. 4. materialis. 6. formalis. 15.
ubi de promulgatione tanquam for-
ma constitutiva legis. Lex Pon-
tificia obligat, etsi non promulga-
ta in singulis provinciis. 17. con-
tra, quam lex civilis. 18. Lex ac-
ceptata. 26. ignorata. 23. 41. obligans
seu effectus legis in genere. 32.
Lex omnis obligat in conscientia,
& quidem necessario, etiam lex
mere pœnalis, quamvis hæc pro-
prie non detur. 34. etiam tributa-
ria si sit justa. 37. Lex fundata in
falsa præsumptione. 39. dubia ne-
gative, positive. 52. num obliget
in dubio, an lex sit abrogata, vel
dispensata? 74. num obliget in
gravi metu, aut periculo? 80. lex
prohibens an sit irritans? 82. quo-
modo obliget lex? 94. legis sub-
jectum. 99. interpretatio, 108,

LEX

cessatio. 114. dispensatio. 117. Lex
tota, si non potest, debet saltem
ex parte impleri. 79. Lex Pontifi-
cia an non possit dispensari ab epi-
scopo? 118. Propositio damnata
de legis acceptance. P. IX. 15.

Lex Naturæ quid? P. II. 5. quodnam
illius principium immediatum? 8.
ultimatum & universale? 10. ubi
solvitur difficultas, an & quomodo
aliqua sint mala antecedenter ad
legem Dei? 13. an Lex Naturæ
sit semper absoluta, immutabilis,
ac nunquam dispensabilis? 19. an de-
tur Lex Naturæ irritans? 29. 33.
subjectum legis naturalis. 35. Sy-
nopsis per causas. 37.

Leges Politicæ a Carolo V in comitiis
Augustanis conditæ. P. VII. 147.

Lexoviense Concilium. P. V. 136.

Leydeckerus, Melchior, testatur de
primo furore Janfenistarum in Pro-
babilissimum. P. X. 783. 786. obit.
526.

Lewaldus, Borussorum ductor, urbes
captas Suecis eripit. P. X. 747.

Libani Montis Concilium. P. X. 731.

Libelli Martyrum. P. IV. 24.

Liberii Papæ, & aliorum Episcopo-
rum exilium. P. IV. 100. Liberius
subscribit fidei formulæ Sirmiensi.
101. author concilii Alexandrini.
104. item P. XI. 50.

Libertas Christiana male a Protestan-
tibus prætensa. P. VII. 126.

Libertas Religionis an jure a Carolo V
Protestantibus fuerit negata. vid.
Dissert. P. VII. 117. Argumenta
Libertinorum, *ibid.* confutantur.
118. per Argumenta Theologica.

LIB

119. & obligationem Principis. 120. item per Argumenta politica. 121. ex fructu novi Evangelii Lutherani. 122. 123. 124. & seqq.
- Libri prohibiti ex Conc. Tridentino.* P. III. 363. libri approbandi antequam prodeant. 286. libri utiliter legendi. P. IV. 175. apocryphi. 176. Libri authentici & apocryphi a Gelasio I declarati. P. XI. 90. iudicium de libris ferendum est penes Ecclesiam. P. VIII. 831. prohibiti utrum possunt retineri. P. IX. 25. ab auctore, Romæ degente, sine facultate ad imprimendum non alio mittantur. P. XI. 313. Observanda a Congreg. S. Officii circa librorum prescriptionem. 469.
- Libussa* Pragæ minorem condit, Primislao agricolæ nubit, mater ducum, ac regum. P. VII. 245.
- Libussensis* Episcopatus a Protestantibus profanatus. P. VIII. 170.
- Licinius* a Constantino M. victus, & occisus. P. XI. 45.
- Lichtenbergensis* Præfectura a Fuldensi reservato jure retrovenditionis Ducibus Saxonie vendita. P. X. 108.
- Licungus* Sinarum Imperatori rebellis omnia expilat & vastat. P. XII. 141.
- Liechtensteinius* Princeps regnum Bohemie nomine Cæsaris administrat. P. VIII. 127. & in rebelles inquit. P. IX. 299.
- Liechtensteinius*, Jacobus Ernestus, ab Episcopatu Seccaviensi translatus ad Olomucensem. P. X. 610. coronat Mariam Theresiam reginam

LIG

- Bohemie. 611. electus Archiepisc. Salisburgensis. 186. obit. 193.
- Liechtensteinii* comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447. & ad sessionem & votum admissi. P. X. 55.
- Liga Sacra* Catholicorum in Gallia adversus Hugonotos, vindicatur. P. VII. 507. ei Rex accedit, 508.
- Liga Catholicorum* in Germania. P. VIII. 23. instauratur. 89. Ejus Apologia. 109. Pax Ulmenis. 115. Parat post victoriam Pragensis defensionem. 132.
- Lignana*, Hieron. Fratrum Humiliatorum Præpositus sceleratus. P. XI. 263.
- Lignicii* dux ultimus, Ge. Wilhelm. obit. P. VIII. 446.
- Lignicensis* in Silesia principatus a Brandeburgo postulatur. P. VIII. 417.
- Ligniciensis* pugna. P. X. 763.
- Lignieres* S. J. Ludovici XV Confessorius. P. X. 363. 409.
- Lignii* comitatus ad Domum Lotharingicam. P. X. 572.
- Lilienrotbus*, Suecie ad conciliandam pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 434.
- Lilius*, Aloysius, Gregorio XIII de reformatione Calendarii libellum offert. P. XI. 271.
- Lillebona* familia. P. IX. 304.
- Lima*, urbs in Peruvia. P. XII. 226. 230. Collegium S. J. ibidem amplissimum. 241.
- Limburgum* expugnatum. P. VII. 687. Limburgensis causa. P. X. 524. comitatus ad Borussia. 671.

LIN

- Limosinus* Episcopatus erectus, & mox iterum suppressus. P. XI. 194.
 de *Linares*, Petrus, S. J. Missionarius in Florida a barbaris occisus. P. XII. 286.
Linconiensis Episcopatus erectus. P. XI. 194.
Lindopense Concilium de erigenda sede Archiepiscopali speciali in Norvegia. P. VI. 43.
Lindavium a Suecis irritato conatu obfessum. P. VIII. 233.
Linierus vid. Lignieres.
S. Linus Rom. Pont. P. XI. 4.
Lionæus, Hugo, marchio Berniensis. P. VIII. 646. Gallia orator obfistit electioni Leopoldi in Imperatorem. 356.
Lipa in Hungaria a Caraffa capta. P. IX. 278.
Lippensis Bückeburgicus comes, deposito baltheo, e Belgio in patriam redit. P. X. 540. Lusitanorum Belhidux. 773.
Lippomannus, Aloysius. P. XI. 250.
Lipstensis Academia fundata. P. VII. 257. Protestantium conventus propter Edictum Restitutionis. P. VIII. 179. Fœdus cum Sueco. 186. Præmium inter regem Sueciae & Tillium. 191. inter Archid. Leopoldum & Torstensonium. 226. Lipsia a Wirtembergicis capta. P. X. 764. & iterum amissa. 765.
Lipsius, Justus, obit. P. VIII. 464.
Lipsky, Joan. Archiep. Gnesnensis & Primas regni. P. X. 632. Cardinalis. 304. obit. 324.
Liptinense Concilium sub S. Bonifacio. P. IV. 272.

LIT

- de *Liria Dux*. P. X. 458. 470.
Litaniae Lauretanæ solæ in Ecclesiis decantari permiffæ. P. XI. 296.
Lituanica conversa. P. VI. 70. Poloniae unita. 158.
Litomericiensis in Bohemia Episcopatus erectus. P. XI. 336.
Litteræ confessoriaæ. P. IV. 24. *Communicatoriaæ*, ibid.
Litteræ Majestatis Protestantibus in Bohemia concessæ. P. IX. 291.
Litteræ Provinciales a Jansenistis confarcinatae, & a Pascali editæ. P. VIII. 633. 792. damnantur. 634. 796. & confutantur. 797.
Livo Gothorum in Hispania Rex. P. IV. 202.
Livonia status Politicus & Ecclesiasticus. P. VI. 168. Teutonici ordinis magisterium profanatum. P. VIII. 169. Livonia ad Suecos. P. IX. 312. 315. & ad Russiam. P. X. 652.
Liwa Reccaredi filius Hispaniaæ Rex. P. IV. 224.
Loangi regnum in Africa. P. XII. 202. Introductio religionis. 207. 208.
Lobkovitius, Adalb. S. R. I. princeps creatur. P. VIII. 225. 447. in Collegium Principum introducit. 323. 344. exauctoratur. 381.
Lobkovitius regni Bohemiae Cancellarius. ejus constantia. P. IX. 291. fundat Collegium S. J. Comotovii. P. XI. 289.
Lobkovitius princeps, Bohemiae Gubernator. P. X. 612. ad Loboficium capitur. 735.
Lobkovitius ad Belgradum cadit. P. X. 591.
Loboficia pugna. P. X. 735.

LOC

Locorum piorum administratio, ex Conc. Mediolanens. P. VII. 390. cultus. 405. 417. 439.

Lodronius comes pubem agrestem tyrolensem in hostes ducit. P. X. 21.

a *Loe*, Carolus, ordinis teutonicus ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.

Löffelholzianus Cæsareorum contra rebelles Hungaros Dux. P. X. 584. 585. Budæ gubernator. 593.

de *Lawendabl* comes, Waldemar, variaz apud gentes militari gloria conspicuus. P. X. 534. Bergam ad Zomam expugnat. 538.

Læwenhaupt Suecicus belli Imperator contra Moscos. P. X. 657. capite plectitur. 658.

Læwensteiniana factio in Belgio. P. IX. 163.

Læwensteinus, Maxim. Carolus, Bavariz administrator. P. X. 33. renuntiatur Mediolani Gubernator. 50. & S. R. I. Princeps. 231. obit. 232.

Lombardus magister sententiarum. P. III. 175. 176.

Londinense Præliminare pacis, ab Anna, Angliz regina, focilis communicatum. P. X. 347.

Londinensis Concilia. An. 833. in præsentia Egberti West-Saxonum, & Withlasi Merciorum regis. P. IV. 347. Sæc. X. duo. P. V. 27. An. 1071. sub Lanfranco Cantuariensi Archiepiscopo. 99. An. 1075. sub eodem. 100. An. 1102 præside S. Anselmo. 163. An. 1127, 1138 nationale. An. 1175. P. V. 164. An. 1233. præside Ottone Card. Legato Apostolico. P. VI. 34. An.

LON

1268. præside Ottobono pariter Legato & Cardinale. 35. An. 1309.

1321. & 1328. in causa templariorum & disciplinæ. 80. An. 1342. duo in causa disciplinæ, & An. 1352. & 1396. contra Wicleffi errores. 81.

An. 1413 contra Wicleffi Sectatores. 154. An. 1419. de disciplina. *ibid.* An. 1486. de exequiis pro defuncto Episcopo peragendis. 157.

Longavilleus Dux, Henr. in vincula datur. P. VIII. 637. liberatur. *ibid.* infestat Germaniam inferiorem. 222. Galliz legatus ad Pacificationem Westphalicam Altitudinis titulum prætendit. 246. obit. 648.

Longavilleus, ultimus princeps Neocomi obit. P. VIII. 447.

Longevallius Procenturio literas, a Ragozio sibi traditas, clam ad Cæsarem defert. P. X. 577.

Longinus Italiz gubernator. P. IV. 129.

Longini lancea ab Henrico Aucupe comparata. P. V. 8.

Longobardi novum in Italia regnum fundant. P. XI. 101. conversi ab Arianismo per Theodelindam Bavaram. P. IV. 129. 130.

Longobardus, Nicolaus, S. J. rem Christianam Nanchini in Sinis egregie promovet. P. XII. 139.

Longovallius, Carolus. v. Bucquojus.

Lopez, Andr. O. Præd. Mexici Missionarius, in odium fidei occisus. P. XII. 283.

Lopez, Ant. S. J. Peruviz Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 242.

Lopez, Franc. Abyssiniz Missionarius. P. XII. 219.

LOT

Lopez O. Træd. Probabilissimum tuetur. P. X. 785.

Lorgius, Gallorum ductor, ditiones varias populatur, P. VIII. 429. 430.

Lotharingia Austrasiæ antea pars, P. IV. 289. P. VII. 621. liber ducatus pronuntiatur, 136. synopsis historica, 621. Lotharingia vetus, P. IX. 303. media, 304. nova, 305. Caroli III fata *ibid.* Carolus Leopoldus, 309. Leopoldus Josephus, 310. Lotharingia post prælium Nördlingenſe a Gallis invaditur, P. VIII. 210. & occupatur, 381. 588. 651. per pacem Neomagenſem Duci restituitur, 407. 440. Controversia de possessione hujus ducatus, *ibid.* & ſqq. *Lotharingiæ Status* Sæculo XVIII. Sub Leopoldo Josepho, P. X. 572. Francisco Stephano, Permutatur cum Florentia, 573. Conventio hac super re, 574. Stanislaus, Poloniæ Rex, possessionem capit. Academiam Nobilium perficit, & sacras Missiones fundat, 575. Post hujus mortem Galliæ unienda, 97.

Lotharingicæ stirpis adumbratio, P. VII. 471.

Lotharingicum regnum, P. VII. 618.

Lotharius I primogenitus Ludovici Pii in patrem rebellis, P. IV. 289. 303. perfide pacem negat, & parentem capit, 305. ope Concilii Compendienſis damnatum exautorat, 306. fratribus hujus facti pœnitentia ductis resistit, *ibid.* perfidus, ac perjurus, & a fratribus victus pacem multo, quam merue-
Pars XIII,

LOT

rat, pinguiorem obtinet, 289. 308. tandem varios inter tumultus, & variantis fortunæ vices gesto 15 annis Imperio monasterio se abdit, 289. 313.

Lotbarius II Imperator doctus, fortis, religiosus, P. V. 130. de jurisprudentia optime meritus, 131. tentat unionem cum Græcis, P. III. 205. bona, a Mathilde Com. Ecclesiæ donata, in feudum accipit, P. XI. 161.

Lotbarius junior, grande ævi sui scandalum, & multorum Conciliorum materies ob repudiatam legitimam conjugem, P. IV. 289. 313. 314. post simulatam pœnitentiam infelix obit, 316.

Lotbarius, Ludovici IV. filius, Galliæ Rex, P. V. 9. 21.

Lovaniensis universitas confirmata, P. XI. 210. 276. se opponit Luthero, P. III. 301. recipit Bullam *Vineam Domini*, P. X. 389. Lovaniense Collegium Hibernorum erectum, P. XI. 312.

Lovatus Eduardo principi adhæret, P. X. 509.

Loudunensis possessio, P. VIII. 593.

Lovisiana, Canadæ provincia, P. XII. 228.

de *Lamina*, Ign. creatus Episcopus Neostadienſis, P. X. 51.

Loyola, Georgius, S. J. natus Japon, Principum Japonum, Romam legatorum, comes & moderator datus, P. XII. 173.

Lubecensis Episcopus suffraganeus Bremenſis Archiepiscopi, P. XI. 186. Episcopatus profanatur a Protestan-

LUB

- stantibus. P. VIII. 170. Pax inter Cæsarem & Regem Daniæ, 167.
Lublinensis Transactio. P. X. 620.
Lubomirskius princeps Moscos cædit, & seditionem adversus regem Casimirum movet. P. IX. 316.
Lubomirskius princeps, ad Cæsareas partes transgressus, Potockium fundit. P. X. 584.
Lubomirskius princeps, Theodorus, Regina Hungariæ Generalis Mareschallus, obit. P. X. 635.
de Luc comes, Archiep. Parisiensis, constitutionem Unigenitus recipi mandat. P. X. 413.
Lucar, Cyrillus, Patriarcha Cpolitanus intrusus favet Calvinistis. P. IX. 347. ei anathema dicitur in Concilio Hierosolymit. 352.
S. Lucas Evangelista. P. XI. 4.
Lucayicæ Insulæ. P. XII. 230.
Lucenburgum receptum. P. VII. 467.
Lucenses libertatem emunt. P. VII. 340. Episcopatus in Archiepiscopatum conversus. P. X. 279. Respublica ob violatam immunitatem Ecclesiasticam Interdicto subicitur. P. XI. 324. Eidem data facultas, nominandi tres viros, ex quibus unus in Archiepiscopum eligatur. 471.
Lucerna accedit fœderi Helvetico. P. VII. 326. causâ ob dotem, quam puellis, monasterium ingredientibus, afferre liceret. P. XI. 384.
 P. X. 564. in causa Udlingenschwilensi cum Episcopo & papa colliditur. 561.
Lucianus, ex Christiano atheus. P. XI. 25.

LUC

- Lucifer* Calarithanus Episcopus a concilio Mediolanensi Arianorum in exilium pulsus. P. IV. 100. Pontificius per Orientem legatus complex schismatis Antiocheni. 117. 123. observatio. *ibid.* item. P. XI. 69.
Luciferiani schismatici. P. IV. 124.
Lucilla, fœmina Cæciliano Carthaginiensi Episc. infensa. P. IV. 73.
Lucini, Ludovicus, Card. P. X. 319.
Luciscellense monasterium fundatum. P. VII. 337.
S. Lucius I Rom. Pontif. P. XI. 33.
Lucius II Rom. Pontif. P. XI. 162.
Lucius III Rom. Pontif. P. XI. 167. primus a solis Cardinalibus electus. 168.
S. Lucius primus Curientium Episcopus & Rhætiæ Apostolus. P. VII. 333.
Lucius Britannia Rex baptizatur. P. XI. 19.
Lucius Francofurtensis ad pacem Riscvicensem legatus. P. VIII. 443.
Lucius Antoninus Verus Imp. P. XI. 19.
Lucknerus, Velitum ductor. P. X. 768.
Luconia Insula. P. XII. 75.
Lucretius Catulus Pœnos vincit, & templum Jani claudit. P. XII. 195.
Lucullus Consul Mythridatem vincit, & dein vincitur ab eo. P. XII. 19.
S. Ludgerus Germaniæ Apostolus. P. IV. 270.
S. Ludmilla Borzivoji Bohemiæ ducis conjux. P. VII. 245.
Ludolphus Saxonie dux primus elector Trevirensis. P. VII. 14.
Ludovicus I Imperator probitate, ac religione par Carolo M. sed non animi, & gestorum magnitudine,

LUD

mansuetudine *Pius* dictus, quam tamen in fratrem non exhibuit. Cæterum infelix pater, calamitatibus, in quas a perduellibus filiis fuit dejectus, immortalis, melior Christianus, quam Rex. P. IV. 288. 303. 306. Donatio Pascali Rom. Pontif. facta. P. XI. 119.

Ludovicus II strenuus 20. annorum Imperator, & Saracenorum dominator. P. IV. 289.

Ludovicus III Balbus nomen verius Imperatoris, quia altero Imperii (nulla rememorabilis) anno extinctus. P. IV. 290.

Ludovicus IV septennis Arnulpho patri succedit, sub quo Germania ingentes ab Hunnis clades est passa. P. IV. 291. item P. XI. 129. 130.

Ludovicus V Bavarus, Imperator Frederici Austriaci victor, cum Pontificibus graviter collisus. P. VI. 60. item P. III. 221. & P. XI. 195.

Ludovicus IV Galliarum Rex, Transmarinus dictus. P. V. 21.

Ludovicus V Galliarum Rex. P. V. 21.

Ludovicus VI Crassus, Ecclesiarum initio patronus, subin persecutor, demum vere poenitens deposita regia corona pie obiit. P. V. 141. 142.

Ludovicus VII Galliarum Rex primo ab Innocentio II interdictus, a S. Bernardo reconciliatus, expeditionem Palæstinam inglorie suscipit, deinceps Pontificum & S. Thomæ Cantuariensis studiosissimus. P. III. 158. P. V. 142.

LUD

Ludovicus VIII Galliarum Rex nullo magis, quam Ludovici, sancti filii, nomine celebris. P. VI. 14. 32.

Ludovicus IX sanctus sanctæ matris filius victis Anglis sacram expeditionem suscipit, bis Saracenorum victor, tum captivus, denique innocens mortis victima. P. III. 160. P. VI. 15. crisis circa Sanctionem Pragmaticam Ludovico IX imputatam. P. VI. 16. ejus canonizatio. P. XI. 190. S. Ludovici ordo equestris erectus. P. VIII. 448.

Ludovicus X Hutinus, Philippus V Longus, & Carolus Pulcher fratres regno Galliarum, quod successive sunt adepti, administrando ne tredecim quidem annos simul omnes confecerunt. P. VI. 73. Ludovicus præfens erat in Concilio Viennensi. P. III. 215.

Ludovicus XI Galliarum Rex heteroclitus, primo in patrem optimum rebellis, acris, callidæ, & intractabilis indolis. P. VI. 123. victus pacis conditiones elusit, captus a Carolo Audace pavidus subscribit, tandem hujus victor invadit Burgundiam, Maria ejusdem hærede Maximiliano I relicta. Unde bella cum Austriacis, a quibus victus immaniter in captivos nobiles sævit. 124. P. VII. 44. ad extremum in gravissimum corporis, & animi morbum incidit, Talionem inaudito spontanei carceris genere luiturus, ubi frustra omnia prorogandæ sibi, quam tot aliis ademerat, vitæ media exhaustit, dignus effigie fufius descripta. P. VI. 126.

LUD

Ludovicus XII solvit matrimonium metu initum. P. VII. 448. ducatum Mediolanensem eripit. *ibid.* & Neapolim Friderico. *ibid.* inde ejecti Galli. 450. dissidia cum Julio Pontifice. 452. Insubria recuperata, & amissa. 453. clades Gallorum in patria & pacta cum Helvetis. 454. fœdus Hagenoense cum Maximiliano I initum rumpit. 52. Ludovici mors 454.

Ludovicus XIII Galliae Rex succedit patri impubes, Regina matre tutrice. P. VIII. 473. Comitia Calvinistarum. Seditio Principum &c. 483 & sqq. pubes & major factus indicit regni comitiageneralia. 485. Concini potentia invisa. 492. Bellum civile. 494. Pax extorta. 496. Nuptiae regis. 507. Condæo in carcerem abducto insurgunt Principes. Tertium bellum civile. 511. Ancraei cædes. 512. Rothomagensia comitia. 514. Bearniam regno unit. 518. Regina mater fugit a carcere. Bellum inter matrem & filium. 526. Renovatio fœderis cum Turcis. 527. Lis de edictis, in acta Parlamento referendis. 532. Bellum civile quintum cum Principibus, & regina matre. 534. Bellum Hugonoticum. *ibid.* & sq. Pax. 560 & sqq. 565 & sq. Nova Calvinistarum rebellio. 571. Pax. 572. Rupellæ expugnatio. 582. Ludovici XIV nativitas. 605. Obitus regis. 607.

Ludovicus XIV, Galliae Rex, nascitur. P. VIII. 605. succedit patri, & adolescit sub tutela matris. Aulæ

LUD

ordinatio. Mazarini initia. 612. Pax Monasteriensis. 613. Gallorum seditio. Rex Lutetia excedit. 636. Bellum civile. Mazarinus fugitivus. 637. Regis inunctio & coronatio. 639. Pax Pyrenæa. 641. Nuptiae regis cum Infante Hispana. 642. Congressus regum. *ibid.* administrationem regni auspicatur. 646. Nascitur Delphinus. *ibid.* Collisio cum Pontifice. 647. 722. Belgium jure devolutionis sibi vindicat & invadit. 650. P. IX. 162. Ejus progressus, cur pacem inierit. 166. Pax Aquisgranensis. 167. Querelæ contra Brandenburgum. P. VIII. 652. dirumpit Fœdus triplex & bellum in Batavos parat. P. IX. 170. & occupata Lotharingia infert. 177. P. VIII. 651. Bataviam totam fere occupatam deserit. P. IX. 182. Fœdus secretum cum Suecia. P. VIII. 661. Memorialia ad S.R.I. Status Ratisbonæ dictata. 663. Edicta contra Calvinistas. 677. Unionum systema. 684. Argentina capta. 685. Bella. 686 & sqq. cum Leopoldo Imp. inducias init. Earum Instrumentum. 418. & mittit Cæsari suppetias in Hungariam. P. IX. 251. Controversia de jure Regaliæ. P. VIII. 691. Famosi quatuor articuli cleri Gallicani. 696. Pax cum Pontifice inita. 702. Calvinistæ Gallia pulsi. 708. 739. Janfenistarum libros ad rogam condempnat, & severe subscriptionem Formulæ imperat. 828 & sq. 833. Bellum propter Successionem Hispanicam. vid. *Hispania*, ad pacem aspiranti, pro-

LUD

positum Hagæ schema quoddam præliminare. P. X. 317. quod quia nimis durum erat, ad arma rursus consilia convertit. 518. Jacobum III Angliæ regem alutat, 515. obit. 358. vid. *Gallia*.

Ludovicus XV, Galliæ Rex, coronatur. P. X. 364. remittit destinatam sibi sponsam in Hispaniam, & ducit Mariam, Stanislai Poloniæ regis filiam. 367. Ei nascitur Ludovicus Delphinus, & dux Audegavensis. 369. Regia Domus numerosa sobole aucta. 380. vid. *Gallia*.

Ludovicus, Galliæ Delphinus, Lud. XV filius, nuptias cum Maria Josepha, Regis Poloniæ filia, celebrat. P. X. 192.

Ludovicus omnium Sanctorum Lud. XIV primogenitus, P. VIII. 646. obit. P. X. 347.

Ludovicus Germanicus Ludovici Pii filius patri rebellis. P. IV. 289. 303. 307.

Ludovicus, Philippi V filius, Hispaniæ Rex, obit. P. X. 466.

Ludovicus, Philippi V Hispaniæ regis filius, Card. & Archiepisc. Tolitanus. P. X. 302. 472.

Ludovicus M. Hungariæ Rex pro utraque fortuna felicissimus. P. VI. 70. electus Poloniæ Rex. 158. bellator & vindex eximius. P. VII. 272. princeps religiosissimus. 273.

Ludovici II Hungariæ & Bohemiæ regis fata paradoxa. P. VII. 289. 262.

Ludovicus, Bosonis filius, a Concilio Valentino Burgundiæ Cis-Juranæ Rex renuntiatus. P. V. 21,

LUD

Ludovicus Aurelianensis Dux, Caroli VI frater, perimitur. P. VI. 120.

Ludovicus, Badensis Marchio, exercitui præfectus trino prælio Turcas fundit. P. IX. 279. & iterum ad Salankemehum. 280. e Hungaria transfertur ad Rhenum. 282. P. VIII. 429. a Comitibus exercitus Imp. designatur. P. X. 13. de criminationibus sibi objectis se purgat. 20. obit. 33.

Ludovicus, Hasso Darmstadiensis Landgravius pacem inter Hispanos & Unionem Protestant. conciliat. P. VIII. 133. 137. Cæsari fidelis moritur. 158.

Ludovicus Tolosanus inter Sanctos relatus. P. XI. 194.

Ludovicus, Würtembergiæ Dux, ad Guastallam occumbit. P. X. 300.

Ludovicus Bertrandus canonizatus. P. XI. 347.

Ludovicus Eugenius, Würtembergiæ Dux. P. X. 109.

Ludovicus Rudolphus, Welferbyti Dux, obit. P. X. 100.

Ludovicius, Alexander, sub Gregorii XV nomine Rom. Pont. P. XI. 304. 309.

Ludovicius, Ludovicus, Card. Ecclesiæ Collegii S. J. Romæ magnifico opere extrui curat. P. XI. 309.

Ludwigus Cancellarius Magdeburg. P. X. 674.

Lugdunense Concilium I Generale XIII anno 1245. sub Innocentio IV contra Fridericum Imperatorem. P. III. 178. Concilii causa discordiæ inter Pontifices & Fridericum II Imp. 179. acta. 184. Canones. 185.

LUG

Lugdunenſe Concilium II Generale XIV anno 1274 ſub Gregorio X & Rudolpho I pro unione Græcorum cum latina Eccleſia. P. III. 188. cauſa Concilii Schiſma Græcorum per Photium inchoatum. 199. Acta. Unio Græcorum. 206. Conſtitutiones. 208.

Lugdunenſia Concilia particularia. An. 517. ſub S. Sigismundo Burgundiæ rege, & An. 567. P. IV. 190. An. 583. 191. An. 1449. contra blaſphemiæ crimen. P. VI. 134. An. 1527. pro ſubſidio ad redimendos regis filios, in Hiſpania obſides, damnatione hæreſis Lutheraniæ & reformanda diſciplina. P. VII. 554. *Lugdunenſis Eccleſiæ Primatus.* P. XI. 151.

Lugdunenſes Martyres. P. XI. 19.

Lugduni Batavorum obſidio irrita, Valdeſii culpa, amore ſæminæ aggreſſionem differentis. P. VII. 676.

Luſſeria, Magdalena, impetrat eveſtionem Inſtituti Urſulinarum in ordinem religioſum. P. VIII. 503.

Luitprandus Episc. Cremonenſis. P. XI. 141.

S. Lullus Moguntinus Archiepiſcopus. P. IV. 272.

Lumbriacenſis Episcopatus erectus. P. XI. 194.

de Luna, Petrus, ſeu Benedictus XIII Pont. P. XI. 206.

Lundenſis Primatus. P. VI. 40. P. XI. 170. Archiepiſcopatus fundatus. P. IX. 329. Academia erecta. P. VIII. 448.

LUP

Lupus, Chriſtianus, aſſerit apocryphos canones Apoſtol. P. II. 65. Probabiliſſimum tuetur. P. X. 791.

Luſatia poſt victoriam Pragenſem ad Cæſaris obſequium reducta. P. VIII. 128. 129.

Luſitani regni initia. P. V. 152. Luſitaniæ ſtatus ſub regibus uſque ad Sæculum XVI. ſub Henrico Burgundo. P. VII. 814. Alphonſo I. Sanctio I & II. 815. Alphonſo III. Dionyſio, Alphonſo IV, Petro Crudeli. 816. Ferdinando, Joanne Notho. 817. Alphonſo V, Joanna, & Iſabella. 819. Joanne Severo. 820. *Sæc. XVI.* ſub Emma-nuele, 822. Joanne III. 824. Sebaſtiano. 825. Henrico. 826. Philippo II. 828. *Sæculo XVII.* Perſonatus Sebaſtianus capitur ab Hiſpanis. P. IX. 130. Luſitania, Hiſpanis ejeſtis, regem ſibi proprium Ducem Bragantinum, Joannem IV aſſumit. 130. 106. init ſœdus cum Gallia & Hollandia. 131. bellum. 132. Pax cum Hollandis. Joanni ſuccedit Alphonſus filius. *ibid.* ſed hoc deſecto, ſuffectus ejus frater Petrus. 133. Pax cum Hiſpania. *ibid.* 114. *Sæculo XVIII.* Luſitania in bello propter hæreditatem monarchiæ Hiſpanicæ accedit magno ſœderi, bellumque cum Gallo-Hiſpanis gerit. P. X. 478. Pax cum utriſque. 479. Joannes V Fideliſſimi regis titulum a Pontifice obtinet. P. XI. 447. Obitus regis & reginæ. P. X. 484. Succedit filius Joſephus Emmanuel. *ibid.* Terræ motus. 485. Luſitania, cum in ultimo

LUS

timo bello a fœdere Anglico abstrahi non potest, ab Hispanis bello petitur. 773. vid. etiam *Portugallia*.

Lusitanorum & *Castellanorum* lis de navigatione Indica a Papa decisa. P. VII. 823. Lusitanos cum Hispanis conjungendi spes frustrata. 824. Lusitanorum ingens elades in Africa. 826. Lusitanorum in Indiam expeditio. P. XII. 76. sqq. v. *Indiarum* Historia. Lusitani cum Batavis, ne omnia in Indiis amitterent, pacem ineunt. 95. instigantibus Hollandis a commerciis Japoniæ excluduntur. 182. Lusitanorum emporia, quæ hodie in India Orientali possident. 100. bellum cum Maratta regulo & piratis. 101.

Lutetia obsidio. P. VII. 521. soluta a Farnesio. 523.

Lutheranismus. Ejus origo. P. III. 296. occasio. 297. progressus. 302. Sueciæ, Daniæ, Prussiæ, Pomeraniæ illatus. 303. ducit ad Arianismum. P. IV. 137.

Lutheranorum desperata unitas fidei. P. III. 330. 343. an eorum epocha a Waldensibus & Albigenibus? 154. eorum typus sunt Donatistæ. P. IV. 76. nullum hæreticum possunt convincere. 138. Lutheranorum centum Gravamina. P. VII. 84. prætensa. 86. compilata & confuta Cæsare primum inscio, deinde reclamante. 87. Crisis. 90. Lutheranorum crudelitas in degradatione Romana. P. III. 306. pertinacia in detestando Concilio Tri-

LUT

dentino. P. VII. 115. 135. 136. indigna in Conventu Francofordiensi postulata. 116. Pacta violata. 133. 155. 174. 177. invasiones. 135. direptiones adversus Pacem Religiosam. 155. 174. 177. 178. omnium bellorum & turbarum causæ Lutherani. 121. 138. Auxilia mittunt Hugonotis & Geusis. 178. turbæ occasione electionis Cæsareæ. 276. monopolium in Dania inquietum. 317. adveniunt in Hungariam & sacerdotia diripiunt. 296. item in Transylvaniam. 302. & in Gallias. 484. Eorum attentata Donawerdæ. P. VIII. 2 sq. Theologi in Colloquio Ratisbonensi. 58. Illorum & Calvinistarum inter se unio desperata. 589. Lutheranorum vani conatus apud Jeremiam Patriarcham Græcorum Cpolititanum. P. IX. 347. Lutherani se opponunt Missionariis in Crimæa. P. XII. 56.

Lutherus, Mart. insurgit contra Indulgentias. P. III. 297. colloquitur Cardinali Cajetano, appellatur ad Concilium, disputat infelicitate cum Eckhio. 298. damnatis a Leone X 45 propositionibus. P. XI. 228. immane quantum furit. Communia illius cum Hutteno studia. P. III. 299. proscriptus Imperio ex Warburgensi arce tonat. 300. ab universitatibus & rege Angliæ damnatur hæresis. Pugnatur cum Carlstadio. Corrumpit Scripturam sacram. 301. Proxenetæ sacrilegus, & sollicitator Cardinalis Alberti Brandenburgici. Hassi seductor. 305.

Mar.

LUT

- Marpurgense colloquium & bellum Sacramentarium. 307. Amsdorfium ex Triariis unum in Episcopum Naumburgensem consecrat. 312. Mors Lutheri, & elogium. 322. Lutherus cum Calvino permutatus a Joanne Sigismundo Elect. Brandeb. P. IX. 333.
- Lutberensis* victoria Tillii, a Daniæ rege reportata. P. VIII. 156.
- Lutolphus* Sueviæ Dux, patri Ottoni I Imp. rebellis deponitur. P. V. 8.
- Lutterbergensis* pugna. P. X. 755.
- Luxemburgi* comitatus. P. VII. 624.
- Luxemburgus* ad Caroloregium vincit Waldeccium. P. VIII. 687. occumbit. 688.
- Luxoviense* monasterium exemptum. P. XI. 107.
- Lutynius* comes Ancræum gradu deiecit. P. VIII. 512. ejus artes, ut gradum suum firmaret. 527. P. Arnulphum ex aula dimittit. 556. obit. 558.
- Lützelburgius* Ehrenbergam capit. P. X. 22.
- Luzovius* Cæsareus ad conventum Hamburg. legatus. P. VIII. 226.
- Luzzarenensis* pugna. P. X. 221.
- Lybia*, hodie regnum Barcanum. P. XII. 193. interior, hodie Zara. 201.

M.

- Macaonensis* diœcesis divisa. P. XI. 358.
- S. Macarii* Erems hodierna in Ægypto. P. XII. 224.
- Masarius* Antiochenus contumaciæ damnatus a Constantinopolit. III Concilio deponitur. P. III. 85.

MAC

- Macassar* Insula, Moluccarum maxima. P. XII. 117. Introductio religionis in illam. 128.
- Macdonellus* comes Scotos Eduardo principi in auxilium adducit. P. X. 508.
- Macedoniæ* regnum post mortem Alexandri M. P. XII. 8. Bella cum Romanis. 9 sq. redigitur in provinciam Romanam. 11.
- Macedoniana* hæresis proles Ariana. P. III. 48. damnatur. P. XI. 53.
- Macedonius* intrusus. P. III. 48. damnatus. 49. P. IV. 104.
- Maceratana* Universitas instituta. P. XI. 239.
- Machabæi*. P. XI. 8. P. XII. 12. sq. Machabæorum regum finis. 22.
- Machabæorum* libri tanquam canonici ab Orientali Ecclesia agniti. P. IX. 357.
- Machmud* regnum Persiæ ab Husei. no rege sibi traditum accipit. P. XII. 38. ejus regimen. 39. capite truncatur. 40. v. *Mirrmagmud*.
- Macrinus* Imperator. P. XI. 28.
- Madagascar* Insula in Africa, a Lusitanis S. Laurentii, a Gallis Delphini dicta. P. XII. 203. 213.
- Madera* Insula in mari Atlantico, detecta. P. VII. 818. P. XII. 203. 214.
- Madlonica* legio punita. P. VIII. 226.
- Madritense* Concilium. P. VI. 147.
- Maduræ* regnum. P. XII. 73. Introductio religionis in illud. 109. Roberti de Nobilibus S. J. certamina. *ibid.* & sqq.
- Maffeus* Card. P. X. 293.

Maffei,

MAF

Masseji, Joan. Petr. S. J. Historia Indiarum synoptice refertur. P. XII. 76 & sqq.

Magdeburgense Concilium congregatum ab Alberto Archiepiscopo varias Constitutiones sub titulis, rubrica, ordineque in jure canonico consueto promulgar. P. VI. 118.

Magdeburgerfes centuriæ. P. III. 343.

Magdeburgum proscriptum. P. III. 330.

Archiepiscopatus fundatus. P. V.

9. 14. P. XI. 136. Magdeburgica

caussa. P. VII. 148. 172. Magde-

burgi excidium. P. VIII. 188.

195. Archiepiscopatus per pacem

Pragensem ad Augustum, Saxoniae

electoris filium. 210. & per pacem

Westph. ad domum Brandenburg.

170. 297. Magdeburgici sessio &

votum. 245.

Magelanes, Gabr. S. J. Missionarius

in Sinis falso accusatus conjicitur

in vincula. P. XII. 145. ad mor-

tem, & dein ad exilium damnatus.

146. retinetur ab Imperatore.

147.

Magellanes, Ferdinandus, in terram

Magellanicam, a suo nomine sic

dictam, pervenit. P. XII. 225.

Magellanica terra. P. XII. 226. 243.

Maginulpus Antipapa. P. XI. 158.

Magius, Laurentius, Rudolphi II

confessorius. P. VII. 264. interest

Concilio Olomucensi. 266.

Magnud. v. *Machmud.*

Magnentius Constantem Imp. interi-

mit. P. IV. 100. P. XI. 51.

S. *Magnus* Helvetiae & Rhaetiae Apo-

stolus. P. VII. 334.

Pars XIII.

MAG

Magnus Bonus S. Olai filius, occupat Norvegiae & Daniae regna. P. V. 96. P. VI. 40.

Magnus, Joannes, Archiepiscopus Upsalensis. P. VII. 44.

Mahometes impostor. P. III. 162. P.

IX. 339. P. XI. 106. P. XII. 30.

Mahometes I Turcarum Imp. P. IX.

341.

Mahometes II tyrannus natus, & fa-

ctus. P. III. 165. 267. Constanti-

nopolim expugnat. 268. a Belgra-

do ope Hunniadis repellitur. P.

VII. 278. item P. IX. 341.

Mahometes III partam jam victoriam

Christianis praedarum cupidis eri-

pit. P. VII. 295.

Mahometes IV Turcarum Imp. Rago-

zium principatu dejecit. P. IX. 238.

344. deponitur. 278. 345.

Mahometes V Turcarum Imp. P. X.

721. 723. obit. 730.

Mahumada Mogoriae Imperator infe-

lix. P. XII. 70.

Majestatis literæ, Protestantibus in Bo-

hemia concessæ. P. VIII. 88. P.

IX. 291.

Maigrotus, Carolus, propter ritus in

Sinas missus. P. XII. 148. publicat

edictum contra ritus Sinenfes. Re-

sponsa Cardd. desuper. 364.

Mailla S. J. Peckini. P. XII. 164.

Mailli, Franc. Card. & Archiep. Rhe-

mensis obit. P. X. 364.

Mainbardus primus Livoniae Episco-

pus. P. VI. 168.

Maintenonia & Ludovici XIV matri-

monium conscientiae. P. X. 359.

ejus obitus. 362.

MAI

- Major*, Joannes. P. VIII. 500.
Major, Georgius, ex Protestantibus
 Theologus in colloquio Ratisbo-
 nensi. P. III. 322. P. VII. 136.
Majoratus ex Conc. Augustano. P.
 VII. 213.
Majores Domus, seu Palatii magistri
 in Gallia. P. IV. 217 & seq.
Majorianus Imperatorem se dicit. P.
 XI. 80.
Maormus contra Cæcilianum intrusus
 Episcopus Carthaginensis. P. IV. 73.
Mair, Dominicus, S. J. Missionarius
 usque ad Moxos & Herischoconos
 barbaros excurrit. P. XII. 242.
 253.
Malabarica ora. P. XII. 73. In Mala-
 bariam pervenit Gamma. In qua
 rex *Zamernus*, Dynastæ *Caimales*,
 milites nobiles *Naires*, sacrorum
 Antistites *Brachmanes* appellantur.
 78. vid. *Calecutum*. Status religio-
 nis in ea recentior. 104. Historia
 & decreta Pontificia de ritibus Ma-
 labaricis. P. XI. 421.
Malacca peninsula & urbs. P. XII.
 74. quam primus e Lusitanis Se-
 queriæ Dux accedit, & expugnat.
 86.
Malachias, Hiberniæ Episc. Sanctis
 adscriptus. P. XI. 169.
Malagolæ liber de Potestate S. Petri.
 P. VIII. 707.
Malatesta, Carolus, Gregorii XII ad
 Concilium Constantiense Legatus.
 P. III. 224.
Malchus Episcopus Watterfordensis.
 P. V. 165.
Malcolmus Scotiæ rex. P. V. 165.

MAL

- Maldivæ* Insulæ. P. XII. 75.1
Malleacensis Episcopatus erectus. P.
 XI. 194.
Mallebeus cum novo Gallorum exer-
 citu Pragam obsidione liberare ten-
 tat, sed frustra. P. X. 135.
Mallerstorffense Monasterium ex-
 emptum. P. XI. 354.
Mahmulariensi & Stabulensi Mona-
 steriis unus Abbas præsideat. P.
 XI. 139.
Malplaquetana pugna & laniena. P. X.
 345. 518.
Malvenda, Petrus, Dominicanus in-
 ter Theologos Catholicos in col-
 loquio Ratisbonensi. P. III. 322.
 P. VII. 136.
Mamertini, Siciliæ populus. P. XII.
 195.
Mammeluci in Ægypto. P. XII. 192.
Mammeluci, Piratiningæ incolæ, Pa-
 raguariæ flagellum. P. XII. 246.
 religionis negotium in Brasilia tur-
 bant. 274.
Mamudius, Malacæ rex, ob perfidiam
 castigatus. P. XII. 86.
Manasses Judææ rex. P. XII. 3.
Mandatum Procuratorium. P. VII. 37.
Manderscheidius comes de Blancken-
 heim, Mauritius, Archiep. Pra-
 gensis. P. X. 610.
Manfredus Friderici II filius. P. III.
 181.
Manhemium, loco Heidelbergæ sit se-
 des electoralis. P. X. 52.
Manichæi adstruebant duo rerum prin-
 cipia. P. III. 49. damnati. *ibid.* item
 P. XI. 36.

MAN

Manila Insula. P. XII. 75. & urbs, Philippinarum princeps. 120. in qua Academia erecta. P. XI. 329.

Manilia lex. P. XII. 19.

Manrique, Thomas, Magister S. Palatii. P. XI. 262.

Mansfeldius, Carolus, in Belgio armorum praefectus renuntiatur. P. VII. 724. a Rudolpho Caesare expetitus contra Turcas. 725.

Mansfeldius, Ernest. Lucemburgo praefectus. P. VII. 631. ab Egmontio sollicitatur ad ineundum foedus contra regem. 634. fidelitatem de novo Gubernatrici jurat. 656. ab Hornano in custodiam datur. 679. Belgii Gubernator. 724. obitus & elogium. 725.

Mansfeldius, Ernestus, seditiosis Bohemis auxilia e Germania adducit. P. VIII. 89. P. IX. 296. a Bucquojo ad internecionem caditur. P. VIII. 92. P. IX. 298. res Palatini utcunque fraudibus sustentat. 299. devastat Germaniam. P. VIII. 131. a Tillio profligatur. 132. Alsatiam depopulatur. 133. proscribitur. *ibid.* cum Corduba ad Namurcum parimarte pugnat, & ad Hollandos pervenit. 147. ad Dessaviam a Wallensteinio caesus, in Hungariam fugit, & moritur. 155. Ejus nativitas & educatio. *ibid.* & sq.

Mansfeldius, Wolfgangus, Caesarearum copiarum in Suevia Dux. P. VIII. 165. cum Tillio Magdeburgum obsidet. 189.

Mansfeldius, Caesareus apud aulam Hispanam orator. P. IX. 118.

MAN

Mansilla, Franc. in Mozambico a S. Xaverio relictus. P. XII. 214.

Mantuanum bellum post obitum Ducis Vincentii II inter Caesarem, & Galliae regem. P. VIII. 182. 584. P. IX. 90. 104. Caesaris & Galli mutua petitio. P. VIII. 183. Mantua stratagemate capta. 184. pax. 185. Mantuana causa ob crimen feloniam. P. X. 227. Collegium S. J. Mantuae erectum. P. XI. 276.

Mantuanum Concilium. P. V. 82.

Mantuanus Card. Tridentum deputatus, ut concilio praesideat. P. XI. 252.

Manteufelus, Borussiae dux. P. X. 765.

Manuelis Orient. Imp. ad Alexandrum III legatio & oblatum auxilium contra Fridericum Imp. P. III. 150. ejus perfidia expeditio cruciata rediditur irrita. 158.

Manuel, Joan. Palaeologi filius, Orient. Imp. unionem reducere nititur. P. III. 258.

Mapon, superstitionum praeses apud barbaros in Paraquaria. P. XII. 245.

Maquirus in Lusatia rem fortiter administrat. P. X. 736. Dresdam strenue defendit. 762.

Maranense conciliabulum. P. IV. 182.

Marathoniana pugna. P. XII. 4.

Maratta regulus Lusitanis bellum infert, & plura eis loca eripit. P. XII. 101.

Marazinius a Bannerio superatus. P. VIII. 219.

MAR

- de *Mirca* comes, Guilielm. juratus religionis hostis cum Orangio in Belgium. P. VII. 667. Brilam capit. 671. Gorcomiensis martyres crudelissime enecat. 735. perit. 673.
- de *Marca*, Petr. rejicit Canones Apostolorum. P. II. 65. 77. confutat Arnaldum. P. XI. 335. obit. P. VIII. 647.
- Marcellina* prophetissa hæretica. P. XI. 18.
- S. *Marcellinus* Rom. Pont. P. XI. 37. Fabula de ejusdem lapsu. *ibid.*
- S. *Marcellus I* Rom. Pont. P. XI. 44.
- Marcellus II* brevis regiminis, sed maximæ laudis Pontifex. P. III. 342. P. XI. 248.
- Marcellus* feliciter contra Hannibalem bellum gerit. P. XII. 196.
- Marcellus Ancyranus*. P. XI. 49. 69.
- Marchevillaus*, Galliarum regis ad Conventum Mülhusanum legatus. P. VIII. 161.
- Marchiones* ab Henrico Aucupe instituti. P. V. 7.
- Marcianus* Imperator. P. XI. 78.
- Marcionitæ* adstruebant duo rerum principia. P. III. 49. P. XI. 18.
- S. *Marcus* Alexandrinam fundat ecclesiam. P. XI. 3. 4.
- S. *Marcus* Rom. Pont. P. XI. 47.
- Marcus Ægyptius* impostor & auctor hæreseos Priscillianist. P. IV. 162.
- Marcus Arethusius* nonam Ariarum formulam fidei confarcinat. P. IV. 102.
- Marcus Ephesinus* disputat cum Latinis in Concilio Florentino. P. III. 260. 262. ejus pertinacia. 262.

MAR

263. concitat populum. 265. mifere perit. 266.
- Marcus Venetus* typographiam ex Sinis in Europam traducit. P. XII. 134.
- Marcus Antonius*, Triumvir, cum Cleopatra ab Augusto victus. P. XII. 191.
- Marcus Aurelius Antoninus* Philosophus, Imperator. P. XI. 19.
- Mare liberum*. P. IX. 147. Scriptores de mari clauso & libero. P. X. 526 sq.
- Marefoscius*, Galeacius, Card. creatur. P. X. 277. obit. 278.
- Mareft* S. J. Missionarius in Canada. P. XII. 291.
- Marezius*, Samuel, Jansenistas Calvinistis accenset. P. XII. 423.
- Margaritha* Danica Semiramis, & totius Septentrionis domina. P. VI. 173.
- Margaritha* Parmensis Caroli V filia, conjux primum Alexandri Medici. P. VII. 94. dein Octavii Farnesii. 115. Belgii gubernatrix. 632. causa tumultuum vid. Dissert. *ibid.* Acta sub eadem. 644. & seqq. discedit e Belgio. 662. iterum venit in Belgium, 700. sed post triennium in Italiam redit. *ibid.*
- Margiana*, Persis subjecta. P. XII. 187.
- B. V. *Maria* Θεοτόκος, non Χριστοτόκος. P. III. 52. ejus Immaculata conceptio ex Conc. Tridentino. 315. ejus ope Hispani in Bomelia Insula servantur. P. VII. 711. Propositio damnata de laude, quæ deferretur Mariæ ut Mariæ. P. XII. 80.

MAR

de S. Maria, Joan. Ord. S. Franc. Mexici Missionarius, in odium fidei occisus. P. XII. 283.

Maria Angliæ regina restituit rem Catholicam. P. VII. 835. 850. indicit Parlamentum. Cogitat matrimonium cum Philippo Hispano. 852. hortatur ac adjurat Elisabetham ad servandam religionem & obit. 855.

Maria Stuarta Scotiæ regina artibus perfidis ab Elisabetha Angliæ regina petita. P. VII. 891. & ad mortem damnata. 896. an jure fuerit occisa? 900.

Maria, Ludovici M. Hungariæ regis filia, Sigismundo, Caroli IV Imp. filio nupta. P. VI. 70. Hungariæ regina coronata. P. VII. 273.

Maria, Caroli Audacis Burgundiæ ducis filia, Maximiliano I Imp. nupta, multarum provinciarum hæres. P. VI. 124. P. VII. 44. 628.

Maria Anna, Leopoldi Imp. filia, Lusitaniæ regina obit. P. X. 484.

Maria Elisabetha, Caroli VI soror, Belgii Gubernatrix. P. X. 61.

Maria Magdalena de Pazzis beatificata. P. XI. 314. & canonizata. 346.

Maria Medicæa, Galliarum regina obit. P. VIII. 607. v. Medicæa.

Maria Theresia, Caroli VI Imp. filia, nata. P. X. 51. Nuptiæ. 102. ex asse hæres. 114. Lis de voto Bohemico, cessare jussu. 115. Prætenso Baviaræ, Saxonæ, Hispaniæ, Sardinæ, Borussia, in provincias Austriacas. 116. Responsiones Austriæ, 118. Borussia in Silesiam.

MAR

123. Schnöllandorffensis conventio, non servata. 125. Elector Baviaræ, Galliæ & aliorum fœderatorum auxiliis adjutus, superiorem Austriam, & Bohemiam occupat, ac rex proclamatur. 126. Austria recepta. 131. capta Bavaria. 132. & iterum recuperata. 133. Prælium Zaslaviense. 134. Praga tandem recepta. 135. Pax Uratislaviensis cum Borussia. 136. Idea pacis rejecta, Anglus Austriæ partibus accedit. 140. ab Austriacis occupatur rursus Bavaria & Palatinatus. 141. Ingolstadium cadit. 142. Princeps Carolus ad Rhenum superiorem, Rex Angliæ ad inferiorem. Pugna Dettingana. 143. Sponsalia Caroli Principis cum Reginæ sorore. 144. Saxonis fœdus cum Regina. 145. Unio Francofortensis. 146. Carolus Rhenum trajicit. Irruptio Borussia in Bohemiam. Exercitus Austriacus revocatur. Recuperata Bavaria. 147. Borussia manifestum. 148. Viennensis responsio. Rex Pragæ capit. 149. at veniente Carolo deserit. 150. Recuperata Silesia superior. *ibid.* Connubium Caroli cum sorore reginæ. 151. Obitus Caroli VII Imp. 154. Fœdus Varaviense, oppositum Unioni Francofurtensi. 155. Borussia præliis Strigaviensi, Sorano, & Kesseldorffensi victor. *ibid.* & sq. Dresda dedita. Fœdus Angliæ cum Borussia. 156. Pax Dresdensis. 157. Austriaci Baviariam invadunt. 158. Gallos & Palatinos opprimunt. 159. Pax Fül-

MAR

- senfis. 160. Aquisgranensis. 195.
Miles perpetuus. 198. Coronatio
in reginam Hungariæ. 603. & Bo-
hemix. 611.
Mariacellense Monasterium exemptum.
P. XI. 354.
Marianæ Insulæ & introductio religio-
nis in eas. P. XII. 124.
Marianæ, Joannis, S. J. liber de re-
gis institutione Parisiis damnatur.
P. VIII. 477.
Mariani equites etiam dicti equites
Teutonici. P. III. 166.
Marianus Scotus. P. XI. 157.
Marignana pugna Helvetorum cum
Gallis. P. VII. 456.
Marini, Carolus, Card. obit. P. X.
325.
Marinus Joannis VIII. ad Photium le-
gatus, & successor. P. III. 194.
ejus Constitutiones. P. XI. 126.
Marinus II Rom. Pont. P. XI. 133.
Marinus Arelatensis Episcopus. P. IV.
87.
Mariote Mathematicus obit. P. X. 362.
Marius, Cajus, Jugurtham, Numi-
diæ regem, fraude capit. P. XII.
201.
Marleburgus Dux, Joan. Churchil,
Anglorum ductor. Ejus victoriæ.
P. X. 487. & progressus in Bel-
gio. 488. in Monte Nolano Bojos
vincit. 26. item & ad Höchstadiura
Gallo Bojos. 28. creatus S. R. I.
princeps Mindelheimium dono ob-
tinet. 30. exauctoratur. 447. obit.
500.
Marnixius Adelgundius conspiracy
nobilium in Belgio auctor, P. VII.

MAR

649. a Lanojo vincitur. 656. &
capitur. 674.
Marobii regnum, olim Mauritanix
pars. P. XII. 193. Introductio re-
ligionis. 204. Filius Imperatoris
primogenitus Christianam fidem am-
plectitur. 205 & sq.
Maronitæ conversi. P. III. 203. uniti
cum Ecclesia Latina. 280. Maroni-
tarum historia. P. XI. 436. Ferven-
tes Christiani. Unde eorum origo.
P. XII. 59. Duos in discordia pa-
triarchas eligentibus jure devolu-
tionis a Benedicto XIV renuntiatur
Patriarcha Simon Evodius. P. XI.
417. 418. eique mittitur Pallium.
420. Illorum Synodus, an. 1736.
celebrata, confirmatur. 405. Ma-
ronitarum Episcopi. 408. Colle-
gium Romæ erectum. 274. 276.
313. & curæ S. J. attributum. 351.
Seminarium Ravennæ. 329.
Marozia Adalberti Tusculani comitis
filia propudiosa. Ejus violentiæ in
sedem Romanam & libidines. P. III.
142.
Marpurgense colloquium. P. III. 307.
Marpurgensis comitatus Ludovico
Darmstadiensi attributus. P. VIII.
149.
Marquardus Episc. August. laborat pro
securitate rituum Cathol. Dona-
werdæ. P. VIII. 3 & sq.
Marquez, Ant. S. J. Missionem in re-
gno Tunchino fundat. P. XII. 129.
Marradius a Bucquojo post pugnam
Pragensem in Moraviam præmissus.
P. VIII. 128.

MAR

- Marrius comes*, Joan. Arskin, pro Jacobo Eduardo exercitum colligit, & cæditur. P. X. 492. præcipuus Prætententis fautor, obit. 504.
- Marschalius*, Ern. Olomucium strenue defendit. P. X. 748.
- Marsilius* ob præproperam Brisaci conditionem ignominia notatur. P. X. 25.
- Marsilius Patavinus*. P. XI. 195.
- Marsinius loco Villarii exercitui in Suevia præfectus*. P. X. 19.
- Martellerius Jesuitarum inimicus*. P. VIII. 480.
- de S. Martha*, Claudius. P. X. 391.
- Martialis Poeta*. P. XI. 6.
- Martianus Orient. Imperator* ex ignobili quidem stirpe, at militari, & Christiana virtute eminens, scelerum vindex acerrimus, author concilii Chalcedonenfis, P. III. 59. cui pariter adfuit tanquam defensor synodi ex 636. Episcopis frequentissima. 61. ab Aspare veneno sublatu, vita, & meliore fato dignissimus. 68.
- Martin, Petrus, S. J. Missionarius in India zelosissimus*. P. XII. 115.
- Martinez, Emman. S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus*. P. XII. 284.
- Martinæ, Gregorius, O. Præd. Probabilissimum tuetur*. P. X. 794.
- Martinez, Petrus, Japoniæ Episcopus*, ne præsentia sua persecutionem auget, in Indiam recedit. P. XII. 179.
- Martinez, Petrus, S. J. Missionarius in Florida a barbaris interemptus*. P. XII. 286.

MAR

- Martini, Andr. S. J. ab hæreticis interfectus*. P. VIII. 451.
- Martinique Insula*. P. XII. 230. occupatur ab Anglis. P. X. 774.
- Martinus, Martinus, S. J. celeber Sinici Atlantis & Historiæ conditor*. P. XII. 96.
- Martinizius regius Minister Pragæ ex arce præcipitatur*. P. VIII. 88. P. IX. 295.
- Martinuccius, Georgius, Card. Joannis Sigismundi tutor interfectus*. P. VII. 292. 302.
- S. Martinus I Rom. Pont. rejicit Tyrum Constantis Imp. & ideo exilio mulctatur*. P. III. 83. P. IV. 214. P. XI. 108. 109.
- Martinus II Rom. Pont.* P. XI. 126.
- Martinus III Rom. Pont.* P. XI. 133.
- Martinus IV Rom. Pont. excommunicat Petrum III Aragoniæ regem*. P. III. 183. & in favorem Caroli Andegavenfis Michaellem Palæologum Orient. Imp. ex quo Unio Græcorum rumpi cæpta. 255. Ejus Constitutiones. P. XI. 186.
- Martinus V antea Cardinalis Columna in Concilio Constantiensi electus Pontifex*. P. III. 224. 232. indicit Concilium primum Papiam, dein Senas, denique Basileam. 238. Ejus Constitutiones. P. XI. 209.
- Martinus V antipapa se Martino V vero Pontifici subjicit*. P. III. 225.
- Martinus Aragoniæ, & Siciliæ hæres, inde lis de successione*. P. VI. 140.
- Martinus Braccarenfis canones ex Græcis synodis colligit*. P. IV. 207.
- Martinus, Fernandus, dictus antea S. Antonius Paduanus*. P. XII. 204.
- Mar.

MAR

- Martinus Perisus* urget expeditionem sextam cruciatam. P. III. 159.
- Martyres* sub Valente, Nerone Ariano. P. IV. 114. ex Thebæa legione. 198. Martyrum libelli pacifici pro pœnitentibus. 24. Comprecationes ad eorum sepulchra. P. XI. 13. Martyres pueri. 473. Martyres qui? *ibid.* de pueris martyribus exemplum formalis canonizationis non habetur, nisi in pueris Bethleemiticis. 474.
- Martyres Donatistæ.* P. IV. 75.
- Martyrologio Romano* qui inferendi? P. XI. 445.
- Marzatus* Card. P. VIII. 464.
- Masaniellus* seditionis Neapoli auctor. P. IX. 107.
- Masaniissa*, Numidiæ regno a Scipione restitutus. P. XII. 197. a Carthaginensibus bello petitur. 199. filii. 200.
- Mascarenia*, Gaspar, O. S. Franc. primus Minister in Lusitania, P. X. 484.
- Mascarenia*, Hieron. Martyr. P. XII. 215.
- Mascarenia*, Joan. Dium arcem strenue propugnat. P. XII. 94.
- Mascarenia*, Petrus, Lusitaniæ Orator, Romæ cum S. Ignatio agit, ut Instituti sui alumnos in Indias mitteret. P. XII. 92.
- Mascarenia*, Petrus, S. J. in peninsula Salfete Ecclesiam fundat. P. XII. 108.
- Masilia* S. J. S. Francisci Xaverii socius. P. XII. 93.
- Massagetium* Scytharum regnum. P. XII. 32.

MAT

- Massæus*, Enemontius, S. J. primus Canadæ Missionarius. P. XII. 288.
- Massilienses* seu Semipelagiani. P. IV. 152.
- Matanina* Insula. P. XII. 230.
- S. *Maternus* Coloniensis primus Episcopus. P. VII. 14. P. IV. 270.
- Maternus* Coloniensis Episcopus a Constantino M. Romam ad Concilium invitatus. P. IV. 87.
- Matthias* Judæorum Dux. P. XII. 12.
- Mathewsius*, Angliæ archithalassus. P. X. 507.
- S. *Matthias* an fortibus in Apostolum electus? P. II. 84. P. IV. 2. S. *Mathiæ* vigiliæ jejunium. P. XI. 453.
- Matthias* Archidux, Rudolphi II Cæsaris frater, in Belgium evocatur. P. VII. 685. renunciatur Gubernator, 690. redit in Germaniam, 702. in fratrem Rudolphum insurgit. P. IX. 290. deprecatur. 292. & iterum insurgit. 293. Rex Hungariæ & Bohemiæ. *ibid.* arma contra rebelles subditos acatholicos corripit. 296. in Cæsarem eligitur. P. VIII. 85. Curâ de successore. 86. obit. 90. P. IX. 297.
- Matthias*, Joannis Hunniadis filius, in Hungariæ regem eligitur. P. VII. 280. Ejus & Cilli comitis dissidia. 279. bellum cum Friderico Imp. & pax. 280. Viennam capit. 281. bellum Bohemicum & Polonicum. 282.
- Mathildis* magnæ Epitaphium. P. V. 158. Bona, Ecclesiæ donata, Lothario II Imp. & Henrico Superbo

MAT

bo Bav. Duci in feudum concessa. P. XI. 161.

Matisconensis duo Concilia sub Guntramo. P. IV. 195.

Matrimonium. An ejusdem usus concessus sacerdotibus a Concilio Nicæno. P. III. 44. prohibitum monachis in Conc. Chalced. 63. Decreta de matrimonio ex Concilio Florentino. 277. Tridentino. 354. Reformatio. 355. 356. ex Conc. Augustano. P. VII. 211. Mediolanens. 388. 402. 431. 438. An matrimonium stare possit cum pæcçto, aut voto castitatis? Dissert. P. V. 116. Observatio de matrimoniis hæreticorum, P. X. 66. quæ declarantur valida. P. XI. 488. contrahentes cum scientia impediementi dispensationem non obtineant. 249. Dubia Colonienfis Archiepiscopi circa matrimonium clandestinum resoluta. 317. Matrimonia non tam facile dissolvenda. 405. Constitutio Bened XIV de matrimoniis in Hollandia. *ibid.* Matrimonia sine denuntiationibus improbantur. 407. Causæ dispensationum matrimonialium veraciter exponendæ. 408. quando infidelis, conjugatus cum infideli, matrimonium contrahere possit cum fideli. 426. Matrimonium clandestinum neque in ratione contractus valet. 462. Thesis Jansenistica de matrimonio & cælibatus æqualitate, & Anti-Thesis S. Augustini. P. VIII. 949. Matrimonia principum regii sanguinis, sine consensu regis, nec non & ea, sine consensu parentum. *Pars XIII.*

MAU

tium inita, in Gallia declarata invalida. 593 & sq.

Matris Dei congregatio. P. XI. 302. v. Scholarum Piarum Congreg.

Mauduit S. J. novam in regno Carnate missionem instituit. P. XII. 108.

Maulinus Calvinianus minister. P. VIII. 630.

S. *Mauri* Festum. P. XI. 114. Congregatio Benedictinorum instituta & confirmata. 304.

Mauri Hispania pulsæ. P. VI. 139. P. IX. 102.

Mauritania, nunc regnum Marochii & Fessæ. P. XII. 193.

Mauritanum Concilium contra Monothelitas. P. IV. 215.

Mauritius Imperator. P. XI. 104.

Mauritius Saxoniam, Joanne Friderico electore apud exercitum Smalcaldici fœderis absente, occupat. P. III. 324. & a Cæsare Saxonie elector dicitur. 325. a quo Patrono suo deficit. 339. & bellum infert. 340. 341. P. VII. 147.

Mauritius, Hassæ Landgravius, & Spinola Hispanus conventionem ineunt. P. VIII. 137. ditiones suas resignat. 156.

Mauritius Nassoviensis in Belgio Axelam per astum capit. P. VII. 713. nec non alias urbes. 723. victor ad Tornhutum. 728. ad Neoportum. 731. obit. P. IX. 135.

Mauritius Adolphus, Dux Saxociticus, Romana sacra suscipit. P. X. 50.

Mauritius de Saxonia, vid. de Saxonia comes.

Mauritius Wilhelmus, Dux Saxociticus, Religionem Catholicam Viennæ
F f publi-

MAX

publice profitetur. Sed defuit constantia. P. X. 50.
Maxentius Imp. P. XI. 45.
Maximianus Herculeus Imp. P. XI. 38. abdicat imperium. 39.
Maximianisæ Donatistarum soboles. P. IV. 75.
Maximilianus I Concilii Lateranensis V. fautor. P. III. 283. Imperator pace, & bello magnus, Austriacæ Domus parens vere Augustus, ab eloquentia, linguarum peritia, litterarum, ac litteratorum amore, pace publica, & camera Imperiali fundata clarissimus. P. VII. 44.
Synopsis gestorum. Bellum Burgundicum & Flandricum. 44. adit possessionem Tyrolis. Celebrat comitia Francofordensia. 45. Pax cum Carolo VIII. Galliarum rege. *ibid.* item P. VI. 124. Austria inferior recuperata. P. VII. 45. Turcarum clades. Bellum cum Carolo VIII. instauratum. 46. contra eundem fœdus commune in comitiis Wormatiensibus sancitum. 47. Pax publica. 48. camera Imperialis iudicium. *ibid.* bellum Helveticum. 50. item 328. novus Imperii senatus in comitiis Augustanis decretus. 50. aucti Germaniæ circuli. Pacis publicæ confirmatio. 51. Goritiæ hereditas. *ibid.* belli Bavarici finis. 52. Hagenoense fœdus. *ibid.* bellum Geldricum. 53. comitia Constantiensia, Venetum bellum. *ibid.* fœdus Cameracense. 54. Veneti cæsi, & pro pace supplices. *ibid.* fœdus contra Gallos. 55. bellum cum Ludovico XI. 56. comitia Colonien-

MAX

sia. 57. Recessus tres Imperii. *ibid.* Judicium Aulicum in novam formam redactum. 58. statuta de notariis publicis. *ibid.* bellum Burgundicum, & pax Noviodunensis. 60. comitia Augustana. 61. Maximiliani mors sancta, & magnificum ejusdem Oeniponti mausolæum. 62. quantum auxerit domum Austriacam felicissimis nuptiis. 63. 628. Calumniæ Hypolitæ Lapide adversus supremam, & Cæsaream Ejusdem majestatem. 63.
Maximilianus II Imperator Catholicus licet in Protestantes fuerit æquo indulgentior, non alio sane indulgentiæ suæ lucro, quam, quod & suppetias negaverint vivo, & molestias auxerint morituro, & mortuum sibi vindicare frustra satagant. P. VII. 178. cæterum electus Romanorum Rex. 173. celebravit comitia Augustana. *ibid.* bellum gessit Saxonico-Gothanum. 175. comitia Spirensia. 178. obitus *ibid.* Liberi, vindiciæ. *ibid.* Ejusdem cum Pio IV. controversia super electione composita. 179. creatus Bohemiæ Rex. 264. item Hungariæ. 293.
Maximilianus I. Bav. Dux, securitati Catholicorum Donawerdi prospicit. P. VIII. 4. Mandata Cæsarea exequitur, & urbem occupat. 7. cum Ratenavio Archiep. Salisburgensi colliditur. 23 & sq. Ligæ Dux renuntiatur. *ibid.* cum Philippo Lud. Duce Neoburgensi convenit de colloquio de religione instituendo. 58. dehortatur Fridericum Palatinum a corona Bohemica, sed frustra,

MAX

stra, 98. 99. cum Ferdinando II Imp. fœdus init. 101 & sq. Unionis Protestantium ad eum legatio & postulata, 104. Ducis responsio, 105. Protestantium replica & Ducis duplica, 109. parat se ad bellum, 113. Austriam superiorem ad Cæsaris obsequium reducit, 117. P. IX, 298. & sq. movet in Bohemiam, P. VIII, 120. Pugna Pragensis, 123. victoria, 124. ingressus Pragensis, 125. redit Monachium, 127. & nuntiat victoriam Rom. Pont. *ibid.* Septemvirali dignitate ornatur, 128. ab Urbano VIII propter victoriam Statlonensem gratulationem accipit, 150. Palatinatus superioris possessionem adit, 166. 167. Ratisbonam, ne Sueci occuparent, servat, 199. se cum Wallensteinio conjungit, 201. castra ad Norimbergam strenue defendit, *ibid.* redit in Bavariam, 202. Suecos ditionibus suis ejicit, Memmingam & Campidunam capit, 206. nuptias cum Maria Anna, Ferd. II Cæsaris filia, celebrat, 213. cum Suecis inducias init, iisque iterum renuntiat, 234. obit, 311. Epitaphium, 312.

Maximilianus Emmanuel, Bav. Elect. post mortem patris partes Leopoldi Imp. amplectitur, P. VIII, 411. Viennæ a Turcis obsessæ succurrit, P. IX, 271. Budam expugnat, 274. Turcas ad Mohazium cedit, Belgradum expugnat, 278. supremus ad Rhenum belli præfectus, P. VIII, 428. in bello Hispanico Borboniis faver, P. X, 15. Ulmam & Mem-

MAX

mingam intercipit, 16. Bellum Bavaricum, 17. 26. Tyrolense, 20. Rhepanum, 25. Höchstadiana pugna, 27. Patia, eo digresso, ab Electrice cum Josepho Rom. Rege inita, 29. restituitur per Pacem Badenam, 47. obit, 62.

Maximilianus Henricus Colon. Elect. P. VIII, 309. a Domus suæ emolumentis aversus, 422. Capitulatio, quam ut Coadjutor iniit, declaratur irrita, P. XI, 325.

Maximilianus Josephus, Bav. Elect. Unioni Francofordienti adhaeret, P. X, 154. Austriaci Bavariam invadunt, 158. ad Pfaffenhovium Gallos & Palatinos opprimunt, 159. Pax Füssensis, 160. Solus Vicariatum Rhenanum gerit, 161. cum Maria Anna, Regis Polon. filia, contrahit sponsalia, 188. Tractatum subsidiorum cum Anglia & Hollandia init, 202.

Maximilianus Wilhelmus, Georgii I Angliæ regis frater, Cathol. religionem amplexus, Viennæ obit, P. X, 63.

Maximilla Montani hæretici socia, P. IV, 9.

Maximinus Imp. cum filio a militibus occisus, P. XI, 30. 31.

Maximinus a Constantino M. victus misere perit, P. XI, 45.

Maximus Monachus a Constante Imp. ob rejectum Typum relegatus, P. III, 84. testatur de non lapsio Honorio I Papa, 89.

Maximus a Senatu Imp. renuntiatus a militibus occisus, P. XI, 31.

MAX

- Maximus* post cædem Valentiniani Imp. P. XI. 80.
Maxinus Philosophus Cynicus intrusus, & a Conc. Constantinopolit. depositus. P. III. 50. P. XI. 67.
Maximus Tyrannus Gratiani parricida discerptus à militibus. P. IV. 115. damnat capitis Priscillianum. 163. item P. XI. 56.
Mayenna linea Ducum Lotharingæ. P. IX. 304.
Mayerus, Daniel, Archiep. Pragensis obit. P. X. 610.
Mayer, Joan. Præcurzor Borussicus. P. X. 738. 751.
Mayering, Jac. S. J. ab hæreticis interfectus. P. VIII. 451.
Mayllius Card. creatur. P. X. 233.
Maynius, vide *Guisius*, Carolus, Francisci filius, Majennæ dux.
Maynius Dux, Lud. XIV ex Mainteonia filius, ratione natalium cum principibus regii sanguinis in controversiam venit. P. X. 359. & a successione in regno in perpetuum excluditur. 365.
Mazarinus, Julius, Executor Testamenti a Lud. XIII designatus. P. VIII. 612. contra quem principes regii sanguinis insurgunt. 631. 636. fugit Sedanum. 637. obit. 644.
Mazeta S. J. Missionarius in Paraquaria. P. XII. 247.
Mazo S. J. Missionarius in Paraquaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.
de Mecenata, Petrus. P. XI. 196.
Mechoaca in Mexico. P. XII. 284.
Mechlenburgici Duces, regi Daniæ adherentes, proscribuntur. P. VIII. 167. Eorum restitutio in P. W.

MEC

297. Mechlenburgica caussa inter Ducem & Statum equestrem. P. X. 53. administratio 69.
Mechlenburgo Grüstovienfis Dux ultimus obit. P. VIII. 447.
Mechlinia occupata. P. VII. 699. furore Anglico. *ibid.*
Mechliniense Concilium. P. VII. 744. Archiepiscopatus erectus. P. XI. 249.
Mediæ regnum antiquum. P. XII. 2. hodiernum. 186. Persis subiectum. 187.
Medicæa stirps cum Gastone extincta. P. X. 305.
Medicæa, Maria, Henrici IV. Galliæ regis conjux. P. VII. 541. obit. P. VIII. 607.
Medicæus, Alexander, Rom. Pont. assumpto Leonis XI nomine. P. XI. 296.
Medicæus, Alexander, primus Hetruriæ Dux. P. VII. 94. a Laurentio Medicæo inter. mptus. 115.
Medicæus, Franc. Maria, Card. commutat purpuram cum Guastallæ Ducis filia. P. X. 227.
Medicæus, Joan. Rom. Pont. sub Leonis X nomine. P. XI. 225.
Medicæus, Joan. Angelus, sub nomine Pii IV electus Pontifex. P. XI. 250.
Medicæus, Julius, Rom. Pont. assumpto Clementis VII nomine. P. XI. 234.
Medicamentorum venditio omnibus Regularibus prohibita. P. XI. 402.
Medina, Bartholomæus, O. Præd. Probabilissimum clare defendit. P. X. 784. primus tamen non docuit. 807.

MED

Mediobarbus vid. Mezzabarba.

Mediolanensium rerum schema. P. VII.

362. antiquæ Infubriæ, sub Romanis, Gothis, Hunnis, Longobardis, Carolingis Imperatoribus, sub Principibus vicissitudo. 365. Mediolanum ab Ottone ad Imperium reductum, a Friderice I eversum, Factiones Guelphicæ, ac Gibellinæ. 366. sub Vicecomitibus. *ibid.* sub Joanne Galeatio. 367. Franciscis, Ludovico, & Maximiliano Sfortia. 368. Philippo Caroli V filio. 370. item 115. ad Austriacos. 370. Mediolanensis Ducatus mortuo Carolo VI a Rege Sardinie præsens. P. X. 117. 119. Capitulare cum Rhœtis renovatum. 365.

Mediolanensium status Ecclesiasticus. Mediolanensis Ecclesia a S. Barnaba fundata. P. XI. 3. Enumeratio, & descriptio urbium episcopaliū ad provinciam Mediolanensem pertinentium. P. VII. 370. Concilia celebrata. *Sac. IV.* Catholicum Ariano-Sirmienti oppositum. P. IV. 100. Arianorum tumultuarium. *ibid.* 107. P. III. 378. *Sac. V.* anno 451. contra Eutychen. P. IV. 161. *Sac. VII.* anno 679. contra Monothelitas. 215. *Sac. XVI.* Concilia Provincialia sex a S. Carolo Borromæo celebrata. Primum, P. VII. 374. secundum. 393. tertium. 398. quartum. 404. quintum. 418. sextum. 433. Mediolanense Collegium Helveticum S. Caroli Borromæi, 358.

MEG

van der Meer, Franc. obit. P. X. 532.

Meganus comes, Brimæus, Geldrie & Zutfanie præfectus. P. VII. 631. a Buscoduco per fraudem reiectus Ultrajectum occupat. 655. de novo fidelitatem Gubernatrici jurat. 656. Arembergio cæso Frisie Præfectus succedit. 663.

Meindarts, Joan. Petri, electio in pseudo-archiepisc. Ultrajectensem irritatur. P. XI. 401. 402. nec non renuntiatio Hieronymi de Bock in Episcopum Harlemensem. 415. 417. & Joannis van Stiphout. 429. 430. S. *Meinradus* eremita. P. VII. 335.

Meinungensis causa in puncto successionis ob liberos, ex inæquali matrimonio natos. P. X. 191.

Melacus Gallicus incendiarius. P. VIII. 425. Landaviam defendit. P. X. 15.

Melanchton Augustanæ Confessionis faber. P. III. 307.

Melander, Hassicæ militiæ præfectus, ad Cæsarem transit. P. VIII. 233. vid. *Holzapselius* comes.

Melangistæ. P. X. 415.

S. *Melchisedes* Papa congregat Romæ Concilium contra Donatistas. P. IV. 73. P. XI. 44.

Melchita, Græci Schismatici in Ægypto. P. XII. 223. Melchitarum Græcorum Patriarcha Antiochenus, Cyrillus, obtinet Pallium. P. XI. 418.

Melchitalius, Arnoldus, inter primos, qui fœderi Helvetico initium dederet. P. VII. 324.

MEL.

Meldenſis Episc. Pariſienſis ſuffraganeus. P. XI. 309.

Meldenſia Concilia. Anno 845. nationale Gallicum. P. IV. 327. Anno 1226 in quo Raymundus Tolofanus pœnitens ad Eccleſiam eſt re- verſus. P. VI. 18.

Melitenſe monaſterium exemptum. P. XI. 110.

Meletius cauſa ſchiſmatis. P. III. 39. damnatus. 41. Ab Arianis in Pa- triarchatum Antiochenum ſuffectus Nicœnam formulam proſitetur. P. IV. 117. Utrum Meletius an Pau- linus fuerit legitimus Antiochiæ Episcopus. 119. Meletii encomia. *ibid.*

Melgarus comes in Hiſpania favet Ca- rolo archiduci. P. X. 428.

Meliapor, regni Narſingæ caput. P. XII. 73.

Melinda Inſula. P. XII. 78. Eam S. Xaverius ſua doctrina illuſtrat. 214.

Melita Ordini S. Joannis conceſſa. P. VII. 94. Melitenſes equites. P. III. 157. vid. S. Joannis Hoſpita- larii.

Melito Sardicenſis Episcopus. P. XI. 25.

Melleræus, inſignis Poliorcetes. P. VIII. 637. Hesdinum expugnat. P. IX. 139.

Mellinga ad fœdus Helveticum. P. VII. 328.

Mellini, Marius, Card. P. X. 325.

Mellitus Angliæ Apoſtolus & Episc. Londinenſis. P. IV. 248.

Melo, Franc. Belgii Gubernator. P. IX. 140.

MEL.

Melodunenſe Concilium. P. VII. 593.

Memmius comes Avallius, Claudius, Galliæ legatus ad conventum Ham- burgensem. P. VIII. 226. & ad Pacem Weſtph. 238. a Naſſovio Monaſterii præliminares articulos accipit. 229. Pacem Neomagen- ſem cœmponit. 406.

Memmius comes Avallius, ſupremus Par- lamenti præſes, obit. P. X. 366.

Memphis, hodie Cairum. P. XII. 192.

Mendez, Alphonſus, S. J. Patriarcha in Abyſſiniam miſſus. P. XII. 220. 221.

Mendez, Balthaſar, navis Melitenſis Præſectus, capit Mulei Serif, regis Marochii filium. P. XII. 205.

Mendez, Balthaſar, dicitur in Bapti- ſmo Mulei Serif, regis Marochii filius. P. XII. 205. Meſſinæ in Col- legio S. J. ſacris diſciplinis operam dat. *ibid.* vocatus ad regnum, il- lud abdicat, & Societatem Jeſu in- greditur, Balthaſar Loyola Men- dez appellatus. 206. plurimos Ma- hometanos convertit. *ibid.* & cum Miſſionariis in Marochiæ regnum iter inſtituit, Madriti pientiffime obit. 207.

Mendez, Joan. Bapt. S. J. Miſſiona- rius in Florida a barbaris occiſus. P. XII. 286.

Mendicantes ordines. Eorum Præceden- tia in Proceſſionibus. P. XI. 274. Conventus novi non facile erigan- tur. 295. Propoſitio damnata de Mendicantium abſolutione a caſi- bus reſervatis. P. IX. 8. Propoſi- tiones aliquæ Mendicantium Reli- gio-

MEN

- gioforum a Concilio Cleri Gallicani condemnantur. P. VIII. 666.
- Mendoza*, Casareus ad pacificationem Ultrajectensem legatus. P. X. 451.
- Mendoza*, Alvarus, Patriarcha Indiarum, & Card. P. X. 325.
- Mendoza*, Christoph. S. J. Missionarius in Paraguaria vitam dat pro ovibus suis. P. XII. 258.
- Mendozae*, Didaci, Archiepiscopi Hispalensis, Constitutiones. P. VII. 810.
- Mendoza*, Emman. Sardiniae Prorex occumbit. P. IX. 114.
- Menelaus* Pontificatum ab Antiocho Epiph. emit. P. XII. 12. 13.
- Menendes*, Petrus, in Floridam expeditionem suscipit, & in ea arces erigit. P. XII. 286.
- Menesius*, Archiepiscopus Goanus, apud Thomæos Christianos Diamperensem Synodum celebrat. P. XII. 104. revocatur in Europam. 113.
- Menesius*, Eduardus, Indiarum Prætor. P. XII. 89. 90.
- Menesius*, Henricus, Indiarum Prætor, Lusitanam in Indiis gloriam reparat. P. XII. 90.
- Mennas* ab Agapeto Pontifice propriis manibus in Patriarcham Constantinopolit. consecratus. P. III. 69. ejus supposititia ad Vigilium Papam epistola. 85. item P. XI. 98.
- Menonistæ*. P. VIII. 449.
- Mensurius* Carthaginensis Episcopus. P. IV. 72.
- Menzelius* Schardingam, Vilshovium, & Monachium occupat. P. X. 132.

MEN

- Menzikovit* ruina. P. X. 698. 700. ejus filius e Siberia revocatur. 701.
- Mercator*, Isidorus, an genuinas collegerit Decretales Epistolas? P. XI. 81.
- de *Mercede* Ordinis fratres ad alios ordines transire non possunt. P. XI. 214.
- Merciorum* reges. P. IV. 249.
- Mercius* comes, Franc. copiarum Bavaricarum dux. P. VIII. 220. capit cum 4000. Schlangium Suecum. 223. ad supremam Bavarici exercitus præfecturam promotus Gallis fortiter resistit. 229. Dulinganæ victoriæ causa. 227. Turrenium ad Mergentheimium vincit. 231. occumbit. *ibid*.
- Mercius* in Alfatia cæsus. P. X. 37. Gubernator Temesvarinus. 593. ad Parmam occumbit. 300.
- Meretrices* coercendæ ex Conc. Mediolan. P. VII. 389.
- Mergentheimiana* victoria a Mercio de Turrenio reportata. P. VIII. 231.
- Merodach*, Babyloniorum rex. P. XII. 3.
- Merovæus* Merovingicorum Galliæ regum fator. P. IV. 184. horum ultimi inertes. 219. item P. XI. 81.
- Merovæus*, Chilberici Galliæ regis filius, novum paradigma infausti principis. P. IV. 185.
- Mersiburgensis* Episcopatus fundatus. P. V. 9. P. XI. 136. a Protestantibus profanatus. P. VIII. 170.
- Mesched*, locus peregrinationis Persarum. P. XII. 34.

MES

Mesmerus, Joan. Bapt. Card. P. X. 325.

Mesquita, Paulus, Martyr. P. XII. 215.

Messanenſis Protopapæ dignitas, ejusque libera electio confirmatur. P. XI. 418.

Messarius S. J. Missionarius in odium fidei carceris ærumnis extinctus. P. XII. 130.

Messina a Pœnis invasa. P. XII. 195.

Messinenſis seditio. P. IX. 94.

Metaphraſtes, Simon. P. XI. 140.

Metellus Pœnos vincit. P. XII. 195.

Metellus Consul, ob victum Jugurtham, Numidicus dictus. P. XII. 200.

Metellus, Joan. S. J. Missionarius in Insula Ceylano ab ethnicis occisus. P. XII. 106.

Metellus, Quintus Cæcilius, Macedoniam in Romanam provinciam redigit. P. XII. 11.

Metenſia Concilia. *Sæc. VI.* Chrodiel-dem in communionem ecclesiæ recipit. P. IV. 197. *Sæc. VIII.* Anno 753. sub Pipino. 281. *Sæc. IX.* An. 888. de disciplina, 301. in causa Ludovici Pii, 306. in causa Lotharii Junioris damnatum a Nicolao Pontifice. 315.

Metenſis obsidio. P. VII. 474.

Metiſtæ Novatores, a Michaele Methic dicti. P. VIII. 449.

Methodius Patriarcha Constantinopolit. restitutus. P. III. 117. P. IV. 262.

Methodus monachus Bogorem Bulgarorum regem ope imaginis convertit. P. IV. 262.

MET

Metropolitanorum olim potestas in suos suffraganeos. P. IV. 318. & quare imminuta? *ibid.*

Metternichius comes, Brandeburgicus Ratisbonæ legatus, Cathol. Religionem amplexus, obit. P. X. 64. 671.

Metus qualiscunque non excusat ab obligatione legis naturalis negativæ, bene tamen humanæ. P. I. 78.

Meursia ad regem Borussia. P. X. 668.

Mexicum a Cortesio Hispano occupatum. P. VII. 787. P. XII. 227. 278. Religio Christiana introducta. 282. Mexicum novum, seu Nova Granata. 227.

Meyer, Wilhelmus, S. J. ad Missionem Malabaricam destinatus. P. XII. 184.

Mezer, Wolfgangus, S. J. ab hæreticis dire vexatus. P. VIII. 452.

Mezzabarba, Patriarcha Antioch. a Clemente XI ad Imp. Sinarum legatus missus. P. XII. 148. 155. quædam circa ritus Sinenſes permittit. P. XI. 413. Roma irritante. 414.

Michael Balbus Imperator Iconoclasta subdolanus, & crudelis, sed infelix. P. III. 114. P. IV. 261. item P. XI. 119.

Michael Calephates Imp. P. XI. 144.

Michael Cerularius Photianum schisma renovat. P. XI. 146. P. III. 201.

Michael Curopaletes Imp. Orient. P. III. 113. P. XI. 119.

Michael Ducas Imp. P. XI. 155.

Michael Federovicus, Russia Czarus. P. IX. 338.

MIC

- Michael Palaeologus.* vid. *Palaeologus.*
Michael Cerularius Patriarcha instituit schisma Graecorum. P. III. 201.
Michael Coributus Poloniae rex. P. VI. 162.
Michael Paphlag. Imp. P. XI. 143.
Michael Venetorum dux Joppen obsidione liberat & Tyrum expugnat. P. III. 158.
S. Michaelis ecclesia collegiata in ditione Lucernensi fundata. P. VII. 336.
S. Michaelis urbs in Tucumannia, P. XII. 243.
Michaelseldense Monasterium exemptum. P. XI. 354.
Micipsa, Numidia rex, P. XII. 200.
Middelburgum Seelandiae caput amissum, P. VII. 675. *Middelburgensis* Episcopatus erectus, P. XI. 249. 250.
Miecislavus I Poloniae dux primus Christianus. P. V. 138.
Miecislavus III Poloniae dux. P. VI. 35.
Mietavia a Russis occupata, P. X. 690.
Mihalovitus in pugna ad Dessaviam a Wallensteinio captus, P. VIII. 155.
Miletanum concilium a S. Paulo celebratum. P. IV. 3.
Milevitanum concilium damnat Pelagium, & Coelestium, cujus astra utinam legerent Protestantes, & viderent, quis illo tempore sensus de primatu Romani Pontificis. P. IV. 151.
Militum disciplina ex Conc. Mediolanensi. P. VII. 439. *Militiae Caesareae*
Pars XIII.

MIL

- post Lipsiacam cladem misera facies. P. VIII. 194.
Militia aurata Romae. P. XI. 395.
Millenarii haeretici. P. III. 49.
Milleraus, v. *Melleraus.*
Miltiades Atheniensis Darium Hytaspis cedit. P. XII. 4.
Miltiades apologiam pro Christianis scribit. P. XI. 25.
Miltitius Nuntius Apostolicus. P. III. 298.
Minasius, Lusitanorum ductor. P. X. 433. 435.
Mincerus, Thomas, fax belli rustici. P. III. 304. eodem, quod causerat, incendio perit. *ibid.*
Mincius Antipapa. P. XI. 147.
Mindanao Insula. P. XII. 75. *Incolarum* crudelitas. 122.
Mindelberrum ditionibus Bavariae accedit. P. VIII. 87. donatur Marleburgo, P. X. 30. Collegium S. J. ibidem erectum. P. VIII. 312.
Mindensis ecclesia fundata. P. IV. 273. Episcopatus a Protestantibus profanatus. P. VIII. 170. & in P. W. Domui Brandenburgicae datus. 297.
Mingrelia, olim Colchis & Iberia. P. XII. 185.
Ministri ecclesiarum ex Conc. Mediolan. P. VII. 384.
Ministorum aulicorum tragici casus. P. IX. 103.
Minorica occupatur ab Anglis. P. X. 436. expugnatur a Richelio. 733.
Minucius comes Toringio suffectus. P. X. 133. capitur ad Brunoviam. 141.
Minutius Felix. P. XI. 40.
Miqueleti.

MIR

- Miqueleti*. P. X. 431.
Miracula ex Conc. Mediolanen. P. VII. 404.
Miracula mundi septem. P. XII. 192.
Miramelinus, Marochii rex, Franciscanos Missionarios crudeliter trucidat. P. XII. 204.
Mirandula & Concordiæ Mutinæ Ducatus ab Electore Bavarie prætentuntur. P. X. 198.
Miravessii Candahariæ principis rebellio. P. X. 720. interimitur. 721. item P. XII. 36.
Miro contra auctoritatem Apostolicæ Sedis in Comitibus generalibus perorat. P. VIII. 438.
Mirrhamud Candahariæ princeps. P. XII. 37. vincit Persas. *ibid.* v. Machmud.
Misenus Episcopus Apostolicæ Sedis Legatus ob prævaricationem damnatus. P. IV. 177.
de Misericordia fratrum congregatio in ordinem religiosum erecta. P. XI. 303. concessum, ut in quolibet conventu sit Sacerdos. P. XI. 300.
Misnensis Episcopatus fundatus. P. V. 9. a Protestantibus profanatus. P. VIII. 170.
Missa. Ejus antiquitas. P. IV. 168. P. XI. 34. 13. Canones de eadem, & dogmata ex Conc. Tridentino. P. III. 348. reductio Missarum. 363. *vid.* Conc. Augustan. P. VII. 210. Mediolanen. 377. 395. 404. 411. Senonense. 568. Missæ addita Epistola, & Evangelium pluraque Canonici verba. P.

MIS

- XI. 15. item trifagion *Sanctus*, & *Gloria in excelsis. ibid.* Diebus Dominicis & Festis in Ecclesia regularium Missam audientes præcepto satisfaciunt. 228. privilegium vespertino tempore celebrandi, revocatum, quibuscunque concessum. 258. Missæ non reducendæ, tametsi fundatio sit incongrua. 313. & ad hoc requiritur facultas Sedis Apost. 361. Missa diebus Dominicis & Festis a Parocho Parochianis applicanda. 363. uti a beneficiatis curatis pro populo. 420. & Missa conventualis in cathedralibus & collegiatis pro benefactoribus. 421. cum Missæ stipendio non est negotiandum. 404. quando Missæ duæ eadem die ab eodem Sacerdote celebrandæ. 437. facultas, in Hispania & Portugallia in die commem. omnium Fidelium defunctorum tres Missas celebrandi. 447. Græcorum ritus in Missa. 477. Propositio damnata de præcepto audiendæ Missæ. P. IX. 46. Ut ab Episcopo aut Pontifice Missa sedendo celebrari possit, an dispensari convenit? P. XI. 483. Dispensatum cum cæcis, tecto capite, capillis fictitiis. 485. Exempla mira missam celebrantium. 486.
Missale Romanum a Pio V editum. P. XI. 262. & a Clemente VIII correctum. 295. in linguam Gallicam traductum prohibetur. P. VIII. 635. Benedictinum novum approbatum. P. XI. 314.
Missionarii quanta passi sint in Paraguaria? P. XII. 256. Prohibitum,
 ne

MIS

- ne libri de Missionibus edantur. P. XI. 349.
- Missionis Presbyteri*, seu Lazaristæ, fundati. P. VIII. 504. acceptant Constitutionem Unigenitus. P. X. 409.
- Missippicum flumen*. P. XII. 228. *Missippica Societas in Gallia*. P. X. 361.
- Mitridates*, ultimus Rex Ponti. P. XII. 8. Romanis bellum infert. 18. vincitur a Sylla. 19. & Pompejo. 20.
- Mitigifla*. P. X. 415.
- Mizraus*. v. *Tulecarnetes*.
- Mocenigus*, Aloysius, Venetorum Dux. P. X. 276. obit. 227. 297.
- Mermannus Baro*, digressio Max. Emman. cum Josepho Rom. Rege nomine Electricis de Bavaria transigit. P. X. 29.
- Moggus S. J. Frater laicus Pekini*. P. XII. 164.
- Moggus*, Petrus, Eutychianorum tumultus in Ægypto præcipuus author. P. III. 68. P. XI. 85. 86. 89.
- Mogilas*, Petrus, Primas Russiæ. P. IX. 349.
- Mogoriæ Imperium*, & introductio Religionis in illud. P. XII. 63. Echebari Imp. in Missionarios favor. *ibid.* Selymi Imp. inconstantia. 66. Tulecarnetes, nobilis Armenus, & Juliana Dias religionem sustentant. 68. Irruptio Kulcani in Mogoriam. 70. Regna Mogoriarum. 72. modus excipiendi reges vestigales. 64. opes immensæ. 70. Mogores interpretationem Hembelianam Alcorani sequuntur. 189.
- Moguntia a Cæsareanis occupatur*. P. VIII. 426. *Moguntina ecclesia in me-*

MOG

- tropolitanam erecta*, additis suffraganeis. P. XI. 114. *Moguntina Pax inter Hispanos & Unionem Protestantium*. P. VIII. 133. 137.
- Moguntina Concilia, Sæc. VIII.* An. 745. eligitur S. Bonifacius Archiepiscopus & Moguntia pro Germaniæ Metropoli declaratur. P. IV. 272. An. 753. Episcopos & Abates constituit, variaque disponit S. Bonifacius in Frisiam abiens. *ibid.* Sæc. IX. An. 813. ex Caroli M. voluntate. 295. & An. 847. a Rabano Archiepiscopo convocata. 297. 309. An. 888. tempore Caroli Crassi de corrupta disciplina ecclesiæ. 320. Sæc. XI. An. 1054. quod in Romanum Pontificem elegit Gebhardum Suevum Episcopum Eustadianum. P. V. 82. An. 1069. quod interdixit Henrico IV. divortium. *ibid.* An. 1070. quod deposuit Carolum Episcopum Constantiensem. 83. An. 1048. nationale celebratum præsentibus Leone IX & Henrico III. damnat Simoniacam pravitatem. 84. Sub Sigefrido Archiepiscopo in eadem causa. 85. Sæc. XII. An. 1131. præsentibus Lothario & compluribus Episcopis Bruno Argentinensis Episcopus accusatur. P. V. 137. Sæc. XIII. An. 1225. contra Simoniacos. P. VI. 9. Sæc. XIV. An. 1310. contra Templarios. 59. 63. Sæc. XV. An. 1441. in causa schismatis. 117. An. 1451. præsentibus Theodorico Archiepiscopo edit synopsis Theologiæ sacre. *ibid.* Sæc. XVI. An. 1549. provinciale. P. VII.

MÖG

- P. VII. 228. ejusdem canones ad fidem, & sacros ritus velut compendium Theologiæ adversus errores Protestantium. *ibid.* & seq. capitula. 55. de mōribus, & disciplina. 231.
- Moguntini* Electoris in comitiis Imperii sessio. P. VII. 12. aliæ ejusdem prærogativæ. *ibid.* item 3. 4. primus Episcopus, Archiepiscopus, Archicancellarius, Elector. 13. Jus in Episcopalem Ecclesiam Fuldensem. P. XI. 479.
- Mobatræ* contractus damnatur. P. IX. 41.
- Mobaxiana* victoria de Turcis relata. P. IX. 274.
- Molanus* pro Jesuitis apud regem Galliæ intercedit. P. VIII. 575.
- Molanus*, Hannoverani Consistorii Director. P. VIII. 445.
- Moldavia & Valachia*, in quas Sultanus sibi jus arrogat. P. IX. 342. 343.
- de *Molina*, Gaspar, Card. P. X. 304. obit. 321.
- Molinaus*, Carolus, J. C. propter librum pestiferum carceri datur. P. VII. 492. ejus scripta nemini licet legere. P. XI. 293.
- Molinos*, Mich. propositiones damnatæ. P. IX. 53.
- Moll*, Moguntinus ad pacem Riscensem legatus. P. VIII. 443.
- Molsheimiana* Academia fundata. P. VIII. 380.
- Molucenses* Insulæ. P. XII. 75.
- Molviciensis* pugna. P. X. 124.
- Mombaza*, ad quam primus Gamma pervenit. P. XII. 78.
- Mombrunus* Hugonotus captus, & condemnatus. P. VII. 505.

MOM

- Mommorantius*, Annas, dux religiosus in Gallia. P. VII. 489. Carolum V e Phocensi Provincia in Italiam redire cogit. 465. exul. 466. revocatur. 471. Guisiorum æmulus, & adversarius. 475. 476. 480. in pugna ad Sanguintinum captus. 478. pacem Cameracensem promovet. 481. cum Guisiis ad tuendam religionem fœdus init. 489. in Drocensi pugna captus. 491. Gloriosa mors. 493.
- Mommorantius*, Henricus, Subisum prælio vincit. P. VIII. 571. Richellium bello petens, vincitur, & capite plestitur. 588.
- Mompelgard* principatus. P. VIII. 438. ad Domum Studgardensem. P. X. 57. Mompelgardensis consistorii sententia in puncto divortii. 50. Mompelgardense conciliabulum. P. VII. 360.
- Momylius*, appellatus *Augustulus*, ultimus Occidentis Imp. P. XI. 30.
- Monachium* Sueco se ultra dedit. P. VIII. 199. Menzelio deditur. P. X. 132. & cum tota fere Bavaria recuperatur. 133. occupatur iterum ab Austriacis. 141. & cum tota Bavaria deseritur. 147.
- Monachi* alienis negotiis ne se immisceant, ex Conc. Chalcedon. P. III. 62. non ineant matrimonium. 63. P. IV. 187. non recipiantur in monasterium pretio, ex Lateranensi III Conc. P. III. 152. ex Lateranensi IV Conc. 174. Monachorum visitatio. 361. 362. Monastici status antiquitas. P. IV. 348. Monastica vita ex Conc. Colon. P. VII.

MON

- P. VII. 198. Monachorum status ex Conc. Augustano. 207. Regularum monasticarum scriptores. P. XI. 102. Dissertatio in Cap. 6. de statu monachorum. P. X. 356. Vitæ Monasticæ antiquitas. P. XI. 13.
- Monasteria* non fiant diversoria sæcularium. P. III. 105. monasterio illata dos non restituenda. 106. recessus a monasterio, ex Conc. Trident. 361. ex Conc. Trevirensi. P. VII. 217. Reformatio. P. III. 362. exemptiones eorum ante sæculum XI usitatæ. P. XI. 120. contra illorum multitudinem querelæ in Gallia. P. VIII. 673. & in hunc finem designati commissarii. 674. Reformatio. 506. quorundam resistentia. 674. Monasteria personis non oneranda, nec erigenda, in quibus non 12. saltem personæ sustentari queant. P. XI. 362.
- Monasteriensis* Episcopatus erectus. P. 271. urbs ab Anabaptistis occupata. P. VII. 114. refractaria a suo Episcopo expugnatur. P. VIII. 355. ad componendam pacem designatur. 226. Pacis remoræ & postulata Cæsaris. 229. ac Gallorum. 232. Pax. 613. observatio in illam. 627. Pax Hispano-Belgica. P. IX. 142. quæ Flandris navigationem Indicam non interdicat. P. X. 527.
- Moncalmus*, Gallorum ductor. P. X. 774.
- Moncassellensis* pugna. P. IX. 184.
- Monckius*, Scotorum dux, pro revocando rege laborat. P. IX. 220. & quidem feliciter. 221. ideo dignitatibus a rege augetur. 223.

MON

- Monconturiana* clades Hugonotorum. P. VII. 494.
- Monetaria* res, & conatus, eam corrigendi. P. X. 103. 106. 171. Monetam cudendi potestas, a summo Pontifice Bulgarorum regi concessa. P. XI. 171.
- Monferatense* bellum inter Hispanum & Sabaudum. P. IX. 87. 101. v. Montisferratum.
- Mongatium* a Cæsareis captum. P. IX. 278.
- Mongomerius* Calvinista captus, & damnatus. P. VII. 497. item P. VIII. 506.
- Moniales* non nubant ex Conc. Chalcedon. P. III. 63. sine pretio recipiantur. 174. prohibentes fœminam ab ingressu, aut cogentes ad ingressum religionis excommunicantur, ex Conc. Tridentino. 362. Reformatio. *ibid.* Antiquitas Monialium. P. IV. 293. Moniales ex Conc. Mediolan. P. VII. 391. 417. 432. 439. Earum Clausura præcepta. P. XI. 407. Ordinationes Archiep. Colonienfis circa Moniales. 298. Controversia Lucernæ quo ad dotem. P. X. 564.
- Monomotapa* amplissimum Imperium in Africa. P. XII. 202. Introductio Religionis. 210 & seq.
- Monothelita* hæretici. P. III. 82. Concilium Constantinopolitanum III adversus eos celebratum. *ibid.* alia Concilia contra eosdem. P. IV. 213. Conciliabula Sergii, & Cyri. *ibid.* origo Monothelismi. *ibid.*

MON

Monferratus, Ant. S. J. Missionarius
Goa in Mogoriam missus. P. XII.

63.

Mons Pessulanus obsidetur. P. VIII.
561. v. *Montepessulanum*.

Monspelienſe Concilium. P. VI. 20. 22.

Mons regalis. P. VIII. 420. diruen-
dus. 439.

Montagius. P. IX. 207.

Montalbanum, munita Calvinistarum
urbs, a Ludov. XIII. obsidetur. P.
VIII. 555. solvitur obsidio. 556.
Montalbanus Episcopatus erectus.
P. XI. 194.

Montaltius, Lud. fictum nomen. P.
VIII. 792.

Montaniste hæretici. P. IV. 8. P. XI.
21.

de *Monte*, Marchionis, legati Gallici,
a Dantisco Russis traditi, causa. P.
X. 703.

de *Monte*, Joan. Maria, Rom. Pont.
sub Julii III. nomine. P. XI. 246.

de *Montealto*, Card. Felix Perettus,
in Rom. Pont. electus, assumpto
Sixti V. nomine. P. XI. 277.

de *Monte Corvino*, Joan. O. S. Franc.
plures Tartaros ad fidem Christiana-
nam convertit. P. XII. 140.

Montecuculus, Raymundus, Cæsareus
bellidux in Pugna Pragensi. P. VIII.
123. Cæsareus equitum magister
in bello Polonico. 371. hæſitat
belli præfecturam ſuſcipere contra
Turcas. 373. in Transylvaniam
missus redire cogitur. P. IX. 248.
de modicis conqueritur copiis. 250.
ad Sant Gothardum Turcas ingenti
clade affligit. 252. perpetuam, ſta-
tamque miliciam Cæsari ſuadet. P.

MON

VIII. 375. S. R. I. Princeps di-
ctus, & Amalphitano principatu
donatus. 381. exercitus Dux con-
tra Gallos designatur. 384. gema-
nas ſibi conditiones ſtipulatur. 390.
abdicat militiam. 391. obit. 412.

Montemarus, Hispan. Dux, Oranum
Mauris eripit. P. X. 471.

Montenſe Collegium S. J. erectum. P.
XI. 276. Monteniſis traductio No-
vi Testamenti in linguam Gallicam
prohibetur. P. VIII. 675. 676.

Montepessulanum Concilium. P. VI. 18.
Montis Pessulani Episcopi ſcripta
contra Bullam Unigenitus damnan-
tur. P. XI. 396. nec non litteræ
pastorales de miraculis Franciſci de
Paris. 399.

Montes Pietatis P. III. 286. ſunt lici-
ti. P. XI. 226. erecti Cracoviæ.
334. Alexandriæ in provincia Me-
diolan. 337.

Montfortius, Simon, heros incompa-
rabilis centum Albigenſium millia
exiguo 1200. militum manipulo
cædit. P. III. 175. P. VI. 18.

Monti, Philippus, Card. P. X. 319.

Montis Falisci Eccleſia in Episcopale-
m erecta. P. XI. 202.

Montis Libani Concilium. P. X. 731.

Montilienſe Concilium. P. VI. 17.

Montinius, Mommorantius, Torna-
cenſis urbis præfectus in Granvel-
lanum Card. P. VII. 645. de inte-
gritate & fide ſuſpectus mittitur in
Hispaniam. 651. damnatur capitis
ab Albano. 665.

Montisferrati in Italia familia extincta,
& marchionatus ad Gonzagam Man-
tuanum translatus. P. VII. 113.

Hu.

MON

- Hujus autem familia extincta bel-
lum inter Hispanum & Sabaudum.
P. IX. 87. 101.
- Montmorantius*, Henr. obit. P. VIII.
491.
- Montmutius Dux*, Jacobus, Caroli
II Angliæ regis filius naturalis,
regnum affectat. P. IX. 225. ejus
rebellio in patrum, 226. occidi-
tur. 227.
- Montreal* ab Anglis expugnatur. P. X.
774.
- Montroyus* S. J. Missionarius in Insulis
Marianis occisus. P. XII. 125.
- Mopsuestenum* Concilium de tribus ca-
pitulis. P. IV. 181.
- Moralis Jesuitarum*. P. VIII. 678.
- de *Morantia*, Hieron. S. J. Missiona-
rius in Mexico in odium fidei occi-
sus. P. XII. 284.
- Morava*. Victoria Cæsareanorum ad
eam. P. IX. 279.
- Moravia* a Mathia Hungariæ rege oc-
cupata. P. VII. 282. post victo-
riam ad Cæsaris obsequium reducta.
P. VIII. 128.
- Morea* amissa. P. X. 589.
- Morellus* Calvinista primus S. Firmilia-
ni Epistolam ad S. Stephanum I
producit. P. IV. 22.
- Morganus* Anglus Stadam defendit. P.
VIII. 164.
- Morgathensis* pugna, & Helvetorum
victoria. P. VII. 326.
- Mornai*, Philippi, Calvinistæ, libellus
de fœdere Navarræo. P. VII. 520.
Ejusdem disputatio cum Card. Per-
ronio. P. VIII. 468. fuga. 469.
- Moronius*, Joan. Pontificius ad comi-
tia Spirensia legatus. P. VII. 135.

MOR

- Morseus*, Henricus, S. J. trucidatus.
P. IX. 218.
- Mors*. Propositio damnata de gaudio
in morte alterius. P. IX. 30.
- Mortaignius*, Hassorum ductor. P. VIII.
235.
- Morus*, Thomas, cancellarii in Anglia
officium deponit. P. VII. 840. da-
tur in carcerem. 841. ejus constan-
tia. 842. damnatur ad mortem. 843.
- Mosambicum*, urbs ad Lusitanos spe-
ctans. P. XII. 202.
- Moscovia* v. Russia.
- Moscua*, sedes Magni Ducis; unde
Russi Moscovitæ appellati. P. IX.
337.
- Moskircchenfis* Linea Fürstenbergicæ Do-
mus extincta. P. X. 153.
- Motexuma*, Mexici Rex. P. XII. 279.
a Cortesio captus. 280. a suis telo
vulneratus extinguitur. 281.
- de *Motta*, Joan. Card. P. X. 279.
obit. 325.
- Mottaus* Cæf. bellidux in Pugna Pra-
genfi. P. VIII. 123.
- Mottaus*, Pardiaus, Gravelingæ Gu-
bernator fœderatorum partes relin-
quit. P. VII. 692. Ostendam vi
ingressus ab oppidanis iterum eji-
citur. 710. obit. 727.
- Moxi*, gens barbara. P. XII. 242.
253.
- Moya*, Matthæus, in suis scriptis opti-
me meritis. P. X. 809.
- Moyse* Arianus per Transylvaniam
tyrannus. P. IV. 135. furit. P.
VII. 308.
- Mozambicum* Insula. P. XII. 213. in
quam S. Xaxerius excensionem fa-
cit. 214.

MUC

Muchertactus Hiberniæ Rex. P. V. 165.
Mühlbergensis victoria Caroli V Imp.
 P. III. 325. Mühlbergensia castra.
 P. X. 75.

Mühlhusianus conventus ad reducendam Germaniæ pacem, Cæsaris in eo oratio. P. VIII. 161. Querelæ Principum. Electorum sententia. 162. Catholicorum Electorum propositio. 163. Mühlhusianum prælium, & Gallorum victoria. 389. Cives adversus Senatum insurgunt. P. X. 89.

Mühlbusani in Helvetia deficiunt a religione. P. VII. 353.

Müllerus, Francofurtensis ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.

Müllerus, Christoph. S. J. Leopoldum M. in literis & christianæ vitæ rudimentis instruit. P. VIII. 356.

Münchius, Christoph. apud Petrum II Moscoviæ Imp. gratia valens. P. X. 699. & apud Annam. 702. male bellum contra Turcas administrat. 705. muneribus dejicitur. 708. 710.

Münstertbalensis causa. P. X. 565.

Münsterus, Sebastianus, obit. P. VII. 357.

Muley Abdala, Marochii coronam fratribus extorquet. P. XII. 193.

Muley Ali, fratrem Abdala corona Marochii spoliatur. P. XII. 193.

Muley Ismael, Marochii Imp. P. XII. 193.

Muley Serif, Imp. Marochii & Fessæ filius, a navi Meliteni captus, Melitæ baptizatur, Balthasar Mendez appellatur. P. XII. 205. v. *Mendez*.

MUR

Mundi miracula septem. P. XII. 192.

Murana a Mythridate victus. P. XII. 19.

Muratorius, Lud. Ant. rationes affert, cur in America, & præsertim in Paraquaria Evangelium difficulter sit propagatum. P. XII. 245. obit. P. X. 330.

Muratoriorum conventicula vetantur. P. XI. 454.

Murbacense monasterium conditum. P. VII. 334.

Murense monasterium fundatum. P. VII. 336 Abbas S. R. I. Princeps creatus. P. IX. 204. P. X. 566.
Murnerus, Thomas, ex ord. S. Franc. Theologus in synodo Badensi. P. VII. 350.

Murraus, Jacobus, Mariæ Stuartæ Scotiæ reginæ frater spurius. P. VII. 892. & proditor *ibid.* & seq. cæsus. 896.

Musica profana in Ecclesiis prohibita. P. XI. 339. sit gravis & modesta. 448.

Musius, Cornelius, sacerdos in odium fidei occisus. P. VII. 735.

Musnierus thesin proponit de Peccato philosophico. P. VIII. 728.

Mussipontana Academia fundata. P. VII. 622. acceptat Bullam Unigenitus. P. X. 402. Mussipontanum Collegium S. J. erectum. P. XI. 276.

Mustapha I, Turcarum Imperator. P. IX. 343

Mustapha II, Turcarum Imperator. P. IX. 283. 346. P. X. 718.

Mustapha III, Turcarum Imp. P. X. 730.

NAB

- Nutiniensis* Episc. Bononiensis suffraganeus. P. XI. 273.
Nympelgardenſe conciliabulum. P. VII. 360.
Myſia a Bulgaria Bulgaria dicta. P. XI. 110.

N.

- Nabathæi*, Arabiæ reges. P. XII. 30.
Nabuchodonosor, ſeu Merodach, Babylon. Rex. P. XII. 3.
Nabuchodonosor M. Babylon. Rex. P. XII. 3.
Nacaura, Julianus, unus ex legatis, a regibus Japoniæ Romam miſſis, Societatem Jeſu ingreſſus, glorioſo martyrio coronatur. P. XII. 174.
Nacchi, Ant. S. J. Miſſionum in Syria & Ægypto ſuperior. P. XII. 58.
Nadaſtius comes contra Caſarem conjurat. P. IX. 257. captus Viennam abducitur. 260. propriis literis convincitur. 261. & fortiter mortis pœnam ſubit. 262. Ejus filii Domini de Cruce dicti. *ibid.*
Nadaſtius comes omnia avi ſui bona a Regina Hungariæ reſtituta accipit. P. X. 606. Equitum Magiſter Planianam vîctoriam promovet. 738. Schweidnicium expugnat. 740.
Nadaſtius, Leopoldus, regni Hungariæ Cancellarius. P. X. 606.
Nagayenſes Tartari. P. XII. 55. 57.
Nalotus, Quackerorum caput, carceri mandatus. P. IX. 211.
le Nain de Tillemont, Ludovicus. P. X. 391.
Naires, nobles Malabaræ milites. P. XII. 78.
Pars XIII.

NAN

- Namurcum*. P. VII. 625. expugnatum, & inſcriptio. P. IX. 194.
Namurcenſis comitatus Abbatie Bronienſi confirmatus. P. XI. 132.
Episcopatus ereſtus. 249. pugna inter Mansfeldium & Cordubam. P. VIII. 147.
Nancejenſis Academia equeſtris ereſta. P. X. 573.
Nankinenſis diœceſis ereſta. P. XI. 358.
Nannetenſia Concilia. Sub finem Sæculi VII de diſciplina. P. IV. 223. Sæc. XIII. an. 1264 de eadem. P. VI. 23. Nannetenſe ediſtum. P. VII. 536. revocatur. P. VIII. 709.
Narbonenſia Concilia. Sæc. VI. an. 589 ſub Recaredo rege. P. IV. 196. Sæc. X. duo de Eccleſia Auſonenſi. P. V. 24. Sæc. XIII. an. 1227 provinciale. P. VI. 20. Sæc. XIV. an. 1374. de modo celebrandi Concilia. 78. Sæc. XVI. an. 1551. provinciale. P. VII. 578. Sæc. XVII. provinciale. P. VIII. 750.
Narſes victor Gothorum. P. III. 70. perfidus. P. IV. 127. 129. item P. XI. 101.
Narſingæ regnum. P. XII. 73.
Narva a Ruſſis expugnata. P. X. 690.
Narvæzus, a Cubæ Praefectio in Mexico, ut Certesum impediatur, miſſus capitur. P. XII. 281.
Naffovius, Adolphus, Orangii frater cum Joanne Arembergio pugnat. P. VII. 663.
Naffovius, Henricus, fratri Mauritio ſuccedit. P. IX. 135.
Naffovius, Joan. Lud. converſus, lineæ Hadamarenſis fundator. P. VIII. 313. Caſareus ad pacem
H h West.

NAS

- Westphalicam legatus. 238. Legato Galliæ præliminares articulos proponit. 229.
- Nassovius*, Ludovicus Orangii Frater cum Brederodio & aliis nobilibus conspirationem init. P. VII. 646. Iconomachiæ & populationis in Belgio author præcipuus. 653. cum Orangio e Belgio fugit. 656. cum Orangio & copiis redux vincit Arembergium. 663. sed ad Geminam ab Albano victus est. 666. Montes Hannoniæ expugnat. 671. occumbit in pugna ad Mochemum pagum. 675.
- Nassovius*, Mauritius, fœderati Belgii Gubernator obit. P. IX. 135.
- Nassovius* Wilhelmus II, Belgii Gubernator. P. IX. 141. v. Orangius.
- Nassovius*, ducis Vinariensis tribunus. P. VIII. 220.
- Nassovio* Dietenses, Dillenburgerenses, Hadamavenses, Sarreptentani, & Siegenenses comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447. & in collegium principum introducti. 323. 344.
- Natalis* S. J. zelosus in Huronia Missionarius, pro fide Christi martyr. P. XII. 290.
- Natalis*, Alexander, rejicit canones Apostolorum. P. II. 65. Ejus crifes refutantur in hac causa. 69. 72. 78. de controversia paschali. P. IV. 10. 14. de rigore pœnitentiæ. 32. 35. de relapsis. 54. in causa Cæciliani. 78. qualis Probabiliorista fuerit. P. X. 815. obit. 366.
- Natalis Domini* Festum die 25 Decembris celebrari præceptum. P. XI. 50.
- Nassi*. P. XI. 292.

NAT

- Naturæ Jus*. P. II. 1. quid sit. 5. quodnam illius principum ultimum, & universale. 10. an, & quomodo aliqua fiant mala antecedenter ad legem DEL. 13. an lex naturæ sit absoluta, immutabilis, indispensabilis. 19. an detur lex naturæ irritans. 29. in quo consistat. 33. quodnam subjectum legis naturalis. 35. synopsi per causas. 37. quomodo differat a jure Gentium. 45.
- Navarra* regnum. Origo. P. V. 103. P. VII. 798. ad comites Campaniæ, reges Galliæ, Eboricenses, Aragonios, Foxenses, Albretanos, Bourbonios per 7. fœminas translatus. 799. Ferdinandi Catholici de hoc consilia. 800. Navarræum bellum. 801. Navarra a Francisco I. occupata, mox a Carolo V. recepta. 803. item 457.
- Navarræum* Concilium. P. VI. 90.
- Navigandi* libertas. in Pace Monasteriensis Belgio Hispanico non est adempta. P. IX. 147. 151.
- Naumburgense* synedrion. P. VII. 171. item P. III. 344. primus Episcopus Luthericæ Amsdorffius dejecto Julio Pflugio. P. VII. 135. Episcopatus a Protestantibus profanatus. P. VIII. 170.
- Nauplia* a Venetis expugnata. P. IX. 280.
- Nazaret*. P. XII. 62.
- Napoli* ad Aragonios devolvitur. P. VI. 143. Pacta de regno hoc dividendo inter Ludovicum XII. Galliæ, & Ferdinandum Hispaniæ regem. P. VII. 449. totum pulsus Gal-

NEC

- Gallis Hispani occupant. 450. 777.
 Seditio. P. IX. 92. 106. Defuncto
 Carolo II Hispaniæ rege Leopoldus
 Imp. & Ludovicus Galliæ Rex In-
 vestituram a Papa petunt. P. X. 2.
 Confertur Carolo Imp. 276. Nea-
 polis a Carolo Hisp. principe ex-
 pugnatur. 299.
Nectarius Patriarcha Constantinop. Ca-
 tholicus. P. III. 52.
Negotiatio omnis clericis interdicta. P.
 XI. 403.
Negus nomen generale Imperatoris
 Abyssiniæ. P. XII. 203.
Nebemias in Judæam dimissus. P. XII. 5.
Nemausense Concilium. P. V. 90.
Nemours comes, Jacobus, ob distur-
 batam solemnem Processionem ex-
 communicatur. P. XI. 376.
Nemrod, Assyriorum Rex. P. XII. 1.
Neoburgicus ducatus, seu novus Pala-
 tinatus. P. VII. 52. Neoburgum
 occupatur a Max. Emman. P. X.
 17. Bona Ecclesiastica in Ducatu
 Neoburgensi iis donata, qui ad Ca-
 tholicam religionem revertuntur.
 P. XI. 399. Neoburgense Colle-
 gium S. J. fundatum. P. VIII. 66.
Neoburgense Monasterium in Austria
 noviter constructum. P. X. 75.
Neocæsareense Concilium. P. IV. 139.
Neocomensis principatus ad regem Bo-
 russiæ. P. VIII. 447. 667.
Neomagensis pacificationis initia. P. VIII.
 400. Pacificatio. 404. P. IX. 184.
 Instrumentum pacis. P. VIII. 406.
Neophitus non ordinetur. P. III. 42.
Neostadianum Collegium S. J. condi-
 tum. P. VIII. 380.

NEO

- Neostadiensis* pax inter Suecos & Mo-
 scos. P. X. 652.
Nepos, Julius, Imp. in exilium rele-
 gatur. P. XI. 80.
Nereti S. J. sacra peregrinatio in ter-
 ram sanctam. P. XII. 60.
Nero Imperator. P. XII. 3.
Nerva Imp. P. XI. 13.
Nesselrodus, Magnus O. Melit. Magi-
 ster. P. X. 67.
Nestorius Christum in duas personas
 distrahens damnatur primum a Cæ-
 lestino I, tum a S. Cyrillo per 12.
 anathematismos. P. III. 52. contu-
 max deponitur. 53. ejus concilia-
 bulum Antiochenum, & acta in
 Cyrillum. *ibid.* in exilio perit. 54.
 item P. IV. 159. & P. XI. 77.
Nestoriani hæretici. Concilia contra
 eosdem celebrata. P. IV. 147.
Neubausius ad Fünftermünzam cæsus.
 P. X. 22.
Neuboff, Theodorus, Rex Corsicæ
 electus. P. X. 303. ejus fata. 305.
Neupergius potestatem a Cæsare acci-
 pit, pacem cum Turcis ineundi.
 P. X. 598. quid culpæ ei datum
 propter hanc pacem. 601. ad Mol-
 vicium cum rege Borussiae pugnam
 conferit. 124.
Neussa ab Austriacis incassum oppugna-
 tur. P. X. 750.
Neustria a Normannis Normannia nun-
 cupata. P. IV. 290.
Neutonus, Isaacus, obit. P. X. 503.
Niagara ab Anglis occupata. P. X.
 774.
Nicaea a Bullionio expugnata. P. III.
 157.
 H h 2

NIC

Nicænum Concilium I Generale I anno 325. contra Arium, Quarto-Decimano, schisma Meletii sub Sylvestro I & Constantino M. P. III. 38. causa Concilii Arius in Christum impius. Controversia de Paschate, schisma Meletianum. 39. Præsentis. Acta. 40. canones. 41. observatio contra sectarios, an Nicænum Concilium concesserit usum matrimonii sacerdotibus. 44. Nicæni Concilii complementum Sardicente. 45. a Sylvestro, I approbatum. P. IV. 90. an ei omnes Ariani subscripserint. 93. Canon hujus Concilii de potestate Romani Patriarchæ super omnes Patriarchas in pervetusto codice repertus. P. XII. 105.

Nicænum Concilium II Generale VII. de cultu SS. imaginum contra Iconoclastas anno 787 sub Hadriano I, Constantino, & Irene. P. III. 99. causa Concilii Iconoclastæ. 101. acta. 103. canones. 105. de Concilio Francofordiensi hanc synodum damnante. 106. crisis de libris Carolinis. 109.

Nicænum symbolum. P. III. 46.

Nicanor a Juda Machab. cæsus. P. XII. 14.

Nicephorus Irenem dethronizat, a Cruno interemptus. P. III. 113. P. XI. 118.

Nicephorus Blemmida Græcus perdoctus libros pro Ecclesia Romana scribit. P. III. 206.

Nicephorus Botoniates Imp. P. XI. 155.

Nicephorus Phocas Imp. P. XI. 137.

NIC

Nicetas Nicomediensis Archiepiscopus cum legato Pontificio disputat. P. III. 205.

Niceta, Pectorati, liber contra Azyrna. P. III. 202. P. XI. 156.

Nicetas Serron. P. XI. 156.

Niciensis senatus ob violatam immunitatem Ecclesiasticam in censuras Ecclesiasticas incidit. P. XI. 383.

Nicodemus de Schola Episcopus Frisingensis celebrat an. 1440. Concilium P. VI. 115.

S. Nicolaus I Rom. Pont. scribit ad Michaelem Imp. nullum unquam Pontificem in hæresin lapsum fuisse. P. III. 88. 116. resistit Photio. 116. 192. vindicatur contra acerbam Alexandri Natalis crisin. P. IV. 12. damnat synodum Metensem in causa Lotharii Junioris celebratam. 314. ejus Constitutiones. P. XI. 122.

Nicolaus II Rom. Pont. antea Episcopus Florentinus. P. III. 145. a conciliabulo Basileensi an. 1061. congregato damnatur. P. V. 82. recipit penitentem Berengarium hæreticum. 92. ejus Constitutiones. P. XI. 147.

Nicolaus III Rom. Pont. P. XI. 186.

Nicolaus IV de recuperanda terra sancta deliberat. P. VI. 12. ejus Constitutiones. P. XI. 188.

Nicolaus V de interitu occidentalis Imperii vatidico calamo rescribit Constantino Palæologo. P. III. 268. Ejus Constitutiones. P. XI. 213.

Nicolaus V antipapa, sive Petrus Corbarius. P. III. 221. item P. XI. 196.

NIC

- Nicolaus Franc.* Loth. dux, deponit purpuram. P. IX. 303.
Nicolaus Metonenfis. P. XI. 156.
Nicolai de Rupe sanctitas. P. VII. 345.
Nicolai de Tolentino O. Erem. S. Aug. canonizatio. P. XI. 212. non est pingendus in habitu Discalceatorum. 323.
Nicolai, Joannes, apostata, multa de Catholicis confingit, multis inde necatis. P. VII. 867.
Nicolai, Laurentius, S. J. a Gregorio XIII. in Sueciam pro reducenda religione Catholica ablegatus. P. VII. 311.
Nicolaitarum author num fuerit Nicolaus ex septem primis Diaconis. P. IV. 3.
Nicolaus Daniæ Rex. P. VI. 40.
Nicolaus mysticus ex Rigorista schismaticus. P. III. 196. 197. ab Alexandro stolido principe restitutus deposito Euthymio. *ibid.* ejus laxitas, & corruptio. 201.
Nicolinus, Dom. edit canones Apostolorum. P. II. 65.
Nicolius, seu *Nicoleus*, latet sub nomine Guilielmi Wendrockii, & Literas Provinciales latinitate donat. P. VIII. 793. P. X. 391.
Nicomedes, Bythinæ Rex. P. XII. 18.
Nicopolis urbs. P. XI. 41.
Nider, Joan. Probabilissimum tuetur. P. X. 783.
Niem, a Theodoricus, Alexandro V infensus. P. III. 222.
Niemannus conjurationis Wallensteinianæ reus interficitur. P. VIII. 208.

NIG

- Niemerowiensis* congressus. P. X. 704.
Nienhovius, Hollandorum Dux, in pugna ad Dessaviam occumbit. P. VIII. 155.
Nigellense Concilium. P. V. 144.
Niger Color lætitiæ signum apud Japanes. P. XII. 169.
Nigritia in Africa regio. P. XII. 202.
Ninive urbs condita. P. XII. 1. *Ninivitarum* regnum. 2. *Ninus* Assyriorum Rex. 1.
Nissanum in Silesia Collegium S. J. confirmatum. P. XI. 314.
Nissensis in Hungaria victoria. P. IX. 279.
Nitardus, Everardus, S. J. aula Hispan. motus fit Archiepisc. Edefsenus. P. IX. 114.
Noallius, Lud. Ant. Card. & Archiep. approbat Reflexiones morales Quesnelli. P. X. 392. ejus Instructio Pastoralis. 393. Bullam *Unigenitus* recipere recusat. 396. eamque recipi mandato pastoralis vetat. 399. Ejus tricæ. 404. excommunicatur. 407. P. XI. 381. Illius indoles. *ibid.* contumacia. P. X. 410. conversio & obitus. 413. Problema de eo. P. VIII. 857. Quesnelli cruditas in illum. 859.
Noallius, Gallorum Dux, ad Mœnum se Anglis opponit. P. X. 139. Pugna Dettingana. 143.
Nobiles. Licentia illis in statu Ecclesiastico data, commercia exercendi. P. XI. 347. Lis inter Nobiles & Doctores de prioritare. P. VIII. 515.
de Nobilibus, Robertus, S. J. Madurensis regni Apostolus. P. XII. 109.

NOB

- Ejus vivendi ratio. *ibid.* Fructus. Adversa, etiam a fratribus, patitur, & in Europa traducitur. 110. Accusationis capita & responsa. 111. Citatur Goam. Concilium Doctorum. Nobilii responsa. 113. Archiepiscopi averfus animus. Nobilius Romæ absolvitur. 114.
- Nobrega*, Emman. S. J. Missionar. in Brasiliam missus. P. XII. 272.
- Nobunanga*, Japoniæ Imp. se unum adorari vult, cum suis crudeliter occisus. P. XII. 174.
- Noel*, Franc. S. J. ad Papam de ritibus Sinenfibus refert. P. XI. 366.
- Nördlingen*se prælium. P. VIII. 209. Victoriam fructus. 210.
- Nonnatulense* monasterium confirmatum. P. XI. 115.
- S. *Norbertus* fundator canonicorum regularium Præmonstratensium debellat Tanchelini hæreses. P. V. 145. P. VII. 338. 733. Ejus festum translatum. P. XI. 326.
- Norffius*, Leodiensis ad pacem Rivicensem legatus. P. VIII. 443.
- Norimbergensis* comitia. An. 1502. sub Maximiliano I de reducendis Helvetis. P. VII. 51. An. 1523 & 1524. sub Carolo V pro executione editi Wormatiensis. P. III. 302. 303. P. VII. 83. Norimbergensis Gravamina. *ibid.* Observatio in eadem. P. VII. 84. Conventus Protestantium. P. VIII. 102. Conflictus & Suecorum clades. 201. Conventus de executione Pacis Westph. 301. ad urbis Norimbergensis preces B. Sebaldus Canoni SS. illatus. P. XI. 210.

NOR

- Normanni* Saracenos Sicilia, Calabria, & Apulia expellunt. P. III. 179. occupant Neustriam, deinceps dictam Normanniam. P. IV. 290. conversi. P. V. 20.
- Northamptonense* conciliabulum. P. V. 160.
- Northumbrense* Concilium. P. IV. 286.
- Northumbriæ* reges. P. IV. 249.
- Northusense* Concilium. P. V. 136.
- Norvegiæ* Status Ecclesiasticus. P. VII. 318. vide etiam *Dania*. Norvegis nunquam concessa consecratio calicis sine vino. P. XI. 222.
- Notarii* Publici. Recessus Imperii de iisdem. P. VII. 58. Conc. Tridentin. P. III. 350.
- Nottbafftus* Princeps & Abbas Berchtolsg. P. X. 86.
- Novariensis* Episcopatus. P. VII. 373.
- Novarra* ad Sabaudum. P. X. 303 & 304.
- Novatianus* primus Antipapa. P. IV. 26. Canones Concilii I Nicæni circa Novatianos conversos. P. III. 43. Novatianus non modo schismaticus, sed & hæreticus. 141. item P. XI. 30. Novatianorum Episcopus Roma pulsus. 75.
- Novatus* Novatiani socius. P. IV. 26 P. XI. 30.
- de *Noæ*, Annas, S. J. Missionarius, ab Iroquæis multa perpeffus. P. XII. 289.
- Novellæ* Justiniani. P. IV. 127.
- Novesium* expugnatum & direptum. P. VII. 713.
- Noviamense* Concilium. P. VI. 77.

NOV

- Noviodunensis* pax. P. VII. 60.
Noviomagenſis Synodus in cauſa Ludovici P. I. P. IV. 303.
Novogradenſe Concilium. P. VI. 166.
Novogrodenſis Academia erecta. P. X. 699.
Noyellius, Batavorum ductor. P. X. 424.
Nubia regnum in Africa. P. XII. 202.
Nugueira, Bernardus, S. J. in Abyſſinia Miſſionarius pro religione occiſus. P. XII. 221.
Numantia a Scipione Æmiliano everſa. P. XII. 199.
Numerianus Imp. P. XI. 38.
Numidia, nunc Tripolis & Algerium. P. XII. 193. capto Jugurtha, facta Romana provincia, variam poſtea fortunam ſubiit. 201.
Numidianum Concilium contra Monotheliſas. P. IV. 215.
Numiſmatum ſacrorum uſus in Belgio vel originem vel celebritatem accepit. P. VII. 651.
Nunnez, Blaſco, Peruviam detegit. P. XII. 232.
Nunnius, Melchior, S. J. primus Si-
 nearum Miſſionarius. P. XII. 137.
Nunnius Baretus S. J. Patriarcha cum
 ſociis in Abyſſiniam miſſus. P. XI.
 250.

O.

- Oatſ*, Titi, perfidia. P. IX. 224.
Ob vel *Subreptio*. P. I. 101.
Obdamus, Hollandorum ductor, cæ-
 ſus. P. X. 516.
Obedientiæ Eccleſiæ & ſynodis præſtan-

OBE

- da, ex Conc. Auguſtano. P. VII.
 213.
Oberaltachenſe monaſterium exemptum.
 P. XI. 354.
Obertvautius, Dannorum equitum ma-
 giſter, Palatinatum Rhenanum tue-
 tur. P. VIII. 134. cadit in pugna
 Hannoverana. 154.
Obrechtus Gallicus Sub - Arbiter in
 cauſa Palatina. P. VIII. 437.
Obſervantes ex Ordine S. Franciſci.
 Quinam ſub eorum nomine com-
 prehendantur? P. XI. 227. dignio-
 rem præ Conventualibus locum
 habeant. 228. ſunt & fuerunt ſem-
 per veri filii S. Franciſci. *ibid.* ob-
 tinent licentiam, componendi cum
 hæredibus ſuper legatis Ordini reli-
 ctis. 234. Eorum ſyndici, procura-
 tores &c. gaudent iisdem privile-
 giis, ac ipſi fratres. *ibid.* ſub nomi-
 ne Reformatorum comprehendun-
 tur omnes obſervantes. 236.
Oceaſto proxima. Propositiones de ea-
 dem damnatæ. P. IX. 51.
Occidentale Imperium in Carolum M.
 a Leone III. translatum. P. IV.
 260. 288.
Ocbinus Poloniam inficit novo Aria-
 niſmo. P. IV. 136. obit. P. VII.
 357.
Ochſenbuſanus Abbas in numerum S.
 R. I. Principum relatus. P. X. 191.
Ockamus, Guiliel. P. XI. 195. 196.
Oſtavianus Cardinalis Antipapa Ale-
 xandro III. ſub nomine Victoris V
 oppoſitus. P. III. 149. P. XI. 165.
Oddi, Jacobus, Card. P. X. 319.
Odeſchalcus, Bened. Card. obit. P. X.
 311.

ODE

- Olettus* Card. in hæresin Hugonotorum prolapsus excommunicatur. P. XI. 255.
- Olia*, Siamensis regni metropolis. P. XII. 74.
- Odo* Ludovici Balbi filius Galliam recipit. P. IV. 290.
- Odo* monachus. Ejus Constitutiones. P. V. 29.
- Odoacer* Herulorum rex Romam capit. Victus, & interemptus a Theodorico. P. IV. 126. P. XI. 80.
- Odoenus*, Nicolaus, S. J. tanquam conspirationis pulverariæ reus damnatur ad mortem. P. IX. 207.
- Odonellus*, Austriacus copiarum ductor, magnam laudem in pugna Lobosicia assequitur. P. X. 735.
- Odoſbalco* Domus principalis in Italia. P. X. 281.
- Oelfensis* Princeps, Eleonora, ad catholicam religionem conversa. P. X. 146.
- Oenipontanum* mausolæum Maximiliani I Imp. P. VII. 62. Academia erecta. P. VIII. 448.
- Oetingani* comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447. & etiam ex eadem Domo Franc. Albertus Comes Spihlbergensis. P. X. 96. Lis de hæreditate & successione defuncto Alberto Ernesto Principe. 83.
- Oetinganus* comes in Wallerstein, Car. Ant. obit. P. X. 111.
- Oetinganus* comes in Wallerstein, Joan. Car. Frid. succedit patri. P. X. 111.
- Oetinganus* comes, Wolfgangus, legatus ad Pacem Carlovicensem. P. IX. 285.

OFF

- Offa* Merciorum rex regnum suum Sedi Apostolicæ vestigale fecit. P. IV. 249.
- Offa* Orientalium Saxonum rex primum, dein monachus. P. IV. 249.
- Officia Divina* ex Conc. Mediolan. P. VII. 385. 400. 411. 435.
- Officiorum ecclesiasticorum* functio ex Conc. Colon. P. VII. 222.
- Officium* B V. a Pio V emendatum, & editum. P. XI. 263.
- Ogilbæi*, Joan. S. J. certamen heroicum. P. IX. 209. & martyrium. 211.
- Ogilvius* comes, Hermannus, obit. P. X. 613.
- Obemius*, Ducis Vinariensis tribunus. P. VIII. 220.
- Olabus*, Nicolaus, Strigoniensis Archiepiscopus celebrat Synodos. P. VII. 297.
- Olavius*, Martinus, Orationem habet initio Synodi Dilinganæ. P. VII. 203.
- Olaus* Daniæ rex. P. VI. 40.
- Oldenburgica* Domus obtinet sceptrum Daniæ. P. IX. 330. Oldenburgi & Delmenhorſti comes ultimus obit. P. VIII. 446.
- Oleum sacrum*, schismatici Armeniæ Patriarchæ relictus. P. XII. 54.
- Olivarius* comes, Casp. Guzmannus, a Philippo IV in ministrum assumptus. P. IX. 103. deponitur. 106.
- Olivensis* pax. P. VI. 162. P. IX. 315.
- Olivetti* montis Congregatio O. S. Ben. approbata. P. XI. 195. concessum, ut

OLI

- ut Missa & Officium de B. Bernardo Ptolomæi fundatore suo celebratur. 349.
- Oliui*, Joan. Petr. P. XI. 196. 198.
- Olivieri*, Fabius, Card. obit. P. X. 307.
- Olkornus*, Eduardus, S. J. tanquam conspirationis pulverariæ reus condemnatur ad mortem. P. IX. 207.
- Olomucensia* Concilia annis 1568 & 1591 celebrata. P. VII. 266. 267.
- Olomucium oppugnatura Borussia, sed incassum. P. X. 748.
- Olybrius* Imp. P. XI. 80.
- Olyssippone* Saracenis erepta. P. VII. 815. Olyssiponenses Academiæ erectæ. P. X. 482. 483. P. XI. 188.
- Collegium Anglicanum fundatum. 308. Archiepiscopatus & Patriarchatus instituti. 379. 380. P. X. 481.
- Omar*, Ægypti Calipha. P. XII. 192.
- Omarus*, Alcorani interpres. P. XII. 31.
- Omura* in Japonia rex conversus baptizatur, & Bartholomæus cognominatur. P. XII. 172. totum suum regnum ad Christum adducit, *ibid.* Legatum Romam mittit. 173.
- Onias sanctissimus* Pontifex. P. XII. 12.
- Opera bona fidem* justificant, ex Conc. Senonensi. P. VII. 572.
- Operosa* Dux, præcipuus regni Hispanici administer, ex aula dimissus. P. IX. 117.
- Opinio probabilis*. Propositiones damnatæ de opinione minus probabili. P. IX. 27. & opinione probabilissima. 63.
- Opir* regnum. P. XII. 73.
- Pars XIII.*

OPH

- Ophita* hæretici. P. XI. 18.
- Opponent*es vocabantur Principes, qui se Hanoverano electoratu opponebant. P. X. 8.
- Optatus* Milevitanus Donatistarum magister. P. IV. 88. P. XI. 59.
- Optati* Galli liber de cavendo schismate damnatur. P. VIII. 600.
- Orangius* Princeps, Wilhelmus, Hollandiæ, Selandiæ, & Trajectensi ad Rhenum agro, dein etiam comitatui Burgundico a Philippo II præfectus. P. VII. 631. universi Belgii gubernationem spe præoccupans. 632. Ejus in Granvellanum Cardinalem invidia. 645. conspiratio cum Geusiis. 650. 653. adversus regem, 654. fugit e Belgio 656. citatus ab Albano ad dicendam causam, Belgium armatus invadit. 662. ab Albano cunctando vincitur, 667. Belgas in suas partes trahit. 670. Belgium diripit. 671. artes, quibus Joannem Austriacum impetiit. 681. 683. Brabantiae conservator dictus. 684. Amstelodamum fraude capit. 687. proscriptus. 702. cæsus 705.
- Orangius*, Mauritius, Wilhelmi filius secundo genitus cæso patre ab Ordinibus Hollandiæ, Selandiæ, & Ultrajecti, marisque Belgici præfectus renuntiatur. P. VII. 706. vide *Mauritius Nassovius*.
- Orangius*, Philippus Wilhelm. Wilhelmi filius ab Albano in Hispanias mittitur. P. VII. 662. ab Alberto Austriaco adductus paterna hæreditate, & patria excluditur. 728. Belgii Gubernator. P. IX. 141.
- li *Orangius*.

ORA

- Orangius*, Wilhelmus III, excluditur in pace inter Crodiwelum & Batavos inita. P. IX. 156. observatio de Domo Auriaca, & Gubernatoribus Belgii. 157. v. *Wilhelmus III. Auriacus. Awafricanus. Nassovius.*
- Oranum* in Africa a Mahometanis expugnatum. P. X. 343. & illis a Montemaro Hispano iterum ereptum. 471. item P. XII. 194.
- Oratio* cuilibet operi præmittenda ex Conc. Mediolan. P. VII. 421.
- Oratoria* privata. Constitutio Benedicti XIV de iis. P. XI. 454.
- Oratorium* *Berullianum* fundatum. P. VIII. 503. P. XI. 304. Turbæ ob subscriptionem formulæ in illo. P. VIII. 846. v. *Berullus.*
- Orchanes*, Turcarum Imperator. P. IX. 340.
- Orchomenum*, Mithridates a Sylla ibidem victus. P. XII. 19.
- Ordinandorum* qualitas ex Concil. Augustano. P. VII. 204. examen ex Conc. Colon. 220. Ordinatio Simoniaci ex Conc. Chalced. P. III. 62. in ordinandis delectus habendus. *ibid.* Ordinum sacrorum gradus distinctius declarati. P. XI. 17. Disciplina Ecclesiæ antiquæ circa ordinandos. 86. Causæ, quando in iis conferendis dispensari possit. 360. Ordinatio infantis. 428. an Subdiaconus, a Papa ordinatus, ab alio possit ordinari. 480.
- Ordinis Sacramentum*, ex Conc. Florentino. P. III. 275. Tridentino. 314. 321. 351. 352. Conciliis Mediolanens. P. VII. 378. 410. 427.

ORD

- Orlinum* religiosorum & paupertatis diversæ est ratio. P. X. 355. Dissertatio in Cap. 6. de statu Monachorum. 356.
- Ordines* equitres Sæculo XVII instituti. P. VIII. 448.
- Ordines* militares in Hispania matrimonium contrahere possunt. P. XI. 239.
- Ordonus* Legionis Rex. P. V. 102.
- Orestes*, Patricius Rom. Julium Nepotem Imp. in exilium relegat. & Momyllum filium, Augustulum appellatum, intrudit. P. XI. 80.
- Orezebus*, Mogoriæ Imp. P. XII. 69.
- Organinus* S. J. Imperatorum Japoniæ gratia ornatus. P. XII. 174.
- Orientalis* Ecclesiæ fides. P. IX. 352.
- Origenis* errores. P. III. 69. damnati per canones Concilii II Constantino. 74. P. XI. 40. Origenes adolescens patrem Leonidem ad martyrium sequi contendit. 26. quod senex horruit. Ejus elogium. 29. Lis ob Origenistas inter Patres. 60.
- Originius*, Curtius, Præses Congreg. Concilii. P. X. 275. obit. 304.
- Originale* peccatum contra Lutherum. P. III. 314. contra Pelagium. P. V. 164.
- Orixæ* regnum. P. XII. 73.
- Ormifinda* Pelagii filia, & Alphonsi Catholici conjux. P. V. 101.
- Ormondus* Marleburgo surrogatus. P. X. 520.
- Ormuz*, seu *Ormuzia* Insula, in qua Gaspar Barzæus Evangelium prædicavit. P. XII. 188. est Persiæ subiecta. 187.

ORN

- Ornanus*, Gastonis, Lad. XIII fratris, moderator datur in carcerem. P. VIII. 580.
- Orontes*, ultimus ex Haikenia stirpe rex Armeniæ. P. XII. 51.
- Oropesa* favet in Hispania Carolo Archiduci. P. X. 429.
- de *Orosco*, Didacus, S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.
- Orosius*. P. XI. 68.
- Orphanita*, Widaricus, Bohemorum legatus ad Concilium Basileense. P. III. 246.
- Orseoli Campi* castrum ad Rom. Ecclesiam revolutum. P. XI. 298.
- Orsini*, Dominicus, Card. P. X. 319.
- Orsini*, Vincentius Maria, O. Præd. in PP. sub nomine Bened. XIII. electus. P. X. 277.
- Orsova* a Cæsareis expugnata. P. IX. 279. & iterum amissa. *ibid.* & P. X. 597.
- Ortizius*, Didacus, O. Erem. S. Aug. Peruviae Missionarius. P. XII. 240.
- Orus I*, Ægypti rex, Josephum regni gubernatorem constituit. P. XII. 191.
- Orus II*, Ægypti rex, mari rubro haustus. P. XII. 191.
- Osbornense* Concilium. P. V. 82.
- Oscense* Concilium. P. IV. 210.
- Oscula*. Propositio damnata de illis. P. IX. 21.
- Osiander*, Andreas, in Colloquio Ratisbonensi præfens. P. VIII. 58.
- Osis*, Chami filius, princeps Ægypti rex. P. XII. 191. vario nomine cultus. *ibid.*

OSI

- Osius* Cordubensis Legatus Apostol. in Nicæno I Concilio. P. III. 40. præfens Concilii II Alexandrini a Pontifice, num a Cæsare fuerit missus? P. IV. 92. Ejusdem lapsus. 101. item P. III. 379.
- de *Osmia*, Petri, errores damnati. P. XI. 220.
- Osmanes I*, Turcarum Imp. P. IX. 342.
- Osmanes II*, Turcarum Imp. stragulat. P. IX. 343.
- Osmanes III*, Turcarum Imp. P. X. 730.
- Osmundus*, Saresberienfis Episcopus canonizatus. P. XI. 214.
- Osnabrugensis* Episcopatus erectus. P. IV. 271. Osnabruga ad componendam pacem designatur. P. VIII. 226. Remoræ, 229. Sueciæ legatorum enormia postulata. 232. Pacis synopsis. 284. & dispositio facta de Episcopatu Osnabrugensi. 297. Osnabrugenses Canonici ob electionem Ernesti Augusti Brunsvicensis in Episcopum suspenduntur. P. XI. 380.
- Osius*, Alvarus Ferdinandi I præceptor. P. VII. 167.
- Osius*, Gaspar, S. J. Missionarius in Paraquaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.
- de *Ossa*, Jacobus, electus in Rom. Pont. assumpto Joannis XXII nomine. P. XI. 194.
- Ossatus* Card. Jesuitarum amicus. P. VIII. 466. obit. 464.
- Ossolinski* comes. P. X. 575.
- Ossuna* dux, Siciliae Prorex, punitus. P. IX. 103.

OST

- Ost* Angliæ reges. P. IV. 249.
Osteinius comes, Joan. Frid. Car. Elector Moguntinus. P. X. 144. favet Austriæ. 145.
Ostendana obsidio. P. IX. 134. dolus. P. VIII. 640. cruenta expugnatio. P. IX. 100. Navigatio spina in oculis Hollandorum. P. X. 525. cui Cæsar insignia privilegia concedit. 526. tandem abrogatur. 530. 63. 77.
Osterbovensi monasterio donationes confirmatæ. P. XI. 163.
Ostermannus, Henricus, apud Petrum II Moscoviæ Imp. gratia valens. P. X. 699. dejectus. 708. exul. 710. obit. 713.
Ostiensis Episcopo concessus usus Pallii. P. XI. 47.
Osuvius Northumbriæ rex. P. IV. 250.
S. Oswaldus Northumbriæ rex. P. IV. 250.
S. Oswaldus Wigornensis Episcopus. P. V. 27.
S. Othmarus Abbas S. Gallensis. P. VII. 334. a conciliabulo Constantiensis in carcerem detrusus, & fame, aliisque calamitatibus enecatus. P. IV. 272.
Othen Moguntinus ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.
Otto I a Joanne XII Romæ coronatus confirmat Ecclesiæ donationes Caroli M. & Pipini. P. III. 144. P. XI. 134. Joanni XII Antipapam Leonem VIII opponit. *ibid.* Rerum gestarum amplitudine magnus, fratrum, filiorum, Hunnorum, Italorum, Saracenorum victor, Ecclesiæ defensor, ecclesiarum complu-

OTT

- rium fundator, Germanici Imperii vindex, & Imperator Augustus. P. V. 8. vindicat S. Wenceslai Bohemiæ regis cadem in Boleslao. P. VII. 246. Constitutio Pontificis de jure, eligendi Pontificem, Ottotoni concessio, est supposititia. P. XI. 135.
Otto II multo magno patre minor, victor victusque maxime tamen a vindicta, quæ sanguinarii notam eidem inussit. P. V. 9. P. XI. 136.
Otto III ob artium bonarum ornamenta mirabilia mundi dictus, ad summa natus, & educatus, sed effæminatus. P. V. 10. P. XI. 138. 139.
Otto IV Saxo Imp. Philippo ex pacto succedens, sed Ecclesiam vexans excommunicatur, & ab omnibus desertus mœrore contabescit. P. III. 180. P. VI. 6.
Otto Bambergensis Episcopus Sanctis adscriptus. P. XI. 169.
Otto Baviariæ dux in regem Hungariæ eligitur. P. VII. 272.
Otto Friderici I Imp. filius a Venetis captus. P. III. 150.
Otto, Schaumburgi comes ultimus, obit. P. VIII. 446.
Otto Truchsessius Card. & Episc. Augustanus celebrat Dilingæ synodum Diœcesanam. P. VII. 202. laborat pro securitate rituum Catholicorum Donawerdæ. P. VIII. 3 & sq.
Ottobona Domus. P. X. 281.
Ottobonus, Petrus, Card. prohibetur a Venetis, ut munus Protectoris Galliæ in se suscipiat. P. X. 227. id

OTT

- id vero susceptum graviter fert
respublica. 229. obit. 311.
- Ottocarus I* a Friderico Cæsare Bohe-
miæ rex creatus cum stabilitate re-
giæ coronæ, & privilegiis, Pon-
tificiæ Sedis osor. P. VII. 249.
- Ottocarus II* vitia paterna emendans
vicit Tartaros. P. VII. 250.
- Ottocarus III* quo altius elatus victo-
riis, eo profundius depressus a Ru-
dolphi I Habsburgico. P. VI. 7.
P. VII. 251.
- Ottomannus*, seu *Osmannus I* funda-
menta Imperii Turcici ponit. P. III.
256. P. IX. 340. ab eo Turcæ Ot-
tomanni dicti, & Porta Ottoman-
nica. *ibid.*
- Ottoniensis* Episcopatus fundatus. P.
VI. 39. Ottoniense Concilium. 42.
- Ovetense* Concilium. P. V. 153. Ove-
tensis in Gallæcia ecclesia Metro-
politana declaratur. P. XI. 124.
- Oviedo*, Andreas, S. J. Patriarcha Ja-
cobitis a Paulo IV missus. P. III.
204. P. XII. 218.
- Owerkerchius* Namurcum frustra inve-
stat. P. X. 517.
- Oxensternius*, Axelius, Sueciæ Cancel-
larius, extincto rege, pacem repu-
diat. P. VIII. 205.
- Oxenstirnius*, Joan. Suecicus ad pacem
Westphalicam legatus. P. VIII.
238.
- Oxfordiæ* comes obit. P. X. 500.
- Oxonienſia* Concilia. An. 1222. de
disciplina. P. VI. 34. An. 1408.
adversus Wicleffitas aliosque secta-
rios. 153.
- Ozakovium* expugnatum. P. X. 705. &
Turcis in pace redditum. *ibid.*

OZK

- Ozkajus*, Joan. rebellium in Hunga-
ria ductor. P. X. 582. cum legio-
ne sua ad Cæsarem redit. 583.
- Ozkajus*, Ladislaus, a rebellibus per
insidias captus & interemptus. P.
X. 585.

P.

- Pabas*, Armeniæ rex, capite plexus.
P. XII. 52.
- Pacbelini*, Guilielmi, furor in Jesui-
tas. P. VIII. 482.
- S. Pachomius* Abbas. P. XI. 46.
- S. Pacianus*. P. XI. 67.
- Paciecus*, Eduardus, ingentem Zamo-
rini exercitum parva manu vix non
delet. P. XII. 83. redit in Lusita-
niam. 84.
- Paderbornensis* Episcopatus erectus. P.
IV. 271. 273. Paderbornense Con-
cilium præſente Carolo M. 273.
Academia erecta. P. VIII. 448. &
confirmata. P. XI. 302.
- Paduanus* Episc. Utinensis suffraga-
neus. P. XI. 468.
- Paez*, Petrus, S. J. Abyssiniæ Missio-
narius. P. XII. 219.
- Pagi*, Ant. rejicit Canones Aposto-
lorum. P. II. 65.
- Pagi*, Franciscus, obit. P. X. 364.
- Pagliani* Principes. P. X. 280.
- de *Paixax*, Ludov. Martyr. P. XII.
215.
- Palæologus*, Michael, instaurator unio-
nis in Concilio Lugdunensi. P. III.
207. cui etiam immortalis, etsi a
Pontifice Gallo offensus. 256. item
P. XI. 185. 186.

PAL

- Palæologi*, Jacobi, Dominicanilapsus. P. VII. 315.
- Palæstinum* Concilium contra Quarto-decimanos. P. IV. 8. Missiones sacræ in Palæstina. P. XII. 58 sq.
- de *Pallasex*, Joan. Episc. Differentiæ inter illum, & quosdam Jesuitas. P. XI. 331.
- S. *Palatii Magister* institutus. P. XI. 177.
- Palatini* Comitatus Jus Vicariatus. P. VII. 25. Palatinus Electoratus. Observatio. 23. Palatina causa in pace Osnabrugensi. P. VIII. 284. Palatinatus a Gallis vastatur. 425. causa inter Philippum Wilhelmum ducem Neoburg. & Philippum ducem Aurelianensem mortuo Carolo Elect. 420. 437. Palatino - Neoburgensis Domus jura in Ducatus Julix, Clivix &c. 27. 31. Palatinatus superior occupatur a Tillio. 132. traditur Max. Bav. Duci. 166. quibus conditionibus? 167. & illi in pace Osnabrugensi adjudicatur. 284. Datur in feudum Joan. Wilh. Elect. Palat. P. X. 36. restituitur Bavariæ. 47. Bona ecclesiastica in Palatinatu iis donantur, qui ad Cathol. religionem revertuntur. P. XI. 399.
- Palatini* in Hungaria dignitas antiquata. P. IX. 263. & iterum restaurata. 269.
- Palensis* Academia in Bearnia erecta. P. X. 365.
- Palentina* Concilia. An. 1114. in causa divortii Urracæ. P. V. 150. An. 1129. præside Raymundo Toleta no. 153. Sæc. XIV. nationale. P. VI. 87.

PAL

- Palestrini* Principes. P. X. 280.
- Palsyus* Ducem Württemberg. in duello occidit. P. VIII. 429. cædit ad Altmylam Max. Emman. P. X. 17.
- Palsyus*, Joan. Cæsari fidus populares suos ad pacem hortatur. P. X. 585. quam conficit, morte Cæsaris clam habita. 587. electus regni Palatinus. 603. obit. 607.
- Palsyus*, Nicol. Palatinus Hungariæ dictus. P. X. 589. & præses novi Senatus. 594.
- Palsyus*, Rudolphus, insurgentes Hungaros contra Borussos ducit. P. X. 606.
- S. *Palladius* in Scotiam missus. P. XI. 75.
- Palladius* Arianus Episc. in Concilio Aquilejensi damnatus. P. IV. 115.
- Pallavicini*, Sfortiæ, mens circa Probabilissimum. P. X. 803. 805.
- Pallii* Jus. P. III. 126. Pallii, Episcopo concessi, primum exemplum. P. XI. 47. Pallii usus juxta P. W. P. VIII. 288.
- de *Palm* Baro, Carl. Jos. ad dignitatem S. R. I. comitis evectus. P. X. 205.
- Palma* Insula. P. XII. 203. & civitas Canariæ Insulæ primaria. 214.
- Palmaris* Synodus Romana. P. XI. 93.
- de *Palude*, Petrus. P. XI. 195.
- Pampeloneris* Studiorum universitas erecta. P. XI. 304.
- Pampilius*, Joan. Bapt. in Rom. Pont. electus, assumpto Innocentii X nomine. P. XI. 328.
- Pampilius* Card. obit. P. X. 292.
- Pampilianus*, Corserum rebellium dux. P. X. 293.

PAN

- Panama*, urbs in veteri Mexico. P. XII. 227.
- Panormitanus*, Nicol. Conc. Basileense approbat. P. XI. 216.
- Panjo*, regis Congi filius, superstitio-
ni ethnicæ pertinaciter inhaerens,
a fratre apprime catholico prodi-
giose vincitur. P. XII. 77. 208.
- S. Pantalus* primus Basileensis episco-
pus. P. VII. 333.
- Pantheon* purgatum, & omnibus San-
ctis dicatum, in tutelam Papæ reci-
pitur. P. XI. 105. 481.
- Paulucci*, Camillus, Card. P. X. 319.
- Paulucci*, Fabricius, Vicarius Gene-
ralis. P. X. 275. dein Secretarius
Status. 277. Sacri Collegii Deca-
nus. *ibid.* obit. 278.
- Papa v.* Pontifex Romanus.
- Papales menses* juxta Pacem Westph.
P. VIII. 288.
- Paphnutius*, de usu matrimonii Sacer-
dotibus concedendo, fabula Pro-
testantium. P. III. 44.
- Papias* millenariorum errori occasio-
nem dat. P. XI. 41.
- Papiense* conciliabulum. P. V. 86. Pa-
piensi ecclesiæ unitur Archiepisco-
patus Amasiensis in partibus. P. XI.
417.
- Papinianus* Juris consultus. P. XI. 27.
- Pappenheimus* comes, Henr. Godefrid.
rusticos in Austria tumultuantes
profligat. P. VIII. 157. Bavaricus
in pugna Pragensi bellidux. 123.
vulneratur. 125. cum Tillio Mag-
deburgum obsidet. 189. & capit.
190. in pugna Lipsiaca dextram
alam regit. 192. Virtus & progres-
sus. 197. in pugna Luzensi fluctu-

PAP

- antem restituit aciem. 203. occum-
bit. 197. 203
- S. Papuli* Episcopatus erectus. P. XI.
194.
- Paratramma* antiquissimus Deorum
Malabaræ. P. XII. 78.
- Paradans* Abbas Ulierbecensis obit.
P. X. 530.
- Paratilius* ob Canisiam male defensam
capite plexus. P. VII. 295.
- Paradisus* ubi juxta opinionem Arme-
norum situs fuerit? P. XII. 186.
- Parana*, Paraquariæ provincia. P.
XII. 244.
- Paraquaria* in America. P. XII. 226. Il-
lius descriptio. Difficultas conver-
sionis. 243. Introductio Christianæ
religionis. 247. Ecclesiasticum &
politicum regimen in Reductioni-
bus. 253. Quanta passi sint Missio-
narii in Paraquaria. 256. Ordina-
tiones Philippi V Hispan. regis 260.
Epistola Josephi Peralta Ord. S.
Dom. Episcopi Boni Aëris ad re-
gem Hisp. An. 1743. de Missiona-
riis S. J. 264. Reductiones & in-
colæ. 260. alia pro Reductionibus
testimonia. 266.
- Paræ*, vile hominum genus in Ma-
labaria. P. XI. 422.
- Parenin*, Dominicus, S. J. Residen-
tiæ Gallicæ Pekini Superior ad
avertendam eversionem religionis
Christianæ Imperatori Sinarum sup-
plicat. P. XII. 154. Sunicos prin-
cipes instruit & convertit. 158.
supplicat pro Missionariis Canto-
nensibus. 162. obitus & elogium.
165.

PAR

Pares Franciæ. P. VIII. 474. Eorum cum Cardinalibus de præcedentia lis. 485.
de Paris, Franc. Diaconi Appellantis fieta miracula. P. X. 415. Literæ pastorales Episcopi Montis Pessulani de iisdem damnatæ. P. XI. 399.
Parisiensia Concilia. *Sæc. IV.* An. 362. sub Hilario Pistaviensi vox characteristicæ Catholicorum *constantialis* symbolo reddita. P. IV. 104. *Sæc. VII.* An. 615. nationale sub Clotario II rege. 220. *Sæc. VIII.* sub Ludovico Pio, quid Græcis de fide responderet. 261. *Sæc. IX.* sub eodem Ludovico de fidei doctrina & morum disciplina. 327. *Sæc. XI.* adversus Berengarium hæreticum. P. V. 92. *Sæc. XII.* An. 1196. in causa divortii Philippi II regis. 143. An. 1147. contra Gilbertum Porretanum. 146. *Sæc. XIII.* An. 1224 & 1226. adversus Raymundum Tolosanum, & Albigenses. P. VI. 18. An. 1209 & 1212. pro reformatione clericalis disciplinæ. 19. *Sæc. XIV.* An. 1310. adversus Templarios. 59. An. 1302. in causa dissidii Bonifacii VIII & Philippi Pulchri. 75. An. 1346. de disciplina. 77. An. 1398. nationale contra Petrum de Luna. 78. *Sæc. XV.* An. 1416 super subsidio charitativo regi præstando. 131. An. 1429. provinciale de disciplina. *ibid.* *Sæc. XVI.* An. 1528. quod etiam dicitur Senonense. P. VII. 557. Parisiensis conventus. 593. *Sæc. XVII.* Concilium Episcopo-

PAR

rum An. 1656. in causâ Jansenistarum. P. VIII. 806. & An. 1660. in eadem causa. 814.
Parisiensis Episcopatus in Archiepiscopatum evectus. P. VIII. 569. 507. P. XI. 309. Parisienses Vicarii corrumpunt Formulam a Clero subscribendam. P. VIII. 815.
Parisiensis universitas Luthero se opponit. P. III. 301. illi a Pontifice præscribuntur regulæ. P. XI. 177. Lites inter Universitatem, & Ordines Mendicantes compositæ. 180. 181. vid. *Sorbona*, Academia chirurgica fundata. P. X. 370. ac militaris & marina. 379. Parisiis aperiuntur Scholæ, Soc. Jesu. P. VIII. 519.
Parisiensis fabula. P. VII. 695. Parisiensia Præliminaria Pacis universalis An. 1727. inita. P. X. 63.
Parisiensis, Matth. ab A catholicis corruptus, & caute legendus. P. VI. 33.
Parlamentum Angliæ. P. VII. 852.
Parlamentum Parisiense se opponit editis regiis. P. VIII. 532. sapientissimam Sedi Apostolicæ confessionem mittit. P. X. 417.
Parma Ecclesiæ restituta. P. XI. 226. ad Farnesios devoluta. P. VII. 115. Parmense bellum sub Carolo V Imp. 148. 472. Jus Rom. Ecclesiæ in illam. P. XI. 396. Parmæ Ducatus an feudum sit Pontificium, an Imperii. P. X. 225. 276. 495. mortuo duce Antonio, Farnesiæ stirpis ultimo, provisionaliter administratur. 294. Parmæ possessionem adit Carolus, Hispaniæ princeps. 297. de-

PAR

- munum ad Domum Austriacam.* 98.
 297. ac ad Philippum, Hispaniæ principem. 195. *Parmensis pugna.* 300. *Episcopus est Bononiensis suffraganeus.* P. XI. 273.
Parmenianus tertius Donatistarum Episcopus Carthagenensis. P. IV. 88. P. XI. 59.
Parochia nova, ex Conc. Tridentino. P. III. 347. *Parochiæ Regularium ab Episcopis sunt visitandæ.* P. XI. 423.
Parochus 30 annorum retineatur ex Conc. Chalced. P. III. 63. & ex Conc. Colonienfi. P. VII. 192. *Parochorum vita, mores, Predicatio.* 193. *administratio Sacramentorum.* 194. *viſtus.* 197. *Parochi officium ex Conc. Augustano.* 205. *munia & visitatio, ex Conc. Mediolan.* 382. 401. *Parochialia jura.* 413. *Parochus quid possit exigere, quando sæculares apud Regulares sepulturam eligunt.* P. XI. 347. *quid juris in deductione funeris.* 351. *diebus Dominicis & Festis Missam pro Parochianis applicare tenetur.* 363.
Partbaritus Longobardorum Rex, exul, & demum ad thronum rediens. P. IV. 130.
Parthenius Patriarcha Cyprianus contra Calvinistas celebrat concilium. P. IX. 348.
Parthicum regnum. P. XII. 8. 26. *Parthorum origo.* 26. *Parthici regni finis.* P. XI. 28. *Parthia hodie Persis subiecta.* P. XII. 187.

PAS

- Partitionis Tractatus de Monarchia Hispaniæ.* P. VIII. 691. P. IX. 120. 121. 123. 124.
Parvuli ante baptismum mortui. P. IV. 165.
Pascha quando celebrandum, a S. Viſtore decifum. P. XI. 21. & a Concilio I Nicæno. P. III. 39. 40. P. IV. 7. 14. *juxta Calend. Gregor. celebratum disputationes excitat.* P. X. 56. *Paschalis confessio an in parochiali Ecclesia sit peragenda.* P. VIII. 716. *Pascalis cerei benedictio & antiquitas.* P. XI. 71.
Paschalis, Blasius. P. X. 391. *auctor Litterarum Provincialium.* P. VIII. 633. 792. *quæ ubique damnantur.* 634. 796. & *confutantur.* 797.
S. Paschalis I Rom. Pont. P. XI. 119.
Paschalis II Pontificius antea in Hispaniam legatus, & Cardinalis ex monacho Cluniacensi. P. V. 113. 115. *excommunicat Henricum IV sed captus ab Henrico V cogitur concedere Jus investituræ.* 130. P. III. 131. 132. *Constitutiones.* P. XI. 157.
Paschalis III antipapa Alexandro III oppositus, antea Episcopus Cremonensis, Guido dictus. P. III. 150. P. V. 137. P. XI. 165.
Paschalis Baylon canonizatus. P. XI. 359.
Pasqualis, Julius, S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.
Passaroviensis pax. P. X. 591.
Passaviensis Transactio. P. III. 341. P. VII. 149. *confirmatur in Pace Ottonabrugensi.* P. VIII. 286. *Episcopus*

PAS

- patus* declaratur exemptus. P. XI. 388. P. X. 65. inde Salisburgensis querela. 66. Passavienſe Collegium S. J. conditum. P. VIII. 380. Passavienſis tumultus. P. IX. 292.
- Pafferi*, Marcellus, Card. P. X. 298. obit. 313.
- Paſſionei*, Dominicus, Card. P. X. 307.
- Paſſockius* S. J. a Suecis trucidatus. P. VIII. 451.
- Pastoralia* munera ex Conc. Mediolan. P. VII. 394.
- Patagones*, Magellanicae terrae incolae. P. XII. 243.
- Pataſina* in Academia ſtudioſum Theologicum inſtitutum. P. XI. 202.
- Patofinenſis* victoria. P. IX. 279.
- SS. *Patres*. Eorum navi. P. XI. 41.
- Patriarcharum* orientalium praecedentia definita. P. III. 169. P. XI. 212. ſubſunt Romano. P. III. 190 & ſeq. Patriarcharum poteſtas. P. IV. 183. Patriarchae Armeniae. P. XII. 52. Patriarchatum in Gallia erigere conatur Richelius. P. VIII. 601.
- Patrini* cognatio ſpiritualis ex Conc. Tridentino. P. III. 355.
- Patritiatum* Romae reſtituere conantur ſeditioſi Arnaldiſtae. P. XI. 162. 163.
- S. *Patritius* celebrat Concilium Hibernum. P. IV. 173. P. V. 165. P. XI. 75.
- Patritius*, Joan. Card. obit. P. X. 279.
- Patronatus* jus probandum. Ex Conc. Trident. P. III. 363. Quem ad beneficium curatum praefentare tenetur Patronus. P. XI. 437.

PAT

- Pattinus* ſcribit pro Mari clauſo. P. IX. 148.
- Pattonus* Scotus Geldriam urbem regi ſuo tradit. P. VII. 716.
- Paulianiſtae* damnati in Conc. I Nicæno. P. III. 43.
- Paulinus* Antiochenus Epiſc. vir integerrimus contra Meletium ordinatus. P. IV. 117. an Paulinus, num Meletius fuerit legitimus Antiochia Patriarcha. 119.
- Paulinus* Aquilejenſis antiſtes damnationi trium capitulorum ſe opponit, & in conciliabulo Aquilejenſi ſynodum Conſtantinop. II reprobat. P. III. 78. a Narſete Conſtantinopolin captivus ducitur. 79.
- Paulinus* Eboracenſis Archiepiſcopus. P. IV. 250.
- S. *Paulinus*, Nolanus Epiſc. P. XI. 67.
- Paulinus*, Theodoſii II Imp. aulicus innocens, occiditur. P. XI. 77.
- Paulinus* Trevirenſis Epiſc. in conciliabulo Arelat. Arianis ſe opponit. P. IV. 107.
- Paulinus* Diaconus S. Ambroſii, Caeleſtii Pelagiani accuſator. P. IV. 150.
- Paulus I* Rom. Pont. indicit Conc. Gentiliacenſe. P. IV. 258. Ejus Conſtitutiones. P. XI. 116.
- Paulus II* Rom. Pont. P. XI. 218.
- Paulus III* Rom. Pont. urget Concilium Tridentinum. P. III. 310. inducias pacificatur inter Carolum V & Franciſcum I. P. VII. 465. Ejus conſtitutiones. P. XI. 237.
- Paulus IV* Rom. Pont. vir auſterioris animi, & ab Auſtriaciſ inſequitur. P. III. 342. ejus nepotes inquieti can-

PAU

- causa belli.* P. VII. 476. obitus & elogium. Furor populi in illum post mortem. P. XI. 250.
- Paulus* V Rom. Pont. victoriam Pragensem gratulatur Maximiliano Bav. Duci. P. VIII. 127. moritur. 135. Ejus Constitutiones. P. XI. 297.
- S. Paulus* ab Arnaldo S. Petro æqualis statuitur. P. VIII. 630.
- Paulus* Cpolitanus Patriarcha damnatur. P. XI. 108.
- Paulus* Bernriedensis. P. XI. 157.
- Paulus*, Gregorius, arianismum in Polonia refuscitat. P. IV. 135.
- Paulus* Samosatenus hæreticus. P. IV. 27.
- S. Pauli* Erem. ordo confirmatur. P. XI. 205. & in Hungariam introducit. P. VII. 273.
- S. Pauli* urbs Mamelucorum sedes prædatoria. P. XII. 274. 246.
- Paupertas* ex Conc. Tridentino. P. III. 361.
- Pausanias* Historicus. P. XI. 25.
- Paxmannus*, Petr. Card. promovet Religionem in Hungaria. P. IX. 235.
- Payne*, Petrus, Bohemorum legatus ad Conc. Basileense. P. III. 246.
- Peccatum* occultum an necessario debuerit expiari pœnitentia publica. P. IV. 45. Peccatum originale. P. III. 314. P. IV. 164. 166. Philosophicum. P. VIII. 728. Propositiones damnatæ de confessione peccati omitti. P. IX. 7. de peccatis contra naturam. 13. de peccato philosophico. 86. de odio peccati ob turpitudinem. 67.
- Pechmannus* cadit. P. VIII. 159.

PEC

- Peculium* clericorum vide Dissertat. P. IV. 329.
- Pedipolius* ad Principatum Transylvaniæ frustra aspirat. P. IX. 244.
- Peguanum* regnum. P. XII. 73. & introductio religionis in illud. 116.
- Pekinenfis* diæcesis erecta. P. XI. 358. Pekinenses Patres commune refugium, culpantur tamen, & vindicantur. P. XII. 150. eorum cautela contra superstitiones. 152.
- S. Pelagii* I Papæ Epistola Apostolica in causa 3 capitulorum. P. III. 79. & Constitutiones. P. XI. 100.
- S. Pelagius* II Rom. Pont. P. XI. 102.
- S. Pelagius* Martyr Constantiæ pro fide occisus. P. VII. 333.
- Pelagius*, Chindasvinthi Hispan. regis nepos. P. IV. 245. communibus suffragiis dux belli contra Mauros, & Hispaniæ Rex proclamatus. P. V. 101. fundator regni Legionensis. *ibid.*
- Pelagius* hæreticus hypocrita. P. IV. 150. errores ad speciem revocat. 151. a S. Hieronymo & Augustino delarvatus, damnatur a Concil. Africano. *ibid.* & a Zosimo Papa. P. XI. 71.
- Pelagiani* hæretici Conciliis debellati. P. IV. 147. item Semi-Pelagiani. *ibid.* Pelagianismi, & Semi Pelagianismi cum scientia media disparitas. 153. impugnatores. *ibid.* Observatio in hæresin Pelagianam de peccato originali, & Baptismo. 164. item P. XI. 75. 86.

PEL

- Pelargus* in Conc. Trevirensi an. 1548. eloquentem habet orationem. P. VII. 216.
- Pellingotus*, Matthæus, S. J. Missionarius in Insula Ceylano ab ethnicis occisus. P. XII. 106.
- Pellicanus*, Conradus, obit. P. VII. 357.
- Pen*, Wilhelmus, Quackerus Anglus, Pensilvaniæ nomen dat. P. XII. 228.
- Penda Merciorum* Rex Christianus prius. P. IV. 249.
- de Penerada* comes, Gusu. P. IX. 149. 151. 152.
- de Pennafort* v. Raymundus.
- Pensilvania* in America. P. XII. 228.
- Pensiones canonicæ & earum origo*. P. III. 62. Pensionis venditio, a clericis facta, prohibetur. P. XI. 405.
- Peputiani* hæretici. P. XI. 21.
- Peræ* in suburbio Cpoli Collegium S. J. erigitur. P. VIII. 468.
- Peralta*, Josephi, O. S. Dom. Episcopi Boni Aeris Epistola pro Missionariis S. J. in Paraquaria an. 1743 ad regem Hispan. data. P. XII. 264.
- Perfixus* Archiep. Parisiensis urget subscriptionem Formulæ, contra Jansenismum conceptæ. P. VIII. 672. prohibet translationem N. T. in linguam Gallicam. 675. declarat subscriptionem Formulæ. 829.
- Peregrinationes* ex Conc. Mediolan. P. VII. 405.
- Peregrini* an teneantur legibus sui domicilii. P. I. 98. num statutis particularibus loci, in quo versantur. 150.
- Peregrinus Latiofus* in beatorum numerum relatus. P. XI. 394.

PER

- Pereira*, Andreas, S. J. Senatus mathematici præses Pekini ab Imperatore constituitur. P. XII. 148. componit pacem cum Russis. 149. supplicat pro Missionariis Cantonensibus. 162. Collegii Pekin. Rector, & Provincialis, Mandarinus quinti ordinis. 164.
- Pereira*, Josephus, Card. P. X. 233. obit. 307.
- Peranius*, Franc. hæreseos promotor in Hungaria. P. IX. 255.
- Perezus*, Antonius, Philippi II Hisp. regis secretarius seditionis causa in Aragonia. P. VII. 796.
- Pergamenum regnum*. P. XII. 8.
- Pergula* oppidum in civitatem erigitur. P. XI. 262.
- Periscelidum* ordo ab Eduardo III institutus. P. VI. 79.
- Perisensis Præposituræ* fructus pro erigendo Seminario Clericorum applicati. P. XI. 298.
- Perisus* cum Turcis de pace tractat. P. IX. 249.
- Perjurium*. Propositio de eo damnata. P. IX. 34.
- Perlinus* ob Jaurinum male defensum capite plexus. P. VII. 294.
- Pernaviensis* Academia erecta. P. VIII. 448.
- Perraltius*. P. VIII. 678.
- Perronius*, Jacobus, in fide Henricum IV Galliæ regem instruit. P. VII. 529. fit Cardinalis. P. VIII. 464. disputat cum Mornæo Calvinista. 468. pro auctoritate Apostolicæ sedis in Comitibus generalibus perorat. 487. & de legitima potestate regum. 504. obit. 532.

PER

- Persecutio* Christianorum prima. P. XI. 4. altera. 6. tertia. 15. 16. quarta. 19. quinta. 26. sexta. 31. septima. 32. octava. 35. nona. 36. decima. 39. Persecutio Vandalica. 80.
- Persepolis* hodie Zelminar. P. XII. 188.
- Perseus*, ultimus Macedoniæ Rex. P. XII. 8. ejusdem bellum cum Romanis. 10.
- Perfiæ imperium*. P. XII. 4. occupatur a Macedonibus & Græcis. 6. Regnum Parthorum in Persia. 26. Quo extincto ab Artaxerxe restauratum Persicum. 28. P. XI. 28. Regnum Calipharum in Persia. P. XII. 30. Tartarorum & Turcomannorum. 32. Sophyorum. 33. Revolutio ultima Persiæ. Regis Hussein ruina. Coronæ in Agvanos translatio. 35. Magmudi regnum. 39. & Esrefsi. 41. Principis Tamæ & Kulicani. 43. P. X. 718. Persiæ regnum hodiernum. P. XII. 187. Persarum mores & religio. *ibid.*
- Personius*, Robertus, S. J. primus ex Societate in Angliam. P. VII. 862. author complurium Seminariorum Anglicorum. 868.
- Perthi dux*, Prætendentis fautor. P. X. 509. obit. 510.
- Perusina* Academia erecta. P. XI. 193. Perusinorum canonicorum Regularium regulæ confirmantur. P. XI. 170.
- Peruvia* regnum in America. P. XII. 226. Ejus imago. 230. occupatur a Pizarro Hispano. 232. P. VII. 787. de turbis & bellis post occu-

PET

- pationem. P. XII. 236. Religionis Christianæ introductio. 239.
- de *Pestana*, Ant. Martyr. P. XII. 215.
- Pestis* tempore cura ægrotorum ex Conc. Mediolan. P. VII. 405.
- Petallari*. P. XII. 284.
- Petavius*, Dionysius, S. J. obit. P. VIII. 638.
- Petersbusianum* monasterium fundatum. P. VIII. 336.
- Peterius*, Hugo, Calvinianus præco laqueo perit. P. IX. 223.
- Petinenfis* Episcopus Goritienfis suffraganeus. P. XI. 463.
- Petra*, Vincent. Card. P. X. 277. obit. 325.
- Petrascbius* Baro, Ernestus, obit. P. X. 606.
- Petrejus* ad Sinarum Imp. cum literis regis Lusitaniæ missus, ut explorator captus in carcere contabescit. P. XII. 88.
- Petrejus* S. J. Missionarius in Sinas pervenit. P. XII. 137.
- Petrini* Missionarius a Congreg. de Propaganda in Sinas missus supplicat pro Missionariis Cantonensibus. P. XII. 162. habet Pekini suum facellum. 165.
- Petroburgensis* Academia erecta. P. X. 697.
- Petroburgus*, Anglorum ductor, Barcinonem expugnat. P. X. 431. 434. 487.
- Petrocius* rebellionis in Cæsarem complex. P. IX. 261.
- Petrobusani* & Creuzlingensis abbatis certamen de prioritare loci. P. X. 557.

PET

- Petrovaradinum*, a Cæsareis expugnatum. P. IX. 275. Petrovaradina victoria. P. X. 589.
- Petrowitius*, Petrus, Joannis Sigismundi, Zapolia filii tutor. P. VII. 292. Transylvaniam inficit peste Ariana. 303. item P. IV. 134.
- S. Petrus*. P. XI. 1. fundat tres Ecclesias. 90. ab Arnaldo S. Paulo æqualis statuitur. P. VIII. 630. Cathedræ Romanæ S. Petri festum restitutum ad 18 Jan. & Cathedræ Antiochenæ ad 22 Febr. P. XI. 249. S. Petri Denarius. P. IV. 250.
- S. Petri* monasterium prope Perusium eximitur. P. XI. 120.
- Petrus III* Aragoniæ Rex cum Constantia conjuge jus in regnum Siciliarum in dotem accipit. P. III. 182. P. VI. 28. P. XI. 187.
- Petrus Castellæ* Rex, Crudelis cognominatus. P. VI. 85. generis humani hostis, libidinis, & crudelitatis portentum, uxoris, & trium fratrum parricida. *ibid.*
- Petrus*, Congi Rex, fervide Christianus, obit, nullo relicto filio. P. XII. 208.
- Petrus*, S. Stephani filius, Hungariæ Rex ab Henrico III Imp. throno restitutus. P. V. 71.
- Petrus*, Lusitaniæ Rex, Crudelis dictus. P. VII. 817.
- Petrus*, Lusitaniæ Rex, fratri Alphonso deposito substitutus. P. IX. 132. Magno fœderi contra Gallo-Hispanos accedit. P. X. 478.
- Petrus I* Alexiovicus, a fratre Joanne in consortem Imperii Moscov. adlectus conspirationem detegit.

PET

- P. IX. 338. a Carolo XII Sueciæ rege variis primùm cladibus affectus, plenam ad Pultavam de eo victoriam reportat. P. X. 650. Livoniam occupat. Turcam primum vincit, dein vero conclusus pacem obtinet. 691. bellum cum Suecis prosequitur. 692. filium e fuga reductum in custodiam abduci jubet, in qua obit. *ibid.* & sq. Pax cum Suecis. 693. Imperatoris titulum acceptat. 694. obitus, elogium, & stemma. 695.
- Petrus II*, Moscoviæ Imperator. Menzikovii ruina. P. X. 696. 698. Münchii potentia. 699. obitus. 700.
- Petrus III*, Moscoviæ Imperator. P. X. 696. Renuntiatur Successor ab Elisabetha Imperatrice. 709. Sponsalia cum Anhaltina. 711. Succedit Elisabethæ. 716. deponitur, & obit. 717.
- B. Petrus* Anagninæ Episc. Catalogo Sanctorum insertus. P. XI. 158.
- B. Petrus* Mart. Veronensis O. Præd. canonizatus. P. XI. 179.
- Petrus de Alcantara* beatificatus. P. XI. 308. & canonizatus. 310. 346.
- Petrus de Bruis* Author hæresis in Aquitania. P. III. 146. P. V. 147. Petrobussiani hæretici a synodo Lateranensi II damnati. P. III. 146. P. V. 147.
- Petrus Chrysologus*. P. XI. 76.
- Petrus Corbarius* Antipapa sub nomine Nicolai V a Ludovico Bavaro intrusus. P. III. 221. P. VI. 60. damnatus a Concilio Avenionensi. P. VI. 76.

PET

- Petrus Damiani* legatus Apostolicus ad Conc. Moguntinum. P. V. 82.
Petrus Dresdensis Hufii socius. P. III. 229.
Petrus Eremita miserum terræ sanctæ sub immuni jugo gementis statum exhibet Urbano II. P. III. 156. P. V. 89.
Petrus Ferrerius beatificatus. P. XI. 394.
Petrus Gnaspheus, seu Fullo, Theopaschitarum parens. P. III. 69.
Petrus Joannis hæreticus. P. III. 214.
Petrus Leonis sub nomine Anacleti II antipapa violentus. P. III. 145. P. V. 130. 145. P. XI. 160.
Petrus Leopoldus, Archid. Austriæ natus. P. X. 190.
Petrus de Luna P. III. 222. pertinax Antipapa. 225. deponitur. 232. item P. VI. 89.
Petrus Lombardus dictus magister sententiarum. P. III. 175.
Petrus Moggius Eutyechianus præcipuus tumultus author. P. III. 68. 69. damnatus in Concilio Romano sub Gelasio. P. IV. 177.
B. Petrus Regalatus canonizatus. P. XI. 438.
Petrus Toletanus Neapolis prorex adversum Dragutium piratam a Carolo V missus. P. VII. 148.
Petrus Uxamensis in auctoritatem Romanæ ecclesiæ grassatur. P. VI. 147.
Pfaffius, Christ. Matth. systema quoddam unionis in doctrina Protestantibus proponit. P. X. 53.
Pfalburgeri. P. VII. 36.

PFE

- Pfefferkornius* ad Kossavam a Turcis cæsus. P. X. 596.
Pflugius electus episcopus Naumburgensis, rejectus a Saxonie electore. P. III. 312. P. VII. 135. restitutus selectus ad conscribendam Formulam Interim dictam. P. III. 328. præfidet colloquio Wormatiensi. P. VII. 169.
Pfulius exercitui Suecico a Bannerio præfectus. P. VIII. 223.
Pfantasiæ hæretici Eutyech. P. XI. 100.
Pharamundus partem Galliæ Romanis eripit. P. IV. 184. P. XI. 74.
Pharaones appellati omnes Ægypti reges. P. XII. 191.
Pharense Concilium. P. IV. 251.
Pharmacorum venditio omnibus regularibus prohibita. P. XI. 402.
Phasiana Insula, ad componendam pacem Pyrenæam delicta, & in qua reges Galliarum & Hispaniarum convenere. P. VIII. 641. 643. P. IX. 108.
Pheroxes, Persiæ rex. P. XII. 29.
Philadelpha in Pensilvania a Quackeris condita. P. XII. 228.
Philargus, Petrus, in Pontif. electus, sub Alexandri V nomine. P. XI. 208.
Philippicus Imp. P. XI. 111.
Philippicus homo hæreticus Imperio intrusus a seditiosis, Monothelismum reducit. P. IV. 216.
Philippinæ Insulæ. P. XII. 75. Introductio religionis. 118. fructus uberri-mus. 121.
Philippoburgum munitum. P. VIII. 87. a Cæsareis captum. 400. a Bouffle-rio

PHI

- rio expugnatum. 424. Imperio restitutum. 439. Iterum a Gallis expugnatur. P. X. 92.
- Philippopolitarum* Conciliabulum Semi-Arianorum. P. III. 46.
- Philippi* Imperatores an fuerint Christiani? P. XI. 31.
- Philippus* Friderici I Barbarossæ filius, Imperator Bambergæ occisus. P. III. 180. P. VI. 6.
- Philippus I* Galliæ rex repudiata conjugē magnis & seipsum molestiis, & Ecclesiam scandalis afflixit. P. V. 88. tandem serio pœnitens absolvitur. 89.
- Philippus II* Galliæ rex, Judæorum, Coterellorum, histrionum hostis, ab expeditione cruciata celebris. P. V. 142. P. III. 158. a Gallis obgesta præclara Augustus cognominatus. P. VI. 14.
- Philippus III* Galliæ rex audax. P. VI. 16.
- Philippus IV* Galliæ rex, Pulcher dictus, Concilio Viennensi præsens. P. III. 215. Belgas oppugnat, & Ecclesiam. Lis cum Bonifacio VIII. P. VI. 17. 72. P. XI. 191. pater liberorum steriliū. P. VI. 72.
- Philippus V* Longus Galliæ rex præsens cum patre in Concilio Viennensi. P. III. 215. post breve regimen obit. P. VI. 73.
- Philippus VI* Valesius exclusis secundum legem Salicam filiabus succedit in regno Galliæ. P. VI. 73.
- Philippus* Archidux, Maximiliani I ex Maria Burgundica filius, Caroli V pater. P. VII. 628. ab Isabella regni Castellani hæres cum

PHI

- Joanna conjugē scriptus. 777. pax cum socero suo Ferdinando. 778. adit regimen Castellæ. 779. obitus, elogium, & liberi. *ibid.*
- Philippus II* Hispaniarum rex. Ejus effigies. P. VII. 787. Nuptiæ cum Maria Angla. 788. bella. *ibid.* & 796. pace cum Gallis inita Belgium ordinat. 630. distributio munerum causa querelarum. 632. constans pro religione zelus. 646 & seq. 789. filium ferocem mandat custodiæ. 789. classis Hispanæ interitus. 790 & seq. obitus, elogium, conjugēs, liberi, & vituperia Proteitantium. 797.
- Philippus III* Hispan. rex, amplam hæreditatem adit. P. IX. 98. Ejus nuptiæ. 100. bella. *ibid.* & sq. obitus. 102. P. VIII. 135. 1
- Philippus IV* Hispan. rex, ministrorum punitione regimen auspicatur. P. IX. 103. felicia ejus initia. *ibid.* versio fortunæ. 104. bella *ibid.* & sq. obitus. 112. P. VIII. 380.
- Philippus V* Hispaniæ rex. Dux Andegavensis universæ Hispaniæ hæres scriptus. P. IX. 127. occupat Hispaniæ provincias. P. X. 1. ab Anglis & Batavis rex salutatur. 514. Pacem Viennensem per Baronem de Riperda componit. 57. mortuo Carolo VI Imp. successionem in terris Austriacis præterendit. 116. 473. Austriacorum responsum. 119. abdicat coronam. 465. & iterum resumit. 466. Obitus, conjugēs & liberi. 475. Ordinationes circa Paraguarium. P. XII. 260.

PHI

- Philippus*, Macedonum rex, Alexandri M. pater. P. XII. 7.
Philippus, penultimus Macedoniae rex. P. XII. 8. Bellum & pax cum Romanis. 9.
Philippus, Syriae rex. P. XII. 18.
Philippus, Aurelianensis Dux praetendit hereditatem Caroli Elect. Palatini. P. VIII. 420. 437. Ejus nuptiae cum Henrica Stuarta. 646.
Philippus Hassiae Landgravius a Lutero seductus. P. III. 305. Schmalcaldici foederis dux. 323. Caesari supplex. 326. captivus, & merito. *ibid.* ex pactione Passaviensi liberatus. 341. moritur dispensante Lutero bigamus. P. VII. 177.
Philippus, Hassiae Landgravius, Mauritii filius, in pugna ad Lutheram cadit. P. VIII. 156.
Philippus, Iturae tetrarcha. P. XII. 25.
Philippus Pseudo - Papa. P. XI. 116.
Philippus Audax Burgundus. P. VI. 120. P. VII. 626.
Philippus Benitius. P. XI. 180. canonizatur. 347. 394.
Philippus Bonus Burgundus. P. VI. 121. P. VII. 627.
Philippus Christophorus, Elect. Trevirensis, turbulentam vitam finit. P. VIII. 309.
Philippus Ludovicus, Neoburg. Dux, & Max. Bav. Dux conveniunt, ut colloquium de religione instituitur. P. VIII. 58.
Philippus Mauritius, Bavariae Princeps, Romae mortuus. P. X. 52.
Philippus Nerus, fundator congrega-

PHI

- tionis Oratorii. P. XI. 304. canonizatur. 310.
Philippus Wilhelmus Dux Neoburg. Elect. Palatin. P. VIII. 421. obit. 427.
Philoponus auctor Trithetarum. P. XI. 101.
Philosophicum peccatum. P. VIII. 728. Propositio damnata de eo. P. IX. 86.
Philostratus. P. XI. 25.
Philumene prophetissa haeretica. P. XI. 18.
Phocas Imp. P. XI. 104.
Phoenensis Provincia regno Galliae unita. P. VII. 619.
Plotinus verbum aeternum negabat. P. III. 49. P. IV. 100. P. XI. 49.
Plotius doctissimus, & haeticus impostor. Ejusdem haesis, imposturae, vis, furor, mors, doctrina. P. III. 115 & seqq. 191. P. XI. 127. testatur pro Canonibus Apostolorum. P. II. 66.
Phul, Ninivitarum rex. P. XII. 2.
Piarum Scholarum Congregatio. v. Scholarum piarum Congr.
Piafius Poloniae dux. P. V. 138.
Piazza creatur Card. P. X. 228.
Picciolius S. J. Californiae Missionarius. P. XII. 293.
Piccolomineus princeps se opponit Schwerino Duci. P. X. 736.
Piccolomineus, Franc. Rom. Pont. sub Pii III nomine. P. XI. 223.
Piccolomineus, Octav. S. R. I. princeps creatus. P. VIII. 447. & in collegium Principum introductus. 323. 344.

PIC

- Piccolomineus*, Scipio, obit, & Castrum Campi Orseoli ab eo tanquam feudum possessum ad Romanam Ecclesiam revolvitur. P. XI. 298.
- Piccolomineus*, Thomas, Wallensteinii conjurationem Cæsari detegit. P. VIII. 208. Picardiam inundat. 214. Cæsareæ militiæ Imperator. 301.
- Piebler*, Vitus, S. J. vindicatur adversus censuras Danielis Concinae, P. VII. 760.
- Pictaviensis* Concilia. *Sec. VI.* in causa seditionis monialium, cujus auctor fuit Chrodioldis, regis filia. P. IV. 196. *Sec. X.* An. 999. de disciplina ecclesiastica, & continentia clericorum. P. V. 25. *Sec. XI.* An. 1078. de Simonia &c. 91. Annis 1096. 1100. & 1104. in causa Philippi regis & Berthradæ. 89.
- Pictorum* & sculptorum Academia Romæ erecta. P. XI. 471.
- Picus* de Mirandola & Concordia, Franc. Maria, feudis a Cæsare privatur. P. X. 280. & renuntiatur a rege Hispan. supremus Stabuli Præfectus. 230. 458.
- Picus* de Mirandola, Joan. propositiones aliquæ illius prohibentur. P. XI. 221.
- Picus*, Ludov. Card. obit. P. X. 318.
- Picus*, mons altissimus, in Insula Teneriffa. P. XII. 203.
- de *Piedad*, Joan. Martyr. P. XII. 215.
- Pieri*, Petr. Maria, O. Serv. B. V. M. Card. P. X. 299. obit. 318.
- Pietistarum* errores. P. VIII. 450.

FIG

- Pignatellia* Domus. P. X. 281. *Pignatelli*, Franc. Card. obit. 299.
- Pilatus* inepte Probabilita creans. P. X. 794.
- Pimenta*, Nicolaus, Indiæ australis Visitator. P. XII. 103.
- Pinbeyrus*, Dominicus, S. J. Residentiæ S. Josephi Pekini superior. P. XII. 164.
- Pinierius* S. J. Missionarius Goa in Mogoriam missus. P. XII. 64.
- Pinneberga*. Ad eam Tillius tibia fauciatur. P. VIII. 159.
- Pinto*, Emmanuel, Melitenium Magister. P. X. 312.
- Pintus* S. J. Missionarius in Sinis. P. XII. 137.
- Pio*, Marchio, Cæsareus peditum tribunus. P. VIII. 384. peditatui in pugna ad Sant - Gotthardum præfectus. P. IX. 252.
- Pipia*, Augustinus, Generalis O. Præd. conqueritur apud Pontificem, quod nonnulli calumniantur, per Constit. *Unigenitus* doctrinæ Thomisticæ censuram esse injustam. P. XI. 394. creatur Card. P. X. 277. obit. 292.
- Pipinus* Heritallus, vir domi, militiæque summus, fide, religione, fortitudine, munificentia, atque omnibus boni principis laudibus clarissimus. P. IV. 219. non parum operæ confert ad conversionem Germaniæ. 270. obit. 277.
- Pipinus* Caroli Martelli filius ex Majore Domus rex Franciæ salutatus, Saxonum demitor, Aistulphi victor, Stephani III. defensor, exarchatus restaurator, plurimum con-

PIP

ciliorum author. P. IV. 279. Exarchatum Ecclesiæ Romanæ donat. P. XI. 115. Quam donationem Carolus M. confirmat. 117.

Pipinus Ludovici Pii Absalon. P. IV. 303. 304. pacem parenti perfide negat, captivum arctæ custodiæ mandat. 305.

Piratiniga, Mammelucorum receptaculum prædatorium. P. XII. 246. 274.

S. Pirminius, S. Bonifacii socius, Helvetiæ & Germaniæ Apostolus. P. VII. 334. plura condit monasteria. *ibid.*

Piron, Petrus. v. Biron.

Pivotus S. J. apologiam pro Casistis edit. P. VIII. 635.

Pirrbus Cpolitanus Patriarcha damnatur. P. XI. 108.

Pisani, Aloysius, Venetorum Dux. P. X. 302. obit. 312.

Pisanum Concilium sub initium sæculi XV ad tollendum schisma. P. III. 219. causa. 221. acta. 222. an sit concilium legitimum? 223. 380. Pisanum conciliabulum contra Julium II Papam. 282. 378. item P. XI. 208.

Pisanus Archiepiscopus, Ei jus consecrandi Episcopos in Insula Corsica datum. P. XI. 153. & ademptum. 159. ac iterum restitutum. 160. & confirmatum. 170. Pisanæ civitati restituta Archiepiscopalis dignitas. 185.

Piscandi modus in Sinis per corvos. P. XII. 134.

Piscaria ora. P. XII. 105, 106.

PIS

Pisflevia, Anna, Stampensis ducissa a Francisco I Galliarum rege dicta. P. VII. 463. pacem Crespiacam promovet. 469. ab Henrico II aula ejicitur. 471.

Pistense Concilium in causa Rothadi Episcopi appellantis. P. IV. 317.

S. Pius I Rom. Pont. P. XI. 17.

Pius II Rom. Pont. refert mala, quæ ex appellatione ad concilium oriuntur. P. XI. 215. scribit pro Concilio Basileensi. 216. respiscit, & revocat Pius, quæ scripserat Æneas. 217.

Pius III Rom. Pont. P. XI. 223.

Pius IV continuari jubet Concilium Tridentinum. P. III. 343. idem approbat. 364. edit formulam professionis fidei. 365. instituit congregationem Cardinalium Conc. Trident. Interpretum. 375. Ejusdem cum Maximiliano II super electione controversia composita. P. VII. 179 & seq. Ejus constitutiones. P. XI. 250.

Pius V Rom. Pont. P. XI. 258. beatificatur. 347. & canonizatur. 375. P. X. 228.

Pizarrus, Franc. Hispanus, expeditionem in Peruviam suscipit. P. VII. 787. P. XII. 233. regem Atagualpam vincit. *ibid.* & occidit. 234. Urbem Cusco occupat, Didacum de Almagro vincit, & capite plecti jubet. 236. trucidatur a Joanne Rada. *ibid.*

Pizarrus, Gonzalus, seditionis in Peruvia se jungens, Velam proregem ter vincit, & Governator Peruviæ renuntiatur. P. XII. 338.

PLA

- maiestatis reus damnatus capite plectitur. *ibid.*
- Placentiæ Ducatus Ecclesiæ restitutus.* P. XI. 226. ad Domum Farnesiam. P. VII. 115. Quale sit feudum. P. XI. 396. P. X. 276. 495. mortuo duce Antonio, Farnesiæ stirpis ultimo, provisionaliter administratur. 294. possessionem adit Carolus, Hispaniæ Princeps. 297. demum ad Domum austriacam. 98. ac ad Philippum, Hispan. Princ. devolvitur. 195.
- Placentina synodus frequentissima.* P. V. 89. Placentinus Episcopus Bononiensis suffraganeus. P. XI. 273. Placentinum prælium. P. X. 322.
- Placidus Abbas Murensis S. R. I. Princeps creatus.* P. X. 566.
- De la Plata flumen & præfectura in Paraguaria.* P. XII. 244.
- Platinæ ira in Pontifices.* P. XI. 219. præficitur Bibliothecæ. 221.
- Platinus ob deditum Passavium capite plexus.* P. X. 132.
- Plautianus* P. XI. 27.
- Plautus.* P. XII. 198.
- Plazza, Julius, Card. obit.* P. X. 278.
- Plettenbergius, Monasteriensis ad pacem Risvicensem legatus.* P. VIII. 443.
- Plettenbergius, Ferd. a Cæsare in comitum numerum relatus, & ab Elect. Colon. dimissus.* P. X. 90.
- Pleystenia causa.* P. X. 198.
- Pinius II. apologiam pro Christianis scribit.* P. XI. 116.
- de Plitterstorf L. B. Badensis ad pacem Risvicensem legatus.* P. VIII. 443.

POE

- Plursum oppidum a collabente monte Conte oppressum.* P. IX. 197.
- Plutarchus.* P. XI. 25.
- Pneumatomachi, Macedonii hæretici sectatores.* P. III. 48.
- Podiebradius Utraquista gubernat Bohemiam* P. VII. 259. excommunicatur. P. XI. 219.
- S. Podivinus, S. Wenceslai famulus,* P. VII. 246.
- Pœna si sit ferendæ sententiæ, non incurritur ante sententiam declarationem,* P. I. 36. pœnæ canonicæ transgressoribus statutorum infligendæ, ex conc. August. P. VII. 214.
- Pœnalis Lex mere talis non datur proprie.* P. I. 34.
- Pœnalis Ordinatio Caroli V. Imp. P.* VII. 113.
- Pœni dæti Carthaginenses.* P. XII. 194.
- Pœnitentiæ Sacramentum. Doctrina de eo ex Conc. Tridentino* P. III. 334. circa materiam, formam (ubi de valido, & informi) contritionem, confessionem, circumstantias &c. 335. Jurisdictio, & reservatio casuum, satisfactio. 336. Canones, *ibid.* Pœnitentiæ sacramentum ex Conc. Florentino P. III. 274. Augustano, P. VII. 210. Mediolan. 377. 410. Propositiones damnatæ de impletione pœnitentiæ P. IX. 9. & de pœnitentia pro peccato originali. 75.
- Pœnitentia Publica introducta.* P. XI. 42. P. IV. 23. præmittenda erat Communioni, non vero absolutioni sacramentali. 37. Quo tempore in Ecclesia cœptus, finitusque fuerit

POL

rit ejusdem usus? 50. vide *Con-*
troversiam Historico-Dogmaticam
de Pœnitentiæ rigore, 31. an pec-
 cata occulta necessario expianda
 fuerint pœnitentia publica? 48. an
 relapsi rursus admissi fuerint ad
 pœnitentiam? 52. concilia de pœ-
 nitentiis celebrata, 23.

Pœnitentiarius ex conc. Tridentino, P.
 III. 358. Mediolan. P. VII. 377.
Pœnitentiarius Constantinopolita-
nus, P. IV. 51. *Pœnitentiarum* Ma-
 joris potestas a Pio IV. restricta.
 P. XI. 253. a Pio V. concessa, 261.
 ab Innocentio XII. moderata 359.
 Ejusdem facultates. 418. officium
 & officiales. 419. S. *Pœnitentiariæ*
 literas aperiendi facultas concedi-
 tur Presbyteris S. J. 271. & tradi-
 tur *Pœnitentiarum* S. Petri Romæ.
 340. nec non Lauretana, 341.

Pœssii lacrymatur imago Deiparæ, P.
 IX. 285.

Polemarius, Joan. refutat. in Concilio
 Basileensi Petrum Payne Wicleffi-
 tam, P. III. 246.

Polensis Episcopus Utinensis suffraga-
 neus, P. XI. 468.

de *Poliaco*, Joan. errores damnati, P.
 XI. 212.

Polignacus, Melchior, Franciæ ad con-
 gressum Gertrudenberg. legatus P.
 X. 444. & ad pacificationem Ul-
 trajectensem. 451. Card. obit. 313.

Pollio, Trebellius, historicus, P. XI.
 40.

Poloniæ status politicus, P. V. 137.
 divisio post Lechum. *ibid.* sub Cra-
 co 138. Piaslo, Miecieslao I. Bo-
 leslao I. Casimiro I. Boleslao II.

POL

Uladislao I. Boleslao V. 138. *Sta-*
tus synopticus a Sæculo XIII. usque ad
 nostra tempora sub Boleslao I. P.
 VI. 35. Lecho Nigro, Casto, Pri-
 mislao II. Uladislao IV. Wences-
 lao IV. P. VI. 36. sub Casimiro
 M. 157. Ludovico M. Jagellone,
 158. Uladislao, Casimiro III. (sub
 quo jura Statuum regni orta) Ula-
 dislao, 159. Sigismundo I. 160.
 Sigismundo II. (sub quo Capitula-
 tionum initia) Henrico Valesio,
 Stephano Bathorio, 160. Sigis-
 mundo III. Uladislao IV. Joanne
 Casimiro, 161. Coributho, So-
 bieskio, Augusto 163. Sigismun-
 do III. concessum jus Primarum
 Precum, P. XI. 289. *Poloniæ status*
magis specialis sæculo XVII. Sue-
 cos ad Rigam vincunt Poloni.
 Smolenscum expugnant. P. IX.
 311. quod brevi tamen ad Russos
 redit, 312. 313. & Cozum ad
 Turcas. 312. Obit Sigismundus III.
 Succedit Ladislaus filius. Livonia
 ad Suecos. Casimiri regis fata. *ibid.*
 Cosacci deficiunt. 313. Sueci dis-
 cerpunt Poloniam & Ragozius.
 314. Pax huic data. *ibid.* Pax Oli-
 venfis, Polonis noxia. 315. Casi-
 mirus abdicat regnum. Eligitur
 Coribut. Obit Casimirus, & cum
 eo familia Jagellonica. 316. Jo-
 annes Sobieski rex restituit rem.
 317. Viennam liberat. 318. minus
 feliciter irrupit in Turciam. 319.
 Obit *ibid.* eligitur Augustus. 320.
 Electio ejusdem turbida, P. X. 87.
 Status Sæculo XVIII. Suecus in
 Poloniam. Electus Stanislaus 614.

POL

Poloniæ diffidia. 615. Suecus irruit in Saxoniam. Pax Ranslad. 616. Augustus iterum rex agnitus 618. Turbæ recrudescunt Polonos inter & Saxones. Conventio cum Saxonibus frustrata. 619. Transactio Lublinensis. 620. Rusi tandem Polonia excedunt. Poloni Curlandiam feudum suum defendunt. 622. Causa Thorunensis. 623. Protestantium insolentia, & querelæ. 624. Polonorum generositas. 625. Postulata Borussii. Causa Curlandica. Electio Mauritiæ, irritata a Polonis. 626. Obitus Augusti II. Electio duorum competitorum. 627. Augusti III. coronatio 628. Gedani expugnationio. 629. Pax 630.

Poloniæ status ecclesiasticus. Polonia conversa. P. XI. 136. P. VII. 313. Hæresum ibidem colluvies. *ibid.* Parallela inter Calvinistas, & Mahumetanos. *ibid.* Conciliabula sectariorum. 314. consultant de Papa inter eos eligendo. 315. Sectarum frequentia. 316. Catholici tamen prævalent. *ibid.* vide etiam de statu ecclesiastico Poloniæ P. VI. 35. 165. Polonicum concilium 36. 166. Polonia recenti Arianismo infecta. P. IV. 135. quem tamen brevi proscripsit. 137. Concilium Zamoscienfe an. 1720. celebratum. P. X. 637.

Polus Reginaldus, Card. ad conc. Tridentinum legatus P. III. 314. de fide habetur suspectus. 330. sub Henrico VIII. ex Anglia exul. P. VII. 841. insidiis petitus. 846. re-

POM

vocatus in Angliam a Maria regina. 850. catholicam restituit rem. 835. P. XI. 247. item 246. obit. P. VII. 854.

Polybius ex Græcia Romam accersitus. P. XII. 200.

S. Polycarpus Romam ad S. Aniceum profectus ad litem de paschate componendam. P. IV. 9. P. XI. 17. Martyr occumbit. 19. Ejus epistola. 14.

Polycrates Ephesus Episcopus a Vettore I. damnatus P. IV. 8. 9.

Pomeraniæ Dux ultimus Bogislaus obit. P. VIII. 446. ceterior in P. W. Suecis cessa. 296.

Pomeranus Daniam pervertit. P. III. 303. P. VII. 177.

Pompejus, Cnej. Mithridatem vincit. P. XII. 20. Solymam expugnat. triumphus illius. *ibid.*

Poniatowski Comes, Poloniæ Regimentarius Stanislae adhæret. P. X. 627. 628.

Poncetus, Med. D. a Ludovico XIV. in Abyssiniam missus. P. XII. 221.

Poncetus, Jos. S. J. Missionarius ab Iroquæis crudeliter habitus. P. XII. 289.

S. Poncii Episcopatus erectus. P. XI. 194. S. Poncii Episcopi quatuor libri damnantur. 372.

Pongilupi Sectarii. P. XI. 199.

Pons prælongus in urbe Cusco, ingeniosæ antiquitatis monumentum. P. XII. 232.

Pontanus, Ludov. Alphonsi M. orator ad concilium Basileense. P. XI. 216.

PON

de Ponte, Joan. S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.

de Ponte, Ludovicus, S. J. Probabilissimum tuetur. P. X. 792.

S. Pontianus, Rom. Pont. P. XI. 29.

Ponticherium ab Anglis expugnatum. P. X. 774. Gallorum ibidem missio sacra. P. XII. 97.

Ponticum concilium contra Quarto-decimanos. P. IV. 8. Ponticum regnum. P. XII. 8. rege Mythridate. 18.

Ponticus Martyr. P. XI. 19.

Pontifex Romanus. Eidem Græci titulum Summi Pontificis & universalis Papæ in concilio Constantino-politano IV. tribuunt P. III. 126. quod sit supra concilium, probatur ex S. Scriptura. 27. Conciliis. 28. Jure Canonico. 29. Praxi ecclesiæ. 30. exceptis casibus hæresis & schismatis 31. Habet jus præsidendi conciliis. 8. Quid, si ipse accusetur? 11. Ejusdem Primatus P. II. 84. 89. P. III. 26. 63. P. IV. 8. 151. v. *Primatus*. Crisis de ejusdem infallibilitate. P. IV. 87. & de thesi, in qua infallibilitas Rom. Pont. in quæstionibus facti defenditur a Jesuita theologo. P. VIII. 667. & Sarbonæ baccalaureo. 670. an jus habeat in prima instantia judicandi. 589. Pro auctoritate Sedis Apostolicæ in comitiis generalibus Regni Gallici perorat Card. Perronius. 487. contra illam tertius ordo. 488. Propositio damnata de auctoritate Rom. Pont. supra concilium. P. IX. 82. Pontifices primorum sæculorum varias ad Epi-

PON

scopos & Ecclesiam dedere epistolas. P. XI. 81. mali non obfunt fidei catholicæ. 134. Electio Pontificis ut penes Cardinales Episcopos sit, statutum. 147. Modus, eligendi Pontificem a Pio IV. & a Gregorio XV. præscriptus. 254. 306. Electio per inspirationem, compromissum, & scrutinium. 307. Pontificis Familiæ & Commensales quinam censendi? 237. Jus circa electionem Imperatoris. 339. an ordinatus a Papa subdiaconus possit ab alio ordinari? 480. Consecratio Episcoporum pertinet ad Papam. *ibid.* Vid. etiam *Appellatio. Concilium. Causæ Majores. Ecclesia. Primatus.*

Pontificale Rom. emendatum & approbatum. P. XI. 289.

S. Pontii Episc. v. Poncii Episc.

Pontius, Constantinus, Carolus V. pro confessario falso adscribitur. P. VII. 159. 163.

Pontodomarense concilium. P. VI. 23.

Popelius post victoriam Pragensem nomine Ordinum Bohemicorum veniam precatur. P. VIII. 125.

Porcia v. Portia.

Porentinus episc. Utinensis suffraganeus. P. XI. 468.

Porphyriani dicti etiam sunt Ariani. P. IV. 91.

Porta Fulgida vel Ottomannica. P. IX. 340.

Portia Cæsareus peditum tribunus. P. VIII. 384.

Portia comes, Ferd. Leopoldi M. Instructor. P. VIII. 356. creatur S. R. I. princeps. 347. 447.

POR

- Portia*, Leander, Card. obit. P. X. 311.
- Portillus*, Hieron. e Soc. JESU primus Peruviae Missionarius. P. XII. 240. ejus labores Apostolici. 241.
- Portocarrerus*, Ferd. Lud. Senatus in Hispania princeps, Austriae inimicus. P. IX. 118. obit. 227.
- Portocarrerus* Dux de Almenara, Joach. Fernandes, ultimus suae familiae, sacerdotium suscipit. P. X. 470. creatur Card. 319.
- Porto Rico* Insula. P. XII. 229.
- Port-Royal* in Acadia. P. XII. 228.
- Portu-Regia* Abbatia a Sin-Cyrano infatuata. P. VIII. 596. P. X. 390.
- Portus bellus*, urbs in veteri Mexico. P. XII. 227.
- Portugalliae* regnum a rege Alphonso S. Petro dedicatum. P. XI. 162. cui regius titulus concessus. 167. transfertur, annuente Pontifice in Alphonsum Sancii fratrem. 179. v. Lusitania.
- Pononiense* Concilium. P. VI. 71. Pononiensis Hungarorum comitia, an. 1741 habita & postulata Statuum. P. X. 602.
- Possiga* Caesareis se dedit. P. IX. 275.
- Possévinus*, Antonius, S. J. convertit Joannem Sueciae regem. P. VII. 312.
- Possiacense* colloquium. P. VII. 489.
- Postae Imperii*. P. X. 183. Controversia de Postis imperialibus, & provincialibus. 207 & sq.
- Potokius*, a Cosaccis caesus. P. IX. 313.
- Potokius*, Jos. Kioviae Palatinus Stanislae adhæret. P. X. 628. se Ra-

POT

- gozianis in Hungaria jungit, sed funditur. 584. se Augusto regi submittit. 629.
- Potokius*, Theodorus, Regni Primas, & Archiep. Gesnensis, mortuo Augusto II regimen auspicatur. P. X. 627. adhæret Stanislae. *ibid.* quem regem promulgat. 628. se regi Augusto submittit. 629.
- Potosis*, urbs in Peruvia. P. XII. 226. 230.
- Potskajus*, Stephanus, Transylvaniæ princeps, Societatem JESU proscribit. P. IV. 135. P. VII. 308.
- Pottendorffensis* arx ad intercipiendum Caesarem a rebellibus Hungaris eligitur. P. IX. 257. ibique Nadaustus capitur. 260. Arx donatur Montecuculo. 263.
- Pozzobonellus*, Jos. Archiep. Mediolan. P. X. 318. creatur Card. 319.
- de Prades*, Martini, theses damnatae. P. XI. 462.
- Præadamitæ*. P. VIII. 449.
- Præbendæ* ex Conc. IV Lateranensi. P. III. 171.
- Præcedentiæ* controversia inter regulares componenda ab Episcopo ex Conc. Trident. P. III. 362.
- Præcepta Divina*. Janfenistarum theses de iisdem. P. VIII. 907. Anti-theses ex S. Augustino. 908. Responsio ad argumenta ex S. Augustino deprompta. 913.
- Prædicatio Verbi Divini* ex Conc. Tridentino. P. III. 315. 357. Augustano. P. VII. 208. Mediolan. 375. 399. 407. 420. quando, & ubi Religiosis prædicare liceat, ex Conc. Viennensi. P. III. 216.

PRA

Præficiendorum qualitas, ætas, ex Conc. Trident. P. III. 358.

Præmonstratensis ordo institutus & confirmatus. P. XI. 170. in Helvetiam introductus. P. VII. 338. exemptus. P. XI. 470. Eidem concessa facultas, assequendi & retinendi quascunque Parochiales &c. P. XI. 453.

Præsentandus quis ad beneficium curatum. P. XI. 437.

Præsumptio falsi. P. I. 30.

Prætextatus Rothomagensis Episc. a Fredegunde ad aras jugulatus. P. IV. 185.

Praga antiqua seu major condita. P. VII. 245. item minor. *ibid.* & nova, prioribus ponte Moldavæ imposito conjuncta. 255. Pragensis Academiae fundatio. 255. ejusdem sub Wenceslao pigro mutatio. 257. item P. III. 236. nova ejus fundatio sub Ferdinando I. P. VII. 262. 263. P. XI. 200. Pragensis Episcopatus fundatus. P. VII. 249. P. XI. 136. synodus. P. VII. 249. Archiepiscopatus impetratus. 253. 254. P. XI. 200. Archiepiscopo data facultas, monasteria per totam Bohemiam, etiam exempta, visitandi. 299. Collegium a Greg. XV & Urbano V fundatum. 315. Pragenses turbæ. P. VIII. 23. Pragensis pugna & rebellium Bohemorum clades. P. VIII. 123. P. IX. 299. Praga Arnheimio se dedit. P. VIII. 194. Pragensis pax inter Cæsarem & Elect. Saxoniam. 210. Praga minor a Königsmarkio capta, vetus & nova vero a Cæsareis strenue usque ad
Pars XIII.

PRA

Pacem Westph. defensa. P. VIII. 237. P. IX. 302. Praga ab Austriacis obsessa, &, fugientibus ex ea Gallis, occupata. P. X. 134. Pragensis pugna inter Austriacos & Borussos. 737. & obsidio. 738. soluta. 739.

Pragmatica Sanctio Gallorum. P. III. 251.

Pragmatica Sanctio a Carolo VI Imp. proposita. v. *Sanctio Pragmatica.*

de Prato, Casparus, S. J. Missionarius zelosissimus. P. XII. 242. 253.

Praxeas hæreticus damnatus. P. IV. 9.

Preces pro principibus fundendæ, ex Conc. Augustano. P. VII. 214.

Preces Primæ Rom. Imp. & Regg. de earum antiquitate. P. VI. 240. an competant Imperatori ex privilegio Pontificio. 242. ad quæ Beneficia se extendant. 259. Preces primariae, vacante Imperio, a Vicariis expeditæ, declaratæ nullæ. P. XI. 375. concessæ Ferdinando secundo. 303. & tertio. 324. Mathiæ. 302. Dispositio Pacis Westph. circa easdem. P. VIII. 288.

Precopenses Tartari. P. XII. 55.

Preislingius, Landishutanus Prætor, nomine Ducis Maxim. post victoriam Pragensem Ordinibus Bohemicis respondet. P. VIII. 125.

Prenner mons. Clades Bojorum ibidem. P. X. 22.

Presbyteri 25 Romæ instituti, postea Cardinales dicti. P. XI. 12. Presbyterorum filii nec mediate obtineant beneficium patris. 236.

Presbyter Joannes vocatur Abyssinæ Imperator. P. XII. 203.

M m

Pres.

PRE

Presbyteriani hæretici in Anglia. P. VII. 861.

Preslaviensis victoria & urbis expugnationo. P. X. 740 & sq.

Prestislaus Henricus Episcopus Pragensis & Bohemiæ dux synodum celebrat. P. VII. 249.

de *Prie*, Marchio, Belgii Vice-Gubernator obit. P. X. 528.

Prielmayr Bavaricus ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.

Prieras, Sylvester, O. Præd. scribit contra theses Lutheri. P. III. 298. Ejus mens circa Probabilissimum. P. X. 800.

Primatus Romani Episcopi. Sæc. I Primatum exercuit S. Petrus. P. II. 84. 89. Sæc. II sub Victore I in controversia de paschate. P. IV. 8. Sæc. III sub Stephano I de Baptismo hæreticorum non iterando. 22. & sub Cornelio de penitentis, & remissionibus. 25. Sæc. IV sub Julio I Arianam hæresin damnante. 105. 106. Sæc. V sub Innocentio I, qui Pelagium & Cælestium hæreticos damnavit. 151. ex concilio generali IV Chalcedonensi. P. III. 63. & causa S. Hilarii Arelatenfis Episcopi. P. IV. 171. ex Constit. S. Leonis M. P. XI. 82. S. Simplicii, & S. Felicii tertii. 85. S. Gelasii I. 87. Sæc. VI ex Concilio V Aurelianensi. P. IV. 192. ex jurisdictione, quam Agapetus I Cpoli exercuit. P. XI. 98. item P. IV. 126. Sæc. VIII sub Leone III ex Concilio Romano. P. IV. 260. Sæc. IX ex Concilio Generali VIII Constantinopolitano IV in causa

PRI

Photii. P. III. 116. 120. 126. 191. ex Conciliis Aquisgranensibus. P. IV. 292. Concilio Triburiensi. 302.

Sæc. XIII ex Concilio II Lugdunensi. P. III. 207. 208. Sæc. XV ex Concilio Florentino. 264. vid. etiam P. VI. 222. 223 & seq. de Primatu Romani Pontificis in per vetusto codice Chaldaico repertus Canon Nicæni I Concilii. P. XII. 105. vid. *Appellatio. Cause Majores.*

Primianista Donatistarum toboles. P. IV. 75.

Primislaus Agricola Bohemiæ Dux. P. VII. 245.

Primislaus Ottocarus Bohemiæ Rex titulum regis ad successores omnes transmittit. P. VII. 249.

Primislaus III Otacarus Bohemiæ Rex, sanctus sui sæculi princeps. P. VII. 250.

Primislaus II Poloniæ Dux. P. VI. 36.

Principum jus, obligatio, leges contra sectarios. P. VII. 120. 127. P. VIII. 710 & sqq. Principes S. R. I. Sæculo XVII creati. 447. ordo prioritatis inter Principes a Casare statutus. P. X. 64.

Priscilla Montani hæretici socia. P. IV. 9.

Priscillianus improbe doctus, & magus a Marco impostore Ægyptio perversus hypocrita. P. IV. 162. a seductis Episcopis creatur Episcopus. 163. plexus. *ibid.* origo, errores. 162. Concilia contra Priscillianistas. 164. vid. etiam P. XI. 83.

Priscus Lugdunensis Episc. præsidet Conciliis Matisconensibus. P. IV. 195.

PRI

Privasii, urbis, pertinacia, expugnatio & direptio. P. VIII. 585.

Privilegiorum revocatio ex Bulla Aurea. P. VII. 35. Privilegia Regularium declarata & moderata, P. XI. 227. Tridentino contraria revocantur. 257. nec non vivæ vocis oraculo concessa. 308. 319. varia a Clemente XII annullata. 397. Propositio damnata de Privilegiis revocatis, P. IX. 19.

Præuli creatur Card. P. X. 228. obit. 233.

Probabilismus verus. P. I. 53. nil habet commune cum propositionibus damnatis. 54. Crisis circa usum opinionum probabilium. Argumentum ab autoritate. 57. ratione. 59. reflexum. 62. An huic Probabilismo adscribenda sit laxitas disciplinæ. 65. cujus usum licitum supponunt Sedes Apostolica, Theologia, Jurisprudentia. 68. Synopsis argumentorum. 71. Probabilismi Historia. P. X. 780 & sqq. Definitio opinionis probabilis. An unus Doctor faciat sententiam probabilem. 781. Diversitas scriptorum. 782. Jansenistarum in Probabilismum primus furor. 783. An Probabilismus origine sit Thomisticus. An Anti-Probabilismus Jansenistis aliquid debeatur. 783 & sq. Quid Jesuitæ præstiterint circa Probabilismum. 789. Mens S. Thomæ. 799. Mutii Vitellæsci. 800. Suarezii, Vasquezii. 801. Instituti S. J. 802. Pallavicini. 803. Quisnam ex Jesuitis sint Probabilioristæ. 804. Mens Thomæ Sanchez, 805. alia objectionem

PRO

ta circa Bellarminum, Pallavicinum, Toletum, Comitolum, & Gonzalez. 805. circa P. Thyrsum, Innocentium XI & XII PP. 806. Probabilismus apud quatuor Pontifices accusatur, sed non damnatur. Contensonii exclamationes. Quid de Tamburino, Guimenio, Piroto. 808. Bibliotheca Jansenistica. 809. Quid sacri Ordines. 810. Conventus Cleri Gallicani de anno 1700. 813. P. VIII. 745. Probabilioristæ in gravissimos errores & laxitates inciderunt. Tres centurias exhibet Gravina. P. X. 814. Illorum maledicentia. 815. De Natali Alexandro, & Van-Espen. *ibid.* Probabilismus probatur ex SS. PP. Jure utroque, 43 Dominicanis. 816 & sq. Transactionis idea. 818. Probabilismi Doctores, antequam Jesuita ea de re scripsit. P. VIII. 793. 800. A rigore disciplinæ non semper dependent hominum mores, & Rigidi non semper sunt optimi. P. XI. 154. Propositiones damnatæ de probabilitate. P. IX. 14. de probabilitate de valore Sacramenti. 26. de judice judicante juxta opinionem, minus probabilem. 27. de opinione probabilissima. 64.

S. *Probus* monachus primum Granensis, dein Agaunensis. P. IV. 199.

Probus Imp. P. XI. 36. 38.

Processio Spiritus S. P. III. 194. 262.

Processiones ex Conc. Mediolan. P. VII. 436.

Processus judicialis, in casu simplicis querelæ, reformatio juxta Recess. Noviss. P. VIII. 328.

PRO

- Proclus* Episc. Constantinopolitan. contra Nestorianos de Concilio Armeno Epistolam scribit. P. IV. 160.
- Procopius* Ziscæ successor adit in Concilio Basileensi. P. III. 246. furit in Ecclesiasticos, & a nobilibus cæsus perit. P. VII. 258.
- Procuratorium mandatum.* P. VII. 37.
- Professio fidei* edatur ab Episcopis, Beneficiatis, & Docentibus, ex Conc. Tridentino. P. III. 363. ejus formula. 365.
- Professio Religiosa* non emittatur a virgine, cujus voluntas non prius ab Episcopo sit explorata. P. III. 362. post quinquennium religiosus non amplius est audiendus de nullitate professionis, *ibid.* item P. XI. 444.
- Professores* Regulares superioribus suis Regularibus sint plene subjecti. P. XI. 215.
- Promontorium Bonæ Spai.* P. XII. 78.
- Promontorium Nibili.* P. XII. 228.
- Promovendi*, ex Conc. Trident. P. III. 349. Promotus per concursum ad parochiam tantum approbatus est pro illa parochia. P. XI. 289.
- Promulgatio legis* constituit ipsam formam legis. P. I. 15. 16. lex Pontificia, ut obliget, non opus est ut promulgetur in singulis provinciis, idque de jure canonico. 17. aliud est de jure civili. 18.
- Propositiones* damnatæ ab Alexandro septimo. P. IX. 2 & sq. ab Innocentio undecimo. 26 & sq. ab Alexandro octavo. 61 & sq.
- S. Prosper* Semi Pelagianorum impugnator. P. IV. 153.

PRO

- Protasius* Arimæ Rex in Japonia legatum Romam mittit. P. XII. 173. in teporem subsidens, posteris justitiæ & misericordiæ Divinæ exemplum reliquit. 180.
- Proterius* Alexandrinus Episcopus a Timotheo intruso in ipsa æde sacra interemptus. P. III. 64. 68. Alexandria Concilium celebravit. P. IV. 161. P. XI. 89
- Protestantes* unde sic appellati. P. VII. 94. item P. III. 306. Eorum postulata a Carolo V rejecta. P. VII. 116. Negant auxilia Ferdinando, & excipiunt contra Reservatum Ecclesiasticum. 168. in plures sectas abeunt. 169. horrent Concilium Tridentinum. 170. Synedrion eorum Naumburgicum. 171. Indulgentior in illos fuit Maximilianus II. quo suo lucro. 179. Eorundem querelæ contra Judicium Aulicum nova bellorum semina 186. Probra in Cæsaream majestatem. 76. 82. acta contra pacem Religiosam. 174. 178. contra Reservatum Ecclesiasticum. 184. & seq. vituperia adversus Philippum II Hispaniarum regem. 797. legatio ad Margaritham Belgii Gubernatricem. 658. Orangio dant copias. 662. bellum Henrico III Galliarum regi denuntiant. 512. Protestantium exceptiones contra Proscriptionem Donawerdanam. P. VIII. 5 & sq. Eorum postulata in comitiis an. 1608 habitis 22. & Unio. *ibid.* turbarum auctores in Bohemia, Silesia, & Austria obsequium detrectant. P. VIII. 89. 90. P. IX. 289. molestias faciunt

PRO

Rudolpho II Imp. *ibid.* insolentia & furor. 290. 291. Literas Majestatis extorquent. 291. Spiritus illorum non est Evangelicus. 294. 296. Uniti, seu Correspondentes Norimbergæ adversus Ferdinandum II conventum celebrant. P. VIII. 102. Cæsaris ad illum legatio. *ibid.* Eorum responsio & postulata. 103. Legatio ad Ducem Bav. 104. hujus responsio. 105. Protestantium Replica & Ducis Duplica. 109. Apologia Ligæ Catholicæ. 109. Pax Uimensis. 115. Eorum molimina post victoriam Pragensem. 130. Pax cum Hispanis, & dissolutio fœderis. 133. Post pacem Moguntinam novas turbas excitant. 138. varia postulata & Cæsaris responsio. *ibid.* violant Transactionem Passaviensem & Pacem Religiosam ac Reservatum Ecclesiasticum. 170. se Edicto Restitutionis opponunt. 177. 179 & sqq. fœdus Lipsiense cum Sueco. Dehortationes Catholicorum. 186. post victoriam Lipsiæ Sueci partes amplectuntur. 192. Suecorum iras experiuntur, qui pacem Pragensem acceptarunt. 214. Propositiones Cæsaris, & Regum Galliæ ac Sueciæ Osnaburgi discutiunt. 250. nec non Reformatorum seu Calvinistarum causam. 254. Protestantium desideria. 261. & prætenſa gravamina. 278. calumniæ in Innocentium X ob proscriptam pacem Westph. P. XI. 335. Calendarium Gregorianum recipere recusant, licet utilitatem ejusdem videant. P. VIII. 324. Eo-

PRO

rum motus in Palatinatu. P. X. 38. in comitiis Romanæ Ecclesiæ titulum *sanctæ* tribuere recusant. 50. Agendi modus. 550. & pacis Araviensis acerba executio. 553. Cur fœderi, quod Cantones Helvetiæ Catholici cum Gallia an. 1715 iniere, non accesserint. *ibid.* Protestantium in Hungaria querelæ. 608. insolentia Thorunii. 624. de legatione, quam Japoniæ reges Romanam misere, abjecte scribunt, prout livor dictat. P. XII. 173. *Protestantium* sententiæ de præſide Concilii. P. III. 8. Argumenta cur ad Concilium Tridentinum non accesserint. 14. exceptiones, quibus infallibilitatem Conciliorum & Ecclesiæ impugnant. 21. contra Concilium, quod tamen sæpius petierunt, rejectis Catholicorum conditionibus, & propositis aliis protestantur. 308. 309. 310. nec Constitutionem *Interim* acceptant, nec Concilium, missis tamen legatis insolita postulant. 330. an justam causam habeant, cur in Concilio Tridentino non comparuerint. 363. occisi ab illis in odium fidei, vel alias afflicti in Germania. P. VIII. 451. Concilia contra eosdem in Oriente celebrata. P. IX. 346. Doctrina circa impedimentum consanguinitatis contraria facto. P. X. 502. Variæ sectæ inter Protestantes Helvetiæ. Crisis de illis. 554. Formula consensus Helvetici graves dissensus excitat, & discordias inter ipsos Protestantes. 558 & sq. unio-

nem

PRO

- nem inter se frustra quærunť. 559.
quomodo se invicem appellent.
ibid.
- Protonotarii* Apostolici titulares Canonicis Cathedralibus, quando non incedunt collegialiter, præcedere debent. P. XI. 326.
- Protophilax*, Gregorius, refutat calumnias Marci Ephesini, & aliorum Græcorum de Concilio Florentino. P. III. 265.
- Provinciales Litteræ*, a Jansenistis confarcinatæ. P. VIII. 792. damnantur. 796. & confutantur. 797.
- Proximus*. Propositio damnata de dilectione proximi. P. IX. 29.
- Prüßingenſi* monasterio privilegia & donationes confirmantur. P. XI. 161. 163. accedit Congregationi Benedictino-Bavar. 354.
- Prusias* Rex Bithyniæ. P. XII. 13.
- Prussia Orientalis* Alberto Brandeburgico Ordinis Teutonici magistro ad Lutherum deficienti in feudum data. P. III. 303. P. VI. 160. *Prussia Regalis* Poloniæ unita. P. VI. 160. reclamante in comitiis Augustanis Melchingerio Ordinis magistro. P. VII. 147. Prussicum Teutonici Ordinis magisterium profanatum. P. VIII. 169.
- Prutbena* pax inter Turcas & Moscos. P. X. 691.
- Psammiticus* in Ægypto Duodecemviratum extinguit, & a Cambyse vincitur. P. XII. 191.
- Psellus*, Michael. P. XI. 156.
- Ptolomais* urbs. P. XII. 60.
- Ptolomæus* Alexandr. P. XI. 25.

PTO

- Ptolomai*, Bernardus v. Bernardus Ptolomæi.
- Ptolomæus* Lagus post mortem Alexandri M. Ægypti Rex. P. XII. 9. 191. post quem omnes Ægypti reges Ptolomæi sunt appellati. *ibid.*
- Ptolomæus Philadelphus*, Ægypti Rex, notus a grandi Bibliotheca. P. XII. 191.
- Puebla* comes Venasquum obsidione liberat. P. X. 439.
- Pueri martyres*. P. XI. 473. exemplum formalis canonizationis de pueris non habetur, nisi in Bethleemiticis. 474.
- Puffendorffius*, Esaias, Sueciæ legatus pacem cum Gallis urget. P. VIII. 392.
- de *Puig*, Raymundus, Magister supremus Ordinis Melitenſis. P. X. 304.
- S. Puberia* Martino nupta, eximie Catholica cum Imperatore conjuge adest Concilio Chalcedon. P. III. 59. 61. item P. XI. 77.
- Pultavana* Russorum victoria. P. X. 690.
- Pulveraria* conspiratio in Anglia. P. IX. 206.
- Pumerzanus* Episcopatus profanatus. P. VIII. 169.
- Punica* bella. P. XII. 194.
- Purgatorium*, ex Conc. Florentino. P. III. 264. Tridentino. 360. Senonensi. P. VII. 568. creditur etiam ab orientali Ecclesia. P. IX. 356.
- Puritani* hæretici in Anglia. P. VII. 861.
- Puteanus* Card. Tridentum deputatus, ut Concilio præſideat. P. XI. 252.
- Pu-

PUT

- Puteo* Pœnos vincit. P. XII. 195.
Putkammerus capitur. P. X. 748.
Pyramides Ægypti. P. XII. 192.
Pyrenæa pax, P. VIII. 641. P. IX. 108.
Pyrrhus Constantinop. Patriarcha Monothelita in Synedrio Ecthesia Heraclii confirmat. P. IV. 214.

Q.

- Quackeri*, novum & absurdum hæreticorum genus, orti. P. VIII. 449.
 P. IX. 220. conduunt in Pensilvania urbem Philadelphiam. P. XII. 228.
Quadagni, Ant. Card. P. X. 294.
Quadiana in Mexico. P. XII. 284.
Quadragesimæ tempus pie impendendum ex Conc. Mediolan. P. VII. 420.
Quamoxinus, Mexici post Motezumara Rex, a Cortesio captus, & capitali supplicio additus. P. XII. 282.
Quartodecimani disti a controversia Paschali. P. III. 39. P. IV. 8. an eos Victor Papa excommunicaverit. P. IV. 9.
Quebecum in Canada. P. XII. 228. occupatur ab Anglis. P. X. 774.
Quedlinburgense virginum cœnobium ab Henrico Aucupe fundatum. P. V. 8.
Quesingus pirata Sinas vastat. P. XII. 142.
Quesnelli, Paschalii, furor in Cardinales. P. VIII. 845. succedit Arnaldo in Papatu Jansenistico. 854. Ejus dogmatica damnatur. 855. Cruditas in Noallium. 859. Reflexiones morales in novum Testa-

QUE

- mentum, quas Noallius approbavit, per Bullam Unigenitus profligantur. P. XI. 371. P. X. 392. quæ cum observationibus recensetur. 234 & sq. Ejusacta. 383. & captivitas, e qua evadit. 384. obit. 362. Quesnelliana Historia. v. Jansenismus.
Quastenbergius Cæsareus ad Conventum Mülhusanum legatus. P. VIII. 161.
Quietista, P. VIII. 449.
Quiloam primus Gamma pervenit. P. XII. 78. dein Capralis, cum rege Abrahamo frustra amicitiam tentans. 80. qui tamen Lusitanis factus vestigalis. 81. tributum pendit. 82. quod cum recusat, deponitur. 85.
Quini Sexta Trullana synodus. P. III. 98.
Quinque-Acclesienfis Uaiversitas confirmata. P. XI. 204.
Quinquennium post professionem religiosam tollit actionem de nullitate professionis, ex Conc. Trident. P. III. 362.
Quintillianus. P. XI. 6.
Quintillus Imp. P. XI. 36.
Quintinus S. J. Canadæ Missionarius. P. XII. 238.
Quirinus, Angelus Maria, Card. P. X. 279. graviter fert ingressum Archidiaconi Brixienfis in Societatem Jesu. P. XI. 440.
de Quiroga, Jos. Insularum Marianarum Præfectus. P. XII. 125.
Quitum, urbs in Peruvia. P. XII. 226. 230. Quitense studium generale erectum. P. XI. 279.

RAB

R.

Rabanus Maurus sæculi sui scriptor celeberrimus, & Archiepiscopus Moguntinus præses concilii. P. IV. 297. 309. confutat Gotheschal- cum. *ibid.*

Rabutinius Ragozium cædit. P. IX. 245. missionem impetrat. 246.

Rabyus Mylordus Staffordiæ comes Gallis favet. P. X. 447.

Raceburgensis Episcopus Bremensis Archiep. suffraganeus. P. XI. 168.

Rada, Joannes, Franciscum Pizarrum, magnum Peruviae conquestorem, trucidat. P. XII. 236. & ideo ab Almagro dictus militiæ præfectus. 237.

Raderus, Gaspar, S. J. scriptum contra Missionarios S. J. in Paraguar- ia a Gallo quodam editum confu- tat. P. XII. 268.

Radicatus, Austriacus bellidux in pu- gna Lobosicia cadit. P. X. 735.

Radsevicus Card. Archiep. Gnesnen- sis, Primas Poloniæ, favet in ele- ctione Francisco Ludovico Bor- bonio. P. IX. 319.

Raginerius Lotharingæ dux. P. V. 6.

Ragioskius Card. obit. P. X. 615.

Ragozius, Franc. a Vesselenio ad re- bellionem concitatur. P. IX. 257. cui mater meliora consilia dat. 258. veniam a Cæsare obtinet. 260.

Ragozius, Franc. Leopoldus, ejus tu- tor Cæsar. P. IX. 278. 241. rebel- lionis in Hungaria auctor præci- puus. P. X. 577. captivus e carce-

RAG

re evadit in Poloniam. 578. secum rebellibus jungit. 579. cæditur ab Heistero. 583. & a Rabutino. P. IX. 245. oblatam Cæsaris clemen- tiam respuit, & in Poloniam fu- git. P. X. 586. ad Pontum Euxi- num ei post pacem Passarovicen- sem assignata sedes. 593. obit. 724.

Ragozius, Georgius, ab Hamanajo cæditur. P. IX. 232. electus Tran- sylvaniæ princeps Hungariam in- vadit, 237. ejus vero filius Polo- niam, ac cæsus pacem petere co- gitur. *ibid.* & 314. Turcarum mi- nis a principatu Transylvaniæ de- ponitur. 238. se armis restituit, & vincit Turcas. 239. frustra a Cæ- sare petit auxilia. 240. Barczaium dejicit principatu, & vulneratus Turcis obit catholicus. 241.

Ragozius, Josephus, mortuo patre in Galliam fugit. P. X. 724. a Bon- nevallio Cpolim pellectus spe, Transylvaniam recuperandi, quam cum Sultanus dare non posset, prin- cipem dixit. 725. obit. *ibid.*

Ragozius, Sigismundus, Transylva- niæ princeps hæreticus. P. VII. 309. P. IX. 232.

Ragusinus, Joan. O. S. Dom. Card. Ap. legatus in Bohem. & Hungar. ad convertendos hæreticos missus. P. XI. 210. disputat in Conc. Basi- leensi contra Hussitas. P. III. 246. Constantinopolim ad Græcos lega- tus missus, dein Cardinalis. 258.

Rattenbucensis monast. donationes con- firmatæ. P. XI. 163.

Ramilliaccensis pugna. P. X. 517.

Ramirez,

RAM

- Ramirez*, Joan. O Erem. S. Aug. Peruvia Missionarius. P. XII. 240.
Ramirus Legionis rex ope S. Jacobi Maurorum victor. P. V. 102.
Ramirus, Sanctii Majoris filius, omnium Aragoniæ regum pater. P. V. 105. 106.
Ramirus monachus, & maritus, Sacerdos, & rex Hispaniæ. P. V. 154.
de Rance, Armandus Joan. Bouthillierus, Abbas de la Trappe obit. P. VIII. 746. crisis de ejus scriptis. *ibid.*
Ratisbovensi monast. donationes confirmata. P. XI. 163.
Rinstadensis pax. P. X. 616.
Ranzovius comes, Adolph. Wilh. in carcere obit. P. X. 96.
Rapus sub excommunicatione prohibitus a Conc. Chalcedon. P. III. 63. Tridentino. 356.
Rascianorum rabies. P. X. 581.
Rasler, Sebast. Missionarius apud Abnaceses ab Anglis occisus. P. XII. 292.
Rastadii ab Eugenio & Villario pacis præliminaria formantur. P. X. 45.
Ratbodus Trevirensis Archiep. in Concilio Triburiensi præfens. P. IV. 302.
Ratembergenſe monast. Erem. S. Aug. separatum a provincia Bavarica. P. XI. 352.
Ratenovius, Wolfgangus, Archiep. Salisburg. cum Max. Bav. Duce colliditur. P. VIII. 23. Ejus resignatio approbata. P. XI. 301.
Ratemberga a Maximil. Emman. capta. P. X. 21.

RAT

- Rationes* ab administratoribus piorum locorum Ordinario reddendæ ex Conc. Tridentino. P. III. 350.
Ratisbona Imperio restituta. P. VII. 46. ne Sueci occuparent, a Max. I Bav. electore servata. P. VIII. 199. a Turriano propugnata, a Ferdinando rege expugnatur. 208. Ratisbonensis Episcopatus erectus. P. IV. 270. P. XI. 118. Ratisbonensis Capituli capitulatio cum Francisco Wilhelmo Episc. inita declaratur irrita. 325.
Ratisbonensis comitia. Sub Carolo V An. 1532. in quibus suspensio editi Wormatiensis decreta. P. VII. 112. An. 1543. de locis quibusdam in Turcarum finibus muniendis. 136. Sub Ferdinando I An. 1556. in quibus stabilita Pax Publica & Religiosa. 168. Sub Maximiliano II An. 1576. in quibus Imperator hic obiit. 178. Sub Rudolpho II. An. 1597. de subsidii contra Turcas. 186. An. 1608 sub eodem. P. VIII. 22. An. 1613 sub Mathia. 85. An. 1622 sub Ferdinando II contra Fridericum Palatinum. 147. An. 1640 sub Ferdinando III. de pace reducenda. 220. An. 1653 sub eodem. 315. An. 1663. sub Leopoldo M. contra Turcas. 372.
Ratisbonensis concilia. An. 742. sub S. Bonifacio. P. IV. 271. An. 792. præfente Carolo M. contra Felicem hæreticum. 273. circa An. 807. de Chor. Episcopis. 291.
Ratisbonense Catholicorum decretum contra Lutheranismum. P. III. 303.
Ratisbonensis colloquia & disputatio.

RAV

tationes. 311. 322. item P. VII.
136. P. VIII. 58. 62. Electorum
conventus propter Edictum Resti-
tutionis. 179.

Ravalliacus, Franciscus, Henricum
IV Galliae regem occidit. P. VIII.
471.

Ravennatenſe Seminarium Maronita-
rum erectum. P. XI 329.

Ravennatenſia Concilia. An. 957. præ-
ſente Joanne XIII & Ottone I
Imp. & An. 993. tempore Otto-
nis III præſide Gerberto P. V. 14.
An. 1286. provinciale. P. VI. 13.
An. 1310. contra Templarios. An.
1311. 1314. 1317. de diſciplina
eccleſiaſtica. 59.

Raugravii. P. VIII. 204.

S. Raymundus Pennafortius, magnum
illuſtriſſimi Ordinis Prædicatorum lu-
men. P. VI. 30. Decretalium Greg.
IX collector. P. XI. 178. canoniza-
tur. 292.

Raymundus Barcinonenſis comes leges
Gothicas abrogat, & novas indu-
cit. P. V. 111. Baleares Inſulas Mau-
ris eripit. 151. Aragoniæ rex. 154.

Raymundus Tolofanus Godefr. Bullio-
nii comes in terram ſanctam. P.
III. 156.

Raymundus Tolofanus Albigenſium
dux, & concilia contra eum cele-
brata. P. VI. 17.

Raynaldus, Mutinæ Dux, obit. P.
X. 306.

Raynaudus, Theophilus, confutat Ar-
naldum. P. XI. 335.

Razenburgicus Episcopatus a Prote-
ſtantibus profanatus. P. VIII. 170.

REC

& Duci Sverinenſi in P. W. da-
tus. 297.

Reccaredus rex Hiſpaniam exemplo ſuo
convertit. P. IV. 128. 203.

Reccaredus II Hiſpaniæ rex. P. IV.
226.

Receſvintbus Hiſpaniæ rex. P. IV.
234.

Receſſus Imperii noviffimi ſynopſis.

De ſuſtentatione Camerae. P. VIII.

325. de præſentatione Camera-

lium. 327. de reformatione pro-

ceſſus judicialis, in caſu ſimplicis

querelæ. 328. de appellationibus.

330. Ordinationes pro minuendis

appellationibus. 333. de reviſione.

334. de modo referendi. 336. de

executione aliisque ad Camera-

pertinentibus. 337. Schema Affeſ-

ſorum Catholicorum. 339. de de-

bitoribus obærat. *ibid.* de Circu-

lis eorumque deſenſionis apparatu.

341. Confirmatio tranſactionum.

de reſtituendis ex capite amneſtiæ

& gravaminum. 342. de deputa-

tione, matricula, præcedentia. 343.

de novis Principibus Imperii. Ra-

tificatio & ſubſcriptio. 344.

Recitatio Breviarii. Propositiones de
eadem damnatæ. P. IX. 11. 18. 47.

Redajus, Franc. Tranſylvaniæ prin-
ceps. P. IX. 239.

Redanus Claudiopolin ſtrenue defen-
dit. P. IX. 244.

Redituum venditio, a clericis facta,
prohibetur. P. XI. 404.

Reductiones in Paraquaria erectæ. P.
XII. 247. eccleſiaſticum & politi-

cum regimen in iis. 253.

RED

- R duvaldus* Ost- Angliæ rex, Christianus primus. P. IV. 249.
Referendi modus in Camera. P. VIII. 336.
Reformandi jus juxta P. W. P. VIII. 289. a quibus non dependeat? 291.
Reformati seu Calvinistæ in P. W. admissi. P. VIII. 254. 294.
Reformatio curiæ Romanæ ex Conc. Lateranenfi. P. III. 285. Decreta reformationis ex Conc. Tridentino. 333. 338. 349. 352. 356. 361. 362. Reformatio facta ab Adriano VI, Paulo III & Concilio Tridentino elidit Gravamina Lutheranorum. P. VII. 91.
Regaliæ jure an competat Imperatori jus primarum precum? P. VI. 242. de Regalium jure lis inter Innocentium XI & Ludovicum XIV regem. P. VIII. 691. Regaliæ extensio in conventu Cleri Gallicani declaratur irrita. P. XI. 358. Tractatus de origine Regalium damnatur. 372.
Regalus, Bredæ Gubernator, ad Belgradum cadit. P. X. 591.
Regense Concilium. P. IV. 169.
Regiensis Episc. Bononiensis suffraganeus. P. XI. 273.
Regino - Gradacii triste fatum. P. X. 772.
Regomons, urbs, condita. P. VII. 250.
Regionariæ turbæ in Helvetia. P. IX. 199. inde bellum. 200.
Registratio edictorum, Lis de edictis, in

REG

- acta Parlamenti referendis. P. VIII. 532.
Regnerus Norwegiæ rex. P. VI. 38.
Regnum hereditarium præstat electivo. P. IX. 276.
Regulæ Cancellariæ Apost. P. X. 309.
Regularis delinquens extra monasterium ex Conc. Trident. P. III. 362. Reformatio Regularium. vide *Reformatio*, item Conc. Mediolan. P. VII. 403. 417. Regularibus concessa facultas sepulturæ, audiendi confessiones, prædicandi. P. XI. 180. Illorum privilegia declarata & moderata. 227. in eorum ecclesiis Missam diebus Dominicis & Festis audientes præcepto satisfaciunt. 228. ad Episcopatum assumpti, si ad religionem redeunt, non possunt fieri superiores. 250. Pius V in eorum favorem Tridentinum explicat, & simul privilegia confirmat. 259. Paulus V indulgentias concessas revocat, & novas concedit. 297. Resolvuntur plures quæstiones de potestate Episcopi in Regulares. 305. 331. Declaratio Urbani VIII. de iisdem 311. nec non de exequiis apud illos. 320. Regularium parvæ domus in Italia extinctæ. 330. Parochus deducendo funus in eorum ecclesiis nullam functionem potest peragere. 336. Dubia de Regularibus & potestate Episcoporum soluta. *ibid.* Quid parochus possit exigere, quando sæculares apud eosdem sepulturam eligunt. 347. quid juris in deductione funeris. 351. Regularium parochiæ quomodo

REL

modo ab Episcopis visitandæ. 423.
 Canonici Regulares Lateranenses
 non obtineant beneficia secularia
 sine Indulto Apost. 430. De Epi-
 scoporum jurisdictione in Regula-
 res in Indiis. 437. Regulares an
 ordinari debeant ab Episcopo diœ-
 cesano? 441. Si non 12 in Con-
 ventu degant, Ordinariis sunt sub-
 jecti. 483. Propositio damnata de
 Regularium absolutione. P. IX. 4.
 Querelæ contra eorum multitudi-
 nem in Gallia. P. VIII. 673. Illo-
 rum dos defenditur a labe simoniæ.
ibid. pro reformatione commissarii
 designati. 674. aliquorum resistentia.
ibid. v. Religiosus.

Reichenbacense monasterium exemptum.
 P. XI. 354.

Reicherspergensæ monast. exemptum.
 P. XI. 161. & bona eidem confir-
 mata. 163.

Reichlin de Mellegg, Anselm. Princeps
Campid. P. X. 67. obit. 193.

Reibing, Jacobus, S. J. P. VIII. 65.

*Reinachius Danos ad deditionem com-
 pellit.* P. VIII. 159.

*Reinachius, Jac. Sigism. Episc. Basile-
 ensis.* P. X. 108. obit. 145.

Reinachius, Joan. Bapt. Coadj. Basil.
juri suo renuntiat. P. X. 108.

Reinachius, Joan. Conr. Episc. Basil.
obit. P. X. 108.

*Relapsi an rursus fuerint admissi ad
 pœnitentiam in veteri Ecclesia?*
 P. IV. 52.

*Religionis unitas parens quietis publi-
 cæ.* P. VII. 121. Religionis liber-
 tas an jure Lutheranis fuerit nega-

REL

ta? 117. Religionis mutatio quæ
 mala in Germaniam invexerit? P.
 VIII. 169. Unionem tentat Leo-
 poldus Imp. 445. Religionis diffi-
 dia in Hungaria. P. X. 593. Reli-
 gio Christianorum in Turcia. P. XII.
 45. De evidentia religionis thesis
 damnata. P. VIII. 726 & sq.

Religiosa Pax. P. VII. 151. in Pace
 Osnabrugensi confirmata. P. VIII.
 286. Cæsari non adimit jurisdictio-
 nem in causis religionis cogno-
 scendi. 9. 12.

*Religiosi e Belgio exules ob detrecta-
 tum juramentum.* P. VII. 685. Re-
 ligiosi status antiquitas. P. IV. 348.
 Exemplum dispensationis pontifi-
 cæ in voto religionis. P. V. 139.
 tempus, Religiosæ Professionis nul-
 litatem obtinendi. P. XI. 444. The-
 sis Jansenistica & doctrina S. Au-
 gustini de Votis Religiosis. P. VIII.
 951. Propositiones aliquæ Religio-
 forum Mendicantium a comitiis
 Cleri Gallicani condemnatæ. 666.
 v. *Regulares.*

*Reliquiæ Sanctorum ex Conc. Latera-
 nensi.* P. III. 173. Tridentino.
 360. Agaunenfi An. 515. cele-
 brato. P. IV. 198. Mediolan. P.
 VII. 404. 421. 434. Reliquiarum
 cultus antiquus. P. XI. 34.

*S. Remigius Rhemensis Episc. bapti-
 zat Clodoveum Galliæ Regem.*
 P. IV. 184.

Remundus, Florimundus, obit. P.
 VIII. 463.

*Remingerus pacem cum Turcis com-
 ponit.* P. IX. 252.

REN

- Renuntiatio Beneficiorum ex Conc. Lateranensi.* P. III. 170. Augustano. P. VII. 204.
- Repagulorum Tractatus.* P. X. 521.
- Rebaraus* Carthagin. Episc. Concilium ibidem celebrat. P. IV. 126.
- Requesenus*, Ludovicus, in Belgium. P. VII. 674. ejus mors, & elogium. 677.
- Rescriptum* quid, & quotuplex? P. I. 127. causa efficiens. 128. formalis. 129. vitia. 131. præsentatio, interpretatio. 137. executio, exspiratio. *ibid.* casus, quo quis plura obtineat. 138. circa Rescripta videatur etiam Conc. Lugdunen. P. III. 185.
- Reservationes Pontificiæ in Germania*, vid. Dissert. de *Concordatis*. P. VI. 193.
- Reservata Casarea.* P. VII. 77.
- Reservatum Ecclesiasticum.* P. III. 341. quod est æquissimum. P. VII. 153. conforme Verbo DEL. 154. juri naturæ. 155. ab A catholicis non servatum. *ibid.* P. VIII. 169. 170. Protestantibus in componenda Pace Westph. est gravamen. 279. statuitur reciprocum. 288.
- Restitutionis Edictum*, Causæ. P. VIII. 169. Tenor. 171. Executio. 177. Restitutionis terminus in pace Osnebrug. fixus. 287.
- Restitutio*, Propositio damnata de restitutione. P. IX. 40.
- Restrictio mentalis*, Propositio de eadem damnata. P. IX. 36.
- de *Retz*, Franc. Pauli Gondii, Card. singularia fata, P. VIII. 631. P. XI. 331.

REV

- Reventlavia*, Friderici IV Daniæ regis conjux altera. P. X. 684.
- Revisio*, in camera imperiali concessa, qualem effectum habeat. P. VIII. 323. adversus sententiam cameræ, juxta Recess. Noviss. 334. Revisionis loco Supplicatio ad Cæsarem in P. W. introducta. 293.
- Reunionum systema.* P. VIII. 684.
- Reus* per indicia indubitata convictus, quamvis non confessus, pœna ordinaria est afficiendus. P. XI. 417.
- Reus*, Bernardus, S. J. Peruanus Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 242.
- Reuschenbergius*, Bojorum duxor. P. VIII. 230.
- Rex Romanorum* an aliquis eligendus sit, a quibus definiendum. P. X. 200. P. VIII. 316.
- Rezzonico*, Carolus, Card. P. X. 304.
- Rheingravius* comes, Bohemorum dux, in pugna Prageni captus. P. VIII. 124.
- Rbelingius* Princeps & Abbas Berchtolsgadenensis obit. P. X. 86.
- Rhemensia* Concilia. An. 625. sub Clotario II rege. P. IV. 221. An. 813. sub Carolo M de pœnitentia & confessione. 325. An. 975. excommunicatus Theobaldus, usurpator Episcopatus Ambianensis. P. V. 24. alterum de invasoribus bonorum ecclesiasticorum, 25. nec non pro Arnulpho vero Archiepiscopo. *ibid.* Sæc. XII. celebratum, in quo Henricus V fuit excommunicatus. 135. 145. An. 1138. Canones Concilii Claromontani repeti.

RIIE

- petiti. 148. An. 1148. statutum, ne excommunicati ab aliis Episcopis recipiantur. *ibid.* An. 1564. provinciale. P. VII. 582. An. 1583. pariter provinciale. 591. Synodus Rhemensis An. 1094. contra Ivonem celebrata. P. V. 88.
- Rhemensis* Archiepiscopus Gallie Primas. P. XI. 122.
- Rhenanum* fœdus. P. VIII. 378.
- Rhenoberga* capta, & Ernesto Electori restituta. P. VII. 722.
- Rhenofelsa* Landgravius Rhenofelsen Rottenburgensi restituta. P. X. 52. Rhenofelsenensis stirpis fundator. P. VIII. 309.
- Rheticus* Augustodunensis Episc. ab Imperatore Romam ad Concilium invitatus. P. IV. 87.
- Rhodes*, Alexander, S. J. P. XII. 96. Missionis in regno Tunchino fundator. 129.
- Rhodes* S. J. frater Medicus, Imp. Sinarum a gravi morbo liberat. P. XII. 152.
- Rhodii* equites a capta & ad ducentos annos defensa Insula Rhodo sic nuncupati Hospitalarii. P. III. 157. 165.
- Rhodoaldus* Longobard, rex Arianus. P. IV. 130.
- Rhodoaldus* Portuensis Episc. bis legatus Pontificius, bis prævaricator. P. IV. 316.
- Rhætica* turbæ ob religionem. P. IX. 204. Rhæticum bellum in Valle Tellina. 101. Pax. *ibid.*
- Rhotadi* Episcopi appellantis causa. Habita desuper concilia. P. IV. 317.

RIC

- Ricci*, Franc. Card. P. X. 319.
- Riccus*, Matthæus, S. J. in Sinas peruenit, & ope scientiæ mathematicæ Sinas sibi faventes reddit. P. XII. 138. Imperatori munera offert. 139. fundator Missionis Sinicæ, obit. 140.
- Richardus I* Anglus, ab expeditione sacra suscepta, victo Saladino, recuperata Cypro memorabilis, in reditu a Leopoldo Austriaco interceptus, & magno lytro redemptus. P. III. 158. P. V. 132. 159.
- Richardus II* a Wicleffitis rebellibus carcerem, & mortem subiit. P. VI. 79. 80.
- Richardus III* Angliæ rex, cum quo extirpata est virilis ducum Andegavensium propago. P. VI. 152.
- Richardus* Cicestrensis Episc. in Canonem Sanctorum relatus. P. XI. 182.
- Richardus* Card. Gregorii VII in Hispaniam legatus præsidet Concilio Burgenfi. P. V. 113. 115.
- Richardus* Wilhelmi Normaniæ ducis filius perfidiæ Ludovici IV subtrahitur. P. V. 21.
- Richelius*, Armandus, Episc. Lucionensis. P. VIII. 490. reginam in exilium comitatur. 513. pacem inter regem & reginam matrem conciliat. 526. 534. fit Card. & primus Minister. 567. Domus Austriacæ inimicus. 572. quam per bellum Genuense petit. *ibid.* Ejus ira in Jesuitas. 574. In eum conspirant Principes. 580. expugnat Ruppellam. 582. Conatus ad subjiciendos

RIC

- dos sibi omnes ecclesiasticos. 599.
 & Patriarchatum erigendum. 601.
 bellum contra Domum Austriacam
 decernit. 603. cudit fœdus cum
 Sueco. 188. composita pace Pra-
 gensi Germaniam de novo turbat.
 212. 213. Defectionis Lusitanicæ
 promotor ab aliquibus dictus. P.
 IX. 131. obit. P. VIII. 606.
Richelius Dux Minoricam expugnat.
 P. X. 733. ab Estræo copiarum
 imperium in Westphalia acci-
 pit. 743. init conventionem Se-
 vensem. 744.
Richeomus, Lud. Apologiam pro Jesui-
 tis scribit. P. VIII. 467.
Richerius, Edmundus, Jesuitarum ini-
 micus. P. VIII. 479. contra po-
 testatem monarchicam scribit. 499.
 & contra ecclesiasticam. 501.
 damnatur. *ibid.*
Richmondus Dux, Carolius Lenoxius,
 obit. P. X. 500.
Ricimerus plures, qui se Imperatores
 dixere, throno dejecit. P. XI. 80.
Ridolphi S. J. Congr. SS. Rituum con-
 sultor. P. XI. 445.
Rigenfis Episcopatus erectus. P. VI.
 169. concilium 170. Rigenfis col-
 legii S. J. fata, & seditio Luthera-
 norum. 171. 172. P. XI. 274 Ri-
 genfis Archiepiscopatus confirma-
 tus. 180. & profanatus. P. VIII.
 169.
Rigor Doctrinæ in hæreses degenerat.
 P. XI. 21. Ab eo non semper de-
 pendent hominum mores. Rigidi
 enim non semper optimi. 154.
Rigordus S. J. Sidone Missionem sa-
 cram auspiciatur. P. XII. 59.

RIN

- Rinck de Baldenstein* Baro, Georg. Jos.
 Wilh. Episc. Basileensis. P. X. 153.
Rintelenfis Academia erecta. P. VIII.
 448.
Riparius, Ant. S. J. Missionarius in
 Paraguaria in odium fidei occisus.
 P. XII. 258.
Ripensis Episcopatus fundatus. P. VI.
 39. concilium. 41.
 de *Ripperda* Baro, Joh. Wilh. Pacem
 Viennensem componit. P. X. 58.
 ejusdem ruina. 467. 469. 473.
Risvicensis pacificatio. P. VIII. 433.
 P. IX. 195. De clausula quarti ar-
 ticuli. P. VIII. 444. Cujus abolitio
 a Protestantibss urgetur. P. X. 91.
 novæ eorum tricæ. 103. Respon-
 sum Cæsaris. 106.
Ritbergensis caussa & lis de successione
 P. X. 84.
Rituale Romanum promulgatum. P. XI.
 302.
Rivalensis Episcopatus profanatus. P.
 VIII. 169.
Riviera, Dominicus, Card. P. X. 298.
 de *Roa*, Ant. O. S. Aug. Missionarii
 in Mexico memorabilis ratio cicu-
 randi barbaros. P. XII. 283.
S. Robertus Cisterciensis ordinis fun-
 dator. P. VII. 336. P. XI. 154.
Robertus Burgundiæ ducum fundator.
 P. V. 83. P. VII. 626.
Robertus Hugonis M. pater, Galliæ
 rex. P. V. 21.
Robertus, Capeti filius, rex Galliæ
 sanctus, ac pacificus, & sancto pa-
 riter Henrico Imperatori amicissi-
 mus. Præterea pater pauperum,
 ordinis ecclesiastici, ecclesiarum,
 Religionis vindex. P. V. 22. 87.

ROB

- Robertus*, S. Ludovici filius, Dux Claremontanus, & parens domus Barbonicæ. P. VI. 16.
- Robertus* Flandriæ comes Godefr. Bullionii comes in terram sanctam. P. III. 156.
- Robertus* Palatinus libertate donatus. P. VIII. 225.
- Robertus Carolus* rex Hungariæ purificationem vulgarem sustulit. P. VII. 272.
- Robinetus* S. J. Philippi V. Hispaniæ regis confessorius. P. X. 458.
- Robinsonus*, Angliæ ad Ultrajectensem pacificationem legatus. P. X. 451.
- Roboretus*, Franc. in Pont. electus, Sixtus IV dictus. P. XI. 219.
- Roboretus*, Julianus, Rom. Pont. sub Julii II nomine. P. XI. 223.
- Rocha*, Felix, S. J. Missionarius in Sinis. P. XII. 164.
- Rocheforti* comitatus. Lis de eo inter Domum Löwensteiniam, & Stolbergiam. P. X. 101.
- Rochinghamiense* concilium. P. V. 98.
- Rockizana*, Joan. Hassita, Bohemorum legatus ad concilium Basileense, P. III. 246. male consulit Bohemiæ. P. VII. 260.
- Rocoux* pagus haud procul Leodio, ubi Galli victoriam de foederato exercitu retulere. P. X. 537.
- Rodericius* S. J. morienti Taycosamæ, Japoniæ Imp. saniora consilia nequicquam subjicit. P. XII. 177.
- Rodericius*, Simon, a S. Ignatio inter primos in Indias missus. P. XII. 92.
- Rodericus* Hispaniæ rex vitiis, quam virtutibus nobilior P. IV. 245. stu-

ROD

- pro Cavæ illato sibi, & Hispaniæ fatalis. 246.
- Rodericus Cidus* victor Maurorum incomparabilis. P. V. 114.
- Rodriquez*, Alphonsus, S. J. Missionarius in Paraguaría in odium fidei occisus. P. XII. 257.
- Rodriquez*, Augustinus, O. S. Fr. Mexici Missionarius, in odium fidei occisus. P. XII. 283.
- Rodulphi*, Nicolai, O. Præd. Magistri generalis depositio declarata irrita. P. XI. 326.
- Røe & Helge* fratres, Daniæ, Norwegiæ, & Sueciæ reges. P. VI. 38.
- Rømeri* in pugna ad Molvicium fortitudo. P. X. 124.
- Röschbildensis* Episcopatus fundatus. P. VI. 39.
- Rømerus* Præses Thorunenſis capite plexus. P. X. 624.
- Rogierus* Siciliæ rex fautor pseudo-pontificum. P. V. 130 P. III. 148. ejus filia nubit Henrico VI. Imp. P. III. 179.
- Rogierus* S. J. Missionarius sapius in Sinas aditum tentat. P. XII. 138.
- Rogierus*, Joan. S. J. Missionarius in Florida. P. XII. 286.
- de *Roban*, Armandus, Princeps Subiſius, Coadjut. Argent. creatur Card. P. X. 325. succedit Armando Gastoni. 199.
- de *Roban*, Armandus Gaston, Episc. Argent. & Card. P. X. 228. obit. 199.
- Robanius* Henr. Hugonotorum Dux P. VIII. 484. 552. 554. pacem extorquet. 560. & Valesiorum duca.

ROL

catum perduellionis pretium obtinet. 566. capitur. 567. & liberatur 568. Calvinistas ad rebellandum concitat. 571. dehortatur suos a pace. 572. Sectarios iterum ad arma excitat. 581. sæpius cæsus. *ibid.* gratiam regis implorat, & obtinet. 586. obit. 587.

Rolandus Anglus ad Farnesium deficit. P. VII. 715.

Rolandus sub nomine Alexandri III factus Rom. Pont. P. XI. 165.

Rollo Normannorum Dux conversus. P. V. 20.

Romæ expugnatio, & direptio per Genfericum Vandalorum regem. P. XI. 80. expugnatio & clades per Carolum Borbonium P. III. 305. P. VII. 93. P. XI. 237. crisis de hac re. P. VII. 160. Romani meditantur rempublicam. P. III. 148. P. XI. 162. 163. Academia erecta P. XI. 191. 207. Romanæ diœcesis Vicarii generalis potestas. 241.

Romana concilia, *Sæc. II.* circa an. 140. contra Theodotum Coriarium. P. IV. 7. sub Victore I. contra Quartodecimanos. 8. *Sæc. III.* an. 252. & 253. circa lapsos. 25. an. 263. sub Dionysio in causa Dionysii Alexandrini. 27. *Sæc. IV.* an. 313. sub Melchiade Papa contra Donatistas. 73. an. 325. sub Sylvestro I. in quo approbatum Nicænum I. additis 20. canonibus. 90. 147. an. 337. sub Julio I. contra Arianos. 147. Sub eodem an. 340. in causa S. Athanasii. 98. 147. sub Damaso contra Arianos. 116. *Sæc. V.* an. 430. sub Cælestino I. contra Pela-

Pars XIII.

ROM

gianos, & Nestorianos. 152. 159. an. 459. conciliabulum Ephesinum II. sub S. Leone. 161. an. 445. sub eodem in causa S. Hilarii. 170. an. 465. sub Hilario, & an. 494. sub Gelasio. 175. an. 495. sub eodem Gelasio. 177. *Sæc. VI.* sub Gregorio M. in causa Joannis Presbyteri Chalcedonensis. 182. *Sæc. VII.* an. 639. sub Severino. an. 640. sub Joanne IV. an. 648. sub Theodoro, an. 649. sub Martino I. contra Monothelitas, 214. an. 680. sub Agathone contra eosdem, 215. *Sæc. VIII.* an. 730. sub Gregorio II. contra Iconoclastas, 256. an. 732. sub Gregorio III. contra eosdem, 257. an. 769. sub Steph. IV contra Copronymum, 258. in causa Leonis III. præsentè Carolo M. 260. an. 743. sub Zacharia de disciplina Ecclesiastica, 264. *Sæc. IX.* sub Nicolao in causa Lotharii Junioris, 315. an. 864. in causa Rhodoaldi Portuensis Episcopi, 316. an. 849. & 850. in causa Anastasii Cardinalis, 320. *Sæc. X.* sub Joanne XIII. duo, P. V. 14. an. 993. sub Joanne XV. in quo S. Udalricus in numerum sanctorum relatus est, *ibid.* an. 996. & 998. sub Gregorio V. 15. Dissertatio in canones hujus ultimi concilii de Translatione Episcopi 16. *Sæc. XI.* plura concilia fuere celebrata Romæ contra Simoniacos, concubinaros, & in causa schismatis inter Gregorium VII. & Henricum IV. Imp. 85. 86. an. 1050. sub S. Leone IX. & an. 1059. sub Nicolao II. contra Berengarium, 92, & pro restauranda

ROM

- da disciplina, P. XI. 147. an. 1079. sub Gregorio VII. contra eundem P. V. 93. *Sæc. XII.* sub Paschali in controversia de Investituris 133. contra Abaelardum, 145. *Sæc. XIV.* an. 1303. contra Philippum Pulchrum a Bonifacio VIII. celebratum. P. VI. 58. *Sæc. XV.* an. 1412. sub Joanne XXIII. contra scripta Wicleffi, 154. *Sæc. XVIII.* an. 1725 a Benedicto XIII. in Basilica Lateranensi celebratum. P. X. 282.
- Romana* fides perditissimis etiam temporibus optima. P. III. 142.
- Romani* regis electio. P. VII. 5. vide *Electio.*
- Romanovia* familia. P. IX. 338.
- Romanus* Pont. P. XI. 129.
- Romanus Argyrus* Imp. P. XI. 143.
- Romanus Diogenes* Imp. P. XI. 155.
- Romanus Junior* Imp. P. XI. 137.
- Roncaglia*, Constant. praxi admotus Probabilissimum tuetur. P. X. 792.
- Roockius*, archithalassius Angliæ. P. X. 487.
- Rorenſi* monasterio donationes confirmatæ. P. XI. 163.
- Rosa*, ducis Vinariensis tribunus. P. VIII. 220. Lamboji exercitum penitus dissipat. 225. e Dutlingana pugna fuga evadit. 227.
- Rosa Limana*. P. XII. 239. canonizatur P. XI. 347.
- de *Rosario*, Nicolaus, Martyr. P. XII. 215.
- Rosarium*, precandi formula, institutum. P. XI. 176. & approbatum. 220. Rosarii Confraternitates approbatæ & indulgentiis ditatæ. 236. Ejusdem festivitas prima Dominica

ROS

- Octobris celebranda, 266. *Rosarium*, tanquam traditum S. Francisco & S. Claræ, sub titulo Seraphici ne Minores introducant, vetitum. 343.
- Rosbacense* prælium. P. X. 745.
- Rosende*, Carolus, S. J. Missionarius Pekini. P. XII. 164.
- Rosenus* comes, Suecorum Dux. P. X. 753.
- Rosnæus* Mottæo subrogatus P. VII. 727. in Hulſti obsidione occisus, 737. 728.
- Rospigliosus*, Julius, in Rom. Pont. electus, assumpto Clementis IX. nomine. P. XI. 344.
- Rossetus* S. J. frater laicus Pekini. P. XII. 165.
- Rossiacense* concilium. P. VI. 22.
- de *Rost*, Jos. Bened. Episc. Curienſis. P. X. 67. 567.
- Rostius*, arcis Ehrenbergensis præfectus. P. X. 22.
- Rotæ auditeres* constituti, & reformati. P. XI. 252.
- Rotense* monast. exemptum. P. XI. 161. confirmantur eidem donationes. 163. accedit ad Congr. Benedictino-Bav. 354.
- Roterodamus*, Erasmus, insignis litteraturæ, sed suspectæ religionis homo, modo Lutherizans, modo Lutheromastix. P. III. 299. obit. P. VII. 357.
- Roib*, Henr. S. J. ad varias quæstiones de Indiis respondet. P. XII. 95. & sq.
- Rotbadi*, Episc. Sueſſionenſis caussa. P. XI. 123.

ROT

- Rotbaldus* a Cæsare ad dehortandos rebelles Hungaros missus. P. IX. 259.
- Rotbaldus* Moguntinus Archiepisc. præsidet concilio Northusensi. P. V. 136.
- Rotbaritus* Longobard. rex Arianus. P. IV. 130.
- Rotomagensia* concilia. an. 1050. de disciplina, P. V. 90. annis 1072 & 1074. de eadem, 91. an. 1231. provinciale, P. VI. 21. an. 1445. pariter provinciale, 133. an. 1522. provinciale, edita 6. decreta, & resolutæ 11. quæstiones, P. VII. 552. an. 1581. in quo decreta edita de doctrina fidei & morum. 585.
- Rottenberga* ab Austriacis expugnata & diruta. P. X. 19.
- Rottosfredanum* prælium. P. X. 323.
- Rotuli* portione privantur Cardd. Romæ non residentes. P. XI. 427.
- Rotundus*, Christoph. S. J. Missionarius in Florida a barbaris occisus. P. XII. 286.
- Rotavila* a fœdere Helvetico abstracta, P. IX. 199. obsidetur. P. VIII. 227.
- de Rovere*, Franc. Maria, Dux Urbini, obit. P. XI. 310.
- Rovillaus*, Bavaricus bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.
- Rovillaus* Voerdæ Batavis pacem offert. P. X. 436. 439.
- Rozus*, Franc. S. J. Thomæorum Christianorum in Malabaria Episc. P. XII. 105. approbat P. Roberti de Nobilibus rationes, prædicandi Evangelium. 113.
- Rucus*, Carolus, S. J. obit. P. X. 368.

RUD

- Rubasii* victoria de Hugonotis reportata in Belgio. P. VII. 699. mors. 708.
- Rudolphi*, Josephus, in Principem & Abbatem S. Galli electus pacem Badenæ propter Toggios componit. P. X. 552.
- Rudolphus I.* Habsburgicus Augustæ Domus, Pacis Publicæ & Ecclesiasticæ, atque adeo communis felicitatis fundator longe Augustissimus P. III. 184. P. VI. 7. Ottocarum Bohemiæ regem acie fundit, P. VII. 251.
- Rudolphus II.* princeps religiosissimus P. VII. 264. Hungariæ & Bohemiæ Rex, denique Imperator patri succedit. P. VII. 182. Litterarum æstimatio, Majestas, 265. bellum Turcicum varia fortuna gestum. 294. Controversia Aquisgranensis cum Calvinistis, 183. Colonienfis cum Truchsessio, & Argentinensis. 184. Comitia Ratisbonensia, 186. fit Dominus Tyroleos. Jus suis reservat succedendi in Wirtenbergia. *ibid.* Posteriora ejus tempora. P. VIII. 1. & seqq. Proscriptio Donawerdana. 2. & seqq. Unio Protestantium, Liga Catholicorum. 22. Illi molestias faciunt Matthias frater & Protestantes in Bohemia. P. IX. 289. Rudolphi constantia. 290. Litteras Majestatis concedit. 291. Matthias frater deprecatur. Leopoldus Archid. opitulatum venit in Bohemiam. 292. Matthiæ in fratrem sævitia, 293. Rudolphi obitus & elogium. *ibid.* P. VIII. 24.

RUD

- Rudolphus Sueviæ Dux a Proceribus in Imperatorem loco Henrici IV exautoritati eligitur, paulo post mortuus. P. III. 133.*
Rudolphus Alberti I. Imp. filius, Bohemiæ rex. P. VII. 253.
Rudolphus I. Conradi Sueviæ comitis filius, a concilio Aganensi in regem Burgundiæ superioris coronatus, P. IV. 301. P. V. 20. P. VII. 619. dein etiam rex Galliæ P. V. 21.
Rudolphus II. rex Burgundiæ unit regnum Arelatense, P. IV. 301. P. V. 74. P. VII. 619.
Rudolphus III rex Arelatensis P. V. 74. P. VII. 619.
Rudolphus IV. ultimus Burgundici, & Arelatensis regni rex. P. V. 71.
Ruffinus Imperii administrator perfidus. P. IV. 125. P. XI. 72.
Ruffo, Ant. Card. P. X. 319.
Rufus Oëtodurensis Episc. subscribit conc. Aurelian. quarto P. IV. 189.
Rügen insula, Vandalis erepta. P. IX. 329. in P. W. Suecis cessa, P. VIII. 296.
S. Remoldus Belgii Apostolus. P. VII. 733.
Rupescaldius Card. monasteria in Gallia reformat. P. VIII. 506.
Rupescaldius Frid. Card. P. X. 325.
Rupellæ frustra obsidione tentatæ P. VII. 496. Calvinistarum comitia. P. VIII. 459. 537. Rupellæ expugnatio & repurgatio. Inscriptiones. 582. Rupellenis Episcopatus erectus. P. XI. 329.
Rupense concilium. P. V. 110.
S. Rupertus Bojariæ Apostolus. P. IV. 270.

RUS

- Rupertus Imperator imperio vegetiore dignissimus a Joanne Galeatio victus, obit post fundatam academiam Heidelbergensem. P. VI. 108.*
Ruremondanus Episcopatus erectus. P. XI. 249. 250.
Rusconi, Bernardus, Rheinavii in abbatem electus. P. X. 570.
Rusdorsii, Joachimi, Calvinistæ calumniæ in Maximilianum I. refutæ P. VII. 63.
Russolus, Barthol. Card. P. X. 293. obit. 313.
*Russia, Russus gentem Slavonicam in Moscoviam ducit P. V. 137. P. IX. 336. Russia vetus, *ibid.* nova, Comœdia cum 4 Demetriis. 337. venit ad Domum Romanowiam. Alexius Michaelovicus tres relinquit filios, qui omnes imperant. 338. Conjunctio in Petrum Zarum detecta, Sophiæ sororis & Gallicini pœna. *ibid.* & seq. Status *Sæculo XVIII.* Petrus I. vincitur a Carolo XII. Sæciæ rege. Narvam & Mietaviam capit. Decretoria ad Pultaviam victoria. P. X. 690. Zarus Livoniam occupat. Turcam primum vincit, dein vero conclusus. 691. pacem obtinet. 692. Continuatio belli Suecici. Zari filius Alexius fugit. *ibid.* obit in carcere, relicto Petro filio. Pax Neostadiensis cum Suecis. 693. 652. Imperatoris titulus. Expeditio ad Calpium. Holsatus gener Zari. 694. Hujus mors, elogium, profapia. 695. genealogia. 696. Succedit uxor secunda Catharina. Erectio Academiæ Petroburgensis. Mors Catharinæ. 697. Succedit Ale.*

RUS

Alexii filius Petrus II, Schaffiroffi & Menzicoffi ruina, 698. Münchii potentia. Tractatus cum Hispanis, 699. Pax cum Persis. Petri II obitus. Succedit Anna Joannis filia. 700. Dolgoruckii ruina. Navigatio per mare boreale. 701. Tartari invadunt Cosaccos. Münchii dignitas, 702. bellum Polonicum. Bellum Turcicum. Involvitur Cæsar. Causa Marchionis de Monte, 703. Niermerowienſis congreſſus. 704. Pax Belgradenſis. 705. obiit Anna Imp. ſuccedit Joannes pronepos. Mater Pironio deſecto tutelam arripit 707. ſed mox cum filio & marito a throno ad carcerem ducitur. Elifabetha Petri I filia, ad coronam vocata. 708. Holſatus ſucceſſor declaratus. Procerum plurium ruinæ. 709. Nuptiæ Holſati ſucceſſoris cum Anhaltina. Chetardius & Botta Legati ſacrificium Status. 710. Renovatio fœderis cum Austria. 712. Subſidiorum tarditas. 713. 714. Bellum cum Boruſſo an. 1757 inchoatum. 716. 746. Pugna ad Jägersdorffium. *ibid.* Boruſſia capta Ruſſi in Marchiam. Pugna ad Zorndorff. Colberga obſeſſa. 752. Soltikow Generaliſſimus bis vincit Boruſſos. 758. Pugna ad Kunersdorff. 759. Berolinum occupatum. 766. Betterlin Moſcorum dux. 769. Colberga capta. 770. Obitus Imperatricis. Petrus III degener. Fœdus rumpit. 716. Zerniſchewius jubetur ab Auſtriacis recedere. 772. Mutatio Ruſſiæ. 717. 776. Ruſſiæ legatus, no-

RUT

vo exemplo, ad Comitia miſſus. 185. Ruſſiæ turbæ poſt Concilium Florentinum. P. III. 266.
Ruthena natio ad unionem cum Eccleſia Romana admiſſa. P. X. 289.
A Ruvere, Franc. electus Pont. Sixtus IV dictus. P. XI. 219.
A Ruvere, Julianus, Pont. ſub Julii II nomine. P. XI. 223.
Ruzzinus, Carolus, Venetorum legatus ad Pacem Paſſarovicenſem. P. X. 592. & Dux. 297. obit. 302.
de Rycke, Jodocus, O. S. Franc. Peruvix Miſſionarius primum Limæ monaſterium conſtruit. P. XII. 239.

S.

SS. Sabæ & Andreæ Monaſt. Ord. Ciſt. Collegio Germanico unitum. P. XI. 266.
Sabaudia primo regni Lotharici, Burgundici, atque Arelatenſis pars, dein proprios habens comites. P. VII. 620. in ducatum evehitur. P. III. 226. P. VII. 620. Carolus Emanuel Sabaudix dux accedit Gallico Catholicorum fœderi. P. VII. 525. Pax Sabaudica. P. VIII. 689.
Sabellius unam in Trinitate perſonam fingit. P. III. 50. damnatur. P. IV. 27. 104.
Sabiniana provincia Eccleſiæ Rom. donata. P. XI. 117.
Sabinianus Rom. Pont. P. XI. 104.
Sacæum Scytharum regnum. P. XII. 32.
Sacerdotum matrimonium an a Nicolao I conſeſſum. P. III. 44. Propoſitio

SAC

- tio damnata de Sacerdote, cum peccato mortali sacrificante. P. IX. 20.
- Sacramentorum administratio ex Conc. Florentino.* P. III. 270. Tridentino. 319. Colonienfi. P. VII. 195. Augustano. 209. 211. Mediolan. 376. 394. 399. 435. Senonensi. 567. Observatio de Sacramentis ex Conc. II Cabilionensi contra sectarios. P. IV. 326. Propositio damnata de Sacramentorum simulatione. P. IX. 36. Theses Jansenistarum & Anti-Theses de Sacramentis. P. VIII. 942. S. Augustini doctrina de Sacramento Confessionis. 944. an ex S. Augustini sententia excludendi sint a S. communione iusti, non omnino perfecti. 946.
- Sacramentalia ex Conc. Mediolan.* P. VII. 399. 408. 421.
- Sacrificiorum*, pro vivis & mortuis oblatorum, antiquitas. P. XI. 13.
- Sacripantus* Card. obit. P. X. 279.
- Sacripanti*, Carolus Maria, Card. P. X. 308.
- Sadducæorum secta.* P. XII. 17.
- Sadoletus*, Joannes, a Leone X. Romam invitatus, & a Paulo III. creatus Cardinalis. P. III. 285. P. XI. 232.
- Sæcularisatio* Episcopatum in Germania improbata. P. XI. 418.
- Sagenæ* in Grifonia Calvinistæ Catholicos armata vi adoriuntur. P. IX. 204.
- Sagittarius* Episc. ob crimen majestatis depositus. P. IV. 195.
- Sagittariorum ars* inter Christianos prohibita. P. III. 147.

SAL

- Saguntum*, ab Hannibale expugnatum. P. XII. 195.
- Saillius*, Thomas, S. J. Alexandro Farnesio a confessionibus. P. VII. 714.
- Saladinus* Christianis Jerosolymam eripit. P. III. 158. P. XII. 192.
- Salankemensis victoria.* P. IX. 280.
- de *Salazar*, Andr. Ord. Erem. S. Aug. Peruvix Missionarius. P. XII. 240.
- Saldanha*, Card. visitator & reformatior Patrum S. J. in Lusitania constitutus. P. XI. 488.
- Salernitanus* Episcopatus in Archiepiscopatum erectus. P. XI. 138.
- Salernus* S. J. creatur Card. P. X. 233. obit. 281.
- Salesius*, Franc. in Episcopatu Genevensi succedit Garniero. P. VIII. 457. tanquam errore Semi-Pelagianorum infectus a Jansenistis traducitur. P. X. 427. Probabilissimum approbat, & ideo a P. Serry culpatur. 791. Ejusdem beatificatio. P. XI. 342. & canonizatio. 343.
- Salica lex.* P. V. 22.
- Salisburgenfes* turbæ. P. VIII. 23. Rusticorum nova secta. P. X. 82. Academia erecta. P. VIII. 448. Monasterium Erem. S. Aug. a provincia Bavarica separatum. P. XI. 352.
- Salisburgensia* Concilia, An. 807. sub Arnone Archiepiscopo. P. IV. 291. circa initium Sæculi XIII. de subsidio pro defendenda terra sancta. P. VI. 9. An. 1274. provinciale canones Concilii Lugdunensis II promulgat. 11. ad finem hujus sæculi congregatum pro remedio, subveniendi terræ sanctæ. 12. An. 1310.

SAL

1310. duo Concilia sunt Salisburgi celebrata. 62. An. 1386. pro disciplina Ecclesiastica. 68. Circa an. 1420 præside Eberhardo Archiepiscopo. 111. An. 1490. 119. An. 1569. sub Joanne Jacobo Archiepiscopo pro promulgatione Concilii Tridentini. P. VII. 239.
- Salisburgensis* Episcopatus erectus. P. IV. 270. Lis cum Laureacensi Ecclesia decisa. P. XI. 133. Capituli decretum de exclusis familiis Austriaca & Bavarica a voce passiva suspensum. 298.
- Salmanasar*, Ninivitarum Rex. P. XII. 2.
- Salmanticensia* Concilia. An. 1310 Clementis V jussu. P. VI. 86. An. 1312 pro nona decimarum parte Salmanticensi Academiæ attribuenda. 87. An. 1381 in causa schismatis inter Urbanum VI & Clementem VII Pontif. 89. Conciliabulum initio Sæculi XV celebratum, in quo Petrus de Luna tanquam legitimus Pontifex est agnitus. 145.
- Salmanticensis* Universitas confirmata. P. XI. 180. cujus Doctores Probabilissimum tuentur. P. X. 791.
- Salmenfis* comes S. R. I. princeps creatus. P. VIII. 447. & in collegium principum introductus. 323. 344. Salmenfis princeps Rhenani fœderis bellidux. 378.
- Salnuriensia* Concilia. An. 1253 de Prælati. P. VI. 22. An. 1315 pro libertate Ecclesiastica. 75.
- Salome*, Herodis soror, malorum fons. P. XII. 24.
- Salonius* Episc. ob crimen majestatis depositus. P. IV. 195.

SAL

- Salsete* peninsula, & Ecclesia in ea fundata. P. XII. 108.
- Saltandi* licentia a quo concedenda? propter quam Lucerna cum Episcopo Constantiensi, & ipso summo Pontifice colliditur. P. X. 561.
- Salvaterra* S. J. Californiæ lucem Evangelii infert. P. XII. 293.
- Salvatoris* urbs in Brasilia condita. P. XII. 272.
- Salvianus* Episcopus Priscillianista. P. IV. 162 & seq.
- Salviati*, Allemannus, Card. P. X. 293. obit. 298.
- Salvius*, Joan. Adlerus, Sueciæ legatus ad conventum Hamburgensem. P. VIII. 226. & ad pacem Westph. 238. Ejus querela de Austriacæ Domus subditis, eorumque libertate religionis diluitur a Volmaro. 256.
- Salutandi* mos apud Japonenses. P. XII. 169.
- Salutarum* causa, quas Sabaudus Gallis eripuerat. P. VII. 539. P. IX. 87.
- Salzungensis* præfectura a Fuldensi, reservato jure retrovenditionis, Ducibus Saxonie vendita. P. X. 108.
- Samaniego*, Peruvix Missionarius. P. XII. 241.
- Samanus*, Julius, Floridam infeliciter tentat. P. XII. 285.
- Samaria* expugnata. *Samaritani*. P. XII. 2.
- Sammarthbanus*, Dionysius, O. S. Ben. obit. P. X. 368.
- Sammartius*, capite plexus. P. VIII. 606.

SAN

- Sanchez S. J.* Missionarius in Paraguar-
ria in odium fidei occisus. P. XII.
258.
Sanchezii, Thomæ, mens circa Pro-
babilissimum. P. X. 805.
Sancianum Insula, in qua S. Francis-
cus Xaverius mortuus est. P. XII.
137.
Sanctio Pragmatica Gallorum circa Pro-
visiones Beneficiales. P. III. 250.
revocata & reprobata. 284. item
P. VI. 123. P. VII. 456. P. XI.
226. *Sanctio Pragmatica* S. Ludo-
vici. Crisis de eadem. P. VI. 15.
Sanctio Pragmatica a Carolo VI Imp.
proposita. P. X. 54. ab Anglo &
Hispano acceptatur. 76. in Comi-
tiis de illa dissensio. 78. tandem
etiam ab Imperio per majora acce-
ptatur, uti etiam a Dania & Hol-
landia. 85. ac Gallia. 99.
Sanctitatis elogio, SS. Pontifici, &
Ecclesiæ Romanæ tribui solito,
Protestantes in comitiis se oppo-
nunt. P. X. 12. 50.
Sanctius Abarca Navarræ, & Arago-
niæ Rex. P. V. 104.
Sanctius Major omnis Augusti, Regii-
que sanguinis ad usque ævum no-
strum parens. P. V. 104.
Sanctius Ferdinandi M. filius Castellæ
Rex, a patre degener. P. V. 112.
Sanctius, Alphonsi VII filius, Castel-
læ Rex. P. V. 154.
Sanctius, Alphonsi X filius impius,
Castellæ Rex. P. VI. 27.
Sanctius I Lusitanæ Rex Sylvas, in
Algarbia tunc urbem primariam,
expugnat. P. VII. 815.

SAN

- Sanctius II* Lusitanæ Rex, abdicatæ
corona, monasterium ingreditur.
P. VII. 816.
Sanctorum invocatio, in Ecclesia orien-
tali usitata. P. IX. 357. & Reliquiæ
ac imagines, juxta Concil. Trident.
P. III. 360, 361. & Senonense. P.
VII. 569. 570. Festum omnium
Sanctorum institutum. P. XI. 481.
Sancyrani abbatis, Joan. Vergerii, vi-
ta & effigies. P. VIII. 595.
Sandæus, Joan. a Protestantibus occi-
sus. P. VIII. 451.
San-Florentis Episcopatus erectus. P.
XI. 194.
Sangallenses. P. VII. 335. Sangallen-
sis urbis defectio ab Ecclesia. 353.
Scholæ ibidem Sæc. X florentissimæ.
P. V. 6. vid. etiam S. *Gallenſe* mo-
nasterium & urbs.
San-Germana pax inter Suecum & Bran-
deburgum. P. VIII. 405.
Sangersbustiana pugna. P. X. 755.
San-Gotthardiana victoria. P. IX. 252.
Sanguintina pugna, & Gallorum cla-
des. P. VII. 478.
Sanguis Christi. Lis de eo inter PP. Præ-
dicatores & Minores. P. XI. 218.
Sanitienſis Episcopi Appellantis contu-
macia. P. X. 411.
Santabureus magicus Photii socius.
P. III. 128. punitus. 196.
Santacrucius Card. obit. P. X. 228.
Santacrucius, Alvarus Bassanus Mar-
chio, Hispanæ classis, Invincibilis
dictæ, Præfectus destinatus. P. VII.
791. moritur. 793.
Santarelli, Ant. S. J. liber de hæresi
&c. crematus. P. VIII. 574 & sq.

SAN

- Santarenus*, Ferd. S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.
- San- Victores*, Ludov. Missionem in Insulis Marianis promovet. P. XII. 125. occiditur. 126.
- Sanvitalis* creatur Card. P. X. 227.
- Sapieba* Polonus dux Moscos cædit. P. IX. 315. & Turcas. 345.
- Sapientia* liber ab orientali Ecclesia ut canonicus agnoscitur. P. IX. 357.
- Sapor I*, Persarum Rex, Valerianum Imp. captum crudelissime interimit. P. XI. 35. P. XII. 28.
- Sapor II*, Persiarum Rex, immanis Christianorum persecutor. P. XII. 28.
- Saraceni* unde sic dicti. P. IX. 339. Sectam Mahometis amplectuntur. P. XII. 31.
- Saragossa* capta a Starembergio. P. X. 440.
- Sarasa*, Alphonsus, Probabiliorismum rejicit. P. X. 794.
- Sardanapalus*, Assyriorum Rex. P. XII. 2.
- Sardicenses* Concilium complementum I Nicæni. P. III. 45. 379. Syne- drion. 379. P. IV. 99.
- Sarepta*, lapidum hodie acervus. P. XII. 60.
- Sarishburius* comes. P. IX. 207.
- Sarpi*, Pauli, Historia Concilii Tridentini, in linguam Gallicam versa, prohibetur. P. XI. 401.
- Satisfactio*. Purgatorium &c. ex Conc. Senoniensi. P. VII. 568. Propositio damnata de satisfactione pro peccatis. P. IX. 77.
- Saturninus* P. IV. 101. P. XI. 58.
- Pars 211.

SAT

- Saturninus* Philosophus. P. XI. 20.
- Savedra* Hispaniæ legatus ad pacem Westphalicam. P. VIII. 238.
- Savellius*, Sanctius, S. J. Missionarius in Florida a barbaris occisus. P. XII. 286.
- Saulius*, Alexander, Alariæ in Corsica Episcopus, excommunicatur. P. XI. 403.
- Savonensis* Episcopatus. P. VII. 373.
- Saxonia* ad Fridericum Bellicosum. P. VI. 108. Saxoniæ dux Imperii vicarius. P. VII. 25. Saxoniæ principum jus in ditiones Julienses. P. VIII. 26. 44. Reversis aut reversuris ad unitatem Ecclesiæ restitutio bonorum Ecclesiasticorum remissa. P. XI. 397.
- Saxonicum* Concilium. P. IV. 273.
- Saxo - Altemburgicus* dux ultimus, Fridericus Wilhelmus, obit. P. VIII. 446.
- Saxo - Citicus* Dux in Comitibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. se scribit, contradicentibus Protestantibus. P. X. 50. obit. 61.
- Saxo - Coburgensis* Dux, Albertus, obit. P. VIII. 447.
- Saxo - Gothanum* bellum. P. VII. 175.
- Saxo - Jenensis* dux ultimus obit. P. VIII. 447.
- Saxo - Lauenburgicus* dux ultimus, Julius Franc. obit. P. VIII. 447.
- de *Saxonia* comes, Mauritius, eligitur in successorem Ferdinandi Ducis Curlandiæ. P. X. 626. in præfectura militari in Bavaria Harcourtio successus. 133. Egram expugnat. 134. Ejusdem Victoriæ. 535. & laus. 536. vincit ad Rocoux.
- P p 537.

SCA

537. Franciæ Mareſchallus obit. 204. 380.
Scaldus ostia clauſa. P. IX. 148.
Schapſbuſium accedit fœderi Helvetico. P. VII. 330. deficit a religione. 353.
S. Scapularis confraternitates erigendi facultas, Carmelitis conceſſa. P. XI. 364.
Scelera populorum cauſæ bellorum. P. VIII. 111.
Schachtelinus, Franc. Abbas S. Blaſii principis dignitate ornatur. P. X. 190. obit. 193.
Schafei interpretationem Alcorani Tartari ſequuntur. P. XII. 189.
Schaffgotschius propter conjurationem Wallenſteinianam captus & incarceratus. P. VIII. 208. capite plectitur. 218.
Schaffgotschius, Gothardus, renuntiatur Coadjutor Uratiſlav. & Archiep. P. X. 612. invito rege Romanam proficiſcitur. 748.
Schall, Adamus, S. J. a Sinarum Imp. pro Chriſtianis obtinet eccleſiam. P. XII. 97. in Matthæi Riccii S. J. locum ſuccedit, & Calendarium emendat. 140. 143. novis augetur honoribus. 144. falſo accuſatus conjicitur in vincula. 145. obit. 146.
Schamakeun, Miſſionis Schirvanæ caput. P. XII. 53.
Schandlius Arcoum loco Max. Emman. Bav. Elect. pila proſternit. P. X. 23.
Schauenburgius comes in ducendo exercitu Torquato Contio ſuccedit. P. VIII. 182.

SCH

- Schauenburgius*, Adolphus, Archiepiſcopus Colonienſis infelici Hermannſo Apoſtata ſurrogatus. P. III. 313.
Schauenburgius comes ultimus, Otto, obit. P. VIII. 446.
Schenterus, Velitum ductor. P. X. 768. capitur. 773.
Schellenbergensis pugna. P. X. 26.
Schelling, Blaſius, S. J. a Suecis trucidatus. P. VIII. 451.
Schenckius Lutheranus Donawerdæ ſeditionis auctor. P. VIII. 6 & ſq.
Scheningense Concilium. P. VI. 44.
Schenk de Caſtell comes, Franc. Lud. Episc. Euſtad. obit. P. X. 105.
Schenk de Stauffenberg, Joan. Franc. Episc. Conſtant. & Auguſt. P. X. 107. obit. 115.
Schenkius, Martinus, ad Grœningam victor. P. VII. 701. Bonam eripit. 719. Neomagum penetrat, 721. aquis hauſtus. ejusdem effigies. *ibid.*
Scherffenbergius, Cæſareus contra Turcas bellidux. P. IX. 274.
Schertelius, Sebaſtianus, ductor Smalcaldiſci exercitus. P. III. 323.
Scheurenſe Monasterium exemptum. P. XI. 162. 354.
Schillingeri, Caſpar. Itinerarium per Aſiam in Indias orientales. P. XII. 184.
Schiloum oppidum a collabente monte Conto oppreſſum. P. IX. 197.
Schinerus, Matthæus, Cardinalis maximi nominis. P. VII. 56. 347.
Schinerus, Nicolaus, Episcopus Sedunenſis. P. VII. 344.

SCH

- Schiras*, metropolis olim Persiæ. P. XII. 188.
Schirvana Missio S. J. P. XII. 53.
Schlangius, a Mercio cum 4000. captus. P. VIII. 223.
Schlesvicensis Ducatus ad Daniam. P. X. 684. v. *Slesvicensis*.
Schlickius, Bohemorum Dux in pugna Pragensi. P. VIII. 124. capitur. *ibid.* Wallensteinii legatus, Durlacensem Marchionem vincit. 159.
Schlickius comes a Max. Emman. ad Ifembiram cæsus. P. X. 17.
Schlickius comes, Leopoldus, legatus ad pacem Carlovicensem. P. IX. 285.
Schmettavius Dresdæ suburbia incendit. P. X. 750.
Schmidius Bavaricus bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.
Schmidius tribunus Cæsareus a Bohemo cæsus. P. IX. 267.
Schneidavius Cæsareus equitum tribunus. P. VIII. 384.
Schnellenbergius, Christoph. profanat episcopatum Razenburgicum. P. VIII. 170.
Schneppius, Erardus, ex Protestantium parte Theologus in colloquio Ratisbonensi. P. III. 322.
Schnællendorffensis conventio regis Borussiae cum Austria. P. X. 125.
Schænbornius, Moguntinus ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.
Schænbornius comes, Damian. Hugo, Episc. Constant. & Spirensis. P. X. 115. creatur Card. 231. obit. 145.

SCH

- Schænbornius* comes, Franc. Georg. Elect. Trevir. P. X. 68.
Schænbornius comes, Frid. Carol. Episc. Bamberg. & Wirceb. P. X. 68. obit. 189.
Schænbornius comes, Joan. Phil. Moguntinus Elector. P. VIII. 235.
Schænbornius comes, Lotharius Franc. Elect. Mogunt. obit. P. X. 68.
Schæningius ductor copiarum Brandenburgicarum contra Turcas. P. IX. 274. & Saxonum ad Rhenum. P. VIII. 428.
Schola, ex Conc. Tridentino. P. III. 354. Colonienfi. P. VII. 199. Augustano. 212. Colonienfi. 219. Mediolan. 432.
Scholarum piarum, seu Matris Dei congregatio. P. XI. 302. 303. declaratur subiecta Ordinariis, 303. eximitur. 354. concessa facultas, in qualibet provincia duos constituendi concionatores. 395. & docendi disciplinas altiores. 396. uti Vilnæ in Lithuania. 398.
Scholarius, Georgius. P. III. 265. a Mahomete II. Patriarcha Constantinopoli constituitur sub nomine Gennadii. 269.
S. Scholastica Festum. P. XI. 114.
Schombergius, Anglorum dux. P. X. 429.
Schombergus Anglos profligat. P. VIII. 581.
Schorrichius, Georg. S. J. in odium fidei occisus. P. VIII. 451.
de Schrattenbach comes, Hannibal, Episc. Olomuc. creatur Card. P. X. 228. Neapolis Profex. 233. obit. 307.

P p a

Schulen

SCH

- Schulenburgius* comes, Mathias, Venetorum copiarum adversus Turcas dux. P. X. 230. ovans Venetias ingreditur. 231. obit. 327.
- Schulzius* contra Tœckelium feliciter bellum administrat. P. IX. 272. expugnat Eperiesinum. 273.
- Schüzius* Friburgum dedit, & ideo in quæstionem vocatur. P. VIII. 402.
- Schwarzburgici* comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447.
- Schwarzenbergius* Jaurinum recipit. P. VII. 295.
- Schwarzenbergius* Cæsaris ad civitates Anseaticas legatus. P. VIII. 164.
- Schwarzenbergenſes* comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447.
- Schweidnizium* a Nadastio expugnatum. P. X. 740. & iterum amissum. 742. 748. a Laudohno captum. 769. & rursus amissum. 772.
- Schwenkfeldius* Arianismum refuscitat. P. IV. 133.
- Schwenningensis* clades. P. X. 19.
- Schwentner*, Jos. S. J. Missionarius zelosissimus. P. XII. 242. 253.
- Schwerinus* dux. v. Sverinus.
- Schweibüſſienſis* ager Brandeburgo concessus. P. VIII. 417.
- Schyrenſe* monast. exemptum. P. XI. 162. 354.
- Scientiæ mediæ* cum Pelagianismo, & Semipelagianismo disparitas. P. IV. 153. Thesis de ea ab Archiepiscopo Rhemensi Jesuitis offenso propria autoritate damnatur. P. VIII. 736.
- Scioldus* Daniæ rex. P. VI. 36.

SCI

- Scipio*, ab Hannibale ad Ticinum victus. P. XII. 196.
- Scipio Æmilianus* ob everſam Carthaginem dictus *Africanus Junior*. P. XII. 199. & *Numantinus* ob expugnatam Numantiam. *ibid.* mortuus in lecto inventus. *ibid.*
- Scipio*, Lucius, Antiochum M. vincit, & ideo *Aſiaticus* dictus. P. XII. 10.
- Scipio*, Lucius Corn. vincit Hannibalem, multaque alia præclara in Africa gerit, ideo *Africanus* dictus. P. XII. 196. 10. colloquium cum Hannibale de summo belli Imperatore. 198. repetundarum postulatus in exilio obit. *ibid.*
- Scipio Naſica* diſſuadet deletionem Carthaginis. P. XII. 198. occidit Titum Grachum. 199.
- Scipio Saracenus*, Vicentinus Canonicus, a Venetis incarceratus. P. XI. 298.
- Sclabata*, miniſter regiſ. P. IX. 295. P. VIII. 88.
- Sclavonia* Hungariæ juncta. P. X. 606.
- Scotiæ* regnum ortum. P. XI. 74. status & concilia. P. V. 164. 166.
- Scotiæ brevis delineatio. P. VII. 889. sub Domo Stuartorum. 890. Maria Stuarta. 891. Elisabethæ Angliæ regiſ artes perfidæ in Mariam Stuartam. *ibid.* & *ſeq.* hæc an jure fuerit occiſa? 900. Status eccleſiaſticus Scotiæ Sæc. XVI. 897.
- Scotica eccleſia exempta, & regiſ privilegium datum, ut a nemine, niſi ſummo Pontifice, cenſura notari poſſint. P. XI. 168. Scotorum.

SCO

- torum collegium Romæ curæ S. J. attributum. 351. 292.
- Scotus*, Bernardus, Card. obit. P. X. 278.
- Scotus*, Marianus. P. XI. 157.
- Scribanii* S. J. amphitheatrum honoris. P. VIII. 476.
- Scriptores* de rebus Germanicis Sæculi XVII. P. VIII. 453. Diversitas Scriptorum. P. X. 782.
- Scriptura* S. Jus Divinum vetus. P. II. 48. lex nova 50. libri juris Divini. 51. item P. IV. 144. 175. editiones Scripturæ. P. II. 53. interpretatio. 56. libri apocryphi. P. IV. 176. ad ecclesiam pertinet determinare, quinam sint libri canonici? P. VII. 563. Scriptura sacra, ex Conc. Tridentino. P. III. 314. 354. Scripturam exponere folis sacerdotibus competit. P. XI. 171. sola non est controversiarum judex. P. X. 557. Thesis Janfeniana & Quesnelliana de lectione S. Scripturæ. P. VIII. 920.
- Sculptorum* & pictorum Academia Romæ erecta. P. XI. 471.
- Scythæ*. P. XII. 32.
- B. *Sebalus* Canoni SS. illatus. P. XI. 210.
- Sebastianus* Lusitaniæ rex. P. VII. 825. in pugna contra Mauros occumbit. 826.
- Sebastianus*, personatus Lusitaniæ rex, ab Hispanis captus. P. IX. 130.
- Sebastianus*, Monomotapæ rex, baptizatur. P. XII. 211. Mahometanorum fraudibus circumventus P. Gonfaluum Sylveiram occidi jubet. 212.

SEC

- Sebastianus*, regis Bungenfis filius conversus, imperterritus idola contemnit. P. XII. 172.
- S. Sebastiani* urbs in Brasilia. P. XII. 227.
- Sebba* Orientalium Saxonum rex primum, dein monachus. P. IV. 249.
- Secoviensis* Episcopatus erectus. P. XI. 175.
- Seckendorffius* Baro, Frid. Henr. comitis dignitate auctus. P. X. 55. bellum contra Turcas male administrat. 595. & ideo datur in carcerem. 596. 110. in præfectura militari a Carolo VII Minuccio suffectus. 133.
- Sectariorum* indoles. P. III. 111.
- Secundianus* Ariapus Episc. damnatus in Conc. Aquilej. P. IV. 115.
- Sedmnus*, Ant. primus e S. J. Mexici Missionarius. P. XII. 284.
- Sedunensis* Episcopatus fundatus. P. VII. 334.
- Seefeldense* monast. Erem. S. Aug. separatam a provincia Bavarica. P. XI. 352.
- Seefeldius* Kuffsteinium fortiter defendit. P. X. 24.
- Seelandia* synopsis historica. P. VII. 624. Seelandica Requesenii expe-ditio. 677.
- Sesius* Perfarum rex truculentus. P. XII. 34.
- Segarallini* Sectarii. P. XI. 199.
- Segedinum* deditione acceptum. P. IX. 274.
- Segneri*, Paulus, S. J. Probabilissimum tuetur. P. X. 792.
- Segnienses* Duces. P. X. 280.

SEG

- Seguierius*, Franciæ cancellarius, promovet Jesuitarum restitutionem. P. VIII. 466.
- Seguiranus*, Gaspar, S. J. Ludovici XIII Confessarius. P. VIII. 558.
- Sezura*, Joan. S. J. Missionarius in Florida a barbaris occisus. P. XII. 286.
- Segurius* comes, Gallorum ductor, Pfaffenhovii casus. P. X. 159.
- Seilerus* Casarius ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 434. 435. 443. 444.
- Seldenus* scribit de Mari clauso. P. IX. 148.
- Seleiman*, rex Persiæ barbarus. P. XII. 35.
- Seleuciense* Concilium a Constantio Ariano indictum. P. IV. 102.
- Seleucus*, post mortem Alexandri M. Syriæ rex. P. XII. 8.
- Seleucus* Philopator Syriæ rex. P. XII. 11.
- Seleucus*, Antiochi Gryphi filius, Syriæ rex. P. XII. 18.
- Seligenstadiense* Concilium. P. V. 83.
- Selimus I & II* Turcarum Imp. P. XI. 341. P. XII. 192.
- Sellerius* Card. creatus. P. X. 281. obit. *ibid.*
- Selta Sequedus*, Abyssiniæ Imp. favet religioni Cathol. P. XII. 219. & eam publice profitetur. 220.
- Selynnus*, Mogoriæ Imp. inconstans. P. XII. 66 & sq.
- Semedus*, Alvarus, S. J. Sinas describit. P. XII. 134.
- Semeyrus*, Eduardus, Zwinglianæ factionis homo, Angliæ sub Eduardo VI rege Protector, Prorox, Propapa. P. VII. 834. 847. pluri-

SEM

- morum scelerum reus securi percutitur. 849.
- Semeyrus*, Thomas, a fratre Eduardo perduellionis falso accusatus capite plectitur. P. VII. 849.
- Semarianorum* conciliabulum Sardicense. P. III. 47.
- Seminaria* ex Conc. Tridentino. P. III. 354. erigenda ex Conc. Mediolan. P. VII. 425.
- Semipelagiani*. P. IV. 153.
- Semiramis*, Nini uxor. P. XII. 2.
- Sempachiensis* pugna, & cædes nobilium. P. VII. 327.
- Sempronius* ad Trebiam ab Hannibale prostratus. P. XII. 196.
- Senacherib*, Ninivitarum rex. P. XII. 2.
- Senæ* expugnata. P. VII. 149. 475. Medicæis vendita. 149. Episcopatus in Archiepiscopatum erectus. P. XI. 215. controversia de Invenitura. P. X. 73.
- Senefensis* pugna. P. IX. 183.
- Seneterræus* Gallorum ductor in Belgio. P. IX. 159. 161.
- Senonensia* Concilia. An. 1140. contra hæreses Petri Abaelardi. P. V. 145. An. 1320. pro libertate ecclesiastica. P. VI. 75. An. 1485. pro observatione Sanctionis Pragmaticæ, & disciplina ecclesiastica. 135. An. 1528. contra Lutheri & aliorum hæreses. P. VII. 557. contra Richerium An. 1612 celebratum. P. VIII. 501. 763.
- Septa* in Africa, Mauris erepta. P. XII. 76. 194. hodieum est sub obedientia Hispaniæ. P. IX. 131. 133.
- Septemviratus* origo vid. Dissert. P. VII. 16.

SEP

- Septentrio*. Ebbo Rhemensis Archiep. ad prædicandum Evangelium illuc missus. P. XI. 119.
- Septimius Severus* Imp. P. XI. 22. 27.
- S. Sepulchri* fratres, v. Templarii.
- Sepultura* ex Conc. Lateran. P. III. 147. Mediolan. P. VII. 386. circa sepulturam Regularium vide Conc. Viennense. P. III. 216.
- Sequedus I*, Abyssiniæ Imp. crudelis. P. XII. 218.
- Sequedus II*, Abyssiniæ Imp. P. XII. 218.
- Sequedus III*, Abyssiniæ Imp. dum unionem cum Romana Ecclesia serio suscipere statuit, occiditur. P. XII. 219.
- Sequedus IV*. v. Selta Sequedus.
- Sequeira* S. J. Missionarius in regno Gingiano disputat cum sacrificulis. P. XII. 116.
- Sequenotus*, Oratorii presbyter. P. VIII. 595.
- Sequeria* Dux, Didacus, primus ex Lusitanis Sumatram Insulam, & Malacam accedit, & insidias barbarorum ægre evadit. P. XII. 86. Indiæ Prætor. 88. fasces Menesio tradit. 89.
- Serapidis* nomine cultus Osiris. P. XII. 191.
- Serarius*, Joan. O. S. Franc. Mexici Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 283.
- Seraskierus*. P. IX. 273.
- Serbellenius* absente Bipontino Imperialibus copiis præfectus. P. X. 763. & ei in supremo copiarum imperio succedit. 768.

SER

- Sergius Constantinopolitanus* decepto Honorio disseminat Monothelismum. P. III. 83. P. IV. 213. author Ecteseos. 214. Sergius alius Patr. impius tentat unionem cum Ecclesia Latina tollere. P. III. 198.
- Sergius I* Rom. Pont. componit schisma de tribus capitulis. P. IV. 182. Ejus Constitutiones. P. XI. 110.
- Sergius II* Rom. Pont. P. XI. 121.
- Sergius* Antipapa primum, dein ut vorus Pontifex agnitus sub Sergii III nomine P. III. 142. P. XI. 130.
- Sergius IV* Rom. Pont. P. XI. 142.
- Sergius Galba* Imp. P. XI. 5.
- Serinii*, Nicolai, fortitudo in propugnatione Sigethi. P. VII. 293.
- Seripandus*, Hieron. Card. Pii IV ad Concil. Tridentinum legatus. P. III. 344. P. XI. 252.
- Serqueira*, Ludov. S. J. Japoniæ Episc. obit. P. XII. 180.
- Serry*, Hyacinthus, Ord. S. Dominici, Quesnelli, totiusque sanctæ Familiæ, id est, intimorum hujus amicorum æstimator. P. X. 382. quibus debet, ut sua Historia Congreg. de Auxiliis poliretur. 384. S. Franciscum Salesium ob approbatum Probabilismum culpat. 791.
- Servetus*, Michael, mundi erro, Arianismum de novo infert Transylvaniæ. P. IV. 133.
- Servi B. V. Mariæ*. Eorum ordo approbatur. P. XI. 180. & confirmatur. 192. ac eximitur a jurisdictione Ordinariorum. 204. Confirmatus tertius ordo. 210. ac privilegia. 268. Quidam peculiarem congrega-

SER

- gregationem tormantes ad Institutum reducuntur. 262. & concessæ plures indulgentiæ ac privilegia. 400. Quid hic ordo de Probabilismo sentiat? P. X. 812.
- Servientus*, Gallicus ad P. W. legatus P. VIII. 238.
- Servinus* restitutioni Soc. Jesu in Gallia se opponit. P. VIII. 464. in causâ parricidii, in Henrico IV perpetrati, judex, Jesuitas immiscere tentat. 474 & sq. eorum inimicus. 477. 480. 482. in Parlamento contra Jesuitas perorans corrui. 575. 579.
- Sesac*, Ægypti rex. P. XII. 191.
- Sesostris*, Ægypti rex. P. XII. 191.
- Sethosis*, Ægypti rex. P. XII. 191.
- Sethredus* Orientalium Saxonum rex folio ab Egberto dejectus. P. IV. 249.
- Sevensis* conventio, Gallis noxia. P. X. 744.
- S. Severinus* Papa celebrat Romæ concilium contra Monothelitas. P. IV. 214. Ejus Constitutiones. P. XI. 107.
- Severus* Cæsar. P. XI. 45.
- Severus* post mortem Maximi se Imp. dicit. P. XI. 80.
- Severus* monachus Eutyechianus, apostata tyrannus. P. III. 69. ejus errores. 71. P. XI. 95. 100.
- Sevilienfis* Tractatus. P. X. 469.
- Sfondrati*, Cælestini, Card. Nodus Prædestinationis accusatur. P. VIII. 855. non placet Tigurinis Præconibus. P. IX. 202. Principatum S. Gallensem deponit. 203.

SFO

- Sfondratus*, Hercules, Pontificiarum copiarum dux contra Henricum IV Galliæ regem. P. VII. 525.
- Sfondrati*, Nicolaus, in Rom. Pont. electus, assumpto Gregorii XIV nomine. P. XI. 285.
- Sfortia* Domus Ducalis. P. X. 280.
- Sfortia*, Franciscus, Papiæ comes a Mediolaneasibus dux renunciatus. P. VII. 368.
- Sfortia*, Franciscus, Ludovici Mori filius, a Carolo V ducatum Mediolanensem obtinet. P. VII. 83. 94. 369. obit improlis. 114. 369.
- Sfortia*, Galeacius Maria, dux Mediolanensis. P. VII. 368.
- Sfortia*, Joan. Paulus, comitum Caravacensium parens. P. VII. 369.
- Sfortia*, Ludovicus, dux Mediolanensis Maximiliani I, contra Carolum VIII Galliæ regem fœderatus. P. VII. 47. a Gallis captus obit in carcere. 368.
- Sfortia*, Maximiliani, ducis Mediolanensis fata. P. VII. 57. 369. 455 & seq.
- Sfortia Cesarinus*, Jos. Card. obit. P. X. 321.
- Siamense* regnum P. XII. 74. & introductio religionis in illud. 117. 128.
- Sibertus* tertius orientalium Saxonum rex a Mellito conversus. P. IV. 249.
- Sicard. v. Sigard.*
- Sicilia* bello Punico primo occasionem dat. P. XII. 195. accensetur Romanis provinciis. *ibid.* per tres fœminas ad varios Dominos translata. P. III.

SIC

- P. III. 183. ad Aragonios P. VI. 140. Siciliæ utriusque rex primus Rogerius, P. XI. 161. transfertur in Carolum Andegavensem. 182. quibus conditionibus. 183. Siciliæ administratio, tempore minorennitatis regis, pertinet ad Rom. Pont. 200. Siciliæ tribunal, quod Monarchiam Siciliæ, & legationem Apostolicam appellant, extinguitur, & præscribitur forum competens. 377. Protestatio contra hoc declaratur irrita. 378. Siciliæ regnum Carolo VI. in feudum conceditur. 387. Siciliæ regis titulo post pacem Ultrajectensem utitur Dux Sabaudia. P. X. 349. Sicilia a Carolo, Hispaniæ principe, occupatur. 299.
- Siculæ* Vesperæ P. III. 183. Siculum concilium. P. IV. 7.
- Sikingius* Cæsareorum contra rebelles Hungaros Dux. P. X. 584. 585.
- Sikingius*, Casimirus Ant. Episc. Constantiensis. P. X. 145.
- Sidonensis* Missio sacra. P. XII. 59.
- Sidonæ* Dux, Peresius Gusmanus, classis invincibilis Præfectus a Philippo II. male Sanctacrucio subrogatus. P. VII. 793.
- Sidonius* Constantiensis Episcopus conciliabulum contra S. Othmarum celebrat. P. IV. 272.
- Siebert*, Joan. S. J. Missionarius persecutionem Christianorum in Cocinina avertit. P. XII. 131.
- Siegenfis* familia, & fata Wilhelmi Hyacinthi principis. P. X. 95.
- Sigard*, Claudius, S. J. Missionarius in Ægypto. P. XII. 224.
- Pars XIII.*

SIG

- Sirbertus* Ost-Angliæ rex. P. IV. 249.
- Sigebertus*, Clotarii Gallia regis filius P. IV. 184.
- Sigefridus* Moguntinus Archiepiscopus a Gregorio VII. excommunicatus. P. V. 85.
- Sigibertus* orientalium Saxonum rex a Cedda conversus. P. IV. 249.
- S. Sigisbertus* Helvetiæ, & Rhetiæ apostolus. P. VII. 334.
- S. Sigismundus* Burgundiæ rex P. IV. 190. fundat monasterium Aganense 198. ab Arianismo reductus. 126.
- Sigismundus* Imperator maximi nominis, pacificus, author concilii Constantiensis P. III. 223. item P. VI. 108. ejusdem adversus Hussitas infesta bella, P. VII. 257. & ut Hungariæ regis fata. 274. & seq.
- Sigismundus I.* Poloniæ rex a diuturnitate regni, & bellis commendandus. P. VI. 160.
- Sigismundus II.* Poloniæ rex in hæreticos justo indulgentior P. IV. 136. P. VI. 160.
- Sigismundus III.* Poloniæ, & Sueciæ rex, P. VI. 161. quam ultimam propter religionem amittit. P. VII. 312. P. IX. 320. Carolum XI. Sueciæ regem ab obsidione Rigæ depellit & Smolenskum expugnat. 311. Electori Brandenburgico Investituram Borussia confert. 333. obit. 31.
- Sigismundus Bathorius* Transylvaniæ princeps inconstantis animi, sed non fidei, falso ab Hübnero insimulatus Socinianæ hæresis, P. IV. 135. coactus Societatem Jesu pro-
- Q q scri-

SIL

- scribit Transylvania. P. VII. 306. revocat, 307. fœdus cum Ferdinando I. opera P. Carillii, *ibid.*
- Sigismundus Franciscus* Archid. Tyrol. stirpis obit. P. VIII. 380.
- Silbermann*, Wolfg. Mich. scribit pro iuribus Domus Palatino Neoburgicæ in ditiones Juliacenses. P. VIII. 33.
- Silesiæ* status politicus & ecclesiasticus P. V. 138. P. VI. 35. Silesia sub Protectionem regis Bohemiæ se confert. P. VI. 157. se seditiosis Bohemis jungit. P. VIII. 90. post victoriam Pragensem ad obsequium Cæsaris reducta. 128. Litteræ Electoris Saxonix ad Silesiæ ordines de pace reducenda. 135. Conditiones pacis. 136. Ordinationes pacis Westph. de exercitio religionis. 291.
- Sillmonius*, Jodocus, Episc. Gratianopolitanus, prudentia, auctoritate, & rerum usu conspicuus P. VII. 343.
- S. Silverius* Rom. Pont. P. XI. 99. v. *Silverius*.
- Simius* admirandæ sagacitatis in detegendis rebus occultis. P. XII. 66.
- Simlerus*, Josias, obit. P. VII. 357.
- Simmerensi* ex stirpe ultimus Elect. Palat. Carolus obit. P. VIII. 446.
- Simon* Judæorum Dux & Pontif. P. XII. 15. ejus fortitudo & obitus. 16.
- Simon*, famosus in Gallia Rabinus, versionem N. T. edit. P. VIII. 749.
- Simon comes de Montfort* heros incomparabilis contra Albigeneses. P. III. 175.
- Simon magus* a Philippo Diacono baptizatus. P. II. 69.

SIM

- Simon*, Paulus, eques Melitenfis Niciam arcem contra classim Gallico-Turcicam defendit. P. VII. 467.
- B. Simon* Siracusanus albo Sanctorum insertus. P. XI. 145.
- Simoneta*, Ludovicus, Card. Pii IV. ad conc. Trident. legatus. P. III. 344. P. XI. 252.
- Simonetti*, Reinerus, Card. P. X. 325.
- Simonia* a conciliis damnata, ut a Lateranen. P. III. 138 152. 174. & aliis. P. V. 84. vid. de ea dissertatio. 166. Bulla Pii V. de Simonia confidentiali. P. XI. 261. Propositiones de Simonia damnatæ. P. IX. 12. 42.
- S. Simplicius* Papa redditus ecclesiasticos in quatuor partes jussit distribui P. IV. 330. Ejus Constitutiones. P. XI. 85.
- Simfchenius* Borussos ad Troppaviam cædit P. X. 748.
- Simultaneum* Catholicæ Religionis exercitium Weidenæ introductum. P. VIII. 320.
- Sinarum Imperium*. Lusitani, amici tam & commerciorum fœdus Sinis offerentes, rejiciuntur, tanquam exploratores. P. XII. 88. Mores Sinenfium 132. & religio. 135. Introductio S. Evangelii. 136. Ad Tartaros devolvitur Imperium. 140. Gravis persecutio, præsertim in P. Adamum Schall S. J. ejusque socios. 144. Cambius Imp. favet religioni. 146. Obitus P. Ferd. Verbieft S. J. Pax cum Russis. Religionis libertas. Ecclesiæ incrementa. 148. Patres Pekinenses communis refugium, culpantur tamen, vin. &

SIN

vindicantur, 150. Patrum cautela contra superstitiones. 152. Tschin-mao accusat Europæos. 154. P. Kilianus Stumpf S. J. obit. Mezzabarba, Patr. Antioch. legatus Apost. Peckinum venit. 155. Obitus Chamchii Imp. & elogium. Juntschin filius successor persequitur ecclesiam, initio a Fokiensi provincia facto. 156. Patres Pekinenses supplicant. 157. Responsum Imperatoris. Missionarii Cantonem eiciuntur. Sunicorum principum ejectio in exilium, & constantia. 158. P. Ignatius Kögler S. J. honoribus augetur. Legati Pontificii Pekinum veniunt. 159. Principes exules. Pro fide moriuntur. Nova legatio a Papa iterum frustrata. 160. Poena persecutionis. 161. Juntschini obitus & elogium. Kienlungus Imp. 163. P. Dominici Parennin obitus. 165. Omnibus regularibus concessa facultas, Missionarios in eam mittendi. P. XI. 299. Septem Missionarii ob dissensiones revocantur, & certa Juramenti formula omnibus præscribitur. 352. Constitutio Clementis XI. de ritibus Sinensibus, & responsa ad edictum Maigroti. 364. & seq. quorum responsum observatio urgetur. 378. Constitutio Benedicti XIV. & Historia rituum. 410. Rituum descriptio, quinam rejiciendi, & quinam permit-
tendi. 412.

Sinceritatis Germanicæ ordo equestris erectus. P. VIII. 448.

Sinclari cædes. P. X. 656.

SIR

Sindernichius Cæsareus equitum tribunus. P. VIII. 384.

Singedanense Arianorum concilium adversus Semiarianos. P. IV. 113.

Sinuessanum concilium fictum. P. XI. 37.

Sinzendorffius Episc. Jaurinensis. P. X. 594. creatur Card. 279.

Sinzendorffius, Phil. Lud. Vivarinus Episc. electus Archiep. Uratislav. P. X. 610. a rege Borussiae captivus abducitur, & iterum Viennam dimittitur. 125. constituitur in omnibus Borussiae diætionibus pro Catholicis Vicarius Generalis. 137. obit. & rex Borussiae mortem Pontifici nuntiat. 325.

Sinzendorffius, Sigismundus, Cæsareus legatus ad congressum Gertrudenbergensem. P. X. 443. 446. & ad pacificationem Ultrajectensem. 451. supremus aulae Cæsareæ Moderator, obit. 191.

Siras, metropolis olim Persiæ. P. XII. 183.

Sirgenstein, Engelbert. S. R. I. Princeps & Abbas Campid. P. X. 193. Illi, ejusque successoribus concessa facultas, ministrandi Sacram. Confirmationis. P. XI. 448.

S. *Siricius* Rom. Pont. P. XI. 53. Quæ illi objiciuntur. 54. est Martyrol. Rom. inferendus, non obstantibus, quæ cum S. Hieron. & Rufino contingere. 446.

Sirmiensa concilia Arianorum. P. IV. 100. 101. P. III. 379.

Sirmondus, Jac. S. J. obit. P. VIII. 638.

Siroes, Periarum rex, Heraclio Imp. S. Crucem restituit. P. XI. 105. P. XII. 30.

SIS

- Sisebertus* rex Hispaniæ religione, liberalitate, pacis, bellique artibus clarissimus. P. IV. 224.
Sisfinandus rex Hispaniæ. P. IV. 226. 230.
Sisinnius Rom. Pont. P. XI. 111.
Sisinnius Patriarcha Constantin. Catholicus. P. III. 52.
Sisinnius Patriarcha impius. P. III. 198.
Sitticus, Marcus, ab Alt-Embs in locum Wolfgangi de Ratenau in Archiep. Salisburgensem eligitur. P. XI. 301. confirmatur, & ad cautelam absolvitur a censuris. 302.
S. Sixtus I. Rom. Pont. P. XI. 15.
S. Sixtus II. Rom. Pont. P. XI. 33.
S. Sixtus III. Rom. Pont. P. XI. 75.
Sixti IV. pro Immac. Conceptione B. V. M. constitutiones. P. III. 315. P. XI. 219.
Sixtus V. Rom. Pont. P. XI. 277. Bullæ & Constitutiones. 278. thesaurum in Castro S. Angeli recondit. *ibid.* 280. 283.
Slabata regius Minister Pragæ ex arce præcipitatus. P. VIII. 88. P. IX. 295.
Slavius Juris consultus Brandenburg. legatus ad conc. Trident. P. III. 331.
Sleidanus, Joan. ad conc. Trident. legatus. P. III. 331.
Slesvicensis Episcopatus fundatus. P. VI. 39. profanatur P. VIII. 169. concilium P. VI. 41. Ducatus devenit ad Daniam. P. X. 684.
Stingelandus, Simon, Pensionarius P. X. 529. obit. 532.
Stusa expugnata. P. VII. 715. ad Ordines Fæderatos transit. P. IX. 147.
Smalcaldici fœderis initia, P. III. 307. 308. P. VII. 112. conatus, P. III.

SOB

321. fœdus contrarium. 322. *Smalcaldicus* 90. millium exercitus a Carolo V ad Ingolstadtum fractus. 324. de bello Smalcaldico vid. Difertat. P. VII. 137.
Smalcaldicus Lutheranorum conventus novam fidei formulam procudit confessioni Augustanæ contrariam. P. VII. 115.
Smitius Donawerdanus consul Cesaris edicta supprimit. P. VIII. 20.
Smolenskum a Polonis expugnatum. P. IX. 311. & iterum amissum. 312. 313.
Smyna. Christianorum ibidem numerus. P. XII. 47.
Soarius S. J. Missionarius in Insula Dio P. XII. 105.
Soarti, Lupi, infelix Indiæ prætura. P. XII. 88.
Sobieskia, Jacobi III Stuarti conjux, in monasterium secedit. P. X. 278. reconciliatur marito. 279.
Sobieskius princeps, Constant. P. X. 621.
Sobieskius princeps, Jacobus. P. X. 621. 498. Silesiam deferere coactus ob aulam anglicanam. 622. obit. 632.
Sobieskius, Joannes, Tartaros & Cosaccos cædit. P. IX. 316. eligitur in Poloniæ regem. 317. pacem honestam cum Turcis init. *ibid.* Vienne liberat. 271. 318. irruit in Turciam minus felix. 319. obit. *ibid.*
Sobieslaus I. Bohemiæ Dux. P. VII. 248.
Sobieslaus II. Bohemiæ Dux. P. VII. 249.

SOC

Societas Jesu. Ejus institutio nihil derogatum voluit conc. Tridentinum P. III. 362. Societas Jesu e Galliis pulsa, P. VII. 533. laborat tamen pro absolutione regis. 534. & retinet adhuc aliqua collegia. P. VIII. 467. restituitur ab Henrico IV rege, 464. & aperiuntur scholæ Parisiis. 519. Utilitas Gymnasiorum, 520. post mortem Henrici IV vexatur, & cur? 475. accusatur ejusdem doctrina. 476. Societatis Patroni. 466. Antonii Arnaldi contra eandem querela damnatur. 498. Gramondi de illa testimonium. 543. Card. Richelii indignationem incurrit, 574. 575. adversus eam Sancyranus librum sub nomine Petri Aurelii vulgat. 597. & Paschalis Litteras Provinciales. 633. quæ ubique damnantur. 634. uti etiam Moralis Jesuitarum. 629. 678. Crisis de famosis libellis contra Societatem sparsis. 679. Societas in Gallia ob dimissos propter jus successionis hæreditarium molestiam incurrit. P. X. 352. Fabula de necando Mauritio Nassovio, mendaciis contexta. P. VII. 736. Societas e Belgio pulsa ab hæreticis, 685. 735. P. IX. 136. nec non Aquisgrano, P. VII. 183. fundata in Transylvania a Stephano, & Christophoro Batheriis, P. IV. 134. P. VII. 304. pulsa, & revocata a Sigismundo P. IV. 134. P. VII. 306. 307. iterum proscripta, 309. Ejusdem adventus in Hungariam, 297. in Sueciam, 311. in Helvetiam, 258. in Poloniam, P. VI. 161. 167.

SOC

Accita a Ferdinando I. in Bohe-
miam, academia Pragensi eidem
attributa, P. VII. 263. contra hæ-
reticos strenue defensa. 264. Ei-
dem Olomuci, & Brunæ collegia
fundantur. 266. Ejus curæ, & di-
rectioni traditur collegium Helve-
ticum Mediolani. 358. venit in An-
gliam sub Elisabetha regina. 362.
Proscribitur e regno Bohemiar. P.
IX. 295. Batavi laborant, ut etiam
Græcia expellatur. 137. Missiones
in Armenia. P. XII. 53. contra quas
Erzeri conspiratur. *ibid.* Provin-
ciæ, Collegia &c. in Indiis. 119.
Missionarii in Paraguarina ab Epi-
scopis contra obtrepatores defen-
duntur. 264. 266. Societatis Insti-
tutum a Paulo III approbatur &
confirmatur. P. XI. 239. Restrictio
60 tantum socios suscipiendi, sub-
lata, & facultas data ad omnes
idoneos. 242. Privilegia concessa,
& multa ad regimen & ministeria
disposita. *ibid.* Privilegia a julio III
confirmantur augmenturque. 247.
Declaratio Pii V, quod sit vere de
Ordinibus Mendicantibus. 263. Da-
ta potestas, conservatores eligen-
di. 265. Eximitur a Processionibus
267. & solvendis decimis. 268.
Missionariis usus altaris portatilis,
per Trident. omnibus ademptus,
268. & prohibitum, ne quis ad
aliud ordinem transeat. *ibid.* Con-
fessariis concessa facultas, literas
S. Pœnitentiariæ aperiendi. 272.
& P. Generali ineundi contractus,
& etiam alienandi. *ibid.* Privilegia
concessa circa ordines. 273. post
bica-

SOC

biennium Novitiatus sunt veri Religiosi, *ibid.* Gregorius XIII per Bullum *Ascendente* amplissime Institutum approbat, & confirmat. 275. Religiosis, modo prima tonsura sint initiati, facultas data, prædicandi Verbum Dei. 276. Privilegia, pro Indiis concessa, a Sixto V confirmantur. 285. Susceptionem Novitiorum & electionem Præpositorum Gregorius XIV ad antiquum statum reducit. *ibid.* & Institutum de novo amplissime confirmat, ac contra adversarios protegit. 286. Differentiæ cum Joanne de Palafox Episcopo. 331. Pœnitentiariæ S. Petri Romæ, & Laureti eidem traditæ. 341. Constitutiones de iis, qui ad alium ordinem transire volunt. 351. 382. Dimissis non debentur alimenta. 389. Innocentii X Decretum de Congregat. & Superioribus mutandis abrogatum. 440. Unus e Societate sit Consultor in Congreg. SS. Rituum. 445. Jesuitæ quid circa Probabilissimum præstiterint. P. X. 787. Quinam ex iis sint Probabilioristæ. 804. Mens Instituti circa hanc materiam. 802. Jesuitæ, qui scriptis doctissimis mundum illustrant. 805 & seqq.

Societas commercialis Indica nova & vetus in Anglia conjunctæ. P. X. 501.

Socinus, Lelius, & Faustus. P. IV. 136. a Fausto Socino Sociniani. 137. & Transylvania infecta, P. VII. 303.

SOC

Socotorra Insula, quam S. Xaverius doctrina sua illustravit. P. XII. 214.

Sodomia. Propositio de eadem damnata. P. IX. 13.

Sodreus, Vincent. Lusitanæ classis in India præfectus, violatæ amicitiae pœnas persolvit. P. XII. 82.

Sofar, turpis Christi desertor, grave adversus Lusitanos in Indiis bellum concitat. P. XII. 93.

Solimannus Turcarum Imp. Hungariam occupat, & devastat. P. VII. 291. 292. P. IX. 278.

Solimannus II per prodicionem Rhodum Insulam expugnat. P. III. 165. P. IX. 341. Assyriam & Mesopotamiam Persis eripit. P. XII. 33.

Solimannus III Turcarum Imp. P. IX. 345.

Solinas S. J. Missionarius in Paraguarria in odium fidei occisus. P. XII. 258.

Solis, Franciscus, Ord. de Mercede Probabilissimum tuetur. P. X. 791.

de *Solis*, Gabriel, S. J. Missionarius in Florida a barbaris occisus. P. XII. 286.

Sollicitantes in confessionali &c. denuntiantur. P. XI. 308. 403. Propositio de Sollicitatione in confessione damnata. P. IX. 15.

Solmenfis S. R. I. Princeps creatus. P. X. 139.

Solmenfis comes, Sophia, cum Pfaffenrotho matrimonium contrahit. P. X. 192.

Solmius comitum Scamni Wetterav. ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.

SOL

- Solodorum* foederi Helvetico accedit. P. VII. 330.
- Solotkow*, Russorum supremus bellidux, bis vincit Borussos. P. X. 758. & regem ipsum ad Kunersdorff. 759.
- Solanum* per ignorantiam invincibilem potest repepi. P. I. 48.
- Solymitanum* Concilium adversus Monothelitas. P. IV. 214, contra Copronymum. 253. vide *Ierosolymitana* Concilia.
- Solynanus* vid. *Solimannus*.
- Sonnenbergius*, Jos. S. J. Tigurinis altero fidei usq. saeculo ad disputandum se offert. P. X. 567.
- Sonnen* Principes. P. X. 280.
- Sophia Dorothea*, Georgi I Angliæ regis mater, obit. P. X. 63.
- Sophoniba*, Syphacis Numidiæ regis uxor, se ipsam confodit. P. XII. 197.
- Sophranius* resistit Monothelismo. P. III. 83. P. IV. 214.
- Sophy*, Ismael, primus ex ea gente Rex Persiæ, & ibidem Sophyorum regimen. P. XII. 33 & sq.
- Sorana* pugna, & Borussorum victoria. P. X. 155.
- Sorbona* acceptat Bullam *Unigenitus* non sine discordia. P. X. 400. desciscit. 406. & ideo suspensa omnia privilegia &c. P. XI. 379. redit ad unionem. P. X. 413. Sorbonicis Doctoribus concessa facultas, utendi Rocheto, & Superpelliceo. P. XI. 298. Sorbonæ censura in Vernanti Carm. librum censurata. P. VIII. 672.

SOS

- Soria*, Jacobus, pirata barbarus. P. VII. 495. Missionarios 40 in mare proicit. P. XII. 276.
- Sortibus* proprie dictis, an electus S. Mathias in Apostolum. P. II. 84.
- Sosa* Armuzæ regem rebellum ad pacem compellit. P. XII. 90. destinatus Indiæ Prætor cum S. Xaverio Indias petit. 92.
- Sosæ*, Emmanens, fata. P. XII. 215.
- Sosa*, Joannes, S. J. a Carigus in Brasilia occisus. P. XII. 271.
- Sosa*, Joannes, sæcularis sacerdos, Peruviæ Missionarius. P. XII. 233. 239.
- Sosa*, Polycarpus, S. J. Missionarius, & Episcopus Pekinensis. P. XII. 164.
- Sosa*, Thomas, cum classe a Joanne III Lusitanæ rege in Brasiliam missus. P. XII. 272. Soteropolim seu urbem Salvatoris condit. *ibid*.
- Soter* Rom. Pont. P. XI. 19.
- Soteropolis* in Brasilia condita. P. XII. 272.
- de *Söttern* Baro, Christ. Elector Tre-virensis moritur. Ejus vita turbulenta. P. VIII. 309.
- Sotus*, Ferdin. Floridam tentat, sed per insidias occumbit. P. XII. 285.
- Souchius*, Radev. Brunam contra Suecos defendit. P. VIII. 231. belli Præfectus in bello Polonico. 371. in quæstionem vocatus, & exulare iussus obit. 389.
- Sourdissus* Archiep. Burdigal. vocatur in jus a Parlamento. P. VIII. 507. ducem Espernonium excommunicat. 592.

SPA

- Spalatinus*, Georgius, fautor Lutheri. P. III. 298.
Spankavius Zrinium rebellem vincit. P. IX. 260.
Sparrius Hohenvillam obsidet. P. VIII. 223.
Spartani. P. XII. 6.
de Spaur, Leopold. Maria Jos. Episc. Brixinensis. P. X. 193.
Speculum Saxonicum reprobatur. P. XI. 203.
Sperellus Card. obit. P. X. 227.
Sperreitterus, Ductor Cæsareus. P. VIII. 223.
Spes. Propositiones damnatæ de spe cælestis gloriæ. P. IX. 68. 69.
Spicarum collectio pauperibus post messem permittenda. P. XI. 409.
Spigelius, Ductor Cæsareus. P. VIII. 223.
Spinalonga amissa. P. IX. 94.
Spinellus Cæs. bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.
Spinellus, Jos. Card. P. X. 302.
Spinola Dux Sestensis & Sanseverinus. P. X. 280.
Spinola, Ambrosius, hispano milite Aquisgrani Catholicis sua jura restituit. P. VII. 184. movet in Palatinatum. P. VIII. 119. & magnum sui terrorem spargit. 130. cum Mauritio Hassiæ Landgravio conventionem init. 137. Ostendam expugnat. P. IX. 100. 135. mors ad Casalim. P. VIII. 183.
Spinola, Frid. Hispan. classis præfectus, ad Ostendam occumbit. P. IX. 100. 135.

SPI

- Spinola*, Georg creatur Card. P. X. 233. Secretarius status. 275. obit. 308.
Spinola, Joan. Bapt. Card. P. X. 298.
Spinola, Nicolaus, Card. obit. P. X. 302.
Spinossita. P. VIII. 449.
Spincetus Ostendam Gallis tradere dolose promittit. P. VIII. 640.
Spirbachiana pugna. P. X. 25.
Spirensia comitia. An. 1526. sub Carolo V. P. III. 305. P. VII. 93. Sub eodem an. 1529. in quibus Protestantium nomen est ortum. P. III. 306. P. VII. 94. An. 1542. in quibus Tridentum pro Concilio assignatur. P. VII. 135. An. 1544. P. III. 313. P. VII. 136. An. 1570 sub Maximiliano II. P. VII. 178.
Spirensis Episcopus Moguntini suffraganeus. P. XI. 114. cui adjudicata jurisdictio in Eccles. Colleg. B. V. M. in Bruchsal. 442.
Spiritus S. in qua forma pingendus. P. XI. 431.
Spiritus S. ordo institutus. P. VII. 509.
S. Spiritus de Saxia mensa numularia Romæ erecta. P. XI. 297.
Spitibneus Bohemiæ dux. P. VII. 245.
Spitibneus, Bretislai I filius, Bohemiæ dux. P. VII. 247.
Spletana provincia, Ecclesiæ donata. P. XI. 117.
Sponackius comes, Georg. Leop. Leopold. Eberhardi Wirtembergiæ Ducis filius, impari thorogenus possessionem Mompelgard, apprehendit. P. VIII. 438. P. X. 57.

SPO

- Sponbeimensis* comitatus. Lis de eo. P. X. 57.
- Sporckius* Suecos cedit. P. VIII. 223. Ejus virtus in Dutlingana pugna. 228. a Bojis ad Cæsarem transit. 234. Montecuculi legatus in bello Polonico. 371. Cæsareus equitum tribunus. 384. a Souchio exercitum accipit. 389.
- Sprecherus* Preslaviam regi Borussiae tradit. P. X. 741.
- Spurii* in ordinem Religiosum non recipiendi. P. XI. 281. ex adulterio procreati per subsequens matrimonium non legitimantur. 425.
- Stabulensi* & Malmundariensi Monast. unus abbas præsideat. P. XI. 139.
- Stadelin*, Franc. S. J. frater laicus Pekini, insignis horologiorum artifex. P. XII. 164.
- Stadingi* hæretici. P. VI. 9.
- Stadlerus*, Jos. Ant. Toggenburgicarum turbarum incensor, capite plexus. P. X. 545.
- Stabrenbergius*, Guidobaldus, Effekinum strenue defendit. P. IX. 280. Hungarico bello præfectus. P. X. 582. Strigonium recuperat, 583. missus in Hispaniam, *ibid.* Fœderatorum ibidem dux. 436. 439. Ejus victoriae. 440. & virtus. 442. obit. 110.
- Stabrenbergius*. Maximil. a rebellibus Hungaris captus. P. X. 583.
- Stabrenbergius*, Rudigerus, Viennam contra Turcas strenue defendit. P. IX. 271.
- Stairius* comes, Anglorum ductor. P. X. 506. exercitum e Belgio ad
Pars XIII.

STA

- ad Mœnum adducit. 139. Pugna Dettingana. 143.
- Stambense* monasterium fundatum. P. VII. 337.
- Stampa*, Cajetanus, Card. P. X. 308. obit. 315.
- Stampensis* synodus. P. V. 142.
- Stanbanfius* ductor Suecus. P. VIII. 223.
- Stanbopius*, Anglorum ductor. P. X. 435. ejusdem malum & pertinax consilium. 441. victus captusque a Vendomio. 442. obit. 499.
- Stanhope*, Wilhelmus, seu Mylordus Harrington, dictus Secretarius Status, P. X. 504.
- S. Stanislaus* Cracoviensis Epif. a Boleslao rege interemptus. P. V. 138. ejus canonizatio. P. XI. 179.
- Stanislaus Koska*, in Beatorum numerum relatus. P. XI. 394.
- Stanislaus Lescynskius* Poloniae Rex. P. VI. 163. P. X. 614. coronatur. 615. Fœdus cum Sueco, *ibid.* ad regem Sueciae in Turcia invisit. 618. a Transactione Lublinensi excluditur. 621. in Alsaciam abit. 622. Ejus filiam ducit Lud. XV Rex. 367. mortuo Augusto II iterum in regem Poloniae eligitur. 628. Gedanium fugit, *ibid.* Lotharingiae possessionem capit. 575.
- Stanlaeus* Anglus Catholicus Daventriam regi suo reddit. P. VII. 714. & seq. abit in Hispaniam. 792.
- Staphylus*, Fridericus, antea Lutheri comes, sed post sætentem illum exorcismum ab eo separatus, obit. P. VII. 173.

STA

- Stapula* jus Lipsiæ collatum, etiam a Magdeburgo exercetur. P. X. 680.
- Stahrenbergius* v. *Stahrembergius*.
- Status*, Michael, Lutherana lue inficit Hungariam. P. VII. 296.
- Status* Poeta. P. XI. 6.
- Statnenensis* victoria de Christiano Bruns-
vicensi a Tillio reportata, quam Urbanus VIII Maxim. Bav. Elect. gratulatur. P. VIII. 150.
- Status Imperii* ad pacificationem Westphalicam admissi. P. VIII. 241 & sq. cur aliqui exclusi. 243. tandem etiam admissi. 245. eorum consultationes. 263. de modo referendi & correferendi inter Status. 267. eorum jura in P. W. confirmata. 295. Statuum lites non pertinent ad Comitata. P. X. 108.
- Staveleus*, Philippus, supremus rei tormentariæ magister a Philippo II in Belgio dictus. P. VII. 631.
- Stauffacherus*, Wernerus, inter primos, qui fœderi Helvetico initium dederet. P. VII. 324.
- Staupitius* Augustinianus Vicarius generalis contra Indulgentiarum abusus, & prædicatores prædicat. P. III. 297.
- Steenoven*, Corn. electio & consecratio in Archiep. Ultrajectinum declaratur irrita. P. XI. 395.
- Steinbockius*, Suecorum ductor, Danos ad Helsingburgum vincit. P. X. 683. captus ab iis ad Tanningam. *ibid.* obit. 684.
- Steingadensibus* Canonicis Privilegia confirmata. P. XI. 164.

STE

- Steinvillius*, Transylvaniæ Gubernator. P. IX. 247. P. X. 593. Turcas, obsidionem Temesiæ solvere tentantes, repellit. 590.
- S. Stephanus* I Papa. Ejus diffidia cum S. Cypriano de non iterando Baptismo hæreticorum. P. IV. 21. P. XI. 33.
- Stephanus* II Rom. Pont. P. XI. 115.
- Stephanus* III Rom. Pont. exarchatum a Pipino Ecclesiæ donatum obtinet P. IV. 258. in Galliam fugitivus in Italiam reducit. 279. Ejus Constitut. P. XI. 116.
- Stephanus* IV in Concilio Romano damnat Copronymum, & Iconomachos. P. IV. 258. Ejus Constitutiones. P. XI. 116. 119.
- Stephanus* V damnat Photium, & ab hoc ordinatos. P. III. 129. Rhemis Ludovicum Pium Imp. coronat. P. IV. 289. item P. XI. 126.
- Stephanus* VI aliis VII, Rom. Pont. homo malus. Ejus acta in corpus Formosi. quomodo excusandus ab hæresi. P. XI. 128.
- Stephanus* VII vel VIII, Rom. Pont. P. XI. 132.
- Stephanus* VIII rebelles Ludovici IV Galhæ regis subditos missa legatione in officio continet. P. V. 21. Ejus Constitutiones. P. XI. 133.
- Stephanus* IX Abbas antea Cassinensis. P. III. 145. antea Leonis IX ad Græcos, & tollendum Schisma legatus. 203. P. XI. 146.
- S. Stephanus* Hungariæ Rex sanctus, Apostolicus, & Marianus. P. VI. 69. a Sylvestro II sacram coronam & plura privilegia accipit. P. XI. 141.

STE

STI

- Stephanus Bathorius* Transylvaniæ princeps, & Poloniæ Rex laudatissimus, Societatis Jesu in Transylvania, & Polonia fundator. P. IV. 134. P. VI. 160. 171. vide *Bathorius*.
- Stephanus* perjurus Anglici throni invasor. P. V. 157.
- Stephanus* Blesensis Godefr. Bullionii comes in terram S. P. III. 156.
- Stephanus* Constantinopol. Patriarcha multum confert ad tollendum schisma in Conc. Lugdan. P. III. 196.
- Sternbergius* Bohemiæ Gubernator obit. P. X. 612.
- Sternbergius*, Jarolaus, præclarus Christiani exercitus adversus Tartaros dux. P. VII. 250.
- Sternbergius*, Suecorum dux, urbes facile capit, & iterum facile amittit. P. X. 747.
- Sternbergius* hæreticus Arianismum in Polonia resuscitat. P. IV. 136.
- Sterzingerus*, Mart. cum popularibus suis Bojos ad Fünstermünzam opprimit. P. X. 22.
- Stetinum* ad Suecos. P. VIII. 181. 296. ad Russos & Borussos. P. X. 641. 668.
- Stilico* dux strenuus, sed perfidus tutor. P. IV. 125. P. XI. 73.
- Stipendium Missarum*. Circa id omnis negotiatio prohibita. P. XI. 404. Propositiones damnatæ de stipendio duplici pro eadem Missa. P. IX. 5. & de stipendio minore & uno pro pluribus sacrificiis. 6.
- Van Sijghout*, Joan. Harlemensis Episcopi electio declaratur irrita. P. XI. 429. 430.
- Stirumbius* v. *Styrumbius*.
- Stolæ* usus apud Diaconos introductus. P. XI. 71.
- Stollbergius* S. R. I. Princeps creatus. P. X. 139.
- Storckius*, Nicolaus, fax belli rustici. P. III. 304.
- Strada Montana*. P. VIII. 285.
- Stralendorffius*, cæsareus ad conventum Mülhusanum legatus. P. VIII. 161.
- Stralsunda* a Wallensteinio obsessa. P. VIII. 165. a Brandeburgo brevi oppugnatione capta. 403.
- Strasseri* temeritate accepta clades. P. IX. 279.
- Stratiota*, Mich. Imp. P. XI. 155.
- Strattemannus*, Henr. Legatus Cæsareus ad pacem Neomagensem. P. VIII. 406. & Risvicensem. 434. 435. 443. facundam ad Hungaros de præstantia regni hæreditarii orationem habet. P. IX. 276.
- Streblensis* pugna. P. X. 764.
- Streiffius* Hungarorum dux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.
- Streitbergius* transfuga Pragam prode re conatur. P. VIII. 237.
- Strigaviensis* pugna, & Borussorum victoria. P. X. 155.
- Strigonium* a Cæsareis expugnatur, & Cæsareæ ad illud victoriæ. P. IX. 272 & sq.
- Strobach*, Augustinus, S. J. Missionarius in Insulis Marianis occisus. P. XII. 125.
- Strozzius* ad Muram Turcas cædit. P. IX. 252.
- Strumiensis* Abbas, Joannes, Antipa. P. XI. 165.

STR

- Struvius*, Barekardus, iustissimam in rebelles Bohemos animadversionem nimium traducit. P. VIII. 135.
- Stuartus*, Carolus Eduardus, trajicit in Scotiam. P. X. 377. sed redit iterum in Galliam. *ibid.* e qua migrare cogitur. 379.
- Stuartus*, Henricus, Card. P. X. 325. 278.
- Stubenvollius* equitatu exercitus Bohemici in pugna Pragensi præst. P. VIII. 124.
- Stubnavius* Hungarorum dux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.
- Studiorum* instauratio commendatur, & media præscribuntur in Conc. Colon. P. VII. 219.
- Studitarum* monasterium pro veneratione imaginum decertat. P. XI. 119.
- Stumpf*, Kilianus, S. J. visitator, Imperatori Sinarum ad avertendam eversionem religionis christianæ supplicat. P. XII. 154. obit. 155.
- Stumphius*, Joan. obit. P. VII. 357.
- S. Sturm* primus Abbas Fuldenfis. P. IV. 272. Ejus canonizatio. P. XI. 161.
- Stutterheimius*, Borufforum dux. P. X. 765.
- Styrumbius*, Cæsareus bellidux. P. X. 17. cæsus ad Lengenfeldam. 18. & Schwenningam. 19. occumbit. 26.
- Styrumbius*, equitatu Bohemorum in pugna Pragensi præst. P. VIII. 124. capitur. *ibid.*
- Suarezii*, Franc. S. J. Defensio fidei Catholicæ. P. VIII. 481. mens circa Probabilissimum. P. X. 801.

SUA

- Suarez*, Joan. Martyr. P. XII. 215.
- Suarez*, Jos. S. J. Collegii Pekin. Rector ad avertendam eversionem religionis Christianæ Imperatori Sinarum supplicat. P. XII. 154. Sunicos principes instruit & convertit. 158.
- Subdiaconi* continentiam servare debent. P. XI. 83.
- Subisus* Hugonotorum bellidux. P. VIII. 552. se regi submittit. 554. fidem datam exuit, & a rege cæditur. 560. perduellionis pretium obtinet. 566. iterum rebellis arma arripit. 571. vincitur. *ibid.* excluditur in pace. 572. obit. 586.
- Subisus* Princeps Gallorum exercitum contra Boruffos ducit. P. X. 742. foederatos bis vincit. 755. Francofurtum ad Mœnum occupat. 760. Broglia duci suffectus cæditur a foederatis ad Grebenstein. 773.
- Sublacense* monasterium prædiis & gratiis donatum. P. XI. 120. exemptum. 122.
- Subreptio*. P. I. 131.
- Subsistorum*, quæ Angliæ Parlamentum An. 1747. regi concessit, quantitas. P. X. 510.
- Suda* amissa. P. IX. 94.
- Sueciæ* conversio. P. VI. 43. & perversio. P. III. 302. Ejusdem status ecclesiasticus. P. VII. 310. Adventus Societatis Jesu. 311. sub Joanne Rege, Sigismundo 312. *Sueciæ status Sæculo XVII.* Sigismundus ob religionem regno Sueciæ privatur. P. IX. 320. Bellum diuturnum. Gustavi Adolphi initia. 321. Inducias cum Polonis init, in Germaniam

SUE

niam irruit. 322. causæ belli prætextæ. P. VIII. 177. Sueci postulata. 180. Initium belli & progressus ad Balthicum. 181. fœdus Lipsiense cum Protestantibus. 186. cum Gallia 187. Magdeburgi excidium. 188. Fœdus cum Brandeburgo & Saxone. 190. Pugna Lipsiaca. 191. ingentes Suecorum progressus. 192. Cæsareæ militiæ misera facies. 194. Wallenstein resumit imperium. 196. mors Pappenheimii. 197. & Tillii. 198. Regis progressus in Suevia & Bavaria. 198. Norimbergensis conflictus. 201. Pugna ad Luzam. Obitus regis. 202. P. IX. 323. Christina filia succedit. 323. Oxensternius pacem repudiat. P. VIII. 205. distributæ provinciæ. 206. Wallensteinii interitus. 207. Prælium Nördlingense. 209. Pax Pragensis. 210. Trevirensis captivitas. 212. Fœdus cum Gallia An. 1636. Wismariæ initum. 609. Suecorum iræ in Protestantes, qui Pacem Pragensem acceptarunt. 214. Obitus Ferdinandi II Cæsaris. Sueci ad Balthicum retri. Werthii virtus. 215. Annus 1638 Cæsareanis infaustus. 217. Bannerii progressus. 218. Galassii abdicatio. Vinariensis obitus. 219. Agitur de pace Lubecæ. 220. Bannerii fuga & mors. 223. Amnestia Ratisbon. 224. Guebriani mors. Dutlingana victoria. 227. Bellum Danicum cum Suecis. Turrenii & Condæi adventus. 228. Pacis remoræ. 229. Jankaviana, Mergentheimiana, Alersheimiana pugna.

SUE

230. mors Mercii. 231. Suecorum postulata enormia. 232. Torstenfonii abdicatio. *ibid.* Induciæ cum Bavaro & Colonienfi. 233. quibus renunciatur. 234. facies pacis. 235. Pacificatio Westphalica. 237 & seqq. Suecorum propositio Monasterii. 240. cui respondet Cæsar. 246. favent Calvinistis. 254. Eorum Rēplica. 257. an illis satisfactio præstanda? 271. Synopsis pacis Osna-brugensis. 284. & ea, quæ illis in hac pace cessâ fuere. 296. urgent executionem Pacis Westph. 301. Christina abdicat regnum. P. IX. 325. obit. 327. Carolus X Bipontinus in Polonos. 325. in Danos. 326. Cæditur ubique. Obitus & effigies. 326. Carolus XI adhæret Galliæ, & cum ea fœdera init. 327. P. VIII. 661. omnia amittit bello in Germania, sed recuperat pace. P. IX. 327. ejus liberi. 328. Status *Sæculo XVIII.* Polonus & Russus invadunt Carolum XII in Livonia, a quo vincuntur. P. X. 638. Irruit in Poloniam, ubi Varsaviam & Cracoviam occupat; regemque novum eligi imperat. Expilat Saxoniam. 639. Movet in Russiam, vincit ad Mohilaam, ad Pultavam, & Boristenem penitus profligatur. Fugit in Turciam. 640. P. VI. 164. Sueci ubique cæsi. P. X. 641. Rex captivus. Stralsundam redit. Contra 5 reges certat, etiam Stralsundam & Rugiam amittit. 642. Jactat tamen brachia. Occumbit. Effigies. 643. Lis de successione. Status eligunt Ulricam juniorem. Co-
Rr 3 mi.

SUE

mitia novas leges condunt. 646. Fridericus Hassus, Ulricæ conjux rex eligitur, & capitulationibus circumscribitur. 647. Nova statuta. 648. Pax cum Electore Hannoverano. Cum Rege Borussiae. 649. Cum rege Daniæ. 650. Cum Polonia. 651. Cum Russia. 652. Fœdus cum Moësis. Causa Ducis Holsatiæ. 653. Fœdus cum Cæsare & Moscovia. 62. Suecia accedit fœderi Hannoverano, quibus conditionibus? 654. Navigatio in Chinam. 655. Tractatus subsidiorum primum cum Gallia, dein cum Anglia. Singlæri cædes. 656. Belli cum Russia causæ. Suecorum clades. 657. Löwenhaupt belli Imperator capite plexus. 658. Successor eligitur. 659. Congressus Aboensis. 660. Pax. 661. Adolphus Fridericus Holsatus electus successor. 662. Obitus Friderici regis. 663. Adolphus Fridericus coronatur. 663. Bellum cum Borussia An. 1757 inchoatum. 747. 753. 765. Pax. 777.

Suendius, Lazarus, Max. II. Imp. bellidux contra Turcas. P. VII. 293.

Sueno Daniæ rex Angliam invadit. P. V. 95. Ejus fata. P. VI. 39.

Sueno, Canuti M. filius, Norwegiæ rex. P. VI. 40.

Sueno Estritius Norwegiæ rex. P. VI. 40.

Sverinensis Episcopus, Bremensis suffraganeus. P. XI. 168. Episcopatus profanatus. P. VIII. 169. & Duci Sverinensi in P. W. datus. 297.

SUE

Sverinus Dux, e Silesia in Bohemiam irrupit, Piccolomineo se opponente. P. X. 736. ad Pragam occumbit. 737.

Suessio, Carolus, obit. P. VIII. 491.

Suessionensis Concilia. An. 744. tempore Childerici III regis. P. IV. 280. An. 863. in causa Rothadi Episcopi appellantis. 317. Sæc. X. in causa Archiepiscopatus Rhemensis. P. V. 24. Sæc. XII in causa divortii Philippi II regis, & Abaelardi hæretici. 144. An. 1456 provinciale. P. VI. 134.

Suessionensis Domus Sabaudicæ linea. P. IX. 92.

Suessionensis congressus. P. X. 369. 529.

Suetonius. P. XI. 25.

Sueviæ ducatus erectus. P. V. 6. fœdus Suevicum. P. VII. 47. sublatum. 113. Suevia renuntiare cogitur fœderi Lipsiensi cum Sueco. P. VIII. 187.

Suffolviæ Ducis, Henrici Dudlæi, mirum fatum & supplicium. P. VII. 853.

Suffreinus ministellus Calvinista. P. VIII. 553.

Suffrenus S. J. expugnata Rupella ad concionem dicit. P. VIII. 582.

Suibdagerus, Daniæ, Norwegiæ & Sueciæ rex. P. VI. 38.

Svicardus Archiep. Moguntinus pacem inter Hispanos & Unionem Protest. conciliat. P. VIII. 133. 137. moritur. 158.

Svidgerus, Bamberg. Episc. in Pont. electus, assumit Clementis II nomen. P. XI. 144.

SUI

- Suintila* Hispaniæ rex. P. IV. 226.
231.
Suiskius Russiæ Czarus. P. IX. 337.
Sulkowski princeps a Borussia e Polonia captivus abductus. P. X. 758.
Sulkowskia familia, dignitate Comitum S. R. I. aucta. P. X. 108.
Sullius Hugonotorum dux. P. VIII. 484.
Sulpitius Severus Martyrol. Rom. non inferendus. P. XI. 446.
Sultanus, Turcarum Imperatoris titulus. P. IX. 340. Sultanorum miseria. 343.
Sumatra Insula. P. XII. 74. a Lusitanis detecta. 86.
Sunica Mahometanorum religio. P. XII. 42.
Sunici principes ab Juntschin, Sinarum Imp. ob religionem christianam in exilium ejecti. Eorum constantia & fervor. P. XII. 158 & sq. 160. Josephus in carcere obit. *ibid.* revocantur ab exilio, & dimittuntur liberi. 165.
Supplicatio ad Cæsarem in P. W. introducta loco revisionis. P. VIII. 293.
Suprariæ regnum fundatum. P. V. 103.
Surata, commercantium in Indiis frequens emporium. P. XII. 188. 70. occupatur ab Anglis. P. X. 774.
Surdifius, v. Sourdifius.
Susa, Cæsareus bellidux. P. IX. 241. Calvinistas in Hungaria rebelles invenit. 248. ad Levam profligat Turcas. 251.
Sustana, hodie Persis subiecta. P. XII. 187.

SYL

- Süs Oppenheimer*, Jos. furca suspensus. P. X. 111.
Suffexia, seu Saxoniam australis reges. P. IV. 249.
Suttonus nomine Angliæ mediator Pacis Passarovicensis. P. X. 592.
Sylla, Corn. Mythridatem vincit. P. XII. 19.
Sylla, Lucius, Caji Marii legatus in bello Jugurthino. P. XII. 201.
Sylva S. J. ex India in Japoniam a S. Xaverio accitus. P. XII. 171.
de Sylva S. J. Missionarius in Paraguaria in odium fidei occisus. P. XII. 258.
Sylva, Melchior, sæcularis presbyter, Abyssiniam Missionarius. P. XII. 219.
Sylvæduensis marchionatus. P. IX. 147.
Sylvanestensia Concilia. Sæc. X. de immunitate Ecclesiastica. P. V. 25. An. 1315. de libertate Ecclesiastica. P. VI. 75.
Sylveria, Gonsalvus, S. J. ab ipso S. Ignatio in Indias Provincialis missus, convertit regem Tongensem, & religionem in Imperium Monomotapæ introducit. P. XII. 210. Imperatorem baptizat. 211. Mahometanorum fraudibus occiditur. 212.
Sylverius Papa per Belisarium throno dejectus. P. III. 70. P. IV. 127. P. XI. 99.
Sylvester I Papa indicit Concilium I Nicænum. P. III. 38. approbat ejusdem acta. 44. P. XI. 46.
Sylvester II Rom. Pont. Ottonis III. Imp. præceptor. P. V. 9. Ejus Constitutu.

SYL

- stitutiones. P. XI. 141. Fabula de magia. 142.
- Sylvester III* Antipapa. P. III. 144. P. XI. 144.
- Sylvius*, Æneas, Legatus Apost. in Bohemiam missus. P. XI. 214. eligitur in Pontif. sub Pii II nomine. 215.
- Sylvius*, Otto, Imp. P. XI. 5.
- Sylvius Nimrodus* Dux Wirtemb. ordinem capituli mortui instituit. P. VIII. 448.
- Symbolum* Apostolicum. P. II. 88. Nicænum. P. III. 40. Constantino-politanum fere idem cum Nicæno. 49. P. XI. 60. exponitur. P. III. 49. ejus mutatio vetita. 54. Symbolum S. Athanasii. P. IV. 147. an S. Athanasius composuerit. P. XI. 58. Symbolum in Ecclesia Rom. cantari jussum. P. XI. 143.
- S. *Symmachus* Rom. Pont. P. XI. 93.
- Synadense* Concilium reprobatur. P. IV. 22.
- Synaxis sacra*. Disciplina circa eandem primis duobus sæculis. P. XI. 23.
- Syncretistæ*. P. VIII. 449.
- Synodales* judices in qualibet diœcesi quatuor constituendi. P. XI. 404.
- Synodi* sæpius celebrandæ. P. VII. 214. 223. 415. 428. 437. Synodi Augustanæ absolutio. 215. Synodi provinciales quolibet triennio celebrandæ ex Conc. Trident. P. III. 357.
- Syphax* Masanissam Numidiæ regno spoliatur, victus a Scipione Romam ducitur. P. XII. 197.
- Syracusanus* Episc. Vicarius Apost. in Sicilia. P. XI. 103.

SYR

- Syriæ* regnum post mortem Alexandr. M. P. XII. 8. & Antioch. M. II. in Romanorum manus devolutum. 18. 20. Syri conversi. P. XI. 247. Myssiones sacræ. P. XII. 58.
- Syrmienſe* conciliabulum Arianorum. P. IV. 100.
- Syropulus*, Sylvester, historiam Concilii Florentini, vel potius satyræ, scribit. P. III. 265.

T.

- Tabacum* fumere in ecclesiis diœcesis Hispalensis sub excommunicatione prohibitum. P. XI. 325.
- Tabor* in Bohemia a Zisca ædificata. P. III. 245. a Cæsareis recepta. P. IX. 300.
- Tabor mons*. P. XII. 62.
- Taborita*, Wencesl. Bohemorum ad Conc. Basileense legatus. P. III. 246.
- Tacitus* Imp. P. XI. 36.
- Tacitus*, Corn. P. XI. 25.
- Tassiletanum* regnum in Africa. P. XII. 193.
- Tagaste* S. Augustini patria. P. XII. 201.
- Taichangus* Sinarum Imp. P. XII. 141.
- Taimingica* Sinarum Imp. stirps extincta. P. XII. 141.
- Talaja*, Joan. Alexandrinus Patriarcha. P. XI. 89.
- Tallardus* comes, Camillus, Brisacum expugnat. P. X. 25. ad Spirbachium victoriam reportat. *ibid.* capitur. 28. obit. 369.
- Tallmannus* pacem Passarovicensem cum Turcis componit. P. X. 592.
- Ta-

TAL

Talonus Jesuitas Gallia ejicere conatur. P. VIII. 575. detonat contra infallibilitatem Papæ. 671. & Ordines Religiosos. 673.

Tamas, Huseini Persiæ regis filius, copias adversus Magmud colligit. P. X. 720. P. XII. 38. 39. conscendit thronum paternum. 43. profligat Turcas. P. X. 721. interficitur. 722. P. XII. 44.

Tamays, gens ferocissima in Brasilia. P. XII. 277.

Tamburinus, Fortunatus, Card. P. X. 319.

Tamburinus, Thomas, non genuinum Probabilissimum defendit. P. X. 808.

Tamerlanes potens Tartarorum rex. P. XII. 32. Joanni Imp. Orientis, a Christianis deserto succurrit. P. III. 257. P. IX. 340.

Tampierius comes, Henr. Cæsareus bellidux contra rebelles Bohemos. P. IX. 296. ad Posonium cadit. 233.

Tanara, Alexander, Card. P. X. 319. Collegit Cardd. Decanus. 275. obit. 277.

Tanchelmus hæresiarcha spurcissimus. P. V. 145. a S. Norberto debellatus. P. VII. 733.

Tancwardus Ottonis I Imp. frater rebellis. P. V. 8.

Tannefel, Joan. Bärenthalenses pervertere nititur, ideo in carcerem datus. P. X. 558.

Tannerus, Adamus, S. J. in Colloquio Ratisbon. potissimum certamen sustinet. P. VIII. 58.

de *Topia*, Gundisalvus, S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.

Parv XIII.

TAR

Tarlo comes, Adamus, Lublinensis Palatinus Stanislae adhæret. P. X. 629 recipitur ab Augusto III rege in gratiam. 631. in duello misere perit. 634.

Tarraconensis concilia, *Sæc. VI.* An. 516. P. IV. 204. *Sæc. XII.* An. 1180. de anno Christi Domini in instrumentis publicis ponendo. P. V. 153. *Sæc. XIII.* An. 1239. 1240. de disciplina, An. 1242. contra Waldenses & Albigenes. P. VI. 30. An. 1279. pro Raymundo Penafortio, ut Pontifex publicos ei in ecclesia honores decerneret. 31. *Sæc. XIV.* in causa Templariorum. 59. 87. Pro immunitate ecclesiastica. 88.

Tartarorum regnum in Persia. P. XII. 32. Eorum origo, *ibid.* Tartaria major, aut Asiatica, & Europæa *ibid.* Tartari Sinarum Imp. occupant. 140. Alcoranum juxta interpretationem Schafei sequuntur. 189. Tartaria Minor ad Pontum Euxinum. Indoles. Mancipia. 55. P. Duban S. J. in Crimæam. Conversiones etiam Lutheranorum. 56. Media, Tartaros convertendi. Eorum mores, militia, prædationes. 57. Circassi. *ibid.* Kalmukii. 58. Tartari Russiam invadentes cæduntur. P. IX. 337. uti etiam in Poloniam irruentes. 343. *Travissinus* Episcopus Utinensis suffraganeus P. XI. 468.

Tassilo Bojariæ dux, sub quo celebratum Dingolfingianum Concilium. P. IV. 272. ob fidem violatam in in monachum tonsus. 273.

TAT

de *Tastungen*, Ign. Herbipolensis ad pacem Risvicensis legatus. P. VIII. 443.

Tatianus hæreticus. P. XI. 21. 25.

Tattenbachius comes, Erasmus, a Zrinio in rebellionem contra Leopoldum Cæs. pertrahitur. P. IX. 258. detecta conjuratione in custodiam datur. 259. capite truncatur. 263.

Tavffkircbius ad Fünstermünzam cæsus. P. X. 22.

Taurinensis pax inter Galliam & Sabaudiam ducem. P. IX. 95. pugna & obsidionis solutio. P. X. 223.

Tauris urbs, olim Ecbatana. P. XII. 186.

Taxii, Joan. Bapt. victoriæ P. VII. 710. Daventria ei per Stanlæum Anglum traditur, 714. obit. 719. ejus & totius familiæ elogium. *ibid.* vid. de *Tourn & Taxis*.

Taycosama, humili loco natus, ad Japonici Imperii apicem eluctatus, summam in Christianos benevolentiam in crudelissimam tyrannidem mutat. P. XII. 175. obit. 177.

de *Taydo*, Alvarus, S. Xaverio, in Sinas proficiscenti, obiit. P. XII. 137.

Tecklenburgensis causa in Westphalia. P. X. 670.

de *Tecto*, Joan. O. S. Franc. Mexici Missionarius. P. XII. 282.

Tegernseensi monast. donationes confirmatæ. P. XI. 163. accedit ad Congreg. Benedictino. Bavar. 354.

Teglatphalasar, Ninivitarum rex. P. XII. 2.

Teia Gothorum rex a Romanis cæsus. P. IV. 128.

TEL

S. *Telesphorus* Rom. Pont. P. XI. 15.

Tellierii Archiep. Rhemenfis ordinatio circa approbationem Regularium. P. VIII. 735. damnat duas Theses de scientia media, & Prædestinatione. 736.

Tellier, Michael, S. J. Ludovici XIV. confessarius, obit. P. X. 362.

Tellina Vallis per donationem ad episcopum Curiensem. P. VII. 341.

Tellius, Wilhelmus, Helvetici fœderis promotor. P. VII. 324. 325.

Telonia in Imperio nova non possunt concedi, nec antiqua extendi. P. X. 169.

Temesia expugnata. P. X. 590.

Tempi, Lucas, Nuntius Lusitanie Apost. P. X. 484.

Templarum equites instituti. P. III. 157. 211. laudati & privilegiis locupletati. P. XI. 167. 162. accusati & damnati. P. III. 212. P. VI. 59. P. XI. 193.

Templius Angliæ legatus ad conciliandam pacem Neomagensis. P. VIII. 400. P. IX. 184.

Tempus sacrum ex conc. Mediolan. P. VII. 420.

Tencinus Episcopus Gratianopolitanus. P. X. 363.

Tencinus, Petr. Guerinus, Archiep. Ebrodun. concilium provinciale contra appellantes celebrat. P. X. 380. 411. fit Cardinalis. 308. ad Lugdunensem Archiepiscopatum translatus. 374. succedit Fleurio Card. 375.

Teneriffa insula. P. XII. 203. 215.

Tepeguani. P. XII. 284.

Tepezotli. P. XII. 284.

Tegus-

TER

- Tequoci.* P. XII. 284.
Tercera insula. P. XII. 204.
Terentius ex Africa Romam accersitus. P. XII. 200.
Tergestinae nundinae institutae. P. X. 75.
Tergestinus Episcopus, Goritienfis suffraganeus. P. XI. 463.
Ternate, Molucensium insularum praecipua. P. XII. 75.
Terra firma. P. XII. 225.
Terra nova insula. P. XII. 229. a Gallis Angliæ erepta. P. X. 774.
Terranova, Hispaniæ regis legatus ad conventum colonensem pro turbis Belgii componendis. P. VII. 696.
Terræ sanctæ necessitates bis in anno populo proponendæ. P. XI. 397.
Terskius conjurationis Wallensteinianæ reus interficitur. P. VIII. 208.
Tertulliani, Septimi, effigies, P. IV. 9. Author controversiæ: an Baptismus ab hæretico collatus sit iterandus? 21. P. XI. 21. Scripta. 24.
Terzinius Episcopatus profanatus. P. VIII. 169.
Tescbensis Ducatus in Silesia ad Ducem Lotharingiæ. P. X. 572.
Testamenti solennitates ex Recessu Imperii. P. VII. 59. In iis non requiritur præsentia parochi, sed tantum duorum testium. P. XI. 338.
Testes de auditu in beatificationum & canonizationum causa. P. XI. 482.
Tetrarchæ. P. XII. 25.
Teuffelius Austriacus chiliarcha capitur. P. VIII. 122.
Teutonicorum equitum ordo P. III. 159. fundatio & primus magister, 165. fata, P. VI. 158. Ejusdem Ordinis

TEZ

- duo magisteria, Livonicum & Prussicum, profanantur. P. VIII. 169.
 Privilegium exemptionis. P. XI. 177.
Tezelius, Joan. prædicat & defendit Indulgentias. P. III. 297. 298.
Tibabor mons. P. XII. 62.
Tibalassius Cæsareensis in Cappadocia Episcopus Eutychianus. P. IV. 161.
Thomas I. Persiæ rex. P. XII. 33.
Tharastus Constantinopol. Patriarcha catholicus, & rerum usu clarus. P. III. 102.
Theatinorum Cler. Reg. congregatio approbata. P. XI. 234. & theatina ecclesia in metropolitanam erecta. *ibid.* Institutum confirmatur de novo, & conceduntur privilegia. 236. Fundator, Cajetanus Thieneus cano-
 zatur 358. Theatini distribuunt scapularia pro devotione erga Immac. Concept. B. V. M. augenda, & Clemens XI. concedit Indulgentias egestantibus. 373. Unus sit in Congreg. SS. Rituum Consultor. 427.
 Theatini quid de Probabilismo sentiant. P. X. 812.
Thebææ Legionis martyres. P. IV. 198.
Thebaidos eremi antiquæ rudera. P. XII. 224.
Thebani P. XII. 7.
Theholtus S. J. frater laicus Pekini. P. XII. 165.
Thelem, Godefr. S. J. a Protestantibus occisus. P. VIII. 451.
Theminius vincit Cadurcos. P. VIII. 569. & Rohanium. 571.
Themistiani hæretici Eutych. P. XI. 100.
Themistocles Xerxem navali prælio vincit. P. XII. 5.

THE

Theobaldus, Alemanniæ Dux. P. IV. 278.
Theodatus Italiæ rex per Gothos occisus. P. IV. 129.

Theodelinda Bavara apprime catholica nubit primo Authari, tum Agilulpho ad fidem orthodoxam converso. P. IV. 130.

Theodo III. Bojariæ Dux baptizatus. P. IV. 270.

Theodonis - *Villæ* celebrata concilia. In causa rebellionis filiorum Ludovici Pii, P. IV. 304. 306. an. 844. in causa discordiæ inter eodem filios. 308.

Theodomirus Suevorum in Gallæcia rex Christianus. P. IV. 128. 201. 202.

Theodora Justiniani Imp. conjux Evtychiana. P. III. 69. ejus vitia, 70. item P. IV. 127. P. XI. 98. 99.

Theodora Theophili Imp. conjux, apprime catholica P. III. 114. P. IV. 262. P. XI. 121.

Theodoretus, & *Ibas* restituti ejurato Nestorio, P. III. 61. authores trium capitulorum, & tot turbarum, 68. damnantur in scriptis. 77.

Theodoricus Antipapa. P. XI. 158.

Theodoricus, Clodovæi Galliæ regis filius. P. IV. 184.

Theodoricus III. & IV. umbratiles Galliæ reges. P. IV. 218.

Theodoricus I. & II. Gothorum in Hispania reges. P. IV. 201.

Theodoricus Ostrogothorum rex Ariannus vastato Italiæ regno Odoacrum victum perfide occidit. P. IV. 126.

Theodoricus Colonienfis Archiepiscopus an. 1423. congregat concilium provinciale. P. VI. 114.

THE

Theodoricus Moguntinus Archiepiscopus tempore schismatis an. 1440. congregat Aschaffenburgi concilium provinciale. P. VI. 117.

Theodoricus Monasteriensis Episcopus de cæde S. Engelberti Martyris accusatus deponitur. P. VI. 9.

S. *Theodorus I.* Papa damnat in concilio Romano Monothelitas P. IV. 214. Ejus Constitutiones. P. XI. 108.

Theodorus II Papa P. III. 142. Constitutiones. P. XI. 129.

Theodorus Antipapa. P. III. 141.

Theodorus Cæsareensis, secta acephalus, & vasserrimus hæreticus. P. III. 71.

Theodorus Cantuariensis præsidet concilio Herudfordiensi P. IV. 252. edit capitularia. 253.

Theodorus Corsicæ rex P. X. 303. ejus fata. 305. 308. 319.

Theodorus Mopsvestenus plusquam 10000. voluminum author dicitur, magister Nestorii. P. III. 67. damnatur a concilio Constantinopolitano. 73.

Theodorus Paderbornensis Episcopus erigit studium generale. P. XI. 302.

Theodorus Russiæ Czarus. P. IX. 337.

Theodorus Alexiovicus Russiæ Czarus. P. IX. 338.

Theodorus Sanctabarenius Photii socius P. III. 128.

S. *Theodorus* Sedunensis Episc. præsens concilio Agaunensi. P. IV. 198.

Theodorus Studita pro veneratione imaginum decertat. P. XI. 119.

Theodorus, Sulzbacensis Dux, obit. P. X. 86.

THE

Theodosius senior Imperator Orientis piissimus ad preces Damasi convocat conc. I. Constantinop. P. III. 48. P. IV. 115. P. XI. 56. 57. moritur. P. IV. 125. P. XI. 57. Stemma ejus extinctum. 80.

Theodosius II Junior Nestorium ad Patriarchatum Constantinop. accersit P. III. 52. deponit, 53. a Dioscoro corruptus, 58. infelice perit. 59. vide etiam P. XI. 76. 77.

Theodosius III. Imp. P. XI. 112.

Theodotus coriarius hæreticus a concilio Romano circa an. 140 damnatus. P. IV. 7. P. XI. 21.

Theognis Nicænus ab Ario seductus P. IV. 89. subscribit conc. I. Nicæno. 93.

Theologia moralis Jesuitarum, sub hoc titulo libellus scandalosus, damnatur. P. VIII. 629.

Theopascitæ hæretici. P. III. 69.

Theophanes contumaci Macario subrogatus. P. III. 85.

Theophilus Imperator Iconomachus. P. III. 114. P. IV. 261. P. XI. 119.

Theophilus Alexandrinus damnat libros Origenis. P. III. 75. P. XI. 60. 88.

Theophylactus impostor corruptissimus. P. III. 198. Ejus effigies. 200. item P. XI. 156.

S. Theresia, Carmel. Fundatrix, canonizatio. P. XI. 308.

Thermopylana clades Persarum. P. XII. 5.

Thessalonicensis Vicariatus. P. XI. 54.

Thessens, Gallorum ductor. P. X. 432.

Thetus S. J. frater Coadjutor, in Canadâ navigans, ab Anglis occiditur. P. XII. 288.

THE

Theudiselus Ostrogothus in Hispania Rex impius. P. IV. 201.

Theutherga Lotharii junioris conjux legitima. P. IV. 313.

Theutgandus Trevirensis Archiepisc. celebris in causa Lotharii Junioris & Theutbergæ uxoris actor. P. IV. 313.

Theulacenses. P. XII. 284.

Thienai, Cajet. beatificatio. P. XI. 318. & canonizatio. 358.

Thienkius Sinarum Imp. P. XII. 141.

Thierhauptense monasterium exemptum. P. XI. 354.

Thingenius, Joan. Carolus, captus & iterum redemptus. P. VIII. 431. Ludovico Badensi suffectus. P. X. 19. causam de præpropere Brisacii deditione cognoscit, & in Arcoum mortis sententiam fert. 25. exercitui ad Rhenum præficitur. 34 obit. 37.

S. Thomas Apost. in Indiam ad prædicandum Evangelium missus, multa patrat miracula. P. XII. 81. ab eo Thomæ Christiani Cranganoræ in Melabaria. *ibid.* qui se Lusitanis subjiciunt. 82. obtinent Episcopum. 104. celebratur synodus Diamperiensis. *ibid.*

S. Thomas Angelicus Doctor ad Conc. Lugdunense II legatus obit ex itinere. P. III. 207. Ejus modestia in scribendo. P. XI. 470. canonizatio. 195 institutum Festum. 258. Ejus doctrinæ per Const. *Unigenitus* censura non est inusta. 394. stat pro Probabilismo. P. X. 799 & sq. sicuti hic origine thomisticus est. 783.

THO

- S. Thomas* Cantuariensis. Ejus cum Henrico II rege diffidia. P. V. 159. 160. 161. P. III. 150. Canonizatio. P. XI. 166.
- B. Thomas* Herford. Episc. canonizatur. P. XI. 195.
- de *S. Thoma*, Joan. Martyr. P. XII. 215.
- a *S. Thoma*, Joan. Probabilissimum tueretur. P. X. 784.
- Thomas Morus* abdicato Cancellarii munere in custodiam datur. P. VII. 841. Ejusdem invicta constantia, & mors gloriosa. 842 & seq.
- Thomas a Villa Nova* vid. *Villa Nova*.
- Thomas de Vio Cajetanus* generalis Dominicanorum. vide *Cajetanus*.
- Thomas* novam Domus Sabaudicæ lineam fundat. P. IX. 92.
- Thomastus*, Christianus, obit. P. X. 671.
- Thomassinus*, Lud. suam circa doctrinam Jansenii sententiam retractat. P. VIII. 788.
- Thorismundus* Gothorum in Hispania Rex vincit Atilam. P. IV. 201.
- Tborunensis* causa. P. VI. 168. P. X. 623.
- Tbrasymentensis* Hannibalis victoria. P. XII. 196.
- Tbuani*, Jacobi, Historia Romæ damnatur. P. VIII. 477. 497. moritur. 514.
- Tbuanus*, Jacobi Augusti filius, capite plexus. P. VIII. 606.
- Tbamsbirnius*, Saxo-Altenburgicus ad P. W. legatus, Lutheranorum oraculum. P. VIII. 274.

THU

- de *Tbun* comes Archiep. Salisburg. Leopoldi M. nomine præsidet Comitibus. P. VIII. 372.
- de *Tbun* comes, Ant. Domin. Episc. Tridentinus. P. X. 80.
- Tbuirheimius* Schweidnicium Borussia tradere coactus. P. X. 748.
- Tburibus*, Archiep. Limanus, in beatorum numerum relatus. P. XI. 352. 394.
- de *Tburn & Taxis* comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447.
- de *Tburn & Taxis* princeps, Alex. Ferd. renuntiatur per Belgium Generalis Postarum Præfectus. P. X. 528. munus Principalis Commissarii suscipit. 139. 197.
- Tiberius* Imperator. P. XI. 2.
- Tiberius Abstinus* Imp. P. XI. 111.
- Tiberius Constantinus* Imp. P. XI. 103.
- Tibiscana* rebellio. P. IX. 285.
- Ticinense* Concilium. P. IV. 320. observatio in illud de usuris. 321.
- Ticinenis* pugna & Franciscus I captus. P. VII. 459. Ticinensis Hannibalis victoria. P. XII. 196.
- Ticonderagum* ab Anglis occupatum. P. X. 774.
- Tieffenbachius*, Moravicæ rebellionis reus, punitus. P. IX. 300.
- Tiflis* urbs. P. XII. 185.
- Tigeus* Transylvaniam vicario nomine regit. P. IX. 246.
- Tigranes* ultimus Armeniæ & Syriæ Rex. P. XII. 8. 18. 20. 52.
- Tigurum* accedit sæderi Helvetico. P. VII. 326. Tigurinum conciliabulum. 349. condita ibidem magnifica Basilica & cænobium sanctimoniam.

TIL

nialium. 335. Tugurini cum Bernatibus pro Hugonotis apud regem Galliae intercedunt. P. IX. 201. Toggiorum turbis se miscent, & Abbati S. Galli in eorum favorem scribunt. P. X. 544. senatum Toggiis constituunt. *ibid.* bellum inferunt. 546. Prælum ad Vilmergam. 548. Pax. 552. quam acerbe exequuntur. 553. Formulam Consensus acceptant. 559. alterum fidei suæ sæculum celebrant. 567.

Tillier Baro, Friburgi Præfectus. P. X. 89.

Tillier, Ant. & Franc. P. X. 749.

Tillius, Joan. Thersclaffius, copiarum Bavaricarum dux. P. VIII. 117 in pugna pragensi, 123. restituit aciem. 124. post discessum Maximiliani coplis Bav. præfectus. 127. Mansfeldium cædit, & Palatinatum Superiorem occupat. 132. iterumque in Alsatia coerces. 133. Marchionem Durlacensem ad Wimphenam cædit. 145. item Christianum Brunsvicensem ad Hœchstam. 146. variante cum Mansfeldio fortuna pugnat. *ibid.* totum ferme Palatinatum occupat. 147. Comitis dignitate auctus, Christianum Brunsvicensem ad Statlonam prælio fundit. 150. Nienburgum incassum obsidet. Danos ad Hanoveram cædit. 154. item ad Lutheram. 156. quam victoriam ei Urbanus VIII propria manu gratulatur. *ibid.* ad Pinnebergam tibia fanciatur. 159. Stadam occupat. 164. constitutus totius militiæ dux. 180. obsidione arcta Magdeburgum cingit. 189. &

TIL

capit 190. vulneratur in pugna Lipsiaca. 192. restaurat exercitum. 194. obitus & elogium. 198.

Tikhona comitum familia extincta. P. X. 56.

Tituli. Lis de iisdem in Pacificatione Westphalica, P. VIII. 245.

Timoleon Abbas obit. P. X. 366.

Timor Gebennæ Propositio de eo damnata. P. IX. 70.

Timotheus Ælurus Eutychianus monachus ingentium turbarum causa. P. III. 68. P. XI. 85. 89.

Timotheus Albus Alexand. Patr. P. XI. 89.

Tiranus, Armeniæ Rex. P. XII. 52.

Tiridates, Armeniæ Rex. P. XII. 52.

Tius Imperator. P. XI. 6.

Toamensis Archiepiscopatus erectus. P. V. 165.

Tobia liber tanquam canonicus ab orientali Ecclesia agnitus. P. IX. 357.

Toeckelius, Emericus, rebellionis in Cæsarem complex. P. IX. 261. a rebellibus exercitus dux proclamatur. 268. vincitur. *ibid.* ejus perfidia & ambitio. 269. progressus 270. velut Rex comitia celebrat, & Turcis Hungariam tradit. 270. capitur a Turcis. 273. novam coniurationem excitat. 274. Ejus bona in fiscum redacta. 278. Heisletum profugiat. 279. obicure Cpoli contabescit. 283.

Tærringius a Bernclavio interceptus fususque. P. X. 132.

Toggenburgum ad Monasterium Sangallienæ. P. VII. 343. pars a religio-

TOL

ne deficit. 353. Toggenburgicæ turbæ. P. X. 543. Eis se miscunt Bernates & Tigurini, ac Abbati S. Galli scribunt. 544. nec non bellum inferunt, 546. quibus se opponunt quinque Catholici Cantones. *ibid.* & Vallesiani. 547. Cæsar ad pacem hortatur. *ibid.* Prælium ad Vilmergam. 548. Pax Araviensis & Badensis. *ibid.* & sq. Ejus acerba executio. 553.

Toletana Concilia. An. 400. P. IV. 168. An. 597. de disciplina. 210. An. 633. præside S. Isidoro. 227. An. 636. sub Chintila rege. 231. An. 637. sub eodem. 232. An. 646. sub rege Chindasvintho. 233. An. 653. sub Reccesvintho. 234. An. 655. sub eodem. 235. An. 656. item sub eodem. 236. An. 675. sub Wamba. 237. An. 681. sub Ervigio. 238. An. 683. sub eodem. 239. An. 684 ex voluntate Leonis II promulgata acta sexti Concilii Generalis. 240. An. 687. sub rege Egica. 241. An. 693. sub eodem. *ibid.* An. 694. pariter sub Egica. 243. *Sæc. XI* de ratione precandi Gothica. P. V. 113. An. 1324. P. VI. 87. An. 1339. præside Ægidio Archiepisc. 88. An. 1347. & 1355. *ibid.* An. 1379 in causa schismatis. 89. An. 1473. præside Alphonso Carillo Archiepisc. 147. An. 1565 pro Concilio Tridentino acceptando. P. VII. 811.

Toletanum Conciliabulum sub Witiza rege. P. IV. 244.

Toletana Ecclesiæ Primatus jure postliminii restitutus. P. XI. 164.

TOL

Toletus an fuerit Probabiliorista. P. X. 805.

Tolomei, Joan. Bapt. S. J. creatur Card. P. X. 228 obit. 278.

Tolosana Concilia. An. 1056. celebratum. P. V. 90. An. 1119. præside Callisto II Papa. 147. An. 1129. præside legato Apostolico instituta Inquisitio. 148. An. 1229. de Inquisitione. P. VI. 18. An. 1228 de eadem. 21. 1590. provinciale præside Francisco de Jojosa. P. VII. 608.

Tolosana Academia erecta. P. XI. 178. & Archiepiscopatus. 194.

Tolosanus comes ratione natalium cum principibus regii sanguinis in controversiam venit. P. X. 359. a successione in regno in perpetuum excluditur. 365.

Tomasi creatur Card. P. X. 228.

Tomyris, Massagetharum regina. P. XII. 4.

Tongensis Rex conversus & baptizatus, Constantinus cognominatus. P. XII. 210.

Topiani. P. XII. 284.

Torasi Casalim propugnat. P. VIII. 183. Subisium prælio vincit. 571. & Anglos, & ideo dictus Franciæ mareschallus. 581. occumbit. 604.

Torgavia ab Imperialibus occupata, & iterum relicta. P. X. 765. Pugna ad Torgaviam. 763.

Tornacensis Episcopus si ffraganeus Cameracensis. P. XI. 249. Tornacensi Collegio S. J. Prioratus de Englos O. S. Ben. unitur. 285. *Tornacensis* pugna. P. X. 534.

TOR

- Torneamenta* instituta in Germania. P. V. 7.
- Torstenfoni* capitur. P. VIII. 201. successor a Bannerio denominatur. 223. Victoriz. 226. in Silesiam & Moraviam movet. 227. Danos invadit. 228. vincit Galassium. *ibid.* Hazfeldium ad Jankaviam cedit capitque. 230. irrumpit in Austriam. *ibid.* Bruna sistit cursum. 231. prefecturam in Vrangelum transfert. 232.
- Totila* fortis Gothorum Rex. P. IV. 127. victus a Narsete. 128.
- Tortona* ad Sabaudum. P. X. 303 & 304.
- Torus*, Ormuziæ Rex, Lusitanorum armis subactus. P. XII. 87. rebellis ad pacem compellitur. 90.
- de *Tovar*, Ferdinandus, S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.
- de *Teure*, Oswaldus, Card. obit. P. X. 325.
- Tournelli*, Honorati, sententia de absolute lapforum in veteri Ecclesia refellitur. P. IV. 41. de recepta a Sorbona constitutione Unigenitus Deputatorum ad Regem caput. P. X. 413.
- de *Tournon*, Carolus Thomas, Card. & Patr. Antioch. Visitator Apost. propter ritus Sinenses in Sinas missus. P. XII. 148. P. XI. 411. Ejus decretum, ad Missionarios in Sinis datum, confirmatur. 373. omniaque ejusdem acta contra Episc. Maccaensem &c. approbantur. *ibid.* obit. P. X. 228.

TOU

- Tourvillius*, Classis Gallicæ præfectus. P. VIII. 687. 688.
- Toxungunfama*, Japoniæ Imp. religionem crudelissime persequitur, & extirpat. P. XII. 182.
- Towensendus*, Anglorum ductor. P. X. 774.
- Tractatus de origine Regalium* &c. damnatur. P. XI. 372.
- Tractatus Repagulorum*. P. X. 521.
- Traditiones*, sive jus Divinum non scriptum. P. II. 58. ex Conc. Senonensi. P. VII. 563.
- Traditores*, quid. P. IV. 72.
- Trajanus*, Nerva Ulpius, Imp. P. XI. 15. vincit Parthos. P. XII. 27.
- Trajecti* expugnatio cruenta. P. VII. 695. Trajectina Concilia duo sub S. Willbrordo. P. IV. 271. Conciliabulum contra Gregorium VII celebratum. P. V. 86. *Trajectum* ad Mosam ad Ordines fœderatos. P. IX. 147. expugnatur a Gallis. P. X. 541. Trajectensis Episcopus Moguntini suffraganeus. P. XI. 114.
- Tranquebariensis* Danorum Missio Lutherana. P. XII. 97.
- Transactio* Passaviensis. P. III. 341. P. VII. 149. confirmatur in pace Onabrugensi. P. VIII. 286.
- Transfigurationis* Festum institutum. P. XI. 214.
- Translatio* Episcopi ex Conc. I Nicæno. P. III. 43. Dissertatio de eadem. P. V. 16.
- Transubstantiatio* creditur ab orientali Ecclesia. P. IX. 355.
- Transylvania*, Synopsis historica de Transylvania. P. IV. 133. item P. VII. 301. mutationes. *ibid.* hæ-
- T t
- re.

TRA

refes, & deformatio. 302. potentia Arianorum, Petrovitii impietas, Bathorii zelus. 303. introducta Societas JEsu. 304. proscripta & iterum revocata. 306. pestis, 304. hæresis repullulat. 305. proprius Episcopus. 307. Arianus furor. 308. Potshajus, homo Calvinianus, iterum proscrit Societatem JEsu. 308. 309. Principes hæretici. 309. Conciliabula hæreticorum. *ibid.* Transylvaniæ status *Sæculo XVII.* Bethlemus, inito cum Bohemis fœdere, Hungariam discerpit. P. IX. 231. Cæsus Ragozius, dux Bethlemi, *ibid.* Bethlemus Rex Hung. a Rebellibus proclamatur. 233. pacem init, quam mox frangit, & Turcas mendacio evocat. 234. rursus pacem obtinet. Religioni confulitur. 235. tertium Bethlemi bellum. 236. Cæsus pacem iterum obtinet, & obit. 237. Ragozius Hungariam invadit. *ibid.* ejus filius a Polonis cæsus Turcarum minis principatu deponitur. 236. Redajus sufficitur. Ragozius armis se restituit, & vincit Turcas. 239. Turcis Barzajum intrudentibus auxilia frustra a Cæsare petit Ragozius. 240. qui tamen illum principatu dejecit & vulneratus a Turcis obit Catholicus. 241. Varadinum a Turcis expugnatur. 242. Keminius princeps. *ibid.* & hoc pulso Abaffius. 243. Transylvania in provinciam a Cæsare redacta. 244. Ragozius rebellis a Rabutino cæditur. 245. Herbevillius rebelles profligat, *ibid.* Ra-

TRA

butino subrogatur Kriechbaumius. 246. & huic Steinvillius. 247. *Travacos*, Joan. Martyr. P. XII. 215. *Travendalica* pax, post pugnam Pul-tavanam rupta. P. X. 682. *Traunius*, Otto Ferdin. Gubernator Mediolani, Parmæ & Placentiæ. P. X. 305. ac Transylvaniæ. obit. 607. *Trautmannsdorffius* Cæsareæ ad P. W. legationis princeps. P. VIII. 232. 257. *Trautsobnius*, Joan. Jos. Archiepisc. Viennensis. P. X. 207. *Trebiensis* Hannibalis victoria. P. XII. 196. *Trecense* Concilium. P. IV. 319. *Trementes* seu Quackeri orti. P. IX. 220. *Tremollius* Card. obit. P. X. 233. *Trenckius* Baro, Franc. datur in custodiam. P. X. 188. vitæ suæ comædiam finit. 199. *Trevirensis* electoris sessio in comitiis. P. VII. 12. prærogativæ. 13. item P. V. 71. primus Episcopus, Archiepiscopus, elector. P. VII. 14. declaratur primus inter Episcopos. P. XI. 136. *Trevirensia* Concilia. *Sæc. X* contra Hugonem comitem. P. V. 12. An. 1148 præsentate Eugenio III & S. Bernardo de S. Hildegardis vita & miraculis. 137. An. 1310 pro reformanda disciplina. P. VI. 62. An. 1548 diœcesanum. P. VII. 216. & An. 1549. provinciale de doctrina & disciplina Ecclesiastica. 235.

TRI

Triburiense Concilium. P. IV. 301.
Tributariae leges. P. I. 37. *Tributa* in Gallia exigendi modus. P. VIII. 569. *Tributum* a peregrinantibus in terram sanctam Turcis pendi solitum. P. XII. 61.
Tricennalis belli initia. P. VIII. 88. *Observatio* de illius causis. III. belli apparatus. 113. v. *Suecicum bellum.*
Tridentinum Concilium celebratum circa medium Saeculi XVI contra Lutheri, a iorumque novatorum errores sub Paulo III, Julio III, Pio IV summis Pontificibus, Carolo V ac Ferdinando I Imperatoribus. P. III. 296. P. XI. 238. 241. saepe a Lutheranis ex composito expetitum. P. III. 309. indictum. 312. item P. VII. 115. inchoatum. P. III. 314. P. XI. 242. 245. acta, canones, decreta octo sessionum. P. III. 314 & seqq. suspensum. 321. 327. instauratum Tridenti 331. & ordo sedendi declaratus. P. XI. 252. denuo suspensum ob bellum Mauritanum. 339. 342. Acta a Sessione XIII ad usque XVII. 333. a Sessione XVII ad usque ultimam. 344. *Absolutio Concilii, Praesides.* *ibid.* Pii V approbatio. 364. initium obligationis. *ibid.* promulgatio, edita formula professionis fidei. 365. *Dissertatio*, an Protestantes justam excusationem habeant, cur in Concilio Tridentino non comparuerint, aut obedire detrectarint. 368. *Congregatio Cardinalium Concilii Interpretum instituta.* 375. P. XI. 256. de Concilio Tridentino recipiendo agitur in Gallia, P. VIII.

TRI

461, 490. ut promulgetur, instant ordines Ecclesiasticus & Nobilium. 505. in Belgio jussu Philippi II regis promulgandum magnos excitavit tumultus. P. VII. 647. *Concilium Tridentinum in favorem Regularium Pius V explicat.* P. XI. 259. *Quid juris, si sponsi exeant in locum, in quo non est promulgatum.* 487.
Tridentum a Vendomio infestatur. P. X. 221. *Tridentinus Episcopus Goritienensis suffraganeus.* P. XI. 463. *Tridentinae Praepositurae jus patronatus Rudolpho II restitutum.* 292.
Trinumpara, Concini Rex, Lusitanos amicissime excipit, eorumque naves mercibus complet. P. XII. 80. a Zamorino ex odio Lusitanorum impugnatus, constanter eidem resistit. 82, Lusitanis arcem Cocini exstruere permittit. 83. iterum a Zamorino invasus vincit. *ibid.* 84.
SS. Trinitatis mysterium varie impugnatum. P. III. 38 & seq. 49. *imago an & quomodo pringenda.* P. XI. 431. *Propositio unus e Trinitate crucifixus est, Saeculo V agitata.* 96. & approbata. 98.
Trinitatis Insula. P. XII. 230.
Tripolis, olim Numidia pars. P. XII. 193. hodie respublica 194. a Gallis ignibus infestatur. P. VIII. 686. *Tripolensis sacra Missio.* P. XII. 59.
Tribeita haeretici in Polonia. P. IV. 136. P. XI. 101.
Trompius Belga a Blacko Anglo navali praelio victus. P. IX. 153.
Troslejana Concilia Saeculo X celebrata. P. V. 23. 24.
Tt 2 de

TRU

de Troyer comes, Ferd. Card. P. X. 325.

Trubseffius Gebhardus, Archiepiscopus Colonienſis apoſtata viſtus perit. P. VII. 184.

Truchſſius, Otto, Card. & Episc. Auguſtanus celebrat Dilingæ ſynodum. P. VII. 202.

Trullana ſynodus. P. III. 98. 379.

Tryphon, Syriæ Rex. P. XII. 25.

Tyebao ex Proceribus Tartaro Sinicis in carcere a non baptizato baptizatur. P. XII. 162.

Tſcherotinius Moravorum nomine apud Cæſarem veniam precatur. P. VIII. 128.

Tſchinmao Mandarinus apud Imp. Sinarum Chriſtianos falſo accuſat. P. XII. 154. reſutatus, & in exilium miſſus, veneno ſibi vitam adimit. 155.

Tubadelius ductor Suecus. P. VIII. 223.

Tucumannia, Paraquariæ provincia. P. XII. 243.

Tueffenbachius Cæſ. bellidux in pugna Pragenſi. P. VIII. 123. poſt quam a Bucquojo in Moraviam præmittitur. 128.

Tugium accedit fœderi Helvetico. P. VII. 327.

Tulecarnetes, Nobilis Armenus, fundat Agræ in Mogoria Societati Jeſu Collegium. P. XII. 68. heroicum ejus in juventute facinus. 69.

Tulga Hiſpaniæ Rex religionis ſtudio, ſenili prudentia, regiſque dotibus florens. P. IV. 233.

TUN

Tuncbinum regnum. P. XII. 74. introductio religionis in illud. 127. ſumma religionis perſecutio a fœmina concitata. 129.

Tunesum, olim Carthago. P. XII. 193. hodie reſpublica. 194.

Tungrenſis Episcopus, Moguntini ſuffraganeus. P. XI. 114.

Tunica Chriſti Trevirim allata. P. VII. 14.

Turcæ a Maximiliano I proſtigati. P. VII. 46. eorum progreſſus. 292. Turcica claiſis Gallicæ juncta. 467. Gallorum fœdus cum Turcis. P. VIII. 527. & argumenta pro hoc fœdere. 529. Turcarum origo. P. IX. 339. Epitome de Imperatoribus. 340. Comœdia de Jacaja. 341. Turcia recentior. In Moldaviam & Valachiam ſibi juſ Sultanus arrogat. 342. Frequens tranſitus a throno ad carcerem, & e carcere ad thronum. *ibid.* & ſqq. Venetorum de Turcis victoriæ. 344. Candiam tamen amittunt. *ibid.* Bellum cum Polonis, ad pacem petendam adiguntur. 345. Ad Bellum adverſum Leopoldum Cæſ. ſe præparant. 249. Difficultates ex parte Cæſarea. *ibid.* Hungariam depopulantur. 250. cæduntur ad Levam. 251. ad Muram, & ad Sant-Gothardum. 252. Pax. *ibid.* & cauſæ pacis properatæ. 253. Regnum Hungariæ a Tœckelio iis traditur. 270. Bellum decernunt, & Viennam obſident. Clades & præda. 271 & ſqq. Cpolitanae turbæ. Sultanus depoſitus. 278. petunt pacem, quæ eis male negatur. 279. Carloviconſis congreſſus. 285. & pax.

TUR

pax. 287. 346. Modus succedendi. Bellum frequens cum Mosco. P. X. 718. Crisis de pace. 719. quam Zarus non servat. *ibid.* Bellum cum Cæsare an. 1714 exortum. Prætextus belli. Morea amissa. Cæsar Venetis auxilio venit. Eugenii ad Petrovaradinum insignis victoria. 589. Temesia expugnata. Belgradum opugnatum. 590. & post victoriam expugnatum. 591. Pax Passaroviensis. *ibid.* Turcarum bella cum Persia. 720 & sqq. 726 & sqq. Bellum an. 1737 ob Moscos ceptum, a Seckendorffio male gestum. 595. Orsova amissa. Dux interitus. Walisius pugna ad Kroskam rem perdit. 597. Præliminaria pacis Belgradensis. 598. pax. 599. Crises de illa. 600. Vezirius ob hanc pacem deponitur. 726. Religio Christianorum in Turcia, & Simonizæ labe schismaticorum. P. XII. 45. Tributum a peregrinantibus in terram sanctam Turcis pendi solitum. 61.

Turco, Thomas, O. Præd. Generalis facultatem obtinet, reformandi suum ordinem. P. XI. 328.

Turcomannorum regnum in Persia. P. XII. 32.

Turcotus S. J. Visitator Sinensis constructionem capellæ in honorem S. Xaverii in Sanciano promovet. P. XII. 137.

Turenus, Henricus, ad Friburgum Brisgojæ cum Bojis congreditur. P. VIII. 229. a Mercio ad Mergentheimium vincitur. 231. Lotharingum ad Sinzhemium vincit. 288.

TUR

provocatur ab Elect. Palat. ad singulare certamen. Ejus victoria. *ibid.* a Mazarino prælio victus ad Leopoldum Archid. transgreditur. 637. Ejus facta in Belgio. P. IX. 159. 161. occumbit. P. VIII. 391. 682. v. etiam P. VII. 527.

Turenus princeps, Ducis Bullionii filius, obit. P. X. 365.

Turenus d'Avorgne, Henricus, Card. P. X. 304.

Turgoja pars a Religione deficit. P. VII. 353.

Turiasonense Concilium. P. VI. 30.

Turnonius comes promovet restitutionem Jesuitarum in Gallia. P. VIII. 466.

Turonensia Concilia. An. 461 de disciplina. P. IV. 173. An. 567 de eadem. 193. An. 813 tempore Caroli M. 325. *Sæc. X* de translatione corporis S. Martini. P. V. 24. *Sæc. XI* ex voluntate Urbani Papæ de reformatione disciplinæ Ecclesiasticæ. 90. An. 1055 in causa Berengarii hæretici. 92. *Sæc. XIII* Annis 1231, 1236 & 1239 celebrata. P. VI. 21. 22. An. 1583 præside Simone a Maille Archiepiscopo pro reformanda morum disciplina. P. VII. 596. Conciliabulum contra Julium II a Ludovico XII indictum. 56. 551.

Turpilupini Sectarii. P. XI. 199.

Turrenius, Henricus, Dux Bullionii, P. VII. 527. v. Turenus.

Turrianus, Cosmus, S. J. S. Xaverii in Japoniam focus, P. XII. 170. regem Omuræ instruit & baptizat. 172.

TUR

Turrianus, Franciscus, S. J. eruditissimus constitutionum apostolicarum versor. P. II. 65.

Turrianus rebellium in Bohemia caput P. VIII. 88. P. IX. 296. Moraviam invadit. Ejus furor. 298. P. VIII. 92. Bucquoio in Moraviam moventi frustra obnititur. 128. Ratisbonam propugnat. 209.

Turrianus Junior Bohemorum bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 124. capitur. *ibid.*

Tusculani comites in Ecclesiam tyranni. P. III. 142.

Tutellensis Episcopatus erectus. P. XI. 194.

Tycho Brache a Rudolpho II. in Bohemiam accitus. P. VII. 265.

Typographia, quæ circa illam statuta in conc. Coloniensi. P. VII. 199.

Typus Constantis Imperatoris P. III. 83. P. IV. 214. P. XI. 108. 109. an Vasquezio S. J. habitus sit pro homine Monothelita, ut sine indicato loco scribit Graveson. 109.

Tyrannicidium. Sententia, licere tyrannum occidere, damnatur. P. XI. 302.

Tyria synodus in S. Athanasium P. IV. 91. an ejus judicium fuerit legitimum? 97.

Tyrnavienses synodi sub Olao Strigoniensi Antistite. P. VII. 297.

Tyrolis possessionem adit Maximilianus I. P. VII. 45. mortuo Ferdinando Rudolphus II. Imp. 186. frustra tentata a Smalcaldicis sociis. P. III. 325. Devolvitur ad Leopoldum Imp. P. VIII. 380. Tyrolense

VAB

bellum a Max. Emman. Bav. Elect. illatum. P. X. 20. & sq.

Tyrus a Venetis expugnata, P. III. 157. lapidum hodie acervus. P. XII. 60.

V.

Vabrensis Episcopatus erectus. P. XI. 194.

Vacatura Beneficiorum ex conc. Lateranensi. P. III. 152.

Vadianus, Joachimus, medicus obit. P. VII. 357.

Vagabundi non facile ad matrimonium admittendi ex conc. Trident. P. III. 356. Vagi obligantur statutis locorum. P. I. 96.

Valachia & Moldavia Turcis subiectæ. P. IX. 342. 343.

Valancaus Monspeliî tumultum sedat. P. VIII. 567. vincit Rohanium. 571.

Valdemontius princeps, Carolus Henricus, ultimus suæ familiæ obit. P. X. 573.

Valdenses v. Waldenses.

Valdivia S. J. Peruanus Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 242.

Valemannus Card. obit. P. X. 278.

Valencena a Norcarmo vi expugnatur. P. VII. 656.

Valens Imperator, Arianus primo occultus, P. IV. 112. dein aperte furit, 113. 114. perit. *ibid.* item P. XI. 55.

Valens, Didacus, S. J. Japoniæ Episcopus. P. XII. 180.

Valens Episc. Arianus conversus. P. IV. 100. ad vomitum revertitur. *ibid.*

de Va.

VAL

- de *Valentia*, Mart. O. S. Franc. Mexici Missionarius. P. XII. 283.
- Valentinianus I.* Imperator apprimē catholicus. P. IV. 112. P. XI. 52. 55.
- Valentinianus II.* Imperator ex persecutore catholicorum D. Ambrosii fautor eximius, occisus ante colatum ab eodem baptismum. P. IV. 115. P. XI. 56.
- Valentinianus III.* Occidentis Imp. Illyricum in dotem accipit. P. XI. 78. ejus ruina. 80.
- Valentina* concilia. An. 374. de bigamis non ordinandis &c. P. IV. 147. contra Massiliensium errores. 156. an. 524. de disciplina. 205. an. 855. de eadem, 327. conciliabulum in causa Gotheschalci hæretici. 312.
- Valentinus* Rom. Pont. P. XI. 120.
- Valentinus* hæreticus. P. XI. 18.
- Valerianus* Imp. a Sapore Persiæ rege crudelissime habitus. P. XI. 32. 34. P. XII. 28.
- Valesia*, Margaretha, obit. P. VIII. 497.
- Valesia* domus auctor Carolus, Philippi III. audacis filius. P. VI. 16.
- Valesius*, Carolus, conspiracy cum Bironio reus datur in carcerem. P. VIII. 457.
- Valeta* Henrici III. Galliæ regis bellidux adversus Hugonotos infelix. P. VII. 513.
- Valeta* Card. exercitum in Germaniam ducit. P. VIII. 604.
- Valignanus*, Alexander, S. J. Japoniæ Visitator, Legatos Japones Romam ducit. P. XII. 173. de Japonia optime meritis, & alter

VAL

- post S. Xaverium Indiarum & Japoniæ apostolus obit. 180.
- de *Valle*, Joannes, S. J. Missionarius in Mexico in odium fidei occisus. P. XII. 284.
- Vallesia* sub Romanis, P. IV. 197. Burgundis, 198. prius Christi, quam Romanorum jugum admisit. *ibid.* Concilia ibidem celebrata. 197. Hæresi inficitur. P. VII. 356. Vallesii vincunt Zæringium, 339. Sabaudum, 340. Vallesiani tumultus, 342. Sabaudus iterato victus, 343. Vallesiæ foedus cum 7. Cantonibus pro defensione religionis, 356. bellum Sabaudicum & pax, *ibid.* Vaudum Bernatibus concessum, Caballia restituta. *ibid.* Vallesiani cum Cantonibus Catholicis *Fœdus aureum* renovant. P. X. 568.
- Vallis Tellina* occupatur ab Hispanis. inde Turbæ. P. VIII. 151. & seq. Valtelinum bellum. 569. P. IX. 90. 197. Calvinistæ e Valle Tellina emigrare jussi. P. X. 567.
- Vallis Venusta.* Transactio in Ferd. Carol. Archid. & Episcopum Curientem de juribus in eadem confirmatur. P. XI. 339.
- de *Valverde*, Vincentius, O. S. Dom. primus Peruvix Missionarius. P. XII. 239. 233. Lusensis Episcopus in odium fidei occisus. 239.
- Vandalorum* regnum novum in Africa erectum. P. XI. 78. P. XII. 193. Vandalica persecutio. P. XI. 80.
- Van-Espen*, Zegerus Bernardus, Probabiliorista, Ecclesiæ parum obediens. P. X. 815.

VAN

Vaninus, tanquam atheus, punitur. P. VIII. 531.

Vanlieus, Sinarum Imp. desperatione vitam relinquit & regnum. P. XII. 141.

Vapincensis Calvinistarum synodus. P. VIII. 458.

Varadinum a Turcis expugnatum. P. IX. 242. & ab Heufslero. 281.

Varcus, regni Galliæ Cancellarius. P. VIII. 497. 559. ad Parlamentum de potestate regum perorat. 533.

Varletus Episc. Babylon. ob consecrationem Cornelii Steenoven in Archiep. Ultraject. censura notatur. P. XI. 395.

Varnensis clades Christianorum in poenam violatæ fidei, etiam infidelibus datæ. P. VII. 276. P. IX. 341.

Varochii. P. XII. 284.

Varfaviense fœdus Austriam inter, Saxoniam, Angliam & Hollandiam Unioni Francofordiensi oppositum. P. X. 154.

Varsevicius, Stanislaus, S. J. Catharinæ, Joannis Sueciæ regis conjugii a confessionibus. P. VII. 312.

Varvinensis pax inter Gallos, & Hispanos. P. VII. 538. 729.

Vasa sacra, ex argento confecta, in prima ecclesia in sacrificiis adhibita. P. XI. 27. Polonis data facultas, vasa sacra tradendi, & ex iis monetam cudendi. 337.

Vasæus, Mascarenæ in Indiarum prætura substitutus. P. XII. 90.

Vasæus, Michael, sacerdos de ecclesia Indica bene meritis regi Lusitanæ Indiæ vitia demonstrat. P. XII.

33.

VAS

Vasconcellus, Lusitanæ prrex, interemptus. P. IX. 106. 131.

Vasconcellus, Ant. Cocinensis Episcopus, in exilium ejicitur. P. XII. 102.

Vasconcellus, Emman. ad tuendum Cocinum ab Alvarenga in India relictus. P. XII. 84.

Vasconcellus, Ludov. destinatus Brasiliæ gubernator a piratis invasus occumbit. P. XII. 276.

Vasensia concilia. An. 442. celebratum. P. IV. 170. an. 529. præside Cæsario Arelatensi. 191.

Vasquezius S. J. an Typum Constantis II. Imp. pro homine Monothelita habuerit? P. XI. 109. Ejus mens circa Probabilissimum. P. X. 801.

Vasquez, Joan. in Paraguariam missus, ut in ea inquireret, quæ Missionariis objicerentur. P. XII. 260.

Vaucelius Jansenistarum Romæ legatus. P. X. 381.

Vaudemont v. Valdemontius.

Vaudemontius Tibisei rebellionem com-
primit. P. IX. 285.

Vaudrevilius Gallorum ductor. P. X. 774.

Vaurense concilium. P. VI. 77.

Ubaldu, Eugub. Episc. in catalogum Sanctorum relatus. P. XI. 169.

Ucondonus, Justus, illustris Japon, & heros Christianus magnanimus, in exilium ejectus, pientissime obit. P. XII. 172.

S. *Udalricus* Augustanus Episcopus, primus, quod constat, solenni apotheosi donatus. P. V. 14. P. XI. 138. Eidem affecta epistola. P. V. 61.

Udal.

UDA

- Udalricus* Bohemiæ dux. P. VII. 247.
Udalrici Sangallensis abbatis elogium P. VII. 344.
Udlingenschwilensis causa Lucernam cum Episcopo Constantiensi, Nuntio Apostolico, ipsoque adeo summo Pontifice collidit. P. X. 561.
Uccus, Joan. Græcorum Patrum in conc. Lugdunensi eruditissimus, instaurator unionis. P. III. 206. Patriarcha Constantinop. electus, 208. depositus in exilio martyr obit. 256.
Vedelsense concilium. P. VI. 41.
Vega Armuziæ regem rebellem ad pacem compellit. P. XII. 90.
Vega S. J. Missionarius in Mogoriam missus. P. XII. 64.
Vega, Joannes, Siciliæ prrex Dragutum piratam superat. P. VII. 148.
Veberius, seu Werius, dissoluta Unionē Protestantium Palatinatum Rhenanum tuetur. P. VIII. 134.
Vela, Nunnius, Prrex in Peruviam missus. P. XII. 237. Castrum, antecessorem suum, ob spreta mandata regia in vincula conjicit. 238. a Gonzalo Pizarro ter victus occumbit. *ibid.*
Velasquez, Diego, Cubæ præfectus, Cartesii progressus in Mexico impedire conatur. P. XII. 281.
Veldentia comes Palatinus ultimus obit. P. VIII. 447. Lis de successione. 437. Transactio de eadem. P. X. 80.
Venditio reddituum, a clericis facta, prohibetur. P. XI. 404. item & pensionis. 405.
Vendomius, Lud. Jos. Tridentum infestat. P. X. 221, suppetias in Hispania
Pars XIII.

VEN

- niam adducit. 441. vincit capitque Stanhopium. 442. venit in Belgium. 517. obit. 349.
Vendomius dux, Philippus, ultimus suæ stirpis obit. P. X. 369. v. Vin-docinensis.
Veneticum concilium P. IV. 174. Patriarchatus. 183. Venetiarum origo. P. XI. 79. Veneti Alexand. III. assistunt, vincuntque Fridericum I Imp. capto Ottone ejus filio. Solennitas ideo quotannis celebrari solita. P. III. 150. Eorum gloria in expeditione sacra. 157. Venetorum fata, & fœdus quadruplex contra eos. P. VII. 451. bellum Venetum Maximiliani I. Imp. 53. Venetorum bella cum Turcis, & victoriæ P. IX. 343. & seq. 95. 96. Pax Carolicenfis. 96. Bellum cum Achmete III. P. X. 229. eorum apparatus. 230. Turcas a Corcyra repellant. 231. amittunt Moream. Imperator eis auxilio venit. 589. Pax cum Turcis 592. Venetorum Interdictum a Paulo V sublatum. P. XI. 298. Veneti non patiuntur, ut Ottobonus, civis suus, esset Protector Gallia. P. X. 227. 229. ob honores Eduardo, Jacobi III. Angliæ Prætendentis filio, exhibitos, cum Aula Londinensi colliduntur. 305.
Venloensia Pacta. P. VIII. 52.
Venlona expugnata. P. VII. 712.
Vera Crux, urbs in Mexico condita. P. XII. 279.
Verbieft, Ferd. S. J. Missionarius in Sinis falso accusatur, & se, & socios defendit. P. XII. 145. ad mortem
 Uu tem

VER

- tem condemnatur. *ibid.* cæli beneficio salvatur, & Præses senatus Mathematici constituitur. 146. obit. 148.
- Verbi Divini prædicatio* ex conc. Mediolanensibus P. VII. 375. 399. 407. 420. ex conc. Augustano, 208.
- Vercellense concilium.* P. V. 92. Episcopatus. P. VII. 372.
- Verdensis Episcopatus* a Protestantibus profanatus. P. VIII. 170. 296. cuius investituram Elect. Hannoveranus obtinet. P. X. 90.
- Verdugi* victoria in Frisia, P. VII. 702. mors. 726.
- Verdugus* Cæsareus bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.
- Verdunus*, Parlamenti Præses, edictis regis se opponit. P. VIII. 533. ejus insolens ad regem libellus. 492. reprobat. 493.
- Veremundus III.* Legionis rex. P. V. 105.
- Vergerii.* Joan. Abbatis San. Cyrani vita & effigies. P. VIII. 595.
- Vergerius*, Paulus, Pontificius ad omnes Germaniæ principes legatus. P. III. 310. item P. VII. 115.
- Vergius* comitatu Burgundico a Philippo II. præfectus. P. VII. 631.
- Veritas* comes Halæ cæsus. P. X. 23.
- Vermeriensia concilia.* An. 753. de matrimonio. P. IV. 280. an. 869. in causa Hincmari. 319.
- Vermilius*, Petrus, seu *Martyr* obit. P. VII. 357.
- Vernantus* Carm. P. VIII. 672.
- Vernensis concilii canones.* P. IV. 281.
- Vernonus*, Angliæ Archithalassus, Carthagenam frustra obsidet. P. X. 506.

VER

- Veronense studium generale institutum.* P. XI. 199. Veronensis Episcopus, Utinensis suffraganeus. 468.
- Vervinensis* inter Gallos, & Hispanos pax. P. VII. 538. 729.
- Vespasianus* Imp. P. XI. 5.
- Vesperæ Siculæ.* P. III. 183.
- Vespertilioes*, magnitudine anatem superantes. P. XII. 122.
- Vesputius*, Americus, in interiora Americæ penetrat. P. XII. 225.
- Vesselenius* barbarum in Hungaria auctor. P. IX. 248. 256. Nobiles ad rebellionem concitat. 257.
- Veteranus* Cæsareus bellidux Turcas cædit. P. IX. 274. a Mustapha Sultano superatus occumbit. 280. 283.
- Vateravillius* gradu primi ministri dejectus. P. VIII. 567.
- Uffa* primus Ost-Angliæ rex. P. IV. 249.
- Ugelium*, Bengalæ regni caput. P. XII. 72.
- Ughelli*, Ferd. Italia sacra edita, a Nicolao Coletto aucta. P. X. 277.
- Viaticum infirmorum* ex conc. Nicæno. P. III. 43.
- Viatus*, Thomas, perduellionis in Mariam Angliæ reginam reus in quatuor partes dissectus. P. VII. 854.
- Viavillius* exul. P. VIII. 570.
- Vibba* primus Merciorum rex. P. IV. 249.
- Vicarius Imperii* P. VII. 25. 26. Vicariorum Imperii jura. P. X. 166.
- Vicarius Parochi* ex conc. Mediol. P. VII. 328. Vicariatus generalis in omnibus ditionibus, Borussiae regi subiectis, institutus. P. X. 137.

VIC

- Viccomites* Mediolani Gubernatores, & duces. P. VII. 366.
- Vicentinus* Episcopus, Utinensis suffraganeus. P. XI. 468.
- de *Vico*, Dominicus, O. Præd. Mexici Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 283.
- Victor I.* Papa num Asianos Episcopos propter controversiam paschalem excommunicaverit? P. IV. 9. P. XI. 21.
- Victor II.* Papa, Eustettenfis antea Episcopus, a Concilio Moguntino electus. P. III. 145. P. V. 82. P. XI. 146.
- Victor III.* excommunicat Henricum IV. Imp. P. V. 86. P. XI. 152.
- Victor IV.* Antipapa hortante S. Bernardo se Innocentio II submittit. P. III. 145. P. XI. 160.
- Victor V.* Antipapa, Octavianus antea dictus. P. III. 149. P. XI. 165.
- Victor Amadeus I.* Sabaudia dux. P. IX. 90. 91. pacem cum Gallis Taurini componit. 95.
- Victor Amadeus II.* Sabaudia Dux, rebus Cæsareis in Italia afflictis succurrit. P. X. 221. regnum Sardinia & principatus in filium transfert. 293.
- Victorinus*, Marius. P. XI. 67.
- Viduum* expugnatum. P. IX. 279. & iterum amissum. *ibid.*
- Vieja*, Ant. S. J. a jurisdictione S. Inquisitionis Lusitanica exemptus. P. XI. 350.
- Vienna* in Austria occupata a Matthia Corvino, P. VII. 282. a Turcis obsessa, & liberata. P. III. 306. P. VII. 271. Viennensis

VIE

- pax inter Cæsarem, & Gallia regem. P. VI. 165. Viennense concilium an. 1267. celebratum. 10. Viennensis Episcopatus erectus. P. XI. 219. & in Archiepiscopatum commutatus. P. X. 55. 276. Alumnatus fundatur. P. XI. 315. Viennensis pax inter Carolum VI. Imp. & Philippum V Hispania regem. P. X. 57. quæ Angliæ displicet. 501. Tractatus cum Anglia. 76. Pax cum Gallia. 97. 111.
- Viennensis* concilia in Gallia. an. 892. præsentibus Formosi Papæ legatis, P. IV. 327. *Sæc. X.* in causa decimali, P. V. 24. an. 1112. de Investituris, 133. an. 1199. in causa divortii Philippi regis, 143. an. 1557. provinciale, P. VII. 582.
- Viennense* concilium Generale XV. sub Clemente V. & Henrico VII. pro extinguendo ordine Templariorum, & damnandis hæreticis an. 1311. celebratum P. III. 211. Acta concilii, 213. & decreta. 215.
- Viennensi* Ecclesiæ in Gallia Primatus super plures Primates concessus. P. XI. 160.
- Vigilius* Pontifex a Justiniano Imp. intrusus alius a se, P. III. 71. P. IV. 127. P. XI. 99. non interest concilio II. Constantinopolitano, P. III. 72. quin hoc confirmare renuens crudeliter habetur, 76. tandem illud confirmat ob metum majoris mali, cum tantum erat lis de personis, non de fide. *ibid.* item P. IV. 187.
- Vigilius* Dapsensis Episcopus. P. XI. 58.

VII

- Vigleovanensis* Episcopatus. P. VII. 373.
Vilbena, Emman. Magister Supremus
 Ordinis Melitenfis obit. P. X. 304.
Villaganonius Calvinista religionem in
 Brasilia turbat. P. XII. 277. conver-
 titur. 278.
Villalobos, Alohonfus, O. S. Franc.
 Mexici Missionarius, in odium fi-
 dei occifus. P. XII. 283.
 a *Villa Nova*, Thomas, beatificatur.
 P. XI. 303. & canonizatur. 339.
Villaregius primarius aulae Gallicae mi-
 nifter promovet reftitutionem Je-
 fuitarum. P. VIII. 466. obit. 532.
Villaregius, Franc. S. J. Missionarius
 in Florida. P. XII. 286.
Villarius perfide ad Dornanum caſus.
 P. VII. 727.
Villarius Dux, Lud. Heſtor, ſe cum
 Max. Emman. Bav. Eleſt. conjun-
 git. P. X. 18. in pugna Malplaque-
 tana ſauciatur. 518. comitem Alber-
 marle Hollandum ad Denainum cæ-
 dit. 520. cum Eugenio Principe pa-
 cia præliminaria Roſtadii format. 45.
 obit. 372.
Villarſius Archiep. Viennenfis cum re-
 ge de recipiendo concilio Triden-
 tino agit. P. VIII. 461.
Villavitiſanum prælium. P. X. 442.
Villela S. J. ex India in Japoniam a S.
 Xaverio accitus. P. XII. 171. Im-
 peratorum favore fruitur. 174.
Villenovanus, Galliae legatus, pacis
 Belgradenfis conciliator. P. X. 598.
Villinga a Villario occupata. P. X. 18.
Vilmergenſis victoria. P. IX. 200.
Vilnenſis Academia erecta. P. XI. 276.
 item 398.

VIN

- Vinarienfis* Dux, Bernardus, capitur
 in pugna Pragenſi. P. VIII. 124.
 paci Pragenſi reſiſtit. 212. a Joan.
 Werthio attritus in Burgundiam re-
 jicitur. 215. Briſacum expugnat.
 217. obit. 219.
Vinarienfis cauſa in puncto tutelæ prin-
 cipis Erneſti. P. X. 197.
Vincentii II. Ducis Mantuae & Montis-
 ferrati obitus bellum excitat. P.
 VIII. 182.
Vincenſius Ferreſius favet initio Petro
 de Luna Papæ dubio. P. III. 225.
 refertur in numerum Sanctorum.
 P. XI. 215.
Vincenſius a S. Paulo fundat congrega-
 tionem presbyterorum Miſſionis.
 P. VIII. 504. obit. 644. beatifica-
 tur. P. XI. 394. & canonizatur.
 400.
Vindeniſis in Livonia episcopatus ere-
 ctus. P. XI. 278.
Vindocinenſis dux, Henrici IV. filius
 naturalis. P. VIII. 473. v. Ven-
 domius.
Vineam Domini Sabaoth Conſtitutio Cle-
 mentis XI adverſus Janſeniſtas. P.
 X. 219. 386. P. XI. 367. quomodo
 ſit acceptata in Gallia. P. X. 388.
 Academiae Lovanienfis de ea judi-
 cium. 389.
Vintimilienſis Episcopatus. P. VII.
 373.
Violanta Beatrix, Ferdinandi Floren-
 tia Ducis vidua, obit. P. X. 295.
Virginia in America. P. XII. 228.
 de *Virginitate* liber damnatus. P. VIII.
 595.

VIR

- Virginis* tenebræ Japonicæ heroica constantia in martyrio. P. XII. 179.
Virmondus comes pacem Passarovicensem cum Turcis componit. P. X. 592. & destinatur Constantinopolim Cæsaris legatus. 593. ac Transylvaniae Gubernator. *ibid.*
Virtutes, Propositiones damnatae circa illas. P. IX. 2. 67. 69.
Visapor, regni Decani caput. P. XII. 73.
Visigothi præter Hispaniam, Aquitaniam in Gallia occupant. P. XI. 81.
Visitationis diœcesana &c. ex Conc. Lateranen. P. III. 152. Tridentino. 357. 361. Augustano. P. VII. 213. Colonien. 201. 223. Mediolan. 382. 414. 428.
Vitationis B. M. V. festum institutum. P. XI. 205.
S. Vitalianus Rom. Pont. P. XI. 109.
Vitalis Episcopus Apostolicæ Sedis in Oriente legatus prævaricator excommunicatur. P. IV. 177.
Vitellesci, Mutii, mens circa Probabilissimum. P. X. 800.
Vitellius Imperator. P. XI. 5.
Vitellius, Chiapinius, Italus castrorum præfectus sæpius Geusios vincit. P. VII. 667. mors & effigies. 677.
Vitiges rex Italiæ captivus per Belisarium Constantinopolim abductus. P. IV. 127.
Vitreis patenis Missas celebrari Zephyrinus Papa constituit. P. IV. 302.
Vivarinum amissum. P. IX. 250. a Cæfareis expugnatum. 273.

VIV

- Viventius* Lugdunensis Metropol. præsidet Concilio P. IV. 190. interest Concilio Agaunensi. 199.
Vives, Joan. Bapt. fundat Romæ collegium Urbanum de propaganda fide. P. XI. 316.
Vizlibuzli præcipuus deorum in Mexico. P. XII. 279.
Uladislaus I Poloniæ dux. P. V. 138.
Uladislaus III Poloniæ dux. P. VI. 35.
Uladislaus IV Poloniæ rex. P. VI. 36. 157. P. IX. 312.
Uladislaus, Jagellonis, & Hedwigis filius Poloniæ rex. P. VI. 159. dein etiam Hungariæ. P. VII. 276. clades atrox Varnensis, & rex cæsus. *ibid.*
Uladislaus Polonus rex Bohemiæ sub conditione compactatorum servandorum, dein & Hungariæ. Bellum & pax cum Mathia Hungariæ rege. P. VII. 261. item P. VI. 159.
Uladislaus, Sigismundi III. filius, Poloniæ rex. P. VI. 161.
Uladislaus mortui Corvini successor, & rex Hungariæ haud citra capitulationem. P. VII. 287. ab Alberto fratre Polono, & ab Imperatore Maximiliano I. petitus bello. 288. bellum Turcicum, rusticum, conventus 3 regum, sponsalia. 289.
Uladislaus III Bohemiæ dux, rarum modestiæ exemplum. P. VII. 249.
Ulfeldius comes, Antonius, Cæsaris legatus Cpolim abit. P. X. 602.
Ulm, Henricus ab, consul Constantiensis a Sigismundo Imp. dictus eques. P. III. 226.
 U u 2

ULM

Ulma a Max. Emman. Bav. Elect. astu capta. P. X. 15. Villario cessa. 18.

Ulmensis pax inter Unionem Protestantium & Ligam Catholicorum. P. VIII. 115.

Ulphilas Gothicorum characterum inventor. P. V. 114. Gothos pervertit. P. XI. 56.

Ulpianus Juris consultus. P. XI. 27. 28.

Ulrica Sueciæ regina. P. X. 646. obit. 659.

Ulricus Holsatiæ dux coronam Sueciæ non acceptat. P. X. 659.

Ulricus Dux Wirtembergiæ exautoratus. P. VII. 83. per Hassum restitutus. 114. gratiam a Carolo V impetrat. P. III. 325.

Ultrajectum. P. IX. 147. Ultrajectensis Pacificatio. Principum postulata. P. X. 451. Pax. 454. Anglis favorabilis. 489. Academia erecta. P. VIII. 448.

Ultrajectensis Episcopatus erectus. Ejus potentia. P. VII. 626. evehitur in Archiepiscopatum. P. XI. 249. Ejus suffraganei. 250. Ultrajectense Concilium a S. Willenbrordo congregatum. P. VII. 737. Ultrajectensis Archiepiscopus Jansenianus. P. X. 529. Libelli super remotione C ddei scripti damnantur. P. XI. 370. Irrita declarata electio & consecratio Cornelii Steenoven in Archiepiscopum. 395. nec non Petri Meindarts. 401. 402. ac hujus renuntiatio in Episcopum Harlemensem Hieronymi de Bock. 415. 417.

UNC

& Joannis van Stiphout. 419. 430.

Unctio extrema ex Conc. Florentino. P. III. 274. Tridentino. 337. Augustano. P. VII. 211. Mediolan. 378. 410. 422.

Ungaria. vide Hungaria.

Uneioviense Concilium nationale Polonicum. P. VI. 166.

Unigenitus Constitutio Clementis XI contra Reflexiones morales Quesnelli. P. X. 219. 394. recensetur cum Observationibus. 234 & sqq. quam Noallius recipere renuit. 396. acceptatur tamen a rege, Parlamento, & 80 Episcopis Galliæ. 397. Horum zelus. 398. furor Quesnelli, Sorbonæ discordia, quæ tandem Bullam acceptat. 400. cum aliis Academiis omnibus. 401. Renitentes Romæ damnantur. *ibid.* Bulla acceptatur ab Academiis & Episcopis. 402. Noallii & aliorum trica. 404. Mors regis insolentes reddit. 405. Appellatio 4 Episcoporum, Sorbonæ, & aliarum Academicarum. 406. Noallius excommunicatur. 407. Consilia appellantium. *ibid.* postulata explicatio. 408. Quesnellitarum molimina. literæ 7 Episcoporum renitentium. 409. Sanitierfis Episcopi contumacia. 411. Advocatorum consultatio. 412. Conversio Noalli & Sorbonæ. 413. Regis zelus. 414. Fraudis appellantium circa sanctitatem Paris diaconi *ibid.* & sq. Observationes de characterè Jansenitarum & Quesnellitarum. 418. An & quando

UNI

- quando refractariis Constitutioni
sacrum viaticum sit denegandum.
P. XI. 478. quinam tales sint. 479.
- Unio* Catholicorum adversus fœdus
Schmalcaldicum. P. III. 311.
- Unio* Francofurtensis inter Carolum
VII Imp. Regem Borussiae, Electo-
rem Palatinum &c. P. X. 146.
- Unio* Protestantium. P. VIII. 22. No-
rimbergæ conventum celebrat.
102. Cæsaris ad illum legatio. *ibid.*
Unionis responsio & postulata. 103.
legatio ad Ducem Bavariae. 104.
Ducis responsum. 105. Unionis
replica & Ducis duplica. 109. Apo-
logia Ligæ Catholicæ. 109. Pax
Ulmenfis. 115. Unionis molimina
post victoriam Pragensem. 130.
Pax Moguntina cum Hispanis &
dissolutio Unionis. 133.
- Unio* inter Protestantes frustra quæ-
ritur. P. X. 559.
- Unionum & reunionum* in Gallia excogi-
tatum systema. P. VIII. 684.
- Unio* Hamburgensis Episcopus Da-
niam convertit. P. VI. 39.
- Væterus*, Conr. in variis libellis per-
fectam Lutheri ideam exhibet, in
iisque veritatem scripsisse coram
Principibus demonstrat. P. VIII.
62. 63.
- Vogenus* Bohemiæ dux, majoris, seu
antiquæ Pragæ conditor. P. VII.
245.
- Voglerus*, Cælest. Princeps S. Blasii
electus. P. X. 194.
- Vosinus* Missale Romanum in linguam
Gallicam traducit. P. VIII. 635.

VOL

- Volanus* Arianismum in Polonia resu-
scitat. P. IV. 136.
- Volaterranus*, Raphael. P. XI. 222.
- Volmarus*, Isaacus, Cæsareus ad P. W.
legatus. P. VIII. 238. diluit quere-
lam Salvii de Austriacæ Domus sub-
ditis & eorum libertate religionis.
256. mittitur ad conventum No-
rimbergensem propter executio-
nem hujus pacis. 302.
- Vologeses* Parthorum rex. P. XII. 27.
- Volsci* effigies, & consilium sibi, &
Angliæ fatale. P. VII. 833.
- Voltaire* regis Borussiae gratia, qua va-
lebat, excidit. P. X. 679.
- Volustanus* Imperator. P. XI. 32.
- Vopiscus*, Flavius, Historicus. P. XI.
40.
- Vorsius* Pontificius ad Protestantes le-
gatus. P. III. 311.
- Vorsterus* in imperio militari Heislero
suffectus. P. IX. 284.
- Vota* præsertim monastica, ex Conc.
Senonensi. P. VII. 567. ex consi-
lio Episcopi concipienda, ex Conc.
Mediolan. 420. Thesis Jansenisti-
ca & Doctrina S. Augustini de iis-
dem. P. VIII. 951.
- Votum* castitatis an stare possit cum
matrimonio? P. V. 116.
- Vrangelius* exercitui Suecico a Banne-
rio interea præfectus. P. VIII. 223.
Torstenfonio in præfectura militari
succedit. 232. Augustam obsidet,
sed inani conatu, uti etiam Linda-
vium. 233. Bohemia excedere co-
gitur. 235.
- Vrangelius* Suecus a Lascio cæsus. P.
X. 657.

Uraquaja,

URA

- Uraguaja*, Paraquariæ provincia. P. XII. 244.
- Uratislavia* a rege Borussiæ occupatur. P. X. 124.
- Uratislaviensis* Concilia. P. VI. 37.
- Uratislaviensis* pax cum rege Borussiæ. P. X. 136.
- Urbanum* Collegium de propaganda fide Romæ fundatur. P. XI. 316. & a Card. Ant. Barberino alumni, 324. Eidem vinea a Card. Ottobono pro Tusculo conceditur. 371.
- S. Urbanus I* Rom. Pont. P. XI. 27.
- Urbanus II* Rom. Pont. excommunicat Henricum IV Imp. P. III. 133. P. V. 86. author primæ expeditionis in terram sanctam. P. III. 154. acta in Philippum I Galliæ regem. P. V. 89. Ejus constitutiones. P. XI. 152.
- Urbanus III* Rom. Pontif. P. XI. 168.
- Urbanus IV* Rom. Pont. Carolum Andegavensem contra Manfredum in Italiam advocat. P. III. 182. Constitutiones. P. XI. 182.
- Urbanus V* Rom. Pont. frustra regem Galliæ, & Angliæ conciliare conatur. P. III. 221. Ejus Constitutiones. P. XI. 202.
- Urbanus VI* Rom. Pont. tumultuarie electus. P. III. 221. P. XI. 204.
- Urbanus VIII* Rom. Pont. gratulatur victoriam Pragensem Max. Bav. Duci. P. VIII. 150. & illam ad Lutheram Tillio. 156. inter Ferd. II Imp. & Galliæ regem pacem conciliare tentat. 213. cum Ludovico XIII dissentit. 599. Ejus Constitutiones. P. XI. 310. Bulla *In eminenti*

URB

- ti non est subreptitia*. P. IX. 84.
- Obitus & elogium. P. XI. 327.
- S. Urbanense* monasterium fundatum. P. VII. 338.
- Urbinate* ecclesia in metropolitana erecta. P. XI. 256.
- Urbini* Ducatus ad Cameram Apost. revolutus. P. X. 280. P. XI. 310. 319.
- Urfabrer*, Xav. S. J. Missionarius in Indiis. P. XII. 123.
- Uronbovis* comitatus. P. IX. 147.
- Urraca*, Alphonsi VI filia. P. V. 115. ejus divortium. 150.
- Urrea*, Michael, S. J. Peruviae Missionarius in odium fidei occisus. P. XII. 242.
- Ursacius* Episcopus Arianus conversus. P. IV. 100. iterum ad vomitum revertitur. *ibid.*
- Ursembeccius* Nadastrum rebellem capit. P. IX. 260.
- Ursicinus* Antipapa. P. III. 141. P. XI. 52.
- Ursina* Domus. P. X. 280. cui Brachianus Ducatus erigitur. P. XI. 251.
- Ursini*, Vinc. Maria, v. Benedictus XIII. P. X. 410.
- Ursularum Institutum* erectum. P. VIII. 503.
- Ursanquayus* Licungo rebeli se opposit, & Tartaros in Sinas evocat. P. XII. 141.
- Uscobii*, Bellum propter eos exoritur inter Venetos & Styriæ Archid. P. IX. 89.
- Ufingenses* comites S. R. I. principes creati. P. VIII. 447.

USS

Ussusmaris, Petrus, primus Hesperidum Missionarius. P. XII. 215.

Usumcassanes Turcomanniæ princeps. P. XII. 32.

Usura, ex Conc. Lateranen. P. III. 146. 153. Lugdunen. 210. Vienenfi. 215. vid. Dissert. juridicam de usuris. P. VII. 755. usura est omni jure vetita, qualis non est census Germanicus. *ibid.* moderatum auctarium permittit jus civile, & Constitutiones Imperii. 756. vindicatur P. Viti Pichleri sententia de usuris adversum Danielem Concina. 760. Litteræ Benedicti XIV ad Episcopos Italiæ de usuris. P. XI. 432. Propositiones de iisdem damnatæ. P. IX. 23. 41. 42.

Urpatores bonorum ecclesiasticorum ex Conc. Tridentino. P. III. 350.

Utilo Bojoariæ dux a Carolomanno, & Pipino superatus. P. IV. 278.

Utinensis Patriarchatus origo. P. IV. 183. Patriarchatu extincto erectus Archiepiscopatus. P. X. 331. P. XI. 456. 457. Ejusdem suffraganei & reditus. 468.

Vulturnense monasterium confirmatum. P. XI. 115 & exemptum. 119.

Uxellius, Nicolaus, Marefchallus, Franciæ ad Congressum Gertrudenbergensem legatus. P. X. 444. & ad pacificationem Ultrajectensem. 451.

W.

Wadingus O. S. Franc. non vult, ut propositiones Jansenii censura no-
Pars XIII.

WAG

tentur. P. VIII. 783. retractat suam sententiam. 787.

Wagerus, Carolus, Angliæ architalafus. P. X. 501. obit. 507.

Wablius, Bojorum ductor. P. VIII. 226.

Walckenriedense monasterium in P. W. Brunsvicensibus cessum. P. VIII. 297.

Waldeccius princeps a Luxemburgo ad Caroloregium victus. P. VIII. 687.

Waldeccius princeps, deposito baltheo, e Belgio in patriam redit. P. X. 540.

Waldemar I Daniæ rex. P. VI. 40. P. IX. 329.

Waldemar II Daniæ rex. P. IX. 329.

Waldemar III Daniæ rex. P. IX. 330.

Waldenses hæretici in Concilio Lateranensi III damnati. P. III. 151. eorum ortus, & errores, 153. novi Iconomachi. P. IV. 263. Sabaudia pulsi iterum recipiuntur. P. VIII. 716. uti etiam a Protestantibus in Helvetia. P. X. 568.

Waldrada Lotharii junioris pellex, causa malorum. P. IV. 313.

Wallensteinus, Albertus, Tillio subsidio venit, & Magdeburgensem ditionem occupat. P. VIII. 154. cædit Mansfeldium ad Dessaviam. 155. Stralsundam obsidet, sed conatu irrito. 165. uti & Glickstadum. *ibid.* Fridlandiæ dux creatus, & Mechlenburgico ducatu, ac Sagano principatu auctus, dicitur S. R. I. princeps. 167. exauctoratur. 179. resumpto imperio Bohemiam recuperat. 196. cum Baviariæ Electore se Egræ conjungit, 201, in Saxoniam
X x movet.

WAL

- movet. 202. Pugna ad Luzam. *ibid.* se subtrahit in Bohemiam. 203. in qua otiatur cum numerofo exercitu, 206. conspirat adverfus Cæfarem. 207. interficitur. 208.
- Wallensteinius*, Bertholdus, occumbit. P. VIII. 203.
- Wallensteinius* Cæf. Tribunus ad Petrovaradinum cadit. P. X. 589.
- Wallia* Gothorum in Hispania rex. P. IV. 201.
- Wallifius*, Olivierius, in Transylvania a Turcis cæditur. P. X. 596. renuntiatus belli Imperator infelicitè ad Kroskam cum Turcis pugnat. 597. privatur militari imperio, & arresto subjicitur. 600.
- Wallones* cur sic dicti? P. VII. 691. Philippo II reconciliantur. 692.
- Walpolus*, Horatius, in Anglia. P. X. 500. 504. ad Batavos legatus. 531.
- Walpolus*, Robertus. P. X. 500. 504. ob tributum Anglicæ nationi exofus. 504. & dignitate sua motus. 507.
- Walpotus* Passenheimius primus Ordinis Teutonici magister. P. III. 165.
- Walter*, Victor, S. J. Missionarius, inter primos in Insulas Carolinas pervenit. P. XII. 123.
- Wamba* Hispaniæ rex. P. IV. 237. deum monachus. 238.
- Waranus*, Persiæ rex. P. XII. 29.
- Wartburgensis* arx, Lutheri afylum. P. III. 300.
- de *Warth*, Maria, Instituti Jesuitiffiarum fundatrix. P. XI. 448. fed

WAR

- non Instituti Virginum Anglicanarum. 449.
- Wartenbergius* Bavaricus bellidux in pugna Pragensi. P. VIII. 123.
- de *Wartenberg* comes, Franc. Wilh. Episcopus Osnabrugensis in P. W. restitutus. P. VIII. 297. 154.
- Wartenbergia* Domus extincta. P. X. 104.
- Wassenburg* comes, Gustavus, in Episc. Osnabrugensem a Succis intrusus. P. VIII. 297.
- Wasta*, Libullæ famula, fax turbarum, & belli fæminini in Bohemia. P. VII. 245.
- Watterfordensis* Episcopatus erectus. P. V. 165.
- Weber*, Wilh. S. J. ad Missionem Malabaricam destinatus. P. XII. 184.
- Wedelus* a Russis cæditur. P. X. 758.
- Weichenstephanense* monasterium exemptum. P. XI. 354.
- Weidenæ* introductum simultaneum Catholicæ Religionis exercitium. P. VIII. 320.
- Weigeliani* hæretici a Valentino Weigello. P. VIII. 449.
- Weissenburgense* in Allatia monasterium fundatum. P. IV. 218.
- Weissenfelsia* Saxonæ Ducum linea extincta. P. X. 190.
- Weissenovienfe* monasterium exemptum. P. XI. 354.
- Welderanus* comes Catholicam religionem Leodii profitetur. P. X. 531.
- Welfo* Bavaræ princeps secundam expeditionem sacram in terram sanctam ducit. P. III. 157.

WEL

- Welpberbytum* a Xaverio, Saxoniae principe, expugnatum. P. X. 768.
Welfer, Ant. S. J. Magdalenæ & Wolfg. Wilh. Duci Neuburg. a confessionibus. P. VIII. 65.
Wenceslaus primus Bohemiae rex. P. VII. 246.
Wenceslaus Bohemiae dux. P. VII. 249.
Wenceslaus III Ottocarus Bohemiae rex. P. VII. 250.
Wenceslaus IV a Rudolpho Caesare elector Imperii, a Polonis, & Hungaris rex electus. P. VII. 252. item P. VI. 36.
Wenceslaus V ultimus ex Primislai, & Libussæ stirpe Bohemiae rex, ad coronam Hungariæ vocatus. P. VII. 272. perfide interimitur. 252.
Wenceslaus Piger, Occidentis Copronymus, inertia, lascivia, crudelitate. P. VII. 256.
Wendrockius, Guil. nomen fictum Patri Nicolii. P. VIII. 793. P. X. 391.
Wentworthus, Thomas, Staffordiæ comes, majestatis reus accusatur, & capite plectitur. P. IX. 214. P. X. 493.
Weri, v. *Veherius*.
Werle, Thomas, S. J. Missionarius in Paraquaria a barbaris occisus. P. XII. 263.
Wermelandicus Episcopatus profanatus. P. VIII. 169.
Wernerus, Borussorum dux. P. X. 766.
Werthius, Joan. Ejus initia. P. VIII. 204. defendit Bavariam. 206. cum

WES

- copiis in Picardiam penetrat. 214. Bonivetum capit. *ibid*. Melandrum cædit, & Vinariensem trans Rhenum in Burgundiam rejicit. 215. capitur. 217. e captivitate liberatur, & supremus equitatus magister creatur. 226. pars magna Dutlinganæ victoriæ. 228. e pugna Jankaviensi se fuga recipit. 230. a Bojis ad Caesarem transit. 234.
Wesembecius electoris Brandenburgici ad Pacem Westphalicam legatus. P. VIII. 273.
Wessenbergius Baro, Hubertus Florianus, ad aulam Saxonicam vocatus. P. X. 108. creatur Candidæ Aquilæ Eques. 636.
Wessofontanum monasterium exemptum. P. XI. 354.
Westerkenus, Abraham, scribit pro Mari libero. P. X. 526.
Westmonasteriense Concilium. P. V. 163.
Westphalica Pacificatio. P. VIII. 237 & sqq. Legatorum cunctatio. Remoræ. 238. Prima Cæsaris postulatio. 239. Suecorum & Gallorum prima propositio. 240. Lis de admittendis Statibus. 239. 241 & sqq. de titulis. 245. Responso Cæsaris ad propositionem Suecicam. 246. & Gallicam. 248. Protestantium legatorum consilia circa propositiones pacis. 250. Causa Reformatorum, mediatorum, gravaminum, Austriæ subditorum. 253. Suecorum replica. 257. & Gallorum. 259. Protestantium desideria. 261. Gallis offertur satisfactio. 262.
X x 2
Con-

WES

- Consultationes Statuum Osnabrugæ super exceptione Cæsarea & replica Coronarum. 263. Prætensa Protestantium gravamina, & Catholicorum responsio. 278. Synopsis Instrumenti pacis Osnabrugensis. 284. & Monasteriensis. 613. Westphalicæ pacis articuli ab Innocentio X declarantur nulli. P. XI. 329.
- Westphalici* comites, a Wetteravicis separati, speciale votum obtinent. P. VIII. 323.
- West-Saxiæ* reges. P. IV. 250.
- Wettingense* monasterium ordini Cisterciensi donatum. P. VII. 339.
- Whartonus* Dux, Philippus, constanti fide Prætendenti adhærens, obit. P. X. 504.
- Wicknerus* in Colloquio Ratisb. præfens. P. VIII. 58.
- Wicleffus* Joan. ambitiosus hæreticus corruptor Bohemorum. P. III. 225. ejus errores. 233. imago. 234. & tumultus. 235. item P. VI. 79. Ejus Dialogi & Trialogi damnati. P. XI. 209.
- Widbergenfi* monasterio donationes confirmatæ. P. XI. 163.
- Wido* Spoletanus dux a Formoso Papa coronatur Imperator. P. IV. 290.
- Wigbertus* primus Abbas Hirschfeldensis. P. IV. 272.
- Wigornienfis* synodus. P. IV. 250.
- Wild & Rbeingravii* fratres S. R. I. Principes creati. P. X. 139.
- Wildfangiatus* jus. P. VIII. 377.
- S. Wilfridus* Episc. Ethelvachium, Australium Saxonum regem, cum gente sua convertit. P. IV. 249. in-

WIL

- terest Concilio Pharenfi. 251. a Joanne VII in Archiepiscopatu Eboracensi confirmatur. 286.
- Wilhelmus I* Notbus Angliæ Rex, Conquestor dictus, recuperavit regnum Angliæ, erga Ecclesias liberalis, & erga S. Eucharistiam perquam religiosus. P. V. 97.
- Wilhelmus II* initio bonus. P. V. 97. subin bonorum Ecclesiasticorum usurpator, unde ejus cum S. Anselmo diffidia. 98. improlis obit. 99.
- Wilhelmus III* Auriacus a Calvinistis ad coronam Angliæ invitatus. P. IX. 227. pellit throno regem legitimum. 228. renuntiatur ab ordinibus Rex. 229. & coronatur. 230. Ejus gesta in Belgio. *ibid.* Philippum Ducem Andegavensem agnoscit Hispaniæ regem. P. X. 514. Postulata. *ibid.* & sq. obit. P. IX. 231.
- Wilhelmus* Siciliæ Rex Alexandro III contra Fridericum I assistit. P. III. 150.
- Wilhelmus* Bavarix dux, Concilii Basileensis protector. P. III. 241. 246.
- Wilhelmus V* Bavarix dux pientissime obit. P. VIII. 158.
- Wilhelmus II* Nassovius, Belgii Gubernator. P. IX. 141. v. Nassovius.
- Wilhelmus* Hollandiæ comes. vid. *Guilielmus*.
- Wilhelmus V*, Hassiæ Landgravius, paci Pragenfi resistit. P. VIII. 212. ideo a Gæzio Hassia pellitur. 214. obit. 216. Lis de tutela. *ibid.*
- Wilhelmus* Cliviæ dux Geldriæ hæres institutus, inde bellum, & pax cum

WIL

cum Carolo V Imp. P. VII. 134.
P. VIII. 26.

Wilhelmus, Rollonis filius, Norman-
niæ dux perfide interemptus. P.
V. 21.

Wilhelmus dux Vinariensis pacem Pra-
gensensem amplectitur. P. VIII. 212.

Wilhelmus Bituricensis Archiep. cano-
nizatus. P. XI. 174.

Wilhelmus Traiectinus Episcopus, ob
Anathema Gregorio VII dictum,
horrenda morte abreptus. P. V.
86.

Wilhelmus Virdunensis Episcopus, læ-
sæ majestatis reus, datur in carce-
rem. P. VI. 124.

Wilhelmus Ottonis M. filius, Archie-
piscopus Moguntinus, primus Ar-
chicancellarius Imperii. P. VII. 13.

Wilhelmus Hyacinthus Princeps Nassio-
vio Siegensis exul. P. X. 38.

S. Wilibaldus Eustadianus primus Epi-
scopus. P. IV. 272.

S. Wilibrordus Germaniæ Apostolus.
P. IV. 270, sub quo Traiecti duo
celebrantur Concilia. 271. conver-
tit cum aliis 12 focis Hollandiam,
Selandiam, Ultrajectum, & Fri-
siam. P. VII. 733.

Willebrardus primus Episcopus Bremen-
sis. P. IV. 273.

Willigisus primus elector Moguntinus.
P. VII. 13. Ottonis III Imp. præ-
ceptor. P. V. 9.

Willingerius rusticorum in Austria tu-
multuantium dux, Fadingerio sur-
rogatus. P. VIII. 157.

WIL

Willius, Urbanus Græcii judex, Cæ-
sari conjunctionem Tattenbachii de-
tegit. P. IX. 259.

Willsius Anglorum dux. P. X. 492.

Wimphenensis victoria de Durlacensi
a Tilio obtenta. P. VIII. 145.

Windschgräz comes, a Cæs. Lute-
tiam missus. P. VIII. 383.

Winterfeldius prope Gœrlitium cæsus.
P. X. 740.

Wintoniensia Concilia. An. 855. natio-
nale, in quo Rex Ethelvulfus do-
nationes, Ecclesiæ factas, confir-
mavit. P. IV. 347. Sæc. X sub S.
Dunstano contra clericos inconti-
nentes. P. V. 28. An. 1021 præ-
sente Canuto rege, & An. 1070.
præsidente legato Apostolico. 99. An.
1074 de disciplina Ecclesiastica.
100. An. 1101 in causa Investitu-
rarum. 135. An. 1139. contra re-
gem Stephanum, bonorum Eccle-
siasticorum invasorem. 164.

Wirtembergia dux primus Eberhardus
renuntiatur. P. VII. 47. Wirtem-
bergiæ mutationes. 83. bellum 113.
Wirtembergia a dominio directo
Austriæ exempta, reservato tamen
succedendi jure. 114. 186. Wir-
tembergica causa mortuo Carolo
VI in puncto subfeudi. P. X. 127.
Principes Berolinum ad regem mit-
tuntur educandi. *ibid.* Wirtember-
gici cladem ad Fuldam accipiunt.
761. Lipsiam occupant. 764.

Wismaria in P. W. Suecis cessa. P.
VIII. 296.

WIS

- Wisniovitius*, Vilnæ Palatinus, ultimus ex stirpe Jagellonica obit. P. X. 634.
- Wissebradam*, hodie novæ Pragæ monumentum, a Zecho duce extructum. P. VII. 244.
- Wigenavius* Philippoburgum strenue defendit. P. X. 92.
- Witredus* Cantiorum Rex author Conciliorum. P. IV. 253.
- Witbus*, Licentiatuſ Lovan. calumniatur Conſtitut. *Vineam Domini*. P. X. 388.
- Witniedius*, Rebellionis in Hungaria dux. P. IX. 264.
- Witelpachius*, Conradus, Archiep. Moguntinus Leonem I Armeniæ regem inungit. P. XII. 52.
- Wittenberga* ab Imperialibus occupata, & iterum reſiſta. P. X. 765.
- Wittenbergenſe* Concilium. P. III. 378.
- Wittenbergius* exercitui Suecico a Bannerio præfectus. P. VIII. 223. 233. Sileſiam vaſtat. 236.
- Wittericus* Hiſpaniæ Rex parricida morte ignobili perit. P. IV. 224.
- Witii* fratres in Belgio. P. IX. 163. 176. diſcerpti. 181.
- Wittiza* Hiſpaniæ Rex impius, & crudelis. P. IV. 244. P. V. 102.
- Wittſtoebiana* pugna. P. VIII. 214.
- Wladislaus I* Bohemiæ Dux. P. VII. 248.
- Wladislaus II* Bohemiæ Rex a Friderico I dictus, & Leo cum gemina cauda Bohemiæ inſignibus additus. P. VII. 248.

WOL

- Woblawia* dux ultimus, Georg. Wilh. obit. P. VIII. 446. & principatus a Brandeburgo poſtulat. 417.
- Wolckenſteinus*, Kuſſſteinii gubernator. P. X. 21. a Bavaris intercipitur. 22.
- Wolckenſteinus* comes, Ant. Dom. Epiſcopus Tridentinus obit. P. X. 80.
- Wolfeggius* comes Lindavium strenue defendit. P. VIII. 233.
- Wolffius*, Chriſtianus, Marpurgo Halam reductus. P. X. 674. obit. 680.
- Wolfgangus Wilbelmus*, Dux Palatino-Neoburgicus, convertitur. P. VIII. 65. Ejus poſt converſionem zelus. 66. 53. Bellum Juliacenſe cum Electore Brandenburgico, & liſ de religione. 304. Cauſa deſertur ad Cæſarem. 306. Bellum & pax. 307. obit. 312.
- Wollin* Inſula, in P. W. Suecis ceſſa. P. VIII. 296.
- Wolodomirus*, Ruſſiæ princeps, Chriſtianam religionem ſuſcipit. P. IX. 336.
- Wormatienſia* comitia. An. 1495 ſub Maximiliano I, in quibus erecta Pax Publica. P. VII. 47. Sub Carolo V An. 1521 Lutherus proſcriptus. 83. item P. III. 300. Sub eodem An. 1545. Proteſtantes ad Concilium Tridentinum invitati. P. III. 313. P. VII. 136. Sub Rudolpho II An. 1578 de turbis Belgi componendis. P. VII. 182.
- Wormatienſia* Concilia. *ſec. VIII* præſente Carolo M. tria celebrata. P. IV. 272. 273. *ſec. IX* An. 829. 857 & An. 868. nationale 299.
- ſec.*

WOR

XAC

X.

Sac. XI An. 1048, in quo Leo IX electus. P. V. 82. Conciliabulum An. 1076 contra Gregorium VII celebratum. 85.

Wormatiense colloquium Theologorum cum Lutheranorum dedecore dissolutum. P. III. 343. P. VII. 169. & a Paulo IV reprobatur, *ibid.*

Wormatiense edictum contra Lutherum P. VII. 83. Ejus executio frustra urgetur. 92. suspensum. 112. P. III. 309.

Wormatiensis Episcopus Moguntini suffraganeus. P. XI. 114.

Wormatiensis Tractatus inter reginam Hungariæ, & reges Angliæ ac Sardinia. P. X. 315 & sq.

Woywoda Moldaviæ & Valachia. P. IX. 342. 343.

Wrangelius v. *Vrangelius.*

Wratislavius comes, Adamus, Archiep. Pragensis. P. X. 610.

Wratislaus I Bohemiæ Dux. P. VII. 245.

Wratislaus II Bohemiæ Rex. P. VII. 248.

de *Wurmbrand comes, Joan. Wilh.* obit. P. X. 200.

Würmius vincit Tœckelium. P. IX. 268.

Würmius, Donauwerdanus Consul, edicta Cæsaris supprimit. P. VIII. 20.

Wurmferus Gallorum procurfor. P. X. 769.

Würzburgensis Episcopatus erectus. P. XI. 114. vid. *Herbipolensis,*

Xaca, Japoniæ impostor. P. XII. 169.
Xantippus, Lacedæmonius, Pænorum Dux creatus. P. XII. 195.

Xantopulus, Theodorus, Theologus græcus in Concilio Florentino. P. III. 260.

Xaverius, Saxoniæ princeps, Welferbytum expugnat. P. X. 768.

Xaverius, Hieron. S. J. Missionarius Goa in Mogoriam missus. P. XII. 64. adolescentes principes instruit. 66.

Xerxes, Persarum monarchia. P. XII. 5.

Ximenius, Garfias, Suprariæ, ac Navarræ regni fundator. P. V. 103.

Ximenius, Franciscus, Card. a Ferdinando Catholico pro Carolo V designatus Hispaniæ administrator. P. VII. 785. sub ejus disciplina Ferdinandus I educatur. 167. Eripit Saracenis Oranum. P. XII. 194.

Xipbilinus. P. XI. 156.

S. Xistus Rom. Pont. P. XI. 15.

Xius, Sinarum Imp. murum stupendæ magnitudinis construit. P. XII. 132.

Xiximini. P. XII. 284.

Xogun seu *Xogunsama, Japoniæ Imp.* persequitur Religionem & extirpat. P. XII. 181.

Xunchius, Tartarorum Rex, Sinarum Imperium occupat. P. XII. 32. 141. favet religioni & Missionariis. 143. obit. 144.

Z.

Zabarella, Franciscus, Cardinalis in Concilio Constantiensi Patres, Joanne
Yy 2 ne

ZAB

- ne XXIII fuga elapso, hortatur ad perseverantiam. P. III. 226. moritur. 232.
- de *Zabula*, Bruno, Præfectus Boni Aeris Missionarios S. J. in Paraguararia contra obtrectatores defendit. P. XII. 267.
- Zacata* in Mexico. P. XII. 234.
- Zacbanum* urbs. P. XII. 185.
- S. *Zasbarias* Rom. Pont. P. XI. 114.
- Zacharias*, Armeniæ Patriarcha, Concilium Chalcedonenſe recipit. P. XII. 52.
- Zaida*, Hiſpalenſis Maurorum regis filia, abjecta Saracena ſuperſtitione, fit Chriſtiana, & Alphonſi VI conjux. P. V. 109.
- Zaluskius* Episcopus Cracoviensis. P. X. 636.
- Zamajevich*, Vincent. Archiep. Antibarenſis celebrat Concilium Albanum. P. X. 608.
- Zambafes*, Perſiæ Rex, a fratre interemptus. P. XII. 29.
- Zammaraga*, Joan. O. S. Franc. primus Mexici Episcopus. P. XII. 283.
- Zamorinus* Malabariæ Rex. P. XII. 78.
- Zamoſcieneſe* Concilium an. 1720 celebratum. P. X. 637.
- Zandedari*, Ant. Card. P. X. 228. obit. 304.
- Zanqueharia* in Africa. P. XII. 202. ad eam primus Gamma pervenit. 78.
- Zanzolus*, Jacobus, monachus contra ſynodum Chalcedonenſem de clamat, a quo Jacobitæ. P. XII. 222.
- Zapolia*, Joannes de, cum Ferdinando I Imperatore de regno Hunga-

ZAP

- rico contendens Turcas evocat. P. IV. 134. P. VII. 290.
- Zapolia*, Joannes Sigism. de, Tranſylvaniæ princeps Arianus. P. IV. 134. P. VII. 303.
- Zappada* comes, Hiſpaniæ ad P. W. legatus. P. VIII. 238.
- Zava*, Lybia olim interior. P. XII. 201.
- Zari* nomen primus aſſumpſit Baſilius. P. IX. 337.
- Zaslaviensis* pugna. P. X. 134.
- Zastrovius* Hanoveranorum & Conſideratorum contra Gallos Imperator. P. X. 742. alius hujus nominis Schweidnicii præfectus, cum a Laudohno capiebatur. 769.
- Zebus* Slavorum dux poſt varias gentes in Bohemia ſtabilem ſedem ſigit. P. VII. 244. item P. V. 137.
- Zecklerus* Tranſylvanus a ruſticis in Hungariæ regem electus, captusque ab Uiaſlao rege. P. VII. 289.
- Zeelandia*. P. IX. 147.
- Zeifadinus* Rex, ab Albuquerque victus. P. XII. 85.
- Zelninar*, olim Perſepolis. P. XII. 188.
- Zembackius* Archiep. Geſnenſis & Primas regni. P. X. 632.
- Zeno* monſtrum Imperatoris tam animo, quam corpore deformis. P. III. 70. P. XI. 85. 95.
- Zenobia* regina Ægyptum Galieno Imp. eripit, ab Aureliano recuperatam. P. XI. 36. P. XII. 191.
- Zentana* victoria. P. IX. 284.
- S. *Zephyrinus* Rom. Pont. patenis vitreis miſſas celebrari conſtituit. P. IV. 302. P. XI. 26.

ZER

- Zernicius*, Polonus Dux, Moscos cædit. P. IX. 315.
Zernischevius Berolinum occupat. P. X. 766. se jungit Laudohno. 769. jubetur ab Austriacis recedere. 772.
Ziethenus a Laudohno in fugam actus. P. X. 748.
Zilagius, Michael, Hungariæ gubernator, victus, captusque a Turcis capite plectitur. P. VII. 280.
Zimisces Imperator pius. P. XI. 137.
Zimmermannus, Hildesienfis ad pacem Risvicensem legatus. P. VIII. 443.
Zinzinus Antipapa. P. XI. 120.
Zisca juratus Germanorum hostis, & tyrannus barbarus. P. III. 245. P. VII. 257.
Zobelius, Melchior, Episc. Herbipolitanus a Grumbachio per sicarios occisus. P. VII. 170.
Zoe, trium Imp. conjux aut pellex. P. XI. 143.
Zoffingæ Dominicani prodicionis accusati suspenduntur e mœnibus. P. VII. 340.
Zolomerus ultimus Dalmatiæ Rex. P. V. 140.
Zorndorffense prælium pertinax. P. X. 749. 752.
S. Zosimus Rom. Pont. damnat Pelagium, & Cælestium. P. IV. 151. ejus error facti. P. XI. 71.
Zrinus a Vesselenio ad rebellionem concitatur. P. IX. 257. armatus a Spankavio vincitur. 260. a Kerio comite captus Viennam mittitur.

ZUL

- ibid.* propriis literis convictus. 261. capite plectitur. 262.
Zulfa urbs. P. XII. 38.
Zultanus Hungariæ princeps. P. VI. 69.
Zunginius, Sinarum Imp. laqueo se suspendit. P. XII. 141.
Zungteus, Tartarorum Rex, Sinarum Imp. occupat, & vix throno conscenso, morte dejicitur. P. XII. 141.
Zungtunus, provinciæ Fockienfis præses, Christianos apud Sinarum Imp. accusat, persecutionemque excitat. P. XII. 157.
Zurlauben, Placidus, Murensis Abbas S. R. I. princeps creatur. P. IX. 204.
Zutphania. P. IX. 147.
Zwingenbergensis caussa. P. X. 69. 191.
Zwinglius causa turbarum, & bellorum civilium, verbo Dei prætenso abusus. P. VII. 348. proscriptus a synodo Badensi, & duodecim Cantonibus. 350. disputationem declinat. *ibid.* Ejus interitus. 354.
Zwingliani novi Ciniflones Iconomachi. P. IV. 263. Eorum varia Concilia. P. VII. 352. bellorum faces, pugna Capellenfis. 354. conciliabula ministrorum. 355. inficiunt Vallesiam. 356. protestantur contra fœdera Catholicorum. 359. inter sese dissident. 360. Eorum fraus in Anglia. 854.

DEO Honor, & Gloria

My dear Sir,
I have the pleasure to inform you that
the same has been forwarded to you
by the same conveyance as the
other documents which I have
the honor to acknowledge the
receipt of. I am, Sir, very
truly, your obedient servant,
J. H. [Signature]

Yours faithfully,
J. H. [Signature]

